โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับการจัดอบรม ของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

(Product-Service System Design for Training of Mab-Ueang Agrinature Center)

โดย
นางสาวณิชา เกียรติธนะไพบูลย์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
ภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2558

โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับการจัดอบรม ของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง (PRODUCT-SERVICE SYSTEM DESIGN FOR TRAINING OF MAB-UEANG AGRINATURE CENTER)

โดย

นางสาว ณิชา เกียรติธนะไพบูลย์

รหัสนักศึกษา 55020207

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุมัติผล

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเชฐ โสวิทยสกุล)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์สมบัติ ตั้งสถิตยางกูร)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพิศ พูลกุล)

.....กรรมการ

(อาจารย์สุรเชษฐ ไชยอุปละ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ศศินันท์ คิรินทร์รัตนะ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ประอรนุช ศิริเดช)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับการจัดอบรมของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง Product-Service Design for Training of Mab-Ueang Argrinature Center
ชื่อนักศึกษา	นางสาวณิชา เกียรติธนะไพบูลย์
รหัส	55020207
สาขาวิชา	ศิลปอุตสาหกรรม
คณะ	สถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบัน	เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง คือศูนย์ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคนและสร้างต้นแบบของความสำเร็จให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยน้อมนำเอาพระราชดำรัสและศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านต่างๆ มาเผยแพร่โดยดำเนินงานในการรณรงค์ให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีการจัดการอบรมมานานกว่า 14 ปี ในรูปแบบของค่ายฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ โดยการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ครอบคลุม 5 หลักสูตรที่สำคัญ ซึ่งการบริหารงานที่ผ่านมานั้นประสบความสำเร็จในเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ กล่าวคือ มีผู้อบรมนำสิ่งที่เรียนกลับไปใช้ได้จริงน้อยกว่าจำนวนผู้ที่เข้ามาเรียนทั้งหมด

จากปัญหาสำคัญที่ได้ยกตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการออกแบบเพื่อพัฒนาระบบการจัดอบรมตั้งแต่ก่อนเริ่มจนถึงหลังสิ้นสุดการอบรมไปแล้ว พร้อมทั้งสร้างเครื่องมือที่จะมาช่วยอำนวยความสะดวกทั้งผู้ทำงานในระบบและผู้ที่สนใจเข้าอบรม ให้ใช้ได้สะดวกและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยทำการลงพื้นที่สำรวจปัญหาและความต้องการ สัมภาษณ์ผู้ใช้งานระบบจริงทั้งผู้ใช้บริการ (ผู้อบรม) และผู้ดำเนินงานเที่เกี่ยวข้องกับระบบ (อาสาสมัครและวิทยากร) รวมไปถึงทดลองไปเข้าอบรมด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมมา จนได้แนวทางแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการของศูนย์ฯ ผู้ใช้งานในระบบ และที่สำคัญแนวคิดนี้ควรนำไปปฏิบัติจริงได้ทันที

หลังการทำระบบเบื้องต้น ผู้วิจัยได้นำระบบที่ปรับปรุงแล้วมานำเสนอตั้งแต่ก่อนการเข้าอบรมของตัวแทนผู้ใช้บริการ ระหว่างการอบรม และหลังการอบรมเสร็จสิ้น โดยมีแนวคิดเพื่อแก้ปัญหาทุกขั้นตอนเพื่อให้ระบบทำงานได้อย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพสูงสุด และได้นำโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกแบบนี้ไปปรึกษากับกลุ่มผู้ที่เคยสัมภาษณ์ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มผู่ที่เคยใช้บริการและอาสาสมัครของสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้รับคำแนะนำต่างๆ เช่น ความเป็นไปได้ในการนำมาใช้งานจริง นำมาปรับปรุงผลงาน

จึงสรุปผลและดำเนินการออกแบบระบบอย่างสมบูรณ์ โดยคำนึงถึงผู้ใช้บริการทั้งระบบที่ได้ทำการสำรวจข้างต้น และนำเสนอระบบใหม่นี้ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าสิ่งที่ได้นำเสนอนี้จะกลายเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาแนวทางดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของทั้งอาสาสมัครที่ดำเนินงานอบรมและผู้เข้าอบรมที่ได้รับประสบการณ์ที่ดี นำความรู้ที่ได้กลับไปสร้างประโยชน์ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ “โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับการจัดอบรมของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง” นี้จะสำเร็จมิได้เลยหากขาดการสนับสนุนจากผู้มีพระคุณดังนี้

ขอบคุณครอบครัวของข้าพเจ้า คุณพ่อ คุณแม่ น้องสาว และญาติพี่น้อง ที่เป็นกำลังใจที่สำคัญ คอยสนับสนุนในทุกๆ ด้าน เท่าที่พวกท่านจะสามารถมอบให้ได้มาตลอดชีวิตของข้าพเจ้า

ขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพิศ ฟูสกุล (อ.ม้อย) ที่เป็นแรงผลักดันที่สำคัญ ทำให้ข้าพเจ้าทำวิทยานิพนธ์ได้ลุล่วงมาถึงเวลานี้ได้ ก็ด้วยความใส่ใจ ความเมตตาจากอาจารย์ ที่มีมอบให้มาตลอดระยะเวลาในการทำงาน

ขอบคุณคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ประจำสาขา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ประอรนุช ศิริเดช (อ.แอน) ที่ให้เกียรติในการมาร่วมตรวจวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วยค่ะ

ขอบคุณพี่ผึ้ง พี่มี้ ผู้สนับสนุนหลักอย่างเป็นทางการที่พร้อมให้ความสนับสนุนอย่างเต็มที่ ความใจดี ความเมตตาของพี่ๆ ทำให้หนูสามารถทำวิทยานิพนธ์นี้เสร็จสิ้นลงได้

ขอบคุณอาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเชฐ โสวิทยสกุล (อ.โก้) อาจารย์ปัญญา บุลิเวคินทร์ และพี่กุล ที่เป็นแบบอย่าง เป็นผู้ให้ความรู้แก่ข้าพเจ้า

ขอบคุณอาสาสมัครที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ พี่กุ้ง พี่นุ้ย พี่แตง พี่กวางเจา พี่ติ๊ก พี่โด้ และพี่ท่านอื่นๆ ที่ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ให้ความร่วมมือในการถ่ายทอดข้อมูลต่างๆ

ขอบคุณอาสาสมัครของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ พี่อ้อ พี่โอ๋ พี่มูตู และทีมงานทุกคน ที่ให้การต้อนรับและดูแลอย่างดีตลอดการเข้าไปอบรมที่ศูนย์ฯ แห่งนี้ด้วยค่ะ

ขอบคุณอาสาสมัครภายใต้สังกัดของอ.โก้ พี่โอม พี่เอ และพี่โต้ง ที่ให้การสนับสนุนมาตลอด

ขอบคุณผู้ที่เคยสัมภาษ์ทุกท่านทั้งที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในข้างต้นและยังไม่ได้กล่าวถึง ผู้ใหญ่อ้อย พี่เบส และพี่เอื้อม ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลอันมีค่าแก่การทำวิทยานิพนธ์

ขอบคุณพี่แตงโม พี่มีน ที่อยู่ข้างกัน เป็นกำลังใจให้กันและกันมาตลอด

ขอบคุณเพื่อนร่วมชะตากรรมที่ทำให้เรามาเจอกันและได้เป็นศิษย์ภายใต้การดูแลของอาจารย์ม้อย วรรต ดรีม อ้า สนุกเกอร์ ที่คอยให้กำลังใจกันและกัน ให้ความช่วยเหลือกันมา

ขอบคุณพี่เพื่อนและน้องสายรหัส 26 36 น้องรหัสที่มาช่วยให้วิทยานิพนธ์ของเราสำเร็จไปได้ น้องแตง น้องเอ็ม น้องหมอก น้องเบ็นซ์ น้องแวน น้องแสนดี และวิ

ขอบคุณพี่หลวง และมุก ที่คอยถามไถและเป็นห่วงอยู่เสมอ

ขอบคุณคณะผู้อบรม ชตน. รุ่น 9 และ ภูมิรักษ์ ศก.พพ รุ่น 1/59 ที่ให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาที่ข้าพเจ้าแฝงตัวเข้าไปอบรม พี่ๆ ทุกคนน่ารักและเป็นกันเองมากๆ ค่ะ

นางสาวณิชา เกียรติธนะไพบูลย์

13 พฤษภาคม 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		I
กิตติกรรมประกาศ		III
ใบอนุมัติผล		IV
สารบัญ		V
สารบัญตาราง		VIII
สารบัญภาพ		X
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
	1.2 จุดประสงค์	6
	1.3 ความเป็นไปได้ของโครงการ	6
	1.4 ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข	8
	1.5 ขอบเขตของการศึกษา	17
	1.6 ขั้นตอนการศึกษา	18
	1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	19
	1.8 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา	19
บทที่ 2	การค้นคว้าและสรุปผลข้อมูล	20
	2.1 มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและศูนย์เครือข่ายที่ใช้เป็นกรณีศึกษา	21
	2.1.1 มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ	24
	2.1.2 ศูนย์เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติที่ใช้เป็นกรณีศึกษา	38
	2.1.3 สรุปและวิเคราะห์มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและศูนย์เครือข่ายที่ใช้เป็นกรณีศึกษา	55
	2.2 การจัดอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	58
	2.2.1 การจัดอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ	58
	2.2.2 หลักสูตรอบรมที่ใช้เป็นกรณีศึกษา	79
	2.2.3 สรุปและวิเคราะห์การจัดอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	117
	2.3 ผู้เข้าอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอบรม	123
	2.3.1 ผู้เข้าอบรม	123
	2.3.2 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดอบรม	129

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 สรุปและวิเคราะห์ผู้เข้าอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอบรม 134
2.4 การบริหารโครงการฝึกอบรม 138
2.4.1 การจัดฝึกอบรม 138
2.4.2 สรุปและวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ และการจัดฝึกอบรม 184
2.5 เนื้อหาเรียนรู้ที่ใช้อบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ 186
2.5.1 กสิกรรมธรรมชาติ 186
2.5.2 9 ฐานเรียนรู้ 190
2.5.3 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 239
2.5.4 หลักการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย 246
2.5.5 ยุทธศาสตร์การบริหารภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 260
2.5.6 การป้องกัน เตือนภัย และฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต 263
2.5.7 สรุปและวิเคราะห์เนื้อหาเรียนรู้ที่ใช้อบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ 309
2.6 หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ 310
2.6.1 พันธมิตรที่ร่วมมือ 310
2.6.2 ศูนย์อบรมอื่นที่เป็นคู่แข่ง 352
2.6.3 สรุปและวิเคราะห์หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ 468
2.7 ข้อมูลสนับสนุนในการออกแบบระบบ 473
2.7.1 ช่องทางการสมัคร 473
2.7.2 ช่องทางการชำระเงิน 494
2.7.3 ปฏิทินออนไลน์ 528
2.7.4 สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนในการออกแบบระบบ 530
บทที่ 3 การพัฒนาการออกแบบ 533
3.1 การวิเคราะห์สภาพองค์กร 534
3.1.1 สภาพการณ์ภายในองค์กร (ปัจจัยภายใน) 534
3.1.2 สภาพการณ์ภายนอกองค์กร (ปัจจัยภายนอก) 535
3.2 การสร้างแนวคิดการออกแบบระบบจากการเชื่อมโยงปัจจัยต่างๆของสภาพองค์กร 538
3.2.1 จุดแข็งกับจุดอ่อน (Strengths/Weaknesses) 538
3.2.2 จุดแข็งกับโอกาส (Strengths/Opportunities) 540
3.2.3 จุดแข็งกับอุปสรรค (Strengths/Threats) 541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.4 จุดอ่อนกับโอกาส (Weaknesses/Opportunities) 542
3.2.5 อุปสรรค์กับโอกาส(Threats/Opportunities) 544
3.3 แนวคิดในการออกแบบระบบ 545
3.3.1 การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&W) 545
3.3.2 การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&O) 553
3.3.3 การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&T) 554
3.3.4 การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&W) 556
3.3.4 การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&W) 561
3.4 การวิเคราะห์แนวคิดในการออกแบบระบบ 562
3.4.1 เกณฑ์การเลือกแนวคิด 562
3.4.2 การให้คะแนนแนวคิด 562
3.4.3 สรุปผลการคัดเลือกแนวคิด 565
3.4.4 สรุปและวิเคราะห์ระบบเบื้องต้นที่ได้จากแนวคิด 568
3.5 การสรุประบบสุดท้าย 570
บทที่ 4 การนำเสนอผลงานการออกแบบ 612
4.1 ผลงานประกอบการนำเสนอที่เป็นดิจิตอลไฟล์ (Digital File) 612
4.1.1 แผ่นนำเสนองาน (Slide) 612
4.1.2 ภาพโปสเตอร์ (Poster) 646
4.1.3 เว็บไซต์ (Website) 655
4.1.4 แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) 660
4.1.5 เฟซบุ๊กกลุ่ม (Facebook Group) 665
4.2 ผลงานประกอบการนำเสนอที่เป็นชิ้นงาน (Hard Copy) 668
4.3 การเขียนแบบระบบเพื่อให้องค์กรนำไปใช้ (Interaction Table) 678
4.3.1 Interaction Table ภาพรวมของระบบ 678
4.3.2 Interaction Table ของระบบการใช้งานกิจกรรมเสริม 682
บทที่ 5 สรุปผลอภิปรายและข้อเสนอแนะ 692
5.1 วัสดุที่ใช้ของชุดโมเดล โคก หนอง นา 692
5.2 ขนาดของชุดโมเดลโคก หนอง นา 694
5.3 การปรับความลาดเอียงของชุดโมเดลโคก หนอง นา 695
5.4 วัสดุที่ใช้ของชุดสมุนไพรสารพัดรส 696
บรรณานุกรม ก
ภาคผนวก ก. ญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.4.1 ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นก่อนใช้บริการ (Before) 8
ตารางที่ 1.4.2 ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นระหว่างใช้บริการ (During) 11
ตารางที่ 1.4.3 ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นหลังใช้บริการ (After) 15
ตารางที่ 2.2.1 รายละเอียดค่าใช้จ่ายในการอบรมแบบค้างคืน 75
ตารางที่ 2.3.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มคนเมืองทั่วไป 123
ตารางที่ 2.3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มคนเมืองทั่วไป 124
ตารางที่ 2.3.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มเกษตรกร 125
ตารางที่ 2.3.4 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มหน่วยงานส่งมาอบรม 126
ตารางที่ 2.3.5 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มหน่วยงานส่งมาอบรม 126
ตารางที่ 2.3.6 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มหน่วยงานส่งมาอบรม 127
ตารางที่ 2.3.7 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มคนเมืองทั่วไป 128
ตารางที่ 2.3.8 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มผู้บริหาร / กลุ่มวิทยากร 129
ตารางที่ 2.3.9 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มวิทยากร 129
ตารางที่ 2.3.10 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มอาสาสมัคร 130
ตารางที่ 2.3.11 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มอาสาสมัคร 131
ตารางที่ 2.3.12 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มอาสาสมัคร 132
ตารางที่ 2.3.13 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มอาสาสมัคร 133
ตารางที่ 2.3.14 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มคนทำงานทั่วไป 135
ตารางที่ 2.3.15 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเกษตรกร 135
ตารางที่ 2.3.16 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มหน่วยงานส่งมาอบรม 136
ตารางที่ 2.3.17 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างวิทยากร 136
ตารางที่ 2.3.18 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัคร 137
ตารางที่ 2.4.1 ตัวอย่างกำหนดการแบบเขียนบรรยายเป็นรายบรรทัด 155
ตารางที่ 2.5.1 สูตรการทำน้ำมันไบโอดีเซล 227
ตารางที่ 2.6.1 หน่วยงานและหลักสูตรของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. 328
ตารางที่ 2.7.1 ขั้นตอนการชำระเงินผ่านตู้ ATM ของธนาคารต่างๆ ด้วยบาร์โค้ด 503
ตารางที่ 2.7.2 ตัวอย่างการชำระเงินผ่านตู้ ATM ของธนาคารต่างๆ ด้วย Comp Code 506
ตารางที่ 2.7.3 รายชื่อธนาคารที่ให้บริการโอนเงิน ORFT 513
ตารางที่ 2.7.4 ข้อดีของการใช้บริการโอนเงิน ORFT 515
ตารางที่ 2.7.5 การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของช่องทางการสมัครต่างๆ 530

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.7.6 การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของช่องทางการชำระเงินต่างๆ 531
ตารางที่ 3.2.1 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดแข็งกับจุดอ่อน (S&W) 538
ตารางที่ 3.2.2 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดแข็งกับจุดอ่อน (S&W) (ต่อ) 539
ตารางที่ 3.2.3 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดแข็งกับโอกาส (S&O) 540
ตารางที่ 3.2.4 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดแข็งกับอุปสรรค (S&T) 541
ตารางที่ 3.2.5 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดอ่อนกับโอกาส (W&O) 542
ตารางที่ 3.2.6 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดอ่อนกับโอกาส (W&O) (ต่อ) 543
ตารางที่ 3.2.7 การเชื่อมโยงปัจจัยอุปสรรค์กับโอกาส (T&O) 544
ตารางที่ 3.4.1 การให้คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&W) 563
ตารางที่ 3.4.2 การให้คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&O) 564
ตารางที่ 3.4.3 การให้คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&T) 564
ตารางที่ 3.4.4 การให้คะแนน**การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&W)** 564
ตารางที่ 3.4.5 (ต่อ) การให้คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&W) 565
ตารางที่ 3.4.6 การให้คะแนน**การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&T)** 565
ตารางที่ 4.3.1 ภาพรวมของระบบสำหรับกลุ่มคนทั่วไปที่เข้ามาอบรม 678
ตารางที่ 4.3.2 (ต่อ) ภาพรวมของระบบสำหรับกลุ่มคนทั่วไปที่เข้ามาอบรม 679
ตารางที่ 4.3.3 (ต่อ) ภาพรวมของระบบสำหรับกลุ่มคนทั่วไปที่เข้ามาอบรม 680
ตารางที่ 4.3.4 (ต่อ) ภาพรวมของระบบสำหรับกลุ่มคนทั่วไปที่เข้ามาอบรม 681
ตารางที่ 4.3.5 ระบบการใช้งานกิจกรรมจับคู่บัดดี้ 682
ตารางที่ 4.3.6 ระบบการใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา 683
ตารางที่ 4.3.7 (ต่อ) ระบบการใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา 684
ตารางที่ 4.3.8 ระบบการใช้งานกิจกรรมสมุนไพรสารพัดรส 685
ตารางที่ 4.3.9 ระบบการใช้งานกิจกรรมห้องเรียนติดแอร์ธรรมชาติ 686
ตารางที่ 4.3.10 ระบบการใช้งานกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 687
ตารางที่ 4.3.11 ระบบการใช้งานกิจกรรมสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่น 688
ตารางที่ 4.3.12 ระบบการใช้งานกิจกรรม Argrinature Course Rally 689
ตารางที่ 4.3.13 ระบบการรับสมัครผู้อบรมเข้าเป็นอาสาสมัคร 690
ตารางที่ 4.3.14 ระบบการใช้งานกิจกรรม Share of the Week 691

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 2.1.1 สัญลักษณ์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ 24
รูปที่ 2.1.2 ตัวอย่างหน้าหลักของเว็บไซต์มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ 35
รูปที่ 2.1.3 หน้ารวมของเว็บไซต์มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ 36
รูปที่ 2.1.4 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ 37
รูปที่ 2.1.5 ตัวอย่างทวิตเตอร์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ 37
รูปที่ 2.1.6 ป้ายมหา'ลัยคอกหมู ณ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง 41
รูปที่ 2.1.7 ทางเข้าศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง 41
รูปที่ 2.1.8 บรรยากาศอาคารอบรม 41
รูปที่ 2.1.9 บรรยากาศที่พักแบบห้องนอนรวม แยกชาย-หญิง 42
รูปที่ 2.1.10 บรรยากาศบ้านพักแบบธรรมชาติ 1 42
รูปที่ 2.1.11 บรรยากาศบ้านพักแบบธรรมชาติ 2 42
รูปที่ 2.1.12 บรรยากาศโรงอาหาร 43
รูปที่ 2.1.13 บรรยากาศห้องเรียนธรรมชาติ 1 43
รูปที่ 2.1.14 บรรยากาศห้องเรียนธรรมชาติ 2 43
รูปที่ 2.1.15 ตัวอย่างเนื้อหาเรียนรู้ที่ติดรอบศูนย์ฯ 44
รูปที่ 2.1.16 สัญลักษณ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน 46
รูปที่ 2.1.17 แบบร่างโครงการชุมชนต้นน้ำน่าน 47
รูปที่ 2.1.18 บรรยากาศของชุมชนต้นน้ำน่าน 47
รูปที่ 2.1.19 แผนผังของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน 49
รูปที่ 2.1.20 หน้าเฟซบุ๊กของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน 49
รูปที่ 2.1.21 สัญลักษณ์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ 50
รูปที่ 2.1.22 แผนที่เดินทางมาศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ 52
รูปที่ 2.1.23 หน้าเว็บแจ้งตารางการอบรมทั้งหมดของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ 52
รูปที่ 2.1.24 ตารางอบรมหลักสูตร 4 วัน 3 คืนจากเว็บไซต์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ 53
รูปที่ 2.1.25 ปฏิทินกิจกรรมออนไลน์ในเว็บไซต์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ 53
รูปที่ 2.1.26 หน้าเว็บของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ 54
รูปที่ 2.1.27 หน้าเฟซบุ๊กของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ 54
รูปที่ 2.1.28 ตัวอย่างสื่อประชาสัมพันธ์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ 55
รูปที่ 2.2.1 องค์ประกอบของกระบวนการฝึกอบรมมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ 58
รูปที่ 2.2.2 แผนที่ไปสถานที่อบรม 79

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.2.3 สื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน” 82
รูปที่ 2.2.4 การประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน” 82
รูปที่ 2.2.5 ตารางการอบรมหลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน” ของธรรมธุรกิจ 84
รูปที่ 2.2.6 สื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ” ของธรรมธุรกิจ 84
รูปที่ 2.2.7 แจ้งรายชื่อผู้เข้าอบรมของหลักสูตรธรรมธุรกิจ 85
รูปที่ 2.2.8 ตารางอบรมหลักสูตรธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ 85
รูปที่ 2.2.9 หน้าเว็บของธรรมธุรกิจ 86
รูปที่ 2.2.10 หน้าเฟซบุ๊กของธรรมธุรกิจ 86
รูปที่ 2.2.11 หน้ายูทูปแชนเน็ลหของธรรมธุรกิจ 87
รูปที่ 2.2.12 หน้าเฟซบุ๊กประชาสัมพันธ์หลักสูตรกสิกรรมธรรมชาติ 88
รูปที่ 2.2.13 ตารางอบรมของหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง 92
รูปที่ 2.2.14 ตารางอบรม 4 วัน 3 คืนจากหน้าเว็บไซต์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ 95
รูปที่ 2.2.15 แผนที่เดินทางมาศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ 95
รูปที่ 2.2.16 หน้าเฟซบุ๊กแจ้งการรับสมัคร 96
รูปที่ 2.2.17 หน้าเฟซบุ๊กแจ้งการรับสมัคร 97
รูปที่ 2.2.18 ตารางอบรมของหลักสูตรการออกแบบพื้นที่ 99
รูปที่ 2.3.1 การวิเคราะห์กลุ่มผู้เรียนตามลักษณะการมาเข้าร่วมอบรม 134
รูปที่ 2.4.1 แผนภูมิกระบวนการฝึกอบรม 145
รูปที่ 2.4.2 ปัจจัยสำคัญในการประเมินผลการอบรม 169
รูปที่ 2.5.1 หนังสือคนรักษ์แม่โพสพ 190
รูปที่ 2.5.2 หนังสือคนรักษ์แม่ธรณี 194
รูปที่ 2.5.3 การทำน้ำหมัก 197
รูปที่ 2.5.4 หนังสือคนรักษ์น้ำ 201
รูปที่ 2.5.5 แนวทางการจัดการน้ำ 209
รูปที่ 2.5.6 หนังสือคนรักษ์ป่า 210
รูปที่ 2.5.7 หนังสือคนเอาถ่าน 211
รูปที่ 2.5.8 หนังสือขบวนการคนมีน้ำยา 218
รูปที่ 2.5.9 หนังสือคนมีไฟ 226
รูปที่ 2.5.10 หนังสือคนรักษ์สุขภาพ 229
รูปที่ 2.5.11 หนังสือคนติดดิน 237
รูปที่ 2.5.12 หลักแนวคิดของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 240
รูปที่ 2.5.13 หลักแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 241

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.5.14 หลักเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นต้น 244
รูปที่ 2.5.15 หลักของทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า 246
รูปที่ 2.5.16 ตัวอย่างการจัดการน้ำตาม ทฤษฎีใหม่ 247
รูปที่ 2.5.17 สื่อประชาสัมพันธ์โคก หนอง นา โมเดล 248
รูปที่ 2.5.18 หน้าตาของหลุมขนมครก 249
รูปที่ 2.5.19 แบบจำลองตัวอย่างหลุมขนมครก 249
รูปที่ 2.5.20 การอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบหลุมขนมครก 250
รูปที่ 2.5.21 การออกแบบโคก หนอง นา โมเดลบนพื้นที่สูง และพื้นที่ลุ่ม 251
รูปที่ 2.5.22 ตัวอย่างการออกแบบหลุมขนมครกบนพื้นที่ลุ่ม 252
รูปที่ 2.5.23 ตัวอย่างการออกแบบพื้นที่ โดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. 253
รูปที่ 2.5.24 การจัดการพื้นที่ต้นแบบ ของศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง 254
รูปที่ 2.5.25 ตัวอย่างการคำนวณหลุมขนมครก 1 254
รูปที่ 2.5.26 ตัวอย่างการคำนวณหลุมขนมครก 2 255
รูปที่ 2.5.27 สื่อประชาสัมพันธ์การออกแบบหลุมขนมครกตามหลักภูมิสังคม 258
รูปที่ 2.5.28 พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 260
รูปที่ 2.5.29 หลักทางสายกลาง 1 261
รูปที่ 2.5.30 หลักทางสายกลาง 2 261
รูปที่ 2.5.31 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีอุ้มและยก 273
รูปที่ 2.5.32 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีนั่งบนมือทั้งสี่ที่ประสานกันเป็นแคร่ 273
รูปที่ 2.5.33 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีพยุงเดิน 274
รูปที่ 2.5.34 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีอุ้มสามคนเรียง 275
รูปที่ 2.5.35 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีใช้คน 3 คน 275
รูปที่ 2.5.36 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยโดยใช้ผ้าห่ม 276
รูปที่ 2.5.37 การใช้ผ้าห่มมาดัดแปลงทำเปลหามผู้ป่วย 276
รูปที่ 2.5.38 การใช้เสื้อมาดัดแปลงทำเปลหาม 277
รูปที่ 2.5.39 วิธีการผูกเงื่อนพิรอด 282
รูปที่ 2.5.40 วิธีการผูกเงื่อนขัดสมาธิ 283
รูปที่ 2.5.41 วิธีการผูกเงื่อนประมง 283
รูปที่ 2.5.42 วิธีการผูกเงื่อนร่น 284
รูปที่ 2.5.43 วิธีการผูกเงื่อนตะกรุดเบ็ด 284
รูปที่ 2.5.44 วิธีการผูกเงื่อนผูกซุง 285
รูปที่ 2.5.45 วิธีการผูกเงื่อนเก้าอี้ 285

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.5.46 วิธีการผูกเงื่อนบ่วงสายธนู 286
รูปที่ 2.5.47 วิธีการผูกเงื่อนขโมย 286
รูปที่ 2.5.48 วิธีการผูกเงื่อนปมบันได 287
รูปที่ 2.6.1 สัญลักษณ์ของสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง 310
รูปที่ 2.6.2 สื่อประชาสัมพันธ์ของธรรมธุรกิจ 1 313
รูปที่ 2.6.3 สื่อประชาสัมพันธ์ของธรรมธุรกิจ 2 314
รูปที่ 2.6.4 การแจ้งรายชื่อผู้ถือหุ้นสามัญทางเฟซบุ๊กธรรมธุรกิจ 322
รูปที่ 2.6.5 สัญลักษณ์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 323
รูปที่ 2.6.6 สัญลักษณ์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. 324
รูปที่ 2.6.7 บรรยากาศการอบรมโดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. 330
รูปที่ 2.6.8 บรรยากาศการอบรมโดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. 331
รูปที่ 2.6.9 ช่องทางติดต่อจากหน้าเว็บไซต์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. 331
รูปที่ 2.6.10 หน้าเว็บไซต์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. 332
รูปที่ 2.6.11 หน้าเฟซบุ๊กของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล 333
รูปที่ 2.6.12 สัญลักษณ์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) 333
รูปที่ 2.6.13 การอธิบายที่มาของเงินทุนของ สสส. 334
รูปที่ 2.6.14 15 แผนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพสู่สังคมสุขภาวะ 335
รูปที่ 2.6.15 ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของ สสส. 335
รูปที่ 2.6.16 ศูนย์เรียนรู้สุขภาวะของ สสส. 337
รูปที่ 2.6.17 หน้าเว็บไซต์ของ สสส. 338
รูปที่ 2.6.18 หน้าเฟซบุ๊กของ สสส. 338
รูปที่ 2.6.19 หน้าทวิตเตอร์ของ สสส. 339
รูปที่ 2.6.20 หน้ายูทูปแชนเน็ลของ สสส. 339
รูปที่ 2.6.21 สัญลักษณ์ของมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ 340
รูปที่ 2.6.22 ภาพหน่วยกู้ภัยมังกร 341
รูปที่ 2.6.23 หน้าเว็บไซต์ของมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ 342
รูปที่ 2.6.24 หน้าเฟซบุ๊กหน่วยกู้ภัยมังกร 342
รูปที่ 2.6.25 หน้าเว็บไซต์มูลนิธิแพทย์วิถีธรรม 344
รูปที่ 2.6.26 หน้าเฟซบุ๊กของมูลนิธิแพทย์วิถีธรรม 345
รูปที่ 2.6.27 เพจหมอเขียวแฟนคลับ 345
รูปที่ 2.6.28 เพจแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม 346
รูปที่ 2.6.29 เพจอบรมค่ายสุขภาพแพทย์วิถีธรรม 346

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.30 เพจจิตอาสาแพทย์วิถีธรรม 347
รูปที่ 2.6.31 เพจถอดเทปบรรยายหมอเขียว 347
รูปที่ 2.6.32 กลุ่มหมอเขียว เป็นกลุ่มสาธารณะ 348
รูปที่ 2.6.33 กลุ่มรวมการบรรยายหมอเขียว ใจเพชร กล้าจน 348
รูปที่ 2.6.34 กลุ่ม Twitter แพทย์วิถีธรรม (หมอเขียว) 348
รูปที่ 2.6.35 กลุ่ม Twitter แพทย์วิถีธรรม (หมอเขียว) 349
รูปที่ 2.6.36 หน้าร้านคืนชีวิตให้แผ่นดิน 350
รูปที่ 2.6.37 บรรยากาศภายในร้านคืนชีวิตให้แผ่นดิน 351
รูปที่ 2.6.38 บรรยากาศกิจกรรมที่มูลนิธิข้าวขวัญ 352
รูปที่ 2.6.39 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการผสมสายพันธุ์ข้าว 1 355
รูปที่ 2.6.40 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการผสมสายพันธุ์ข้าว 2 355
รูปที่ 2.6.41 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการทำนาอินทรีย์อย่างยั่งยืน 1 358
รูปที่ 2.6.42 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการทำนาอินทรีย์อย่างยั่งยืน 2 358
รูปที่ 2.6.43 การประกาศรายชื่อผู้เข้าอบรมของหลักสูตรการทำนาอินทรีย์อย่างยั่งยืน 360
รูปที่ 2.6.44 ตัวอย่างหน้าหลักของเว็บไซต์มูลนิธิข้าวขวัญ 360
รูปที่ 2.6.45 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของมูลนิธิข้าวขวัญ 361
รูปที่ 2.6.46 สัญลักษณ์ของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย 362
รูปที่ 2.6.47 ประวัติของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย 363
รูปที่ 2.6.48 บรรยากาศการอบรม 365
รูปที่ 2.6.49 หน้าเว็บไซต์ของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย 365
รูปที่ 2.6.50 หน้าเฟซบุ๊กของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย 366
รูปที่ 2.6.51 สัญลักษณ์ของโรงเรียนข้าวและชาวนา 367
รูปที่ 2.6.52 หน้าเว็บไซต์ของโรงเรียนข้าวและชาวนา 373
รูปที่ 2.6.53 หน้าเฟซบุ๊กของโรงเรียนข้าวและชาวนา 373
รูปที่ 2.6.54 สัญลักษณ์ของโครงการสวนผักคนเมือง 374
รูปที่ 2.6.55 การดำเนินงานของโครงการสวนผักคนเมือง 1 375
รูปที่ 2.6.56 การดำเนินงานของโครงการสวนผักคนเมือง 2 375
รูปที่ 2.6.57 การดำเนินงานของโครงการสวนผักคนเมือง 3 376
รูปที่ 2.6.58 การดำเนินงานของโครงการสวนผักคนเมือง 4 376
รูปที่ 2.6.59 ตัวอย่างสื่อของโครงการสวนผักคนเมือง 377
รูปที่ 2.6.60 ตัวอย่างหน้าหลักของเว็บไซต์โครงการสวนผักคนเมือง 378
รูปที่ 2.6.61 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของโครงการสวนผักคนเมือง 378

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.62 สัญลักษณ์ของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ 379
รูปที่ 2.6.63 บรรยากาศการอบรมของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ 380
รูปที่ 2.6.64 สื่อประชาสัมพันธ์ของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ 380
รูปที่ 2.6.65 แผนที่ของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ 381
รูปที่ 2.6.66 หน้าเว็บไซต์ของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ 381
รูปที่ 2.6.67 หน้าเฟซบุ๊กของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ 382
รูปที่ 2.6.68 สัญลักษณ์ของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way 382
รูปที่ 2.6.69 บรรยากาศสถานที่ของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way 383
รูปที่ 2.6.70 บรรยากาศการอบรมของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way 384
รูปที่ 2.6.71 บรรยากาศการอบรมของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way 384
รูปที่ 2.6.72 สื่อประชาสัมพันธ์ของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way 384
รูปที่ 2.6.73 แผนที่ของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way 385
รูปที่ 2.6.74 หน้าเฟซบุ๊กของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way 385
รูปที่ 2.6.75 สัญลักษณ์ของสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62) 386
รูปที่ 2.6.76 บรรยากาศสถานที่ของสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62) 387
รูปที่ 2.6.77 สื่อประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรโซลาร์เซลล์ 387
รูปที่ 2.6.78 การประชาสัมพันธ์ของบ้านสวนคุณตา 388
รูปที่ 2.6.79 สื่อประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรโซลาร์เซลล์ 389
รูปที่ 2.6.80 การประชาสัมพันธ์ของบ้านสวนคุณตา 390
รูปที่ 2.6.81 การประชาสัมพันธ์ทางเฟซบุ๊กสวนผักบ้านคุณตา เวอร์ชันภาษาอังกฤษ 390
รูปที่ 2.6.82 แผนที่ของสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62) 391
รูปที่ 2.6.83 หน้าเฟซบุ๊กของสวนผักบ้านคุณตาเวอร์ชันภาษาไทย 391
รูปที่ 2.6.84 หน้าเฟซบุ๊กของสวนผักบ้านคุณตาเวอร์ชันภาษาอังกฤษ 392
รูปที่ 2.6.85 สัญลักษณ์ของบ้านเจ้าชายผัก 392
รูปที่ 2.6.86 บรรยากาศการอบรมของบ้านเจ้าชายผัก 393
รูปที่ 2.6.87 สื่อประชาสัมพันธ์การอบรมปลูกความสุขในบ้านคุณ 393
รูปที่ 2.6.88 สื่อประชาสัมพันธ์การอบรมปลูกมะนาวไร้สารในบ้านคุณ 394
รูปที่ 2.6.89 แผนที่ของบ้านเจ้าชายผัก 395
รูปที่ 2.6.90 หน้าเฟซบุ๊กของบ้านเจ้าชายผัก 395
รูปที่ 2.6.91 สัญลักษณ์ของศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ 396
รูปที่ 2.6.92 แผนที่ของศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ 397
รูปที่ 2.6.93 หน้าเฟซบุ๊กของศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ 397

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.94 บรรยากาศการอบรมของศูนย์อบรมสวนเกษตรดาดฟ้า หลักสี่ 398
รูปที่ 2.6.95 สื่อประชาสัมพันธ์การอบรมของสวนเกษตรดาดฟ้า 398
รูปที่ 2.6.96 สัญลักษณ์ของพันพรรณ 400
รูปที่ 2.6.97 บรรยากาศของพันพรรณ 1 400
รูปที่ 2.6.98 บรรยากาศของพันพรรณ 2 401
รูปที่ 2.6.99 บรรยากาศของพันพรรณ 3 401
รูปที่ 2.6.100 กูเกิ้ลฟอร์มสมัครรับข่าวสารกิจกรรมจากพันพรรณ 403
รูปที่ 2.6.101 แผนที่ไปพันพรรณ 404
รูปที่ 2.6.102 สื่อประชาสัมพันธ์ของ คอร์สพึ่งตนเอง กับโจน จันได 407
รูปที่ 2.6.103 สื่อประชาสัมพันธ์ของคอร์สภาวนากับผืนดิน 408
รูปที่ 2.6.104 สื่อประชาสัมพันธ์ของคอร์สกินดีอยู่ดี 409
รูปที่ 2.6.105 บรรยากาศการอบรมของคอร์สกินดีอยู่ดี 411
รูปที่ 2.6.106 สื่อประชาสัมพันธ์ของคอร์สเอาจริง! 411
รูปที่ 2.6.107 สื่อประชาสัมพันธ์ของ Organic Gardening Weekend Workshop 413
รูปที่ 2.6.108 หน้าเว็บรายละเอียดของ Organic Gardening Weekend Workshop 413
รูปที่ 2.6.109 หน้าเว็บรายละเอียดของ Pun Pun Thai Cooking Course 416
รูปที่ 2.6.110 หน้าเว็บรายละเอียดของ Eat Well Live Well course 418
รูปที่ 2.6.111 หน้าเว็บรายละเอียดของ Women’s Natural Building Workshop 420
รูปที่ 2.6.112 บรรยากาศการอบรมของ Women’s Natural Building Workshop 422
รูปที่ 2.6.113 หน้าเว็บรายละเอียดของ Get Grounded Course 422
รูปที่ 2.6.114 บรรยากาศการอบรมของ Get Grounded Course 1 425
รูปที่ 2.6.115 บรรยากาศการอบรมของ Get Grounded Course 2 425
รูปที่ 2.6.116 หน้าเว็บรายละเอียดของ Introduction to Natural Building Course 425
รูปที่ 2.6.117 หน้าเว็บรายละเอียดของ Natural Finishes Workshop 428
รูปที่ 2.6.118 สื่อประชาสัมพันธ์การอบรมของ Natural Finishes Workshop 428
รูปที่ 2.6.119 บรรยากาศการอบรมของ Natural Finishes Workshop 430
รูปที่ 2.6.120 แผนที่มาพันพรรณ 431
รูปที่ 2.6.121 หน้าเว็บแบบภาษาไทยของพันพรรณ 432
รูปที่ 2.6.122 หน้าเว็บแบบภาษาอังกฤษของพันพรรณ 432
รูปที่ 2.6.123 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของพันพรรณ 433
รูปที่ 2.6.124 สัญลักษณ์ของศูนย์เรียนรู้ ifarm 434
รูปที่ 2.6.125 หน้าเว็บของ ifarmMarket 435

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.126 แผนที่สถานที่จัดกิจกรรม Fun Farm Family 452
รูปที่ 2.6.127 ตัวอย่างหน้าหลักเว็บไซต์ของศูนย์เรียนรู้ ifarm 454
รูปที่ 2.6.128 ระบบการชำระเงินทางหน้าเว็บของ ifarm 454
รูปที่ 2.6.129 ระบบลงทะเบียนการอบรมทางหน้าเว็บของ ifarm 455
รูปที่ 2.6.130 ระบบอำนวยความสะดวกผู้ใช้งานของ ifarm 455
รูปที่ 2.6.131 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของศูนย์เรียนรู้ ifarm 456
รูปที่ 2.6.132 การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ ifam 456
รูปที่ 2.6.133 แผนที่มาศูนย์การอบรมการเลี้ยงไส้เดือน ธีธัชฟาร์ม 458
รูปที่ 2.6.134 หน้าเว็บไซต์ของศูนย์การอบรมการเลี้ยงไส้เดือน ธีธัชฟาร์ม 459
รูปที่ 2.6.135 สื่อประชาสัมพันธ์ของสวนลำสะปูน 461
รูปที่ 2.6.136 เฟซบุ๊กอีเว้นท์ของหลักสูตรเตาดินและขนมปังนอกสถานที่ 462
รูปที่ 2.6.137 เฟซบุ๊กอีเว้นท์ของหลักสูตรยีสต์ธรรมชาติและขนมปัง 462
รูปที่ 2.6.138 หน้าเฟซบุ๊กของสวนลำสะปูน 464
รูปที่ 2.6.139 สัญลักษณ์ของบ้านปัณณ์รัก 465
รูปที่ 2.6.140 สื่อประชาสัมพันธ์ของบ้านปัณณ์รัก 466
รูปที่ 2.6.141 แผนที่มาบ้านปัณณ์รัก 466
รูปที่ 2.6.142 หน้าเฟซบุ๊กของบ้านปัณณ์รัก 467
รูปที่ 2.7.1 ระบบจัดการฐานข้อมูล 473
รูปที่ 2.7.2 ตัวอย่างซอร์ฟแวร์จัดการระบบฐานข้อมูล 476
รูปที่ 2.7.3 ตัวอย่างระบบการกรอกข้อมูลบนหน้าเว็บไซต์ 476
รูปที่ 2.7.4 การเลือกเข้าสู่ระบบด้วยการกรอกข้อมูลหรือ facebook 477
รูปที่ 2.7.5 ตัวอย่างปุ่ม Like และปุ่ม Share ของ facebook บนหน้าเว็บอื่นๆ 478
รูปที่ 2.7.6 สัญลักษณ์ของ Google Drive 478
รูปที่ 2.7.7 อัตราค่าธรรมเนียมของ Google Drive 479
รูปที่ 2.7.8 สัญลักษณ์ของ Google Forms 479
รูปที่ 2.7.9 การทำงานของ Google Forms 480
รูปที่ 2.7.10 ตัวอย่างแบบสอบถามของ Google Forms 480
รูปที่ 2.7.11 การใช้งาน Google Forms 1 485
รูปที่ 2.7.12 การใช้งาน Google Forms 2 485
รูปที่ 2.7.13 การใช้งาน Google Forms 3 485
รูปที่ 2.7.14 การใช้งาน Google Forms 4 486
รูปที่ 2.7.15 สัญลักษณ์ของ SurveyCan 487

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.7.16 ขั้นตอนการทำงานของ SurveyCan 487
รูปที่ 2.7.17 การออกแบบรูปแบบของแบบสอบถามเอง 492
รูปที่ 2.7.18 ตัวอย่างแบบสอบถามของ SurveyCan 492
รูปที่ 2.7.19 การชำระด้วยระบบ Internet Banking 494
รูปที่ 2.7.20 วิธีการชำระผ่านเว็บไซต์ของร้านค้าออนไลน์ 495
รูปที่ 2.7.21 ตัวอย่างผู้ให้บริการรับชำระเงินออนไลน์ในประเทศไทย 495
รูปที่ 2.7.22 ตัวอย่างรายละเอียดระบบชำระเงินของ PAYSBUY 495
รูปที่ 2.7.23 การทำงานของบริการชำระเงินออนไลน์ 496
รูปที่ 2.7.24 สื่อเตือนภัยการใช้งานช่องทางชำระเงินออนไลน์ 498
รูปที่ 2.7.25 สื่อเตือนการระวังภัยการใช้งานช่องทางชำระเงินออนไลน์ 500
รูปที่ 2.7.26 ตัวอย่างผู้ให้บริการ Internet Banking ในประเทศไทย 507
รูปที่ 2.7.27 ตัวอย่างหน้าแอพพลิเคชั่น Internet Banking ของธนาคารกสิกรไทย 507
รูปที่ 2.7.28 บริการการโอนเงินรายย่อยระหว่างธนาคาร 511
รูปที่ 2.7.29 ขั้นตอนการโอนผ่านเครื่อง ATM 512
รูปที่ 2.7.30 ขั้นตอนการโอนผ่านเคาน์เตอร์สาขาของธนาคาร 512
รูปที่ 2.7.31 ขั้นตอนการการโอนเงินเพื่อบุคคลที่สาม 517
รูปที่ 2.7.32 ขั้นตอนการการชำระราคาหลักทรัพย์ 517
รูปที่ 2.7.33 การทำงานของบริการหักเงินจากบัญชีบุคคลอื่นอัตโนมัติ 519
รูปที่ 2.7.34 การทำงายของบริการนำเงินเข้าบัญชีอัตโนมัติ 520
รูปที่ 2.7.35 ขั้นตอนการโอนเงินระหว่างประเทศ 522
รูปที่ 2.7.36 สัญลักษณ์ของ PayPal 523
รูปที่ 2.7.37 แผนผังการใช้งาน Paypal 523
รูปที่ 2.7.38 เคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service) 526
รูปที่ 2.7.39 สัญลักษณ์ของ Google Calendar 528
รูปที่ 2.7.40 การใช้งาน Google Calendar 528
รูปที่ 2.7.41 เหตุการณ์ที่ถูกซิงค์เข้ากับแอพ “Calendar” บนมือถือเรียบร้อยแล้ว 529
รูปที่ 3.1.1 การวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT) 536
รูปที่ 3.1.2 การเชื่อมโยงสภาพองค์กรด้วยปัจจัยต่างๆ 537
รูปที่ 3.4.1 การวิเคราะห์ปรัชญาของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ 562
รูปที่ 3.4.2 แนวความคิดที่ได้ 5 ดาว (ตามลำดับ จากซ้าย - ขวา จากบน - ล่าง) 566
รูปที่ 3.4.3 แนวความคิดที่ได้ 4 ดาว (ตามลำดับ จากซ้าย - ขวา จากบน - ล่าง) 567
รูปที่ 3.4.4 แนวความคิดที่ได้ 3 ดาว 567

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.5.1 ภาพรวมของระบบ 1 (ตามลาดับ จากซ้าย - ขวา จากบน - ล่าง) 570
รูปที่ 3.5.2 (ต่อ) ภาพรวมของระบบ 2 (ตามลาดับ จากซ้าย - ขวา จากบน - ล่าง) 571
รูปที่ 3.5.3 การประชาสัมพันธ์ 571
รูปที่ 3.5.4 ระบบการประชาสัมพันธ์ของอาสาสมัคร 572
รูปที่ 3.5.5 การสมัครเข้าอบรมของบุคคลทั่วไป 574
รูปที่ 3.5.6 ระบบการสมัครเข้าอบรมแบบออนไลน์ของบุคคลทั่วไป 574
รูปที่ 3.5.7 ระบบการสมัครเข้าอบรมแบบเข้ามาสมัครด้วยตัวเองของบุคคลทั่วไป 575
รูปที่ 3.5.8 การสมัครเข้าอบรมของหน่วยงาน 577
รูปที่ 3.5.9 ระบบการโทรเข้ามาสมัครอบรมของหน่วยงาน 577
รูปที่ 3.5.10 ระบบการเข้ามาสมัครอบรมด้วยตนเองของหน่วยงาน 578
รูปที่ 3.5.11 การให้ข้อมูลการเตรียมตัวแก่ผู้สมัคร 580
รูปที่ 3.5.12 ระบบการแจ้งข้อมูลการเตรียมตัวของอาสาสมัคร 580
รูปที่ 3.5.13 การลงทะเบียนเข้าอบรม 582
รูปที่ 3.5.14 ระบบการลงทะเบียนเข้าอบรม 583
รูปที่ 3.5.15 การดำเนินกิจกรรมบัดดี้และการเล่นเกมส์ทายใจ 585
รูปที่ 3.5.16 การดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 587
รูปที่ 3.5.17 การใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา ประกอบการเรียน 588
รูปที่ 3.5.18 ระบบการใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา 589
รูปที่ 3.5.19 การดำเนินกิจกรรมสมุนไพรสารพัดรสประกอบการเรียน 591
รูปที่ 3.5.20 ระบบการดำเนินกิจกรรมสมุนไพรสารพัดรส 591
รูปที่ 3.5.21 การดำเนินกิจกรรมห้องเรียนติดแอร์ 593
รูปที่ 3.5.22 ระบบการดำเนินกิจกรรมห้องเรียนติดแอร์ 593
รูปที่ 3.5.23 การจบการอบรม 594
รูปที่ 3.5.24 การดำเนินกิจกรรมปลูกต้นไม้ประจำรุ่น 595
รูปที่ 3.5.25 การดำเนินกิจกรรมการทำบล็อกดินประจำรุ่น 595
รูปที่ 3.5.26 การดำเนินกิจกรรม Argrinature Course Rally 596
รูปที่ 3.5.27 ระบบการดำเนินกิจกรรม Argrinature Course Rally 597
รูปที่ 3.5.28 การแสดงความคิดเห็นหลังการอบรม 599
รูปที่ 3.5.29 การใช้งานช่องทางการเรียนรู้ด้วยเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ 600
รูปที่ 3.5.30 การดำเนินกิจกรรม Share of the Week 602
รูปที่ 3.5.31 การดำเนินกิจกรรม Share of the Month 602
รูปที่ 3.5.32 ระบบการดำเนินกิจกรรม Share of the Week 603

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.5.33 ระบบการดำเนินกิจกรรม Share of the Month 604
รูปที่ 3.5.34 การสมัครรับข่าวสารจากมูลนิธิฯ 607
รูปที่ 3.5.35 การสมัครเป็นอาสาสมัครของมูลนิธิฯ 609
รูปที่ 3.5.36 ระบบการรับสมัครอาสาสมัครของมูลนิธิฯ 610
รูปที่ 4.1.1 ภาพปกแผ่นนำเสนอ 613
รูปที่ 4.1.2 ภาพรวมการสรุประบบสุดท้าย 613
รูปที่ 4.1.3 วิธีการประชาสัมพันธ์ 614
รูปที่ 4.1.4 การประชาสัมพันธ์แบบออนไลน์ (Online) 614
รูปที่ 4.1.5 องค์ประกอบของระบบการประชาสัมพันธ์ (Tools : Hardware) 615
รูปที่ 4.1.6 องค์ประกอบของระบบการประชาสัมพันธ์ (Tools : Software) 615
รูปที่ 4.1.7 องค์ประกอบของระบบการประชาสัมพันธ์ (Tools : Software) 616
รูปที่ 4.1.8 การประชาสัมพันธ์แบบออฟไลน์ (Offline) 616
รูปที่ 4.1.9 องค์ประกอบของระบบการประชาสัมพันธ์ (Tools : Hardware) 617
รูปที่ 4.1.10 วิธีการสมัครเข้าอบรม 617
รูปที่ 4.1.11 การสมัครเข้าอบรมแบบออนไลน์ 618
รูปที่ 4.1.12 การสมัครเข้าอบรมแบบออฟไลน์ 618
รูปที่ 4.1.13 ขั้นตอนการแจ้งข้อมูลการเตรียมตัวในช่วง 7 วันก่อนอบรม 619
รูปที่ 4.1.14 องค์ประกอบของระบบการเตรียมตัว (Tools : Hardware) 619
รูปที่ 4.1.15 องค์ประกอบของระบบการเตรียมตัว (Tools : Hardware) 620
รูปที่ 4.1.16 ขั้นตอนการแจ้งข้อมูลการเตรียมตัวในช่วง 3 วันก่อนอบรม 620
รูปที่ 4.1.17 องค์ประกอบของระบบการเตรียมตัว (Tools : Hardware) 621
รูปที่ 4.1.18 ขั้นตอนการลงทะเบียน 622
รูปที่ 4.1.19 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเช็คอิน 622
รูปที่ 4.1.20 ขั้นตอนการแบ่งกลุ่ม 623
รูปที่ 4.1.21 ขั้นตอนของกิจกรรมจับคู่บัดดี้ 623
รูปที่ 4.1.22 ขั้นตอนของการเล่นเกมส์ทายใจ 624
รูปที่ 4.1.23 ขั้นตอนของการแนะนำสถานที่ 624
รูปที่ 4.1.24 เหตุการณ์การเรียนรู้ในวิชาหลักกสิกรรมธรรมชาติ 625
รูปที่ 4.1.25 การใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา ประกอบการเรียน 625
รูปที่ 4.1.26 วิธีการซื้อชุดโมเดล โคก หนอง นา 626
รูปที่ 4.1.27 ขั้นตอนการซื้อขุดโมเดล โคก หนอง นา 626
รูปที่ 4.1.28 ขั้นตอนการซื้อขุดโมเดล โคก หนอง นา 627

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.29 ขั้นตอนการรับคู่มือสร้างชุดโมเดล โคก หนอง นา 627
รูปที่ 4.1.30 ขั้นตอนการออกแบบชุดโมเดล โคก หนอง นา 628
รูปที่ 4.1.31 ขั้นตอนการออกแบบชุดโมเดล โคก หนอง นา 628
รูปที่ 4.1.32 องค์ประกอบของระบบการเรียนรู้ (Tools : Hardware) 629
รูปที่ 4.1.33 ขั้นตอนการออกแบบชุดโมเดล โคก หนอง นา 629
รูปที่ 4.1.34 ขั้นตอนการออกแบบชุดโมเดล โคก หนอง นา 630
รูปที่ 4.1.35 ขั้นตอนการออกแบบชุดโมเดล โคก หนอง นา 630
รูปที่ 4.1.36 องค์ประกอบของระบบการเรียนรู้ (Tools : Hardware) 631
รูปที่ 4.1.37 ขั้นตอนของกิจกรรมห้องเรียนติดแอร์ 631
รูปที่ 4.1.38 เหตุการณ์การเรียนรู้แบบเข้าฐาน 632
รูปที่ 4.1.39 เหตุการณ์การเรียนรู้ในฐานคนรักษ์แม่ธรณี 632
รูปที่ 4.1.40 ขั้นตอนใช้งานชุดสมุนไพรสารพัดรส 633
รูปที่ 4.1.41 ขั้นตอนการออกแบบชุดสมุนไพรสารพัดรส 633
รูปที่ 4.1.42 ขั้นตอนการออกแบบชุดสมุนไพรสารพัดรส (Tools : Hardware) 634
รูปที่ 4.1.43 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 634
รูปที่ 4.1.44 ขั้นตอนการสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่น 635
รูปที่ 4.1.45 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมต้นไม้ประจำรุ่น 635
รูปที่ 4.1.46 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมบล๊อกดินประจำรุ่น 636
รูปที่ 4.1.47 เหตุการณ์กิจกรรมกตัญญูสถานที่ 636
รูปที่ 4.1.48 เหตุการณ์กิจกรรมเช็คเอ้าท์ (Check Out) 637
รูปที่ 4.1.49 เหตุการณ์การดำเนินพิธิจบการอบรม 637
รูปที่ 4.1.50 การดำเนินกิจกรรม Argrinature Course Rally 638
รูปที่ 4.1.51 องค์ประกอบของระบบกิจกรรม Argrinature Course Rally (Tools : Hareware) 638
รูปที่ 4.1.52 องค์ประกอบของระบบกิจกรรม Argrinature Course Rally (Tools : Hareware) 639
รูปที่ 4.1.53 องค์ประกอบของระบบกิจกรรม Argrinature Course Rally (Tools : Hareware) 639
รูปที่ 4.1.54 วิธีการติดต่อกันระหว่างผู้อบรม วิทยากร และอาสาสมัคร 640
รูปที่ 4.1.55 วิธีการทำทวนความรู้หลังการอบรม 640
รูปที่ 4.1.56 องค์ประกอบของระบบการทบทวนความรู้ 1 (Tools : Software) 641
รูปที่ 4.1.57 องค์ประกอบของระบบการทบทวนความรู้ 2 (Tools : Software) 641
รูปที่ 4.1.58 องค์ประกอบของระบบการทบทวนความรู้ 3 (Tools : Software) 642
รูปที่ 4.1.59 เหตุการณ์การบอกต่อโดยผู้อบรม 642
รูปที่ 4.1.60 เหตุการณ์การกลับมาร่วมกิจกรรมของศูนย์ฯ 643

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.61 การดำเนินกิจกรรม Share of the Week 643
รูปที่ 4.1.62 การดำเนินกิจกรรม Share of the Month 644
รูปที่ 4.1.63 องค์ประกอบของระบบการติดตาม (Tools : Hardware) 644
รูปที่ 4.1.64 เหตุการณ์ของกิจกรรม Share of the Month 645
รูปที่ 4.1.65 ขั้นตอนการรับสมัครอาสาสมัครของมูลนิธิฯ 645
รูปที่ 4.1.66 องค์ประกอบของระบบการติดตาม 1 (Tools : Software) 646
รูปที่ 4.1.67 องค์ประกอบของระบบการติดตาม 2 (Tools : Software) 646
รูปที่ 4.1.68 การทดสอบระบบแก่ผู้ที่เคยสัมภาษณ์ 647
รูปที่ 4.1.69 อธิบายวิธีการสมัครเข้าอบรม 647
รูปที่ 4.1.70 วิธีการสมัครเข้าอบรมในหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน 648
รูปที่ 4.1.71 วิธีการสมัครเข้าอบรมในหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง 648
รูปที่ 4.1.72 วิธีการสมัครเข้าอบรมในหลักสูตรธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ 649
รูปที่ 4.1.73 วิธีการสมัครเข้าอบรมในหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย 649
รูปที่ 4.1.74 วิธีการสมัครเข้าอบรมในค่ายรับมือภัยพิบัติ (CMS) 650
รูปที่ 4.1.75 การแนะนำการแต่งตัว 650
รูปที่ 4.1.76 การแนะนำความเป็นอยู่และสิ่งที่ควรเตรียมมา 651
รูปที่ 4.1.77 การแนะนำการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว 651
รูปที่ 4.1.78 การแนะนำการเดินทางด้วยรถสาธารณะ 652
รูปที่ 4.1.79 การพยากรณ์อากาศ ณ ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง 652
รูปที่ 4.1.80 การประกาศรับความคิดเห็นของจากผู้ที่เคยเข้าอบรม 653
รูปที่ 4.1.81 การเริ่มเลยสำหรับกิจกรรม Share of the Week 653
รูปที่ 4.1.82 หมดเวลาสำหรับกิจกรรม Share of the Week 654
รูปที่ 4.1.83 ภาพประกอบรางวัลขวัญใจอาสาสำหรับกิจกรรม Share of the Month 654
รูปที่ 4.1.84 ภาพประกอบรางวัลขวัญใจรุ่นสำหรับกิจกรรม Share of the Month 655
รูปที่ 4.1.85 การประกาศรับสมัครอาสาสมัครของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ 655
รูปที่ 4.1.86 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลหลักสูตรทั้งหมด 656
รูปที่ 4.1.87 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน 657
รูปที่ 4.1.88 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลหลักสูตรธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ 658
รูปที่ 4.1.89 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมธรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง658
รูปที่ 4.1.90 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย 659
รูปที่ 4.1.91 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลค่ายรับมือภัยพิบัติ (CMS) 659
รูปที่ 4.1.92 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลการเดินทางมาที่ศูนย์ฯ 660

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.93 หน้าเว็บแสดงข้อมูลแนะนำการเตรียมตัวและความเป็นอยู่ 660
รูปที่ 4.1.94 QR Code ของใบสมัครเข้าอบรมหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน 661
รูปที่ 4.1.95 ใบสมัครออนไลน์ของหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน หน้าที่ 1 662
รูปที่ 4.1.96 ใบสมัครออนไลน์ของหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน หน้าที่ 2 663
รูปที่ 4.1.97 แบบสอบถามความคิดเห็นจากการเข้าอบรมในหลักสูตรของมูลนิธิฯ 664
รูปที่ 4.1.98 QR Code ของการรับสมัครอาสาสมัคร 664
รูปที่ 4.1.99 ใบสมัครออนไลน์ของการสมัครเป็นอาสาสมัคร หน้าที่ 1 665
รูปที่ 4.1.100 ใบสมัครออนไลน์ของการสมัครเป็นอาสาสมัคร หน้าที่ 2 666
รูปที่ 4.1.101 ภาพปกของเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ 666
รูปที่ 4.1.102 ตัวอย่างหน้าเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ 1 667
รูปที่ 4.1.103 ตัวอย่างหน้าเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ 2 667
รูปที่ 4.1.104 ตัวอย่างหน้าเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ 3 668
รูปที่ 4.2.1 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง 668
รูปที่ 4.2.2 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย 669
รูปที่ 4.2.3 การประชาสัมพันธ์สิ่งที่ต้องเตรียมของหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย 669
รูปที่ 4.2.4 การ์ดอธิบายหลักสูตรการอบรมของมูลนิธิฯ (เรียงจาก ซ้าย-ขวา บน-ล่าง) 670
รูปที่ 4.2.5 ชุดโมเดล โคก หนอง นา 670
รูปที่ 4.2.6 สติกเกอร์ของชุดโมเดล โคก หนอง นา 671
รูปที่ 4.2.7 การใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา 671
รูปที่ 4.2.8 สติกเกอร์ปกกล่องชุดโมเดล โคก หนอง นา 671
รูปที่ 4.2.9 สติกเกอร์เนื้อหาด้านในกล่อง 672
รูปที่ 4.2.10 การ์ดสเกล (Scale) ของชุดโมเดล โคก หนอง นา 1 (เรียงจาก ซ้ายไปขวา) 672
รูปที่ 4.2.11 การ์ดสเกล (Scale) ของชุดโมเดล โคก หนอง นา 2 (เรียงจาก ซ้ายไปขวา) 673
รูปที่ 4.2.12 การใช้งานการ์ดสเกล 673
รูปที่ 4.2.13 คู่มือการสร้างชุดโมเดล โคก หนอง นา 1 (เรียงจาก ซ้ายไปขวา) 674
รูปที่ 4.2.14 คู่มือการสร้างชุดโมเดล โคก หนอง นา 2 (เรียงจาก ซ้ายไปขวา) 674
รูปที่ 4.2.15 คู่มือประกอบกิจกรรม Argrinature Course Rally 675
รูปที่ 4.2.16 ปกหน้าและปกหลังของคู่มือประกอบกิจกรรม Argrinature Course Rally 675
รูปที่ 4.2.17 ด้านในของคู่มือประกอบกิจกรรม Argrinature Course Rally 675
รูปที่ 4.2.18 เข็มกลัดประจำหลักสูตรของกิจกรรม Argrinature Course Rally 1 676
รูปที่ 4.2.19 เข็มกลัดประจำหลักสูตรของกิจกรรม Argrinature Course Rally 2 676
รูปที่ 4.2.20 คู่มือกิจกรรมสำหรับอาสาสมัคร 2 (เรียงจากซ้ายไปขวา) 676

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.2.21 คู่มือสำหรับกิจกรรมสำหรับอาสาสมัคร 2 (เรียงจาก ซ้าย-ขวา บน-ล่าง) 677
รูปที่ 5.1.1 กล่องของชุดโมเดล โคก หนอง นา แบบพลาสติก 693
รูปที่ 5.1.2 อุปกรณ์ภายในกล่องชุดโมเดล โคก หนอง นา 693
รูปที่ 5.1.3 กล่องชุดโมเดล โคก หนอง นา แบบไม้ 693
รูปที่ 5.1.4 ดินจริงภายในกล่องชุดโมเดล โคก หนอง นา 694
รูปที่ 5.2.1 การใช้งานกล่องโมเดลขนาดเดิม 694
รูปที่ 5.2.2 การใช้งานกล่องโมเดลขนาดใหม่ 695
รูปที่ 5.3.1 การเอียงแบบเดิม 695
รูปที่ 5.3.2 การเอียงแบบใหม่ 695
รูปที่ 5.4.1 ชุดอุปกรณ์สมุนไพรสารพัดรสแบบเดิม 696
รูปที่ 5.4.2 ชุดอุปกรณ์สมุนไพรสารพัดรสแบบใหม่และบรรยากาศการใช้งาน 696

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันประชากรทั่วโลกมีถึง 7.2 พันล้านคน (United Nations in Thailand, 2557) และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีก 2 พันล้านคนในอีก 35 ปีข้างหน้า การเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้เกิดความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตมากขึ้นตามไปด้วย แต่ทรัพยากรที่ตอบสนองความต้องการของประชากรอยู่ในระดับคงที่ หลายอย่างลดลง บางอย่างสูญพันธ์หรือหมดไป อันเนื่องมาจากที่ผ่านมามีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ใช้สารเคมีก่อให้เกิดสารพิษตกค้าง โดยไม่ได้ตระหนักถึงการจัดการอย่างยั่งยืน ทำให้กลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นวิกฤตการณ์รุนแรงต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในโลก

รูปที่ 1.1.1 ตัวอย่างปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโลก

จากปัญหาข้างต้น ส่งผลถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยด้วย ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาการลดจำนวนลงและการสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า ปัญหาการขาดแคลนน้ำและน้ำท่วม ปัญหาแผ่นดินทรุด ปัญหาการขาดแคลนแร่ธาตุและพลังงาน ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ปัญหาชุมชนแออัด ไปจนถึงปัญหามลพิษ (Treatment, 2553) ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ มีกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

การจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือในทุกภาคส่วน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการแก้ไขเพื่อให้ประชาชนรอดพ้นและสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์ นั่นคือ ‘ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง’ ปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในทางสายกลาง มีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ในการวางแผนและดำเนินการ

แต่เนื่องจากความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนและการตีความที่หลากหลายเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ทำให้ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร ผู้รับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาท ในหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) สำนักนายกรัฐมนตรีกว่า 16 ปี ได้รวบรวมกลุ่มคนจากหลากหลายสาขาอาชีพที่มีแนวอุดมการณ์ในการฟื้นฟูประเทศร่วมกัน โดยน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจริงที่บ้านมาบเอื้อง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และก่อตั้งเป็น ‘ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง’ ใช้เป็นสถานที่สร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ในหมู่ประชาชนทุกภาคส่วนและทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สนับสนุนประชาชนทุกภาคส่วนและทุกระดับให้ประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

รูปที่ 1.1.2 การสรุปแผนการดำเนินงานขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น ทางศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติจึงได้สร้างแผนการดำเนินงานต่างๆ หนึ่งในนั้นคือ แผนงานสร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ โดยสร้างรูปแบบของกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน วิทยากรกระบวนการ ครู ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักการเมือง เป็นต้น การสร้างรูปแบบกระบวนการเรียนรู้นี้ จะเน้นการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อหารูปแบบ การหาตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม และเหมาะสม ตลอดจนสร้างความพร้อมของแต่ละกลุ่มเป้าหมายให้สามารถนำไปดำเนินการต่อได้เองอย่างต่อเนื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

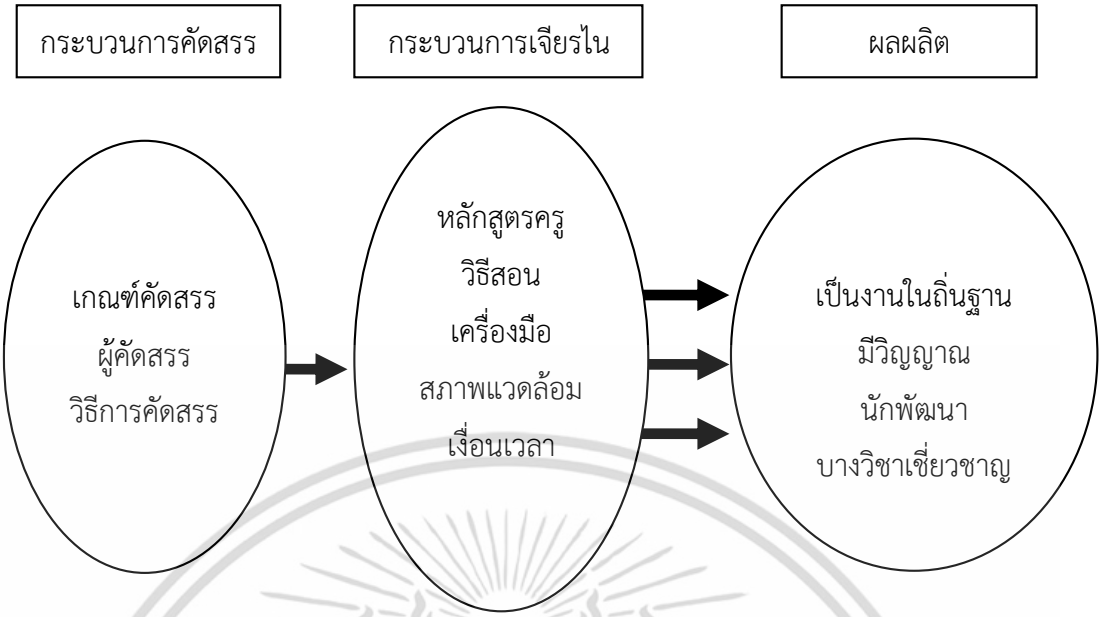

รูปที่ 1.1.3 โครงสร้างกระบวนการฝึกอบรมของทางศูนย์ฯ (ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร. 2549)

โครงสร้างกระบวนการฝึกอบรมของทางศูนย์ฯ มีองค์ประกอบหลัก 3 ส่วนคือ กระบวนการคัดสรร กระบวนการเจียรไน และผลผลิต โดยโครงสร้างของกระบวนการฝึกอบรมที่ออกแบบไว้เน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการและอยู่บนวิถี “ความรอบรู้ มีเหตุมีผล มีความพอดี มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกัน และการรู้จักพึ่งตนเอง”

ทางศูนย์ฯ ดำเนินการจัดอบรมมากว่า 14 ปี ในรูปแบบของค่ายฝึกอบรมหลักสูตรตั้งแต่ 3 ไปจนถึง 7 วัน เช่น ค่ายฝ่าวิกฤต, ค่ายพัฒนาศักยภาพคน, ค่ายกสิกรรมธรรมชาติ, ค่ายผู้นำการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, ค่ายสุขภาพ วิถีบ้าน บ้าน เป็นต้น เนื้อหาหลักสูตรในแต่ละค่ายถูกออกแบบขึ้นตามลักษณะของผู้เรียนหรือเนื้อหาที่ต้องการถ่ายทอด มาตลอดในช่วงระยะเวลาที่ดำเนินงาน เกิดเป็นพัฒนาการของการอบรมต่างๆ ที่ถูกปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น ทำให้ระบบการอบรมที่มีอยู่เดิมนั้นถูกเสริม เติม แต่ง ด้วยค่ายอบรมที่พัฒนาขึ้นใหม่ และยังไม่ได้บริหารจัดการกระบวนการอบรมเหล่านี้อย่างเป็นระบบ จึงสร้างความสับสนต่อการดำเนินงานในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

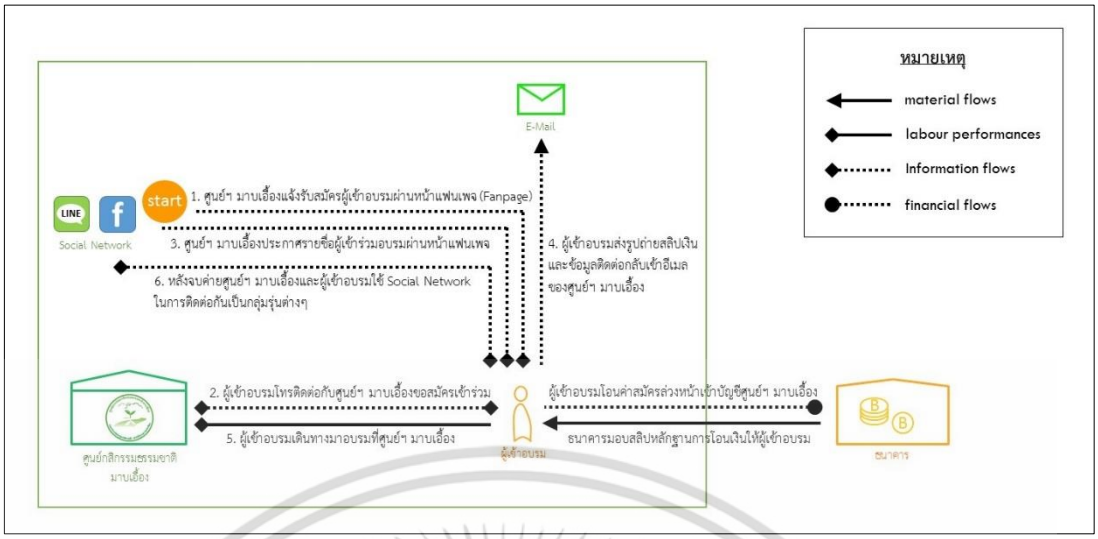

รูปที่ 1.1.4 ระบบดำเนินการเข้าอบรมของผู้เข้าอบรมกับทางศูนย์ฯ

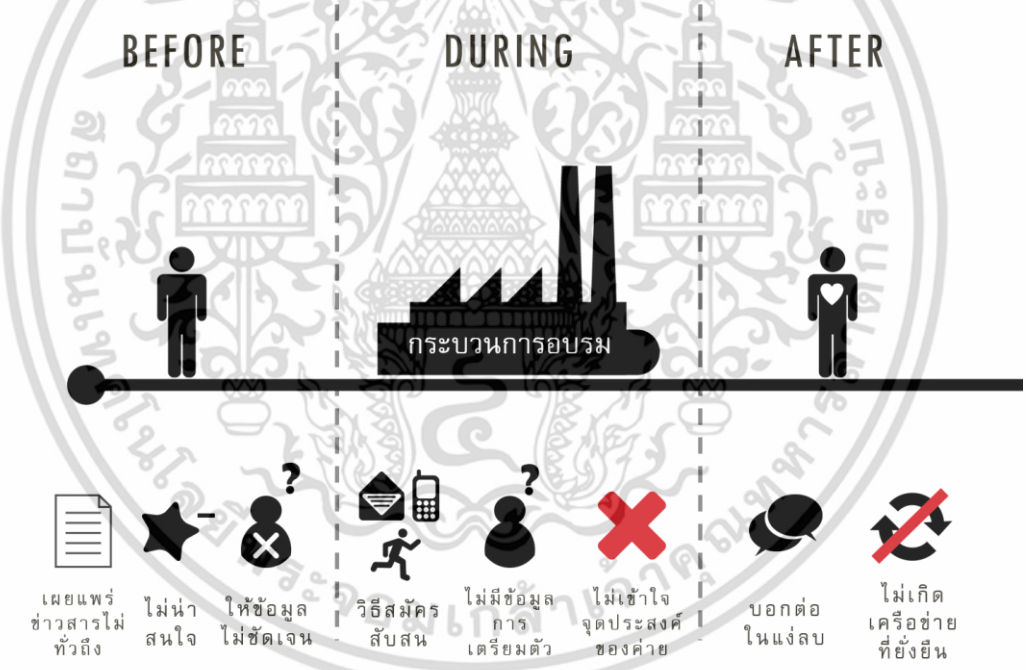

รูปที่ 1.1.5 ขั้นตอนกระบวนการอบรมและปัญหาที่พบในแต่ละขั้นตอน

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า กระบวนการอบรมของทางศูนย์ฯ ยังประสบปัญหาที่ทำให้การอบรมไม่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แบ่งปัญหาที่พบได้ใน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนการอบรม (Before), ขั้นระหว่างการอบรม (During) และขั้นหลังการอบรม (After) กล่าวโดยสรุป ดังนี้

ตั้งแต่ก่อนจะเริ่มการอบรม การประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่แพร่หลายต่อเนื่อง อีกทั้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับค่ายต่างๆ ก็ยังสื่อสารไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความสับสนของผู้รับข่าวสารทั้งผู้ทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในระบบและผู้ที่สนใจเข้าอบรม อีกทั้งผู้ดำเนินงานในระบบมีจำนวนน้อย เพราะเป็นการรวมตัวของคนที่มีจิตอาสาเข้ามาทำงานร่วมกัน การดำเนินงานจึงเป็นไปอย่างล่าช้า

ในช่วงระหว่างการอบรม ตั้งแต่การสมัครที่สร้างความสับสน วิธีสมัครของแต่ละค่ายไม่เหมือนกัน ตามแต่ผู้ดำเนินงานภายในระบบจะกำหนด การเตรียมตัวที่ยังให้ข้อมูลไม่ชัดเจน เมื่อเข้าสู่กระบวนการอบรม ผู้เข้าอบรมจึงไม่รู้สึกร่วมไปกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นส่งผลถึงส่วนสุดท้าย หลังจบอบรมออกไป เมื่อผู้เข้าอบรมไม่รู้สึกประทับใจก็จะเกิดการบอกต่อในแง่ลบ และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรมไม่ได้ถูกนำไปใช้จริง กระบวนการที่ดำเนินงานไปทั้งหมดจึงไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากปัญหาของระบบการอบรมที่ได้กล่าวมา แก้ไขได้ด้วยการออกแบบ นั่นก็คือ การออกระบบบริการการอบรม และสร้างเครื่องมือที่จะมาช่วยอำนวยความสะดวกทั้งผู้ทำงานในระบบและผู้ที่สนใจเข้าอบรม ให้ดำเนินงานได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น แก้ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ การจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ไปจนถึงการสร้างสื่อประกอบการสอนที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมกระบวนการอบรมของศูนย์ฯ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้นโครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับการจัดอบรมของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จึงมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาระบบการจัดอบรมให้การดำเนินงานทุกขั้นตอนตั้งแต่ก่อนเริ่มจนถึงหลังสิ้นสุดการอบรมไปแล้ว ให้มีประสิทธิภาพ ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาทางการออกแบบ เป็นแนวทางให้ศูนย์เครือข่ายภายใต้มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาตินำไปประยุกต์ใช้จัดอบรมภายในศูนย์ของตนเองได้ และทำให้ผู้ที่ผ่านการอบรมนำสิ่งที่ได้เรียนรู้กลับไปใช้ประโยชน์ได้จริง สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระดับประชาชนทุกภาคส่วนของประเทศ

1.2 จุดประสงค์ของโครงการ

1.2.1 ใช้กระบวนการออกแบบพัฒนาระบบการจัดอบรมของศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้องให้มีประสิทธิภาพ

1.2.2 เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้ใช้บริการและผู้ทำงานในระบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ความเป็นไปได้ของโครงการ

1.3.1 ความเป็นไปได้ด้านนโยบาย

ภาครัฐบาลมียุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมในระดับรากหญ้าให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากทั้งภายในและภายนอกประเทศได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีความเป็นไปได้ที่ระบบการจัดอบรมของศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้องจะได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐ

รูปที่ 1.3.1 บรรยากาศการสัมภาษณ์ ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร ผู้ก่อตั้งศูนย์ฯ

อีกทั้ง โครงการนี้ยังตอบรับกับนโยบายของผู้ก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร ที่มีเป้าหมายในการเผยแพร่องค์ความรู้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ ด้วยการออกแบบการเรียนรู้ทุกหลักสูตรภายใต้แนวคิด “แม่นทฤษฎี มีวิญญานประสานเชียน” เพื่อสร้างคนดีมีวินัย ที่พร้อมเปิดรับองค์ความรู้ใหม่ๆ ปฏิบัติได้จริง และต้องเข้าสังคมทำงานร่วมกับคนอื่นได้อีกด้วย

1.3.2 ความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ

จากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ทรุดตัวลงเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่ทรงตัว ทำให้คนส่วนใหญ่หาวิธีในการลดภาระค่าใช้จ่ายด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งถ้าโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ คาดว่าจะมีผู้ได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้วิธีการอยู่รอดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การทำผลิตภัณฑ์ใช้ในครัวเรือน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.3 ความเป็นไปได้ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

โครงการนี้ส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของคนไทย และกระบวนการอบรมยังทำให้ผู้อบรม เข้าสังคมและทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้

อีกทั้งยังแทรกแนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเข้าใจ

1.3.4 ความเป็นไปได้ด้านเทคโนโลยี

เทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ ตั้งแต่การเผยแพร่ข้อมูล ติดต่อสื่อสาร เก็บข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ไปจนถึงติดตามข้อมูล ให้รวดเร็ว ใช้แรงงานน้อยลง และง่ายขึ้นได้

1.3.5 ความเป็นไปได้ด้านการออกแบบ

จากปัญหาที่พบในระบบการจัดอบรมของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้องนั้น สามารถแก้ไขและพัฒนาได้ด้วยกระบวนการออกแบบที่ได้ศึกษามา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข

โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับการจัดอบรมของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง แบ่งปัญหาที่พบตามขั้นตอนดังนี้

1.4.1 ปัญหาที่พบก่อนใช้บริการ (Before)

1.4.2 ปัญหาที่พบระหว่างใช้บริการ (During)

1.4.3 ปัญหาที่พบหลังใช้บริการ (After)

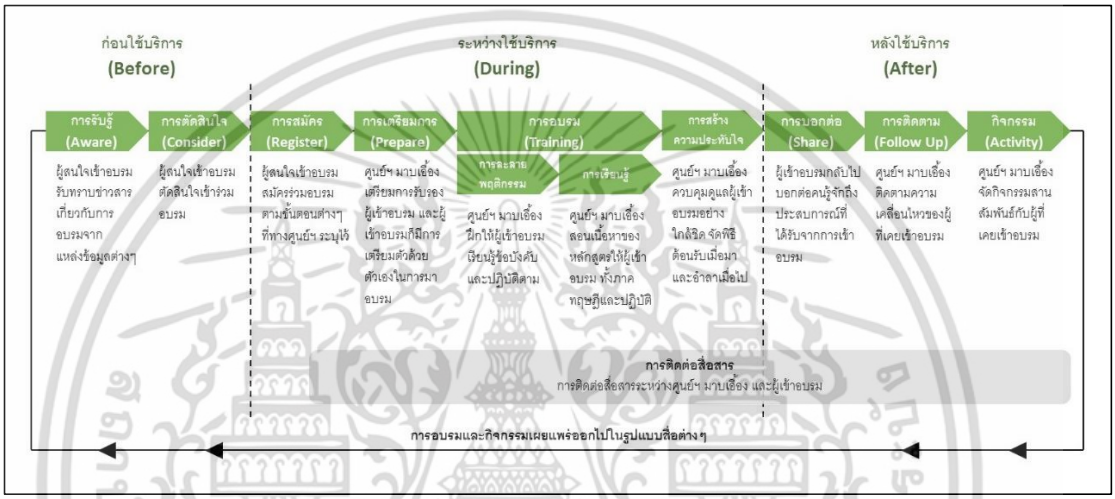

รูปที่ 1.4.1 แผนภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแบ่งตามขั้นตอน

1.4.1 ปัญหาที่พบก่อนใช้บริการ (Before)

ตารางที่ 1.4.1 ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นก่อนใช้บริการ (Before)

ปัญหา	แนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข
1. การรับรู้ (Aware) - การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการอบรมยังไม่ทั่วถึง ค้นหาข้อมูลยากหากไม่เคยเข้าอบรมมาก่อน ผู้ที่สนใจสมัครเข้าอบรมไม่ทันจากรับรู้ข้อมูลล่าช้า	- ศึกษาและแนะนำช่องทางการกระจายข่าวให้ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย เช่น ทางเฟซบุ๊ค (Facebook) ทางเว็บไซต์ เป็นต้น - ออกแบบการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่สนใจได้รับข้อมูลทันท่วงที เช่น การส่งข่าวความเคลื่อนไหวอย่างสม่ำเสมอถึงอีเมลผู้รับโดยตรง (Subscribe)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.4.1 (ต่อ) ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นก่อนใช้บริการ (Before)

- ข่าวสารเกี่ยวกับการอบรมที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ (Web Site) ไม่มีการปรับปรุง (Update) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 แล้ว 	- ออกแบบวิธีการเผยแพร่ข่าวที่ชัดเจน ค้นหาง่าย เช่น ใช้กราฟิกช่วยให้ดึงดูด มองเห็นง่าย - ศึกษาการทำงานเบื้องหลังของผู้ดูแลเว็บไซต์ และแนะนำการดูแลเว็บไซต์ที่สะดวกขึ้น เช่น การใช้บริการ Cloud ในการเผยแพร่ข้อมูล ซึ่งเชื่อมต่อได้จากหลายแหล่ง ทำให้การปรับปรุงข้อมูลง่ายขึ้น
- มีผู้ให้ความสนใจเข้าอบรมกับทางศูนย์ฯ เป็นจำนวนมาก โดยติดต่อมาทางแฟนเพจ (Fan Page) แต่คนทำงานภายในน้อยทำให้ไม่ค่อยใช้ประโยชน์จากแฟนเพจได้เท่าที่ควร 	- ศึกษาการทำงานเบื้องหลังของผู้ดูแลแฟนเพจ และเสนอแนะวิธีการดูแลช่องทางในการสื่อสารออนไลน์ (Online) เช่น คู่มือตัวอย่างการโพสต์ (Post) ข้อความบนแฟนเพจ หรือตารางกิจกรรมที่แอดมิน (Admin) จะต้องดำเนินการบนแฟนเพจในแต่ละสัปดาห์แบบรายเดือน เป็นต้น - ศึกษาวิธีการนำเสนอที่แฟนเพจน่าสนใจ และนำมาประยุกต์ใช้กับของศูนย์ฯ
2. การตัดสินใจ (Consider) - หลักสูตรการอบรมมีหลากหลาย แต่ไม่มีการอธิบายรายละเอียดแต่ละหลักสูตรชัดเจน ทำให้ผู้สนใจเข้าอบรมสับสน ไม่เข้าใจ และไม่สามารถเลือกรูปแบบการอบรมที่เหมาะกับตนเองได้ จึงไม่มั่นใจและไม่ตัดสินใจเข้าร่วมการอบรม	- ศึกษาแนวทางการตัดสินใจของกลุ่มเป้าหมาย และออกแบบวิธีจูงใจให้เข้ามาสมัคร - ออกแบบการถ่ายทอดข้อมูลหลักสูตรที่เข้าใจง่าย เพื่อลดข้อผิดพลาดในการเลือก ทั้งยังเสริมความเข้าใจแก่ผู้ที่มาเข้าอบรม เช่น ภาพอินโฟกราฟิก (Infographic) ของแต่ละหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.4.1 (ต่อ) ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นก่อนใช้บริการ (Before)

	 - ออกแบบวิธีการที่ผู้สนใจเข้าอบรมสามารถเลือกเนื้อหาที่ต้องการเรียนรู้ จัดเป็นชุดหลักสูตรที่ต้องการเรียนได้ด้วยตนเอง
- การเผยแพร่ข้อมูลที่สนับสนุนการอบรมยังมีน้อยทั้งทางเฟซบุ๊คและเว็บไซต์ของศูนย์ฯ เช่น ประสบการณ์การอบรมที่ผ่านมาเป็นอย่างไร หลักสูตรต่างๆ มีดีอย่างไร หรือทางศูนย์ฯ เชี่ยวชาญในการจัดอบรมอย่างไร เป็นต้น	- ศึกษาแรงจูงใจในการสมัครเข้าอบรม เนื้อหาและวิธีการเผยแพร่ข้อมูลที่ใช้ในปัจจุบัน เพื่อออกแบบวิธีจูงใจให้เข้ามาสมัคร - ออกแบบรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลที่แสดงถึงการเป็นผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาหลักสูตรที่สอน เช่น มีแหล่งค้นคว้าความรู้เรื่องการทำกสิกรรมธรรมชาติ จัดทำสื่อแสดงความสำเร็จจริงของผู้ที่ผ่านการอบรม เป็นต้น วิดีโออื่นๆ สุขนิล คนของความสุข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.2 ปัญหาที่พบระหว่างใช้บริการ (During)

ตารางที่ 1.4.2 ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นระหว่างใช้บริการ (During)

ปัญหา	แนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข
1. การสมัคร (Register) - มีช่องทางการรับสมัครที่หลากหลายตามแต่ละหลักสูตร เช่น รับสมัครผ่านทางโทรศัพท์ รับสมัครผ่านทาง E-mail หรือรับสมัครผ่านทางเว็บไซต์ ทำให้ผู้สนใจเข้าอบรมเกิดความรู้สึกยุ่งยาก สับสน	- ศึกษารูปแบบการรับสมัครทุกวิธีการที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประเมินวิธีการที่เหมาะสม และออกแบบวิธีการรับสมัครให้มีประสิทธิภาพ เช่น ใช้วิธีการเดียวกันกับทุกหลักสูตร คือสมัครผ่านหน้าเว็บของศูนย์ฯ และติดต่อทางโทรศัพท์เมื่อมีข้อสงสัย
 - ผู้สมัครอบรมมีความหลากหลายและมีจำนวนมาก ทางศูนย์ฯ ใช้วิธีติดต่อทางโทรศัพท์ ซึ่งต้องใช้เวลามากในการคัดกรองคนให้เหมาะกับหลักสูตร และอาจมีการตกหล่น เช่น กรณีที่สมัครมากันเป็นกลุ่ม	- ศึกษาเงื่อนไขของแต่ละหลักสูตร รวมถึงการทำงานของอาสาที่ทำหน้าที่รับสมัคร เพื่อปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น - ออกแบบรูปแบบการสมัคร ที่ผู้เข้าร่วมทุกคนต้องจัดการด้วยตนเอง เช่น การกรอกข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อสมัครผ่านเว็บไซต์, การทำชุดคำถาม (Quiz) เพื่อทดสอบความพร้อมด้วยตนเอง เป็นต้น
- เกิดความสับสนเมื่อมีการรับสมัครคนเข้าอบรมจากหลายช่องทาง จากการทำงานซ้ำซ้อนกันของผู้ทำงานในระบบ เช่น ผู้อบรมไม่ครบตามจำนวนเพราะมีการรับซ้ำซ้อน ผู้เข้าอบรมไม่ตรงกับความต้องการของหลักสูตร เป็นต้น	 - ศึกษาผู้ดำเนินงานและวิธีการรับสมัครที่ใช้ในปัจจุบัน ประเมินความเป็นไปได้ในการจัดตั้งทีมดูแลเรื่องการรับสมัคร และเสนอแนะวิธีการจัดการการรับสมัคร - ออกแบบตัวช่วยในการถ่ายทอดองค์ความรู้วิธีการรับสมัครให้อาสาที่มาช่วยงานต้องเรียนรู้เป็นพื้นฐาน
- ทางศูนย์ฯ ยังใช้วิธีเก็บข้อมูลผู้เข้าอบรมด้วยการเช็คชื่อบนกระดาษ ทำให้เกิดความล่าช้า	- ศึกษาและออกแบบวิธีการจัดเก็บข้อมูลผู้เข้าอบรมจำนวนมาก ให้เหมาะสมกับการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.4.2 (ต่อ) ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นระหว่างใช้บริการ (During)

เพราะต้องรอเขียนทีละคน และความซ้ำซ้อนจากการบันทึกข้อมูลลงไฟล์ทีหลังอีกด้วย 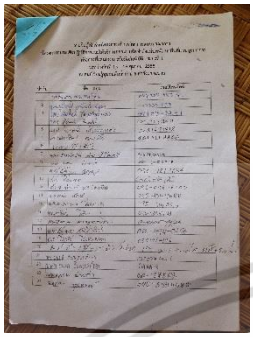	- ออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วมด้วยการลดหรือเพิ่มขั้นตอนบางอย่างที่ทำให้การเก็บข้อมูลรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น ให้ผู้สมัครลงทะเบียนเองทางเว็บไซต์ หรือให้ผู้สมัครตั้งบัญชี (Account) เพื่อใช้ในการสมัคร เป็นต้น
2. การเตรียมการ (Prepare) - ผู้สมัครอบรมไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ต้องเจอ จึงต้องสอบถามด้วยวิธีต่างๆ ทั้งการโทร ส่งอีเมล หรือถามผ่านทางแฟนเพจ และทางศูนย์ฯ เองก็ต้องมีการตอบคำถามซ้ำๆ อีกด้วย	- ศึกษาข้อมูลการเตรียมตัวและข้อควรระวังต่างๆ ที่ผู้เข้าร่วมควรทราบ เพื่อออกแบบสื่อที่เข้าใจง่าย - ออกแบบการสื่อสารวิธีเตรียมตัวผ่านช่องทางต่างๆ เช่น แสดงตัวอย่างประสบการณ์ผู้ที่เคยเข้าอบรมผ่านทางแฟนเพจ, ออกแบบอินโฟกราฟิกขั้นตอนการเตรียมตัว เป็นต้น
- ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวที่เผยแพร่อยู่ทั้งทางเว็บไซต์ และแฟนเพจ ไม่ได้ถูกปรับปรุงและให้ข้อมูลไม่กระจ่าง เช่น รูปที่พักดูถ่ายมานานแล้วและไม่ได้บอกว่าแยกชายหญิงหรือไม่ บ้านพักแบบธรรมชาติ	- ศึกษารูปแบบการให้ข้อมูลที่ใช้ในปัจจุบันของทางศูนย์ และข้อมูลที่การเตรียมตัวที่ผู้เข้าอบรมควรรู้ เพื่อออกแบบการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสม เช่น สื่อให้ข้อมูลเรื่องความเป็นอยู่ด้วยภาพถ่ายประกอบกราฟิกอธิบาย
- ผู้ทำงานในระบบเตรียมการสำหรับการอบรม เช่น โปรแกรมการอบรม ติดต่อวิทยากร ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการทำงาน	- ออกแบบการจัดเก็บข้อมูลหลักสูตรการอบรมอย่างเป็นระบบ ค้นหาข้อมูลได้ง่ายเมื่อต้องการใช้งาน เช่น รวบรวมหลักสูตรต่างๆ เป็นหนังสือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.4.2 (ต่อ) ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นระหว่างใช้บริการ (During)

เหล่านี้ ยังเป็นการจดจำเฉพาะบุคคล ไม่ถูกจัดเก็บเป็นรูปธรรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ยาก	ที่ทีมงานทุกคนมาเปิดดูได้, ติดภาพอินโฟกราฟิกข้อมูลหลักสูตรที่เข้าใจง่ายบนผนัง เป็นต้น 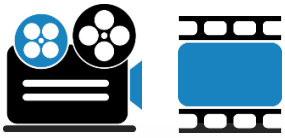 - ออกแบบวิธีการถ่ายทอดข้อมูลหลักสูตรการอบรมที่เข้าใจง่าย สื่อสารได้กับคนทุกระดับ เช่น แบ่งระดับการอบรมเป็นลำดับต่างๆ และถ่ายทอดในรูปแบบภาพหรือวีดิโอ
3. การอบรม (Training) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 3.1 การละลายพฤติกรรม (Ice Breaking) - การเรียกรวมพลใช้เวลานาน เพราะใช้สัญญานการตบมือและเปล่งเสียงเรียกด้วยกลุ่มผู้เรียนเอง ซึ่งยังดังไม่ทั่วถึงคนที่ทำภารกิจบริเวณอื่นๆ จะรับรู้และรีบมารวมกันได้	- ศึกษาวิธีการให้สัญญานที่ใช้ในปัจจุบัน ออกแบบรูปแบบสัญญานที่เหมาะกับศูนย์ฯ - ออกแบบอุปกรณ์ให้เสียงสัญญานที่ทำได้ง่ายจากวัสดุใกล้ตัว เพื่อถ่ายทอดให้ศูนย์เครือข่ายทำตามได้ เช่น เคาะกระบอกไม้ไผ่
- ผู้เข้าอบรมบางคนหลบหนีการละลายพฤติกรรมเมื่อมีโอกาส เช่น การแกล้งทำอย่างอื่นเพื่อไม่เข้าแถวเคารพธงชาติ หลบไปพักผ่อนส่วนตัวในช่วงเรียกรวมตอนค่ำ เป็นต้น	- ศึกษาและออกแบบวิธีการควบคุมพฤติกรรมให้เกิดความเท่าเทียม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในภายหลัง เช่น มีการเช็คชื่อ เข้าแถวตามกลุ่มใคร หายไปจะทราบได้ทันที ออกกฎที่ทุกคนยอมรับได้ร่วมกัน เป็นต้น
3.2 การเรียนรู้ (Learning) - กิจกรรมบางอย่างจำเป็นต้องจำลองสถานการณ์ให้ผู้อบรมรับรู้ถึงภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น แต่วิธีการสอนยังไม่สามารถช่วยให้ผู้อบรมมีอารมณ์ร่วมไปกับสถานการณ์	- ศึกษาเนื้อหาการสอนของแต่ละหลักสูตร วิเคราะห์วิธีการสอนที่เหมาะสมในแต่ละกิจกรรม และออกแบบการถ่ายทอดวิธีการต่างๆ แก่ผู้ช่วยวิทยากรอย่างอาสาสมัครของศูนย์ฯ มาบเอื้อง ให้มีส่วนร่วมในการกระตุ้นผู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.4.2 (ต่อ) ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นระหว่างใช้บริการ (During)

	เข้าอบรมได้อย่างทั่วถึง เช่น ภาพอธิบายขั้นตอนการรับมือกับผู้เข้าร่วมรูปแบบต่างๆ
- ผู้อบรมแต่ละคนพื้นฐานไม่เท่ากัน เมื่อต้องมาเรียนรวมกันเนื้อหาบางอย่างคนที่ประสบการณ์น้อยกว่าจะไม่เข้าใจและไม่กล้าถาม เช่น แห้งชามน้ำชามคืออะไร	- ศึกษาเนื้อหาการเรียนและลักษณะของผู้เข้าอบรม วิเคราะห์เพื่อหาวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาให้คนที่อ่อนกว่าเข้าใจ แต่คนที่เก่งกว่าก็ไม่เบื่อ - ออกแบบเครื่องมือช่วยสอน เพื่ออธิบายเสริมคำพูด เช่น สื่อการสอนเป็นแผนภาพสำหรับครูพูดประกอบกับเรื่องที่สอน
- ทางศูนย์ฯ มีเอกสารประกอบการเรียนแบบออนไลน์ที่ดาวน์โหลด (Download) บนเว็บฟรี แต่ผู้อบรมยังไม่ทราบว่ามีวิธีการนี้ ไม่มีการแจ้งให้ทราบ จึงยังเข้าไม่ถึงข้อมูล 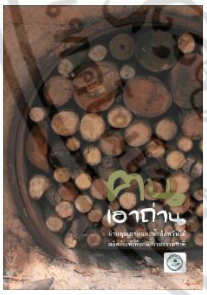	- ศึกษาวิธีการแจกจ่ายเอกสารนี้และพฤติกรรมการเข้าหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับกสิกรรมธรรมชาติของผู้อบรม วิเคราะห์ และปรับปรุงช่องทางการแจกจ่าย - ออกแบบสื่ออธิบายวิธีการดาวน์โหลดเอกสารด้วยตนเอง ติดตั้งในจุดที่ดึงดูดความสนใจได้ เช่น ติดตั้งคู่กับจุดวางเอกสารแจกฟรี เมื่อเอกสารหมดก็มองเห็นช่องทางแนะนำในการเข้าถึงเอกสารได้ หรือติดตั้งเป็นสื่อประจำฐานที่ผู้สอนใช้ชี้แจงให้ผู้อบรมรับรู้
4. การสร้างความประทับใจ (Make an Impression) - การไม่มีปฏิสัมพันธ์กันของผู้เข้าอบรมบางคน รวมทั้งนิสัยขี้อายแบบคนไทย เป็นอุปสรรค์ต่อการทำให้รู้จักกับคนแปลกหน้า จึงเกิดความรู้สึกไม่ประทับใจ	- ศึกษากิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน วิเคราะห์ ปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น - ออกแบบกิจกรรมที่ช่วยสร้างการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วม เช่น กิจกรรมที่ทำให้ทุกคน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.4.2 (ต่อ) ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นระหว่างใช้บริการ (During)

	สามารถจดจำเพื่อนในกลุ่มตนเองได้ กิจกรรมที่บังคับให้ต้องคุยกับคนแปลกหน้า เป็นต้น
- ในพิธีจบการอบรม แต่ละหลักสูตรจะมอบเกียรติบัตรแก่ผู้เข้าร่วม แต่เกียรติบัตรยังไม่น่าสนใจ ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ 	- ศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงสิทธิพิเศษบางอย่างกับการใช้เกียรติบัตร ออกแบบให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เช่น ใช้เป็นส่วนลดสำหรับร้านค้าในศูนย์ฯ - ออกแบบของที่ระลึกการผ่านหลักสูตรด้วยรูปแบบที่แปลกใหม่ เช่น เกียรติบัตรฝังเมล็ดนำไปปลูกต่อได้ ให้ต้นกล้าคนละต้นนำไปปลูกต่อได้ หรือเสื้อระบุหมายเลขรุ่น เป็นต้น

1.4.3 ปัญหาที่พบหลังใช้บริการ (After)

ตารางที่ 1.4.3 ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นหลังใช้บริการ (After)

ปัญหา	แนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข
1. การบอกต่อ (Share) - ผู้เข้าอบรมไม่ประทับใจในประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรม เกิดการบอกต่อข้อมูลในแง่ลบ	- ศึกษาความคิดเห็นจากผู้เข้าอบรม เพื่อปรับปรุงจุดที่ทำให้รู้สึกไม่ประทับใจ - เปิดช่องทางให้ผู้เข้าร่วมสามารถแสดงความคิดเห็น ติชมหลังการอบรม เช่น แจกแบบสอบถาม เปิดช่องทางให้แสดงความคิดเห็นทางเว็บไซต์ เป็นต้น
- ภาพบรรยากาศการอบรมที่บันทึกไว้โดยอาสาและผู้เข้าอบรม ไม่ได้ถูกใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านการประชาสัมพันธ์	- ศึกษาวิธีการใช้งานภาพประสบการณ์ต่างๆ ที่น่าสนใจ เพื่อเป็นแนวทางมาประยุกต์วิธีประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ - ออกแบบวิธีการเผยแพร่ประสบการณ์จากการอบรมที่ผ่านมา ให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ เช่น สร้างอัลบัม (Album) รวมภาพบอกเล่าเรื่องราวในรูปแบบการ์ตูน ใส่กรอบคำพูด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.4.3 (ต่อ) ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นหลังใช้บริการ (After)

- ผู้ที่ผ่านการอบรมไปแล้ว เมื่อมีความต้องการทบทวนความรู้เรื่องราวบางอย่าง โดยไม่ถึงกับลงเรียนใหม่ แต่ช่องทางสื่อสารของทางศูนย์ฯ ยังแสดงข้อมูลเหล่านี้น้อยมาก 	- ศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาความรู้ที่เหมาะแก่การถ่ายทอดและช่องทางสื่อสารของศูนย์ฯ ที่เหมาะในการเป็นแหล่งให้ข้อมูลความรู้ - ออกแบบช่อง (Channel) เผยแพร่ข้อมูลความรู้เรื่องกสิกรรมธรรมชาติด้วยรูปแบบที่ศึกษาง่าย เช่น วิดีโอ การ์ตูนความรู้ เป็นต้น
2. การติดตามผล (Follow Up) - ข้อมูลของผู้เข้าอบรมมีจำนวนเยอะมากในแต่ละรุ่น ทำให้ไม่สามารถจำได้ว่าใครเป็นใคร บางครั้งจึงเกิดเหตุการณ์ที่ว่าจำหน้าได้แต่จำชื่อไม่ได้ - หลักสูตรการอบรมของศูนย์ฯ เป็นแบบต่อเนื่องกัน จึงต้องมีการอบรมมากกว่า 1 หลักสูตร แต่ผู้ที่เคยเข้าอบรมแล้วกลับยังต้องบันทึกข้อมูลตัวเองใหม่ทุกครั้งที่เข้าอบรม	- ศึกษาและออกแบบการเก็บข้อมูลเป็นชุดข้อมูลที่ค้นหาง่าย เช่น บันทึกข้อมูลพร้อมภาพของผู้สมัคร, ใช้ระบบเก็บข้อมูลบนจำลองบนอินเตอร์เน็ต (Cloud) บันทึกข้อมูลผู้สมัครจากเว็บไซต์เข้าโปรแกรมแบบตารางคำนวณ (Excel) อัตโนมัติ เป็นต้น - ศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างระบบสมาชิก (Member) เพื่อการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ สร้างความสัมพันธ์กับผู้อบรมมากขึ้นเพื่อทำให้รู้สึกประทับใจ - ออกแบบระบบสมาชิกสำหรับผู้อบรมที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการที่ต่างกัน เช่น สิทธิส่วนลดในการซื้อผลผลิตจากทางศูนย์ฯ สำหรับสมาชิกกลุ่มคนเมือง สิทธิในการเข้าถึงวัสดุทางการเกษตรของศูนย์ฯ สำหรับกลุ่มเกษตรกร
3. กิจกรรม (Activity) - “มหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดิน” คือกิจกรรมประจำปีที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อสานสัมพันธ์กับผู้เข้าอบรม แต่ผู้เข้าอบรมยังไม่ทราบถึงเรื่องเหล่านี้ และอาจพลาดการร่วมกิจกรรม	- ศึกษาและออกแบบวิธีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของทางศูนย์ฯ ให้สื่อสารได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น - ออกแบบวิธีการทำงานของอาสา ในการทำหน้าที่เป็นผู้ส่งต่อข่าวสารให้ผู้อบรม ด้วยสื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.4.3 (ต่อ) ปัญหาและแนวทางการศึกษาเพื่อแก้ไข ขั้นหลังใช้บริการ (After)

	ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความสนใจและสร้างการรับรู้อย่างทั่วถึง

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.5.1.1 ด้านการศึกษา

1) ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง และโครงการอบรม 4 หลักสูตร ได้แก่ โครงการอบรมหลักสูตรธรรมธุรกิจ โครงการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง โครงการอบรมหลักสูตรการออกแบบพื้นที่ และโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต (Crisis Management Survival Camp : CMS)

2) ข้อมูลพฤติกรรมผู้เข้าอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอบรม

3) ข้อมูลเกี่ยวกับกสิกรรมธรรมชาติ และเศรษฐกิจพอเพียง

4) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการจัดฝึกอบรม

5) ข้อมูลหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ

1.5.1.2 ด้านการออกแบบ

1) ออกแบบระบบบริการเพื่อพัฒนาการจัดอบรมของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

2) ออกแบบอุปกรณ์ และชุดคำสั่งที่มีความเกี่ยวข้องภายในระบบการอบรม

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

1.5.2.1 กลุ่มประชากรหลัก

1) กลุ่มผู้ดำเนินงานภายในศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ได้แก่ ผู้บริหาร วิทยากร และอาสาสมัคร

2) กลุ่มผู้ที่เคยเข้าร่วมอบรมที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครฯ ได้แก่ เกษตรกรที่ต้องการเปลี่ยนการทำกสิกรรมระบบเดิม และคนเมืองที่มีความสนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.2.2 กลุ่มประชากรรอง

1) ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องการอบรม คือ เครือข่าย หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ

2) ผู้ที่เคยเข้าร่วมอบรมที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น ชาวบ้านและเกษตรกรในละแวกพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติ

3) ผู้ติดตามการอบรม เช่น ผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วมอบรมแต่มีความสนใจ สื่อมวลชน นักแสดงผู้มีชื่อเสียง เป็นต้น

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ศึกษา ได้แก่

1) ในเขตกรุงเทพมหานครฯ

2) ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จังหวัดชลบุรี

3) ศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน จังหวัดน่าน

4) ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ จังหวัดนครนายก

1.5.4 ขอบเขตด้านเวลา

1.5.4.1 ศึกษาข้อมูลการอบรมในช่วง เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2558 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559

1.5.4.2 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในช่วง เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559

1.6 ขั้นตอนการศึกษา

1.6.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลที่ใช้ในงานออกแบบ

1.6.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง และโครงการอบรม 4 หลักสูตร ได้แก่ โครงการอบรมหลักสูตรธรรมธุรกิจ, โครงการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง, โครงการอบรมหลักสูตรการออกแบบพื้นที่ และโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต

1.6.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้าอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอบรม

1.6.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับกสิกรรมธรรมชาติ และเศรษฐกิจพอเพียง

1.6.1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการจัดฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.1.5 ข้อมูลหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ

1.6.2 จัดเก็บ เรียบเรียง และ จัดเรียงความสำคัญของข้อมูล

1.6.3 ศึกษาความต้องการกลุ่มผู้เข้าอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอบรม

1.6.4 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นต้น เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับการอบรม

1.6.5 ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการภายในระบบบริการ

1.6.6 ตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

1.6.7 ปรับปรุงแก้ไข

1.6.8 นำเสนอผลงานที่ได้ออกแบบและขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ระบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการเพื่อการอบรมของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.7.2 ผู้ใช้บริการการอบรมของศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ได้รับประสบการณ์ที่ดี อีกทั้งผู้ทำงานในระบบทำงานได้ราบรื่นยิ่งขึ้น

1.8 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

กสิกรรมธรรมชาติ (Natural Farming) หมายถึง การเพาะปลูกทำไร่ ทำนา ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ การอนุรักษพันธ์พืช พันธุ์สัตว์ โดยคนเป็นผู้กระทำการสิ่งเหล่านั้นด้วยวิธีการต่างๆ ที่ไม่ฝืนจากที่มันเคยเป็นดั้งเดิม

ระบบออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการ (Product Service System) หมายถึง การออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใช้งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การค้นคว้าและสรุปผลข้อมูล

การออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับการจัดอบรมของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง มีการศึกษาข้อมูล และนำมาวิเคราะห์สรุปผลเพื่อใช้ในการออกแบบ ซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ได้ดังต่อไปนี้

2.1 มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและศูนย์เครือข่ายที่ใช้เป็นกรณีศึกษา

2.1.1 มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

2.1.1.1 ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

2.1.1.2 วัตถุประสงค์

2.1.1.3 ยุทธศาสตร์

2.1.1.4 โครงการของมูลนิธิฯ

2.1.1.5 การติดต่อ

2.1.2 ศูนย์เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติที่ใช้เป็นกรณีศึกษา

2.1.2.1 ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

2.1.2.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

2.1.2.3 ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

2.1.3 สรุปและวิเคราะห์มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและศูนย์เครือข่ายที่ใช้เป็นกรณีศึกษา

2.2 การจัดอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.2.1 การจัดอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

2.2.1.1 โครงสร้างของกระบวนการฝึกอบรม

2.2.1.2 โครงการและหลักสูตรการอบรม

2.2.1.3 แผนเตรียมงานการอบรม

2.2.1.4 วิทยากร

2.2.1.5 รายละเอียดค่าใช้จ่าย

2.2.1.6 รูปแบบและเทคนิคการอบรมของมูลนิธิฯ

2.2.1.7 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จจากการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 หลักสูตรที่ใช้เป็นกรณีศึกษา

2.2.2.1 หลักสูตรธรรมธุรกิจ

2.2.2.2 หลักสูตรการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2.3 หลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

2.2.2.4 โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต

2.2.3 สรุปและวิเคราะห์การจัดอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.3 ผู้เข้าอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอบรม

2.3.1 ผู้เข้าอบรม

2.3.1.1 ผู้เข้าอบรมในหลักสูตรของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

2.3.1.2 ผู้เข้าอบรมในหลักสูตรของศูนย์อบรมอื่น

2.3.2 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดอบรม

2.3.3 สรุปและวิเคราะห์ผู้เข้าอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอบรม

2.4 การบริหารโครงการฝึกอบรม

2.4.1 การจัดฝึกอบรม

2.4.1.1 นิยามและความหมาย

2.4.1.2 ประเภทการฝึกอบรม

2.4.1.3 วิธีการฝึกอบรม

2.4.1.4 กระบวนการฝึกอบรม

2.4.1.5 การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม

2.4.1.6 การบริหารโครงการฝึกอบรม

2.4.1.7 การประเมินผลการฝึกอบรม

2.4.3 สรุปและวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ และการจัดฝึกอบรม

2.5 เนื้อหาเรียนรู้ที่ใช้อบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.5.1 กสิกรรมธรรมชาติ

2.5.1.1 นิยามและความหมาย

2.5.1.2 หลักการของกสิกรรมธรรมชาติ

2.5.2 9 ฐานเรียนรู้

2.5.2.1 ฐานที่ 1 ศนรักษ์ทุ่ง

2.5.2.2 ฐานที่ 2 ศนรักษ์แม่ธรณี

2.5.2.3 ฐานที่ 3 ศนรักษ์น้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.4 ฐานที่ 4 ศนรักษ์ป่า

2.5.2.5 ฐานที่ 5 ศนเอาถ่าน

2.5.2.6 ฐานที่ 6 ขบวนการศนมีน้ำยา

2.5.2.7 ฐานที่ 7 ศนมีไฟ

2.5.2.8 ฐานที่ 8 ศนรักษ์สุขภาพ

2.5.2.9 ฐานที่ 9 ศนติดดิน

2.5.3 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.5.3.1 นิยามและความหมาย

2.5.3.2 ประวัติความเป็นมา

2.5.3.3 โครงสร้างและเนื้อหาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.5.3.4 การนำไปปฏิบัติ

2.5.3.5 แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่

2.5.4 หลักการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

2.5.4.1 โคก หนอง นา โมเดล

2.5.4.2 การออกแบบหลุมขนมครก ตามหลักภูมิสังคม (Geosocial)

2.5.5 ยุทธศาสตร์การบริหารภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.5.6 การป้องกัน เตือนภัย และฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต

2.5.6.1 การเตรียมพร้อมเพื่อรับมือภัยวิกฤต

2.5.6.2 การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

2.5.6.3 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

2.5.6.4 การเดินป่า

2.5.6.5 การใช้เงื่อนเชือก

2.5.6.6 ศิลปะการป้องกันตัว

2.5.7 สรุปและวิเคราะห์เนื้อหาเรียนรู้ที่ใช้อบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.6 หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ

2.6.1 พันธมิตรที่ร่วมมือ

2.6.1.1 สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง

2.6.1.2 ธรรมธุรกิจ

2.6.1.3 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

2.6.1.4 ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1.5 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.)

2.6.1.6 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

2.6.1.7 มูลนิธิรัศมีมณีรัตน์

2.6.1.8 มูลนิธิแพทย์วิถีธรรม

2.6.1.9 ร้านคืนชีวิตให้แผ่นดิน

2.6.2 ศูนย์อบรมอื่นที่เป็นคู่แข่ง

2.6.2.1 มูลนิธิข้าวขวัญ และโรงเรียนชาวนา

2.6.2.2 มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

2.6.2.3 ศูนย์เรียนรู้โรงเรียนข้าวและชาวนา

2.6.2.4 โครงการสวนผักคนเมือง

2.6.2.5 พันพรรณ

2.6.2.6 ศูนย์เรียนรู้ ifarm

2.6.2.7 ศูนย์การอบรมการเลี้ยงไส้เดือน ธีธัชฟาร์ม

2.6.2.8 สวนลำสะปูน

2.6.2.9 บ้านปัณณ์รัก

2.6.3 สรุปและวิเคราะห์หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ

2.7 ข้อมูลสนับสนุนในการออกแบบระบบ

2.7.1 ช่องทางการสมัคร

2.7.1.1 ระบบฐานข้อมูล (Database system)

2.7.1.2 แบบสอบถามออนไลน์

2.7.2 ช่องทางการชำระเงิน

2.7.2.1 การชำระเงินผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet Payment)

2.7.2.2 การชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Payment)

2.7.2.3 การชำระตามใบแจ้งหนี้ (Bill Payment)

2.7.2.4 บริการโอนเงิน

2.7.2.5 เพย์พาล (PayPal)

2.7.2.6 เคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service)

2.7.3 ปฏิทินออนไลน์

2.7.4 สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนในการออกแบบระบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและศูนย์เครือข่ายที่ใช้เป็นกรณีศึกษา

2.1.1 มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

รูปที่ 2.1.1 สัญลักษณ์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

2.1.1.1 ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่า *“เศรษฐกิจของเราขึ้นอยู่กับการเกษตรมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว รายได้ของประเทศได้มาใช้สร้างความเจริญด้านต่างๆ เป็นรายได้จากการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ จึงอาจกล่าวได้ว่าความเจริญของประเทศต้องอาศัยความเจริญของการเกษตรเป็นสำคัญ และงานทุกๆ ฝ่ายจะดำเนินก้าวหน้าไปได้ก็เพราะการเกษตรของเราเจริญ”* ประกอบกับ อาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ผู้รับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาท โดยรับราชการใกล้ชิดกับพระองค์ท่านฯ ในหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) สำนักนายกรัฐมนตรีกว่า 16 ปี ได้สัมผัสกับชีวิตของเกษตรกรในทั่วภูมิภาคของประเทศ ซึ่งได้พบกับปัญหาต่างๆ ของเกษตรกรไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ดินทำกิน ความยากจน ความรู้ในเรื่องการเกษตร ตลอดจนปัญหาสุขภาพ การศึกษา และอื่นๆ ประกอบกับที่ได้ถวายการรับใช้พระองค์ท่าน ได้เห็นพระองค์ท่านทุ่มเทพระวรกาย กำลังทุนทรัพย์ อีกทั้งเวลาโดยส่วนใหญ่กับการพัฒนาค้นคว้า และทดลองในสิ่งต่างๆ ภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ทั้งการเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืช การทำนาข้าว การปรับปรุงดิน และน้ำ การศึกษาการปลูกป่า และพืชสมุนไพร การปลูกแฝก โรงสีข้าว และเทคโนโลยีชีวภาพ การวิจัยเรื่องพลังงาน และโครงการอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งทรงลงมือปฏิบัติการด้วยพระองค์เอง ดังได้พระราชดำรัสกับกลุ่มชาวนาว่า *“ข้าพเจ้ามีโอกาสได้ศึกษาและทดลองทำนามาบ้าง และทราบดีว่าการทำนานั้นมีความยากลำบากเป็นอุปสรรคอยู่มิใช่น้อย จำเป็นต้องอาศัยพันธุ์ข้าวที่ดี และต้องใช้วิชาการต่างๆ ด้วยจึงจะได้ผลเป็นล่ำเป็นสัน อีกประการหนึ่งที่นานั้น เมื่อสิ้นฤดูทำนาแล้ว ควรจะปลูกพืชอื่นๆ บ้าง เพราะจะเพิ่มรายได้*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้อีกไม่น้อย ทั้งจะช่วยให้ดินร่วน ช่วยเพิ่มปุ๋ยกากพืช ทำให้ลักษณะเนื้อดินดีขึ้นเหมาะสำหรับจะทำนาในฤดูถัดไป"

พระองค์ท่านทรงเน้นให้ประชาชน และเกษตรกรรู้จักพึ่งตนเอง จึงได้พระราชทานแนวคิดเรื่อง "ทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง" เพื่อเป็นหลักคิดให้กับทุกๆ คน ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ อาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร จึงได้รวบรวมกลุ่มคนในหลายๆ อาชีพที่มีแนวคิด แนวอุดมการณ์ในการที่จะฟื้นฟูประเทศ โดยการนำแนวคิดเรื่องทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ให้ใช้กับการทำการเกษตร และการดำรงชีวิตให้อยู่รอดได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการรณรงค์ให้เกษตรกรเลิกใช้สารเคมี หยุดการพึ่งพาชาติตะวันตก และหันกลับมาพึ่งพาตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาชาวบ้านที่เคยสืบทอดกันมา เพื่อเน้นการทำเกษตรที่ยั่งยืนบนผืนแผ่นดินไทย จึงได้จัดตั้งเป็น "ชมรมกสิกรรมธรรมชาติ" มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 จากแนวความคิดทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียงนี้เองเป็นแรงบันดาลใจให้ชมรมฯ ออกรณรงค์เผยแพร่ และให้ความรู้ ในเรื่องการทำกสิกรรมธรรมชาติเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถทำการเกษตรและอยู่อย่างพอเพียงได้จริง การดำเนินงานครั้งแรกเริ่มจากการที่ อาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ลงมือทำเอง เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าเราพึ่งตนเองได้ การพึ่งตนเองเริ่มจากการปลูกป่า 3 อย่างเพื่อประโยชน์ไว้กินเป็นอาหาร เป็นยา มีไม้ไว้สร้างบ้าน และไว้ใช้งานต่างๆ รวมทั้งทำนา ทำปุ๋ย ทำเอนไซม์สมุนไพรธรรมชาติใช้เองในนาข้าว และพืชชนิดอื่นๆ ทั้งพืชผักและไม้ผลรวมถึงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วย โดยทำการทดลองที่ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ตำบลหนองบอนแดง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และนำประสบการณ์ที่ปฏิบัติจริงไปเผยแพร่ความรู้ในแก่เกษตรกร ขณะเดียวกันก็ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตเอนไซม์สมุนไพรธรรมชาติ สมุนไพรไล่แมลง โดยทำการทดลองและเผยแพร่ในพื้นที่ของเกษตรกรกว่า 70 จังหวัด ทั่วทุกภาคของประเทศ ประเภทของพืชที่ทำการทดลอง ได้แก่ข้าว พืชตระกูลแตง พืชตระกูลถั่ว หอมแดง หอมแบ่ง หน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพด มันสำปะหลัง ไม้ไผ่ตง อ้อย ยางพารา ทุเรียน มังคุด ลองกอง ส้ม มะม่วง ขนุน ลำไย มะไฟ ฯลฯ ส่วนด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ การเลี้ยงกุ้งกุลาดำ การเลี้ยง กุ้งก้ามกราม การเลี้ยงปลาดุก การเลี้ยงปลานิล เป็นต้น

การดำเนินกิจกรรมของชมรมกสิกรรมธรรมชาติตลอดระยะเวลาที่ก่อตั้งชมรมฯ ได้ให้ความรู้และช่วยเหลือเกษตรกรในหลายๆ จังหวัด ประกอบกับชมรมฯ ได้แนวร่วมมีประชาชนและเกษตรกรที่สนใจพร้อมให้การสนับสนุนการดำเนินงานของชมรมฯ มากขึ้น จนกระทั่งสมาชิกในชมรมฯ เห็นพร้อมกันว่า เพื่อให้การดำเนินงานของชมรมฯ เป็นไปอย่างยั่งยืน คล่องตัว และชัดเจน จึงได้จดทะเบียนขึ้นเป็น มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ (Agrinature Foundation) เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 เป็นการนำโครงการต่างๆ ที่ชมรมได้ดำเนินการมาสานต่อและเผยแพร่ ขยายให้กว้างไกลยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการผลิตอาหารไร้สารพิษ ปราศจากสารเคมี สำหรับมวลมนุษย์ชาติ

2. สนับสนุน ฝึกอบรม ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อการกสิกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การปศุสัตว์ การพลังงาน การแพทย์เภสัชกรรม และการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเน้นภูมิปัญญาตะวันออก

3. สนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ พึ่งพาอาศัยกันและการพึ่งพิงกันกว้างขวางยิ่งขึ้นตามแนวพระราชดำริ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่

4. สนับสนุนให้เกษตรกร ชุมชน และองค์กรธุรกิจ ดำเนินการผลิต และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชีวภาพ เพื่อทดแทนสารเคมี และสารพิษทางการเกษตร

5. ส่งเสริมงานวัฒนธรรม

6. ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ หรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่นๆ

7. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

2.1.1.3 ยุทธศาสตร์

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติจะดำเนินการรณรงค์ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเองให้ได้ โดยพึ่งพาอาศัยกัน มีความสามัคคีกัน และดำรงอยู่อย่างพอเพียงภายใต้พระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอพียงโดยมีเป้าหมายในการดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการจัดตั้งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ ซึ่งเป็นศูนย์เครือข่ายของมูลนิธิฯ ในแต่ละภูมิภาคให้ได้ไม่น้อยกว่า 25 แห่ง ภายในระยะเวลา 5 ปี เพื่อให้ศูนย์ทำหน้าที่เป็นตำราบนดินและจัดการฝึกอบรมให้ความรู้กับเกษตรกรในภาคการเกษตร

2. ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย พัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ ได้แก่เอนไซม์สมุนไพรธรรมชาติทั้งชนิดน้ำ ชนิดเม็ด ฮอร์โมน และสมุนไพรไล่แมลง เพื่อทดแทนเทคโนโลยีเคมี

3. สนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเองให้ได้ ทั้งในเรื่องปัจจัยการผลิต การแปรรูปและการตลาดให้ครบวงจร โดยจัดให้มีการจัดตั้งร้านค้า สหกรณ์ ประจำชุมชน

4. สนับสนุนให้ความร่วมมือ และคำปรึกษากับองค์กรต่างๆ ทั้งกลุ่มเกษตรกร ชมรม และสหกรณ์ ในการปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจพอเพียงขั้นพื้นฐาน เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า เพื่อพัฒนาและขยายการผลิต รวมถึงเศรษฐกิจของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.1.4 โครงการของมูลนิธิฯ

ตลอดระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมจากชมรมกสิกรรมธรรมชาติสู่มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติที่ผ่านมา ได้ให้ความรู้และช่วยเหลือให้กับเกษตรกรในหลายๆ จังหวัด ในรูปแบบของโครงการที่หลากหลาย เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าเกษตรกรสามารถทำการเกษตรและอยู่อย่างพอเพียงได้จริง (มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2558)

1) การทำกสิกรรมแบบพึ่งตนเอง

เป็นโครงการที่รณรงค์ให้เกษตรกรไทยทุกคน และผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำการเกษตรแบบพึ่งตนเอง ลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ซึ่งเป็นการลดการนำเข้าจากต่างประเทศ หันกลับมาพึ่งตนเองโดยใช้ของที่ผลิตได้ภายในประเทศ อาทิเช่น การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพ ฯลฯ โดยร่วมกับสถาบันการศึกษา นักวิชาการ ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในการเปิดสัมมนาหัวข้อต่างๆ ให้กับชุมชน หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ทั่วประเทศ

2) ปลูกรักกสิกรรมธรรมชาติ

เป็นโครงการที่มุ่งสร้างจิตสำนึก สร้างองค์ความรู้เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางความคิดในการทำการเกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ การพึ่งตนเองตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยเปิดอบรมในหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรร่วมกับสถาบัน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนต่างๆ เป็นประจำทุกเดือน และทางมูลนิธิฯ ยังได้ดำเนินการอบรมต่อไปอย่างต่อเนื่อง

3) เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ

เป็นโครงการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม ชุมชน หรือศูนย์กสิกรรมในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการทำการเกษตรแบบธรรมชาติ และเชื่อมโยงศูนย์ต่างๆ เข้าด้วยกันให้เป็นระบบเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ โดยจัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ เพื่อเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาเป็นศูนย์ฝึกอบรมของเครือข่าย

4) เรารักเกษตร

เป็นโครงการที่มุ่งสร้างจิตสำนึก และรณรงค์ให้กับเด็ก เยาวชน ประชาชน และผู้สนใจทั่วไป ได้ตระหนักถึงความสำนึกของการทำการเกษตรแบบธรรมชาติ รวมทั้งเข้าใจถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำกสิกรรมในรูปแบบต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ

5) อบรมความรู้เรื่องสมุนไพร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นโครงการที่มุ่งรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ความรู้ และส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยในเรื่องสมุนไพร โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรและการนำไปประยุกต์ใช้

6) ชุมชนเป็นสุขด้วยกสิกรรมธรรมชาติ

เป็นโครงการส่งเสริมให้ชุมชนมีความสามัคคี และรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มหรือสหกรณ์มีการปลูกพืชผัก พืชไร่ พืชสวน โดยการทำเกษตรแบบธรรมชาติ และดำเนินการจัดหาตลาดรับซื้อเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในชุมชน

7) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

เป็นโครงการออกใบรับรองให้กับผลิตภัณฑ์การเกษตร ที่ผ่านการตรวจสอบ ตามระเบียบโครงการของมูลนิธิฯ โดยจะออกเป็นเอกสาร และอนุญาตให้นำตราสัญลักษณ์ไปใช้เพื่อการตลาดได้

8) เรียนรู้วัฒนธรรมแผ่นดินแม่

เป็นโครงการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาน ตลอดจนสืบสานวิถีชีวิต และภูมิปัญญาพื้นบ้าน โดยการจัดเข้าค่ายสำหรับลูกหลานคนไทยที่อยู่ต่างประเทศ โดยจะจัดร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

9) ท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นโครงการที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวที่ชอบการท่องเที่ยว และพักผ่อนในรูปแบบของธรรมชาติ โดยการพักผ่อนในแถบชนบทเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง รับประทานอาหารไร้สารพิษ เรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย

10) อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

เป็นโครงการที่จะรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกและร่วมดำเนินการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ให้เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ เช่นการป้องกัน และแก้ไขปัญหา มลพิษในพื้นที่ลุ่มน้ำ ไม่ให้เสื่อมโทรมไปมากกว่าปัจจุบัน อีกทั้งปัญหาขยะและสิ่งปฏิกูลต่างๆ โดยรณรงค์ให้หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนโดยทั่วไปให้มีการตื่นตัวในการแก้ไขปัญหามลพิษ การทำจุลินทรีย์สำหรับบำบัดน้ำ และย่อยสลายขยะที่จะเป็นแหล่งแพร่พันธุ์เชื้อโรค

11) วิจัยเชิงปฏิบัติการสร้างพลังงานทดแทน

เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในส่วนของการศึกษาเพื่อหาผลผลิตของเกษตรกร และทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ มาพัฒนาคุณภาพให้เป็นพลังงานทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิง หรือพลังงานปิโตรเลียมซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท เช่นน้ำมัน Bio-Diesel จากปาล์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มะพร้าว, Ethanol จากอ้อย มัน ฯลฯ ก๊าซหุงต้มจากมูลสัตว์ เป็นต้น เป็นการช่วยเกษตรกรทางหนึ่ง เพราะจะทำให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น รายจ่ายลดลง ลดการนำเงินตราออกนอกประเทศ เศรษฐกิจของประเทศจะดีขึ้น

12) คืนชีวิตให้แผ่นดิน

เป็นโครงการที่รณรงค์เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร และประชาชนทั่วไปทราบถึงปัญหา และผลกระทบอันเนื่องมาจากภาคเกษตรกรรม รณรงค์ให้เกษตรกร ลด ละ เลิก การใช้ปุ๋ยเคมีและสารพิษทางการเกษตร ส่งเสริมในเรื่องของแนวพระราชดำรัส “ทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง” ให้สามารถทำการเกษตรแบบยั่งยืน และท้ายที่สุดจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอันยิ่งใหญ่ บนแผ่นดินไทย

โครงการที่สำคัญ

โครงการของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ ที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับการออกแบบระบบจัดการอบรม

ก. ศูนย์เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ

การจัดตั้งขยายเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติได้จัดตั้งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติทุกภูมิภาคทั่วประเทศกว่า 80 ศูนย์ ฝึกและศูนย์เตรียมการหลายศูนย์ จึงได้รวมตัวเป็น “เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ (คกช.)” ขึ้นในปี พ.ศ.2548 เพื่อรองรับศูนย์ฝึกอบรมและศูนย์เตรียมการทั่วประเทศ ให้คำปรึกษาและแนะนำในเรื่องการบริหารจัดการศูนย์ฝึก เป็นแกนเชื่อมร้อยศูนย์ฝึกแต่ละแห่งเข้าด้วยกัน พัฒนาหลักสูตร พัฒนาวิทยากร เพื่อความเป็นเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นศูนย์ฝึกที่แข็งแรง ร่วมสร้างชุมชน องค์กร สังคมให้แข็งแรงตามลำดับ เพื่อให้คนไทยทั้งปวงตระหนักถึงเมตตาธรรมและการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือกัน ให้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนามนุษย์อย่างแท้จริง

เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ ภายใต้มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติได้รับการพิจารณาคัดเลือกเป็นศูนย์การเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อดำเนินผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรตามแนวทางทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวนหลายศูนย์ฯ ทั้งนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาการนำประสบการณ์จากการทำงานของปราชญ์ชาวบ้าน และผู้นำเกษตรกร รวมทั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสบการณ์ในการสร้างเกษตรกรผู้นำและประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ (คกช.) เป็นองค์กร หรือเครือข่ายที่บริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการ โดยมี อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร เป็นกรรมการที่ปรึกษา มีการประชุมสรุปบทเรียนการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดำเนินงานทุก 2 เดือน เพื่อเป็นการกระชับองค์กร พิจารณา และเสนอแนะปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานขับเคลื่อนทั้งในส่วนปกติของศูนย์และในส่วนที่ร่วมดำเนินการกับหน่วยงานของภาครัฐ

วัตถุประสงค์

1. เป็นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการจัดตั้งศูนย์ฝึกกสิกรรมธรรมชาติ ให้กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

2. เป็นการสร้างให้เกิดความสามัคคีในแต่ละชุมชน ในแต่ละศูนย์ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ ภูมิปัญญาในแต่ละท้องถิ่น

3. เป็นแหล่งในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการของศูนย์ฯ ที่ผลิตได้ไปยังอีกศูนย์ฯ

การดำเนินงาน

มูลนิธิฯ มีเป้าหมายที่จะดำเนินการร่วมกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรทั่วประเทศ จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมกสิกรรมธรรมชาติให้กระจายทั่วประเทศมากขึ้น ด้วยการไปรณรงค์ในแต่ละท้องถิ่น แต่ละจังหวัด เพื่อมองหาผู้ที่สนใจและสนับสนุนแนวความคิด เป็นแนวร่วมที่มีความประสงค์จะช่วยมูลนิธิฯ ในการเผยแพร่ต่อก็จะดำเนินการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม โดยจะใช้ศูนย์ฝึกอบรมกสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้องเป็นต้นแบบในการขยายศูนย์ต่างๆ ออกไป

รายชื่อศูนย์เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ

รายชื่อศูนย์เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติที่สามารถรวบรวมมาได้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 81 ศูนย์ โดยแบ่งเป็นภาคต่างๆ ตามภูมิศาสตร์ประเทศไทย ดังนี้

1. ศูนย์ฝึกอบรมเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติภาคตะวันออก มีจำนวน 10 ศูนย์
    1.1 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จังหวัดชลบุรี
    1.2 ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี
    1.3 ศูนย์กสิกรรมสมุนไพรไทเขาขุนอินทร์ จังหวัดระยอง
    1.4 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
    1.5 ศูนย์เรียนรู้วิถีพอเพียงกลุ่มรักษ์เขาชะเมา จังหวัดระยอง
    1.6 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติอ่างเก็บน้ำประแสร์ จังหวัดระยอง
    1.7 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสองสลึง จังหวัดระยอง
    1.8 ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า
    1.9 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติโป่งแรด จังหวัดจันทบุรี
    1.10 ศูนย์กสิกรรมสมุนไพรไท เขาขุนอินทร์
2. ศูนย์ฝึกอบรมเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติภาคตะวันตก มีจำนวน 6 ศูนย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติราชบุรี

2.2 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติท่ามะขาม จังหวัดกาญจนบุรี

2.3 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมะเซ่อย่อ จังหวัดกาญจนบุรี

2.4 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติบ้านทุ่งนางครวญ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

2.5 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติป่าละอู จังหวัดเพชรบุรี

2.6 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติเพชรบุรี

3. ศูนย์ฝึกอบรมเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติภาคกลาง มีจำนวน 11 ศูนย์

3.1 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติท่ามะขาม

3.2 ศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์วิถีชุมชนหนองกระโดนมน

3.3 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

3.4 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาตินครปฐม

3.5 ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

3.6 ศูนย์เกษตรอินทรีย์ชีววิถีบ้านหนองกระโดนมน อ.หนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

3.7 สถาบันพัฒนาการเรียนรู้เกษตรอินทร์ จังหวัดสุพรรณบุรี (สกส.)

3.8 ศูนย์เรียนรู้เกษตรธรรมชาติวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

3.9 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติจังหวัดสระแก้ว

3.10 ศูนย์ศึกษากสิกรรมธรรมชาติสระแก้ว

3.11 ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ จังหวัดนครนายก

4. ศูนย์ฝึกอบรมเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติภาคเหนือ มีจำนวน 14 ศูนย์

4.1 ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ศูนย์เรียนรู้การจัดการลุ่มน้ำตามรอยพ่อเศรษฐกิจพอเพียงแม่สิน

4.3 ศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

4.4 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติน่าน

4.5 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสวนแสงประทีป จังหวัดน่าน

4.6 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติเด่นชัย (กศน) จังหวัดแพร่

4.7 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

4.8 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

4.9 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.10 ศูนย์เรียนรู้การจัดการลุ่มน้ำตามรอยพ่อ ต.แม่สิน อ.ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

4.11 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติพิษณุโลก (ศพช.6)

4.12 ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนชมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

4.13 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติกำแพงเพชร

4.14 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติอุทัยธานี

5. ศูนย์ฝึกอบรมเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 31 ศูนย

5.1 ศูนย์ฝึกอบรมคุณธรรมกสิกรรมธรรมชาติยโสธร

5.2 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติกุดน้ำใส จังหวัดยโสธร

5.3 ศูนย์อบรมคุณธรรมกสิกรรมธรรมชาติร่วมใจ จังหวัดยโสธร

5.4 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติภูหลวง จังหวัดเลย

5.5 ศูนย์บ้านความรู้ จังหวัดเลย

5.6 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติกาสิน จังหวัดกาฬสินธุ์

5.7 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติกาสิน จังหวัดกาฬสินธุ์

5.8 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติตุ้มโฮม จังหวัดนครพนม

5.9 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติศนฮักถิ่น จังหวัดสกลนคร

5.10 ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรรมแบบยั่งยืน จังหวัดหนองบัวลำภู

5.11 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาตินำเพียงดิน จังหวัดหนองบัวลำภู

5.12 ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาคุณธรรมน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดหนองบัวลำภู

5.13 ศูนย์ป่ารักษ์น้ำ จังหวัดหนองบัวลำภู

5.14 ศูนย์เรียนรู้สวนสวรรค์ จังหวัดหนองบัวลำภู

5.15 ศูนย์เรียนรู้เทศบาลอำเภอ โนนสังข์ จังหวัดหนองบัวลำภู

5.16 ศูนย์การเรียนรู้บ้านไร่ชูมี จังหวัดหนองบัวลำภู

5.17 วิชชาลัยครูไทบ้านศรีวิไล จังหวัดหนองบัวลำภู

5.18 ศูนย์เรียนรู้คำไก่แก้ว จังหวัดหนองบัวลำภู

5.19 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติบ้านบุญ จังหวัดขอนแก่น

5.20 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติฟ้าห่วน-ศนลือ จังหวัดอำนาจเจริญ

5.21 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติศรีโสธรพัฒนา จังหวัดอำนาจเจริญ

5.22 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติศนอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

5.23 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมุกดาหารประสานมิตร จังหวัดมุกดาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.24 ศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่เราสร้างก่อ จังหวัดมุกดาหาร

5.25 ศูนย์เกษตรกรรมธรรมชาติสวนป่าตะวัน จังหวัดอุดรธานี

5.26 ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านพลผักแว่นร่วมใจ จังหวัดอุบลราชธานี

5.27 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติบ้านวิถีไท จังหวัดชัยภูมิ

5.28 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมุกดาหารประสานมิตร

5.29 ศูนย์กสิกรรมไร้สารพิษวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

5.30 ชมรมเกษตรอินทรีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

5.31 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติหลวงปู่สุข พรหมวิหาร โกวิโท (เสาร์สิริ) จังหวัดศรีสะเกษ

6. ศูนย์ฝึกอบรมเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติภาคใต้ มีจำนวน 8 ศูนย์

6.1 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติเพลิน จังหวัดชุมพร (ชุมพรคาบาน่า)

6.2 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชุมชนคนอยู่กับป่า จังหวัดชุมพร

6.3 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติวัดป่ายาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.4 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.5 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชุมชนคนอยู่กับป่า

6.6 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสงขลา

6.7 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติพัทลุง

6.8 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติภูเก็ต

7. ศูนย์ฝึกอบรมเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติอื่นๆ

- ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติกรุงไพลิน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ประเทศกัมพูชา

ข. โครงการ “คืนชีวิตให้แผ่นดิน”

โครงการ “คืนชีวิตให้แผ่นดิน” ซึ่งเป็นโครงการใหญ่ที่มีความสำคัญ ถือเป็นหัวใจของการดำเนินงานเลยก็ว่าได้ เป็นโครงการที่รณรงค์เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร และประชาชนทั่วไปทราบถึงปัญหา และผลกระทบอันเนื่องมาจากภาคเกษตรกรรม รณรงค์ให้เกษตรกร ลด ละ เลิก การใช้ปุ๋ยเคมีและสารพิษทางการเกษตร ส่งเสริมในเรื่องของแนวพระราชดำรัส “ทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง” ให้สามารถทำการเกษตรแบบยั่งยืน และท้ายที่สุดจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอันยิ่งใหญ่ บนแผ่นดินไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาคการเกษตร และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนไทยในทางที่ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เพื่อให้เกษตรกร และประชาชนทั่วไปทราบถึงปัญหา และผลกระทบอันเกี่ยวเนื่องมาจากภาคเกษตรกรรม

3. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ และความเข้าใจอย่างแท้จริงในแนวทางพระราชดำรัส “ทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง” จะช่วยให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรแบบยั่งยืน และรวมทั้งเกษตรกรและประชาชนทั่วไป จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในแบบพออยู่พอกิน และพอเพียง

4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนคนไทยมีสุขภาพที่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม ที่ดีขึ้น และได้บริโภคอาหารที่สะอาดปลอดภัยจากสารพิษ และสารเคมีตกค้าง และมีคุณค่าทางอาหารครบถ้วน

5. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาใช้สารสกัดสมุนไพรชีวภาพ และผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ใช้เองจากวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เพื่อลดการนำเข้าปุ๋ยเคมี และสารพิษทางการเกษตร จะส่งผลให้เศรษฐกิจของเกษตรกร และของประเทศชาติดีขึ้น

6. เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรของไทยให้เป็นที่ยอมรับของตลาดโลก จะส่งผลให้ผลผลิตของประเทศสามารถเข้าแข่งขันในตลาดการค้าโลกได้ ทำให้เศรษฐกิจมวลรวมของประเทศดีขึ้น

การดำเนินงาน

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติได้ทำการออกรณรงค์ เผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกรกว่า 50 จังหวัดทั่วประเทศ และได้จัดตั้งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้องขึ้น เพื่อเป็นศูนย์ฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ทั้งในด้านทฤษฎี และการปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรและผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเข้าใจและรู้จริง เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกวิธี และเกิดผลอย่างสูงสุด พร้อมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อในชุมชนของตนเองได้

อีกทั้งทางมูลนิธิฯ ยังร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ทั้งในภาครัฐ และเอกชนในการจัดทำสื่อต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์แนวทางการปฏิบัติ ชี้ให้เห็นถึงปัญหา ผลกระทบ และโทษของการใช้ปุ๋ยเคมี และสารพิษทางการเกษตร พร้อมทั้งนำเสนอวิธีการแก้ไขตามแนวทางกสิกรรมธรรมชาติ เช่น การจัดทำเอกสารเพื่อรณรงค์ให้เห็นถึงประโยชน์จากการทำเกษตรแบบยั่งยืน ในแนวทางทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง จัดทำเอกสารคู่มือเทคนิควิธีต่างๆ ในการทำการเกษตรแบบธรรมชาติ อาทิเช่น วีดีทัศน์ที่อธิบายเกี่ยวกับหลักการทำงานของจุลินทรีย์ การบรรยายของวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ทางการเกษตรเพื่อให้ประชาชนและเกษตรกรที่สนใจแต่ไม่สามารถนำเข้ารับการฝึกอบรมนำไปศึกษาเองได้ พร้อมกันนั้นยังได้ร่วมมือกับสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก (ช่อง 5) ทำรายการสารคดีสั้น ร่วมมือกับสถานีวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่นจัดทำละครวิทยุ เพื่อประชาสัมพันธ์แนวทางเป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.1.5 การติดต่อ

สถานที่ตั้ง	เลขที่ 114 หมู่บ้านสัมมากร ซอยหมู่บ้านสัมมากร บี 12 แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ 10240
โทรศัพท์	02-729-4456
โทรสาร	023-616-350
อีเมล	thaiagrinature@gmail.com
เว็บไซต์	www.agrinature.or.th/
เฟซบุ๊ก	www.facebook.com/agrinature.or.th/
ทวิตเตอร์	twitter.com/thaiagrinature

เว็บไซต์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

เว็บไซต์ (Website) เป็นช่องทางออนไลน์ (Online) ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติในการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ เช่น ข่าวสารความเคลื่อนไหวของมูลนิธิ, ข้อมูลเกี่ยวกับมูลนิธิ เป็นต้น

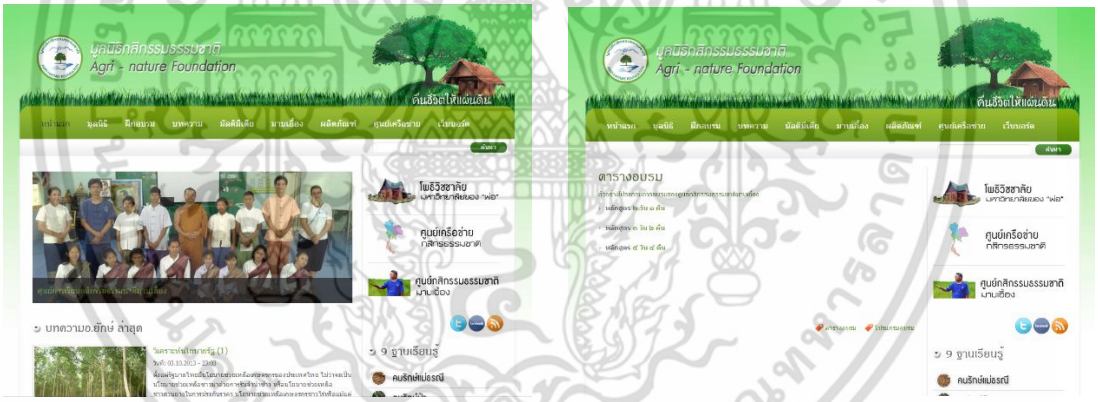

รูปที่ 2.1.2 ตัวอย่างหน้าหลักของเว็บไซต์มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

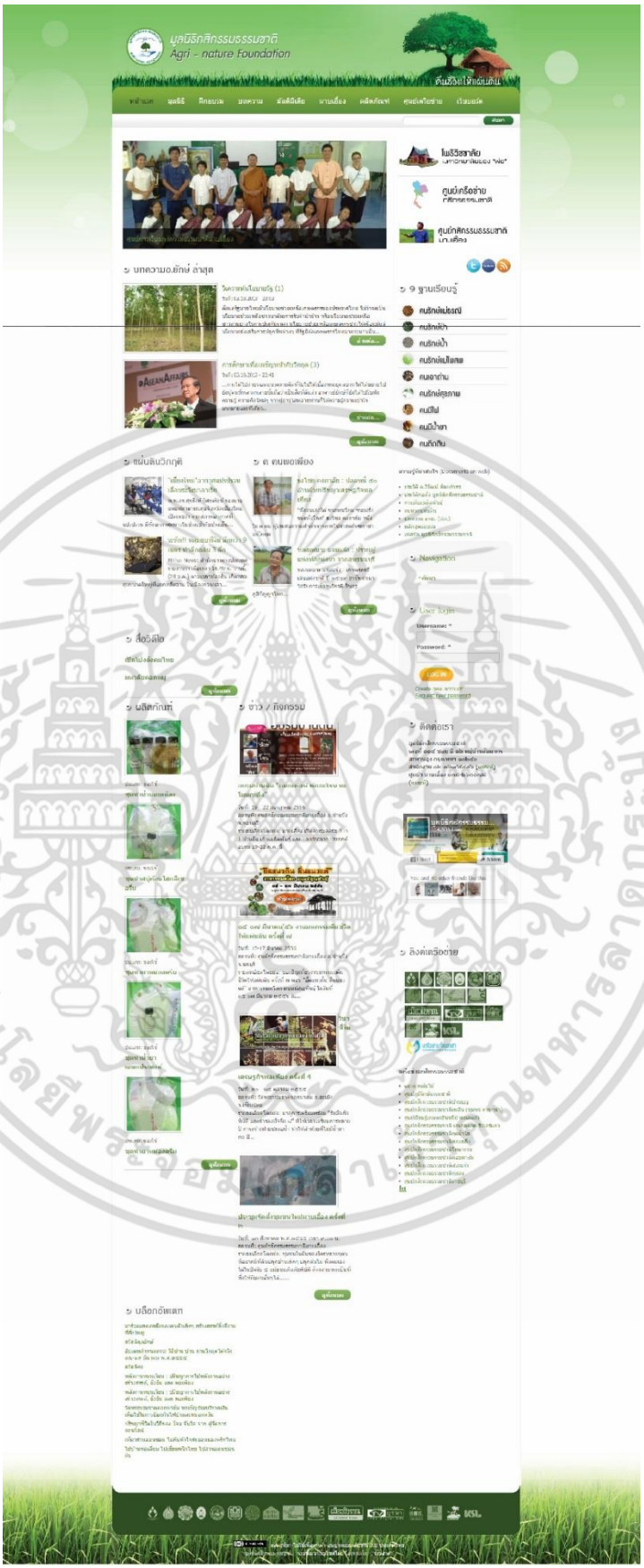

รูปที่ 2.1.3 หน้ารวมของเว็บไซต์มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฟซบุ๊กของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นช่องทางหนึ่งของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

รูปที่ 2.1.4 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

ทวิตเตอร์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

ทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นช่องทางหนึ่งของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

รูปที่ 2.1.5 ตัวอย่างทวิตเตอร์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2 ศูนย์เครือข่ายที่ใช้เป็นกรณีศึกษา

2.1.2.1 ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

รูป 2.1.1 ตราสัญลักษณ์ของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ มีแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมขึ้นเพื่อพัฒนาคนและสร้างต้นแบบของความสำเร็จให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยน้อมนำเอาพระราชดำรัส และศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านต่างๆ มาเผยแพร่โดยดำเนินงานในการรณรงค์ให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสดงในแง่ของการปฏิบัติให้เกษตรกรได้เห็นจริงและเข้าใจ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่แนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมขึ้นเป็นแห่งแรก คือ “ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ มาบเอื้อง จ.ชลบุรี” ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ ในการเผยแพร่แนวความคิดและดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และโครงการต่างๆ ต่อไป (ธนาคารจิตอาสา, 2558)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นศูนย์ค้นคว้าวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการกสิกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การปศุสัตว์ การพลังงาน การแพทย์ เภสัชกรรม การจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้ภูมิปัญญาตะวันออก
2. เพื่อเป็นศูนย์ฝึกอบรม ถ่ายทอด และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีชีวภาพให้กับเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ และประชาชน
3. เพื่อเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลภายใต้โครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เพื่อเป็นสถานที่จัดทำแปลงสาธิตในเรื่องการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้กับสมุนไพร ไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัว นาข้าว เพื่อให้ความรู้และเป็นแปลงตัวอย่างให้กับกลุ่มเกษตรกรในท้องถิ่น และเกษตรกรอื่นๆ ที่สนใจ

5. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเกษตรในอดีต โดยจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์ชาวนาต่อไป

6. เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวให้กับผู้ที่สนใจทางด้านการเกษตรแบบธรรมชาติ เข้าแวะชมและแสวงหาความรู้ที่เสมือนตำราบนดิน

7. เพื่อเป็นศูนย์ฝึกอบรมที่เปิดให้กับ หน่วยงาน องค์กรภาครัฐและเอกชนต่างๆ ที่สนใจ ใช้เป็นสถานที่จัดอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทุกประเภท

วิทยากรและเจ้าหน้าที่ (มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2558)

<u>คณะกรรมการศูนย์</u>

ศลิษา ศัลยกำธร	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ
บุญส่ง คัชมาตย์	เหรัญญิก
ฤดีวรรณ แซ่พู	โภชนาการ
กัทลี สิขรางกูล	ร้านค้า Clinic and Coach
กรุง ศรีเมือง	เจ้าหน้าที่ + วิทยากร

<u>วิทยากรหลัก</u>

อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์)	สอนเรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
อ.ทองเหมาะ แจ่มแจ้ง	สอนเรื่อง เทคนิคการปลูกข้าวไร้สารพิษ
พอ.ภญ.สุมล นาคเฉลิม	ปัญญาชน: ผู้นำการเปลี่ยนแปลง
เลี่ยม บุตรจันทา (น้าเลี่ยม)	ปราชญ์ชาวบ้าน

<u>วิทยากรกระบวนการ</u>

สุรชัย บุญเจริญ	วิทยากรรับเชิญ
สุขสวัสดิ์ ดิษฐ์สำเริง	วิทยากรรับเชิญ

<u>วิทยากรประจำฐาน</u>

สนาน เจริญพร (ลุงหนาน)	ฐานฅนรักแม่ธรณี
สุธี จิระพัฒนกุล (ลุงธี)	ฐานฅนมีไฟ
วิไลลักษณ์ บุญเจริญ	ฐานฅนมีน้ำยา

ผู้ก่อตั้งศูนย์ฯ

ชื่อ-สกุล นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่อยู่	114/1 หมู่ 1 ตำบลหนองบอนแดง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี 20170
โทรศัพท์	038-449-009, 081-862-8201, 081-862-9703
วัน/เดือน/ปีเกิด	17 มีนาคม พ.ศ.2492

ประสบการณ์: นายวิวัฒน์ อดีตเคยรับราชการอยู่ที่สำนักคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ การทำแผนติดตามประเมินผล และประมวลรายงานผลถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากนั้นได้ลาออกจากราชการโดยได้น้อมนำแนวคิด เรื่องทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการทำเกษตรและการดำรงชีวิตและจัดตั้งเป็น ”ชมรมกสิกรรมธรรมชาติไท” ดำเนินการรณรงค์เผยแพร่ให้ความรู้ เรื่องการทำกสิกรรมธรรมชาติและลงมือปฏิบัติตามพระราชดำริดั้งกล่าวโดยเริ่มทำการเกษตรในพื้นที่ดินที่เสื่อมโทรม มีการบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยชีวภาพ ทำนา ปลูกพืชผัก สมุนไพร ไม้ผล ไม้ใช้สอยและเลี้ยงปลา จากนั้นได้ตั้งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ที่ อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี เป็นต้นแบบขยาย แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยแนวคิดการทำเกษตรกรรมต้องบำรุงดินก่อนเพื่อให้ดินเลี้ยงพืช เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าสามาทำการเกษตรและอยู่อย่างพอเพียงได้จริง ปัจจุบันนี้ผันตัวจากผู้บริหารมาเป็นที่ปรึกษาและวิทยากร (ศูนย์ข้อมูลการเมืองไทย, 2553)

ความพร้อมของศูนย์ฯ

การคมนาคมสะดวก มีแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคเอง มีห้องฝึกอบรมรองรับผู้เข้าอบรมได้ถึง 100 คน/รุ่น ห้องพักแยกชายหญิง รองรับผู้เข้าอบรมได้ถึง 100 คน/รุ่น ห้องน้ำแยกชาย-หญิง และห้องน้ำรวม โรงอาหารมีความพร้อมของเครื่องครัว มีห้องสมุดที่มีเอกสารและนิตยสารทางการเกษตรต่างๆ มีโสตทัศนูปกรณ์และวัสดุสำนักงาน พร้อมสำหรับจัดอบรม เช่น คอมพิวเตอร์ (Computer), ปริ้นเตอร์ (Printer), โปรเจคเตอร์ (Projector), เครื่องเสียง, ไมโครโฟน (Microphone), โทรทัศน์ (Television), เครื่องเล่นแผ่น CD VCD DVD MP3, โต๊ะคอมพิวเตอร์ และโต๊ะทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพสถานที่

รูปที่ 2.1.6 ป้ายมหา'ลัยคอกหมู ณ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

รูปที่ 2.1.7 ทางเข้าศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

รูปที่ 2.1.8 บรรยากาศอาคารอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.1.9 บรรยากาศที่พักแบบห้องนอนรวม แยกชาย-หญิง

รูปที่ 2.1.10 บรรยากาศบ้านพักแบบธรรมชาติ 1

รูปที่ 2.1.11 บรรยากาศบ้านพักแบบธรรมชาติ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.1.12 บรรยากาศโรงอาหาร

รูปที่ 2.1.13 บรรยากาศห้องเรียนธรรมชาติ 1

รูปที่ 2.1.14 บรรยากาศห้องเรียนธรรมชาติ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.1.15 ตัวอย่างเนื้อหาเรียนรู้ที่ติดรอบศูนย์ฯ

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง เลขที่ 114/1 หมู่ 1 ต.หนองบอนแดง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี 20170

พิกัด 13.354929,101.136779

โทรศัพท์ 038-263-078, 081-863-9703

โทรสาร 038-263-078

อีเมล salisajoyce@gmail.com, kaamguy@hotmail.co.th

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/mab.euang

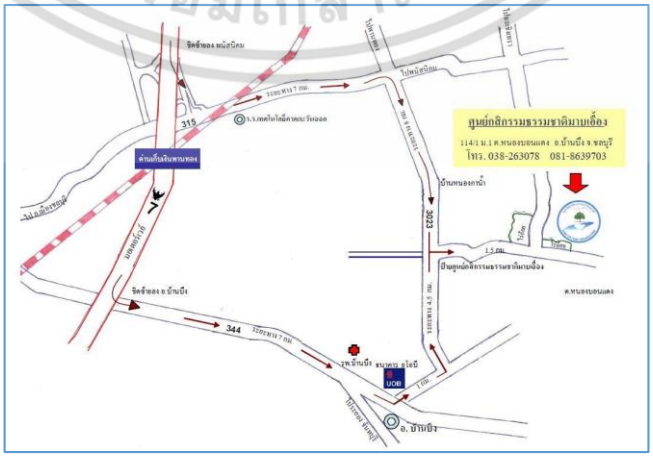

รูป 2.1.2 แผนที่การเดินทางมาที่ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูป 2.1.3 แผนผังพื้นที่ภายในศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

เฟซบุ๊กของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้องในชื่อ “มหาลัยคอกหมู (ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง)” เป็นช่องทางที่สำคัญในการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการอบรม

รูป 2.1.4 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

รูปที่ 2.1.16 สัญลักษณ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

‘น่าน’ เมืองชายแดนแห่งล้านนาตะวันออก อุดมด้วยวัฒนธรรมที่หลอมรวมจากเทือกเขาสูงถึงพื้นราบ เป็นแหล่งอารยะธรรมที่ยิ่งใหญ่ มีแผ่นดิน ภูเขา ผืนน้ำที่มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต แหล่งสัตว์น้ำ พืชพรรณ ต้นน้ำสายใหญ่ หล่อเลี้ยงผู้คนจังหวัดน่าน ไหลสู่เขื่อนสิริกิติ์ก่อนไหลไปรวมกับแม่น้ำเจ้าพระยา จนถึงคนปลายน้ำกรุงเทพ

คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีแหล่งชุมชนเกษตรที่แสดงให้เห็นวิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และคงความเป็นอยู่ของชนบท เช่น การทำนาข้าว ที่ผสมกลมกลืนกับธรรมชาติที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม

เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา และพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกมีจำกัด เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ประกอบกับนโยบายและมาตรการส่งเสริมของภาครัฐตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเช่น โครงการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ การประกันรายได้ และรับจำนำสินค้าเกษตร ฯลฯ มีส่วนทำให้เกิดการขยายพื้นที่เพาะปลูก จนเกินระดับที่ควบคุมได้ ปัจจุบันจังหวัดน่านมีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีการขยายตัวเกือบหนึ่งล้านไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดน่าน, 2553) พื้นที่ป่าไม้ที่ยังคงสภาพสมบูรณ์มีจำนวนน้อย นอกนั้นเป็นป่าเสื่อมโทรมมีแนวโน้มกลายเป็นพื้นที่เกษตรกรรมพืชเศรษฐกิจ ที่ได้รับการส่งเสริมให้ปลูกอย่างต่อเนื่อง คือ ข้าวโพด และยางพารา

ปัจจุบันพื้นที่ป่าต้นน้ำน่านกำลังเผชิญกับปัญหาการบุกรุกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ทำกิน ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ดินถล่ม น้ำหลากอุทกภัยรุนแรงซ้ำซาก และน้ำแล้ง เนื่องจากดินไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ อากาศเสียจากหมอกควัน ดินเสื่อมด้วยสารตกค้างจากการใช้สารเคมีเกษตรเข้มข้น แหล่งน้ำปนเปื้อนสารเคมี

ปัญหาของต้นน้ำน่าน ไม่เพียงเป็นปัญหาของคนในพื้นที่เท่านั้น แต่เป็นเสถานการณ์ปัญหาที่สำคัญของประเทศด้วยเช่นกัน เนื่องจากพื้นที่ป่าลดลง และดินไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ จะทำให้ปริมาณน้ำหลากสู่ปลายน้ำ ซึ่งหมายถึงอุทกภัยรุนแรง และปัญหาอื่นๆ ที่ตามมาเช่น สุขภาพ และปัญหาสังคมอื่น ๆ มีมากที่จะส่งผลต่อเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากปัญหาที่กล่าวมา ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร จึงมีความตั้งใจจัดตั้งชุมชนเพื่อการเรียนรู้ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้ชื่อ “ชุมชนต้นน้ำน่าน” บนพื้นที่จำนวน 50 ไร่ ของคุณ กุล ปัญญาวงศ์ เพื่อเป็นต้นแบบการอนุรักษ์และฟื้นฟู ดิน น้ำ ป่า การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากลดลงของป่าต้นน้ำ นำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูป่าต้นน้ำและแก้ปัญหาภัยพิบัติจากน้ำ

รูปที่ 2.1.17 แบบร่างโครงการชุมชนต้นน้ำน่าน

รูปที่ 2.1.18 บรรยากาศของชุมชนต้นน้ำน่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป้าหมายของศูนย์

สร้างชุมชนพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เสริมพื้นที่เรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงกับชุมชนและสังคมโดยรอบ เพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมของคนในลุ่มน้ำ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟู ดิน น้ำ ป่า และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากลดลงของป่าต้นน้ำ และขยายไปสู่ระดับภาค นำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างยั่งยืน รวมถึงการแก้ปัญหาภัยพิบัติจากน้ำ โดยมีเป้าหมายการดำเนินดังนี้

1) ชุมชนพึ่งตนเอง

ลักษณะของชุมชน คือ มีความเชื่อและยึดหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “ไม่ทำลายธรรมชาติ ไม่ทำร้ายอารยธรรมของลูกหลาน” มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดูแลกัน ถือประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน และชุมชนเติบโตเพราะมีจิตอาสา

2) ศูนย์ฝึกอบรมกสิกรรมธรรมชาติ

พื้นที่เรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูป่าต้นน้ำและระบบนิเวศที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม และสภาพสถานการณ์ปัญหา

รวมถึงพื้นที่กิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สัมผัสธรรมชาตินำไปสู่ความตระหนักและเห็นความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมศึกษาธรรมชาติสำหรับเยาวชน กิจกรรมศิลปะท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม เป็นต้น

ประธานศูนย์

คุณกุล ปัญญาวงศ์

หลักสูตรที่จัดฝึกอบรม

กสิกรรมธรรมชาติเศรษฐกิจพอเพียง โครงการอบรมหลักสูตรการออกแบบพื้นที่ การพึ่งพาตนเองโดยการปฏิบัติ เช่น การทำน้ำหมัก / ปุ๋ยชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ การทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน การทำเตาเผาถ่าน และการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง เลขที่ 10 ม.6 บ้านคัวะ ตำบลศรีภูมิ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

พิกัด 19.091211, 100.765805 หรือ19°05'28.1"N 100°45'56.9"E

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/ชุมชนต้นน้ำน่าน -160837274113940/

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.1.19 แผนผังของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

เฟซบุ๊กของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่านในชื่อ “ชุมชนต้นน้ำน่าน” ทำหน้าที่เป็นช่องทางการสื่อสารหลัก ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ และข่าวสารเกี่ยวกับการอบรม

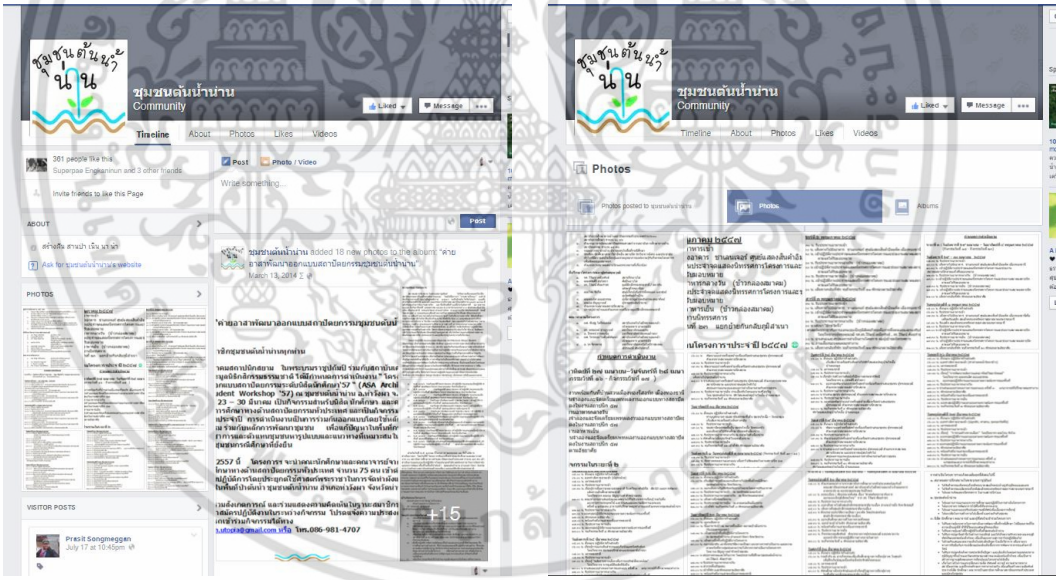

รูปที่ 2.1.20 หน้าเฟซบุ๊กของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2.3 ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

รูปที่ 2.1.21 สัญลักษณ์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

"ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ"เป็นองค์กรหนึ่งในส่วนของมูลนิธิชัยพัฒนา ก่อตั้งขึ้นสืบเนื่องมาจากมูลนิธิชัยพัฒนาได้จัดซื้อที่ดินผืนนี้ จำนวน 14 ไร่ 2 งาน 18 ตร.วา เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2532 สมาคมนักเรียนเก่าวชิราวุธวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ เห็นสมควรที่จะได้รับใช้เบื้องยุคลบาท เผยแพร่แนวพระราชดำริให้กว้างขวางและลึกซึ้งออกไป ในกิจกรรมที่จะเข้าถึงสาธารณะชนจำนวนมากได้ จึงขออนุญาตจากมูลนิธิชัยพัฒนา ใช้ที่ดินเป็นที่รวบรวมข้อมูลและมีกิจกรรมที่แสดงให้เห็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เกิดเป็น "โครงการศูนย์นันทนาการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ" เพื่อเสนอแนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านการเกษตร ปศุสัตว์ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน ตลอดจนการสาธิตความเป็นอยู่วิถีไทยด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม อีกทั้งยังจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ที่คาดว่าจะมาท่องเที่ยวโครงการเขื่อนคลองท่าด่าน ที่จะแล้วเสร็จในปี 2547 ได้เข้าร่วมปฏิบัติด้วย สมาคมฯ ได้รับพระราชทานพระราชานุญาตจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานมูลนิธิชัยพัฒนา เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ.2545 ให้ดำเนินการตามที่เสนอ โดยการก่อสร้างอาคารต่างๆ ประกอบด้วยอาคารนิทรรศการ ต้อนรับนักท่องเที่ยว อาคารห้องประชุม ร้านค้า และลานนิทรรศการ เป็นต้น

โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้พระราชทานชื่อโครงการว่า "ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ" เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ.2545 ดำเนินการจัดทำศูนย์นิทรรศการแสดงแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขึ้นในที่ดินแปลงนี้ เพื่อทำการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรและบุคคลทั่วไป ที่สนใจ ปัจจุบันเป็นศูนย์เครือข่ายของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

ประธานศูนย์ฯ

ชื่อ-สกุล	นายปัญญา ปุลิเวคินทร์
ที่อยู่	98/1 หมู่ 2 บ้านท่าด้าน ต.หินตั้ง อ.เมือง จ.นครนายก 26000
โทรศัพท์	081-964-5915
วัน/เดือน/ปีเกิด	10 มิถุนายน พ.ศ.2497

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสบการณ์: นายปัญญา ปุลิเวคินทร์ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทจาก NIDA มีประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลาย เคยทำกิจกรรมนักเรียน นักศึกษาในระดับต่างๆ เคยทำงานที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ทำให้มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับเกษตรกรจึงมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและชุมชน จนกระทั่งในปี พ.ศ.2548 ได้ดำรงตำแหน่ง “หัวหน้าศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ” จ.นครนายก จึงได้ทำงานตามที่มุ่งมั่นอย่างเต็มที่

ผู้ประสานงานของศูนย์ฯ

อันธิกา สโมสร ธุรการประสานงาน 086-5490918

ความชำนาญพิเศษ / จุดเด่นของศูนย์

กสิกรรมธรรมชาติโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งพาตนเองโดยการปฏิบัติ เช่น การทำเตาเผา การทำปุ๋ยชีวภาพ การทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน การสร้านบ้านดิน และการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง การทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน การทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับร่างกาย การทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับเส้นผม การทำผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับเสื้อผ้า และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดทั่วไป

ความพร้อมของศูนย์

มีอาคารเรียนรู้ รองรับผู้เข้าอมรม 100 คน บ้านพักอาศัยโฮมสเตย์ใกล้เคียงมีโสตทัศนูปกรณ์ และวัสดุสำนักงานครบตามความจำเป็นในการถ่ายทอดความรู้

การเดินทาง

<u>รถยนต์ส่วนตัว</u>

จากกรุงเทพฯ - ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ แยกรังสิตตามทางหลวงหมายเลข 305 เลียบคลองรังสิต ผ่านอำเภอองครักษ์ หรือใช้ทางหลวงหมายเลข 1 เลี้ยวขวาที่หินกองไปตามถนนสุวรรณศร ทางหลวงหมายเลข 33 จนถึงนครนายก เมื่อท่านเดินทางมาถึง จังหวัดนครนายกแล้ว ให้ใช้เส้นทางสายนครนายก - บ้านท่าด่าน ทางหลวงหมายเลข 3239 ตรงมาประมาณ 17 กม. หากท่านใช้ถนนหมายเลข 3049 นครนายก - น้ำตกนางรอง จากโรงพยาบาลนครนายก (แยกไปปราจีนบุรี) ให้ท่านขับตรงทาง น้ำตกนางรอง ผ่านวังตะไคร้ ก่อนถึงน้ำตกนางรอง 2 กม. เลี้ยวขวา เข้าโครงการเขื่อนขุนด่านปราการชล ตรงมาประมาณ 3 กม ถึงวงเวียน(มีรูปปั้นช้าง) วนขวา ข้ามสะพาน ถึงสี่แยก เลี้ยวขวาตรงไปอีก 200 เมตร อยู่ทางด้านซ้ายมือ

<u>รถตู้</u>

จากรังสิต - ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ คิวรถตู้เขื่อนขุนด่านปราการชล (ตรงข้ามฟิวเจอร์รังสิต)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

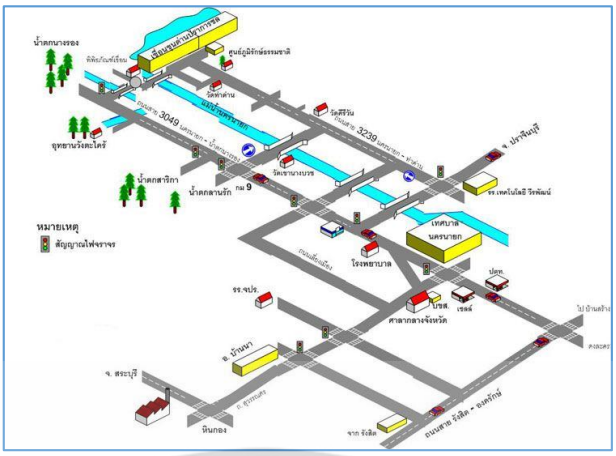

รูปที่ 2.1.22 แผนที่เดินทางมาศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

หลักสูตรที่จัดการอบรม

กสิกรรมธรรมชาติคนแถวหน้าเศรษฐกิจพอเพียง โครงการอบรมหลักสูตรการออกแบบพื้นที่ การพึ่งพาตนเองโดยการปฏิบัติ เช่น การทำน้ำหมัก / ปุ๋ยชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ การทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน การทำเตาเผาถ่าน การทำอิฐสร้างบ้าน โรงสีข้าว และการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง

รูปที่ 2.1.23 หน้าเว็บแจ้งตารางการอบรมทั้งหมดของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางการศึกษาดูงานที่ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ ๔ วัน ๓ คืน

วันที่	เวลา ๐๕.๓๐ น. ถึง ๐๙.๓๐ น.	๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑๐.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	๑๒๐๐ - ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารเที่ยง	๑๓.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.	๑๗.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. หรับประทานอาหารเย็น	๑๘.๐๐ - ๒๒.๐๐ น.
วันแรก		ลงทะเบียน กิจกรรมกลุ่ม โดย ทีมวิทยากร ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ	เดินศึกษาแนวคิดขององค์- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต พิพิธภัณฑ์แสง สี เสียง		**ลงฐานการเรียนรู้** ๑. สบู่ก้อนสมุนไพร ๒. สบู่เหลวสมุนไพร ๓. แชมพูมะกรูด ๑๐๐% ๔.แชมพูมุกสมุนไพร ๕. น้ำยาอเนกประสงค์ ๖. น้ำยาล้างจาน ๗.โลชั่นกันยุง		**สรุปกิจกรรม** **หมวิลีพัทย์** (ชุดเพราะรักของงามยูกุร)
วันที่สอง	เฟ้นหา เพิ่มใจ	แลกเปลี่ยนวิถีชุมชนต่างๆของโลก/ไทย แลกเปลี่ยนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดย อาจารย์ปัญญา ปุลิเวคินทร์			**ลงฐานการเรียนรู้** ๑. การทำปุ๋ยหมัก / น้ำหมักชีวภาพ ๒. การสร้างบ้านดิน ๓. การพ่นดิน แห้งขาม น้ำขาม ๕. การแช่มือ - แช่เท้า พอกตัวถั่งพิษ		**สรุปกิจกรรม** **หมวิลีพัทย์** (เศรษฐกิจพอเพียง)
วันที่สาม		**แลกเปลี่ยน** "หลักกสิกรรมธรรมชาติ" โดย อาจารย์ปัญญา ปุลิเวคินทร์	**ศึกษาดูงานนอกสถานที่** "บ้านลุงไสว ศรียา"		๑. การนวดแผนไทย ๒. การนึ่งหม้อเกลือ ๓. การอบสมุนไพร ๔. การทำลูกประคบ		**สรุปกิจกรรม** **หมวิลีพัทย์** "คนคั่นคน"
วันที่สี่		การทำแผนชีวิต แผนชุมชน	พิธีปิด (รับวุฒิบัตร)		เดินทางกลับโดยวัสดิภาพ		

หมายเหตุ : ตารางอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

รูปที่ 2.1.24 ตารางอบรมหลักสูตร 4 วัน 3 คืนจากเว็บไซต์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

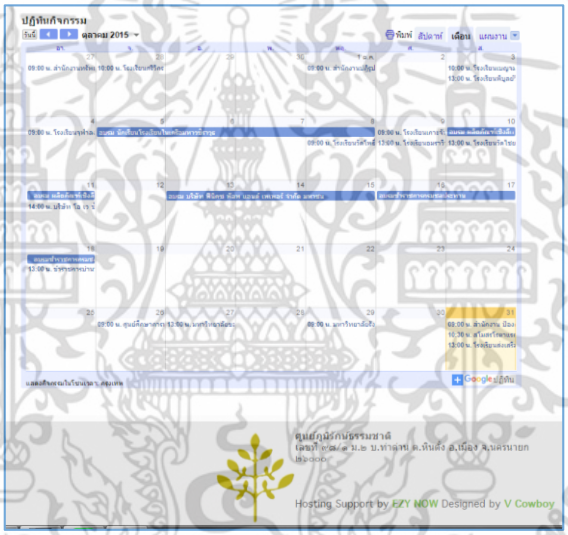

รูปที่ 2.1.25 ปฏิทินกิจกรรมออนไลน์ในเว็บไซต์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง	เลขที่ 98/1 ม.2 บ.ท่าด่าน ต.หินตั้ง อ.เมือง จ.นครนายก 26000
พิกัด	14.305551, 101.314355
โทรศัพท์	037-384-049, 086-549-0918
โทรสาร	037-384-049
อีเมล	bhumirak.p@gmail.com
เว็บไซต์	www.bhumirak.com/
เฟซบุ๊ก	www.facebook.com/BHUMIRAK.CENTER/

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เว็บไซต์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

ช่องทางออนไลน์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติที่ให้ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับศูนย์และข่าวประชาสัมพันธ์การดำเนินงานต่างๆ รวมไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับการอบรม

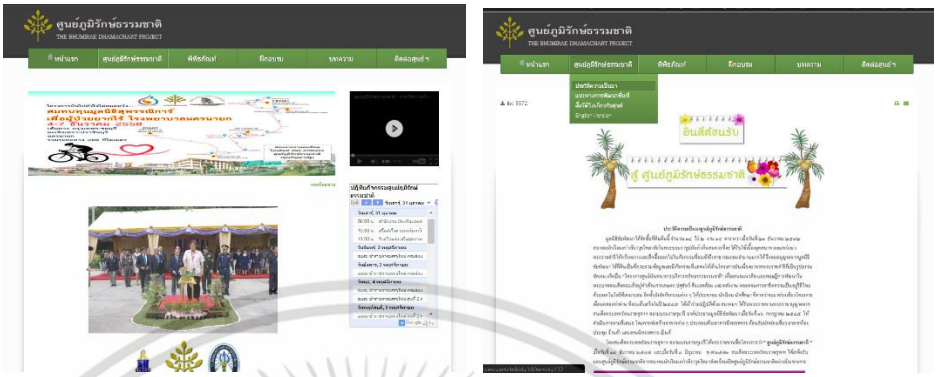

รูปที่ 2.1.26 หน้าเว็บของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

เฟซบุ๊กของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ ทำหน้าที่เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ทั้งเกร็ดความรู้ต่างๆ การดำเนินงานของศูนย์ รวมไปถึงข่าวสารเกี่ยวกับการอบรม

รูปที่ 2.1.27 หน้าเฟซบุ๊กของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3 สรุปและวิเคราะห์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและศูนย์เครือข่ายที่ใช้เป็นกรณีศึกษา

ข้อมูลข้างต้นเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่คาดว่าจะนำมาใช้ในโครงการโดยสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

การอบรมเป็นหนึ่งในการดำเนินงานของมูลนิธิฯ และยังมีโครงการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบระบบที่ต้องคำนึงถึง คือ

- โครงการเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ : ศึกษาข้อมูลเพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับจัดการอบรม
- โครงการคืนชีวิตให้แผ่นดิน : เป็นโครงการที่สำคัญของมูลนิธิฯ เป็นหลักในการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงการอบรมด้วย ที่ต้องสอนผู้เข้าอบรมให้เข้าใจถึงเรื่องนี้

จากการศึกษายังพบปัญหาจากการใช้ช่องทางการสื่อสารได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ดังนี้

- เว็บไซต์ “Agrinature” : เว็บไซต์เป็นช่องทางที่เป็นทางการและต้องน่าเชื่อถือ แต่จากการสอบถามทำให้ทราบว่าในปัจจุบันกลับไม่มีผู้ดูแลเว็บไซต์ทำให้ข้อมูลที่เผยแพร่ในเว็บไม่ได้ถูกปรับปรุง (Update) เลย
- เฟซบุ๊ก “มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ” : เป็นช่องทางที่มาการใช้งานเป็นประจำด้วยผู้ดูแลหลายคน คือ คุณนุ้ย คุณกุ้ง คุณกร ผอ.จ๊อย อ.ยักษ์ เป็นต้น แต่ไม่ได้มีการประสานงานกัน เป็นในลักษณะที่ใครต้องการประชาสัมพันธ์เรื่องอะไรก็จัดการเอง และไม่ค่อยมีการตอบคำถามผู้ติดตามเพจที่เข้ามาคอมเม้นท์

จากการสัมภาษณ์อาสาสมัครที่ทำหน้าที่ดูแลสื่อต่างๆ ที่นำมาประชาสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ โปสเตอร์ วีดิโอคลิป และอื่นๆ ยังไม่ได้กำหนดอัตลักษณ์ขององค์กร (Corporate Identity) อย่างชัดเจน และเป็นความต้องการของมูลนิธิฯ ที่ต้องการให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันจากอาสาหลายทาง ผู้จัดทำเป็นอาสาสมัครทั่วไปที่ต้องการช่วย ดังนั้น รูปแบบที่ออกมาจึงมีความหลากหลายมาก

รูปที่ 2.1.28 ตัวอย่างสื่อประชาสัมพันธ์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทวิตเตอร์ “มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ” : เป็นช่องทางที่ถูกลืม เพราะไม่มีการใช้งาน หรือเข้าไปดูแลนานแล้ว

2.1.2.1 ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

มีความพร้อมสำหรับการจัดฝึกอบรมในหลายด้าน เนื่องจากถูกใช้เป็นสถานที่จัดการอบรมและกิจกรรมมากว่า 10 ปี

- ด้านสถานที่ : พร้อมรองรับผู้อบรมมากถึง 100 คนต่อครั้ง สถานที่มีบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการอบรมด้วยแผ่นป้ายต่างๆ ที่ติดอยู่ทั่วศูนย์ เช่น ป้ายเนื้อหาเรียนรู้ ป้ายคำสอน ป้ายคำคม ป้ายบทสวดต่างๆ เป็นต้น ซึ่งศูนย์ฯ เครือข่ายอื่นๆ ยังไม่มีพร้อมเท่าที่นี้ แต่แผ่นป้ายเหล่านี้ก็ถูกใช้งานมานานและยังไม่มีความเป็นอัตลักษณ์ร่วมกันทางการออกแบบอีกด้วย

สภาพพื้นที่ถูกปรับปรุงตามหลักการมานานจนอยู่ตัว ทำให้มองเห็นภาพความสำเร็จได้ง่าย แต่ก็กลายเป็นข้อจำกัดในการฝึกปฏิบัติจริงในเรื่องการทำกสิกรรม ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญสำหรับบางหลักสูตรอย่าง หลักสูตรออกแบบพื้นที่ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ลองทำจริง จึงจะเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ ทำให้หลักสูตรนี้ไม่ได้มาจัดฝึกอบรมที่มาบเอื้องอีก

- ด้านอุปกรณ์ : มีความพร้อมในระดับพื้นฐานสำหรับการอบรม

- ด้านบุคลากร : มีอาสาประจำการทั้งหมด 8 คน ซึ่งล้วนแล้วแต่มีประสบการณ์ในการอบรมต่างๆ บางคนสามารถเป็นวิทยากรให้ได้ คือ คุณกรุง, คุณกุ้ง, คุณหลุย และผอ.จ๊อย แต่สำหรับการอบรมครั้งนึง จำนวนคนเท่านี้ก็ยังไม่เพียงพอ ต้องเรียกอาสาสมัครจากส่วนอื่นๆ มาช่วยงานเพิ่มเติม

ข้อจำกัดของศูนย์ • ไม่เหมาะสำหรับ ‘หลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย’

สิ่งที่ควรปรับปรุง • ขาดความเป็นอัตลักษณ์ของสื่อกราฟิกต่างๆ ทั้งป้ายที่ติดในศูนย์และสื่อประชาสัมพันธ์ ข้อบกพร่องในด้านการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการอบรม

- เฟซบุ๊ก “มหาลัยคอกหมู” : เป็นช่องทางหลัก ด้วยผู้ดูแลหลายคนคือ คุณนุ้ย คุณกุ้ง ผอ.จ๊อย อ.ยักษ์ เป็นต้น ไม่มีใครทำหน้าที่หลัก เป็นลักษณะที่ใครต้องการประชาสัมพันธ์เรื่องอะไรก็เข้ามาใช้งาน ทำให้ขาดความต่อเนื่องของการดูแล อีกทั้งข้อมูลรูปภาพสื่อต่างๆ ที่ใช้ก็ไม่มีอัตลักษณ์ในทิศทางเดียวกัน บางครั้งการโพสต์ (Post) รับสมัครอบรมก็เป็นข้อความยาวๆ ไม่มีภาพช่วยสื่อสาร ทำให้เป็นโพสต์ที่ไม่สามารถดึงดูดความสนใจได้ และไม่ค่อยมีการตอบคำถามผู้ติดตามเพจที่เข้ามาคอมเม้นท์

- โทรศัพท์ : เป็นช่องทางที่ติดต่อโดยตรงและรวดเร็ว แต่มีข้อเสียในกรณีที่ใช้เป็นช่องทางรับสมัครอบรม คือ เป็นการติดต่อที่ใช้เวลาในการสื่อสาร ต้องมีการถ่ายทอดข้อมูลซึ่งอาจตกหล่นได้

- อีเมล : เป็นช่องทางที่ไม่มีผู้ดูแลเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

เป็นหนึ่งในศูนย์เครือข่ายของมูลนิธิฯ สถานที่อยู่ในระหว่างการปรับปรุงตามหลักกสิกรรม จึงเหมาะสำหรับเป็นที่ฝึกอบรมหลักสูตรออกแบบพื้นที่ เพราะผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติลงมือจริงได้ อีกทั้งสภาพอากาศทางภาคเหนือนั้นเย็นสบาย เหมาะแก่การพักผ่อน มีคุณกุล ปัญญาวงศ์ เป็นเจ้าของศูนย์ ดูแลทั้งสถานที่และช่องทางติดต่อ คือ เฟซบุ๊ก “ชุมชนต้นน้ำน่าน”

ข้อจำกัดของศูนย์ • การเดินทางเข้าถึงยาก อยู่ในช่วงเริ่มต้นพื้นที่กำลังปรับปรุง ยังไม่มีความพร้อมในการอบรมมากนัก

สิ่งที่ควรปรับปรุง • ยังไม่มีตัวช่วยในการเดินทาง ทั้ง แผนที่ ป้ายชี้นำทาง เป็นต้น การประชาสัมพันธ์ทางเฟซบุ๊กยังไม่ดึงดูดความสนใจ เนื่องจากการใช้ข้อความที่มากเกินไป

2.1.2.3 ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

เป็นหนึ่งในศูนย์เครือข่ายของมูลนิธิฯ มีความพร้อมในการอบรมเช่นเดียวกับศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง มีหลักสูตรอบรมเป็นของตัวเอง ควบคุมดูแลโดย อ.ปัญญา ปุลิเวคินทร์

เป็นตัวอย่างที่ดีของการใช้งานเว็บไซต์ ที่มีการอัพเดทข้อมูลอยู่เสมอ และวิธีการใช้ปฏิทินออนไลน์ของกูเกิ้ลในการบอกกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฯ อำนวยความสะดวกให้ผู้ที่สนใจได้

ข้อจำกัดของศูนย์ • ไม่เหมาะสำหรับ ‘หลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย’

สิ่งที่ควรปรับปรุง • ในส่วนของเฟซบุ๊ก “ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ” ยังประชาสัมพันธ์การอบรมด้วยข้อความจำนวนมาก ไม่ค่อยใช้ภาพสื่อสาร และไม่ค่อยมีการตอบคำถามผู้ติดตามเพจที่เข้ามาคอมเม้นท์เช่นกัน และในส่วนของเว็บไซต์นั้น แม้จะมีการให้ฟังก์ชั่นที่น่าสนใจอย่างปฏิทินออนไลน์ แต่รูปแบบหน้าตาการใช้งานก็ยังไม่ดึงดูดความสนใจเท่าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 การจัดอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.2.1 การจัดอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

2.2.1.1 โครงสร้างกระบวนการฝึกอบรม

กระบวนการฝึกอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ มีองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ดังนี้

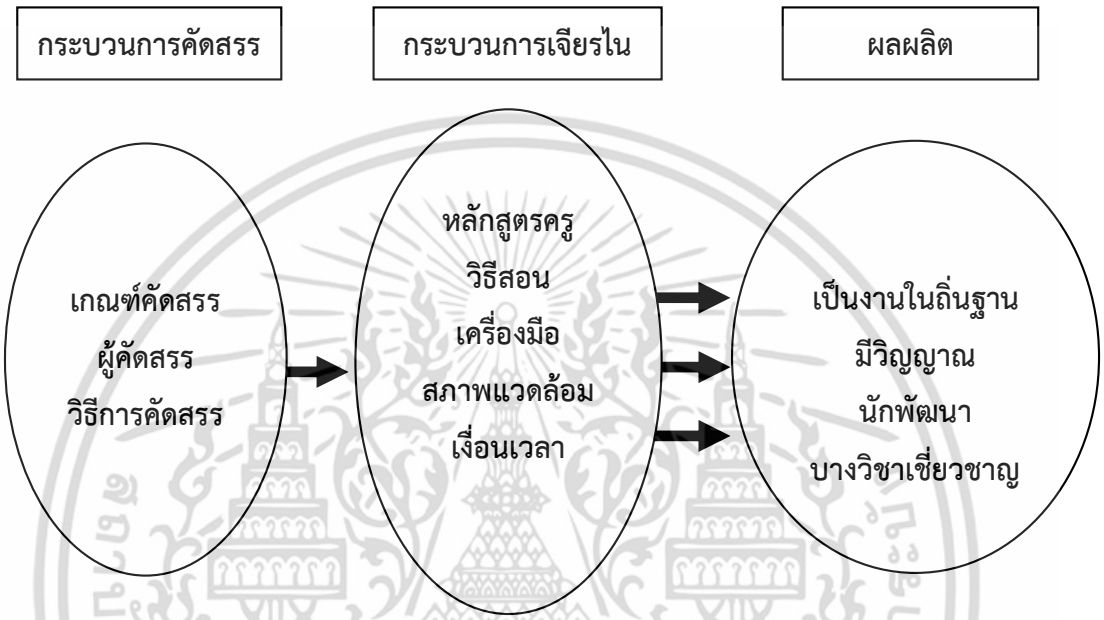

รูปที่ 2.2.1 องค์ประกอบของกระบวนการฝึกอบรมมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

โครงสร้างกระบวนการฝึกอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติข้างบนเน้นปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการและอยู่บนวิถี “ความรอบรู้ มีเหตุมีผล มีความพอดี มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกัน และการรู้จักพึ่งตนเอง”

กระบวนการเจียรไน

จะกล่าวถึงส่วนประกอบในขั้นระหว่างการอบรม ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขต่างๆ ดังนี้

หลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตรต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการสร้างทักษะพื้นฐาน (เป็นงานในถิ่นฐาน) ทักษะความชำนาญเฉพาะทาง (บางวิชาเชี่ยวชาญ) และหลักคิด จิตวิญญาณ (นักพัฒนา) ที่ได้วางเอาไว้ เมื่อพิจารณาถึง การสร้างทักษะพื้นฐานของการ “เป็นงานในถิ่นฐาน” จำเป็นต้องกลับมามองให้รอบด้านถึงการดำรงชีพที่พอเหมาะพอควรในถิ่นฐานว่าต้องอาศัย “ความรู้ทักษะ” อะไร คำตอบง่ายสุดและเห็นเป็นรูปธรรมชัดสุด คือ ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการสร้างปัจจัยสี่ สร้างอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ไม้สอย พลังงาน และ ยารักษาโรค ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รู้จักพึ่งตนเอง อันเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แล้วยังต้องรู้จัก “รักษา” ให้ปัจจัยสี่ที่สร้างขึ้น ดำรงอยู่อย่างสอดคล้อง และ สมดุลย์ กับ ธรรมชาติ

Dr. Gavin Kenny นักวิทยาศาสตร์ด้านการเปลี่ยนแปลงของโลกชาวนิวซีแลนด์ที่กล่าวถึงคำจำกัดความของเศรษฐกิจพอเพียงสั้นๆ แต่ได้ใจความชัดเจนว่า “a balance between Ecology and Economy” (ความสมดุลย์ระหว่าง ระบบนิเวศน์ และ ระบบเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึง วัตถุ การทำมาหากินนั่นเอง) เคยตั้งคำถามกันไหมว่า มนุษย์ปัจจุบันพัฒนาความสามารถในการสร้างปัจจัยสี่ให้ก้าวหน้าทันสมัย แต่มนุษย์กำลังเข้าตาจน ไม่สามารถ “ดำรงรักษา” ปัจจัยสี่ที่สร้างไว้ได้อย่างถาวรยั่งยืน ปัญหาอยู่ตรงไหน คำตอบหาได้จากพระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก”

“นับแต่อุปราชจนถึงคนรักษาช้างคนรักษาม้า และนับแต่คนรักษาม้าจนถึงอุปราช และโดยเฉพาะเหล่าอมาตย์ ล้วนจาริกในโมหภูมิทั้งนั้น พวกนี้ขาดทั้งความรู้วิชาการ ทั้งความรู้ทั่วไป คือความสำนึกธรรมดา พวกนี้ไม่รู้แม้แต่ประโยชน์ส่วนตน พวกนี้ชอบผลมะม่วงแต่ก็ทำลายต้นมะม่วง”

การขาดทั้งความรู้วิชาการ ทั้งความรู้ทั่วไป คือ ความสำนึกธรรมดา ของมนุษย์ที่หลงอยู่ในโมหภูมิ ไม่เข้าใจแม้กระทั่งว่า จุดกำเนิดของมนุษย์ คือ ธรรมชาติ การดำรงอยู่ของมนุษย์ต้องอาศัยธรรมชาติ การสร้างปัจจัยสี่โดยไม่สอดคล้องกับธรรมชาติ จึงเป็นเหตุให้มนุษยพาตนเองเข้าสู่ “วิกฤติ” อย่างยากที่จะแก้ไข

ด้วยเหตุนี้ นอกจากการสร้างความรู้วิชาการทักษะ “เป็นงาน” แล้ว เนื้อหาหลักสูตร ที่เป็นสาระสำคัญที่สุดที่ขาดไม่ได้คือ “การสร้างความรู้ทั่วไป คือสามัญสำนึกธรรมดา” หรือจิตวิญญาณของความรู้ดี รู้ชอบ รู้หลักเหตุ และผล รู้สร้าง รู้รักษา และรู้พัฒนา ถ้าเปรียบเสมือนต้นไม้ สามัญสำนึกคือ “ราก” ที่เป็นตัวกำหนด ความมั่นคงแข็งแรงของลำต้นกิ่ง ยอด และใบ

ครู มีชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ ปราชญ์ชาวบ้าน ให้ความรู้ มีผู้คนที่เรียนรู้จาก ”การปฏิบัติจริง” โดยไม่ต้องมีประกาศนียบัตรครูแต่รู้มากกว่าดอกเตอร์ เป็นผู้สอน

วิธีสอน บ้าน ท้องนา คอกหมู ป่า แม่น้ำลำคลอง และอีกหลายๆ ที่ของชุมชนจะเป็นห้องเรียนที่ให้ความรู้อย่างไร้ขีดจำกัด และการเรียนการสอนก็ไม่ต้อง “ท่องตำรา” แต่อาศัย “ลงมือปฏิบัติ” เป็นตัวนำปัญญา สู่ผลิตผลของผู้เรียนที่มี “ทักษะชีวิต” เป็นฐานความรู้ ควบคู่กับความชำนาญเฉพาะ ยิ่งไปกว่านั้นทุกย่างก้าวของการเรียนรู้จะมีมิติทาง “จิตวิญญาณ” ของความดี ความเพียร ความรัก เป็นเครื่องนำทาง

เนื้อหาเรื่องกสิกรรมธรรมชาติเป็นเรื่องที่เรียนในห้องอย่างเดียวไม่ได้ ผู้เรียนต้องได้ปฏิบัติจริง ถึงจะเข้าใจได้อย่างสมบูรณ์ จึงได้สร้างฐานปฏิบัติการเรียนรู้ 9 ฐานในการถ่ายทอดเนื้อหา ดังนี้

1. คนรักษ์ทุ่ง พลิกฟื้นนาข้าวด้วยรูปแบบการทำนาข้าวอินทรีย์และโรงสีข้าวพึ่งตนเอง
2. คนเลี้ยงแม่ธรณี เรียนรู้การผลิตปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยผง ปุ๋ยเม็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. คนรักษ์ป่า ถอดกระบวนการสร้างป่าเพื่อโลกสีเขียว จากแนวคิด ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

4. คนเอาถ่าน การผลิตถ่านที่มีคุณภาพสูงจากเศษไม้ที่ได้จากป่า และผลผลิตทางอ้อมคือน้ำส้มควันไม้ นำไปใช้ประโยชน์อื่นๆในการกำจัดศตรูพืช ฯลฯ ได้อีก เป็นการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างคุ้มค่าที่สุด ไม่เหลือกากมลพิษทำลายโลก

5. คนมีน้ำยา ผลิตน้ำยาอเนกประสงค์จากเศษวัสดุธรรมชาติ สารอินทรีย์ต่างๆที่เหลือใช้ กลับนำมาผลิตเป็นน้ำยาอเนกประสงค์ ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการลดค่าใช้จ่าย

6. คนมีไฟ ถอดเทคนิค ความรู้เรื่องพลังงานทดแทน การผลิตไบโอดีเซลและไบโอแก๊ส

7. คนรักสุขภาพ การดูแลสุขภาพด้วยอาหารไร้สารตกค้างและสมุนไพรทั้งบำรุงและรักษา

8. คนติดดิน การใช้ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดความร้อน และการใช้พลังงานและลดภาวะโลกร้อน ด้วยบ้านดินและอิฐหล็อก

9. คนรักษ์น้ำ การรักษาระบบนิเวศน์ของน้ำ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำระบบชีวภาพ

เครื่องมือ ในที่นี้หมายถึง “สื่อ” ซึ่งมีอิทธิพลกับชีวิต วิธีคิด และจิตสำนึก ทั้ง “สื่อวิทยุ ทีวี สิ่งพิมพ์ สื่อดิจิตัล อินเทอร์เน็ต ที่ “ถาโถม” ใส่ หาก “สื่อ” ทั้งหมดถูกเบนเข็มมาเป็นการ “ให้ความรู้” “สร้างคุณธรรม” ตามแนว “ทฤษฎีใหม่” ขบวนการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก็จะถือว่า “ครบ” สมบูรณ์อย่างที่สุด “สื่อ” ของรัฐที่ใช้เงินภาษีจากประชาชน โฆษณาประชาสัมพันธ์ ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง แบบมองไม่เห็นภาพว่า จะนำเอาชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตจริงอย่างไร ดูจะเป็นสื่อที่ทำตาม “กระแส” เสียมากกว่า เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติได้ผลิตสื่อ ที่ “กระชากใจ” ปลุกจิตสำนึกไว้มากมายเพื่อเป็นเครื่องมือหรืออาวุธที่ใช้พัฒนาคน

สภาพแวดล้อม การสร้างพื้นที่ต้นแบบหรือตัวอย่างที่เห็นเป็นรูปธรรมจากการพิสูจน์ทดลองปฏิบัติจริงบนพื้นที่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ สภาพแวดล้อมจึงถือเป็นส่วนสำคัญมาก ช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรม

เงื่อนเวลา ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในกระบวนการฝึกอบรมแต่ละหลักสูตร กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสมต่อการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและพฤติกรรมของคนได้ในระดับหนึ่ง และสามารถนำความรู้ละประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการอบรมต่างๆ เหล่านี้เพื่อสร้างผู้ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

เป็นงานในถิ่นฐาน คือ มีความรอบรู้ ถึงธรรมชาติรอบตัว รู้ว่าอะไรเป็นประโยชน์ อะไรเป็นโทษ มีทักษะในการดำรงชีพที่พอเหมาะ พอควรในท้องถิ่นของตน หากย้อนไป 50 ปีสมัยบรรพบุรุษปู่ย่า ตายายของเรา มีความรอบรู้ และความสามารถหลากหลาย ไม่ว่าจะปลูกข้าว หาปลา หุงหาอาหารที่ล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย เก่งการบ้านการเรือน การช่าง รอบรู้สมุนไพรและยา การ “เป็นงานในถิ่นฐาน” ทั้งหมดที่สำคัญในการดำรงชีพดังกล่าวจะ “ถูกรื้อฟื้นและถูกสร้าง” ให้เป็นคุณสมบัติอันดับหนึ่ง ในกระบวนการฝึกอบรมนี้

มีวิญญาณนักพัฒนา ถือประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน มุ่งสร้างความเจริญที่พอดีให้กับท้องถิ่น ยึดหลัก “ความดีเหนือเงินตรา” เป็นคุณธรรมประจำใจ ไม่คิดทิ้งบ้าน ไม่ละถิ่นเพื่อแสวงหา เกียรติยศ ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจะต้อง แตกต่างทั้งใน “วิธีคิด” และ “กระบวนคิด” กับคนอื่นๆ ในระบบ“ ทุนนิยมโลกาภิวัตน์” ที่มุ่งเน้นประโยชน์ตนเหนือประโยชน์ใคร ชื่อเสียง ทรัพย์สินเงินทองของตนเอง แต่จะเป็นผู้อยู่ดูแลบ้าน ปกปักรักษา ทำนุบำรุงให้บ้าน ท้องถิ่น อยู่อย่างมั่นคงถาวร มีกินมีใช้ อยู่เย็นเป็นสุขชั่วลูกชั่วหลาน

บางวิชาเชี่ยวชาญ นอกจากจะ “เป็นงาน มีวิญญาณนักพัฒนา” คุณสมบัติอีกข้อที่ขาดไม่ได้คือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเฉพาะสาขา ถึงขั้นปราชญ์ที่มีความรู้ ความสามารถ ความลึกซึ้งในศาสตร์สาขาที่ตนเองถนัด ไม่ว่าจะเป็น วิทยาการในท้องถิ่น ศิลปะ ภาษา สาขาใดสาขาหนึ่ง เป็นผู้ใฝ่รู้สามารถพัฒนายกระดับให้ศาสตร์นั้นก้าวหน้า สนองประโยชน์ของท้องถิ่น สังคม ประเทศชาติและมนุษยชาติได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.2 โครงการและหลักสูตรการอบรม

รายชื่อโครงการและหลักสูตรการฝึกอบรมภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ (มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2558) ที่สามารถรวบรวมมาได้ บางหลักสูตรอาจมีชื่อหลักสูตรหลากหลาย ปรับเปลี่ยนไปตามการประกาศรับสมัครในแต่ละครั้ง ดังนี้

หลักสูตรธรรมธุรกิจ

ก. หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน”

ข. หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ”

หลักสูตร “การพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง”

หลักสูตรการออกแบบพื้นที่ (ทุกชื่อคือหลักสูตรเดียวกัน)

- หลักสูตร “การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาพื้นที่และการออกแบบเชิงภูมิสังคมไทยเพื่อการจัดการน้ำที่ยั่งยืน”
- หลักสูตร “การออกแบบภูมิสถาปัตย์ภายใต้แนวคิด ศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ”
- หลักสูตร “การจัดการพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย ด้วยศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ”
- หลักสูตร “การออกแบบพื้นที่ภาคปฏิบัติเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน (กสิกรรมธรรมชาติ) โคก หนอง นา โมเดล”
- หลักสูตร “การออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทยเพื่อการพึ่งตนเองและรับมือภัยพิบัติ”

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต (Crisis Management Survival Camp :CMS)

โครงการ “อบรมผู้นำ พัฒนาทักษะในการทำงาน คิงฟิชเชอร์ กพ. สศกพพ”

โครงการพัฒนาทักษะในการทำงาน “การอบรมหลักสูตรการพัฒนาหัวหน้างานด้วยพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง บริษัท คิงส์ ฟิชเชอร์ โฮล์ดิ้ง จำกัด”

โครงการ “Active Citizen กล้า ท้า เปลี่ยน”

โครงการ “เรารักษ์ต้นน้ำ จากเอไอเอส สานรัก”

หลักสูตรอบรมเยาวชน “ตามรอยพ่อ... เศรษฐกิจพอเพียง”

หลักสูตร “สุขภาพพึ่งตน วิถีบ้านบ้าน... วิถีธรรม...วิถีไทย”

หลักสูตร “จิตอาสาสร้างบ้านดินและวิถีการพึ่งพาตนเอง”

หลักสูตร “อบรมบ้านดิน แบบ 3 in 1”

หลักสูตร “การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่การพึ่งพาตนเองตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตร “การพัฒนาผู้นำเยาวชนสู่การเปลี่ยนแปลงตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง”

หลักสูตร “การเลี้ยงกุ้งด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ”

หลักสูตร “เทคโนโลยีการผลิตส้มด้วยชีวภาพ”

หลักสูตร “การกำจัดน้ำเสียและขยะด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ”

หลักสูตร “เทคนิคการผลิตไม้ผลอินทรีย์”

หลักสูตร “ป่าพื้นบ้านอาหารชุมชน”

หลักสูตร “การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนว พระราชดำริ”

หลักสูตร “เทคนิคการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ สู่การการเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง”

2.2.1.3 แผนเตรียมงานการอบรม

1) เตรียมคน ได้แก่ ครัวเรือน ชุมชน วิทยากร จัดกระบวนการ ครู / ทีมงาน กลุ่มเป้าหมาย / เครือข่าย

2) เตรียมความคิด ได้แก่ ทิศทาง / เป้าหมาย คมชัดเนื้องาน รู้จักพอ / พึ่งตน แม่นทฤษฎี มีวิญญาณ ประสานเชียน

3) เตรียมสถานที่ ศูนย์เรียนรู้, ดูงาน, ปฏิบัติการ, ฝึกทำ ได้แก่ โรงกิน โรงนอน โรงถ่าย โรงอบรม ฐานเรียนรู้ 9 ฐาน แปลงปฏิบัติ ลานเอนกประสงค์ (เสาธง)

4) เตรียมหลักสูตร ได้แก่ เนื้อหา / วิชา / ความสำคัญ, ประเด็นเฉพาะกลุ่ม, กระชับ / สาระ / รูปธรรม, ปลูกฝัง / เปลี่ยนวิธีคิด, เวลา / กระบวนการ

5) เตรียมวางแผน ได้แก่ ทีมงานสุมหัว ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามผล

6) เตรียมปฏิบัติการ ได้แก่ กำหนดการ / วัน เวลา ตารางสอน วิทยากร กลุ่มเป้าหมาย ประเมินผล

7) เตรียมติดตาม /ประเมินผล /สร้างเครือข่าย ได้แก่ ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้กำลังใจ สร้างพื้นที่ต้นแบบความสำเร็จ, สร้างสื่อ / เอกสาร / คู่มือ, เรียนซ้ำ / เติมเต็ม

8) เตรียมรักษาความดี ได้แก่ พัฒนาความยั่งยืน ความก้าวหน้า ทันสมัยด้วยภูมิปัญญา ยกระดับศูนย์ พัฒนาหลักสูตร พัฒนาเทคนิค พัฒนาการบริหารจัดการ

9) เตรียมขบวนการเชื่อมโยงเครือข่าย ได้แก่ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคมและสื่อ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาครัฐ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.4 วิทยากร

รวบรวมรายชื่อวิทยากรและกลุ่มวิทยากรที่อบรมให้กับหลักสูตรต่างๆ ของมูลนิธิฯ จำนวน 43 รายชื่อ ได้แก่

อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์)	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง/ หลักกสิกรรมธรรมชาติ/ ยุทธศาสตร์การบริหารภายใต้ธุรกิจ/ หลักการออกแบบพื้นที่/ โลกกำลังเปลี่ยนแปลง: เราจะรอดได้อย่างไร/ ฐานศนรักทุ่ง ฯลฯ
อ.ทองเหมาะ แจ่มแจ้ง	มีประสบการณ์ด้านการผลิตพืชที่หลากหลาย/ เทคนิคการปลูกข้าวไร้สารพิษ
พอ.พญ.สุมล นาคเฉลิม	ปัญญาชน: ผู้นำการเปลี่ยนแปลง
เลี่ยม บุตรจันทา (พ่อเลี่ยม)	บัญชีครัวเรือนเปลี่ยนชีวิต/ วิถีภูมิปัญญาไทยกับการพึ่งตนเอง
ผศ.พิเชษฐ์ โสวิทยสกุล (อ.โก้)	หลักการออกแบบพื้นที่
อ.เทพสิริ สุขโสภา	ศิลปธรรมชาติ
โจน จันได	ฐานศนติดดิน/ อาหารหมดโลก..มนุษย์ศูนย์พันธ์/ การเก็บเมล็ดพันธุ์พืช/ วิทยากรแลกเปลี่ยนประสบการณ์
อ.ปัญญา ปุลิเวคินทร์	เซียนด้านสุขภาพแห่งศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ จ.นครนายก หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง/ หลักกสิกรรมธรรมชาติ/ วิกฤติต่างๆ ของโลก-ไทย/ ฐานศนมีน้ำยา
พิเชษฐ์ โตนิติวงศ์ (หนาว)	ธรรมธุรกิจ
อ.กุล ปัญญาวงศ์	เรื่องเกี่ยวกับ ชตน./ ฐานศนมีน้ำยา
สุรชัย บุญเจริญ	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
สุขสวัสดิ์ ดิษฐ์สำเริง	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
อ.ไตรภพ โคตรวงษา (อ.เข้ม)	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
เทวินทร์ ชูชีพ (พี่หลุย)	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์/ ต้นไม้ที่โตเร็วที่สุด/ การทำน้ำมันมะพร้าวสะกัดเย็น/ ฐานศนรักแม่ธรณี/ ฐานศนเอาถ่าน/ ฐานศนมีไฟ
อ.กรุง ศรีเมือง (พี่กรุง)	เป็นหนึ่งในเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง/ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์/ กิจกรรมพึ่งตนเอง/ ฐานศนรักแม่ธรณี/ ฐานศนรักษ์ป่า
วิภา ภิญโญโชติวงษ์ (พี่ติ๊นา)	การรวมพลังกลุ่ม
ศลิษา ศัลยกำธร (ผอ.จ๊อย)	เป็นหนึ่งในเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง/กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์/ ฐานศนรักษ์น้ำ/ ฐานศนรักษ์สุขภาพ
สนาน เจริญพร (ลุงหนาน)	ฐานศนรักษ์แม่ธรณี/ ฐานศนรักษ์ป่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุธี จิระพัฒนกุล (ลุงธี)	ฐานคนมีไฟ
วิไลลักษณ์ บุญเจริญ (แม่ตุ๊ก)	ฐานขบวนการคนมีน้ำยา
อ.สิริลักษณ์ ศัลยกำธร (ครูติ๋ม)	ฐานขบวนการคนมีน้ำยา, ฐานคนรักษ์สุขภาพ
คุณสัมฤทธิ์ ยิบยินธรรม	กิจกรรมจิตอาสา "เริ่มต้นที่ตัว เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า"/ กิจกรรมเปิดใจ
เอื้อมพร ลอยประดิษฐ์ (พี่นุ้ย)	การจัดการพื้นที่ด้วยศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ/ โคก หนอง นา โมเดล/ การสื่อสารในภาวะวิกฤต/ วางแผนลงมือปฏิบัติ ททท.
อ.ปรีชา บุญส่ง	วิทยากรกระบวนการ/ เปิดบ้านมาบเอื้อง กิจกรรม เดินเล่น ...เจอนั่น เจอนี่
ดต.นิรันทร์ พิมล	การสังเกตธรรมชาติ, การส่งสัญญานขอความช่วยเหลือ
สมศักดิ์ เครือวัลย์ (ลุงผู้ใหญ่)	ปราชญ์ชาวบ้านแห่งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสองสลึง จ.ระยอง/ วิทยากรแลกเปลี่ยนประสบการณ์
อ.เดชา ศิริภัทร	วิทยากรแลกเปลี่ยนประสบการณ์ "การเดินทางของข้าวธรรมชาติ ,คัดเมล็ดพันธุ์,อนุรักษ์ข้าวไทย"
วริสร รักษ์พันธุ์	ผู้ที่สามารถนำปรัญชาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับเปลี่ยนเป็นการปฏิบัติได้อย่างชัดเจนเจ้าของโรงแรมชุมพร คาบาน่า รีสอรท์ จ.ชุมพร/ ฐานคนรักษ์น้ำ
พงศา ชูแนม	นักอนุรักษ์ ขานนาม สืบ นาคะเสถียรแห่งลุ่มน้ำพะโต๊ะ จ.ชุมพร/ ฐานคนรักษ์ป่า/ แนวคิด ธนาคารต้นไม้ (Tree Bank)
อวบ เซียนถ่าน (ป๋าอวบ)	ผู้เชี่ยวขาญเรื่องถ่าน จากศูนย์กสิกรรมธรรมชาติโป่งแรด จันทบุรี/ ฐานคนเอาถ่าน
กิตติพร ธรรมคงทอง (พี่หมาเดี่ยว)	ผู้เชี่ยวขาญเรื่องถ่าน จากศูนย์กสิกรรมธรรมชาติโป่งแรด จันทบุรี/ ฐานคนเอาถ่าน
ดำรง ปรีชาชน	นักวิชาการจากศูนย์กสิกรรมธรรมชาติเพลิน จ.ชุมพร/ เรื่องการผลิตไบโอแก๊ส และปั๊มน้ำมันไบโอดีเซลขนาดชุมชน/ ฐานคนมีไฟ
สมิทธิ์ เย็นสบาย	นักสร้างศิลปะจากดินแห่งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติบ้านดิน จ.สระแก้ว/ ฐานคนติดดิน
อ.ธีระ วงษ์เจริญ	บรรรยาย "ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง"
อ.จงกล ปราบไพริน	ฐานคนเอาถ่าน/ ฐานคนมีไฟ
อ.น้ำอ้อย	ฐานขบวนการคนมีน้ำยา/ ฐานคนรักษ์สุขภาพ
อ.จงจิตต์	ฐานคนมีไฟ การทำน้ำมันไบโอดีเซล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมอเพ็ญ	วิธีทำดีท็อกซ์ /ถอนพิษด้วยการทำสปาแช่มือ-เท้า/ เรียนรู้นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ/ ฝึกปฏิบัติการทำลูกประคบด้วยตนเอง/ เรียนรู้การทำสปาหม้อเกลือ “กล่อมโกยท้อง”
หมอน้อย	กิจกรรมฟังเสียงร่างกาย/ถอนพิษด้วยการทำสปาแช่มือ-เท้า/ เรียนรู้นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ/ ฝึกปฏิบัติการทำลูกประคบด้วยตนเอง/ เรียนรู้การทำสปาหม้อเกลือ “กล่อมโกยท้อง”
ทีมงานหมอเขียว	เทคนิค 9 ข้อ หรือยา 9 เม็ด
มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์	การปฐมพยาบาล การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย
เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ	เปิดสื่อแผ่นดินไทย/ กระบวนการกลุ่ม/ การสอนทำยาเพื่อรักษาตัวเอง/ พาลงแปลงป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง/ เปิดบ้านมาบเอื้อง/ กิจกรรมกตัญญูต่อสถานที่
ทีมครูฝึก (CMS)	วิชาการป้องกันตัว/ การใช้เชือก, เงื่อน, การใช้อุปกรณ์โรยตัว/ จำลองสถานการณ์ฝึกภาคสนาม Survival Camp/ การเดินแผนที่

ครูหรือวิทยากรแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ วิทยากรกระบวนการ (ครูประจำชั้น) วิทยากรรายวิชา และวิทยากรประจำฐาน

<u>วิทยากรกระบวนการ</u>

1. สุรชัย บุญเจริญ
2. สุขสวัสดิ์ ดิษฐ์สำเริง
3. อ.ปรีชา บุญส่ง
4. อ.ไตรภพ โคตรวงษา (อ.เข้ม)
5. เทวินทร์ ชูชีพ (พี่หลุย)
6. อ.กรุง ศรีเมือง (พี่กรุง)
7. ศลิษา ศัลยกำธร (ผอ.จ๊อย)
8. คุณสัมฤทธิ์ ยิบยินธรรม
9. เจ้าหน้าที่คนอื่นๆ ของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง
10. สนาน เจริญพร (ลุงหนาน) ปัจจุบันผันตัวไปเป็นวิทยากรรายวิชา และวิทยากรประจำฐาน

<u>วิทยากรประจำฐาน</u> (9 ฐานเรียนรู้)

ฐานคนรักษ์ทุ่ง	อ.ทองเหมาะ แจ่มแจ้ง, อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์)
ฐานคนรักษ์แม่ธรณี	ผู้ใหญ่สมศักดิ์ เครือวัลย์, สนาน เจริญพร (ลุงหนาน), เทวินทร์ ชูชีพ (พี่หลุย), อ.กรุง ศรีเมือง (พี่กรุง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฐานคนรักษ์น้ำ	วริสร รักษ์พันธุ์, ศลิษา ศัลยกำธร (ผอ.จ๊อย)
ฐานคนรักษ์ป่า	พงศา ชูแนม, อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์), สนาน เจริญพร (ลุงหนาน), อ.กรุง ศรีเมือง (พี่กรุง)
ฐานคนเอาถ่าน	อวบ เชียนถ่าน, กิตติพร ธรรมคงทอง (พี่หมาเดี่ยว), เทวินทร์ ชูชีพ (พี่หลุย), อ.จงกล ปราบไพริน
ฐานขบวนการคนมีน้ำยา	อ.ปัญญา ปุลิเวคินทร์, วิไลลักษณ์ บุญเจริญ (แม่ตุ๊ก), อ.สิริลักษณ์ ศัลยกำธร (ครูติ๋ม), อ.กุล ปัญญาวงศ์, อ.น้ำอ้อย, เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ (พี่กุ้ง)
ฐานคนมีไฟ	ดำรง ปรีชาชน, สุธี จิระพัฒนกุล (ลุงธี), เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ (พี่เปา), อ.จงกล ปราบไพริน, เทวินทร์ ชูชีพ (พี่หลุย), อ.จงจิตต์
ฐานคนรักษ์สุขภาพ	อ.ปัญญา ปุลิเวคินทร์, อ.น้ำอ้อย, ศลิษา ศัลยกำธร (ผอ.จ๊อย), อ.สิริลักษณ์ ศัลยกำธร (ครูติ๋ม)
ฐานคนติดดิน	โจน จันได, สมิทธิ์ เย็นสบาย, เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ (พี่นิด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติวิทยากร วิทยากรหลักประจำหลักสูตรที่ใช้เป็นกรณีศึกษา

ทุกหลักสูตร

- อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์)

ตำแหน่งที่สำคัญ : ผู้ก่อตั้งมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ เครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง และสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง

รายวิชาที่สอน : หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง/ หลักกสิกรรมธรรมชาติ/ ยุทธศาสตร์การบริหารภายใต้ธุรกิจ/ หลักการออกแบบพื้นที่/ โลกกำลังเปลี่ยนแปลง: เราจะรอดได้อย่างไร/ ฐานคนรักทุ่ง ฯลฯ

ก. หลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน

- โจน จันได (โจ)

ตำแหน่ง : ผู้ก่อตั้งพันพรรณ/ กรรมการบริหารบริษัท ธรรมธุรกิจชาวนาธรรมชาติ จำกัด

รายวิชาที่สอน : ฐานคนติดดิน/ อาหารหมดโลก..มนุษย์ศูนย์พันธ์/ การเก็บเมล็ดพันธุ์พืช/ แลกเปลี่ยนประสบการณ์

ประวัติ : โจน จันได ลูกชาวนาแห่งยโสธร ผู้บุกเบิกและก่อตั้งศูนย์พันพรรณ ชุมชนแห่งการพึ่งตนเอง และยังก่อตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ เพื่ออนุรักษ์พืชพันธุ์พื้นบ้านที่กำลังหายไปเอาไว้ ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างบ้านดินของประเทศไทย เดินทางไปรอบโลกเพื่อนำเสนอแนวทางในการสร้างบ้านดิน นักปราชญ์ที่มีแนวคิดในการดำรงค์ชีวิตอย่างมีความสุขและเรียบง่าย จนได้รับการขนานนามจากรายการเจาะใจ ว่า "คนจนผู้ยิ่งใหญ่" (มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2559)

ปรัชญาชีวิตในวิถีของโจน จันได ที่มักพูดถึงเสมอ คือ “...ชีวิตมันเป็นเรื่องง่ายๆ แต่เราทำให้มันยาก เราใช้เวลาไม่มากนักในการทำมาหากิน มันเหลือกินแล้ว แต่ว่าเราใช้เวลาเยอะมากในการหาเพื่อครอบครัว เราทำให้ชีวิตซับซ้อน จนไม่มีเวลาคิดถึงตัวเอง คิดถึงแต่เรื่องงาน หาเงิน ใช้เงิน ทำงานหนักไม่มีเวลาพัก ไม่มีเวลากิน ทำงานหนักขนาดนี้ ทำไมไม่ทำชีวิตให้ง่าย เรื่องชีวิตนี้มันง่าย ทำไมต้องทำให้มันยาก...” (หนานเกียรติ, 2553)

- พอ.ภญ.สุมล นาคเฉลิม

ตำแหน่ง : ผู้ทรงคุณวุฒิ กรมแพทย์ทหารบก มณฑลทหารราบที่ 14 คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก และสถานพินิจ จ.ชลบุรี

รายวิชาที่สอน : แลกเปลี่ยนประสบการณ์/ ปัญญาชน: ผู้นำการเปลี่ยนแปลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พิเชษฐ์ โตนิติวงศ์ (หนาว)

ตำแหน่ง : กรรมการบริหารบริษัท ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ จำกัด/ เจ้าของโรงสีศิริภิญโญ จ.ฉะเชิงเทรา

รายวิชาที่สอน : แลกเปลี่ยนประสบการณ์

ประวัติ : พิเชษฐ์ โตนิติวงศ์ เจ้าของโรงสีศิริภิญโญ จ.ฉะเชิงเทรา ต้นคิดโครงการ 'ธรรมธุรกิจ' ผู้มีความคิดที่จะช่วยเหลือชาวนามาตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 กระทั่งได้พบกับอาจารย์ยักษ์ วิวัฒน์ ศัลยกำธร ประธานมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ และโจน จันได เจ้าของสวนเกษตรอินทรีย์ พันพรรณ จ. เชียงใหม่ พร้อมกัน เขาก็เลยนำเสนออาจารย์ยักษ์ว่า องค์ความรู้ของศาสตร์พระราชา และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของอาจารย์ทั้งสองท่านนั้น สามารถมาบูรณาการ เติมเต็มในการช่วยเหลือชาวนาให้พึ่งตนเองและยั่งยืนได้จริง และนี่คือจุดเริ่มต้นโครงการธรรมธุรกิจ โดยระบบในโครงการ คือ คน 5 คนที่เกี่ยวข้องกับการปลูก จากต้นน้ำ ถึงปลายน้ำ มารู้จักกัน มาเป็นเจ้าของบริษัทร่วมกัน มาลงขันทำธุรกิจด้วยกัน โดยทุกคนจะต้องผ่านการอบรมก่อน แล้วก็มาลงขันซื้อหุ้นบริษัททำข้าวธรรมชาติได้ (โอวาทเภสัชช์, 2557)

ข. หลักสูตรธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ

- เลี่ยม บุตรจันทา (พ่อเลี่ยม)

ตำแหน่ง : ปราชญ์ชาวบ้าน แห่งบ้านนาอีสาน จ.ฉะเชิงเทรา

รายวิชาที่สอน : บัญชีครัวเรือนเปลี่ยนชีวิต/ วิถีภูมิปัญญาไทยกับการพึ่งตนเอง

ประวัติ : พ่อเลี่ยม ถือเป็นปราชญาเดินดินที่คนทั่วประเทศรู้จักมากที่สุดคนหนึ่ง โดยเฉพาะผู้ที่สนใจวิถีชีวิตแบบพอเพียง และบ้านนาอีสาน ได้กลายเป็นพื้นที่ศึกษาดูงานของหลายหน่วยงาน ก่อนที่จะมาเป็นพ่อเลี่ยมในปัจจุบันที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ในอดีต พ่อเลี่ยมเคยมีวิถีชีวิตแบบเกษตรกรไทยส่วนใหญ่ บ้านเดิมอยู่จังหวัดบุรีรัมย์ที่ทั้งร้อนและแล้ง ทำไร่มันสำปะหลังก็ขายไม่ได้ราคา ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ มีแต่หนี้ค่าปุ๋ย ค่ายา และติดอบายมุข เล่นการพนัน แม่ตุ๋ยด่าก็หนีไปกินเหล้า เมื่อได้ผลผลิตนำไปขาย ก็ต้องใช้หนี้ เหลือเงินซื้ออาหารกินเพียงไม่กี่มื้อ ก็ต้องกู้เงินมาอีก เพราะต้องกินต้องใช้ในครอบครัว

ชีวิตพลิกกลับจากหน้ามือเป็นหลังมือเมื่อวันหนึ่ง ได้ไปเข้ารับการอบรมร่วมกับตชด. ที่มีพ่อผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม เป็นวิทยากร พ่อผู้ใหญ่วิบูลย์บอกว่าเกษตรกรไทยไม่รู้จักตัวเอง ถึงได้จนอยู่อย่างทุกวันนี้ไง พ่อเลี่ยมนึกเถียงอยู่ในใจว่าทำไมจะไม่รู้จักตัวเอง พ่อผู้ใหญ่สอนให้เรารู้จักตัวเอง ว่าเราอยู่อย่างไร กินอย่างไร ใช้อย่างไร ด้วยวิธีการทำบัญชีครัวเรือน จะได้รู้ว่าเราได้เงินมาเท่าไหร่ นำไปใช้จ่ายอย่างไร เพื่อที่จะได้ตัดรายจ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็นออกไป ได้มีเงินเหลือมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พอกลับมาบ้านได้ลงมือทำจริงจัง ก็เห็นภาพชัดเจนว่าที่เป็นหนี้เป็นสินอยู่ทุกวันนี้ ก็เพราะมีแต่รายจ่ายที่มาจากความต้องการเป็นส่วนใหญ่ รายจ่ายที่จำเป็นจริงๆ มีน้อยมาก หลังจากนั้นพ่อเลี่ยมจึงเลิกอบายมุขทั้งหลายด้วยการ "หักดิบ" และเริ่มลดรายจ่ายค่ากับข้าวด้วยการ "ปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก" และยังสอนให้ลูกๆ ได้คิดประหยัดด้วยการเลิกกินน้ำอัดลมเพื่อให้มีเงินเหลือ ความสุขในครอบครัวก็กลับมา ทุกคนช่วยกันปลูกต้นไม้ ทำสวนอย่างมีความสุข ซึ่งนั่นเป็นที่มาของชื่อ "สวนออนซอน"

ในสวนออนซอน พ่อเลี่ยมทำตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรีเรื่องการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ที่เราเรียกกันว่า "วนเกษตร" ปลูกทั้งไม้ที่ไว้ใช้ประโยชน์ ไม้ผล ไม้ประดับ ไม้ดอก พืชกินหัว และสมุนไพร ปลูกแบบธรรมชาติ ให้ต้นไม้พึ่งพาอาศัยกันเอง มีเหลือกินเหลือใช้ก็ขาย ในที่สุดก็สามารถปลดหนี้ได้หมด (มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2559)

- อ.เดชา ศิริภัทร

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการมูลนิธิข้าวขวัญ และโรงเรียนข้าวและชาวนา จ.สุพรรณบุรี

รายวิชาที่สอน : แลกเปลี่ยนประสบการณ์ "การเดินทางของข้าวธรรมชาติ/ การคัดเมล็ดพันธุ์ การอนุรักษ์ข้าวไทย

ประวัติ : ปู่ของ เดชา ศิริภัทร มีที่นาสองหมื่นไร่ ครอบครัวของเขาเป็นเจ้าของโรงสีที่ใหญ่ที่สุดในจ.สุพรรณบุรี ตามประสาลูกผู้มีอันจะกิน เดชาเติบโตมาอย่างสุขสบาย เขาเข้าเรียนสัตวบาลมหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้วยความฝันเหมือนคนหนุ่มจำนวนมากที่อยากเป็นคาวบอย เรียนจบออกมาเดชาไปรับราชการอยู่ 4 ปี และลงมือทำฟาร์ม 200 ไร่ เวลาผ่านไป เขาได้รู้ได้เห็นว่าชีวิตเกษตรกรประเทศนี้ถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างร้ายกาจและรุนแรงอย่างไร ทำให้ชายหนุ่มเริ่มครุ่นคิดมากขึ้น

จุดเปลี่ยนสำคัญของชีวิตคือตอนที่เขาเสียแม่ แม่เคยบอกว่าอยากให้เขาบวช ในวัยราว 30 ปี เดชาทำตามความต้องการของแม่ซึ่งละลาจากโลกไปแล้ว ด้วยความเป็นคนอ่านมาก เขารู้ว่าวัดไหนเป็นอย่างไร ใครคือพระจริงพระปลอม เขาเลือกบวชที่วัดสวนโมกข์ (รุ่นราวคราวเดียวกับพระพิศาลธรรมวาที) 3-4 เดือน ในสวนโมกข์ 3-4 เดือน ภายใต้การปกครองและพร่ำสอนของหลวงพ่อพุทธทาส เดชารู้สึกคล้ายตัวเองดวงตาสว่าง มองเห็นทางเดินสู่ความพอดีของชีวิต

เขาสึกออกมา พร้อมๆ กับประกาศขอแยกตัวออกจากธุรกิจครอบครัว ไม่รับมรดกใดๆ ทั้งสิ้น มุ่งทำงานด้านการเกษตร โดยเฉพาะการพัฒนาพันธุ์ข้าวที่เขาสนใจอย่างต่อเนื่องมาร่วม 20 ปี

ทุกวันนี้กลายเป็นผู้อำนวยการมูลนิธิข้าวขวัญ ไม่มีรถ ไม่มีคอมพิวเตอร์ ไม่ใช้โทรศัพท์มือถือ แต่ยังคงคลุกคลีทำงานกับเกษตรกรจนเริ่มเปลี่ยนแนวคิดให้ชาวนาเลิกใช้ปุ๋ย ใช้ยา หันเข้าหาเกษตรกรรมธรรมชาติซึ่งเป็นวิถีที่เรียบง่ายและยั่งยืนกว่า (เดชา ศิริภัทร, 2554)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. หลักสูตรการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

- พอ.พญ.สุมล นาคเฉลิม

รายวิชาที่สอน : ปัญญาชน: ผู้นำการเปลี่ยนแปลง

- เลี่ยม บุตรจันทา (น้าเลี่ยม)

รายวิชาที่สอน : บัญชีครัวเรือนเปลี่ยนชีวิต/ วิถีภูมิปัญญาไทยกับการพึ่งตนเอง

- สมศักดิ์ เครือวัลย์ (ลุงผู้ใหญ่)

ตำแหน่ง : ผู้ก่อตั้งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสองสลึง จ.ระยอง

รายวิชาที่สอน : แลกเปลี่ยนประสบการณ์/ เศรษฐกิจพอเพียงของคนแถวหน้า

ประวัติ : สมศักดิ์ เครือวัลย์ เดิมทำการเกษตรแบบปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่พึ่งพาสารเคมีเป็นหลัก และได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อมาลงทุน แต่ประสบกับภาวะขาดทุนจากสภาพพื้นที่เกษตรกรรมที่ไม่เหมาะสมและมีปัญหาโรคพืชจากการผลิตแบบเดิมๆ และต้นทุนสูง ทำให้ไม่สามารถใช้หนี้ที่กู้ยืมมาได้ จึงพลิกผันตนเองมาทำการเกษตรโดยไม่พึ่งสารเคมี ใช้ความรู้ที่ได้จากการไปศึกษาดูงาน ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ การทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและศึกษาฟาร์มตัวอย่างเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ต่อมาเมื่อได้รับเลือกเป็นหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน จึงได้มีโอกาสเดินทางไปอบรมสัมมนาในพื้นที่ต่างๆ หลายแห่งโดยใช้เวลาศึกษาเรียนรู้และตัดสินใจนาน 2-3 ปี เพื่อเปลี่ยนมาทำการเกษตรอินทรีย์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยไม่พึ่งพาสารเคมีทุกชนิดตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 และทำให้รู้ว่า "เศรษฐกิจพอเพียง ถ้าลงมือทำจริงๆ สามารถทำให้รวยได้ ไม่ใช่การรวยเงินทอง แต่รวยปัจจัยสี่ ที่อยู่ในสวนในบ้านของเรา”

นายสมศักดิ์ ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต จนได้รับคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสองสลึง โดยใช้พื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเป็นแหล่งในการถ่ายทอดความรู้ สร้างเครือข่ายและจัดการด้านการผลิตและการตลาดในชุมชน ปัจจุบันมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนร่วมสนับสนุน ในการสร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรทั่วไป นายสมศักดิ์ เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคมภายนอก โดยเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง ครอบครัวอบอุ่น มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น รักษาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ดิน น้ำ และป่า ให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืนโดยยึดหลักที่ว่า "เมื่อเราเอาตัวรอดได้แล้ว เราต้องช่วยแบ่งปันผู้อื่น การเรียนรู้เรื่องแนวพระราชดำริของในหลวง เรียนอย่างไรก็ไม่จบ เพราะศาสตร์การเรียนรู้ของพระองค์สามารถเปลี่ยนแปลงตามพื้นที่ลงมือทำ” (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อ.ธีระ วงษ์เจริญ

ตำแหน่ง : ผู้ก่อตั้งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติโป่งแรด จ.จันทบุรี

รายวิชาที่สอน : แลกเปลี่ยนประสบการณ์/ ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

ประวัติ : ธีระ วงศ์เจริญ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ริเริ่มก่อตั้งศูนย์กสิกรรมโป่งแรด (ศปร.) ภายใต้พื้นที่ราว 5 ไร่ ที่แม้จะมีพื้นที่เพียง 5 ไร่ในการทำสวนผลไม้และตลอดเวลามีรายได้ค่อนข้างสูงจากการปลูกทุเรียน มังคุด และลองกอง โดยการใช้สารเคมีอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อเวลาผ่านไปได้สักพัก อ.ธีระ ก็เริ่มตระหนักถึงผลเสียจากการใช้สารเคมีเป็นเวลานาน เมื่อดินในสวนเริ่มมีปัญหา และต้นทุเรียนก็ทยอยยืนต้นตายไปเกือบหมด จากรายได้ที่ค่อนข้างดีในช่วง 2-3 ปีแรก ก็เริ่มลดน้อยลง จนในที่สุดเริ่มเข้าสู่ภาวะการขาดทุน

หลังจากได้ไปศึกษาเรียนรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์จาก อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร ที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ จ.ชลบุรี ทำให้ตัวเขาเองหันมาสนใจและเริ่มต้นทำเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2542 โดยปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตในพื้นที่ทั้งหมดเป็นระบบเกษตรอินทรีย์ โดยงดใช้สารเคมีอย่างสิ้นเชิง และหันมาใช้วิธีธรรมชาติในระบบการผลิตแทน เช่น การใช้ปุ๋ยคอกจากการเลี้ยงหมูหลุม การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพ ที่ทำจากเศษอาหารและเศษพืช การใช้พืชสมุนไพรเป็นสารไล่แมลง รวมไปถึงการใช้พลังงานทดแทนอย่างไบโอดีเซล และไบโอแก๊ส

ตลอดระยะเวลาของการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตสู่เกษตรอินทรีย์ที่แม้จะต้องใช้เวลาถึง 6 ปี จึงประสบความสำเร็จ แต่ผลที่ได้รับก็คุ้มค่า เพราะดินในสวนกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง ต้นมังคุดลองกองที่ปลูกก็งอกงามดี ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ แม้ปริมาณผลผลิตจะไม่มากเท่าการใช้สารเคมี แต่ต้นทุนการผลิตที่ลดลงมากก็ทำให้สวนมีรายได้เพิ่มขึ้น

และได้ก่อตั้งเป็นศูนย์กสิกรรมธรรมชาติโป่งแรด จ.จันทบุรี ซึ่งต่อมาได้เป็นตัวอย่างความสำเร็จ และได้เผยแพร่ความรู้เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ และระบบเกษตรพอเพียงให้กับเกษตรกรอื่นๆ ได้เข้ามาเรียนรู้ (คมชัดลึกออนไลน์, 2553)

ง. หลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

- ผศ.พิเชษฐ์ โสวิทยสกุล (อ.โก้)

ตำแหน่ง : คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.)

รายวิชาที่สอน : การสร้างงานออกแบบเชิงภูมิสังคมไทย/ จัดการน้ำตามในพื้นที่สูง และพื้นที่ลาดชัน/ การออกแบบพื้นที่เพื่อการจัดการน้ำ

ประวัติ : อาจารย์โก้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ที่สจล. และเป็นอาสาสมัครของมูลนิธีกสิกรรมธรรมชาติ ซึ่งเขายินดีที่จะเรียกตัวเองแบบนั้น เพราะหน้าที่ของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขาที่ทำให้มูลนิธิฯ นั้น เรียกได้ว่าทำมาหมดทุกอย่าง เป็นวิทยากรสอนการออกแบบพื้นที่ เป็นนักออกแบบจัดการพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทยให้ชาวบ้าน เป็นผู้ช่วยอาจารย์ยักษ์ในการทำงานต่างๆ และยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ จัดตั้งศูนย์บูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการแก้ไขปัญหาประเทศ (Integrated Technology Operation KMITL : ITOK) ขึ้น เพื่อขยายผลแก้ปัญหาพื้นฐานเรื่อง "น้ำ" การออกแบบพื้นที่เพื่อการจัดการน้ำ ของพื้นที่รูปแบบต่างๆ ทั่วประเทศ และเก็บข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลทำงานวิจัยต่อไป

- อ.เทพสิริ สุขโสภา

ตำแหน่ง : นักเขียน จิตรกรชาวไทย

รายวิชาที่สอน : การสร้างงานธรรมชาติศิลป์

ประวัติ : เกิดที่จังหวัดสุโขทัยเมื่อพ.ศ. 2486 เข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ร่วมรุ่นกับ อ.พิศาล ทิพารัตน์ และเป็นศิษย์ของอาจารย์ศิลป์ พีระศรี ชอบเล่าเรื่องราวต่างๆ รายรอบตัวด้วยการวาดภาพ โดยเฉพาะการเขียนภาพแนว Matisse ที่สื่อภาษาทางภาพออกมาจากเหตุการณ์ ณ ขณะนั้นอย่างรวดเร็ว มีลูกเล่นของเส้นที่กดลงไปบนกระดาษ โดยอาจารย์บอกว่าการวาดภาพในแนวนี้จะมีคุณค่าตรงที่ “เส้นจะสนุกสนาน” ซึ่งสามารถสื่ออารมณ์ของคนวาดได้อย่างดี (iPhonnn, 2559)

อาจารย์เทพศิริ สุขโสภา ผ่านการทำงานศิลปะหลากแขนงมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2511 ไม่ว่าจะเป็นดนตรี การแสดง สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ฯลฯ สิ่งที่น่าสนใจคือ อาจารย์มีความสนใจในการทำงานกับเด็กเป็นอย่างยิ่ง และด้วยความที่เป็นนักถ่ายทอดเรื่องราวผ่านงานศิลปะ จึงเป็นนักเล่าเรื่องที่มีความถนัดในการแปรศิลปะให้ออกมาเป็นกิจกรรม (ศิลปะชูใจ, 2559)

- เอื้อมพร ลอยประดิษฐ์ (นุ้ย)

ตำแหน่ง : อาสาสมัครของสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง

รายวิชาที่สอน : วางแผนลงมือปฏิบัติ ททท./ ยุทธวิธีการนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความยั่งยืน

ประวัติ : เอื้อมพร เป็นอาสาสมัครประจำสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง ทำงานติดตามอาจารย์ยักษ์ เป็นผู้เขียนหนังสือ “First Aid คู่มือรอดชีวิต ในวินาทีฉุกเฉิน” หนังสือคู่มือประจำบ้านที่ได้รวบรวมทุกเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้ในบ้าน เพื่อการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่ได้อย่างทันท่วงที (se-ed.com, 2551)

และเรียบเรียงหนังสือ “คู่มืออาสาสมัครภาคประชาชน” ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัคร เพื่อป้องกัน เตือนภัย และฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต (CMS) (ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM, 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จ. หลักสูตรพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต

- ดต.นิรันดร์ พิมล (ลุงดาบ)

ตำแหน่ง : ผู้ก่อตั้งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช

รายวิชาที่สอน : การสังเกตธรรมชาติ การส่งสัญญานขอความช่วยเหลือ

ประวัติ : ด.ต.นิรันดร์ พิมล เคยรับราชการเป็นตำรวจตระเวนชายแดน และได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ของอาจารย์ยักษ์ และเมื่อได้ฝึกอบรมจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ จึงขอเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง จนเกิดความรู้และความชำนาญ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้ และเป็นวิทยากรให้กับศูนย์ฝึกอบรมต่างๆ ด้วย (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2559)

- ทีมครูฝึก CMS

รายวิชาที่สอน : วิชาการป้องกันตัว/ การใช้เชือก, เงื่อน, การใช้อุปกรณ์โรยตัว/ จำลองสถานการณ์ฝึกภาคสนาม Survival Camp/ การเดินแผนที่

ประวัติ : ในการฝึกภาคสนามของโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัคร เพื่อป้องกัน เตือนภัย และฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต (CMS) นั้น ได้รับความร่วมมือโดยทีมครูฝึกจากหน่วยกองพลทหารราบประจำพื้นที่จังหวัดต่างๆ ที่โครงการไปดำเนินการอบรม มาเป็นวิทยากรรับเชิญ ดูแลกิจกรรมการเอาชีวิตรอดในภาวะวิกฤติ

- หน่วยกู้ภัย CMS

รายวิชาที่สอน : การปฐมพยาบาล และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

ประวัติ : ในการเรียนรู้การปฐมพยาบาล และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยของโครงการ พัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัคร เพื่อป้องกัน เตือนภัย และฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต (CMS) นั้น ได้รับความร่วมมือจากหน่วยกู้ภัยภายในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ที่โครงการไปดำเนินการอบรม มาเป็นวิทยากรรับเชิญ สำหรับที่ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จ.ชลบุรี ได้รับความร่วมมือจากหน่วยกู้ภัยมังกรมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จ.ชลบุรี

- เอื้อมพร ลอยประดิษฐ์ (พี่นุ้ย)

รายวิชาที่สอน : การจัดการพื้นที่ด้วยศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ/ โคก หนอง นาโมเดล/ การสื่อสารในภาวะวิกฤต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.5 รายละเอียดค่าใช้จ่าย

การคิดค่าใช้จ่ายของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง มี 2 รูปแบบ ดังนี้

1) การทัศนศึกษาดูงาน

- ค่าบำรุงสถานที่-อุปกรณ์การฝึกอบรม 2,000 บาท/วัน/คณะ
- ค่าวิทยากรหลัก (อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร) 1,200 บาท/ชั่วโมง
- ค่าวิทยากรผู้ช่วยท่านละ 600 บาท/ชั่วโมง
- ค่าวัสดุอุปกรณ์สาธิตฐานละ 1,000 บาท/ฐาน
- ค่าอาหารมื้อละ (บุพเฟ่ / กับข้าว อาหาร 3 อย่าง) 80 บาท/คน
- ค่าอาหารว่างมื้อละ(กาแฟ /โอวัลติน /น้ำสมุนไพร) 30 บาท/คน
- ค่าเอกสารประกอบการศึกษา (หนังสือกสิกรรม สมุด ดินสอ) 100 บาท/ชุด

2) การฝึกอบรมแบบค้างคืน

ตารางที่ 2.2.1 รายละเอียดค่าใช้จ่ายในการอบรมแบบค้างคืน

ลำดับที่	รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท) / คน			
		หลักสูตร 2 วัน 1 คืน	หลักสูตร 3 วัน 2 คืน	หลักสูตร 4 วัน 3 คืน	หลักสูตร 5 วัน 4 คืน
1	ค่าที่พักและห้องประชุม	200	400	600	800
2	ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	500	800	1,100	1,400
3	ค่าวิทยากรภายใน / ภายนอก	200	200	200	200
4	ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม	300	400	500	600
รวมยอดเหมาจ่ายต่อคนทั้งสิ้น		1,200	1,800	2,400	3,000

หมายเหตุ : กรณี 50 คนขึ้นไปสามารถคิดค่าใช้จ่าย 600 บาท/คน/วัน (ราคาเหมาจ่าย) เช่น หลักสูตร 5 วัน 4 คืน คิดเป็นค่าลงทะเบียน 3,000 บาท/ท่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.6 วิธีการอบรมของมูลนิธิฯ

การอบรมในแต่ละหลักสูตรของมูลนิธิฯ มีลักษณะคล้ายคลึงกันในบางช่วง เพราะเนื้อหาวิชาที่ใช้สอนนั้น บางวิชาถูกนำไปใช้ในหลักสูตรอื่นๆ ร่วมกัน เช่น วิชาหลักกสิกรรมธรรมชาติ ฐานเรียนรู้ 9 ฐาน เหล่านี้ถือเป็นวิชาที่เป็นหัวใจสำคัญของมูลนิธิฯ เลยก็ว่าได้

ดังนั้น รูปแบบการอบรมที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะใกล้เคียงกัน ในวิชาที่คล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย รวมไปถึงผู้ที่จัดการอบรม ความสะดวกของสถานที่ ความสะดวกของวิทยากร และปัจจัยอื่นๆ อีก

เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมของแต่ละหลักสูตร แต่ละรายวิชาของมูลนิธิฯ ที่ใช้มีดังนี้

1) การบรรยาย (Lecture) ตัวอย่างวิชาที่ใช้ : ปรัชญา หลักการ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง/ หลักการทำกสิกรรมธรรมชาติ/ การสร้างงานธรรมชาติศิลป์ เป็นต้น

2) การสาธิต (Demonstration) ตัวอย่างวิชาที่ใช้ : ฐานเรียนรู้ศนเอาฐาน การทำถ่านไม้ไผ่ การทำน้ำส้มควันไม้/ ฐานเรียนรู้ขบวนการศนมีน้ำยา เป็นต้น

3) การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) ตัวอย่างวิชาที่ใช้ : หลักกสิกรรมธรรมชาติ/ ยุทธศาสตร์การบริหารภายใต้ธุรกิจ/ การจัดการน้ำในพื้นที่สูง และพื้นที่ลาดชัน เป็นต้น

4) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) ตัวอย่างวิชาที่ใช้ : จำลองสถานการณ์ฝึกภาคสนาม Survival Camp เป็นต้น

5) การฝึกปฏิบัติ (Practical Exercise) ตัวอย่างวิชาที่ใช้ : กิจกรรมเรียนรู้ในพื้นที่จริง โคก หนอง นา โมเดล บนพื้นที่สูง เป็นต้น

6) การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) ตัวอย่างวิชาที่ใช้ : การเดินชมพื้นที่เรียนรู้/ เดินชมพื้นที่ศูนย์ เก็บสมุนไพร เป็นต้น

7) การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz Group) ตัวอย่างวิชาที่ใช้ : กิจกรรมปล่อยเกาะ/ กิจกรรมหาอยู่หากิน เป็นต้น

8) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ตัวอย่างวิชาที่ใช้ : การปฐมพยาบาล การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย/ โคก หนอง นา โมเดล เป็นต้น

9) การนำเสนอโดยใช้สไลด์ หรือเทป (Slide/Tape Presentation) ตัวอย่างวิชาที่ใช้ : ชมสื่อ “เพราะรักของราษฎร”/ VCD ศนหวงแผ่นดิน/ สื่อแผ่นดินไท เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.7 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จจากการฝึกอบรม

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จโดยใช้ ยุทธศาสตร์การสร้าง “สัมมาอาชีวะให้เต็มพื้นที่” เพื่อต่อสู้กับความยากจน หลักคิดนี้นำมาจาก กูฏทันตสูตร ในพระไตรปิฎกที่ชี้ให้เห็นว่า “บ้านเมืองจะร่มเย็นเป็นสุข โภคทรัพย์จะบริบูรณ์ ด้วยราษฎรมี สัมมาอาชีวะ เต็มพื้นที่” ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นคุณธรรมหลัก คือ การพึ่งตนเอง และสร้างสัมมาอาชีวะ ให้กับตนเอง ศูนย์ฝึกอบรมของเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติทุกแห่งจึงมี ปัญญา เป็นเครื่องนำทาง เพื่อคืน สัมมาทิฐิ อันเป็นรากฐานที่แนบแน่นของสังคมไทยมาอย่างยาวนานให้กลับมาหยั่งรากลึกอีกครั้งหนึ่ง โดยมีเป้าหมายแห่งการสร้าง สัมมาอาชีวะให้เต็มพื้นที่ เป็นปลายทาง เพื่อพลิกฟื้น บ้านเมืองที่ร่มเย็นเป็นสุข โภคทรัพย์ที่บริบูรณ์ อันเป็นปฐมบทของสังคมไทยให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง ด้วยยุทธวิธี 7 พอ

ยุทธศาสตร์การสร้างสัมมาอาชีวะเต็มพื้นที่ด้วยยุทธวิธี 7 พอ ได้แก่

1. พออยู่ ไม้ที่ปลูกเป็นไม้ที่ใช้สำหรับสร้างบ้านทั้งหลัง ทั้งไม้ทำเสา ทำโครง ทำพื้น ทำฝา ทำหลังคา เช่น ไม้สัก ไม้ตะเคียน ไม้มะค่า ไม้ประดู่ ไม้ยางนา และอีกสารพัดไม้ที่ปลูกได้บนเนื้อที่เพียงไม่กี่ไร่

2. พอกิน ไม้สำหรับกินที่ไม่ต้องหาซื้อทั้ง อาหารคาว ขนม เครื่องดื่ม และ ยาที่สามารถหยิบจาก ป่าหลังบ้านได้เลย ประเภท ผลไม้ เช่น กล้วย เงาะ มังคุด ลำใย มะละกอ ประเภทอาหาร เช่น ผักหวาน ดอกแค กระชาย กระเทียม พริก มะนาว ฯลฯ ประเภทเอามาทำขนม เช่น ฟักทอง กล้วย มะพร้าว เตย ประเภทเอามาเป็นเครื่องดื่ม เช่น ต้นฝาง กระเจี๊ยบ ตะไคร้ กระทกรก อัญชัญ ประเภท ยา และสมุนไพร เช่น ขิง ข่า กระเพรา ชะพลู ว่านหางจระเข้ ว่านสาวหลวง หญ้าหนวดแมว เป็นต้น

3. พอใช้ ป่าเพียงไม่กี่ไร่ สร้างของใช้มากมายอย่างไม่น่าเชื่อ ตั้งแต่หัวจรดเท้า เช่น ลูกประคำดีควาย บอระเพ็ดมะกรูดสำหรับผม ข่อย สะเดา สะระแหน่สำหรับปาก และฟัน คนโบราณใช้ผักคาดหัวแหวนในการรักษาเวลาปวดฟัน มีฤทธิ์ฆ่าเชื้อแบคทีเรียที่รากฟันได้อย่างชะงัด ส่วนขมิ้นไพล ก็ใช้สำหรับผิวหนัง แก่นฝานรักษาตา ลูกจันทร์ ว่านหางจระเข้ สำหรับรักษาฝ้า และพืชอีกหลายชนิดที่เอามาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน ตั้งแต่การย้อม ทำน้ำยาซักผ้า ล้างจาน ถูบ้าน

4. พอร่มเย็น ต้นไม้ให้ความเย็นและให้ความบริสุทธิ์ของอากาศ ต้นไม้ 10 ต้นสามารถผลิตความเย็นได้มากกว่าแอร์ 1 ตัน จากความร่มเย็นของบรรยากาศสู่ความร่มเย็นของจิตใจ นำความสุขสงบ มาให้เจ้าของชนิดที่เงินซื้อไม่ได้ ในสภาวะของโลกที่กำลังร้อนระอุเช่นนี้ พอร่มเย็นจากป่า 3 อย่าง ไม่เพียงแต่นำความร่มเย็นมาให้ผู้ปลูกเท่านั้น ยังสร้างความร่มเย็นและช่วยแก้วิกฤตโลกที่กำลังร้อนระอุให้บรรเทาเบาบางลงด้วย

5. พอพลังงาน ป่าให้ไม้นานาชนิดที่นำมาใช้เป็นพลังงานได้ ทั้งถ่าน และพลังงานในรูปของประจุไฟฟ้า เพียงแค่นี้ก็พูดได้ว่า ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ก็ให้ความพอเพียง ความอุดมสมบูรณ์ในการดำรงชีวิตโดยไม่ต้องดิ้นรนทิ้งถิ่นฐานเพื่อขายแรงงานแลกกับเงินเพียงไม่กี่บาท ในทางปฏิบัติมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างของความสำเร็จของคนที่สร้างรายได้มากมายจากป่ารอบบ้าน และดำรงชีวิตอย่างพอเพียง มีความสุขให้เห็นมากมาย

ป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่างได้ก่อให้เกิดรูปธรรมของ สัมมาอาชีวะ ที่เห็นได้ง่ายๆ และชัดเจน สร้างให้คนมีกินมีใช้ มีรายได้ เกิดเป็นความรู้ มีคุณธรรมแห่งการพึ่งตนเองเป็นหลักยึด จิตที่ “พอ” จึงก่อเกิดมิตรไมตรีต่อกัน ในสังคมระดับกว้างที่ผู้คนต้องพึ่งพาอาศัยกันและอยู่อย่างสงบสุข ยังต้องอาศัยยุทธวิธี อีก 2 พอ เพื่อสร้างความสมดุล และยั่งยืนให้กับฐานของสัมมาอาชีวะที่มีอยู่แล้วในสังคม อีก 2 พอที่ว่านี้คือ

6. พอพัฒนาคน สัมมาอาชีวะ มี สัมมาทิฐิ เป็นที่ตั้ง ซึ่งเกิดจากระดับจิตใจของผู้คนที่ได้รับการพัฒนาถึงขั้น ปัญญา ในสังคมแห่งสัมมาอาชีวะ จึงขาดการพัฒนายกระดับจิตใจผู้คนอย่างต่อเนื่องมิได้ สังคมมิได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวต้องเชื่อมต่อสัมพันธ์กับสังคมอื่น สังคมแห่ง ปัญญา เท่านั้นที่จะทำให้ผู้คนหลุดจากการจาริกอยู่ในโมหภูมิ สถาบันพัฒนาปัญญา หรือ มหาวิชชาลัยจึงต้องอยู่เป็นพื้นฐานของสังคมสัมมาอาชีวะ

7. พอสื่อสาร โลกแห่งมิจฉาทิฐิที่กำลังรายล้อมมุ่งฟาดฟัน สัมมาทิฐิ ใช้ สื่อ เป็นอาวุธอันทรงพลัง การสร้าง สื่อสัมมาทิฐิ เป็นอาวุธตอบโต้จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ มีสื่อที่เป็นมิฉาทิฐิมากเท่าใด ก็สะท้อนถึงสังคมที่มี มิจฉาอาชีวะมากเท่านั้น ในทางกลับกัน สังคมใดที่รายล้อมด้วย สื่อสัมมาทิฐิ ก็ย่อมเชื่อได้ว่า สังคมนั้นมี สัมมาอาชีวะอยู่เต็มพื้นที่อย่างแน่นอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 หลักสูตรที่ใช้เป็นกรณีศึกษา

2.2.2.1 หลักสูตรธรรมธุรกิจ

รูปที่ 2.2.1 สัญลักษณ์ของธรรมธุรกิจ

คุณพิเชษฐ์ โตนิติวงศ์ (หนาว) ผู้ต้นคิดโครงการธรรมธุรกิจ และได้จดทะเบียนเป็นองค์กรที่มีเป้าหมายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงระดับธุรกิจ เผยแพร่ศาสตร์พระราชา และเป็นต้นแบบตัวอย่างความสำเร็จ ดังนั้นตัวธุรกิจจึงมุ่งเน้นการขายหุ้นข้าวเป็นหลัก ซึ่งการอบรมหลักสูตรของธรรมธุรกิจนั้นจัดขึ้นเพื่อดำเนินการตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ จึงเหมาะสำหรับคนเมืองหรือผู้เริ่มต้นที่ ยังไม่เข้าใจในศาสตร์พระราชาให้ได้เรียนรู้และทดลองปฏิบัติจริง

การเตรียมตัวของผู้เข้าอบรม

- ที่พักจะเป็นที่พักรวม แยกชาย-หญิง มีที่นอน หมอน ผ้าห่มเตรียมไว้ให้แล้ว
- ห้องน้ำรวม ต้องเตรียมอุปกรณ์อาบน้ำมาเอง
- การแต่งกายทะมัดทะแมง พร้อมลุย
- อื่นๆ เช่น ยากันยุง กันแดด หมวก

การเดินทาง

กรณีรถยนต์ส่วนตัว :

เดินทางมาที่ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง พิกัด 13.354929,101.136779 เลขที่ 114/1 หมู่ 1 ต.หนองบอนแดง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี 20170 ตามเส้นทางในแผนที่ : http://on.fb.me/1EueNqO

รูปที่ 2.2.2 แผนที่ไปสถานที่อบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรณีโดยสารรถสาธารณะ :

- นั่งรถตู้มาลง อ.บ้านบึง แล้วต่อมอเตอร์ไซด์รับจ้างมาศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

- นั่ง บขส ลงที่ชลบุรี ต่อสองแถวมาลง อ. บ้านบึง หรือ ลงแยกพานทอง แล้วต่อมอเตอร์ไซด์รับจ้างมาศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

การลงทะเบียน

ธรรมธุรกิจใช้วิธีการกรอกใบสมัครทางออนไลน์ผ่านแบบฟอร์มของกูเกิ้ล (Google Forms) ซึ่งก็คือ ส่วนเสริมการใช้งานของผู้ใช้เว็บ (Web Application) เป็นส่วนหนึ่งในบริการของกลุ่ม Google Docs ที่ช่วยให้ในการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ หรือใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว โดยที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการใช้งาน Google Forms ผู้ใช้สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้งานได้หลายรูปแบบอาทิ เช่น การทำแบบฟอร์มสำรวจความคิดเห็น การทำแบบฟอร์มสำรวจความพึงพอใจ การทำแบบฟอร์มลงทะเบียน และการลงคะแนนเสียง เป็นต้น

รูปแบบและข้อมูลใบสมัครออนไลน์ของธรรมธุรกิจ ดังนี้

หลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน

* Required

คำนำหน้าชื่อ *

- นาย
- นาง
- นางสาว
- Other:

ชื่อ *

นามสกุล *

เพศ *

- ชาย
- หญิง

วันเดือนปีเกิด *

ศาสนา

- พุทธ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- คริสต์
- อิสลาม
- Other:

จบการศึกษาระดับ *

- ปริญญาตรี
- ปริญญาโท
- Other:

สาขาที่เรียน หรือ มีความเชี่ยวชาญในเรื่อง

สถาบันการศึกษา

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ *

ถนน *

ตำบล/แขวง *

อำเภอ/เขต *

จังหวัด *

รหัสไปรษณีย์ *

เบอร์โทรศัพท์ *

E-mail *

อาชีพ *

- เกษตรกร
- ข้าราชการ
- พนักงานบริษัท
- เจ้าของธุรกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักเรียน/นักศึกษา

Other:

สถานที่ทำงาน

จังหวัด *

หลักสูตรที่จัดการอบรม

หลักสูตรธรรมธุรกิจนั้น มีด้วยกัน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน” และหลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ” รายละเอียดแต่ละหลักสูตร มีดังนี้

1) หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน”

รูปที่ 2.2.3 สื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน”

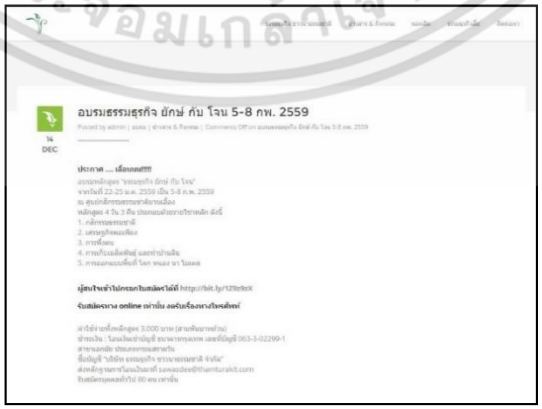

รูปที่ 2.2.4 การประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>บุคคลเป้าหมาย</u> บุคคลทั่วไปที่สนใจโดยที่ไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานมาก่อน เหมาะสำหรับคนเมืองที่ต้องการเริ่มต้น

<u>วิทยากร</u> วิทยากรหลัก – อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์)/ โจน จันได/ พิเชษฐ์ โตนิติวงศ์ (หนาว)/ พอ.พญ.สุมล นาคเฉลิม

วิทยากรประจำฐาน - เทวินทร์ ชูชีพ (พี่หลุย)/ สนาน เจริญพร (ลุงหนาน)/ วิไลลักษณ์ บุญเจริญ (แม่ตุ๊ก)/ อ.น้ำอ้อย

วิทยากรกระบวนการ - อ.กรุง ศรีเมือง (พี่กรุง)/ เทวินทร์ ชูชีพ (พี่หลุย)/ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ คนอื่นๆ

<u>ระยะเวลา</u> 4 วัน 3 คืน

<u>ช่วงเวลา</u> จัดอบรมทุกๆ 2 เดือน (เน้นช่วงวัน ศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เพื่อให้สะดวกกับคนเมืองคนทำงานทั่วไป)

<u>จำนวน</u> รุ่นละ 80 คน

<u>สถานที่</u> ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี

<u>ค่าอบรม</u> 3,000 บาท

<u>การสมัคร</u> กรอกใบสมัครออนไลน์ทาง http://bit.ly/1HK5O3b และส่งหลักฐานการชำระเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขาเอกมัย ประเภทกระแสรายวัน ชื่อบัญชี “บริษัท ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ จำกัด” เลขที่บัญชี 063-3-02299-1 มาที่อีเมล sawasdee@thamturakit.com

<u>ยืนยันการสมัคร</u> ไม่มีการแจ้งรายชื่อผู้อบรม

<u>วิธีการฝึกอบรม</u> การบรรยาย การสาธิต การประชุมกลุ่มย่อย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษานอกสถานที่ และการนำเสนอโดยใช้สไลด์ หรือเทป

<u>เนื้อหาวิชา</u> 1. กสิกรรมธรรมชาติ

2. เศรษฐกิจพอเพียง

3. การพึ่งตน

4. การเก็บเมล็ดพันธุ์และบ้านดิน

<u>หมายเหตุ</u> รับสมัครทางออนไลน์เท่านั้น งดรับเรื่องทางโทรศัพท์หรืออีเมล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางฝึกอบรม หลักสูตร "ธรรมธุรกิจ...ยักษ์ กับ โจน"
หน่วยงาน :บุคลทั่วไป จำนวน ๕๐ คน รุ่นที่ ๔๒๐
ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๑ ณ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ต.หนองบอนแดง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี

เวลา / วัน	๐๕:๐๐ - ๐๙:๐๐ น.	๐๙:๐๐ - ๑๐:๐๐ น.	๑๐:๐๐ - ๑๒:๐๐ น.		๑๓:๐๐ - ๑๕:๓๐ น.	๑๕:๓๐ - ๑๙:๐๐ น.	๑๙:๐๐ - ๒๒:๐๐ น.
๑๘		ลงทะเบียน	กล่าวต้อนรับ		กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	บรรยาย	..ต้น ไม้ที่ใกล้ตัวที่สุด..
ต.ค.		เข้าที่พัก	โดย ดอ.ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง		แบ่งกลุ่มรับคำสั่ง	"หลักปรัชญาครูมลูกิจพอเพียง"	น้ำเป็นอะไร?ว่าวก็ตัดเป็น
(ศ.)		(เจ้าหน้าที่ศูนย์)	แนะนำศูนย์กิจกรรมฯ๓๐นาที		(เทวินทร์ ชูชีพ,อ.กรุง ศรีเมือง)	(อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)	(อ.เทวินทร์ ชูชีพ)
๑๙	ทัศนาจรธรรมชาติ	ศึกษาผู้มีฐานเรียนรู้ทั้งคน..คนดีคืน			คนดีคืน(ต่อ)	อาชาพเลโอก..มนุษย์ผู้อยู่ที่นรู้	สรุปบทบรรยาย
ต.ค.	โดยการนองนา..ไมเคอ	(ถ้าดีน.ทำก็ดีนดีน.ก่อดำแหง จน/-ทำชีจากดีน)			(การตั้งตั้งระบบการอยู่ปโลก...)	การเรียนเมล็ดพันธุ์ชีวิต	ออดบทเรียน
(ส.)	(อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)	(อ.โจน จันได)			(อ.โจน จันได)	(อ.โจน จันได)	
๒๐	ลงเรือชมป่าชายเลน	ศึกษาผู้มีฐานเรียนรู้ทั้งคน			ศึกษาผู้มีฐานเรียนรู้ทั้งคน	กิจกรรมทีมคนเอา..	"ธรรมธุรกิจ" หลักที่เป็นดีน ที่เป็นธุรกรรมดีปลูกธรรมใน
ต.ค.	๑๖.๐ ออกประโยชน์ ๔ ต่อ	ทัศนาจรชั่งเล่นมีสนุกไหวไปเลยอ่านคนเอาก่อน,น้ำเค็มควันไม่			คนมีน้ำยา คนกักผู้ชุดกาก	..ปล่อยเกาะ..	โจ่งเจ่งความเป็นธรรมผู้สังคม
(๑๗)	(เจ้าหน้าที่ศูนย์)	(อ.สนาน เจริญพร (ลุงสวินทร์ ชูชีพ)			(อ.วิไลลักษณ์ จ.น้ำอ้อย)	(อ.กรุง ศรีเมือง)	
๒๐	สวดมนต์-ทำธรรม	บรรยาย work shop			พิธีปิดการอบรม		
ต.ค.		ศูนย์ความสร้างการบริหารงานอย่างได้ความวิเคราะห์			รับวุฒิบัตร	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ	
(๒)	ไส้บางระ-ทำบุญ	(อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)			ผลประธรรมธรรม		

หมายเหตุ ๑. พักรับประทานอาหารระหว่างการอบรม
๒.กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

รูปที่ 2.2.5 ตารางการอบรมหลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน” ของธรรมธุรกิจ

2) หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ”

รูปที่ 2.2.6 สื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ” ของธรรมธุรกิจ

<u>บุคคลเป้าหมาย</u> ชาวนาโดยเฉพาะ

<u>เป้าหมาย</u> เพื่อสร้างชาวนาที่ทำกสิกรรมธรรมชาติส่งผลผลิตให้ธรรมธุรกิจ

<u>วิทยากร</u> วิทยากรหลัก – อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์)/ เลี่ยม บุตรจันทา (น้าเลี่ยม)

วิทยากรประจำฐาน - เทวินทร์ ชูชีพ (พี่หลุย)/ สนาน เจริญพร (ลุงหนาน)/ วิไลลักษณ์ บุญเจริญ (แม่ตุ๊ก)/ อ.น้ำอ้อย/ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ (พี่กุ้ง)

วิทยากรกระบวนการ - อ.กรุง ศรีเมือง (พี่กรุง)/ เทวินทร์ ชูชีพ (พี่หลุย)/ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ คนอื่นๆ

<u>ระยะเวลา</u> 5 วัน 4 คืน

<u>จำนวน</u> รุ่นละ 60 - 80 คน

<u>สถานที่</u> ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จ.ชลบุรี

<u>ค่าอบรม</u> 3,500 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>การสมัคร</u> ส่งหลักฐานการชำระเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขาเอกมัย ประเภทกระแสรายวันชื่อบัญชี “บริษัท ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ จำกัด” เลขที่บัญชี 063-3-02299-1 มาที่อีเมล sawasdee@thamturakit.com

<u>ยืนยันการสมัคร</u> แจ้งรายชื่อผู้อบรมทางหน้าเฟซบุ๊กธรรมธุรกิจ

<u>วิธีการฝึกอบรม</u> การบรรยาย การสาธิต การประชุมกลุ่มย่อย การประชุมเชิงปฏิบัติการ ฝึกปฏิบัติการศึกษานอกสถานที่ และการนำเสนอโดยใช้สไลด์ หรือเทป

<u>เนื้อหาวิชา</u>
- หลักกสิกรรมธรรมชาติ
- วิถีภูมิปัญญาไทยกับการพึ่งตนเอง
- การจัดการพื้นที่ ดิน น้ำ ป่า
- กู้วิกฤตชาวนาด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- การทำนาธรรมชาติ
- การเดินทางของข้าวธรรมชาติ

<u>หมายเหตุ</u> รับสมัครทางออนไลน์เท่านั้น งดรับเรื่องทางโทรศัพท์หรืออีเมล

†รายนามผู้เข้าร่วมอบรม "ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ"
†

ลำดับที่	ชื่อ	นามสกุล
1	เกียรติชัย	เกียรติศิริชจร
2	เกียรติศักดิ์	ดำกลิ่น
3	คมสัน	สิมมาทอง
4	ชัยรินทร์	อินทวิศาลกล
5	ฐานันดร์	นราสวัสดิ์
6	ณัฐวดี	ระวีสวางวงศ์
7	ทนงศักดิ์	สืบสิน
8	เทียรชัย	สถิธรรมนิตย์
9	แทน	สืบสิน
10	ธนพัฒน์	ชันแก่ว
11	ธนยศ	สกลสุพิชญ์
12	เบญญาภา	เปลี่ยนศรี
13	ปักษิน	จิระนคร
14	พงษ์พัฒน์	สขอาบใจ
15	พีรวัส	ใจวังโลก

รูปที่ 2.2.7 แจ้งรายชื่อผู้เข้าอบรมของหลักสูตรธรรมธุรกิจ

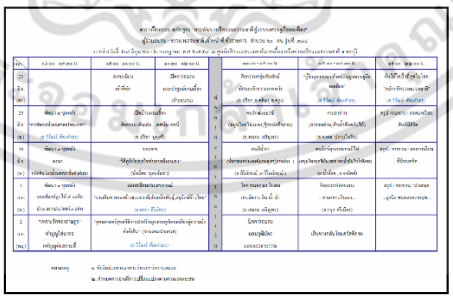

รูปที่ 2.2.8 ตารางอบรมหลักสูตรธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดต่อ

ที่ตั้ง เลขที่ 11 ซอย 6 เสรี 8 ถ.พระรามเก้า 60 แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250

โทรศัพท์ 02-718-2544

โทรสาร 02-718-2545

อีเมล sawasdee@thamturakit.com

เว็บไซต์ http://thamturakit.co.th/

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/Thamturakit

youtube www.youtube.com/channel/UC-Wm9s8N9QsU6hsROb85RTA

เว็บไซต์ของธรรมธุรกิจ

ช่องทางออนไลน์ของธรรมธุรกิจในการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการขายหุ้นข้าวมากกว่าข้อมูลเกี่ยวกับการอบรม

รูปที่ 2.2.9 หน้าเว็บของธรรมธุรกิจ

เฟซบุ๊กของธรรมธุรกิจ

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของธรรมธุรกิจ ถือเป็นช่องทางหลักที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การอบรมและการขายหุ้นข้าว

รูปที่ 2.2.10 หน้าเฟซบุ๊กของธรรมธุรกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยูทูปแชนเน็ลของธรรมธุรกิจ

ยูทูปแชนเน็ล (Youtube Channel) คือ หน้าโฮมเพจ (Homepage) หรือวีดิโอบล็อก (Video Blog) ที่แสดงผลงานวีดีโอที่ทางเจ้าของผลงานได้ทำการอัฟโหลดไว้ใน Youtube ได้รับความนิยมในการใช้งานอย่างแพร่หลาย เป็นอีกช่องทางหนึ่งของธรรมธุรกิจที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในชื่อ ‘ธรรมธุรกิจสื่อ ธรรมธุรกิจ

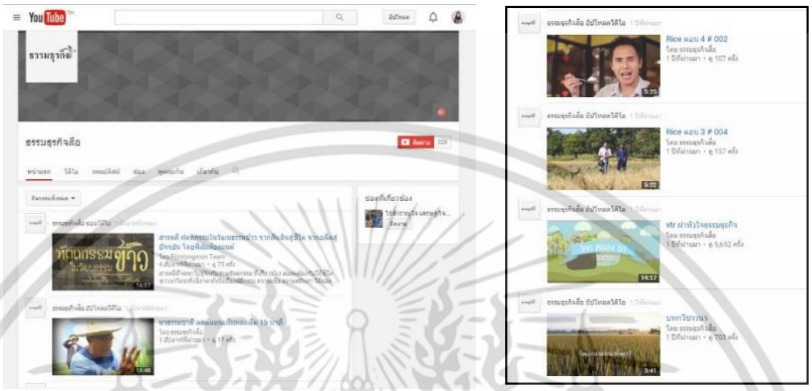

รูปที่ 2.2.11 หน้ายูทูปแชนเน็ลหของธรรมธุรกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2.2 หลักสูตรการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรดั้งเดิมที่ถูกนำมาใช้ในการอบรมมากที่สุด ต้องการให้ผู้อบรมได้เรียนรู้การทำกสิกรรมธรรมชาติอย่างแท้จริง รวมถึงเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รูปที่ 2.2.12 หน้าเฟซบุ๊กประชาสัมพันธ์หลักสูตรกสิกรรมธรรมชาติ

<u>บุคคลเป้าหมาย</u> บุคคลทั่วไปที่สนใจโดยที่มีพื้นฐานในเรื่องการทำเกษตร ชาวนา ชาวไร่ทั่วไป หรือผู้ที่เคยผ่านการอบรมธรรมธุรกิจมาแล้ว

<u>วิทยากร</u> วิทยากรหลัก – อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์)/ พอ.พญ.สุมล นาคเฉลิม/ เลี่ยม บุตรจันทา (น้าเลี่ยม)/ สมศักดิ์ เครือวัลย์ (ลุงผู้ใหญ่) / อ.ธีระ วงษ์เจริญ

วิทยากรประจำฐาน - เทวินทร์ ชูชีพ (พี่หลุย)/ สนาน เจริญพร (ลุงหนาน)/ อ.จงกล/ อ.กรุง ศรีเมือง (พี่กรุง)/ อ.สิริลักษณ์ ศัลยกำธร (ครูติ๋ม)/ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ (พี่กุ้ง)

วิทยากรกระบวนการ - อ.กรุง ศรีเมือง (พี่กรุง)/ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ คนอื่นๆ

<u>ระยะเวลา</u> มีตั้งแต่ 2 วัน 1 คืน ไปจนถึง 5 วัน 4 คืน

<u>ช่วงเวลา</u> มีการอบรมตลอดปี แต่สำหรับการรับสมัครจะไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับการอบรมที่จัดขึ้นนั้นต้องการรับคนเพิ่มหรือไม่

<u>จำนวน</u> รุ่นละ 60 - 80 คน

<u>สถานที่</u> ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี และศูนย์เครือข่าย (ภายใต้ชื่อหลักสูตรอื่น แต่เนื้อหาประยุกต์จากที่นี่ไป)

<u>ค่าอบรม</u> 1,200 บาท/ 2 วัน 1,800 บาท/ 3 วัน 2,400 บาท/ 4 วัน 3,000 บาท/ 5 วัน

<u>การสมัคร</u> ชำระเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขาเอกมัย ประเภทกระแสรายวัน ชื่อบัญชี “บริษัท ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ จำกัด” เลขที่บัญชี 063-3-02299-1 มาที่อีเมล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

sawasdee@thamturakit.com สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ ลงทะเบียนในวันแรกของการอบรม

<u>ยืนยันการสมัคร</u> ไม่มีการแจ้งรายชื่อผู้อบรม

<u>วิธีการฝึกอบรม</u> การบรรยาย การสาธิต การประชุมกลุ่มย่อย การประชุมเชิงปฏิบัติการ ฝึกปฏิบัติ การศึกษานอกสถานที่ การอภิปรายเป็นคณะ และการนำเสนอโดยใช้สไลด์ หรือเทป

<u>เนื้อหาวิชา</u>
- หลักกสิกรรมธรรมชาติ
- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- การพึ่งตนเอง
- การจัดการพื้นที่ ดิน น้ำ ป่า

<u>เนื้อหาที่ใช้ในการอบรม</u>

1. เรื่องคืนชีวิตให้แผ่นดิน
2. เรื่องหญ้ากู้ชาติ คนกู้แผ่นดิน
3. เรื่องน้ำส้มควันไม้
4. ถ่านไม้ไผ่
5. การทำสบู่จากถ่านไม้ไผ่
6. บ้านคนมีไฟ การทำน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชและสัตว์ที่ใช้แล้ว
7. บ้านคนมีน้ำยา (การผลิตของใช้ในครัวเรือน)

<u>หมายเหตุ</u>
- เป็นหลักสูตรแรกของศูนย์ฯ
- กว่า 90% เป็นองค์กรหรือพันธมิตร ที่ส่งคนเข้ามาอบรมแบบเป็นกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางอบรม

1. หลักสูตร 2 วัน 1 คืน

ตารางฝึกอบรม ค่าย " การพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง" หลักสูตร ๒ วัน ๑คืน							
ณ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง.. เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ (คกช.)							
ระหว่างวันที่.....รุ่นที่.....							
เวลา / วัน	๐๕.๐๐-๐๗.๓๐ น.	๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น.	๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	พักเที่ยง	๑๓.๐๐ -๑๖.๐๐ น.	๑๖.๐๐ -๑๘.๐๐ น.	๑๙.๐๐ -๒๑.๐๐ น.
		ลงทะเบียน / เข้าที่พัก	บรรยาย "หลักการ/ปรัชญา/		Walk Rally ฐานเรียนรู้		
		ปฐมนิเทศ	แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง"		- คนมีน้ำยา - คนมีไฟ	กิจกรรมพึ่งตนเอง	ถอดบทเรียน
		กิจกรรมกลุ่ม	(อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)			(ปล่อยเกาะ)	
	ปฏิบัติกสิกรรมธรรมชา	ฐานเรียนรู้					
	ปลูกป่า ๕ ระดับ	- ตนรักษ์สุขภาพ - คนรักษ์แม่โพสพ			สรุปกิจกรรม		
		- คนเลี้ยงแม่ธรณี			เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ		
หมายเหตุ : 1. รับประทานอาหารว่างระหว่างการฝึกอบรม							
2. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม							

2. หลักสูตร 3 วัน 2 คืน

ตารางฝึกอบรมหลักสูตร "การพัฒนากสิกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง "หลักสูตร ๓ วัน ๒ คืน							
ณ ...ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง.....เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ (คกช.)							
ระหว่างวันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....รุ่นที่.....							
เวลา / วันที่	๐๔.๐๐ - ๐๘.๐๐ น.	๐๙.๐๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑๐.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	พักเที่ยง	๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.	๑๔.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.	๑๙.๐๐ - ๒๒.๐๐ น.
			ปฐมนิเทศ		ฐานพอกิน (เพาะถั่วงอก)	หลักการ /ปรัชญา	
		ลงทะเบียน	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์		เดินชมพื้นที่ ไร้สารพิษ	แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	หลักกสิกรรมธรรมชาติ
		เข้าที่พัก	สื่อคนทวงแผ่นดิน		ศูนย์มาบเอื้อง เก็บสมุนไพร	(อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)	(อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)
	ปฏิบัติกสิกรรมธรรมชาติ	Walk Rally เข้าฐานเรียนรู้			แผนชีวิต ชี้แจง	กิจกรรมปล่อยเกาะ	ถอดบทเรียน
	ปลูกป่า ๕ ระดับ	-คนเลี้ยงแม่ธรณี - คนมีน้ำยา - คนอาถ่าน			บัญชีครัวเรือน กิจกรรมปล่อยเกาะ	ฐานพึ่งตนเอง	สรุป/ทบทวน /นำเสนอ
	(อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)	-คนมีไฟ			(จนท. ธกส). ดูสื่อ	(เจ้าหน้าที่ศูนย์)	(เจ้าหน้าที่ศูนย์)
	กิจกรรม	ยุทธศาสตร์/ยุทธวิธี			สรุปกิจกรรมอบรม	-ปิดการอบรม	
	กติญญูต่อสถานที่	สร้างความมั่งคั่งด้วยเศรษฐกิจพอเพียง			นำเสนอ	- มอบวุฒิบัตร	
	(เพราะรักของราษฎร)	(อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)			(เจ้าหน้าที่ศูนย์)	- มอบจรรยาบรรณ	
หมายเหตุ : 1. รับประทานอาหารว่างระหว่างการฝึกอบรม							
2. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม							

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หลักสูตร 4 วัน 3 คืน

ตารางฝึกอบรมหลักสูตร **"การพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง"**
เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ(คกช) มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ หลักสูตร(5วัน 4 คืน)
ระหว่างวันที่.....รุ่นที่.....

เวลา / วัน	05.00-08.00 น.	09.00-10.00 น.	10.30-12.00 น.	พักเที่ยง	13.00-15.00 น.	15.00-17.00 น.	19.00-22.00 น.
1		ลงทะเบียน			ปฐมนิเทศ บรรยาย "หลักการ/ปรัชญา/แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง" อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร		เปิดสมองบ่งหนองความคิด
2	พัฒนาพลังกาย พลังสมาธิ พลังปัญญา	บรรยาย "หลักการทำกสิกรรมธรรมชาติ" อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร			ชมศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง	ฝึกภาคสนาม ลงแปลงสาธิต	ชีวิตในดิน
3	พัฒนาพลังกาย พลังสมาธิ พลังปัญญา	เศรษฐกิจพอเพียงของคนแถวหน้า			ฝึกปฏิบัติ/เทคนิคการทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ/ คนเอาถ่าน - คนรักแม่ธรณี -ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง - คนเอาถ่าน		สรุป/ทบทวน/นำเสนอ
4	พัฒนาพลังกาย พลังสมาธิ พลังปัญญา	การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์วาระแห่งชาติ			วิถีภูมิปัญญาไทกับการพึ่งตนเอง/ปฏิบัติ"คนมีน้ำยา" - น้ำชาอเนกประสงค์ - น้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์ - แชมพูสมุนไพร - คนมีไฟ (Bio diesel)		ทำแผนยุทธศาสตร์
5	พัฒนาพลังกาย พลังสมาธิ พลังปัญญา	กระบวนการขับเคลื่อน เกษตรอินทรีย์ เส้นทางสู่ความสำเร็จ -บันได ๕ ขั้น -สังเขปอธิบาย	ปิดการอบรม - มอบวุฒิบัตร - มอบจรรยาบรรณ - มอบภารกิจ		เดินทางกลับ		

หมายเหตุ : 1. รับประทานอาหารว่างระหว่างการฝึกอบรม
2. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
3. ค่าใช้จ่าย อัตราหมวดเจ้าย 500 บาท / ท่าน / วัน (ไม่รวมค่าพาหนะ)

4. หลักสูตร 5 วัน 4 คืน

ตารางฝึกอบรม หลักสูตร "การพัฒนากสิกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง"
ณ. ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ
ระหว่างวันที่.....รุ่นที่.....

เวลา / วันที่	๐๕:๐๐ - ๐๗:๓๐ น.	๐๘:๐๐ - ๑๐:๓๐ น.	๑๐:๓๐ - ๑๒:๐๐ น.		๑๓:๐๐ - ๑๕:๓๐ น.	๑๕:๓๐ - ๑๗:๐๐ น.	๑๘:๐๐ - ๒๒:๐๐ น.
15 (จ.)			ลงทะเบียน/เข้าที่พัก เปิดการอบรม/ปฐมนิเทศ (ฝ่ายอบรม)	พัก	บรรยาย "ปัญญาชนผู้นำการเปลี่ยนแปลง" (พอ.พ.ญ. สุมล นาคเฉลิม)	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การเพาะถั่วงอก (อ.เทวินทร์ ชูชีพ)	สรุป / ทบทวน / นำเสนอ การทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น (เจ้าหน้าที่ศูนย์)
16 (อ.)	พัฒนา ๓ ขุมพลัง เดินชมพื้นที่... ป่า ๓ อย่างประโยชน์ ๔ อย่าง	"เศรษฐกิจพอเพียงของคนแถวหน้า" (ผญ. สมศักดิ์ เครือวัลย์)		อาหารกลางวัน	คนรักษ์แม่ธรณี (สมุนไพรไล่แมลง,ปุ๋ยหมักชีวภาพ) (อ.สนาน เจริญพร)	บรรยาย "หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" (อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)	"เศรษฐกิจพอเพียงกับการฟื้นฟู..... .....และป้องกันภัยพิบัติ" (อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)
17 (พ.)	พัฒนา ๓ ขุมพลัง ลงแปลงปลูกป่า ๕ ระดับ (เจ้าหน้าที่ศูนย์)	บรรยาย "วิถีภูมิปัญญาไทกับการพึ่งตนเอง" (น้าเลี่ยม บุตรจันทา)			คนมีน้ำยา (น้ำชาเอนกประสงค์,แชมพู,สบู่..) (อ.สิริลักษณ์,อ.วิไลลักษณ์)	กิจกรรมปล่อยเกาะ ...หาอาหารกินเอง... (เจ้าหน้าที่ศูนย์)	สรุป / ทบทวน / นำเสนอ ...อุงนิล คนของความสุข... (เจ้าหน้าที่ศูนย์)
18 (พฤ.)	พัฒนา ๓ ขุมพลัง ลงแปลงปลูกป่า ๕ ระดับ (เจ้าหน้าที่ศูนย์)	การวางแผนการจัดการพื้นที่ ดิน น้ำ ป่า คน (อ.สนาน เจริญพร)	คนมีไฟ (ไบโอแก๊ส,ไบโอดีเซล) (อ.เทวินทร์ ชูชีพ)		คนเอาถ่าน (การเผาถ่าน,สกัดน้ำส้มควันไม้) (อ.จงกล ปราบไพริน)	"คนรักษ์สุขภาพ" สมุนไพรฤทธิ์เย็น,น้ำคลอโรฟิลล์ (อ.ศลิษา ศัลยกำธร)	สรุป / ทบทวน / นำเสนอ ...ธ คำพ่อสอน... (เจ้าหน้าที่ศูนย์)
19 (ศ.)	"เพราะรักของราษฎร" กตัญญูสถานที่ (เจ้าหน้าที่ศูนย์)	บรรยาย/วางแผน/นำเสนอ "ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง" (อ.ธีระ วงษ์เจริญ)			ปิดการอบรม มอบวุฒิบัตร มอบจรรยาบรรณ	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ	

หมายเหตุ ๑. พักรับประทานอาหารว่างระหว่างการอบรม
๒. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตรที่ทดลองเข้าศึกษา

ผู้จัดทำได้ค้นหาหลักสูตรอบรมที่เปิดรับในช่วงเวลาของการจัดทำวิทยานิพนธ์ และได้เข้าร่วมการอบรม คือ หลักสูตร “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีรายละเอียดของการอบรมต่างๆ ดังนี้

- **หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง**

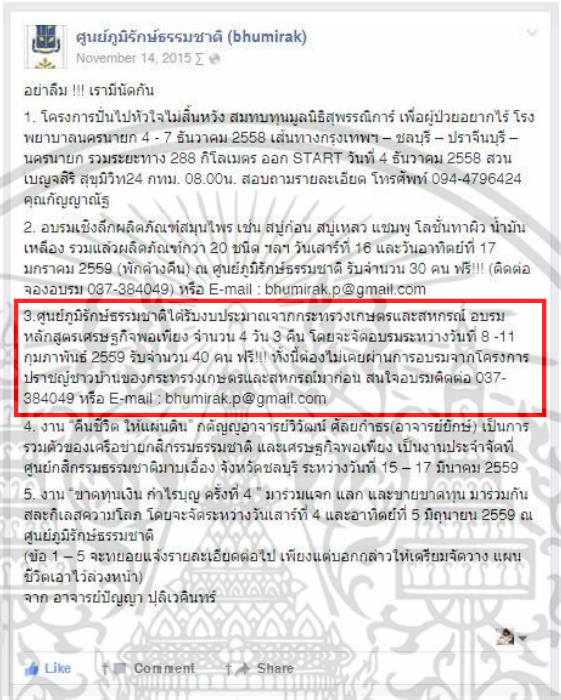

รูปที่ 2.2.13 ตารางอบรมของหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง

ชื่อการอบรม เศรษฐกิจพอเพียง

บุคคลเป้าหมาย - ผู้สนใจที่ไม่เคยผ่านการอบรมจากโครงการปราชญ์ชาวบ้านของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาก่อน

- อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและมีบัตรประชาชน

วันที่อบรม 15-18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559

ระยะเวลา 4 วัน 3 คืน

วิทยากร อ.ปัญญา ปุลิเวคินทร์

จำนวน 40 คน

สถานที่ ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ จังหวัดนครนายก

ค่าอบรม ฟรี (งบประมาณจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

การประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวการอบรมทางเฟซบุ๊กของศูนย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสมัคร ติดต่อจองอบรม 037-384049 หรือ E-mail : bhumirak.p@gmail.com

ผู้จัดทำได้ส่งอีเมลแจ้งความจำนง ผ่านไป 3 วันไม่ได้รับการตอบกลับจึงโทรไปสมัคร ได้รับการยืนยันการสมัครทางโทรศัพท์ ไม่มีหลักฐานใดๆ ต่อมา 1 เดือนก่อนอบรม ได้อีเมลไปสอบถามการยืนยันอีกครั้ง จึงมีการตอบกลับมายืนยันการสมัครให้

ยืนยันการสมัคร เจ้าหน้าที่โทรมาสอบถามยืนยันการเข้าร่วมล่วงหน้า 1 อาทิตย์ก่อนอบรม

การเดินทาง รถตู้โดยสารไป-กลับ รังสิต - ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ คิวรถตู้เขื่อนขุนด่านปราการชล (ตรงข้ามฟิวเจอร์รังสิต)

การเตรียมตัว ไม่มีข้อมูลบอก

วิธีการฝึกอบรม การบรรยาย การสาธิต การประชุมเชิงปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติ การศึกษานอกสถานที่ การอภิปรายเป็นคณะ และการนำเสนอโดยใช้สไลด์ หรือเทป

ตารางการอบรม

วันที่ 1

09:00 – 12:00 น.	ลงทะเบียนและกิจกรรมกลุ่ม
12:00 – 13:00 น.	รับประทานอาหารเที่ยง
13:00 – 17:00 น.	ฝึกปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์ ดังนี้ สบู่ก้อนสมุนไพร สบู่เหลวสมุนไพร แชมพูสมุนไพร แชมพูมะกรูด 100% น้ำยาล้างจาน น้ำยาเอนกประสงค์ โลชั่นทาผิว โลชั่นกันยุง
17:00 – 18:00 น.	ภารกิจส่วนตัว
18:00 – 18:15 น.	เคารพธงชาติ
18:15 – 19:00 น.	อาหารเย็น
19:00 – 21:00 น.	สรุปกิจกรรม และชมวิดีทัศน์ราชดำริ “เพราะรักของราษฎร”
21:00 – 21:15 น.	สวดมนต์ และเข้านอน

วันที่ 2

05:30 – 06:00 น.	ชมวีดิทัศน์ “รายการคนหวงแผ่นดิน” ชีวิตอาจารย์ปัญญา ปุลิเวคินทร์
06:00 – 07:00 น.	กิจกรรมพลังกาย “การออกกำลังกายรักษาโรค”
07:00 – 08:00 น.	ภารกิจส่วนตัว
08:00 – 08:15 น.	เคารพธงชาติ
08:15 – 09:00 น.	รับประทานอาหารเช้า
09:00 – 10:30 น.	แลกเปลี่ยนวิกฤตโลก วิกฤตไทยกับ การแก้ไขปัญหาด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
10:30 – 10:45 น.	รับประทานอาหารว่าง
10:45 – 12:00 น.	บรรยายต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12:00 – 13:00 น. รับประทานอาหารเที่ยง

13:00 – 17:00 น. ฝึกปฏิบัติ 4 ฐาน

- น้ำหมัก ปุ๋ยชีวภาพ
- ห่มดิน แห้งชาม น้ำชาม
- การสร้างบ้านดิน
- แช่มือ – แช่เท้า พอกตัว ล้างพิษ

17:00 – 18:00 น. ภารกิจส่วนตัว

18:00 – 18:15 น. เคารพธงชาติ

18:15 – 19:00 น. รับประทานอาหารเย็น

19:00 – 21:00 น. สรุปกิจกรรมและชมวีดิทัศน์ “รายการเจาะใจ”

21:00 – 21:15 น. สวดมนต์ และเข้านอน

วันที่ 3

05:30 – 06:00 น. กิจกรรมพลังใจ ชมวีดิทัศน์ “รายการคนหวงแผ่นดิน” (อจ.วิวัฒน์ ศัลย กำธร(อจ.ยักษ์)

06:00 – 07:00 น. กิจกรรมพลังกาย “การออกกำลังบำบัดรักษาโรค”

07:00 – 08:00 น. ภารกิจส่วนตัว

08:00 – 08:15 น. เคารพธงชาติ

08:15 – 09:00 น. รับประทานอาหารเช้า

09:00 – 10:30 น. ชมวีดิทัศน์ “การปลดหนี้ของผู้ใหญ่สมศักดิ์ เครือวัลย์”

10:30 – 14:45 น. รับประทานอาหารว่าง

10:45 – 12:00 น. บรรยาย “หลักกสิกรรมธรรมชาติ”

12:00 – 13:00 น. รับประทานอาหารเที่ยง

13:00 – 17:00 น. ฝึกปฏิบัติ “แพทย์แผนไทย”

- การนวดแผนไทย
- การอบสมุนไพร
- การทำลูกประคบ และการประคบ
- การนึ่งหม้อเกลือ

17:00 – 18:00 น. ภารกิจส่วนตัว

18:00 – 18:15 น. เคารพธงชาติ

18:15 – 19:00 น. รับประทานอาหารเย็น

19:00 – 21:00 น. สรุปกิจกรรม และชมวิดีทัศน์ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

21:00 – 21:15 น. สวดมนต์ และเข้านอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 4

05:30 – 06:00 น. กิจกรรมพลังใจ ชมวีดิทัศน์ “รายการคนหวงแผ่นดิน คุณวริสร รักษ์พันธุ์” โรงแรม ชุมพรคาบาน่า

06:00 – 07:00 น. กิจกรรมพลังกาย “การออกำลังกายรักษาโรค”

07:00 – 08:00 น. ภารกิจส่วนตัว

08:00 – 08:15 น. เคารพธงชาติ

08:15 – 09:00 น. รับประทานอาหารเช้า

09:00 – 10:30 น. กิจกรรมการวางแผนชีวิต แผนชุมชน

10:30 – 10:45 น. รับประทานอาหารว่าง

10:45 – 12:00 น. พิธีมอบเกียรติบัตร

12:00 – 13:00 น. รับประทานอาหารเที่ยง

13:00 น. เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

<u>หมายเหตุ</u> ผู้เข้าอบรมที่ไม่สะดวกในการเดินทางสามารถมาค้างคืนก่อนการอบรมได้ 1 วัน

รูปที่ 2.2.14 ตารางอบรม 4 วัน 3 คืนจากหน้าเว็บไซต์ของศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

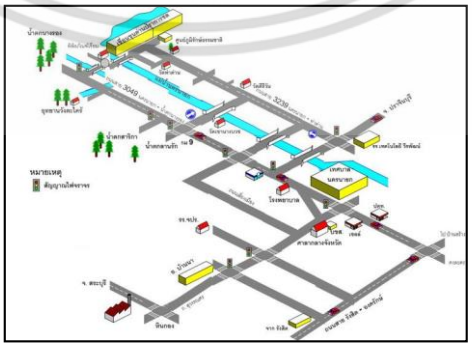

รูปที่ 2.2.15 แผนที่เดินทางมาศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดต่อ

โทรศัพท์ คุณกุ้ง 080-572-1642

อีเมล sawasdee@thamturakit.com

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/mab.euang

เฟซบุ๊กของมหาลัยคอกหมู (ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง)

ทางหลักสูตรใช้เฟซบุ๊กของมหาลัยคอกหมู (ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง) เป็นช่องทางในการติดต่อและประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมในรูปแบบโพส (Post) ข่าวการรับสมัคร หรือบางครั้งมาในรูปแบบการสร้างอีเว้นท์ (Event) แจ้งเตือนในเฟซบุ๊ก

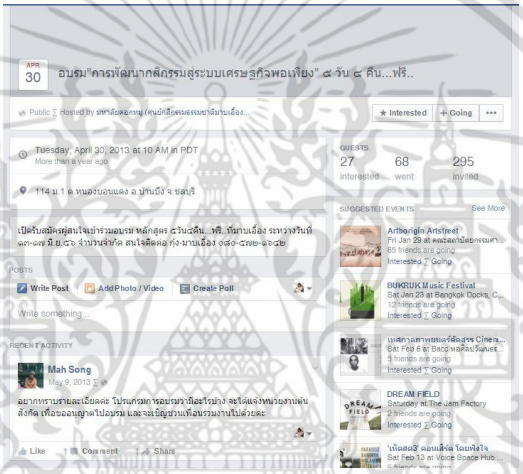

รูปที่ 2.2.16 หน้าเฟซบุ๊กแจ้งการรับสมัคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2.3 หลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

อบรมเชิงปฏิบัติการที่ต่อยอดองค์ความรู้จากหลักสูตรกสิกรรมธรรมชาติ เพื่อให้ผู้อบรมที่เข้าใจหลักกสิกรรมธรรมชาติแล้ว สามารถนำไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ของตนเองได้ ดำเนินงานโดยมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) จัดอบรมและให้บริการออกแบบพื้นที่ให้โดยคณะทำงานจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์อีกด้วย

หลักสูตรนี้มีชื่อในการรับสมัครเปลี่ยนแปลงไปหลากหลาย แต่ทั้งหมดอยู่ภายใต้เนื้อหาเดียวกัน ตัวอย่างชื่อหลักสูตร

- การออกแบบภูมิสถาปัตย์ภายใต้แนวคิด ศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ
- การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาพื้นที่และการออกแบบเชิงภูมิสังคมไทยเพื่อการจัดการน้ำที่ยั่งยืน
- การจัดการพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย ด้วยศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ
- การออกแบบพื้นที่ภาคปฏิบัติเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน (กสิกรรมธรรมชาติ) โคก หนอง นาโมเดล
- การออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทยเพื่อการพึ่งตนเองและรับมือภัยพิบัติ

รูปที่ 2.2.17 หน้าเฟซบุ๊กแจ้งการรับสมัคร

<u>บุคคลเป้าหมาย</u> ผู้ที่เคยผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐาน (ธรรมธุรกิจ หรือกสิกรรมธรรมชาติ) มีที่ดินของตนเองที่พร้อมสำหรับการปรับปรุง

<u>วิทยากร</u> วิทยากรหลัก – อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์)/ ผศ.พิเชษฐ์ โสวิทยสกุล (อ.โก้)
วิทยากรประจำฐาน - อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์)
วิทยากรรับเชิญ - อ.เทพสิริ สุขโสภา/ อ.เอื้อมพร ลอยประดิษฐ์
สำหรับหลักสูตรนี้จะมีวิทยากรประจำบ้าน ตามสถานที่ที่จัดอบรม

<u>ระยะเวลา</u> 3 วัน 2 คืน / 4 วัน 3 คืน / 5 วัน 4 คืน

<u>ช่วงเวลา</u> จัดอบรมทุกเดือน เดือนละอย่างน้อย 2 ครั้ง และจัดช่วงก่อนหน้าฝน เพราะสภาพพื้นที่เหมาะกับการขุดดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวน 30 - 40 คน (ขึ้นอยู่ความสามารถในการรองรับของกับสถานที่)

สถานที่ ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติในเครือข่าย

ค่าอบรม 2,200 บาท/3 วัน และฟรี (ด้วยงบประมาณจาก สจล.)

การสมัคร โทรเข้าไปแจ้งความประสงค์ในการสมัคร

ชำระเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขาบ้านบึง ประเภทกระแสรายวัน ชื่อบัญชี “ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง” เลขที่บัญชี 210-0-14611-4 ส่งหลักฐานการโอนเงินมาที่อีเมล kaamguy@hotmail.co.th

ลงทะเบียนในวันแรกของการอบรม

ยืนยันการสมัคร แจ้งรายชื่อผู้อบรมทางหน้าเฟซบุ๊ก “มหาลัยคอกหมู” หรือ “ธรรมธุรกิจ”

สิ่งที่ต้องเตรียม 1. สำเนาโฉนดที่ดิน (ที่จะทำจริง)

2. ข้อมูลเบื้องต้น เช่น ความสูงจากระดับน้ำทะเล แหล่งน้ำธรรมชาติ ทิศทางของน้ำในพื้นที่ ทิศทางลมพัดผ่าน เส้นชั้นความสูง ตรงไหนที่ต่ำ ตรงไหนที่สูง ตรงไหมีต้นไม้อยู่แล้ว ตรงไหนมีบ้าน มีสิ่งปลูกสร้างอยู่แล้ว เป็นต้น

3. แบบคร่าวๆ หรือแนวความคิดคร่าวๆ ว่าชอบแบบไหน วัดถุประสงค์ เป้าหมายว่าจะสร้างสถานที่ที่จะออกแบบนี้ทำอะไร

การเตรียมตัว - สำหรับท่านที่มีเต็นท์หรือถุงนอนที่สามารถนำมาได้ กรุณานำติดตัวมาด้วยเพื่อความสะดวก

- เครื่องแต่งกาย ความเป็นชุดที่สามารถทำงานลงแปลงเกษตรได้

วิธีการฝึกอบรม การบรรยาย การสาธิต การประชุมเชิงปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติ การศึกษานอกสถานที่ การอภิปรายเป็นคณะ และการนำเสนอโดยใช้สไลด์ หรือเทป

ตารางอบรม คร่าวๆ

วันที่ 1 เปิดบ้าน พาชมสถานที่

บรรยาย “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมเรียนรู้ในพื้นที่จริง “โคก หนอง นา โมเดล”

วันที่ 2 เสวนาเรื่อง “การออกแบบพื้นที่เพื่อการจัดการน้ำ”

ฐานเรียนรู้ ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

ฝึกภาคปฏิบัติ หาอยู่หากิน

บรรยาย “การสร้างงานธรรมชาติศิลป์”

วันที่ 3 กิจกรรม พัฒนา 3 ขุมพลัง

เสวนาเรื่อง “การจัดการน้ำในพื้นที่สูง และพื้นที่ลาดชัน”

กิจกรรมเรียนรู้ในพื้นที่จริง “การจัดการน้ำในพื้นที่สูง และพื้นที่ลาดชัน”

บรรยาย “หลักกสิกรรมธรรมชาติ การเพาะปลูกแบบประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝึกปฏิบัติ “หลักกสิกรรมธรรมชาติ การเพาะปลูกแบบประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน”

วันที่ 4 ชมสื่อยามเช้า

เสวนาเรื่อง “ยุทธศาสตร์เพื่อการแก้วิกฤติชาติ/วางแผนลงมือปฏิบัติ ททท.”

เสวนาเรื่อง “การสร้างงานออกแบบเชิงภูมิสังคมไทย”

สรุปทบทวน พูดคุย แลกเปลี่ยน

<u>หมายเหตุ</u> หลักสูตรนี้ไม่แสดงตารางอบรมให้ผู้เข้าอบรมทราบ

ตารางอบรมเชิงปฏิบัติการ

หลักสูตร "การออกแบบภูมิสถาปัตย์ภายใต้แนวคิด ศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ" จำนวน ..... คน รุ่นที่ .....

ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ณ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ต.หนองบอนแดง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี

เวลา / วัน	๐๕.๐๐ -๐๘.๐๐ น.	๐๙.๐๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑๐.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.		๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.	๑๕.๓๐ - ๑๗.๐๐ น.	๑๙.๐๐ - ๒๒.๐๐ น.
๑๖ พ.ค. (ศ.)		ลงทะเบียน /เข้าที่พัก เปิดการอบรม ๑๐.๐๐ น. กล่าวต้อนรับ	บรรยาย "วิกฤตอาหาร อะไร?คือทางออก" (โจน จันได)	พักเที่ยง	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ แบ่งกลุ่ม รับผ้าสี (อ.เทวินทร์ ฐิติพ,อ.ศลิษา ศัลยก่าธร)	บรรยาย เปิดบ้านมาบเอื้อง (เจ้าหน้าที่ศูนย์)	"หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" (อ.วิวัฒน์ ศัลยก่าธร)
๑๗ พ.ค. (ส.)	พัฒนา ๓ ขุมพลัง ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง (อ.วิวัฒน์ ศัลยก่าธร)	"หลักการออกแบบภูมิสถาปัตย์ภายใต้ แนวคิดศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ" (อ.วิวัฒน์ ศัลยก่าธร)			"ฝึกปฏิบัติการออกแบบพื้นที่จริง/พื้นที่ตัวอย่าง" (อ.วิวัฒน์ ศัลยก่าธร)		
๑๘ พ.ค. (อา.)	ฟังธรรมยามเช้า ใส่บาตร/ทำบุญ กตัญญูต่อสถานที่	บรรยาย ยุทธศาสตร์การบริหารภายใต้วิกฤต (อ.วิวัฒน์ ศัลยก่าธร)			พิธีปิดการอบรม - รับวุฒิบัตร - มอบจรรยาบรรณ		

หมายเหตุ : 1. รับประทานอาหารว่างระหว่างการฝึกอบรม
2. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

รูปที่ 2.2.18 ตารางอบรมของหลักสูตรการออกแบบพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

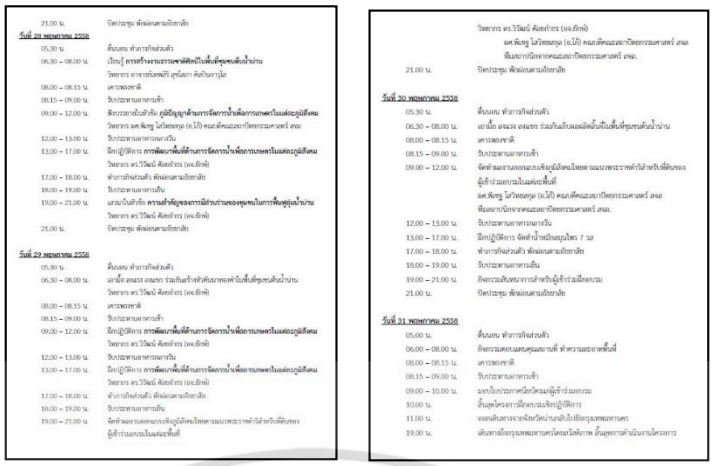

รูปที่ 2.2.2 กำหนดการอบรมของหลักสูตรการออกแบบพื้นที่

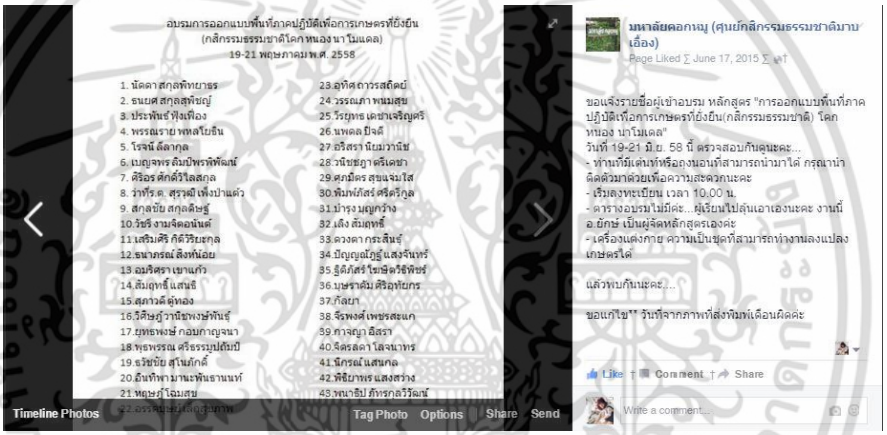

รูปที่ 2.2.3 การแจ้งรายชื่อผู้เข้าอบรมของหลักสูตรการออกแบบพื้นที่

หลักสูตรหลักสูตรที่ทดลองเข้าศึกษา

ผู้จัดทำได้ค้นหาหลักสูตรอบรมที่เปิดรับในช่วงเวลาของการจัดทำวิทยานิพนธ์ และได้เข้าร่วมการอบรม คือ หลักสูตร “การออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทยเพื่อการพึ่งตนเองและรับมือภัยพิบัติ” โดยมีรายละเอียดของการอบรมต่างๆ ดังนี้

- **หลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทยเพื่อการพึ่งตนเองและรับมือภัยพิบัติ**

ชื่อการอบรม	“การออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทยเพื่อการพึ่งตนเองและรับมือภัยพิบัติ”
บุคคลเป้าหมาย	ผู้ที่เคยผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐาน (ธรรมธุรกิจ หรือกสิกรรมธรรมชาติ)
จำนวน	43 คน (อยู่ไม่ครบตามจำนวน มีคนกลับก่อน)
วันที่อบรม	15-18 ตุลาคม พ.ศ.2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะเวลา 4 วัน 3 คืน

วิทยากร - อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์) / ผศ.พิเชษฐ์ โสวิทยสกุล (อ.โก้) / อ.เทพสิริ สุขโสภา (อ.เทพ) / อ.กุล ปัญญาวงศ์ (พี่กุล) / ทีมนักออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. (โต้งและเอ)

สถานที่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน จังหวัดน่าน

การประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวการอบรมทางไลน์กลุ่มของผู้ที่เคยผ่านการอบรมมาแล้วเท่านั้น

การสมัคร ติดต่อผ่านทางอาจารย์

แจ้งรายชื่อผู้เข้าอบรม ไม่มี

การเดินทาง เครื่องบินไป-กลับ ดอนเมือง-น่าน จากน่านเดินทางต่อด้วยรถตู้ไปที่ศูนย์

การเตรียมตัว ไม่มีข้อมูลบอก

วิธีการฝึกอบรม การบรรยาย การสาธิต การประชุมเชิงปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติ การศึกษานอกสถานที่ การอภิปรายเป็นคณะ และการนำเสนอโดยใช้สไลด์ หรือเทป

เนื้อหาวิชา - หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- การเรียนรู้ในพื้นที่จริง
- การออกแบบพื้นที่เพื่อการจัดการน้ำ
- การสร้างงานออกแบบเชิงภูมิสังคมไทย
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นน่าน
- การศึกษาในวิถีวัฒนธรรมน่าน
- การสร้างงานธรรมชาติศิลปะ

ไลน์กรุ๊ป หลังการอบรมติดต่อกันด้วยไลน์กลุ่มชื่อ “ชตน. รุ่น9”

ประมวลภาพบรรยากาศการอบรม

ได้รับตารางอบรมจากอาจารย์ แต่เมื่ออบรมจริงก็มีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์

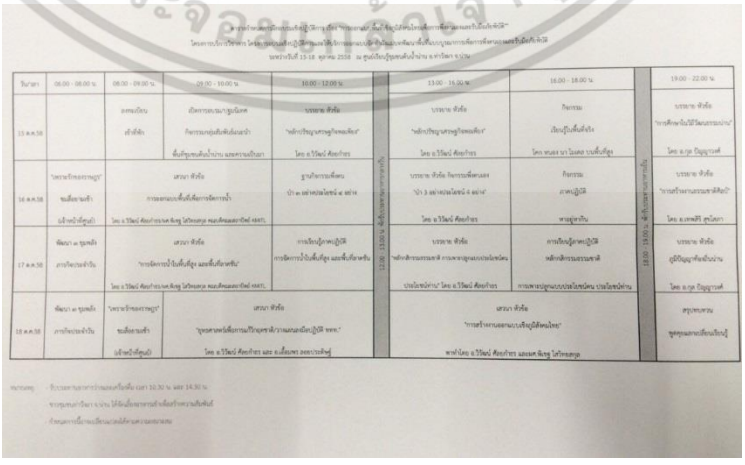

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเดินทางเข้าสู่ชุมชนต้นน้ำน่าน

ผู้อบรมทุกคนกำลังรวมตัวกันเดินชมสถานที่ต่างๆ ในชตน. โดยพี่กุล และบอกถึงจุดปลูกพืชผักต่างๆ

กิจกรรม Check In ด้วยการแนะนำตัวเองทีละคน พร้อมลงทะเบียนเขียนชื่อ

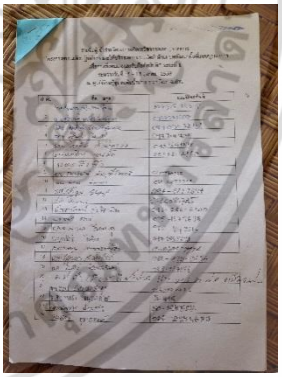

เรียนรู้การทำน้ำยาอเนกประสงค์ และแชมพูโดยพี่กุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงค่ำมักจะเป็นการการเรียนแบบฟังบรรยายเปิดสื่อต่างๆ เช่น วีดิโอ ภาพยนตร์ สไลด์สอน

การเรียนหลักการออกแบบพื้นที่ โดยอ.โก้ และนักศึกษาสจล. เอและโต้ง

การให้บริการออกแบบพื้นที่โดยนักศึกษาสจล.

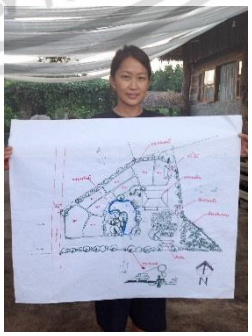

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเรียนหลักกสิกรรมธรรมชาติ โดยอ.ยักษ์

การเรียนรู้ภาคปฏิบัติกสิกรรมธรรมชาติ

การทำอาหารโดยผู้เข้าอบรมเอง

กิจกรรมเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติกับอ.ยักษ์ ตอนเช้าตรู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียนรู้การทำน้ำหมัก 7 รส โดยอ.ยักษ์

เรียนรู้หลักการลำเลียงน้ำจากภูผาสู่มหานทีในพื้นที่จริง

การเรียนศิลปธรรมชาติ โดยอ.เทพ

การติดต่อหลังจบการอบรมผ่านทางไลน์กลุ่มชตน. รุ่น9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดต่อ

โทรศัพท์ 080-572-1642, 092-380-6822

อีเมล kaamguy@hotmail.co.th

เฟซบุ๊ก https://www.facebook.com/mab.euang

เฟซบุ๊กของมหาลัยคอกหมู (ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง)

ทางหลักสูตรใช้เฟซบุ๊กของมหาลัยคอกหมู (ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง) เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์

รูปที่ 2.2.4 หน้าเฟซบุ๊กแจ้งการรับสมัคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2.4 โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต

หลักสูตร “พัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต (Crisis Management Survival Camp : CMS)” เป็นหลักสูตรที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการฟื้นฟู เตือนภัย และป้องกันภัยพิบัติในภาวะวิกฤติ เรียนรู้ฝึกการสังเกตความเปลี่ยนแปลงของดินฟ้าอากาศด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ และภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อประโยชน์ในการรู้ตัวและเตรียมการป้องกันภัยธรรมชาติ เรียนรู้การเลือกใช้เครื่องมือสื่อสารได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในภาวะวิกฤต เรียนรู้การช่วยชีวิตตนเองและผู้อื่นได้เมื่อเกิดภัยพิบัติ มีประสบการณ์ตรงจากการฝึกภาคสนามเตรียมความพร้อมในการพึ่งพาตนเองเมื่อภัยธรรมชาติมาถึง รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนที่เข้มแข็ง ร่วมมือกันฟื้นฟู ป้องกัน และเตือนภัยในภาวะวิกฤต น้อมนำศาสตร์การจัดการทรัพยากรเพื่อความยั่งยืนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ ในการฟื้นฟูตนเองและป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติ เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมกับพื้นที่อย่างแท้จริง

โดยมุ่งเน้นวิถีชีวิตการพึ่งพาตนเอง ด้านกสิกรรมซึ่งเป็นพื้นฐานของชาติไทย เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่สามารถผลิตได้เองเพื่อลดการพึ่งพาต่างประเทศ เช่น การทำสารสกัดชีวภาพจากเศษอาหารที่เหลือใช้ในครัวเรือน เพื่อใช้ในแปลงเพาะปลูกแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง การทำสารสกัดจากสมุนไพรเพื่อใช้กำจัด ป้องกันโรคและแมลง เทคนิคการบริหารโรคและแมลง การทำกสิกรรมธรรมชาติวิธีการเพาะปลูกแบบอนุรักษ์ดิน ส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรใช้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุดโดยคำนึงถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม เรียนรู้วิถีชีวิตภูมิปัญญาไท ตลอดจนแนวทางการดำรงชีวิตตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความพอเพียง กระบวนการฝึกอบรมมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมมาสู่การคิดพึ่งตน การฝึกเทคนิคต่างๆ การสะสมทุนทางธรรมชาติ ทุนน้ำใจ และการฝึกจัดการตนเอง ชุมชน และประเทศชาติ โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้ ความเข้าใจจากการบรรยายของวิทยากรและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง นอกจากนี้จะก่อให้เกิดความผูกพัน สามัคคี เสียสละ สร้างจิตสำนึก รู้จักแนวทางในการดำรงชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ทั้งยังสามารถนำกระบวนการรวมกลุ่มไปใช้ในการริเริ่ม สร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ พัฒนาความเป็นผู้นำให้แก่ตนเองต่อไป

หลักการและเหตุผล

จากปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศไทยและทั่วโลกที่ได้กลายเป็นข่าวประจำวันเช่นน้ำท่วม ภัยแล้ง โคลนถล่ม แผ่นดินไหว ฯลฯ นับเป็นเรื่องที่คนไทยคุ้นเคยคุ้นชินและเริ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในสมัยนี้ ภัยพิบัติร้ายแรง 4 ประการ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเตือนให้ประชาชนชาวไทยระวังผ่านทาง ส.ค.ส.ปี พ.ศ.2547 ด้วยการแสดงภาพของระเบิด 4 ลูก ที่สถาบันเศรษฐกิจพอเพียงตีความว่า คือ วิกฤตภัยทางธรรมชาติ วิกฤตโรคระบาด วิกฤตเศรษฐกิจข้าวยากหมากแพง วิกฤตความขัดแย้งทางสังคม ซึ่งปัจจุบันเราชาวไทยได้พบเห็นภัยพิบัติทั้ง 4 เรื่อง เกิดขึ้นพร้อมๆ กันแล้ว โดยเฉพาะภัยทางธรรมชาติที่เกิดสลับกันไปมาระหว่างภัยแล้งและน้ำท่วม นอกจากภายในประเทศไทยแล้วยังมีการรายงานข่างภัยพิบัติจากนานาประเทศทั่วโลกมาให้เห็นกัน เช่นการต้อนรับปีใหม่ พ.ศ.2553 ด้วยโศกนาฏกรรมเหตุแผ่นดินไหวขนาด 0.7 ริกเตอร์ ที่ประเทศเฮติ พายุโซนร้อนนากิส พัดถล่มเกาะชูลอนประเทศฟิลิปปินส์และพายุลูกเดียวกันยังได้พัดถล่มพม่า จีน เวียดนาม กัมพูชา ทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่และเป็นทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดของโลก ในเขตแอฟริกาตอนกลาง ซึ่งล้อมรอบด้วยประเทศแคเมอรูน ชาด ไนเจอร์และไนจีเรีย แห้งลงร้อยละ 90 จากภาวะโลกร้อน

การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบอย่างรุนแรงและรวดเร็วมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากวิกฤตการณ์น้ำท่วมใหญ่ปี พ.ศ.2553 ซึ่งประชาชนไม่สามารถจัดการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเฉพาะหน้าได้ด้วยตนเอง ต้องรอความช่วยเหลือจากภาครัฐซึ่งไม่ทันท่วงทีและไม่เพียงพอ จึงส่งผลให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างมหาศาลภายในระยะเวลาอันสั้น ประสบการณ์ครั้งนี้ทำให้ประชาชนเห็นความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมของชุมชนเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองเบื้องต้นให้ได้ในภาวะวิกฤต แต่อาสาสมัครภาคประชาชนยังขาดความรู้ ทักษะประสบการณ์ จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความสามารถในการจัดการกับภาวะวิกฤต ทั้งการป้องกัน การเตือนภัย การแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญหน้ากับภัยพิบัติ ตลอดจนถึงการฟื้นฟูเยียวยาหลังได้รับผลกระทบ อีกทั้งจัดตั้งเป็นเครือข่ายภาคประชาชนที่เข้มแข็ง เพื่อพึ่งพากันในยามวิกฤตขั้นพื้นฐาน ก่อนที่ความช่วยเหลือของภาครัฐจะเข้าถึง

จากภาวะรอบด้านที่ได้เห็นซึ่งเป็นสัญลักษณ์เตือนให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังเกิดวิกฤตชาติขึ้นอย่างรุนแรงแล้ว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงถึงความจำเป็นแล้วที่พวกเราชาวไทยจะน้อมนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติบูชาในการฟื้นฟู ป้องกันและเตือนภัยชุมชนในภาวะวิกฤต เพื่อการป้องกันวิกฤติทั้ง 44 ด้าน ไม่ให้เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดเหตุภัยพิบัติ การเตรียมป้องกัน การพึ่งตนเองเมื่อเกิดวิกฤติ การฟื้นฟูวิถีชีวิตหลังภัยพิบัติ

2. เพื่อสนับสนุนให้เกิดศูนย์เรียนรู้และเกิดอาสาสมัครที่มีความรู้ด้านการสังเกตความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ที่จำเป็นควบคู่ไปกับภูมิปัญญาชาวบ้านการสังเกตปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ศูนย์ทำหน้าที่ขยายผลโดยการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยร้ายแรงภายในพื้นที่เชื่อมร้อยเครือข่ายในระดับประเทศ

แผนการดำเนินงานและกิจกรรม

ตารางที่ 2.2-1 แผนการดำเนินงานและกิจกรรม

แนวคิด / หลักการ	การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม	ผู้รับผิดชอบ
1. กำหนดพื้นที่	กำหนดพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติและพื้นที่เตรียมความพร้อมคัดเลือกอาสาสมัครที่จะเข้าร่วมโครงการ	สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง
2. ประชุมภาคีความร่วมมือ	จัดประชุมภาคีความร่วมมือเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการร่วมกันระหว่างศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ สำนักงานทรัพยากรธรณี สมาคมวิทยุสมัครเล่น (www.thaiflood.com) และสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำหนดกรอบด้านการจัดการภัยพิบัติ	สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง
3. จัดฝึกอบรม	จัดอบรมฝึกทักษะในการพึ่งพาตนเองในการป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต ให้ความช่วยเหลือเบื้องตนทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคมในยามเกิดภาวะวิกฤติ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานเน้นเรื่องพออยู่ พอกิน พอใช้ พอร่มเย็น - ฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนหลักสูตรการป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟู ชุมชนในภาวะวิกฤต - ผู้เข้าอบรมกำหนดแผนยุทธศาสตร์* ในการขับเคลื่อนและจัดตั้งเครือข่ายในระดับพื้นที่ (ตำบล / อำเภอ) โดยใช้บริบทของพื้นที่เป็นตัวกำหนด ** เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับพื้นที่จำเป็นต้องให้ผู้ปฏิบัติและอยู่ในพื้นที่จริงเป็นผู้กำหนด*	- เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ - สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.ลงพื้นที่ขยายผลสร้างเครือข่ายจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้และศูนย์ข้อมูลภาคประชาชน	เมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วจะสามารถกลับไปเป็นแกนนำในการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายภาคประชาชนและเป็นตัวอย่างความสำเร็จด้านการพึ่งตนเองพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ให้เกิดความพออยู่ พอกิน พอใช้ พอร่มเย็น เป็นที่พึ่งของชุมชนด้านอาหาร ด้านการเตือนภัยพิบัติ และขยายผลแตกตัวไปยังพื้นที่รอบๆ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ ป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟู ชุมชนในภาวะวิกฤตเชื่อมร้อยเครือข่ายในระดับตำบล / อำเภอ / ประเทศ	- เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ - สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5.ส่งเสริมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์	เสริมหนุนความพร้อมด้านเครื่องมือที่ทันสมัยในการวิเคราะห์สภาพดิน ฟ้า อากาศ เพื่อเป็นข้อมูลเตือนภัยในชุมชน และวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างฐานเรียนรู้	
6.สนับสนุนกิจกรรมของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	ให้การสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งยั่งยืนโดยการจัด ปฏิบัติการฟื้นฟูป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟู ชุมชนในภาวะวิกฤตชาติ ด้วยศาสตร์พระราชา เผยแพร่นำเสนอข้อมูลปฏิบัติการ แก่กลุ่มคนที่สนใจในงานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดิน งานประจำปีของเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ ซึ่งจัดขึ้นทุกเดือนมีนาคมของทุกปี	เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมายโครงการ

<u>เป้าหมายเชิงปริมาณ</u>

อาสาสมัครภาคประชาชน, ผู้นำชุมชน จากพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติน้ำท่วมเมื่อปลายปี พ.ศ.2554 และพื้นที่เสี่ยงภัยที่ได้รับการประกาศเตือนภัยอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้ง 3 พื้นที่ๆ ละ 80 คน รวมจำนวน 240 คน โดยแบ่งเป็นภูมิภาคดังนี้

ภาคกลาง : ราชบุรี ชลบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี

ภาคอีสาน : ขอนแก่น, มหาสารคาม, กาฬสินธุ์, สกลนคร, มุกดาหาร

ภาคใต้ : ชุมพร, สุราษฎร์ธานี, นครศรีธรรมราช, พัทลุง ,ประจวบคีรีขันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากภัยพิบัติที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันทั้งแผ่นดินไหวในภาคเหนือ พายุกระหน่ำน้ำท่วมทั่วทุกพื้นที่ในภาคใต้ และประกาศเตือนให้เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อเฝ้าระวังสถานการณ์อีก 48 จังหวัดทั่วประเทศ ทำให้สถานการณ์ในวันนี้แสดงความจำเป็นที่ต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือหากเกิดภัยพิบัติ

<u>เป้าหมายเชิงคุณภาพ</u>

- อาสาสมัครภาคประชาชนที่ผ่านการอบรมมีศักยภาพและความเป็นผู้นำในการจัดการรับมือเมื่อเกิดภาวะวิกฤต
- ชุมชนได้เรียนรู้จากอาสาสมัครและสามารถพึ่งพาตนเองได้เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- ชุมชนสามารถฟื้นฟูเยียวยาตนเองได้ภายหลังการเกิดภัยพิบัติ
- ชุมชนเรียนรู้การป้องกันอย่างยั่งยืนด้วยศาสตร์พระราชา กับการจัดการกับดิน น้ำ ป่า
- ภาคประชาชนรวมตัวกันได้เมื่อเกิดภัยพิบัติ และสามารถพัฒนาเป็นเครือข่ายอาสาสมัครที่เข้มแข็งดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินโครงการตามเป้าหมายที่กำหนด แบ่งเป็นระยะเวลาดำเนินการ 3 ระยะ โดยในระยะที่ 1 ปี พ.ศ.2554 เป็นระยะโครงการนำร่อง เพื่อการประเมินผล ส่วนโครงการระยะที่ 2 คือ ปีที่ 2 และปีที่ 3 เป็นระยะการขยายผลการดำเนินการ และการสร้างเครือข่าย ซึ่งจะเน้นผลสำเร็จของการขยายเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม

หมายเหตุ : โครงการความร่วมมือ เป็นโครงการ 3 ปี

การลงทะเบียน

โครงการ CMS ใช้วิธีการกรอกใบสมัครทางออนไลน์ผ่านแบบฟอร์มของกูเกิ้ล ซึ่งมีรูปแบบและข้อมูลใบสมัครออนไลน์เป็น ดังนี้

ใบสมัครเข้าร่วมอบรม CMS#3 รุ่นที่13

*จำเป็น

Top of Form

ชื่อ-นามสกุล *

ชื่อเล่น *

อายุ *

อาชีพ *

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัด (ที่อยู่อาศัย) *

เบอร์โทรศัพท์ *

เหตุผลที่อยากเข้าร่วม *

ส่ง

รูปที่ 2.2.5 หน้าใบสมัครด้วยแบบฟอร์มของกูเกิ้ล

รูปที่ 2.2.6 สื่อประชาสัมพันธ์โครงการ CMS

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

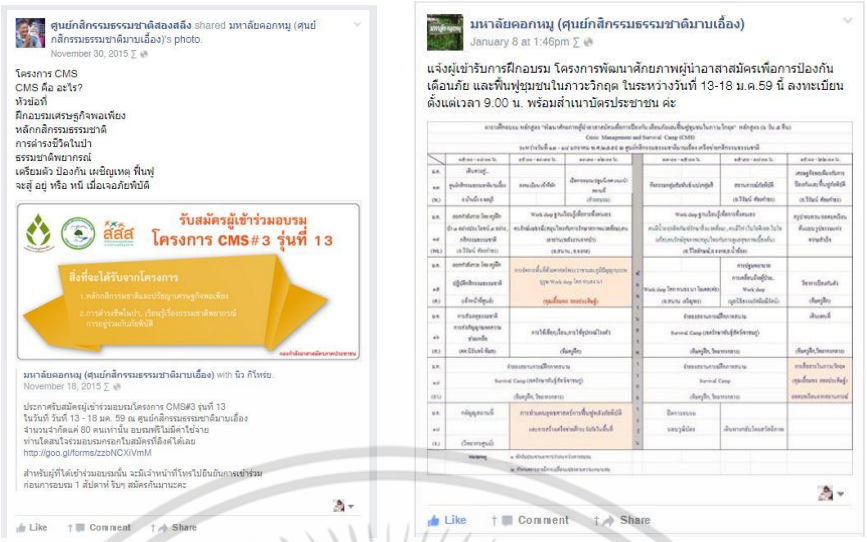

รูปที่ 2.2.7 หน้าเฟซบุ๊กแจ้งการรับสมัคร

<u>บุคคลเป้าหมาย</u> บุคคลทั่วไปที่สนใจ เปิดรับทุกเพศ ทุกวัย

<u>จำนวน</u> รุ่นละ 80 คน

<u>วิทยากร</u> วิทยากรหลัก – อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์)/ ทีมครูฝึก CMS

วิทยากรประจำฐาน - สนาน เจริญพร (ลุงหนาน)/ วิไลลักษณ์ บุญเจริญ (แม่ตุ๊ก)/ อ.น้ำอ้อย/ อ.จงกล

วิทยากรรับเชิญ – ทีมครูฝึก CMS/ ดต.นิรันทร์ พิมล/ อ.เอื้อมพร ลอยประดิษฐ์/ มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์

<u>ระยะเวลา</u> 6 วัน 5 คืน

<u>ช่วงเวลา</u> ปีละครั้ง ตามภูมิภาคต่างๆ จัดขึ้นตามระยะเวลาของโครงการ CMS

<u>สถานที่</u> กระจายไปตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ สำหรับภาคกลางและภาคตะวันออกจัดที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี

<u>ค่าอบรม</u> ฟรี (งบประมาณจาก สสส.)

<u>การสมัคร</u> กรอกใบสมัครออนไลน์ผ่านทาง http://goo.gl/forms/zzbNCXiVmM เมื่อสมัครเข้าอบรมแล้ว เจ้าหน้าที่จะโทรติดต่อกลับเพื่อสอบถามเพิ่มเติม และยืนยันการเข้าร่วมอบรมก่อนการอบรม 1 สัปดาห์ และสำหรับท่านที่อยู่ต่างจังหวัด ทางเจ้าหน้าที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้องจะติดต่อกลับ และประสานงานไปยังเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติในแต่ละภาคที่ท่านอยู่ เพื่อให้เข้าร่วมอบรบกับศูนย์เครือข่ายนั้นๆ

ลงทะเบียนอีกครั้งในวันแรกของการอบรม พร้อมบัตรประชาชน

<u>ยืนยันการสมัคร</u> แจ้งทางโทรศัพท์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>วิธีการฝึกอบรม</u> การบรรยาย การสาธิต การประชุมกลุ่มย่อย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติ การศึกษานอกสถานที่ การอภิปรายเป็นคณะ และการใช้กรณี ศึกษาจำลองสถานการณ์เสมือนจริง

<u>รายละเอียดการอบรม</u>

การบรรยาย

- เศรษฐกิจพอเพียงกับการฟื้นฟูและป้องกันภัยพิบัติ
- หลักการทำกสิกรรมธรรมชาติ
- การอ่านพยากรณ์สภาวะอากาศ
- การสังเกตปรากฏการณ์ธรรมชาติ ธรรมชาติพยากรณ์
- เทคโนโลยีและการสื่อสาร การส่งข้อมูลในภาวะวิกฤติ
- หลักการจัดการสาธารณภัยในภาวะวิกฤติ
- การจัดการภัยพิบัติภาคประชาชน
- ยุทธศาสตร์/ยุทธวิธีสร้างความมั่งคั่งใหม่ด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

ฝึกปฏิบัติ

- ศนรักษ์แม่ธรณี การทำปุ๋ยหมักชีวภาพจากเศษอาหารเหลือใช้ในครัวเรือน การทำเอ็นไซม์สมุนไพรไล่แมลง ฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตพืช
- ศนมีน้ำยา วิธีการพึ่งพาตนเองด้วยการผลิตของใช้ในครัวเรือนจากสมุนไพรตามธรรมชาติ การทำน้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า สบู่ แชมพู ยาสีฟัน ช่วยลดร่ายจ่าย
- ศนเอาถ่าน กระบวนการผิตถ่านคุณภาพสูงและน้ำส้มควันไม้เป็นผลผลิตที่ได้จากการเผาถ่านด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านภายใต้สภาพอับอากาศ เมื่อผ่านแก๊สที่เกิดจากการเผาไหม้ไม้สดสัมผัสกับอากาศเย็น
- ศนมีไฟ พลังงานทดแทน ผลิตไบโอดีเซล ไบโอแก๊ส ไม่พึ่งใครทำใช้เอง
- ศนรักษ์ป่า การพึ่งพาอาศัย รักษาสมดุลทางธรรมชาติ ผสมผสานพืชพันธ์ เพื่อการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน การปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อประโยชน์ 4 อย่าง
- ศนรักสุขภาพ การดูแลสุขภาพพึ่งตนตามวิถีบ้าน บ้าน เรียนรู้เกี่ยวกับยาสมุนไพร การทำน้ำคลอโรฟิลล์ ปรับสมดุลร่างกายด้วยสมุนไพรฤทธิ์เย็น พอกทา ประคบ อบ อาบ

ฐานฝึกรับมือภัยพิบัติ

- หลักสูตรการปฐมพยาบาล การใช้ยาเบื้องต้น
- การใช้อุปกรณ์โรยตัว,การผูกเชือก
- ทักษะการเอาชีวิตรอดในภาวะภัยพิบัติ โดดหอ โรยตัว ข้ามน้ำ ข้ามสิ่งกีดขวางต่างๆ
- วิชาการป้องกันตัวในภาวะวิกฤติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- จำลองสถานการณ์ฝึกภาคสนาม การเอาตัวรอดในป่า
- กิจกรรม "พักพิงพึ่งพา" สร้างเครือข่ายจิตอาสา

<u>หมายเหตุ</u> หลักสูตรนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้าง “อาสาสมัคร”

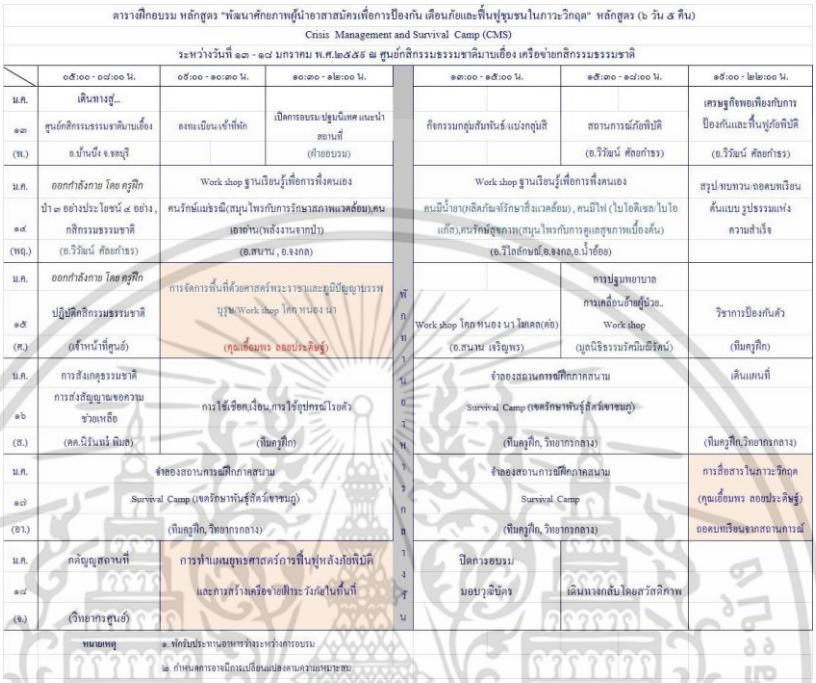

ตารางฝึกอบรม หลักสูตร "พัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อการป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต" หลักสูตร (๖ วัน ๕ คืน)

Crisis Management and Survival Camp (CMS)

ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๙ ณ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ

	๐๕:๐๐ - ๐๘:๐๐ น.	๐๙:๐๐ - ๑๐:๓๐ น.	๑๐:๓๐ - ๑๒:๐๐ น.		๑๓:๐๐ - ๑๕:๐๐ น.	๑๕:๓๐ - ๑๘:๐๐ น.	๑๙:๐๐ - ๒๒:๐๐ น.
ม.ค. ๑๓ (พ.)	เดินทางสู่... ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี	ลงทะเบียน เข้าที่พัก	เปิดการอบรม/ปฐมนิเทศ แนะนำสถานที่ (ฝ่ายอบรม)		กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์/แบ่งกลุ่มสี	สถานการณ์ภัยพิบัติ (อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)	เศรษฐกิจพอเพียงกับการป้องกันและฟื้นฟูภัยพิบัติ (อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)
ม.ค. ๑๔ (พฤ.)	*ออกกำลังกาย โดย ครูฝึก* ป่า ๓ อย่างประโยชน์ ๔ อย่าง, กสิกรรมธรรมชาติ (อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร)	Work shop ฐานเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง คนรักษ์แม่ธรณี(สมุนไพรกับการรักษาสภาพแวดล้อม),คนเอาถ่าน(พลังงานจากป่า) (อ.สนาน , อ.จงกล)			Work shop ฐานเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง คนมีน้ำยา(ผลิตภัณฑ์รักษาสิ่งแวดล้อม) , คนมีไฟ (ไบโอดีเซล/ไบโอแก๊ส),คนรักษ์สุขภาพ(สมุนไพรกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้น) (อ.วิไลลักษณ์,อ.จงกล,อ.น้ำอ้อย)		สรุป/ทบทวน/ถอดบทเรียน ต้นแบบ รูปธรรมแห่งความสำเร็จ
ม.ค. ๑๕ (ศ.)	*ออกกำลังกาย โดย ครูฝึก* ปฏิบัติกสิกรรมธรรมชาติ (เจ้าหน้าที่ศูนย์)	การจัดการพื้นที่ด้วยศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษ/Work shop โคก หนอง นา (คุณเอื้อมพร ลอยประดิษฐ์)		พักทานอาหารกลางวัน	Work shop โคก หนอง นา โมเดล(ต่อ) (อ.สนาน เจริญพร)	การปฐมพยาบาล การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย.. Work shop (มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์)	วิชาการป้องกันตัว (ทีมครูฝึก)
ม.ค. ๑๖ (ส.)	การสังเกตุธรรมชาติ การส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือ (ดต.นิรันทร์ พิมล)	การใช้เชือก,เงื่อน,การใช้อุปกรณ์โรยตัว (ทีมครูฝึก)			จำลองสถานการณ์ฝึกภาคสนาม Survival Camp (เขตรักษาพันธุ์สัตว์เขาชมภู) (ทีมครูฝึก, วิทยากรกลาง)		เดินแผนที่ (ทีมครูฝึก,วิทยากรกลาง)
ม.ค. ๑๗ (อา.)	จำลองสถานการณ์ฝึกภาคสนาม Survival Camp (เขตรักษาพันธุ์สัตว์เขาชมภู) (ทีมครูฝึก, วิทยากรกลาง)				จำลองสถานการณ์ฝึกภาคสนาม Survival Camp (ทีมครูฝึก, วิทยากรกลาง)		การสื่อสารในภาวะวิกฤต (คุณเอื้อมพร ลอยประดิษฐ์) ถอดบทเรียนจากสถานการณ์
ม.ค. ๑๘ (จ.)	กตัญญูสถานที่ (วิทยากรศูนย์)	การทำแผนยุทธศาสตร์การฟื้นฟูหลังภัยพิบัติ และการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังภัยในพื้นที่			ปิดการอบรม มอบวุฒิบัตร	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ	

หมายเหตุ ๑. พักรับประทานอาหารว่างระหว่างการอบรม
๒. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

รูปที่ 2.2.8 ตารางอบรมหลักสูตร CMS

รูปที่ 2.2.9 สื่อประชาสัมพันธ์การรับสมัครหลักสูตร CMS ของสภาคริสตจักร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดต่อ

โทรศัพท์ คุณกุ้ง 080-572-1642, คุณกรุง 092-380 6822

เฟซบุ๊ก https://www.facebook.com/mab.euang

เฟซบุ๊กของโครงการ

https://www.facebook.com/Crisis-Management-and-Survival-Camp-CMS2 -715499135144240/ ทางหลักสูตรเคยมีเฟซบุ๊กแฟนเพจเป็นของตัวเอง ตามการอบรมในแต่ละรุ่นที่จัดขึ้น แต่ไม่ได้มีการใช้อย่างต่อเนื่องมานานแล้ว

รูปที่ 2.2.10 หน้าเฟซบุ๊กแฟนเพจของโครงการ CMS 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 สรุปและวิเคราะห์การจัดอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ข้อมูลข้างต้นเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่คาดว่าจะนำมาใช้ในโครงการโดยสามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

การจัดอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

การอบรมของมูลนิธินั้น เป็นรูปแบบที่เน้นการปฏิบัติจริงควบคู่ไปกับการเรียนรู้ เนื่องด้วยเนื้อหาเรียนรู้ที่ต้องใช้การลงมือทำมากกว่าการท่องตำรา แต่จากการสัมภาษณ์ผู้เข้าอบรมพบว่าการเรียนที่ไม่ได้ปฏิบัติจริงนั้นทำให้ไม่เข้าใจ ส่งผลถึงการกลับไปทำจริงที่เมื่อเจอปัญหาก็ไม่สามารถจัดการได้ แต่เนื่องจากระยะเวลาในการอบรมที่มีจำกัด จำนวนคนเรียนเยอะ ทำให้ผู้สอนไม่สามารถให้ทุกคนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองได้

2.2.1.1 โครงสร้างของกระบวนการฝึกอบรม

ในส่วนโครงสร้างกระบวนการฝึกอบรมที่อ.ยักษ์ออกแบบไว้นั้น มาการวางรากฐานของหลักสูตรไว้ดีแล้วทั้งในส่วนของช่วงระหว่างการอบรมและหลังการอบรม แต่ยังเกิดปัญหาจากปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้ผู้เข้าอบรมยังไม่รู้สึกดีในทุกๆ ช่วงอยู่บ้าง โดยเฉพาะในช่วงการวางแผนในระยะก่อนการอบรม

2.2.1.2 โครงการและหลักสูตรการอบรม

สำหรับ ‘โครงการ’ จะมีขนาดใหญ่กว่า ‘หลักสูตร’ เนื่องด้วยการดำเนินงานในรูปแบบโครงการที่มีการคิดและร่างโครงการมาเป็นอย่างดี ครบถ้วนทั้งกระบวนการ การอบรมถือเป็นหนึ่งกิจกรรมภายใต้การดำเนินงานนี้ และโครงการอาจมีความร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตรอื่นๆ อีกด้วย

หลักสูตรอบรมต่างๆ ของมูลนิธิฯ เท่าที่รวบรวมมาได้นั้น บางหลักสูตรเป็นเพียงกิจกรรมพิเศษที่จัดอบรมเฉพาะช่วงเวลานั้น หรือบางหลักสูตรเป็นเพียงหลักสูตรที่แยกย่อยออกมาจากหลักสูตรหลักของมูลนิธิ ดังนั้น ผู้จัดทำจึงเลือกเฉพาะหลักสูตรหลักมาดำเนินงานของโครงการเท่านั้น คือ

1) หลักสูตรธรรมธุรกิจ

2) หลักสูตร “การพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง”

3) หลักสูตรการออกแบบพื้นที่

4) โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต (Crisis Management Survival Camp :CMS)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และอีกหนึ่งหลักสูตรหลักที่ไม่ได้เลือกมาคือ หลักสูตรสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเห็นว่าเป็นหลักสูตรที่มีความชี้เฉพาะตามธุรกิจอุตสาหกรรมที่มาติดต่อขออบรมเท่านั้น ทั้งยังสามารถนำหลักสูตรธรรมธุรกิจ หรือหลักสูตร “การพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้ในการอบรมด้วยก็ได้ ดังนั้นจึงไม่ถูกเลือกมาดำเนินโครงการ และในส่วนรายละเอียดของแต่ละหลักสูตรที่เลือกมาจะมีการลงรายละเอียดต่อไป

2.2.1.4 วิทยากร

หน้าที่ของวิทยากรต่างๆ แบ่งเป็น วิทยากรกระบวนการ (ครูประจำชั้น) วิทยากรประจำฐาน และวิทยากรรายวิชา ซึ่งในการอบรมหนึ่งควรจะมีหน้าที่ต่างๆ เหล่านี้ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นวิทยากรประจำ คือ วิทยากรที่เชิญมาอบรมให้เป็นประจำ อยู่ใกล้ๆ กับศูนย์ฯ อบรม และในส่วนของวิทยากรรับเชิญ ก็จะเชิญผู้เชี่ยวชาญตามเนื้อหาเรียนรู้ของหลักสูตร บางท่านเชิญมาจากศูนย์ต่างๆ ที่รู้จักหรือเป็นเครือข่ายกัน

จากการสอบถามประสบการณ์ของผู้เข้าอบรม พบว่า วิทยากรบางท่าน ยังสอนไม่เข้าใจ เนื่องจากการสอนแบบสาธิตทำให้ผู้อบรมไม่ได้ลองปฏิบัติด้วย การถ่ายทอดเนื้อหาวิชาที่บางเรื่องพูดด้วยประสบการณ์ของตัวเอง จึงไม่ทันได้คำนึงถึงพื้นฐานของผู้อบรมที่ไม่เท่ากัน บางคนเข้าใจ บางคนไม่เข้าใจ ทำให้เรียนตามเพื่อนไม่ทัน และไม่กล้าซักถามเพราะจะทำให้การเรียนนั้นเสียเวลาอีกด้วย

2.2.1.5 รายละเอียดค่าใช้จ่าย

วิธีการคิดค่าใช้จ่ายในการอบรมเป็นแบบรายบุคคล แบ่งการคิดรายละเอียดเป็นเรื่องๆ ซึ่งมีข้อดีคือ การแจกแจงรายจ่ายแยกส่วนกันชัดเจน ตรงประเด็น แต่ยังมีปัญหาในเรื่องการคำนวณราคาบางอย่างที่ยังไม่เหมาะสม เกิดข้อสงสัย เพราะความไม่ชัดเจนของราคาที่แพงผิดปกติ

ในส่วนของการคิดค่าใช้จ่ายในการมาทัศนศึกษาดูงานนั้น ยังมีรายการค่าใช้จ่ายบางอย่างที่เก็บซ้ำซ้อนกัน บางอย่างมีราคาสูงเกิดความจำเป็น เช่น ค่าบำรุงสถานที่-อุปกรณ์การฝึกอบรมจำนวน 2,000 บาท/คณะ เป็นต้น และปัญหาในเรื่องของขั้นตอนการชี้แจงรายละเอียดค่าใช้จ่าย จากการสอบถามพบปัญหาการแจ้งยอดชำระเงินการดูงานหลังการดูงานเสร็จสิ้นแล้ว ที่ไม่ได้อธิบายรายละเอียดค่าใช้จ่ายอย่างชัดเจนตั้งแต่ต้น แต่กลับมาเรียกเก็บในภายหลัง

2.2.1.6 วิธีการอบรมของมูลนิธิฯ

วิธีการหรือเทคนิคการอบรมที่ใช้ในแต่ละหลักสูตร ผู้ออกแบบหลักสูตร (อ.ยักษ์) ได้เลือกใช้อย่างเหมาะกับการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา ซึ่งเป็นเทคนิคทั่วไปที่ใช้ในปัจจุบัน แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความถนัดของวิทยากรที่มาสอนในแต่ละท่านด้วย ซึ่งวิธีการอบรมที่เห็นผลที่สุดของทุกหลักสูตร คือ การให้ผู้อบรมได้ปฏิบัติจริงนั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.7 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จจากการฝึกอบรม

อ.ยักษ์ ได้ออกแบบดัชนีของตัวเองขึ้นมาในชื่อว่า ยุทธศาสตร์การสร้าง “สัมมาอาชีวะให้เต็มพื้นที่” ประกอบด้วยการพิจารณาในด้านต่างๆ ไม่เพียงแต่ความรู้ที่ได้รับเท่านั้น การสร้างศีลธรรมจิตสำนึกก็เป็นหนึ่งในนั้นด้วย ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องระลึกถึงในการดูแลงานอบรม เพราะทุกหลักสูตรไม่เพียงแต่ให้ความรู้ ยังต้องสร้างวินัย สร้างศีลธรรมอันดีให้ผู้เรียนด้วย

2.2.2.1 หลักสูตรธรรมธุรกิจ

เป็นหลักสูตรที่ร่วมมือกับพันธมิตรอย่าง บริษัท ธรรมธุรกิจ จำกัด ทำให้ระบบการดำเนินงานบางส่วนที่บริษัทดูแลอย่างการรับสมัคร การยืนยันการชำระเงิน การยืนยันการสมัคร การประชาสัมพันธ์ ช่องทางติดต่อทางเฟซบุ๊กแฟนเพจและอีเมล มีประสิทธิภาพ เพราะมีทีมที่ดูแลด้านนี้โดยเฉพาะ เช่น ระบบการสมัครให้ผู้ลงทะเบียนด้วย Google Form ทำให้ไม่ต้องกรอกข้อมูลผู้เข้าอบรมเอง การอธิบายรายละเอียดการเดินทางในเว็บไซต์ของธรรมธุรกิจเอง รูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์การอบรมที่มีเอกลักษณ์เดียวกันกับอัตลักษณ์ของบริษัท เหล่านี้

การอบรมแบ่งเป็น 2 หลักสูตร คือ ยักษ์กับโจน และชาวนาธรรมชาติ มีการจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอ คือ ทุกๆ 2 เดือนครั้ง

<u>สิ่งที่น่าสนใจ</u>

- ให้ข้อมูลการเดินทางดี (ทางเว็บไซต์)
- มีอัตลักษณ์ (Identity) กราฟิกการประชาสัมพันธ์ชัดเจน
- มีการอัพเดทข้อมูลเฟซบุ๊กและเว็บไซต์สม่ำเสมอ
- มียูทูปแชนเนลเป็นของตัวเอง
- ช่องทางรับสมัครมีการดูแล

<u>สิ่งที่ควรปรับปรุง</u>

- ค่าอบรมแพงกว่าที่กำหนดไว้ในรายละเอียดการคิดค่าใช้จ่าย

2.2.2.2 หลักสูตรการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นหลักสูตรที่ถูกใช้อบรมมากที่สุด และถูกนำไปประยุกต์ใช้ในการอบรมของศูนย์ฯ เครือข่ายอีกด้วย

<u>สิ่งที่น่าสนใจ</u>

- เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น สามารถจัดการอบรมได้ตั้งแต่ 2 ถึง 5 วัน
- เป็นหลักสูตรที่มีการนำไปประยุกต์ใช้ที่ศูนย์เครือข่ายอีกหลายที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งที่ควรปรับปรุง

- ด้านการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรนี้ยังไม่มีสื่อประชาสัมพันธ์การอบรมเป็นของหลักสูตรเอง เช่น โปสเตอร์ หรือภาพดึงดูดความสนใจ ยังคงใช้วิธิการโพสต์ข้อความยาวๆ แจ้งการรับสมัคร ซึ่งไม่สามารถดึงดูดความสนใจได้

- หลักสูตรนี้ต้องการผู้ที่มีความรู้ในเรื่องกสิกรรมธรรมชาติมาบ้าง หรือเคยผ่านหลักสูตรธรรมธุรกิจยักษ์กับโจนมาก่อน ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้ไม่มีการกำหนดไว้เป็นเงื่อนไข ทำให้เกิดปัญหาในการคัดกรองผู้เข้าอบรม และกลายเป็นปัญหาในระยะต่อไป

- ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการเตรียมตัวสำหรับผู้สมัคร เช่น การเดินทาง สิ่งที่ควรเตรียมมาเอง

- การอบรมแต่ละครั้งมีทีมงานอาสาสมัครที่ช่วยเก็บภาพการอบรม แต่กลับไม่ได้ถูกนำมาใช้เป็นตัวอย่างภาพบรรยากาศในการอบรมที่จะช่วยประกอบการตัดสินใจอบรม ให้ผู้ที่สนใจอบรมได้

- การสมัคร บางครั้งใช้ระบบสมัครร่วมกับธรรมธุรกิจ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะใช้วิธีการโทรเข้ามาสมัคร ซึ่งทำให้อาสาสมัครสามารถคัดกรองผู้สมัครได้ แต่ก็เป็นวิธีการที่ใช้เวลานาน ต้องทำซ้ำซ้อน และอาจทำให้การให้ข้อมูลบางอย่างตกหล่น

- การรับสมัครไม่แน่นอน แม้จะมีการอบรมตลอดปีแต่เป็นการอบรมให้กับหน่วยงานที่ติดต่อเข้ามาเท่านั้น จึงเปิดรับคนทั่วไปก็ต่อเมื่อ การอบรมนั้นผู้เรียนไม่ครบตามกำหนด (ไม่ถึง 80 คน) จึงจะทำการพิจารณารับสมัครผู้เข้าอบรมเพิ่ม ซึ่งต้องคำนึงถึงเนื้อหาที่ปรับให้เหมาะกับคนในองค์กรนั้น ว่าจะเหมาะสมกับคนทั่วไปด้วยหรือไม่ ต้องการความเฉพาะเจาะจงแค่ไหน

2.2.2.3 หลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

เป็นหลักสูตรขั้นสูง สำหรับผู้ที่พร้อมจะลงมือทำจริง เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ ดังนั้น จึงมีข้อจำกัดในด้านสถานที่ ที่ควรจะนพื้นที่ที่สามารถให้ผู้เรียนได้ลงมือทำจริงได้ด้วย

สิ่งที่น่าสนใจ

- ผู้เรียนได้เรียนและปฏิบัติจริงแบบเข้มข้น
- สถานที่อบรมเปลี่ยนไปเรื่อยๆ
- มีการให้บริการออกแบบสำหรับผู้อบรมแต่ละคน

สิ่งที่ควรปรับปรุง

1) ด้านการประชาสัมพันธ์

- ชื่อหลักสูตรยังไม่แน่นอน ในแต่ละครั้งที่จัดการอบรมชื่อหลักสูตรกลับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ
- ไม่มีสื่อประชาสัมพันธ์เป็นของหลักสูตรเอง เช่น โปสเตอร์ หรือภาพดึงดูดความสนใจ
- ภาพบรรยากาศการอบรมที่ถ่ายทำไว้ ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ไม่ได้แจ้งเงื่อนไขคุณสมบัติผู้เข้าอบรม เช่น ต้องผ่านหลักสูตรพื้นฐานมาก่อน เป็นต้น

- ขาดข้อมูลการเตรียมตัวที่สำคัญ ซึ่งส่งผลต่อกระบวนการอบรมเป็นอย่างมาก หากผู้เข้าอบรมไม่ได้เตรียมในส่วนนี้มา

2) ด้านการรับสมัคร

- การรับสมัครไม่แน่นอน ปัจจุบันนี้ขึ้นอยู่กับพันธมิตร คือ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

- ใช้วิธีการโทรเข้ามาสมัครหรือทางอีเมล ซึ่งทางอีเมลมีการตอบรับช้า

- อาสาสมัครที่ดูแลการสมัครไม่ได้ติดต่อถึงกันตลอดเวลา ทำให้เกิดปัญหาการรับผู้เรียนซ้ำซ้อนหรือไม่ตรงกับความต้องการ

3) ด้านอุปกรณ์

- เนื่องจากเป็นการอบรมที่เน้นการปฏิบัติ จึงต้องมีการใช้เครื่องมือการทำงาน เช่น จอบเสียม แต่จำนวนเครื่องมือก็ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน จากการชำรุดของเครื่องมือที่ต้องนำไปใช้งานหนักๆ

4) ด้านการอบรม

- ตารางการอบรมเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ไม่แน่นอน

- จากการทดลองเข้าอบรม พบปัญหาผู้เข้าอบรมกลับก่อน

- จากการสัมภาษณ์อาสาสมัคร มีการรับคนเข้าอบรมจากหลายทาง ทำให้เกิดปัญหาในการคัดกรองผู้เข้าอบรมที่ผิดพลาด

2.2.2.4 โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต

เป็นโครงการที่มีเป้าหมายแฝงในการฝึกอบรมอาสาสมัครคนต่อไปของมูลนิธิฯ เป็นหลักสูตรที่มีระยะเวลานานสุดถึง 6 วัน

<u>สิ่งที่น่าสนใจ</u>

- เนื่องจากเป็นโครงการที่มีระยะเวลา การดำเนินงานจึงไม่ได้มีแค่การอบรม เช่น มีการติดตามต่อ มีแผนการสนับสนุน

- ใช้วิธีการสมัครเช่นเดียวกับหลักสูตรธรรมธุรกิจ คือ Google Form

- เคยมีเพจการอบรมเป็นของหลักสูตรเอง แต่เลิกใช้ไปแล้ว

<u>สิ่งที่ควรปรับปรุง</u>

1) จากการสัมภาษณ์ ผู้เข้าอบรมที่ไม่รับทราบในจุดประสงค์ของการอบรมจะรู้สึกไม่เข้าใจ ทำให้ไม่มีอารมณ์ร่วมไปกับการฝึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ด้านการประชาสัมพันธ์ ขาดข้อมูลการเตรียมตัว เนื่องจากผู้อบรมไม่รู้ว่าต้องเจอกับอะไร ซึ่งข้อมูลนี้อาสาสมัครจะแจ้งผู้สมัครทางโทรศัพท์ซึ่งอาจเกิดการตกหล่นของข้อมูล และผู้สมัครที่ไม่ได้ทราบข้อมูลตรงนี้ก่อนอาจจะปฏิเสธการเข้าร่วม ทำให้ผู้ที่ต้องการสมัครคนอื่นเสียสิทธิไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ผู้เข้าอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอบรม

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอบรมที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ออกแบบจัดเกณฑ์การแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ดำเนินงานภายในศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง และผู้ที่เคยเข้าร่วมอบรม โดยได้ศึกษาข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยตรงจากผู้มีประสบการณ์จริงในพื้นที่

2.3.1 ผู้เข้าอบรม

ผู้ที่เคยเข้าร่วมอบรมกับศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ปัจจัยเนื่องด้วยความสนใจในเรื่องการทำกสิกรรมธรรมชาติ ซึ่งมีรูปแบบการใช้ชีวิต การทำงาน และที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน จึงเลือกสัมภาษณ์ผู้ที่เคยเข้าร่วมอบรมในหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

2.3.1.1 ผู้เข้าอบรมในหลักสูตรของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

ตารางที่ 2.3.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มคนเมืองทั่วไป

คุณผึ้ง (เจ้าของกิจการ อายุ 43ปี)
หลักสูตรธรรมธุรกิจ| ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

"ทำงานมาจนรู้สึกว่ามันไม่ใช่คำตอบเดียวของชีวิตแล้ว ต้องไปหาอะไรที่มันใช่แล้ว"

รับรู้การอบรมจาก :สนใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์อยู่แล้ว ได้ไปอบรมบ้านดินที่แม่โจ้มา คนที่รู้จักในอบรมแนะนำให้มาที่นี่ และเพื่อน (คุณมี้) ชวนมาอบรมหลักสูตรธรรมธุรกิจ จึงไปเป็นเพื่อนกัน
การสมัคร :ดูวิธีสมัครจากแฟนเพจธรรมธุรกิจ สมัครทางอีเมล
การเตรียมตัวเข้าอบรม:ดูที่พักของศูนย์ฯ ก่อน จึงจองโรงแรมไว้ล่วงหน้า
ประสบการณ์ที่ประทับใจ
- เลือกมาอบรมเพราะดูคอร์สแล้วคิดว่าเนื้อหา**หลักสูตรน่าสนใจ** - อาหารโอเค ถึงจะไม่ได้ดูดีมาก แต่ก็มี**สมุนไพรแปลกๆ** แล้ว**มีป้ายติดว่าคืออะไร** - ทำไมเราต้องทำงานหาเงิน สุดท้ายเอามาจ่ายค่ารักษาตัวเองด้วย **ฟังแล้วรู้สึกว่าตอบโจทย์ตัวเองมัน Make Sense** (เข้าท่า) - ได้มาฟังทฤษฎีในหลวงจากอ.ยักษ์ ทำให้**รู้สึกทึ่งมาก** โชคดีจริงๆ ที่มีในหลวง
ปัญหา/ ความกังวลใจ
- ดูรูปที่พักจากในเว็บมูลนิธิฯ **รูปดูถ่ายนานแล้ว**ไม่รู้ว่านอนแยกหรือนอนรวม **ต้องโทรไปถาม**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-ร่วมกิจกรรมกลุ่ม**ก็ทำไปตามพิธี** แต่ไม่ได้ซอบเต้นแร้งเต้นกาอะไรมากมาย -เรียนทำบ้านดิน รู้สึกว่าเรียนเรื่องนี้**ที่แม่โจ้เข้าใจมากกว่า** ที่นี่**มีเวลาน้อยไม่มีตัวอย่างที่เห็นชัด** -คนสอนประจำฐานยังไม่เก่ง**สอนแล้วไม่ค่อยเข้าใจ** -เอกสารประกอบ**มีบ้าง** แต่**ยังไม่ชัดเจน** -**เวลา**ในการเรียน**มีน้อย คนเรียนก็เยอะ**ทำให้**บางอย่างที่เรียนก็งงๆ**(การจัดสรรเวลา)
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสบการณ์เข้าอบรม
-การประชาสัมพันธ์**น่าจะทำให้รู้ว่าคอร์สนี้ดียังไง** มีประโยชน์ขนาดไหน -ต้องการรู้ข้อมูลว่า **ก่อนมาฉันต้องรู้อะไรบ้าง ตารางเป็นยังไง ต้องทำอะไร ต้องมากี่โมง นอนกี่โมง กินกี่โมง** -ต้องการเห็นสื่อมา**ช่วยให้เห็นภาพตามที่คนสอนพูด** -เรื่องไหนควรสอนด้วยการ**ทำก็ให้ทำ** เรื่องไหน**แค่เรียนหรือดูได้** ก็**มีตัวช่วยลดระยะเวลา** -เรียนจบออกมาแล้ว**รู้สึกดี** ก็**อยากช่วยดึงคนที่มีศักยภาพมาช่วยกัน**

ตารางที่ 2.3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มคนเมืองทั่วไป

คุณมี้ (อิสระอายุ 43ปี)
หลักสูตรธรรมธุรกิจ| ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง
หลักสูตรการออกแบบพื้นที่ | ศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

"รู้สึกว่าการไปธรรมธุรกิจเป็นแค่ปูพื้น แต่มาชตน. สิของจริง ได้ทำจริง"

รับรู้การอบรมจาก :หลังจากได้ไปอบรมบ้านดินมา น้องในค่ายก็แนะนำให้มาที่นี่ จึงได้ลองหาข้อมูลดูแล้วก็รู้สึกสนใจคอร์สธรรมธุรกิจ จึงชวนเพื่อน (คุณผึ้ง) ไปด้วยกัน และหลังอบรมธรรมธุรกิจเสร็จอ.ยักษ์ชวนให้ไปอบรมออกแบบพื้นที่ต่อ
การสมัคร :ดูวิธีสมัครจากแฟนเพจธรรมธุรกิจ สมัครทางอีเมล | ออกแบบพื้นที่สมัครทางอีเมล
การเตรียมตัวเข้าอบรม:ดูที่พักของศูนย์ฯ ก่อน จึงจองโรงแรมไว้ล่วงหน้า| ออกแบบพื้นที่เตรียมเต็นท์ไปเอง มีประสบการณ์จากค่ายที่แล้วจึงเตรียมอุปกรณ์แก้แพ้ และรองเท้าบูท (จากเพื่อน)
ประสบการณ์ที่ประทับใจ
- ได้**สัมผัสดิน สัมผัสแดดแล้วรู้สึกว่ามีพลัง** ทำให้สดชื่น - การดำเนินชีวิตมันง่าย ถ้ามันยาก มันไม่ใช่แล้ว**ฟังแล้วรู้สึกมันเข้าไปถึงแก่น** - ที่ชตน. อากาศดี บรรยากาศดี **เหมือนมาตากอากาศ**
ปัญหา/ ความกังวลใจ
-ยังงงกับการสมัคร เมื่อเกิดปัญหาก็**ไม่รู้ต้องติดต่อใคร**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-**รู้สึกเกร็งๆ**กับกิจกรรม**ไม่เคยทำ**อะไรแบบนี้ (อยู่เมืองนอกมานาน) -ไม่เข้าใจสิ่งที่สอน ไม่มีพื้นฐานใดๆ มาก่อน **สนุกแต่ก็เซ็งที่เรียนไม่รู้เรื่อง** -คนสอนยังไม่เก่ง **สอนแล้วเราไม่เห็นภาพ** ลำดับไม่ได้ **ไม่เห็นภาพรวม** สุดท้ายก็ลืม -**เรียนแล้วไม่เข้าใจ** แต่**ไม่กล้าถาม**ได้**ทำคนละนิดละหน่อย** พอ**กลับมาก็ไม่ได้มาทำจริง**
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสบการณ์เข้าอบรม
-คนที่มาพื้นฐานไม่เท่ากัน จะทำยังไงให้**คนพื้นฐานน้อยเข้าใจ** แต่**คนที่พื้นฐานมากกว่าก็ไม่เบื่อ** -อยากให้มี**เครื่องมือช่วยสอนให้เข้าใจมากขึ้น**

ตารางที่ 2.3.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มเกษตรกร

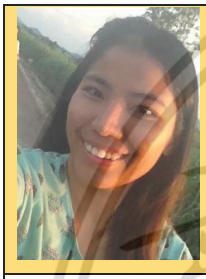 **คุณเอื้อม** (เกษตรกรมือใหม่ อายุ 33ปี) **หลักสูตรธรรมธุรกิจ**| ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง **หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง**	ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ "มันเป็นอะไรที่ประทับใจมาก และเป็นจุดเปลี่ยนของตัวเรา"
รับรู้การอบรมจาก :บังเอิญเห็นในเฟซบุ๊ก เพราะติดตามคนในวงการเกษตรอยู่ เค้าก็แชร์ๆ กันมา
การสมัคร : สมัครด้วยตัวเองตามวิธีการที่ระบุ
การเตรียมตัวเข้าอบรม:ไปอบรมครั้งแรก ไม่ได้เตรียมตัวอะไรมาก
ประสบการณ์ที่ประทับใจ
- มีพี่โจน อ.ยักษ์**มาคุยด้วยเยอะ** เวลาอ.ยักษ์มาพูดแล้วรู้สึกอิน **ก่อนไปเราก็ไม่ได้รู้จัก**ว่าเค้าเป็นใคร แต่**พอได้ฟังก็รู้สึกว่าเค้าเจ๋ง**อ่ะ - พี่หลุย(วิทยากร) **ตลก กวนๆ ชอบแซว** ทำให้**รู้สึกเป็นมิตร** - กิจกรรมปล่อยเกาะ**สนุก** ได้ทำอาหารแข่งกัน **ภูมิใจ**ที่ข้าวกลุ่มเราอร่อยที่สุดเพราะเราเป็นคนหุง - ก่อนมาเราไม่ได้สนใจเศรษฐกิจพอเพียงเท่าไหร่ พอมานี่**ได้เรื่องนี้เยอะเลยทำให้เข้าใจ** - ตอนรับเกียรติบัตร**ซึ้งมาก** พี่กุ้งพูดให้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณจนเราซึ้งน้ำตาซึม
ปัญหา/ ความกังวลใจ
-ตอน**ทำเกษตรแบบเดิมรู้สึกมันไม่มีความสุข** มีความสุขแค่ตอนรับเงิน แต่ระหว่างทางมันเหนื่อย -เราดื่มน้ำฝางต้มน้ำตาลแล้ว**แพ้** เป็นตุ่มใสเต็มปากเลย พี่เค้าเลยให้ดื่มน้ำคลอโรฟิลล์แล้วมันก็ค่อยๆ หาย เค้า**ต้มน้ำฝางหวานเจี๊ยบ** ใส่น้ำตาลเยอะมาก ทำให้น้ำฝางเปลี่ยนเป็นฤทธิ์ร้อนเลยแพ้ - เป็นคนที่ต้องใช้เวลากับการขับถ่าย ถ้า**มีอะไรมาเร่งอย่างสัญญานเรียกเราก็ต้องรีบแล้ว**
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสบการณ์เข้าอบรม
- การสอนแล้วให้ทำจริงด้วย มันทำให้เรา**เกิดความมั่นใจ**ว่า มันไม่ยากนี่นา **เราทำได้**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3.4 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มหน่วยงานส่งมาอบรม

คุณโอม (คนเมืองทั่วไป อายุ 25ปี)
หลักสูตร CMS #2 | ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติ

"ถามว่าสนุกมั้ย ก็.. ก็ลำบาก"

รับรู้การอบรมจาก :กลับมาช่วยงานอ.โก้หลังเรียนจบแล้ว อาจารย์ก็ได้ให้ไปลองฝึกอบรมเพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
การสมัคร : อาจารย์จัดการให้
การเตรียมตัวเข้าอบรม: เตรียมตัวเหมือนไปเข้าค่ายปกติ
ปัญหา/ ความกังวลใจ
- การดำเนินงาน**ไม่ต่อเนื่อง เปลี่ยนแผนไปมา** ทำให้สับสน - ทุกวันนี้ยัง**งงจุดประสงค์ค่าย**คนอื่นๆ อีกหลายคนก็ไม่เข้าใจรายละเอียด ทำไมต้องมีค่ายนี้ - **ไม่อินไปกับกิจกรรม** ช่วงแรกที่เรียนเรื่องกสิกรรมยังโอเค แต่ช่วงหลังที่สอนการเอาตัวรอดรู้สึกเฉยๆ ไม่สนุก - ประกาศนียบัตรที่ได้มาหลังจบค่าย **ไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ต่อ**
ความต้องการ
- อธิบายให้ชัดเจนถึงจุดประสงค์ของค่าย ให้ผู้เข้าร่วม**เข้าใจ**

ตารางที่ 2.3.5 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มหน่วยงานส่งมาอบรม

คุณแตงโม(นักศึกษา อายุ 23ปี)
หลักสูตรการออกแบบพื้นที่ | ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

"วิชานี้จะไม่ค่อยเรียนในห้อง เน้นปฏิบัติมากกว่า อ.เลยพามาเรียนรู้ด้วยการอบรม"

รับรู้การอบรมจาก :การเรียนวิชา Geo Social ของอ.โก้ อาจารย์จัดทริปพาเด็กทั้งห้องไปอบรม
การสมัคร : อาจารย์จัดการให้
การเตรียมตัวเข้าอบรม:เตรียมใจแล้วว่าต้องไปลำบาก เตรียมเรื่องแบตมือถือ หาทีชาร์ตสำรองไว้/ ผ้าห่ม หมอนเอาไปเอง/ เตรียมรองเท้าแตะ
ประสบการณ์ที่ประทับใจ
- ไปค่าย**ช่วงหน้าหนาว** อากาศเย็นดี **บรรยากาศกำลังดี** ศูนย์ฯ ก็ร่มรื่น - งานที่ทำพรีเซ้นในการอบรมสวย ถูกนำไปติดใช้จริงก็**ภูมิใจ** - **ชอบทานผัก**อยู่แล้ว อาหารที่นี่มีแต่ผัก **ได้กินผักอะไรที่ไม่เคยกิน**ก็**ฟิน**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหา/ ความกังวลใจ
- ที่พักกลางน้ำ **โล่งและหนาวมาก** (อบรมช่วงหน้าหนาว) **นอนไม่หลับ** - ทางเดินไปห้องน้ำเป็น**พื้นดิน** พอ**อาบเสร็จเดินออกมาย่ำดิน**เฉาะแฉะ **ก็สกปรกเหมือนเดิม** - บรรยากาศการกินข้าวดูเหมือน**โรงอาหารโรงเรียน**วิธีการดูเป็น**ค่ายลูกเสือ** - ไม่ชอบการทำกิจกรรมแบบ**ค่ายลูกเสือน่าเบื่อ รู้ทัน**อยู่แล้ว - ก่อนกลับ ดูของในร้านค้า คิดว่า**แพคเกจไม่น่าสนใจ ดูบ้านๆ** - สื่อต่างๆ เช่น สไลด์สอน โปสเตอร์ที่ติดในศูนย์ ยังไม่น่าสนใจ **ไม่สวย ฟ้อนต์ (Font) ดูชาวบ้านสีแว๊นๆ**
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสบการณ์เข้าอบรม
- อยากให้บรรยากาศของการอบรมสบายๆ กว่านี้ เป็นเหมือนกับการได้มา**เที่ยวพักผ่อน**

2.3.1.2 ผู้เข้าอบรมในหลักสูตรของศูนย์อบรมอื่น

ตารางที่ 2.3.6 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มหน่วยงานส่งมาอบรม

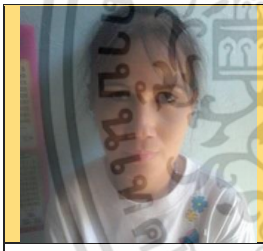 **คุณตุ๊ก** (แม่บ้าน อายุ 49 ปี) **หลักสูตรฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัย** | มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย “ถ้ามีคนส่งให้ไปอบรมที่มาบเอื้องก็ไปนะ ชอบเรื่องนี้อยู่แล้ว”
รับรู้การอบรมจาก :อบต. คัดคนในหมู่บ้านไปอบรมกับมูลนิธิฯ รู้สึกสนใจอยู่บ้าง และมีเวลาว่างจึงไปเข้าร่วม
การสมัคร :อบต. จัดการให้
การเตรียมตัวเข้าอบรม:ไม่ได้มีตารางอบรมให้ดูล่วงหน้า ไม่ต้องพักค้างแรมเพราะมาจัดแถวบ้าน
ประสบการณ์ที่ประทับใจ
- ประทับใจวิทยากร อ.ประเสริฐ สอนดี **เข้าใจคอยยิงมุกตลกให้ขำกัน** - ชอบการสอนที่มีการ**แทรกเกร็ดเคล็ดลับความรู้** ทำให้**รู้สึกว่าเค้ารู้จริง เพราะเค้าทำจริง** - ชอบเรื่องเกี่ยวกับต้นไม้อยู่แล้วตั้งแต่เด็ก **ถ้ามีพื้นที่ก็จะทำ**
ปัญหา/ ความกังวลใจ
- การแบ่งกลุ่มทำให้**ไม่ได้ตามความต้องการ** อยากอยู่กลุ่มทำเรื่องปลูกเห็ดก็**เลือกไม่ได้** - หลังอบรม กลับมาทำน้ำยาใช้เอง ทำครั้งนึง**ปริมาณมากเกินไป ต้องหารกับเพื่อนทำได้ครั้งเดียวก็ไม่ทำอีก** - กลับมาปลูกผักสวนครัว แต่**ผักไม่รอด** (ยกเว้นบางชนิดที่อยู่ทน) **ก็ไม่ได้ปลูกอีก**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ตั้งใจจะทำน้ำหมัก แต่ที่อยู่เป็นบ้านทาวน์เฮ้าส์ **กลัวกลิ่นรบกวน**เพื่อนบ้าน ก็ไม่ได้ทำ - อบต.พยายามจะนำผลิตภัณฑ์ที่ทำกันออกจำหน่าย แต่**ไม่มีใครรู้จักเรา ขายไม่ได้** จึงล้มเลิกไป - เราไม่มีที่ดิน ทำจริงไม่ได้ ที่ไปอบรมมาก็**ลืมแล้วเพราะไม่ได้ใช้**
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสบการณ์เข้าอบรม
- **ถ้ามีที่ดินก็อยากจะทำ**จริงๆ - ถ้ามีคนส่งไปเรียนกับมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติก็ไป **ชอบเรื่องพวกนี้อยู่แล้ว** แต่ไปเองไม่ได้ **ที่ดินไม่มี รถไม่มี ห่วงลูก**ที่บ้านเพราะต้องค้างหลายวัน

ตารางที่ 2.3.7 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มคนเมืองทั่วไป

 คุณเบส (ธุรกิจส่วนตัว อายุ 24ปี) **หลักสูตรพึ่งตนเอง** | พันพรรณ "นี่ว่าจะไปมาบเอื้องอยู่เหมือนกัน"
รับรู้การอบรมจาก :พี่สาวชวนมาอบรม เห็นข่าวอบรมจากเฟซบุ๊ก
การสมัคร : พี่สาวสมัครให้ ทาง Google Form วิธีการตามการอธิบายของพันพรรณ
การเตรียมตัวเข้าอบรม: เตรียมของใช้ไปตามปกติ ห่วงเรื่องยุงเป็นพิเศษ จึงเตรียมยากันยุงไป
ประสบการณ์ที่ประทับใจ
- ชอบความเรียบง่ายของที่นี่ เค้าอยู่กันสบายๆ อยู่กันแบบ**ไม่มีกฎ แต่ทุกคนรู้หน้าที่ของตัวเอง** - **คนที่นี่ Nice กันทุกคน** เป็นกันเองหมด - ได้เพื่อนเป็นแก๊งเด็กเกเรหลังห้อง รุ่นๆ เดียวกัน **ทุกวันนี้ก็ยังติดต่อกันอยู่**ทางกรุ๊ป - เป็นคอร์สที่ดี ถ้าทำได้ก็เหมือนได้ช่วยประเทศ **ทุกคนก็อยากช่วยประเทศอยู่แล้วถ้าพร้อม**
ปัญหา/ ความกังวลใจ
- ไม่ชอบยุง **กลัวยุงเยอะ** - **ห้องน้ำมืดมาก** ไม่มีไฟเลย อาบตอนกลางคืนมองไม่เห็น - **เสียดายที่ไม่ได้เตรียม**กางเกงว่ายน้ำมา**ไม่รู้ว่าแถวนี้มีเขื่อน**ที่เล่นน้ำได้ - ไก่ที่นี่**ขันเช้ามาก** ตี3-4 ก็ขันแล้ว **ไม่ได้เตรียมที่อุดหูมา** - ก็อยากจะทำเพื่อช่วยประเทศ แต่**มันใช้เวลานานกว่าจะเห็นผล**
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสบการณ์เข้าอบรม
- ถ้า**มีไฟห้องน้ำหน่อยก็ดี** บางทีเราไปนู่นไปนี่ กลับมาอาบน้ำดึก มองไม่เห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอบรม

ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง และการอบรมของศูนย์ฯ โดยแบ่งประเภทตามตำแหน่งหน้าที่ที่ต่างกัน ได้แก่ ผู้บริหาร วิทยากร และผู้ดำเนินงาน จึงเลือกสัมภาษณ์ผู้ที่ทำงานในการอบรมหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 2.3.8 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มผู้บริหาร / กลุ่มวิทยากร

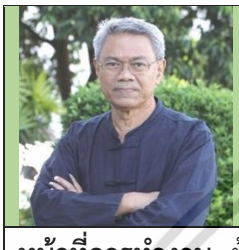

อาจารย์ยักษ์(62 ปี)
ทุกหลักสูตร

"งานที่เราทำมันยาก สร้างนวัตกรรม มันต้องอึด ท้อเมื่อไหร่ แพ้เมื่อนั้น เราต้องดื้อทำตามที่เชื่อ พิสูจน์"

หน้าที่การทำงาน :ผู้ก่อตั้ง ที่ปรึกษา และวิทยากรของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ เครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ

วิชาที่สอน : หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง/ หลักกสิกรรมธรรมชาติ/ ยุทธศาสตร์การบริหารภายใต้ธุรกิจ/ หลักการออกแบบพื้นที่/ โลกกำลังเปลี่ยนแปลง: เราจะรอดได้อย่างไร/ ฐานคนรักทุ่ง ฯลฯ

ปัญหา/ ความกังวลใจ

- ทำยังไงคนจะเข้าใจทฤษฎีท่าน ทฤษฎีท่านเข้าใจยากมากนะ ต้อง**ทำให้คนทั่วไปเข้าใจให้ได้**
- **คนที่มาเรียนมักจะยึดมั่นถือมั่นในตำรา**ที่ตนเรียนมาอยู่แล้ว การอบรมที่ผ่านๆ มามักได้แต่ความรู้กลับไปทิ้งไม่สามารถทำให้คนเข้าใจได้อย่างแท้จริง เราต้องเปลี่ยนสร้างวิญญานใหม่ให้เค้าด้วยวินัย เปลี่ยนให้เค้า แม่นทฤษฎี/มีวิญญาน/ประสานเซียน ได้ก่อนจึงจะใส่ความรู้ต่อไป

ความต้องการ

- ที่ยังทำอยู่ทุกวันนี้เพราะ **ฝันอยากจะเห็นแนวคิดของในหลวงยังอยู่ต่อไป** (เราตาย ท่านตาย แนวคิดยังอยู่)
- มีข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ว่าอนาคตจะเกิดปัญหาอะไร ก็**ต้องรีบจัดการรับมือ ลงไปแก้ไข**
- **ระบบการเรียกรวม**ที่ impact กว่ารหัสตบมือ เสียงดังที่ทุกคนรับรู้ได้
- เป้าหมายของทุกหลักสูตรคือ ทำให้คนพึ่งตนเองให้ได้ก่อน แล้วจะกลายเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้

ตารางที่ 2.3.9 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มวิทยากร

ผู้ใหญ่อ้อย (วิทยากรรับเชิญ อายุ 47ปี)
หลักสูตรกสิกรรมธรรมชาติ
เป็นวิทยากรให้ศูนย์อบรมอื่น

"อบรมในห้องไม่ได้อะไรหรอกค่ะ ต้องไปทำจริง"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าที่การทำงาน :เป็นวิทยากรรับเชิญให้การอบรมของหน่วยบัญชาการพิเศษ ศูนย์อบรมวัดป่าเอราวัณ และสอนให้ชาวบ้านในหมู่บ้านตัวเอง **วิชาที่สอน :**การทำกสิกรรมธรรมชาติ การทำน้ำยาต่างๆ การทำน้ำหมัก การทำน้ำส้มควันไม้
รู้จักมูลนิธิฯ จาก : เคยมาอบรมกสิกรรมธรรมชาติ จากนั้นก็มาเป็นอาสาสมัคร เรียนรู้จากการติดตามลงพื้นที่ เก็บสะสมความรู้เรื่อยๆ จนสอนคนอื่นได้
ประสบการณ์ที่ประทับใจ
- เรียนรู้จากการ**ติดตามอ.ยักษ์** เก็บสะสมความรู้เรื่อยๆ จนสอนคนอื่นได้ - ชอบทุกวันที่ได้อบรม เพราะ**เราเอาไปใช้จริง** - เพื่อนในรุ่นที่เคยอบรมด้วยกัน จบออกไป**ทำจริงเกือบ 100%** ยกเว้นแค่คนที่ไม่มีที่ - ต้องมีเทคนิกการสอน เจอนักเรียนต้องดูเป็น **เปลี่ยนวิธีการสอนตามผู้เรียน**
ปัญหา / ความกังวลใจ
- การ**เปลี่ยนคนยาก**มาก ทำให้เค้าเชื่อและมาทำแบบเรา - ชาวบ้านเกษตรกรก็ซักถามดี แต่**คนที่หน่วยงานพามามักไม่ค่อยให้ความร่วมมือ**
ความต้องการ
- เอาสิ่งที่เรียนไปทำที่บ้าน อยาก**เผยแพร่ให้ที่นารอบๆ ทำตาม**

ตารางที่ 2.3.10 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มอาสาสมัคร

คุณกุ้ง (อาสาสมัคร อายุ 43ปี)
ทุกหลักสูตร
อายุงาน 6 ปี

"เป็นห่วงคนรุ่นใหม่แบบรุ่นลูกเราเนี่ยแหละ ว่าจะเอาตัวรอดต่อไปยังไง"

หน้าที่การทำงาน : ผู้ดูแลเกี่ยวกับการอบรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นที่ ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จ.ชลบุรี และประจำการอยู่ที่นี่
ประสบการณ์ที่ประทับใจ
- ทุกอย่างมันเกิดขึ้นเอง จาก**ความศรัทธาในอ.ยักษ์**ของทุกคน ที่มารวมตัวกัน - ที่ไม่ยอมใช้ระบบออนไลน์รับสมัครเพราะการที่เรา**ได้สื่อสาร**กับคนที่เข้ามา**โดยตรงมันได้ผลกว่า**
ปัญหา
- มักจะจำ**หน้าผู้เข้าอบรมได้ แต่จำชื่อไม่ได้** เนื่องจากแต่ละรุ่นคนเยอะ แล้วอบรมมาหลายรุ่น - พยายามบันทึกข้อมูลผู้เข้าอบรมเป็นไฟล์ Excel แต่ละรุ่น แต่ก็**ทำไม่ทัน** - คนที่มาอบรมในหลักสูตรนึงมีหลากหลาย **บางคนรู้เยอะ รู้น้อย** ทำให้ผู้สอนเสียเวลา
ความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การรับสมัครด้วยการ**โทรคุยกันเป็นวิธีที่ชัวร์ที่สุด** สามารถสื่อสารกันได้โดยตรง - การเขียนใบสมัครใน**กระดาษทำให้มั่นใจกว่า** มีหลักฐานแน่นอน ข้อมูลไม่หาย - อยากได้ระบบค้นหาข้อมูลที่ง่ายขึ้น ครบขึ้น เช่น **ค้นหาตามอาชีพ ค้นหาจากรูปได้ เค้าอยู่จุดไหน**ของประเทศไทย เป็นต้น - **อยากถอดเนื้อหา องค์ความรู้ที่อาจารย์** ทีมงานแต่ละท่านมี ออกมาให้มันไม่หายไป - เครื่องมือบางอย่างที่ช่วย**แสดงรายละเอียดแต่ละหลักสูตร** ให้สามารถถ่ายถอดกับผู้ที่มาติดต่อได้ง่ายขึ้น เห็นภาพมากขึ้นว่า มาหลักสูตรนี้แล้วได้อะไร เป็นอย่างไร

ตารางที่ 2.3.11 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มอาสาสมัคร

 คุณติ๊ก (อาสาสมัคร อายุ 34ปี) **หลักสูตรเรารักษ์ต้นน้ำ** **หลักสูตร CMS** อายุงาน 5 ปี “ค้นหาเป้าหมายให้เจอด้วยตัวเอง อยากรู้ อยากได้สิ่งใด ลงแรงไปหามัน เข้าหามัน”
หน้าที่การทำงาน : หัวหมู่ทะลวงฟันทำหน้าที่บุกเบิกลงพื้นที่หาชาวบ้านโดยตรงเพื่อให้เค้ารู้จักเราและเป็นผอ.ค่ายเด็ก (เรารักษ์ต้นน้ำ กับ AIS) วางแผน ดูแล และจัดการทุกอย่างในค่าย **รู้จักมูลนิธิฯ จาก :** ญาติส่งมาทำงานกับอ.ยักษ์ ทำงานติดตามอ.ยักษ์มาเรื่อยๆ ตั้งแต่ยุคบุกเบิก
ประสบการณ์ที่ประทับใจ
- ชอบความท้าทายในงานที่ได้ทำ **แต่ละวันเจอไม่เหมือนกัน** มันยาก แต่เราก็ต้องทำให้ได้ - สนุก รักการทำค่ายกับเด็กแม้โครงการจะจบไปแล้วยังอยากทำต่อ วิธีการเข้าหาเด็กของเราคือ ใช้**บุคคลิกกวนๆ** กับพวกเด็กแสบ **ทำให้เด็กรู้สึกคุยง่าย** - ถ้าเราจะทำงานกับเด็ก ต้องคิดแบบเด็ก **คิดแบบกลุ่มเป้าหมาย**
ปัญหา / ความกังวลใจ
- ทำค่ายมาทั้งหมด 72 โรงเรียน เหลือที่ยังทำจริงอยู่ 6 – 7 โรงเรียน **ในแง่ Volume คือสอบตก** - กลุ่มเด็กที่เข้าหายากคือ เด็กกะเหรี่ยงที่อยู่ไกล ไม่ค่อยมีความก๋ากั่นเท่าเด็กเมือง -การเรียนรู้กับเราไม่กี่วันในค่ายมันยังไม่ได้ผล **การติดตามดูเค้าหลังจากนั้นต่างหากที่สำคัญ** ทำยังไงให้เค้าเอาไปใช้ได้จริง เมื่อเค้าเป็นแล้ว เค้าสามารถกลับมาสอนคนอื่นได้อีก เป็นวัฏจักร - การทำให้คนที่เรียนจบออกไปทำที่อยู่ในละแวกเดียวกัน รู้จักกัน **เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย**
ความต้องการ
- การทำให้คนเชื่อแนวคิดเรายากที่สุด เพราะฉะนั้นเลยต้อง**เข้าทางเด็ก** - หลังจากทำค่ายมา 3 ครั้ง ทำให้ตกผลึกว่าไม่ควรให้โรงเรียนเข้ามาหาเราอย่างเดียว **เราก็ต้องเข้าไปหาเค้าด้วย พาเค้าเข้าไปทำในบ้านเค้า**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทุกอย่างที่ทำเพื่อคำขวัญที่ว่า **“คืนชีวิตให้แผ่นดิน”** เพื่อให้คุณไม่ทำลายดินทั้งในแง่มิติของดินจริงๆ และนามธรรม
- มาใช้เกมส์ที่ทะลึ่ง ส่อเสียดเด็ดขาด **ความสนุกเกิดได้ไม่จำเป็นต้องทะลึ่ง**
- ทีมงานทุกคนควรจะ**ได้งาน / ได้เพื่อน / ได้พัฒนาตนเอง** ตัวเองทำเป็นก่อนไปสอนคนอื่น
- อยากให้มีการ**ถอดเทคนิค / องค์ความรู้**หยิบมาดูแล้วเรียนรู้ในระยะเวลาอันสั้นว่าต้องทำยังไง
- ทำให้ทีมงานเกิดกระบวนการเดียวกันพื้นฐานเท่ากัน ด้วยการ**ทำแบบฝึกหัด หรือทำชั่วโมงบิน**
- การอบรมผ่านอินเทอร์เน็ต เก็บข้อมูล **ถ่ายทอดในโลกออนไลน์**
- **ทำตัวอย่างความสำเร็จ**ให้ดูว่า เมื่อผ่านกระบวนการไปแล้วออกไปทำอะไรได้
- คนที่ผ่านการอบรมอาจจะมี คนที่ไม่เอา/คนที่อ๋อ พอรู้ละ/คนที่อ๋อประมาณนึง/คนหัวไวใจสู้ ขอ**คนหัวไวใจสู้**ซักคนในรุ่นก็พอแล้ว

ตารางที่ 2.3.12 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มอาสาสมัคร

คุณโอม (อาสาสมัคร อายุ 25ปี)
หลักสูตรการออกแบบพื้นที่
อายุงาน 4 ปี

“อาจารย์ให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เลยให้ลงพื้นที่บ้าง ให้เข้าอบรมบ้าง”

หน้าที่การทำงาน : ผู้ช่วยของอาจารย์โก้ ลงพื้นที่ช่วยออกแบบและปรับปรุงพื้นที่ ประจำการที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.)
รู้จักมูลนิธิฯ จาก : อาจารย์โก้เปิดสอนในวิชา Geo Social

ปัญหา / ความกังวลใจ

- ผู้เข้าอบรมพื้นฐานไม่เท่ากัน บางคนไม่เคยผ่านการอบรมมาก่อน ทำให้**เสียเวลาในการสอน**
- เปรียบเทียบพื้นที่การอบรมที่มาบเอื้องกับน่าน น่านเห็นผลกว่า ที่มาบเอื้องพื้นที่ถูกปรับมานิ่งแล้ว **คนมาเรียนไม่ได้ทำจริง**

ความต้องการ

- อยากรู้ว่าคนที่จบการอบรมจากเราไป **สามารถกลับไปทำจริงได้กี่เปอร์เซ็นต์**
- มองว่าการคัดคนเข้าอบรมสำคัญ น่าจะมีการ**แบ่งระดับการอบรม**ให้ชัดเจนขึ้น
- อยากให้ทุกคนที่มาเรียน**ได้ลงมือจริง** เค้าจะได้รู้ว่าเค้ามีแรงเท่านี้ทำได้แค่ไหน กลับไปออกแบบได้ ทำเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3.13 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มอาสาสมัคร

คุณโด้ (อาสาสมัคร อายุ 22ปี)
หลักสูตรกสิกรรมธรรมชาติ
อายุงาน 1 ปี

"ชาวบ้านก็รุ่นพ่อแม่เรา ที่เค้าเชื่อ เพราะเจอผลเคมีเข้ากับตัว"

หน้าที่การทำงาน : ดูแล จัดเตรียมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติทำงานลงพื้นที่ ประจำการที่ธารสัมฤทธิ์ภายใต้สังกัดสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง

รู้จักมูลนิธิฯ จาก : ชอบทำงานอาสาอยู่แล้ว รุ่นพี่ที่รู้จักชวนมาเป็นอาสาในกิจกรรมของมูลนิธิฯ เกิดติดใจ พอเรียนจบจึงกลับมาสมัคร

ประสบการณ์ที่ประทับใจ

- ชอบงานอาสาอยู่แล้ว รู้สึกเป็นงานที่**ไม่ถูกบังคับ** แถม**ได้เป็นนายตัวเอง**
- ได้เห็นอะไรใหม่ๆ แต่ละครั้งที่ไปได้เจอกับสิ่งใหม่ **ปัญหาใหม่ๆ เหมือนได้เรียนรู้ไปเรื่อยๆ**

ปัญหา / ความกังวลใจ

-การลงพื้นที่**เจอคนหัวแข็ง**ที่เค้าไม่ยอมรับเรา ต้องค่อยๆ พูดให้อย่างน้อย 1 คนในนั้นเชื่อเรา
-ดูแลงานอบรมค่อนข้าง**น่าเบื่อไม่ค่อยมีอะไรทำ**
- อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของศูนย์ฯ ใช้งานมานาน ก็มี**เสื่อมสภาพ**บ้าง

ความต้องการ

- **อยากให้ชาวบ้านเค้าคิดแบบเดียวกับเรา** เชื่อในสิ่งที่เราทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 สรุปและวิเคราะห์ผู้เข้าอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอบรม

ข้อมูลข้างต้นเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่คาดว่าจะนำมาใช้ในโครงการโดยสามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

2.3.1 ผู้เข้าอบรม

จากข้อมูลต่างๆ ทำให้สามารถสรุปกลุ่มผู้เรียนตามลักษณะการมาเข้าร่วมอบรม ซึ่งแสดงถึงระดับความสนใจหรือความชอบที่จะมาเข้าร่วมอบรม แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1) กลุ่มผู้ที่มาด้วยตัวเอง : เป็นกลุ่มที่มีความสมัครใจในการมามากที่สุด ให้ความสนใจกับข่าวสารเกี่ยวกับการอบรมสูง บางคนมีความชื่นชอบมาก มักเชิญชวนคนที่รู้จักมาเข้าอบรมด้วยกัน ติดตามการอบรมอย่างสม่ำเสมอ คนกลุ่มนี้รู้จุดประสงค์ในการมาของตนเองว่าต้องการอะไรจึงมาเข้าอบรม จึงมักไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องการไม่ให้ความร่วมมือในการอบรม

2) กลุ่มผู้ที่ถูกชวนมา : เป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจรองลงมา เป็นกลุ่มที่โอนอ่อนผ่อนตามกลุ่มแรก คือ อาจถูกคนกลุ่มแรกชวนมา แต่ไม่ได้ติดตามข่าวสารการอบรมอย่างใกล้ชิด มีสิทธิที่จะเลือกได้ว่าอยากมาอบรมหรือไม่ จึงค่อนข้างให้ความร่วมมือในการอบรม

3) กลุ่มผู้ที่มาแบบมีเงื่อนไข : เป็นกลุ่มที่มาอบรมโดยมีเป้าประสงค์บางอย่าง เช่น กลุ่มเกษตรกรที่ต้องการอบรมเพื่อให้สามารถกู้ยืมเงินกับ ธกส. ได้ เพราะเป็นเงื่อนไขที่ต้องทำ หรือกลุ่มนักศึกษาที่มาเข้าอบรมเพื่อแลกกับคะแนนของอาจารย์ เป็นต้น กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่อาจรู้สึกเบื่อกับการอบรมได้ง่าย แต่อยู่ในภาวะจำยอมที่ต้องทำแลกกับเงื่อนไขบางอย่าง เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

4) กลุ่มผู้ที่ถูกบังคับให้ต้องมาอบรม : เป็นกลุ่มที่ถูกหน่วยงานหรือองค์กรภายใต้สังกัดส่งเข้ามาอบรม มีความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียนต่ำ ทำให้มักจะมีปัญหาในเรื่องความร่วมมือในการอบรม เบื่อง่าย ไม่สนใจ ทำให้ผู้สอนต้องเหนื่อยเป็นพิเศษ

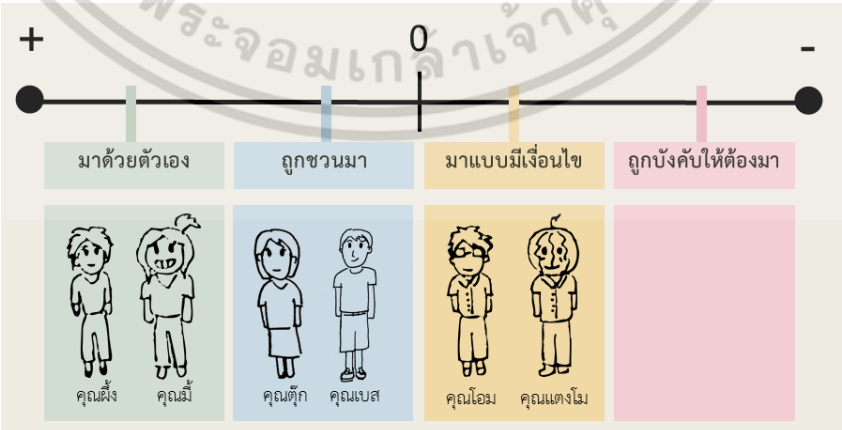

รูปที่ 2.3.1 การวิเคราะห์กลุ่มผู้เรียนตามลักษณะการมาเข้าร่วมอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เข้าอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติที่ผ่านมานั้น มาจากหลากหลายจังหวัด หลากหลายหน้าที่การทำงาน ไปจนถึงชาวต่างชาติ ต่างเมือง ต่างภาษา ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1) คนทั่วไป

คนทั่วไปแบ่งย่อยได้อีกเป็น คนเมืองทั่วไป และคนในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น พนักงานออฟฟิซ แม่ค้า ข้าราชการ เด็กนักเรียน เป็นต้น คนกลุ่มนี้มีลักษณะการมา 2 แบบคือ กลุ่มผู้ที่มาด้วยตัวเอง และกลุ่มผู้ที่ถูกชวนมา

ตารางที่ 2.3.14 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มคนทำงานทั่วไป

ปัญหา / ความคับข้องใจ	ความต้องการ / ความสนใจ
- มีเวลาน้อย - มีพื้นฐานน้อย - กลับไปไม่ได้ทำจริง (ไม่มีเวลา ไม่ดูแล)	- คอร์สสั้นไม่ควรเกิน 4 วัน เน้นวันเสาร์ อาทิตย์ - บรรยากาศเหมือนมาพักผ่อน - วิธีการที่เข้าใจง่าย ไม่ต้องดูแลบ่อย

2) เกษตรกร

เกษตรกรเป็นกลุ่มหลักที่มาเข้าร่วมอบรม และเป็นกลุ่มที่มูลนิธิฯ ให้ความสำคัญจนถึงกับตั้งอาสาสมัครลงพื้นที่เพื่อเข้าถึงกลุ่มนี้ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วยังทำกสิกรรมระบบเดิม คือ การใช้สารเคมี จึงมาเข้าร่วมอบรมใน 2 ลักษณะคือ กลุ่มผู้ที่มาด้วยตัวเอง และกลุ่มผู้ที่ถูกชวนมา

ตารางที่ 2.3.15 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเกษตรกร

ปัญหา / ความคับข้องใจ	ความต้องการ / ความสนใจ
- ด้านการเงิน - มี Ego ของตัวเอง ในเกษตรแบบเดิมที่ทำอยู่แล้ว มีความเคยชิน	- ต้องการเห็นผลผลิตที่ดี - เคล็ดลับที่ทำให้การทำงานของเค้าง่ายขึ้น

3) ผู้ที่หน่วยงานส่งมาเข้าอบรม

เป็นกลุ่มที่อยู่ภายใต้สังกัดองค์กรหรือหน่วยงานหนึ่งที่ต้องการส่งผู้ใต้บังคับบัญชามาเข้าอบรมกับมูลนิธิฯ เพื่อเป้าหมายบางอย่าง เช่น การพัฒนาบุคคลากร การปบรับทัศนคติ เป็นต้น ลักษณะการมาอบรมมี 2 แบบคือ การมาแบบมีเงื่อนไข และถูกบังคับให้มาเข้าอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3.16 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มหน่วยงานส่งมาอบรม

ปัญหา / ความคับข้องใจ	ความต้องการ / ความสนใจ
- เบื่อง่าย เพราะไม่เต็มใจมา - คิดว่าต้องมาลำบาก มาเหนื่อย	อยากรู้จุดประสงค์การอบรม (อยากรู้ว่าให้มาทำอะไร?)

5) ดารา / ผู้มีชื่อเสียง

เป็นกลุ่มที่มักจะมาพร้อมด้วยสื่อมวลชน หรืออาจจะได้รับความสนใจจากผู้อื่น ลักษณะการมาเข้าอบรมมี 3 แบบคือ การมาด้วยตนเอง ถูกชวนมา และการมาแบบมีเงื่อนไข (ในที่นี้ เช่น ถูกเชิญมา ถูกว่าจ้างมา เป็นต้น)

การมาของคนกลุ่มนี้ส่งผลดีในแง่การประชาสัมพันธ์ ที่ทำให้คนที่ชื่นชอบหรือติดตามผู้มีชื่อเสียงเหล่านี้อยู่แล้วได้รู้จักหรือสนใจมูลนิธิฯ และการทำงานของมูลนิธิฯ มากขึ้น

6) ชาวต่างชาติ

กลุ่มคนหัวใจสีเขียว มักจะเป็นชาวต่างชาติที่ชื่นชอบในเรื่องธรรมชาติ มีความสนใจ กระตือรือร้นในการมา ลักษณะการมาเข้าอบรมมี 3 แบบคือ การมาด้วยตนเอง ถูกชวนมา และการมาแบบมีเงื่อนไข (ในที่นี้ เช่น นักเรียนแลกเปลี่ยนที่มาเพื่อศึกษา เป็นต้น)

2.3.2 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดอบรม

หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้การอบรมครั้งหนึ่งเกิดขึ้น ประกอบจากเจ้าหน้าที่หลายส่วนที่มาทำงานร่วมกัน แบ่งได้ดังนี้

1) วิทยากร : วิทยากรของมูลนิธิฯ มาในรูปแบบวิทยากรรับเชิญและวิทยากรประจำ

ตารางที่ 2.3.17 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างวิทยากร

ปัญหา / ความคับข้องใจ	ความต้องการ / ความสนใจ
- ไม่อยากให้คนมาเรียนได้ความรู้กลับไปทิ้ง (ไม่ได้ใช้จริง) - คนที่ถูกบังคับมามักจะไม่ตั้งใจเรียน	- ถ่ายทอดศาสตร์พระราชาให้ทุกคนเข้าใจอย่างแท้จริง

2) อาสาสมัคร : อาสาสมัครของมูลนิธิฯ ประกอบด้วยคนหลากหลายจากทั่วทุกสารทิศมาทำงานร่วมกัน คนนึงสามารถทำงานได้หลากหลายไม่มีหน้าที่ประจำเป็นของตัวเอง ยกเว้นบางคนที่ถูกมอบหมายแน่นอน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วหน้าที่ก็จะถูกสลับสับเปลี่ยนได้ตามการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาสาสมัครแบ่งเป็นหลายส่วน แยกกันตามการขึ้นตรงกับหน่วยงาน ดังนี้

- อาสาสมัครของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ
- อาสาสมัครของสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง
- อาสาสมัครของศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จ.ชลบุรี
- อาสาสมัครของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

ตารางที่ 2.3.18 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัคร

ปัญหา / ความคับข้องใจ	**ความต้องการ / ความสนใจ**
- ผู้อบรมเยอะ บางทีจำหน้าได้ จำชื่อไม่ได้ - ความสำเร็จที่ผ่านมาคิดในแง่ Volume คือ สอบตก	- อยากให้คนรุ่นใหม่เข้ามาช่วยกัน องค์กรจะได้อยู่ต่อไปได้ - พยายามปรับปรุงระบบการทำงานให้ดีขึ้น แต่ทำไม่ทัน คนทำงานน้อย

3) หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดอบรม

หน่วยงานเหล่านี้มาจากหลากหลายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นพันธมิตรที่ร่วมมือกันในด้านต่างๆ คือ การมาใช้สถานที่ในการจัดอบรม การใช้เป็นสถานที่ในการจัดอบรม และการเชิญมาเป็นวิทยากรในการอบรม

4) สื่อมวลชน

เป็นกลุ่มที่ถูกเชิญหรือมาติดตาม ดาราหรือผู้มีชื่อเสียง หรือกิจกรรมสำคัญของมูลนิธิฯ เพื่อทำการประชาสัมพันธ์ต่อไป

5) ผู้บริหาร : ผู้บริหารของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ และศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติ ซึ่งต่างจากผู้บริหารโดยทั่วไป ที่จะทำหน้าที่ควบคุมและส่งการงานอยู่เบื้องหลังเท่านั้น แต่ผู้บริหารของที่นี่ลงมาทำงานร่วมกับอาสาสมัครด้วย จึงอาจเรียกได้ว่าผู้บริหารเหล่านี้ก็คืออาสาสมัครอีกกลุ่มหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 การบริหารโครงการฝึกอบรม

2.4.1 การจัดฝึกอบรม

การบริหารงานฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ นอกเหนือไปจากจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการฝึกอบรม และหลักการบริหารงานฝึกอบรมแต่ละขั้นตอนแล้ว ผู้รับผิดชอบงานฝึกอบรมควรจะต้องมีความรู้พื้นฐานทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์แขนงต่างๆ อย่างกว้างขวาง เช่น สังคมวิทยา จิตวิทยา และศาสตร์การจัดการ ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดหลักสูตรและโครงการฝึกอบรมได้ง่ายขึ้น มีความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารบุคคลและการพัฒนาบุคคลด้วยวิธีการอื่นๆ นอกเหนือไปจากการฝึกอบรม มีความเข้าใจถึงหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติต่อผู้เข้าอบรมได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนเข้าใจถึงหลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์อยู่บ้างพอที่จะสามารถทำการสำรวจ เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการบริหารงานฝึกอบรมได้ นอกจากนั้น ผู้ดำเนินการฝึกอบรมยังจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ทั้งด้านการเขียนและการพูดในที่ชุมนุมชน ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์ดีเพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารกับกลุ่มผู้เข้าอบรมและประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

นอกจากการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวข้างต้นนี้แล้ว ทัศนคติของผู้รับผิดชอบงานฝึกอบรม ยังเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานฝึกอบรมอีกด้วย ผู้รับผิดชอบงานฝึกอบรมเองจะต้องเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการฝึกอบรม มีความเห็นสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม รวมทั้งควรจะต้องมีความเชื่อว่า การฝึกอบรมนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาคน และนำไปสู่การปรับปรุงในอนาคตได้ ทัศนคติเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารงานฝึกอบรมและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรม (วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ ม.บูรพา, 2559)"

2.4.1.1 นิยามและความหมาย

กระบวนการฝึกอบรม หมายถึง "กระบวนการหรือ ขั้นตอนการปฏิบัติในอันที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ ทักษะ หรือความชำนาญ ตลอดจนประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.4.1.2 ประเภทการฝึกอบรม

การแบ่งประเภทการฝึกอบรม

แนวคิดและวิธีการจัดแบ่งประเภทของการฝึกอบรมโดยยึดหลักต่างๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. แบ่งโดยยึดช่วงเวลาในการทำงานเป็นหลัก แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การฝึกอบรมก่อนประจำการ (Pre-Service Training)

เป็นการฝึกอบรมซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมบุคลากรก่อนเข้ารับหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ที่จะได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื้อหาของการฝึกอบรมจะเน้นเรื่องที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างละเอียดทุกด้าน ซึ่งมักจะรวมถึงการสร้างทักษะในการปฏิบัติงานไว้ด้วย

2. การฝึกอบรมระหว่างประจำการ (In-Service Training)

เป็นการฝึกอบรมซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทัศนคติ แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้สามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น หรือช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานอันมีสาเหตุมาจากตัวผู้ปฏิบัติงานเอง หรือเพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรให้พร้อมสำหรับการเลื่อนตำแหน่งหรือเปลี่ยนสายงาน

ข. แบ่งโดยยึดลักษณะวิธีการฝึกอบรมเป็นหลัก

1. การฝึกปฏิบัติงานปกติในที่ทำการ (On the Job Training หรือ Desk Training)

เป็นการฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงานจริงๆ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจถึงวิธีการทำงานที่ถูกต้องเหมาะสม โดยจำกัดเฉพาะงานที่จะต้องทำจริงเท่านั้น โดยให้ผู้เข้าอบรมทำงานนั้นๆ ตามปกติ แล้วมีผู้คอยกำกับดูแลให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ผู้คอยกำกับอาจเป็นหัวหน้างานหรือครูฝึกก็ได้ ซึ่งจะทำหน้าที่อธิบายหรือสาธิตเพิ่มเติมจากการเรียนรู้ ซึ่งผู้เข้าอบรมได้รับจากการฝึกปฏิบัติของตนเองเป็นหลัก ในช่วงหลังการฝึกอบรมแบบนี้มักจะเป็นการปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานซึ่งได้มีผู้เขียนระบุถึงขั้นตอน และรายละเอียดในการปฏิบัติงานนั้นๆ ไว้แล้ว

2. การฝึกอบรมนอกสถานที่ทำงาน (Off the Job Training)

วัตถุประสงค์เพื่อเตรียมให้ผู้เข้าอบรมพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันที หรือพร้อมในการที่จะเข้ารับการฝึกปฏิบัติงานปกติ ในที่ทำการ (On the Job Training) หรือใช้เพื่อลดค่าใช้จ่ายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หากใช้การอบรมระหว่างการปฏิบัติงานทันทีกรณีที่เป็นงานที่เสี่ยงต่อความเสียหายหรือเสี่ยงอันตราย

การฝึกอบรมแบบนี้มักจะมีลักษณะที่เรียกว่าการฝึกอบรมแบบห้องเรียน (Classroom Training) คือ จะเน้นถึงการจัดให้ผู้เข้าอบรมได้ทีละมากๆ ตั้งแต่ 10 - 100 คน จึงมักจะใช้สถานที่ในห้องประชุมเป็นหลักการฝึกอบรมมักใช้เทคนิค การบรรยาย การอภิปรายเป็นหลัก และอาจมีการใช้โสตทัศนูปกรณ์ การสาธิต เทคนิคแบบกลุ่ม ฯลฯ

3. การฝึกอบรมแบบผสม คือ หลักสูตรการฝึกอบรมที่มีทั้งการฝึกอบรมขณะทำงาน และการฝึกอบรมนอกสถานที่ทำงานประกอบกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. แบ่งตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. การฝึกอบรมเป็นรายคน เป็นการฝึกอบรมเฉพาะรายตามความจำเป็นในการฝึกอบรมของบุคคลรายนั้น โดยอาจเป็นอบรมปฐมนิเทศเป็นรายตัว การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน การจัดให้ฝึกอบรมด้วยตัวเองทางไปรษณีย์ หรืออาจใช้เทคนิคทางการบริหารอื่นๆ เช่น การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ เป็นต้น

2. การฝึกอบรมเป็นคณะ เป็นการฝึกอบรมให้กับกลุ่มบุคลากรซึ่งมีลักษณะความจำเป็นในการฝึกอบรมเหมือนกันทีละจำนวนมากๆ หรือที่เรียกว่า Class Room Training นั่นเอง

ง. แบ่งตามลักษณะของเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม

การกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมในแต่ละด้าน และแบ่งประเภทการฝึกอบรมออกเป็นด้านต่างๆ ตามลักษณะของหลักสูตรฝึกอบรม เช่น การฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การฝึกอบรมด้านการปฏิบัติงานธุรการ การฝึกอบรมด้านการบริหาร เป็นต้น

จ. แบ่งตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะเชื่อมโยงไปถึงลักษณะของเนื้อหาหลักสูตรที่จัดอบรมด้วย ได้แก่

1. การฝึกอบรมแบบเปิดกว้างสำหรับกลุ่มเป้าหมายทั่วไป เพื่อให้ความรู้ทั่วๆไป ในลักษณะที่ต้องการสร้างกรอบแนวความคิดและแนวปฏิบัติอย่างกว้างๆ ไม่ได้เฉพาะเจาะจงไปที่กลุ่มใดชัดเจน

2. การฝึกอบรมแบบแคบเพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่มีการกำหนดไว้แน่นอน เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้หรือสร้างความสามารถเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ โดยใช้หลักสูตรซึ่งกำหนดขึ้นโดยเฉพาะตามความจำเป็นในการฝึกอบรม และมักจะเน้นถึงแนวการปฏิบัติงานในรายละเอียด ซึ่งผู้เข้าอบรมจะนำไปใช้ในการทำงานได้มากกว่าการฝึกอบรมแบบเปิดกว้าง เช่น การฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่บุคคล การฝึกอบรมเลขานุการผู้บริหาร เป็นต้น

ฉ. แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งอาจแยกการฝึกอบรมออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. การฝึกอบรมเพื่อแก้ไขปัญหาที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว คือ เมื่อการดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรมีปัญหาเกิดขึ้นสามารถสำรวจค้นพบได้ หรือเป็นที่ปรากฏชัดแจ้งว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการฝึกอบรม (เรียกว่ามีความจำเป็นในการฝึกอบรม) จึงได้มีการจัดการฝึกอบรมขึ้น เช่น เมื่อพบว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจดรายงานการประชุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเทคนิคการจดรายงานการประชุมขึ้น

2. การฝึกอบรมเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความจำเป็นในการฝึกอบรมประเภทนี้มักเกิดขึ้นเมื่อมีแผน หรือมีความคาดหมายว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล หรือวิธีการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปฏิบัติงานในหน่วยงานและบุคลากรที่มีอยู่เดิมในปัจจุบันยังไม่สามารถรองรับการปฏิบัติงานใหม่นั้นได้ จึงจำเป็นจะต้องจัดการฝึกอบรมเพื่อป้องกันปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เช่น เมื่อมีแผนจะนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านใดด้านหนึ่ง จึงจำเป็นต้องรีบจัดการฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากรที่จะต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเสียก่อน

3. การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้นในระยะยาว หมายถึง เมื่อไม่ได้มีปัญหาหรือมีแผนในการเปลี่ยนแปลงในระยะสั้นแต่อย่างใด แต่ในระยะยาวมุ่งที่จะพัฒนางานและพัฒนาบุคลากรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศขององค์กรโดยรวม ดังที่มักจะมีคำกล่าวว่าการอยู่นิ่งเฉยไม่พัฒนาก็คือการถอยหลังไปเรื่อยๆ เพราะผู้อื่นก็จะแซงหน้าขึ้นไปหมด จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้นอีก จึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมขึ้นอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงทั้งองค์กร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1.3 วิธีการฝึกอบรม

วิธีการหรือเทคนิคการฝึกอบรม โดยทั่วไปแล้วอาจแบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ (Benjawan_B, 2552) ดังนี้

1. เทคนิคการฝึกอบรม ประเภทที่เน้นวิทยากรเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ (Leader-centered techniques) ได้แก่

1.1 การบรรยาย (Lecture)

เป็นวิธีถ่ายทอดความรู้ โดยบอกเล่าเหตุการณ์ ชี้แจง ขยายความ อธิบายเนื้อหา ให้ความรู้ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้อบรมจะได้เนื้อหาสาระมากและครบถ้วนตามความต้องการของวิทยากร

1.2 การบรรยายเป็นชุดหรือการประชุมทางวิชาการ (Symposium)

เป็นการบรรยายเชิงวิชาการ มีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 2 - 6 คน แต่ละคนจะบรรยายเฉพาะหัวข้อที่ตนเองเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการเชื่อมโยงระหว่างผู้เข้าอบรม สรุปประเด็นสำคัญของวิทยากรแต่ละคน และพิธีกรจะรวบรวมคำถามและถามแทนผู้เข้าอบรม

1.3 การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion)

เป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขซึ่งกันและกัน ในกลุ่มที่มีความรู้ความสนใจในเรื่องเดียวกัน วิทยากรมีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ให้แนวคิดข้อเท็จจริงความคิดเห็นในมุมมองของตน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน อาจใช้เหตุผลโต้แย้ง หรือสนับสนุนกัน

1.4 การสาธิต (Demonstration)

เป็นการแสดงหรือลงมือกระทำ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เห็นการปฏิบัติจริง เหมาะสำหรับเนื้อหาที่ไม่สามารถอธิบายให้เข้าใจได้โดยง่าย มีลักษณะคล้ายสอนงาน นิยมใช้กับหัวข้อวิชาที่มีการปฏิบัติร่วมกับการบรรยาย เช่น การฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เตรื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ในการทำอาหาร

2. เทคนิคการฝึกอบรม ประเภทที่เน้นกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ (Group-centered techniques) ได้แก่

2.1 การสัมมนา (Seminar)

เป็นการประชุมของผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องเดียวกัน หรือมีตำแหน่งเดียวกัน ประสบปัญหาเหมือนกัน ต้องการที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ่ายทอดความรู้ และค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

2.2 การระดมความคิด หรือระดมสมอง (Brainstorming)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจและตื่นตัวตลอดเวลา เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ควรจัดประชุมกลุ่มเล็กไม่เกิน 15 คน วิทยากรจะเป็นผู้กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ อย่างอิสระ ไม่คำนึงถึงผิดหรือถูก ดีหรือไม่ดี เป็นไปได้หรือเป็นไม่ได้ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม และห้ามมิให้มีการโต้แย้ง ซักถาม ตำหนิ หรือวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นของผู้อื่น ทุกความคิดเห็นจะได้รับการยอมรับจากกลุ่ม พร้อมทั้งนำทุกความเห็นมาวิเคราะห์ความคิดเห็นที่ดีที่สุดเหมาะสมที่สุด

2.3 การใช้กรณีศึกษา (Case Study)

ช่วยให้ผู้อบรมได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง นำเหตุการณ์ต่างๆ มาศึกษา วิเคราะห์ อภิปราย วิจารณ์ ตัดสินใจ หาข้อสรุป หรือแก้ปัญหาร่วมกัน บุคคลที่เข้าฝึกอบรมที่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิควิธีนี้ คือผู้บริหาร ผู้จัดการและผู้ที่จะเข้าสู่ระดับมืออาชีพ และการสนองตอบวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมจะใช้ได้ดีกับการฝึกอบรมที่ต้องการเปลี่ยนทัศนคติ และสร้างเสริมทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

2.4 การฝึกปฏิบัติ (Practical Exercise)

เน้นความสำคัญในการเพิ่มทักษะ ความชำนาญ โดยให้ผู้อบรมลงมือปฏิบัติเป็นทุกคน

2.5 การแสดงบทบาทสมมุติ

ผู้อบรมแสดงบทบาทในสถานการณ์ โครงเรื่องที่วิทยากรกำหนดเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเห็นภาพในเรื่องราวที่ต้องการให้เรียนรู้ จากนั้นผู้อบรมที่เป็นผู้ชมจะอภิปราย วิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นร่วมกับวิทยากร

2.6 เกมการบริหาร

เป็นกิจกรรมกลุ่มย่อย เพื่อแข่งขันเล่นเกมต่างๆ ในกลุ่มจะเลือกหัวหน้า และกำหนดบทบาทสมาชิกแต่ละคน

2.7 การศึกษานอกสถานที่

ผู้เข้าอบรมได้เยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ ได้เห็นของจริง สถานการณ์จริง การปฏิบัติงานจริง โดยมีวิทยากรเป็นผู้บรรยายให้ความรู้ สรุปเนื้อหาสาระ ให้กลุ่มเขียนรายงานหลังจากกลับจากการศึกษาดูงาน

2.8 การฝึกปฏิบัติงานในเวลาจำกัด (In Basket Training)

เป็นการฝึกจำลองการปฏิบัติจริงในการปฏิบัติงานแต่ละวันโดยเฉพาะงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานเอกสารที่ได้รวบรวมไว้ในตะแกรง โดยฝึกให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกการปฏิบัติงานและการตัดสินใจตามลำดับก่อนหลังตามความเหมาะสมของงานภายในระยะเวลาจำกัดที่กำหนดให้ โดยไม่มีผู้อื่นช่วยและไม่มีข้อมูลอื่นประกอบการตัดสินใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9 การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz Group)

เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็นกลุ่มย่อยๆ จากกลุ่มใหญ่ โดยจัดแบ่งสมาชิกในกลุ่มย่อยออกเป็น 2 - 6 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาประเด็นปัญหาร่วมกัน ซึ่งปัญหาแต่ละกลุ่มย่อยได้รับอาจเป็นปัญหาเดียวกัน หรือคนละปัญหาก็ได้ ภายใต้ความช่วยเหลือจากวิทยากรประจำกลุ่มยอยในแต่ละกลุ่ม และภายในเวลาที่ได้กำหนดไว้

2.10 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่สนับสนุนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ร่วมกันลงมือทำงาน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้น ส่วนใหญ่การประชุมเชิงปฏิบัติการทั่วไป วิทยากรจะบรรยายให้ความรู้ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องก่อนแล้วเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริงในกลุ่มย่อย โดยอาจเป็นการเสนอปัญหาให้แก้ไข เป็นเทคนิคการฝึ กอบรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากและได้ลงมือปฏิบัติจริง การได้รับหรือให้ข้อมูลใหม่ๆ ซึ่งจะแสดงผ่านออกมาในรูปแบบต่างๆ โดยไม่เน้นไปที่การบรรยาย (Lecture) หรือการให้ความรู้เชิงทฤษฎี แต่เป็นการพาเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ (TRONGPRADIT, 2558)

3. เทคนิคการฝึกอบรม ประเภทที่เน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ได้แก่

3.1 การสอนงาน (Coaching)

เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน เรียนรู้เทคนิคการทำงานอย่างรวดเร็ว เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เข้าอบรม

3.2 การสอนโดยแบบเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction)

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกเรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์สำเร็จรูปที่จัดเตรียมไว้ ประกอบไปด้วย เนื้อหา แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ที่จะต้องศึกษาปฏิบัติ ตรวจสอบด้วยตัวเอง

4. เทคนิคการฝึกอบรมประเภทที่เน้นการใช้โสตทัศนูปกรณ์เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ได้แก่

4.1 การนำเสนอโดย ใช้สไลด์ หรือเทป (Slide/Tape Presentation)

4.2 โทรทัศน์การสอน (Instructional television)

4.3 การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-Aided Instruction)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1.4 กระบวนการฝึกอบรม

รูปที่ 2.4.1 แผนภูมิกระบวนการฝึกอบรม

กระบวนการฝึกอบรมมีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน (ศุภสารัมภ์, 2558) ซึ่งผู้รับผิดชอบจัดโครงการ ฝึกอบรมแต่ละโครงการควรจะต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนอย่างครบถ้วน เพื่อให้เป็นการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบมีความสมบูรณ์ และเกิดผลสำเร็จตรงตามเป้าหมาย ดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม หมายถึง การค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น มีปัญหาเรื่องใดบ้างที่จะสามารถแก้ไขให้หมดไปหรืออาจทำให้ทุเลาลงได้ด้วยการฝึกอบรม โดยรวมไปถึงการพยายามหาข้อมูลด้วยว่ากลุ่มเป้าหมายที่ต้องเข้ารับการอบรมเป็นใคร มีจำนวนมากน้อยเพียงใด มีภารกิจใดบ้างที่ควรจะต้องแก้ไข ปรับปรุง ด้วยการฝึกอบรมพฤติกรรมประเภทใดบ้างที่ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ ทัศนคติ หรือประสบการณ์ ทั้งนี้ สภาพการณ์ที่เป็นปัญหาและแสดงถึงความจำเป็นในการฝึกอบรมอาจมีทั้งที่ปรากฏชัดแจ้ง และเป็นสภาพการณ์ที่ซับซ้อนจำเป็นต้องวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาเพื่อค้นหา วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรมมีหลายหลายวิธี เช่น การสำรวจ การสังเกตการณ์ การทดสอบ และการประชุม เป็นต้น

2. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง การนำเอาความจำเป็นในการฝึกอบรมซึ่งมีอยู่ชัดเจนแล้วว่ามีปัญหาใดบ้างที่จะแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงเป็นด้านใดนั้น มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตร โดยอาจประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม หมวดวิชา หัวข้อวิชา วัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อวิชา เนื้อหาสาระหรือแนวการอบรม เทคนิคหรือวิธีการอบรม ระยะเวลา การเรียงลำดับหัวข้อวิชาที่ควรจะเป็น ตลอดจนการกำหนดลักษณะของวิทยากรผู้ดำเนินการฝึกอบรม ทั้งนี้ เพื่อจะทำให้ผู้เข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อบรมได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอน และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนทำให้สิ่งที่เป็นปัญหาได้รับการแก้ไขลุล่วงไปได้ หรืออาจทำให้ผู้เข้ารับการอบรมทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มใจยิ่งขึ้น

3. การกำหนดโครงการฝึกอบรม คือ การวางแผนการดำเนินการฝึกอบรมอย่างเป็นขั้นตอนด้วยการเขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรดังที่เรียกว่า "โครงการฝึกอบรม" เป็นการระบุรายละเอียดที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ตั้งแต่เหตุผลความเป็นมาหรือความจำเป็นในการฝึกอบรมหลักสูตร หัวข้อวิชาต่างๆ วิทยากร คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการอบรม วันเวลา สถานที่อบรม ประมาณการ ค่าใช้จ่าย ตลอดจนรายละเอียดด้านการบริหารและธุรการต่างๆ ของการฝึกอบรม ทั้งนี้ เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย นับตั้งแต่ผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรม ผู้บังคับบัญชา ในหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิทยากร และที่สำคัญคือ ผู้บริหารซึ่งมีอำนาจอนุมัติโครงการและค่าใช้จ่าย จำเป็นจะต้องเข้าใจถึงรายละเอียดต่างๆ ของการฝึกอบรมโดยใช้โครงการฝึกอบรมที่เขียนขึ้นเป็นสื่อนั่นเอง

4. การบริหารโครงการฝึกอบรม สำหรับขั้นตอนนี้ ในตำราการบริหารงานฝึกอบรมบางเล่มระบุเป็นขั้นของ "การดำเนินการฝึกอบรม" แต่เนื่องจากผู้เขียนพิจารณาเห็นว่าถึงแม้จะดูเหมือนว่าการดำเนินการฝึกอบรมเป็นหัวใจสำคัญของการจัดโครงการฝึกอบรม หากแท้ที่จริงแล้วการดำเนินการฝึกอบรมเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการบริหารโครงการฝึกอบรม เพราะการดำเนินการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้นั้น นอกจากมาจากวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถและหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสมแล้ว ยังจำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดการฝึกอบรม ซึ่งเข้าใจหลักการบริหารงานฝึกอบรมพอที่จะสามารถวางแผนและดำเนินงานธุรการทั้งหมดในช่วงทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย จึงได้กำหนดขั้นตอนนี้เป็นการบริหารโครงการฝึกอบรมเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ผู้จัดโครงการฝึกอบรมควรทราบทั้งหมด

ส่วนในการดำเนินการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ผู้จัดโครงการอบรมจะต้องมีบทบาทหลัก ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับวิทยากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้าอบรม ทั้งในด้านสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ การเงิน ฯลฯ และในขณะเดียวกันยังต้องดำเนินงานในฐานะผู้อำนวยการโครงการ ทำหน้าที่ควบคุมให้การฝึกอบรมดำเนินไปตามกำหนดการจัดให้มีกิจกรรมละลายพฤติกรรมและกิจกรรมกลุ่มต่างๆ ในระหว่างผู้เข้าอบรม จะช่วยสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้สำหรับผู้เข้าอบรมได้เป็นอย่างดี มิฉะนั้น อาจไม่สามารถทำให้การฝึกอบรมดำเนินไปตามที่ระบุไว้ในโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม ในขั้นตอนของการกำหนดโครงการฝึกอบรมผู้รับผิดชอบจะต้องคำนึงถึงการประเมินผลการฝึกอบรมไว้ด้วยว่า จะดำเนินการประเมินผลด้วยวิธีการใดบ้าง โดยใช้เครื่องมืออะไร และจะดำเนินการติดตามผลการฝึกอบรมหรือไม่ เมื่อใด เพราะเมื่อการฝึกอบรมเสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้รับผิดชอบโครงการควรจะต้องทำการสรุปประเมินผลการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และจัด จัดทำรายงานเสนอให้ผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาถึงผลของการฝึกอบรม ส่วนผู้รับผิดชอบโครงการ เองก็จะต้องนำเอาผลการประเมินโครงการฝึกอบรมทั้งหมดมาเป็นข้อมูลย้อนกลับหรือ Feedback ใช้พิจารณาประกอบในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเช่นเดียวกัน ในครั้ง/รุ่นถัดไปในขั้นตอนของการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมว่าควรจะต้องมีการพัฒนา หรือปรับปรุงหลักสูตร หรือการดำเนินการในการบริหารงานฝึกอบรมอย่างไรบ้าง เพื่อจะทำให้การฝึกอบรมเกิดสัมฤทธิ์ผลตรงตามวัตถุประสงค์ ของโครงการเพิ่มขึ้น

ในการจัดฝึกอบรมแต่ละโครงการนั้น ผู้รับผิดชอบจัดการฝึกอบรมจะสามารถตรวจสอบว่าการดำเนินงานของตนเป็นการฝึกอบรมอย่างมีระบบหรือไม่ ด้วยการตอบคำถามดังต่อไปนี้ให้ได้ครบทุกข้อ คือ

1) ทำไมจึงต้องจัดการฝึกอบรม แน่ใจหรือว่าปัญหานั้นจะแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม
2) ใครเป็นกลุ่มบุคคลเป้าหมาย และใครเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบ้าง
3) จะฝึกอบรมไปเพื่ออะไร พฤติกรรมอะไรบ้างที่ต้องการจะให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
4) จะฝึกอบรมในเรื่องอะไรบ้าง หลักสูตรฝึกอบรมจะเป็นอย่างไร
5) จะฝึกอบรมอย่างไร มีความพร้อมในด้านใดบ้าง
6) ฝึกอบรมแล้วได้ผล หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1.5 การบริหารโครงการฝึกอบรม

ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมควรจะร่วมกันวางแผนดำเนินการฝึกอบรม ซึ่งมีลักษณะเป็นแผนปฏิบัติการหรือที่เรียกว่า Action Plan ที่ระบุถึงกิจกรรมต่างๆ ขั้นตอน และแนวทางที่จะดำเนินการอย่างละเอียด พร้อมทั้งระบุลำดับการกระทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยว่าสิ่งใดจะต้องดำเนินการก่อน-หลัง ตลอดจน กำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบดำเนินการสำหรับแต่ละกิจกรรมอันเป็นการแบ่งงานกันทำไว้ด้วยแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของโครงการฝึกอบรมซึ่งมีระยะเวลาฝึกอบรมยาวนาน และมีการฝึกอบรมหลายหมวดวิชา ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างมีขั้นตอน รู้ข้อมูล เหตุผล ความจำเป็น และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความร่วมมือประสานงานกันระหว่างผู้มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน สะดวกในการติดตามผลการปฏิบัติงานตลอดจนอาจช่วยลดปัญหาและอุปสรรค และช่วยทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ (ศุภสารัมภ์, 2558)

เพื่อให้การบริหารโครงการฝึกอบรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาจแบ่งการวางแผนการดำเนินงานฝึกอบรม ออกเป็น 3 ส่วน คือ

- การดำเนินงานสำหรับระยะเวลาก่อนการฝึกอบรม
- การดำเนินงานสำหรับช่วงระหว่างการฝึกอบรม
- การดำเนินงานสำหรับช่วงหลังการฝึกอบรม

การวางแผนการดำเนินงานสำหรับแต่ละโครงการฝึกอบรมอาจจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมและลักษณะเฉพาะ แต่ก็จะมีขั้นตอนและกิจกรรมที่สำคัญๆ คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ให้สามารถนำไปใช้เป็นรายการเพื่อการตรวจสอบ (Checklist) ถึงสิ่งต่างๆ ที่ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมจะต้องดำเนินการในการบริหารโครงการฝึกอบรม

ก. การดำเนินงานสำหรับระยะเวลาก่อนการฝึกอบรม

ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องเตรียมดำเนินงานในการจัดการฝึกอบรมก่อนวันเปิดการฝึกอบรมอย่างน้อย 1 - 2 เดือน โดยมีกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. การคัดเลือกวิทยากรและเชิญวิทยากร ควรต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ควรพิจารณากำหนดตัวบุคคลซึ่งเหมาะสมจะเชิญเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม สำหรับแต่ละหัวข้อวิชา โดยพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวข้อง จัดลำดับรายชื่อไว้หัวข้อละ 2 - 3 ราย เพื่อจะได้ดำเนินการเชิญตามลำดับ สำหรับการพิจารณาคัดเลือกวิทยากร โดยทั่วไปจะพิจารณาถึงคุณสมบัติในด้าน

ก. ความรอบรู้ทางวิชาการและ/หรือประสบการณ์ ในเรื่องที่ ฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ความสามารถในการสื่อความ อธิบาย ยกตัวอย่าง ให้เป็นที่เข้าใจหรือความสามารถในการนำเสนอ หรือดำเนินการฝึกอบรม ด้วยเทคนิคฝึกอบรมซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการฝึกอบรมครั้งนั้นๆ

ค. ความเหมาะสมในด้านคุณสมบัติส่วน บุคคล ซึ่งจะทำให้วิทยากรท่านนั้นๆ เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้เข้าฝึกอบรมในหลักสูตรที่เชิญ

1.2 เมื่อมีรายชื่อผู้ที่เหมาะสมจะขอเชิญเป็นวิทยากรแล้ว ควรติดต่อทาบทามวิทยากรเป็นการภายในตามลำดับ โดยแจ้งให้วิทยากรทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม ซึ่งหัวข้อวิชาที่ขอเชิญเป็นวิทยากร วัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา ประเด็นหลักที่ผู้จัดประสงค์จะขอให้วิทยากรดำเนินการฝึกอบรมให้ครอบคลุม วิธีการหรือเทคนิคการฝึกอบรมที่เสนอแนะ ตลอดจนคุณสมบัติและ จำนวนของผู้เข้ารับการอบรม และวัน-เวลาสำหรับหัวข้อวิชานั้น

1.3 เมื่อวิทยากรตกลงรับเชิญไว้แล้ว จึงส่งหนังสือเชิญวิทยากร และหนังสือขออนุญาตจากผู้บังคับบัญชา หรือหน่วยงานต้นสังกัดของวิทยากร พร้อมทั้งแนบเอกสารที่วิทยากรควรทราบ ได้แก่ รายละเอียดของโครงการฝึกอบรม กำหนดการฝึกอบรม รายละเอียดหัวข้อวิชา รายงานการประเมินผลการฝึกอบรม ในหัวข้อวิชาที่ขอเชิญ (ในกรณีเป็นวิทยากรรายเดิมในรุ่นก่อนหน้านั้น) เป็นต้น

1.4 เมื่อวิทยากรได้รับหนังสือเชิญอย่างเป็นทางการแล้ว ผู้จัดฝึกอบรมควรติดต่อขอพบวิทยากรเพื่อ

- ขอรับเอกสารประกอบการฝึกอบรมหัวข้อที่รับเชิญ
- ขอรับทราบประวัติของวิทยากรโดยอาจนำแบบฟอร์มประวัติวิทยากรไปให้กรอก หรือขอรับประวัติวิทยากร ซึ่งวิทยากร บางรายอาจมีอยู่แล้ว
- สอบถามเกี่ยวกับเทคนิคฝึกอบรมและโสตทัศนูปกรณ์ที่จะใช้
- การจัดสถานที่ฝึกอบรมที่วิทยากรต้องการ
- สอบถามเกี่ยวกับการเดินทางไปยังสถานที่ฝึกอบรม และความต้องการในการจัดรถรับ-ส่งของวิทยากร

2. การใช้สถานที่ฝึกอบรม

2.1 การจองใช้สถานที่

ในกรณีใช้สถานที่ฝึกอบรมของหน่วยงานของผู้จัดโครงการฝึกอบรมเอง ผู้รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับสถานที่ เพียงแต่ดำเนินการขอจองใช้สถานที่ล่วงหน้าก่อนการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝึกอบรมอย่างน้อย 1 - 2 เดือน แต่หากเป็นกรณีจัดฝึกอบรมในต่างจังหวัดหรือศูนย์อบรมในเครือข่าย ผู้รับผิดชอบจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของสถานที่ หรือค่าบริการที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด

2.2 การเลือกใช้สถานที่อบรม

หลักการเลือกใช้ห้องประชุม

1) ให้เลือกห้องที่มีขนาดใหญ่หรือเล็ก เหมาะสมพอดีกับจำนวนผู้เข้าอบรมและเหมาะสมกับเทคนิควิธีการฝึกอบรม หรือกิจกรรมในการฝึกอบรม อย่าให้ใหญ่หรือเล็กเกินไป

2) ควรเป็นห้องที่มีทางเข้า - ออก ทางด้านหลังห้องเพียงด้านเดียว เพื่อป้องกันการเดินผ่านไป - มา รบกวนบรรยากาศของการฝึกอบรม ระหว่างที่มีการฝึกอบรมอยู่

3) ควรเป็นห้องที่ทุกคนมองเห็นกันได้ เมื่อพูดก็สามารถได้ยินเสียงกันและกันอย่างชัดเจน (อาจโดยการใช้เครื่องขยายเสียง ซึ่งควรมีจำนวนไมโครโฟนอย่างพอเพียง) และสามารถกันเสียงรบกวนจากภายนอกได้

4) ภายในห้องควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายพอสมควร เช่น มีเครื่องปรับอากาศหรือไม่เช่นนั้น ก็เป็นห้องที่มีการระบาย อากาศได้ดี ไม่ร้อนหรือเย็นเกินไป และมีแสงสว่างพอควร ไม่จ้าหรือสลัวเกินไป

5) มีโสตทัศนูปกรณ์ช่วยในการฝึกอบรมเตรียมพร้อม เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ กระดานไวท์บอร์ด ฯลฯ

2.3 การจัดสถานที่ฝึกอบรม

ในด้านการจัดห้องฝึกอบรมนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควรจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังนี้ในการพิจารณา จัดสถานที่ ฝึกอบรม

1) รูปแบบหรือประเภทของโครงการฝึกอบรมว่าเป็นการฝึกอบรม การสัมมนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะใช้เทคนิคหรือวิธีการต่างกัน

2) วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม และกิจกรรมที่จะใช้ในการดำเนินการฝึกอบรม

3) จำนวนผู้เข้าอบรม

4) ความสอดคล้องและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมตามหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

5) ความต้องการของวิทยากร

หากการฝึกอบรมมีลักษณะเป็นการบรรยายและอภิปรายประกอบด้วยการซักถามเป็นส่วนใหญ่ การจัดที่นั่งฝึกอบรม ควรจัดเป็นรูปตัวยู หรือรูปเกือกม้า หรือถ้าหากผู้เข้าอบรมมีจำนวนมาก อาจจัดเป็นรูปตัวยูซ้อนกันหลายๆ วง จะมีความเหมาะสมมากกว่าการจัดที่นั่งแบบโรงภาพยนตร์หรือแบบห้องเรียน เพราะจะช่วยให้ผู้เข้าอบรมมองเห็นกันได้แทบทั้งหมด เอื้อต่อการสื่อสารสองทางทั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากรและระหว่างผู้เข้าอบรมด้วยกันเอง การจัดที่นั่งแบบโรงภาพยนตร์อาจจัดที่นั่งได้สำหรับบุคคลจำนวนมากในเนื้อที่จำกัด แต่ไม่ควรใช้ในการฝึกอบรม

หากเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ต้องมีการแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ซึ่งวิทยากรต้องคอยตรวจสอบความคืบหน้า และให้คำแนะนำระหว่างการปฏิบัติในเวลาเดียวกัน การใช้สถานที่ฝึกอบรมอาจจำเป็นต้องใช้ห้องใหญ่ มีทั้งที่นั่งฟังบรรยายและจัดแยกโต๊ะเป็นกลุ่มๆ สำหรับฝึกปฏิบัติได้ในห้องเดียวกัน

หากเป็นการสัมมนา ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่มากนัก การจัดสถานที่ให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้เห็นกันและสื่อสารกันได้สะดวกจะเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น อาจใช้โต๊ะสัมมนาเป็นโต๊ะกลม หรือรูปไข่ มีเก้าอี้ล้อมรอบหรือจัดโต๊ะเป็นรูปตัวยูหรือรูปตัววี แต่ถ้าเป็นการสัมมนาซึ่งมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาจำนวนมาก และจะต้องมีการสัมมนากลุ่มย่อยด้วยอาจจัดให้มีห้องประชุมใหญ่สำหรับการประชุมรวมกัน จัดเป็นแบบห้องเรียนหรือแบบตัวยู และมีห้องสำหรับสัมมนาเป็นกลุ่มแยกต่างหากเป็นห้องขนาดพอดีกับขนาดของกลุ่ม มีจำนวนเท่ากับจำนวนกลุ่มหรืออาจจะใช้ห้องขนาดใหญ่พอที่จะประชุมรวมได้ และแบ่งกลุ่มสัมมนาอยู่ในห้องนั้นด้วยเลย เช่นเดียวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการก็ได้ แต่จะต้องเป็นห้องขนาดใหญ่พอที่จะไม่ทำให้เกิดเสียงรบกวนกันมากเกินไป

นอกจากนั้น หากเป็นการฝึกอบรมเฉพาะด้าน เช่น การฝึกอบรมด้านการใช้คอมพิวเตอร์ การฝึกอบรมย่อมต้องไปใช้ สถานที่ ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่เป็นจำนวนมากพอเพียงกับการฝึกปฏิบัติของผู้เข้าอบรมอย่างแน่นอน

3. การวางแผนสำหรับพิธีเปิด - ปิดการฝึกอบรม

การเปิดการฝึกอบรมนับเป็นส่วนสำคัญต่อการฝึกอบรม เพราะเป็นส่วนที่สามารถสร้างความรู้สึกต่อการฝึกอบรมนั้นๆ ได้เป็นอย่างมาก อย่างน้อยที่สุดพิธีเปิด-ปิดการฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้าอบรมตระหนักถึงความสำคัญของโครงการฝึกอบรม และความสนับสนุนที่ผู้บริหารระดับสูงและองค์กรหรือหน่วยงานมีต่อโครงการฝึกอบรม

การเปิด-ปิดการฝึกอบรม อาจจัดได้ตั้งแต่แบบเป็นพิธีการใหญ่โตไปจนถึงแบบง่ายๆ ไม่เป็นทางการ และยิ่งพิธีเปิด-ปิดใหญ่โตมากขึ้นเท่าใด ผู้รับผิดชอบก็ยิ่งต้องเตรียมการต่างๆ เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น การเตรียมการสำหรับพิธีเปิดและปิดการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน ได้แก่

3.1 การเชิญประธานในพิธี

โดยทั่วไปประธานจะเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยอมรับของผู้เข้าอบรม เช่น หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บริหารระดับสูง ซึ่งรับผิดชอบงานด้านการพัฒนาบุคคล ขั้นตอนการเชิญประธานที่ควรทำ ได้แก่

1) ติดต่อเป็นการภายในกับเลขานุการของประธาน เพื่อขอนัดหมายวัน-เวลาของพิธีเปิดการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ทำหนังสือเชิญประธาน โดยแนบรายละเอียดโครงการฝึกอบรม กำหนดการฝึกอบรม และร่างคำกล่าวรายงาน และร่าง คำกล่าวเปิดการฝึกอบรม (ควรส่งล่วง หน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์)

3) เรียนเตือนประธานผ่านเลขานุการ ล่วงหน้าก่อนวันเปิดการฝึกอบรม ประมาณ 1 - 2 วัน

4) ต้อนรับและส่งประธานในวันเปิดฝึกอบรม

3.2 การเชิญผู้กล่าวรายงานในพิธีเปิด - ปิดการฝึกอบรม

โดยปกติผู้กล่าวรายงานควรจะต้องเป็นผู้บริหารระดับสูง ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของโครงการฝึกอบรมนี้โดยตรง และดำรงตำแหน่งในระดับรองลงมาจากประธานส่วน ขั้นตอนการเชิญกระทำเช่นเดียวกับการเชิญประธาน

3.3 การเชิญผู้มีเกียรติมาร่วมในพิธีเปิด - ปิดการฝึกอบรม

ส่วนใหญ่จะส่งหนังสือเชิญผู้บริหารระดับสูง วิทยากร ที่ปรึกษาโครงการฝึกอบรมหรืออาจเป็นผู้บริหารของหน่วยงาน ที่ส่งผู้เข้าอบรมมาร่วมเป็นเกียรติในพิธีเปิดการฝึกอบรม และพิธีปิดการฝึกอบรม เมื่อการฝึกอบรมเสร็จสิ้นลงโดยเฉพาะ เมื่อเป็นการฝึกอบรมระยะยาวและมีการแจกวุฒิบัตรแสดงการผ่านการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรมด้วย

3.4 การประชาสัมพันธ์พิธีเปิด - ปิดการฝึกอบรม

ควรติดต่อให้หน่วยงานประชาสัมพันธ์ได้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับกำหนดการของพิธีเปิดการฝึกอบรม เพื่อจะได้จัดช่างภาพมาดำเนินการถ่ายภาพพิธีเปิดการฝึกอบรม และดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรมให้ด้วย

3.5 การจัดสถานที่พิธีเปิด-ปิดการฝึกอบรม

ในสถานที่ซึ่งจะใช้ดำเนินพิธีเปิด - ปิดการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ ควรจะมีสิ่งต่อไปนี้เพื่อใช้ในพิธี

- โต๊ะหมู่บูชา ซึ่งจัดอย่างถูกต้องตามแบบแผน พร้อมด้วยพระพุทธรูป ธูป เทียน ไม้ขีด แจกันดอกไม้บูชาพระ
- พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ธงไตรรงค์
- ที่นั่งสำหรับประธาน ผู้กล่าวรายงาน แขกผู้มีเกียรติ และผู้เข้าอบรม
- ไมโครโฟนสำหรับประธาน และผู้กล่าวรายงาน
- แท่นพูด (Podium) สำหรับประธานในพิธี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 การจัดเตรียมร่างคำกล่าวรายงาน และคำกล่าวของประธาน ในพิธีเปิด-ปิดการฝึกอบรม

ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบจัดโครงการฝึกอบรมที่จะต้องดำเนินการจัดทำร่างคำกล่าวรายงาน และ ร่างคำกล่าวในพิธีเปิด-ปิดในการฝึกอบรม และจัดส่งให้แก่เลขานุการของประธานและผู้กล่าวรายงาน ก่อนวันเปิด-ปิดอบรมอย่างน้อย 2 วันทำการ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้จัดโครงการฝึกอบรมจะเป็นผู้ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมครั้งนั้นๆ มากที่สุด และน่าจะทราบดีที่สุดว่าควรจะแจ้งข้อมูลใด และให้ข้อคิดอะไรบ้างแก่ผู้เข้าอบรมในการร่างคำกล่าวเหล่านี้อาจมีประเด็นสำคัญในการร่างดังต่อไปนี้

ก. ประเด็นสำคัญที่ควรมีในร่างคำกล่าวรายงานในพิธีเปิดการฝึกอบรม

- คำขึ้นต้น (นิยมใช้ "กราบเรียน" ต่อด้วยตำแหน่งบริหารของประธานในพิธี)
- ขอบคุณประธานที่มาเป็นเกียรติ
- ความเป็นมา และ/หรือเหตุผลความจำเป็นที่ต้องจัดการฝึกอบรม และกลุ่มบุคคลเป้าหมาย
- วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม
- องค์ประกอบของหลักสูตร หมวดวิชาและระยะเวลาของหลักสูตร
- วิธีการฝึกอบรมส่วนใหญ่ที่ใช้
- วันเวลา และสถานที่ฝึกอบรม
- คุณสมบัติและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้เข้าอบรม
- วิทยากรและผู้ให้ความร่วมมือในการจัดโครงการฝึกอบรม
- ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการฝึกอบรม
- เรียนเชิญประธานกล่าวเปิดการฝึกอบรมและให้โอวาท

ข. ประเด็นสำคัญที่ควรมีในร่างคำกล่าวของประธานในพิธีเปิดการฝึกอบรม

- คำขึ้นต้น ให้ระบุชื่อตำแหน่งของผู้กล่าวรายงาน ตำแหน่งของแขกผู้มีเกียรติที่มาร่วมพิธีหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม และผู้เข้าอบรมครั้งนี้ด้วย
- แสดงความรู้สึกยินดีและความรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มาทำพิธีเปิดการฝึกอบรม
- กล่าวต้อนรับ
- แสดงความชื่นชมในจุดเด่นอย่างใดอย่างหนึ่งของโครงการฝึกอบรมดังกล่าว เช่น การที่หน่วยงานต่างๆเห็นคุณค่าของการฝึกอบรม จึงส่งผู้เข้ารับการอบรมเป็นจำนวนมาก ฯลฯ
- เน้นความสำคัญของการฝึกอบรม
- ให้โอวาทและกำลังใจ
- ชี้แนะประโยชน์ที่ผู้เข้าอบรมควรจะได้รับ
- ขอบคุณวิทยากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กล่าวเปิดการฝึกอบรม และอวยพรให้การฝึกอบรม ประสบความสำเร็จ

ค. ประเด็นสำคัญที่ควรมีในร่างคำกล่าวรายงานในพิธีปิดการฝึกอบรม

- คำขึ้นต้น
- ขอบคุณประธานที่ให้เกียรติ
- รายงานผลการฝึกอบรม
- ความร่วมมือของวิทยากร ผู้เข้าอบรม ผู้ดำเนินการฝ่ายต่างๆ
- ปัญหาและอุปสรรคระหว่างการฝึกอบรม
- สรุปผลและข้อคิดเห็นในการฝึกอบรม
- เรียนเชิญประธานมอบวุฒิบัตร/เกียรติบัตร และกล่าวปิดการฝึกอบรม

ง. ประเด็นสำคัญที่ควรมีในร่างคำกล่าวของประธานในพิธีปิดการฝึกอบรม

- คำขึ้นต้น (เช่นเดียวกับคำกล่าวเปิด)
- ขอบคุณผู้ดำเนินการฝึกอบรม และผู้ให้ความร่วมมือ
- แสดงความยินดีกับผลสำเร็จของการฝึกอบรม และกับผู้ผ่านการฝึกอบรม
- ให้แนวทางแก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม เพื่อนำไปปฏิบัติ
- อวยพรความก้าวหน้าในการทำงาน
- กล่าวปิดการฝึกอบรม

3.7 กิจกรรมอื่นๆ ที่จะต้องเตรียมการในช่วงพิธีเปิด - ปิดการฝึกอบรม อาจได้แก่

- การจัดเลี้ยงอาหารว่าง-เครื่องดื่ม สำหรับประธาน ผู้มีเกียรติ และผู้เข้าอบรม
- การถ่ายภาพหมู่ร่วมกัน
- การต้อนรับผู้มีเกียรติ ผู้เข้าอบรม และผู้เกี่ยวข้อง
- การลงทะเบียนเข้าอบรม
- จัดเตรียมใบเกียรติบัตรที่จะแจกผู้ผ่านการฝึกอบรม ในกรณีพิธีปิดการฝึกอบรม
- การจัดเตรียมชุบน้ำมันที่ธูป และเตรียมกำหนดตัวบุคคลที่จะต้องคอยส่งเทียนให้ประธาน
- การจัดเตรียมสำเนาร่างคำกล่าวรายงาน และคำกล่าวในพิธีเปิด-ปิด เพื่อป้องกันปัญหาในกรณีผู้กล่าวรายงาน หรือประธานลืมนำมา

4. การจัดทำกำหนดการฝึกอบรม

เมื่อได้วางแผนการดำเนินการฝึกอบรม และเตรียมการในเรื่องวิทยากร สถานที่ การเปิด-ปิดฝึกอบรม ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญจนครบสมบูรณ์ตามหลักสูตรและหัวข้อวิชาในการฝึกอบรมแล้ว ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมต้องเขียนกำหนดการฝึกอบรม ในรายละเอียดขึ้นเพื่อใช้งาน เนื่องจากกำหนดการฝึกอบรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ในการบริหารโครงการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) กำหนดฝึกอบรมเป็นเอกสารซึ่งแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ วัน เวลา สถานที่ รายการและขั้นตอนของกิจกรรม ตลอดจนบุคคล ที่เกี่ยวข้องและบทบาทของเขาเหล่านั้นในการฝึกอบรมนั้นๆ

2) กำหนดการฝึกอบรมเป็นเสมือนสื่อที่ผู้จัดโครงการฝึกอบรมใช้ในการนัดหมายผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่วิทยากร ผู้เข้าอบรม และเจ้าหน้าที่ ในอันที่จะดำเนินการหรือทำกิจกรรมต่างๆ ตามบทบาทของตนในการฝึกอบรมนั้น

ดังนั้น ในเมื่อกำหนดการฝึกอบรมทำหน้าที่เสมือนสื่อในการดำเนินการฝึกอบรมดังกล่าวแล้ว การเขียนกำหนดการฝึกอบรมให้สามารถเป็นที่เข้าใจได้ตรงตามที่ผู้จัดโครงการฝึกอบรมต้องการจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง มีวิธีการเขียนกำหนดการฝึกอบรม 3 รูปแบบ คือ

4.1 กำหนดการแบบเขียนบรรยายเป็นรายบรรทัด

- เป็นการเขียนแบบแสดงรายการของกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินไปในการฝึกอบรม เรียงลำดับตามวันและเวลาของการฝึกอบรม ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนสิ้นสุดการฝึกอบรม โดยอาจมีรายชื่อของผู้นำกิจกรรมแต่ละขั้นตอนรวมอยู่ด้วยหรือไม่มีก็ได้

ตารางที่ 2.4.1 ตัวอย่างกำหนดการแบบเขียนบรรยายเป็นรายบรรทัด

กำหนดการฝึกอบรม เรื่อง "การป้องกันมลพิษด้วยการจัดการภาวะฉุกเฉินจากสารเคมี" 4 - 7 กรกฎาคม 2543 ณ ตึกเพียงวิจิตร คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	
4 กรกฎาคม 2543	
08.00 น.	ลงทะเบียน
08.45 น.	กล่าวต้อนรับและเปิดการฝึกอบรม โดย รศ.ดร.วินัย ชินสุวรรณ คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์
09.00 น.	เรื่องนำ : การป้องกันมลพิษ
09.45 น.	การป้องกันมลพิษด้วยการบริหารด้านเคมี : การพัฒนาแผนงาน
10.30 น.	พัก
11.00 น.	การป้องกันมลพิษด้วยการบริหารเคมี : การเตรียมรับและตอบโต
12.00 น.	อาหารกลางวัน
13.00 น.	การตอบโต้ทางเคมี และ เบาะแสของภัยจากมลพิษ
14.15 น.	ผลกระทบต่อสุขภาพ : ภัยทางเคมีและทางร่างกาย
15.00 น.	พัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15.30 น.	สิ่งเตือนทางสิ่งแวดล้อม
17.00 น.	เลิกการประชุม
5 กรกฎาคม 2543	
09.00 น.	การปกป้องระบบการเดินหายใจ และอุปกรณ์ป้องกันเป็นรายบุคคล
10.30 น.	พัก
11.00 น.	การปกป้องระบบทางเดินหายใจฯ (ต่อ)
12.00 น.	อาหารกลางวัน
13.00 น.	การขจัดสิ่งเจือปน
15.45 น.	สาธิต : การปกป้องระบบทางเดินหายใจ และการขจัดสิ่งเจือปน
17.00 น.	สิ้นสุดการประชุม
ฯลฯ	

4.2 กำหนดการแบบเป็นตารางข้อมูลของกิจกรรมในการฝึกอบรม - เป็นการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับวัน/เวลา สถานที่ รายการของกิจกรรม และวิทยากร หรือผู้ดำเนินการกิจกรรมในตารางซึ่งแบ่งเป็นช่องๆ โดยแต่ละช่องกำหนดให้แสดงข้อมูลแต่ละด้าน และยังคงแสดงลำดับขั้นตอนของกิจกรรมตามลำดับวัน และเวลาเช่นเดียวกับกำหนดการแบบแรก กำหนดการฝึกอบรมแบบนี้เป็นที่นิยมเขียนกันโดยทั่วไป เนื่องจากเขียนง่ายและอ่านเข้าใจง่าย และสามารถระบุรายละเอียดได้ครบถ้วน

4.3 กำหนดการแบบเป็นตารางข้อมูลชนิดเบ็ดเสร็จ - เป็นการแสดงข้อมูลเฉพาะที่สำคัญเกี่ยวกับวันเวลาสถานที่ ชื่อหัวข้อวิชา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยจุดเน้นของกำหนดการแบบนี้อยู่ที่การแสดงถึงภาพรวม และลำดับขั้นตอนของการฝึกอบรมตลอดทั้งหลักสูตรด้วยการแสดงข้อมูลทั้งหมดในหน้าเดียวกัน กำหนดการแบบนี้มีข้อดีอยู่ที่มีความกระชับ ประหยัดเนื้อที่ และทำให้ สามารถเข้าใจถึงกำหนดการโดยรวมของการฝึกอบรมได้โดยง่าย แต่อาจมีปัญหาอยู่บ้างตรงที่อาจต้องงด การแสดงข้อมูล เกี่ยวกับ วิทยากร หรือผู้นำกิจกรรม และรายละเอียดการนัดหมายต่างๆ เนื่องจากเนื้อที่ไม่เพียงพอ

5. การติดต่อผู้เข้าอบรม

5.1 การเชิญให้ส่งผู้เข้าอบรมหรือให้สมัครเข้าอบรม

หลักสูตรการอบรมบางโครงการอาจกำหนดให้บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะให้เป็นผู้เข้ารับการอบรม หรือสามารถรองรับการอบรมให้กับหน่วยงานที่เข้ามาติดต่อได้ แต่ในบางโครงการจะเปิดกว้างสำหรับบุคคลทั่วไปที่สนใจ และต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ให้สมัครขอเข้ารับการอบรมได้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตนเอง ดังนั้น ในการดำเนินการเพื่อให้ได้ผู้เข้าอบรมมานั้นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอาจต้องพิจารณาว่าจะเลือกดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

ก. มีหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ขอให้พิจารณาส่งบุคคลากรในสังกัดที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดโครงการฝึกอบรม ไม่เกินจำนวนที่กำหนดให้ไปเข้าอบรม หรือให้คนที่สนใจสมัครเข้าอบรมเอง ซึ่งในหนังสือที่ใช้ติดต่อไปยังหน่วยงานควรประกอบด้วย

1) ระบุกำหนดวันที่ขอให้หน่วยงานส่งรายชื่อผู้เข้ารับการอบรม หรือวันสุดท้ายของการรับรายชื่อผู้เข้าอบรม หรือใบสมัครเข้าอบรมไว้ด้วย

2) แนบรายละเอียดโครงการฝึกอบรมไปด้วย เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาของกลุ่มเป้าหมาย หรือตัวบุคคลในกลุ่มเป้าหมายได้ใช้ประกอบการพิจารณาส่งผู้เข้าอบรมหรือสมัครเข้ารับการอบรม

ข. ประชาสัมพันธ์การอบรมผ่านทางช่องทางต่างๆ เพื่อประกาศให้สาธารณะชนที่สนใจทราบถึงการเปิดอบรมหลักสูตรนั้นๆ

5.2 การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าอบรม ควรพิจารณารับผู้เข้าอบรมที่มีคุณสมบัติของผู้เข้าอบรมที่ระบุไว้ในโครงการ เพื่อให้ได้จำนวนผู้เข้าอบรมตามที่กำหนด หรือในบางโครงการ เช่น การฝึกอบรมภาษาอังกฤษจะต้องจัดการทดสอบเพื่อจัดระดับความรู้ของผู้เข้าอบรมก่อนด้วย

5.3 การตอบรับ ควรส่งหนังสือตอบรับผู้ที่ให้เข้าอบรม หรือแจ้งรายชื่อของบุคลากรเฉพาะที่จะสามารถรับเข้าอบรมได้ (ไม่นิยมการตอบปฏิเสธ) ไปยังหน่วยงาน หรือตัวบุคคลผู้สมัครเข้าอบรมได้ทราบ และในการตอบรับควรจะต้องส่งกำหนดการอบรม หรือแจ้งรายละเอียดการลงทะเบียนเข้ารับการอบรมในวันเปิดการฝึกอบรมให้ผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบด้วย และอาจต้องโทรศัพท์ถึงผู้เข้าอบรม ก่อนวันเปิดฝึกอบรม 1 - 2 วัน เพื่อย้ำให้มาเข้าอบรมตามวัน-เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้

6. การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน

เมื่อได้รับอนุมัติโครงการฝึกอบรมแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการเงินของโครงการ ขั้นตอนและวิธีการโดยทั่วไปแล้วเจ้าหน้าที่ต้องรีบนำสำเนาการอนุมัติโครงการไปใช้เป็นหลักฐานทำสัญญายืมเงินเพื่อขอยืมเงินเพื่อมาใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรมต่อไป โดยควรยื่นสัญญายืมเงินก่อนวันเปิดฝึกอบรมอย่างน้อย 1 - 2 สัปดาห์

7. การประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการอาจแจ้งให้หน่วยงาน ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ได้ทราบข้อมูล และรายละเอียดที่สำคัญของโครงการฝึกอบรม เพื่อจะได้ช่วยประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรม และควรจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ไว้ถ่ายภาพพิธีเปิดการฝึกอบรม ถ่ายภาพหมู่ของผู้เข้าอบรม หรือกิจกรรมที่น่าสนใจระหว่างการอบรม เพื่อนำไปใช้ประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรมต่อไป

ในกรณีเป็นโครงการฝึกอบรมที่รับสมัครผู้เข้าอบรม อาจแจ้งข้อมูลการเปิดรับสมัครผู้เข้าอบรมไปยังหน่วยงานด้านประชาสัมพันธ์เพื่อให้เผยแพร่ข่าวให้ทั่วถึง หรืออาจพยายามเผยแพร่ข่าวการเปิดรับสมัครเข้าอบรมผ่านสื่อต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว เช่น ปิดประกาศตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ หรือเผยแพร่ทาง Internet เป็นต้น

8. การจัดเตรียมแฟ้มเอกสารประกอบการอบรม

ในวันเปิดการฝึกอบรม โดยปกติผู้เข้าอบรมจะต้องได้รับแจกแฟ้มเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งควรจะประกอบด้วย

- รายละเอียดโครงการฝึกอบรม รวมทั้งหลักสูตร และรายละเอียดหัวข้อวิชาทั้งหมด
- กำหนดการฝึกอบรม
- เอกสารพื้นฐาน ประกอบการฝึกอบรม
- รายชื่อผู้เข้าอบรม
- กระดาษจดบันทึก

นอกจากนั้น จะต้องจัดเตรียมการพิมพ์เอกสารประกอบการอบรมในหัวข้อวิชาต่างๆ ซึ่งจะได้รับจากวิทยากร เพื่อแจกเพิ่มเติมระหว่างการฝึกอบรมแต่ละหัวข้อวิชาต่อไป

9. การจัดเตรียมประวัติวิทยากร

ในระหว่างการฝึกอบรมจำเป็นจะต้องมีการแจ้งชื่อหัวข้อวิชาที่อบรม และกล่าวแนะนำวิทยากร ตลอดจนประวัติของวิทยากรในช่วงก่อนเริ่มการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อวิชา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมควรจะต้องจัดเตรียมประวัติของวิทยากรเอาไว้ก่อน โดยอาจดำเนินการ คือ ขอทราบประวัติของวิทยากรจากตัววิทยากรเองหรือเลขานุการของวิทยากรไว้ในช่วงหลัง จากที่มีการส่งหนังสือเชิญวิทยากรอย่างเป็นทางการแล้ว อาจพร้อมกับการติดต่อขอรับเอกสารประกอบการฝึกอบรมก็ได้ หรือหากเป็นวิทยากรภายใน อาจติดต่อขอทราบประวัติของวิทยากรจากงานทะเบียนประวัติ หรือหน่วยงานต้นสังกัดของวิทยากร ซึ่งอาจมีประวัติที่ละเอียดและทันสมัยกว่า โดยควรนำแบบฟอร์มประวัติวิทยากรมาให้วิทยากรตรวจดู และเพิ่มเติมในวันที่วิทยากรมาดำเนินการฝึกอบรมด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประวัติวิทยากรโดยทั่วไป ควรจะประกอบด้วยข้อมูลในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ชื่อ-ชื่อสกุล พร้อมระบุคำนำหน้าชื่อไว้ให้เลือกด้วย
2. วันเดือนปีเกิด (อาจไม่จำเป็นต้องใส่)
3. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน
4. สถานที่ทำงาน พร้อมหมายเลขโทรศัพท์-โทรสารในการติดต่อ
5. ประวัติการศึกษา
6. ประวัติการอบรมและดูงาน
7. ประสบการณ์การทำงาน (โดยเฉพาะการดำรงตำแหน่งที่สำคัญที่ได้เคยปฏิบัติ)
8. ผลงานทางวิชาการ (หรือเกียรติประวัติ หรือผลงานที่ดีเด่นของวิทยากร)
9. หัวข้อวิชาที่เชี่ยวชาญเป็นพิเศษ
10. ความสามารถพิเศษ หรือ งานอดิเรก
11. ที่อยู่ปัจจุบัน
12. หน่วยงานที่เคยไปเป็นวิทยากร
13. วันเดือนปีที่กรอกข้อมูล

เมื่อวิทยากรกรอกข้อมูลให้แล้ว ผู้ขอข้อมูลควรจะอ่านตรวจสอบว่ามีข้อความใดอ่านได้ไม่ชัดเจนดี หรือไม่เข้าใจ เช่นชื่อ ปริญญาเป็นชื่อย่อ ควรสอบถามชื่อเต็มจากผู้กรอกให้ทราบแน่ชัดเพื่อจะได้นำไปใช้แนะนำได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนั้น เมื่อวิทยากรท่านใดกรอกข้อมูลให้แล้ว ควรจะนำไปเก็บไว้ใช้งานได้อีก โดยนำไปเข้าแฟ้มประวัติวิทยากรอย่างเป็นระบบ เพื่อวิทยากรท่านเดิมจะได้ไม่ต้องเสียเวลากรอกข้อมูลให้อีก

10. การเตรียมการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

เนื่องจากตามหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้โดยง่ายไม่เพียงแต่ในสภาพแวดล้อม ที่มีทั้งความ สะดวก สบายในด้านกายภาพเท่านั้น หากควรจะต้องมีบรรยากาศของความไว้เนื้อเชื่อใจและเคารพซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน อิสระภาพที่จะแสดงออกและมีการยอมรับในความแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้จัดฝึกอบรมจะต้องพยายาม แสวงหาวิธีการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เข้าอบรมด้วยกัน โดยการจัดหรือกำหนดให้มีกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดบรรยากาศของความร่วมมือร่วมใจกัน ซึ่งอาจจะนำไปสู่บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้นั้นได้ในที่สุด กิจกรรมดังกล่าวอาจเรียกว่า "กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมใดก็ตามที่ผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีส่วนร่วมกระทำด้วยกันตามที่ผู้จัดฝึกอบรม หรือ วิทยากร กำหนดให้หรือจัดให้ โดยมีวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้เข้าอบรม
2. เพื่อสร้างความรู้สึกและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เข้าอบรม
3. เพื่อสร้างความสนุกสนาน และผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เพื่อสร้างบรรยากาศ และความประทับใจที่ดีต่อการฝึกอบรม
5. เพื่อการเรียนรู้ กล่าวคือ เป็นส่วนประกอบในการสาธิตด้วยการสร้างประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับแนวคิด แนวปฏิบัติในเรื่องที่ต้องการให้ผู้เข้าอบรมตระหนักบางเรื่อง

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ดังกล่าว อาจมีได้ทั้งเกมต่างๆ การร้องเพลง การเล่นดนตรี การแสดงละคร การแก้ปัญหา ฯลฯ แล้วแต่ จะกำหนดขึ้น

โดยปกติแล้ว ผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อวัตถุประสงค์ในข้อ 1 - 4 ทั้งนี้ เพื่อสร้างและรักษาบรรยากาศของการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแรกของการฝึกอบรมซึ่งเชื่อว่าผู้เข้าอบรมซึ่งอาจยังไม่รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกันมาก่อน จะมีพฤติกรรมเย็นชา และสงวนท่าทีไม่ค่อยจะแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมา ผู้จัดฝึกอบรมจึงต้อง พยายาม "ละลายน้ำแข็ง (Break the Ice)" ด้วยการจัด "กิจกรรมละลายพฤติกรรม" หรืออาจเรียกว่า "กิจกรรมเพื่อสร้าง ความ คุ้นเคย" เพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคยระหว่างผู้เข้าอบรม และสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเองเพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะร่วมมือซึ่งกันและกันทั้งระหว่างการฝึกอบรมและในระยะเวลาต่อไป

เพื่อให้สามารถคัดเลือกกิจกรรมมาใช้แต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสม ผู้จัดกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้เข้าอบรมซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย
    - 1.1 จำนวนผู้เข้าอบรม
    - 1.2 ส่วนใหญ่ไม่รู้จักกันมาก่อน รู้จักกันมาบ้าง หรือรู้จักกันดีอยู่แล้ว
    - 1.3 อายุแตกต่างกันมาก หรือวัยไล่เรี่ยกัน อายุเฉลี่ยสักเท่าใด
    - 1.4 สัดส่วนของเพศ ของผู้เข้าอบรม ว่าเป็นหญิงหรือชายมากกว่ากันสักเท่าใด
    - 1.5 ตำแหน่งหน้าที่ของผู้เข้าอบรม และลักษณะงานที่ปฏิบัติ
2. ระยะเวลาสำหรับจัดกิจกรรม - ว่าจะมีเวลายาวนานสักเท่าใด
3. สถานที่ในการจัดกิจกรรม - เป็นห้องประชุม ห้องโถงโล่งๆ ห้องประชุมที่มีโต๊ะจัดเป็นกลุ่ม หรือเป็นสนามหญ้า
4. วัฒนธรรมไทย หรือขนบธรรมเนียมของสังคมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในกรณีที่มีผู้เข้าอบรมจำนวนมาก อาจต้องใช้กิจกรรมที่มีการแบ่งกลุ่ม แทนที่จะเป็นกิจกรรมสำหรับรายบุคคล กิจกรรมส่วนใหญ่จะแบ่งออกตามลักษณะความคุ้นเคยของผู้เล่นได้ 3 ประเภท คือ สำหรับผู้เล่นที่ยังไม่รู้จักกันเลยจะเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เล่นได้ทำความรู้จักกันมีลักษณะเป็นเกมที่ใช้ในการแนะนำตัวระหว่างกัน สำหรับผู้เล่นที่รู้จักกันบ้างให้รู้จักกันอย่างทั่วถึงขึ้น และกิจกรรมสำหรับผู้ที่คุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว ผู้เลือกใช้กิจกรรมควรจะเลือกใช้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมบางอย่างที่อาจไม่เหมาะสมเมื่อผู้เล่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เช่น เกมที่ต้องใช้แรงมาก เป็นต้น

หากมีระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานแต่จำนวนผู้เข้าอบรมมีไม่มากนัก อาจผสมกิจกรรม 2 - 3 เรื่องเข้าด้วยกันก็ได้ และหากสถานที่จัดกิจกรรมเป็นห้องประชุม การจัดกิจกรรมโดยต้องให้ผู้ร่วมกิจกรรมนั่งล้อมวงอาจทำได้ไม่สะดวก และจะต้องระมัดระวังไม่ควรเลือกกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสกปรกเสียหายแก่สถานที่ เช่น มีการใช้น้ำหรือแป้งฝุ่น เป็นต้น

นอกจากการเลือกกิจกรรมที่ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมซึ่งเป็นบุคคลต่างเพศต้องใกล้ชิดกันจนเกินไปอาจไม่เหมาะสม เพราะไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีไทย และอาจไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากผู้เข้าอบรมอีกด้วย

เมื่อคัดเลือกกิจกรรมที่จะใช้เป็นเกมละลายพฤติกรรมในช่วงแรกของการอบรม หรือเป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในช่วงอื่นๆ ของการฝึกอบรมได้แล้ว จะต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ไว้ให้ครบถ้วนและอาจมีของรางวัลเล็กๆ น้อยๆ สำหรับผู้ชนะ หรือกลุ่มที่ชนะจำนวน 3 - 5 รางวัล โดยรางวัลดังกล่าวควรเป็นของที่เมื่อได้รับแล้ว สามารถนำไปแบ่งให้แก่ทุกๆ คนในกลุ่มหรือผู้ร่วมกิจกรรมคนอื่นๆ ซึ่งมิได้รับรางวัลอันเป็นการสร้างไมตรีแก่เพื่อนผู้ร่วมการฝึกอบรมได้ด้วย

11. การจัดเตรียมการบริการอาหารว่าง/เครื่องดื่ม และอาหารระหว่างการฝึกอบรม

ในกรณีที่มีงบประมาณเพียงพอ และต้องการจะจัดเลี้ยงอาหารว่างและเครื่องดื่ม และ/หรืออาหารกลางวันแก่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรม หากเป็นการฝึกอบรมในหน่วยงาน ผู้จัดโครงการฝึกอบรมก็จะต้องเตรียมประมาณการจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อจัดเตรียมสั่งซื้ออาหารว่าง เครื่องดื่ม และอาหารกลางวันได้อย่างเหมาะสม หากเป็นการฝึกอบรมนอกสถานที่ก็จะต้องแจ้งจำนวน ผู้รับประทานในแต่ละมื้อให้ผู้จัดอาหารของสถานที่ที่ไปใช้บริการล่วงหน้าด้วยเช่นเดียวกัน ส่วนการเลือกรายการอาหารก็จะต้องระมัดระวังจัดให้มีอาหารสำหรับผู้ที่มีข้อจำกัดในทางศาสนา เช่น ผู้ที่เป็นมุสลิม หรือผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการแพ้อาหารบางชนิด เช่น อาหารทะเลอยู่ด้วย นอกจากนั้นควรเลือกให้มีอาหารครบห้าหมู่มีคุณค่าทางโภชนาการ มีรสชาดแตกต่างหลากหลายกันและไม่ควรเลือกอาหารรสจัดหลายชนิดเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. การจัดเตรียมสิ่งเบ็ดเตล็ดต่างๆ สำหรับการฝึกอบรม ได้แก่

12.1 จัดทำป้ายชื่อวิทยากร สำหรับตั้งโต๊ะบรรยาย

12.2 จัดทำป้ายชื่อผู้เข้าอบรม - ทั้งป้ายตั้งโต๊ะ และป้ายติดเสื้อ

12.3 จัดทำบัญชีรายชื่อผู้เข้าอบรมสำหรับการลงนามเข้าอบรม และแบบฟอร์มลงทะเบียนสำหรับ ผู้เข้าอบรมแต่ละคน (หากต้องการรายละเอียดเกี่ยวกับผู้เข้าอบรมเพิ่มเติม)

12.4 ป้ายชื่อโครงการฝึกอบรม หน้าเวทีห้องฝึกอบรม

12.5 ป้ายบอกทางมายังห้องอบรม

ข. การดำเนินงานสำหรับช่วงระหว่างการฝึกอบรม

นับตั้งแต่วันเปิดการฝึกอบรมจนถึงวันสิ้นสุดการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมมีกิจกรรมที่จะดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

1. เกี่ยวกับวิทยากร

1.1 โทรศัพท์เตือนวิทยากรล่วงหน้าก่อนวันฝึกอบรม 1 - 2 วัน

1.2 จัดรถรับ-ส่งวิทยากร หรือจัดสถานที่จอดรถให้วิทยากร

1.3 ต้อนรับ อำนวยความสะดวก และส่งวิทยากร

1.4 จัดเครื่องดื่ม อาหารว่าง หรืออาหารกลางวันให้วิทยากร

1.5 จัดเตรียมเงินสมนาคุณวิทยากร และใบสำคัญการจ่ายเงินเพื่อให้วิทยากรลงนามรับเงิน และดำเนินการมอบเงินสมนาคุณให้แก่วิทยากรในช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ระหว่างช่วงพัก หรือหลังการอบรม หรือเวลาที่วิทยากรว่าง

2. สถานที่และอุปกรณ์

2.1 เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมจะต้องดูแลสถานที่ฝึกอบรม ให้อยู่ในสภาพที่ส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ และเหมาะสมกับเทคนิค หรือกิจกรรมในการฝึกอบรม มีการถ่ายเทของอากาศ อุณหภูมิ แสง และเสียงที่พอเหมาะ

2.2 การจัดโต๊ะ เก้าอี้ อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนผู้เข้าอบรม และเทคนิคการฝึกอบรม หรือตามที่วิทยากร ต้องการ

2.3 มีป้ายชื่อวิทยากร และผู้เข้าอบรมจัดวางไว้ตามความเหมาะสม

2.4 จัดโสตทัศนูปกรณ์ที่จำเป็นให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะให้ใช้งาน

2.5 จัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น กระดาษ ดินสอ ตะกร้าผง แผ่นใส ปากกาเขียนแผ่นใส ปากกาเขียนไวท์บอร์ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การดำเนินการฝึกอบรม ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมจะต้องดำเนินการต่อไปนี้

3.1 ทำหน้าที่พิธีกรทั่วไประหว่างการฝึกอบรมโดย

- กล่าวต้อนรับและชี้แจงรายละเอียดของโครงการฝึกอบรม แก่ผู้เข้าอบรม
- แจ้งและเตือนผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับกำหนดการฝึกอบรม

3.2 จัดการให้ผู้เข้าอบรมลงนามเข้าอบรมในแต่ละช่วงเวลา หรือแต่ละวันให้ครบถ้วน

3.3 จัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม หรือกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ตามที่ได้วางแผนจัดเตรียมไว้

3.4 แจกเอกสารประกอบการฝึกอบรมเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อวิชา (ตามที่วิทยากรกำหนดให้)

3.5 สังเกตการณ์การฝึกอบรม และพยายามรักษาเวลาในการฝึกอบรมให้เป็นไปตามกำหนดการ

3.6 ดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการอบรมตามที่ได้วางแผนไว้ เช่น จัดให้มีการทดสอบต่างๆ การแจกและเก็บรวบรวม แบบสอบถาม แบบประเมินผลต่างๆ ตลอดจนการสังเกตการณ์การอบรมเพื่อประเมินผลการอบรมด้วย ทั้งนี้โดยอาจมีการจัด แบ่งงาน ให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลโดยเฉพาะก็ได้

4. การกล่าวแนะนำและขอบคุณวิทยากร

โดยทั่วไป การกล่าวแนะนำและขอบคุณวิทยากรเป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบดำเนินการฝึกอบรม แต่ในกรณีการฝึกอบรมระยะยาว ซึ่งมีหัวข้ออบรมเกี่ยวกับเทคนิคการนำเสนอ หรือการพูดในที่ชุมนุมชน หรือผู้เข้ารับการอบรมมีตำแหน่งหน้าที่ในระดับสูงพอสมควรที่ควรจะสามารถทำหน้าที่นี้ได้ ผู้จัดการฝึกอบรมอาจมอบให้ผู้เข้าอบรมหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่กล่าวแนะนำหรือกล่าวขอบคุณวิทยากร หรือทั้งสองอย่างก็ได้ ทั้งนี้โดยผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมยังคงต้องทำหน้าที่จัดหาข้อมูลประวัติวิทยากรให้หลักการกล่าวแนะนำและขอบคุณวิทยากร และทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำปรึกษา รวมทั้งอาจต้องคอยสำรองเพื่อดำเนินการในกรณีผู้ที่ต้องทำหน้าที่ไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้

<u>หลักการกล่าวแนะนำและขอบคุณวิทยากร</u> มีดังนี้

4.1 การกล่าวแนะนำวิทยากร

1) ก่อนการแนะนำ ให้เตรียมศึกษาข้อมูลจากแบบประวัติวิทยากร ถ้าประวัติยาวมาก ให้เลือกเฉพาะข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน ตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญในอดีต คุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน หรือความเชี่ยวชาญของวิทยากร โดยเน้นถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิชาที่เชิญเป็นพิเศษ (ถ้ามี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ขั้นตอนการกล่าวแนะนำ

- แนะนำชื่อหัวข้อวิชาที่กำลังจะฝึกอบรม โดยอาจกล่าวถึงความเชื่อมโยงกับหัวข้อวิชาก่อนหน้านี้ หรือหัวข้อวิชาที่จะฝึกอบรมต่อไป หรือกล่าวถึงความสำคัญของหัวข้อวิชานี้โดยเฉพาะก็ได้

- แนะนำชื่อของวิทยากร โดยใช้คำนำหน้าชื่อ ยศ ตำแหน่ง หรือ ตำแหน่งทางวิชาการให้ถูกต้องและครบถ้วน

- กล่าวถึงประวัติวิทยากร ดังที่ได้เลือกไว้แล้วในข้อ 1)

ทั้งนี้ ในการกล่าว อาจยกขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งในข้อ 2) ดังกล่าวข้างต้นมากล่าวก่อนหลังสลับกันก็ได้โดยพูดให้เชื่อมโยงกันไปจะได้ฟังดูแตกต่างกันไปบ้าง

หากวิทยากรเป็นบุคคลภายนอก อาจกล่าวแสดงความรู้สึกเป็นเกียรติในนามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือของหน่วยงานในช่วงแรกด้วยก็ได้

4.2 การกล่าวขอบคุณวิทยากร

1) การกล่าวขอบคุณ ควรทำทันทีที่วิทยากรพูดจบ ไม่ควรทิ้งระยะเวลานาน

2) ประเด็นที่ควรกล่าวก่อน หรือหลังการกล่าวขอบคุณอาจมีดังนี้

- สรุปเนื้อหาสาระที่สำคัญ (เพียงสั้นๆ อาจกล่าวเพียง 2-3 ประโยค) ความรู้หรือ ข้อคิด ที่ได้จากการฝึกอบรมโดยวิทยากร

- จุดเด่น (ที่ดี) ของวิทยากร หรือความรู้สึก (ที่ดี) อย่างไรบ้างที่ได้รับจากการฝึกอบรมใน

3) การกล่าวขอบคุณ เป็นการขอบคุณในนามของผู้เข้าอบรมทั้งหมด โดยควรกล่าวชื่อหลักสูตรฝึกอบรมด้วย

4) ควรพูดให้ผู้ฟังปรบมือให้แก่วิทยากรเองเมื่อผู้พูดจบลง โดยผู้พูดไม่ต้องขอให้ผู้ฟังปรบมือให้แก่วิทยากรโดยไม่จำเป็นนอกจากมีการพูดขอบคุณวิทยากรก่อน แล้วพูดต่อไปอีกหลายประโยค จึงอาจสรุปจบด้วยการขอให้ปรบมือให้แก่วิทยากรในตอนท้ายสุดก็ได้

5. การให้บริการและอำนวยความสะดวกในระหว่างการฝึกอบรม

5.1 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าอบรม

5.2 จัดและให้บริการยานพาหนะรับ-ส่งแก่ผู้เข้าอบรมในการฝึกอบรมนอกสถานที่ทำงาน

5.3 ดูแลจัดให้มีการบริการอาหารว่างและเครื่องดื่ม หรืออาหารมื้อต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ โดยดูแลให้มีการบริการที่สะดวกรวดเร็วไม่ต้องเสียเวลารอคอยอาหารนานเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. การดำเนินงานสำหรับช่วงหลังการ**ฝึกอบรม**

หลังจากการฝึกอบรมสิ้นสุดลง เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการฝึกอบรม ยังคงมีกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ ได้แก่

1. การประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม

เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว จะต้องมีการนำข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอบรมที่เก็บรวบรวมไว้มาวิเคราะห์สรุป เพื่อจัดทำรายงานเสนอต่อฝ่ายบริหาร และแจ้งผู้เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขโครงการฝึกอบรม ทั้งในแง่ของหลักสูตร วิทยากร เอกสาร และการบริหารโครงการฝึกอบรม และเมื่อถึงระยะเวลาที่เหมาะสมอาจต้องดำเนินการติดตามผลการฝึกอบรมต่อไป

2. การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน

เมื่อการฝึกอบรมสิ้นสุดลงและมีการจ่ายเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ตามความจำเป็นและตามรายการที่ได้ขออนุมัติไว้ในโครงการฝึกอบรมเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมจะต้องรีบดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการจัดฝึกอบรม โดยการส่งใบสำคัญการจ่ายเงินและเอกสารหลักฐานต่างๆ เกี่ยวข้อง เพื่อชดใช้เงินทดรองจ่ายที่ได้ทำสัญญายืมเงินและได้รับเงินมาใช้จ่ายก่อนแล้ว โดยจะต้องจัดทำและรวบรวมเอกสารส่งไปยังหน่วยงานหรือผู้ที่รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงิน ดังนี้

1) บันทึกสรุปรายการและยอดเงินค่าใช้จ่ายที่ขอเบิกจ่ายเงิน ซึ่งตรงตามรายการที่ได้รับอนุมัติไว้ในหนังสือขออนุมัติโครงการฝึกอบรม หากรายการค่าใช้จ่ายใดไม่ตรงตามที่ได้รับอนุมัติไว้ จะต้องทำหนังสือขออนุมัติเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมรายการนั้นๆ โดยชี้แจงเหตุผลความจำเป็นไปด้วยและหากวงเงินเดิมที่ได้รับอนุมัติไว้แล้ว ยังคงเหลืออยู่เพียงพอสำหรับรายการดังกล่าวจะต้อง ระบุขอเบิกจ่ายจากวงเงินเดิมที่ยังคงเหลืออยู่โดยไม่ต้องขออนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมอีก

2) หนังสือขออนุมัติโครงการฝึกอบรม (ตัวจริง) ซึ่งได้รับอนุมัติไว้แล้ว

3) สำเนาสัญญายืมเงินโครงการฝึกอบรมนั้นๆ

4) กำหนดการฝึกอบรม

5) ใบสำคัญการจ่ายเงินทั้งหมด ซึ่งระบุชื่อและที่อยู่ของร้านค้า รายการสินค้า ราคาต่อหน่วย ราคารวมทั้งสิ้น และลงลายมือ ชื่อผู้รับเงินไว้เรียบร้อยแล้ว รวมทั้งค่าสมนาคุณวิทยากร เจ้าหน้าที่ และพนักงานขับรถยนต์ แยกตามรายการค่าใช้จ่ายที่ได้ขออนุมัติไว้ รวมทั้งต้องมีลายมือชื่อของหัวหน้าหน่วยงานที่จัดฝึกอบรมหรือผู้ที่ทำสัญญายืมเงิน กำกับข้อความ "ขอรับรองว่าการจ่ายเงิน ตามรายการดังกล่าวข้างต้นนี้ เป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการโดยแท้จริง" ไว้ด้วยทุกฉบับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) บัญชีรายชื่อผู้เข้าอบรม ซึ่งผู้เข้าอบรมลงนามเข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละวันทุกฉบับ พร้อมสรุปจำนวนผู้เข้าอบรม ในแต่ละวันไว้ด้วย (ในกรณีเบิกจ่ายค่าอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม)

7) สรุปรายชื่อวิทยากร และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการจัดฝึกอบรมทั้งหมด

8. สำเนาเอกสารการอนุมัติให้ใช้รถยนต์ของหน่วยงาน (หากมีการใช้รถยนต์ของหน่วยงานไปต่างจังหวัดในการฝึกอบรม)

นอกจากส่งใบสำคัญเพื่อชดใช้เงินยืมแล้ว หากมีเงินเหลือจ่ายก็จะต้องรีบนำเงินสดไปส่งคืนพร้อมกันด้วย

3. การแจ้งผลการฝึกอบรม หรือระยะเวลาเข้าฝึกอบรม

ในกรณีของการฝึกอบรมที่มีการกำหนดเกณฑ์การผ่านการฝึกอบรมไว้หลายข้อ คือ นอกจากเกี่ยวกับระยะเวลาเข้ารับการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรมแล้ว ได้กำหนดให้ต้องผ่านการทดสอบหรือส่งชิ้นงาน (Assignment) เป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลก็ตาม จึงจะถือว่าผ่านการฝึกอบรมนั้น เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมผู้จัดฝึกอบรมควรจะต้องดำเนินการ จัดเก็บข้อมูลระยะเวลาเข้าอบรม ผลการทดสอบ หรือผลการประเมินชิ้นงานที่ได้จัดทำขึ้นของผู้เข้าอบรมแต่ละรายเพื่อจัดเก็บไว้เป็นข้อมูลและสถิติและ เพื่อใช้ทำเป็นหนังสือแจ้งผลการฝึกอบรม รวมทั้งระยะเวลาเข้าฝึกอบรมไปยังหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป

ส่วนในกรณีของการฝึกอบรมระยะสั้น ซึ่งมิได้การทดสอบใด ผู้จัดฝึกอบรมก็ควรจะต้องแจ้งระยะเวลาฝึกอบรมของผู้เข้าอบรมแต่ละรายไปยังต้นสังกัดเช่นเดียวกัน

4. กิจกรรมอื่นๆ ที่ควรจัดทำหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

4.1 ส่งหนังสือขอบคุณวิทยากร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2 เป็นตัวกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างผู้เข้าอบรมต่อไป

4.3 ให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับผู้เข้าอบรมในการจัดทำทำเนียบรุ่นของผู้เข้าอบรม

4.4 ออกใบรับรองการผ่านการฝึกอบรม เมื่อได้รับการร้องขอ (การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในสังกัด หรือ In-house training เช่นนี้ ไม่น่าจะมีความจำเป็นต้องออกวุฒิบัตรหรือเกียรติบัตรเพื่อแจกผู้ผ่านการอบรมเมื่อการอบรมสิ้นสุดลง แต่ในกรณีการฝึกอบรมซึ่งมีระยะเวลายาวนานมากก็อาจพิจารณาแจกวุฒิบัตรหรือเกียรติบัตรได้)

4.5 ดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1.6 การประเมินผลการฝึกอบรม

การประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณา วินิจฉัย เพื่อให้ทราบว่าการกระทำกิจกรรมหรืองานต่างๆ ที่ได้ทำไปนั้นเกิดผลอย่างไร ในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ก็ตามมักจะต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ไว้ก่อนว่าทำกิจกรรมนั้นๆ เพื่ออะไร และการที่จะรับรู้ว่ากิจกรรมดังกล่าวประสบผลสำเร็จหรือไม่ต้องอาศัยการประเมินผล (Evaluation) มาใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญ เช่นเดียวกับการฝึกอบรม คงต้องมีการประเมินผลการฝึกอบรม (Training Evaluation) เพื่อทราบถึงความสำเร็จในการจัดการฝึกอบรมแต่ละครั้งว่าสามารถทำให้พนักงานมีความรู้ ทักษะ และปรับทัศนติได้ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ นักฝึกอบรมในหน่วยงานต่างๆ มักมีการประเมินผลการฝึกอบรมกันเป็นประจำอาจจะเป็นทั้งระหว่างการฝึกอบรม เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม และอาจมีการติดตามไปประเมินในการทำงานจริงว่าผู้รับการฝึกอบรมสามารถนำเอาสิ่งที่ได้เรียนไปใช้ในการทำงานได้จริงหรือไม่ (ศุภสารัมภ์, 2558)

วัตถุประสงค์

1. ผู้เข้าอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความคิด อันได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ และความสามารถ ในการประเมิน วิเคราะห์ และสังเคราะห์เพียงใด

2. ผู้เข้าอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความรู้สึก เช่น ความสนใจ ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ในทิศทางใด ระดับใด

3. ผู้เข้าอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านการประพฤติปฏิบัติ ตลอดจน ผลการปฏิบัติงานภายหลัง การฝึกอบรมอย่างไร และเพียงใด

4. การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นเป็นการเปลี่ยนแปลงซึ่งผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมต้องการให้เปลี่ยนแปลงหรือไม่ และได้ผลดีกว่าการเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการอื่นหรือไม่

5. การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวเท่านั้น

วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการฝึกอบรมดังกล่าว มุ่งเน้นเฉพาะประเด็นของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผล ที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเท่านั้น หากทว่าวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการฝึกอบรมควรจะครอบคลุมกว้างขวางกว่า 5 ข้อดังระบุข้างต้น โดยขยายขอบข่ายไปถึงความมุ่งหมายในการประเมินกระบวนการฝึกอบรมทั้งระบบด้วย กล่าวคือ

1. เพื่อทราบสัมฤทธิผลของโครงการฝึกอบรมนั้นๆ ว่าได้ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่น เกิดการเรียนรู้ (Learning) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน (Behavior) หรือไม่เพื่อทราบข้อดี ข้อบกพร่อง ความเหมาะสม รวมถึงปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ของโครงการฝึกอบรม ทั้งในแง่ของกระบวนการฝึกอบรม (เช่น เนื้อหาวิชา วิทยากร ระยะเวลา เป็นต้น) และการจัดฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(เช่น สถานที่ การอำนวยความสะดวกต่างๆ) เพื่อแก้ไขและปรับปรุงโครงการฝึกอบรมในครั้งต่อๆ ไปให้ดียิ่งขึ้น

2. เพื่อทราบคุณค่าหรือความเป็นประโยชน์ของโครงการฝึกอบรมต่อการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรม เช่น ประโยชน์ของหัวข้อวิชาต่างๆ ในหลักสูตรการฝึกอบรมในครั้งต่อๆ ไปให้ดียิ่งขึ้น

3. เพื่อทราบผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรม เช่น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน ผลการปฏิบัติงาน เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการฝึกอบรม ความก้าวหน้าในหน้าที่การวางหลังจากการผ่านการฝึกอบรมแล้ว

4. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจของผู้บริหาร เช่น พิจารณาว่าควรจะดำเนินการจัดฝึกอบรม หลักสูตรนั้นๆ ต่อไปหรือไม่ ช่วยประกอบการตัดสินใจในการแต่งตั้งหรือพัฒนาบุคคลให้สอดคล้องเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินผล

การประเมินผลทางการอบรม คือการนำผลของความแตกต่างของระดับพฤติกรรมของผู้รับการฝึกอบรมและก่อนอบรม ความสำคัญที่จะต้องกำหนด คือ

1. การตั้งระดับหรือเกณฑ์ สำหรับการอบรมแต่ละครั้งว่าระดับไหนหรือแค่ไหนจึงจะถือว่าเป็นความก้าวหน้าของการดำเนินการ

2. การวางแผนการประเมินผลการดำเนินการอบรม

3. การประเมินวิธีการฝึกอบรมแต่ละวิธี แต่ละเรื่องว่าจะใช้วิธีอะไรบ้าง อย่างไร

4. การประเมินผลความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม หรือระบุถึงระดับความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมว่าบรรลุที่แท้จริงหรือไม่

ระยะประเมินผล

ทำได้ 3 ระยะ คือ ก่อนการฝึกอบรม ระหว่างการฝึกอบรม และภายหลังการฝึกอบรม

1) การประเมินผลก่อนการฝึกอบรมต้องทำการประเมินในสิ่งต่างๆ ว่าได้มาตรฐาน สูง ต่ำ เป็นที่พอใจหรือไม่อย่างไร

2) การประเมินผลระหว่างการฝึกอบรม มีความมุ่งหมายดังนี้

- ต้องการทราบว่าการจัดการอบรม ผู้อบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด
- ต้องการทราบว่าผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปอย่างไรบ้าง
- ต้องการทราบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมบกพร่องในจุดประสงค์ใด ต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้อย่างไรบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขการอบรม ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มหรือจัดการอบรมซ่อมเสริม

- เพื่อการปรับวิธีการสอน วัสดุการเรียนการสอนสถานที่อบรม บรรยากาศการฝึกอบรมหรือข้อบกพร่องในการจัดการฝึกอบรม เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

3) การประเมินผลหลังการฝึกอบรม คือ การประเมินภายหลังโครงการฝึกอบรมได้สิ้นสุดลง เป็นการประเมินผลรวม มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเพียงไร มีความรู้อยู่ในเกณฑ์ใด ดี พอ ใช้ หรือยังใช้ไม่ได้จะต้องปรับปรุงการสอน วิธีการฝึกอบรมโดยส่วนรวมหรือเฉพาะเรื่องเฉพาะวิชาอย่างไรหรือไม่

การประเมินทั้ง 3 ระยะ จะประเมินด้านต่างๆ เหมือนกัน ดังนี้

1. สถานภาพการฝึกอบรม เช่น บรรยากาศ ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ เป็นต้น
2. วิทยากรผู้ทำการฝึกอบรม
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
4. หลักสูตรที่ทำการอบรม
5. สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ในการฝึกอบรม

ปัจจัยในการประเมินผล

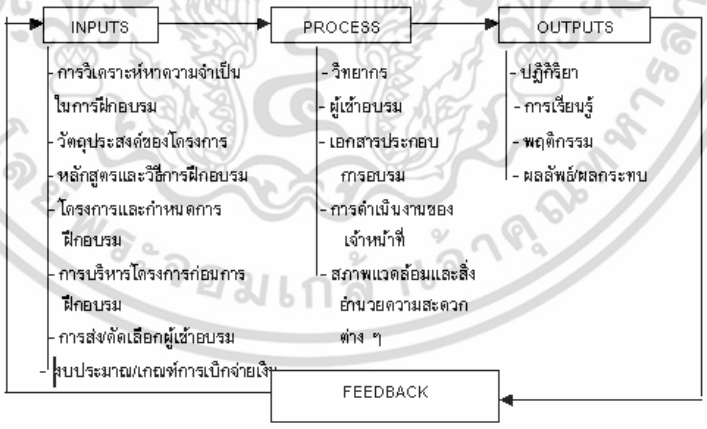

รูปที่ 2.4.2 ปัจจัยสำคัญในการประเมินผลการอบรม

1. ปัจจัยนำเข้าของการฝึกอบรม (Inputs) - ควรตรวจสอบเกี่ยวกับ

1.1 การวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรม

- มีการวิเคราะห์หาความจำเป็นมาก่อนหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ข้อมูลที่ได้ครอบคลุม และเชื่อถือได้เพียงใด มีอะไรเป็นเครื่องชี้วัด
- ความจำเป็นดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรมหรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์หลัก / วัตถุประสงค์รองของโครงการฝึกอบรม
- วัตถุประสงค์หลักของโครงการสอดคล้องกับความจำเป็นในการฝึกอบรมหรือไม่
- วัตถุประสงค์หลักของโครงการเขียนในลักษณะที่สามารถจะประเมินผลได้หรือไม่
- วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมมีส่วนสนับสนุนโครงการเพียงใด

1.3 หลักสูตรและวิธีการฝึกอบรม
- หัวข้อวิชาต่างๆ ในหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรือไม่
- วัตถุประสงค์รายวิชาแต่ละวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรือไม่
- ระยะเวลาของแต่ละหัวข้อวิชาเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชาของวิชานั้นๆ หรือไม่
- เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมที่ใช้ในแต่ละหัวข้อวิชาเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และระยะเวลาของหัวข้อ
วิชานั้น ๆ หรือไม่
- โสตทัศนูปกรณ์เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ระยะเวลา และสถานการณ์ในการอบรมเพียงใด

1.4 โครงการและกำหนดการฝึกอบรม
- การขออนุมัติโครงการล่าช้าหรือมีอุปสรรคหรือไม่ และควรจะขจัดอุปสรรคอย่างไร
- วันเวลาที่ฝึกอบรมเหมาะสมกับหลักสูตร ทุกหมวดวิชาหรือไม่
- รายละเอียดโครงการและกำหนดการฝึกอบรมที่ใช้เวียนแจ้งหน่วยงาน วิทยากร และแจกผู้เข้าอบรม มีความชัดเจนเพียงใด

1.5 การบริหาร / เตรียมการก่อนการฝึกอบรม
- การคัดเลือกวิทยากรมีความเหมาะสมหรือไม่
- การเชิญและประสานงานกับวิทยากรมีประสิทธิภาพหรือไม่
- การเลือกสถานที่ฝึกอบรมมีเหตุผลอย่างไร
- สถานที่ฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและวิธีการฝึกอบรมหรือไม่
- การประสานงานกับเจ้าของสถานที่ฝึกอบรมมีปัญหาหรือไม่

1.6 การส่ง / คัดเลือกผู้เข้าอบรม
- ในการแจ้งเชิญส่งผู้เข้าอบรม ได้มีการให้เวลาหน่วยงานผู้ส่งและผู้เข้าอบรมในการพิจารณา ส่ง/เตรียมสมัคร เข้าอบรมเพียงพอหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หน่วยงานคัดเลือกผู้ที่จะส่งเข้าอบรมอย่างเหมาะสมตรงกับคุณสมบัติที่กำหนดในโครงการหรือไม่

- มีการคัดเลือกผู้สมัครเข้าอบรม (ในกรณีให้สมัครเอง) โดยใช้เกณฑ์อะไร และเกณฑ์ดังกล่าวมีความเหมาะสมหรือไม่

- มีปริมาณการขอถอนการส่งเข้าอบรม/สมัครเข้าอบรมเป็นจำนวนมากหรือไม่ และขอถอนไปเพราะเหตุใด

1.7 งบประมาณ / การเบิกจ่ายเงิน

- ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการนี้ ตลอดทั้งโครงการหรือไม่

- สามารถใช้จ่ายเงินในโครงการได้ตรงตามที่ประมาณการไว้หรือไม่ ถ้าไม่ตรง เพราะเหตุใด และจะต้องปรับปรุงอย่างไร

- สามารถดำเนินการเบิกจ่ายเงินได้ตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานกำหนดไว้หรือไม่ หรือมีปัญหาอุปสรรคในการเบิกจ่ายเงินอย่างไรบ้าง

2. กระบวนการดำเนินการฝึกอบรม (Process) - สิ่งที่ควรพิจารณาในการประเมินผล คือ

2.1 วิทยากร

- มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาให้ผู้เข้าอบรมทราบหรือไม่
- มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชานั้นหรือไม่
- มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้/กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้เพียงใด
- การจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาวิชาเหมาะสมเพียงใด
- มีการตอบคำถามชัดเจนและตรงประเด็นหรือไม่
- ให้โอกาสผู้เข้าอบรมแสดงความคิดเห็นหรือไม่
- มีการใช้โสตทัศนูปกรณ์ช่วยในการฝึกอบรมอย่างเหมาะสมหรือไม่

2.2 ผู้เข้าอบรม

- สนใจและเอาใจใส่ต่อการฝึกอบรมหรือไม่
- มาเข้าอบรมตามกำหนดเวลาตลอดทั้งหลักสูตรหรือไม่
- มีการซักถามแสดงความคิดเห็นหรือแสดงความมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมหรือไม่
- ให้ความร่วมมือต่างๆ ระหว่างการอบรมหรือไม่

2.3 เอกสารประกอบการอบรม

- แต่ละวิชามีเอกสารประกอบการอบรมหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เนื้อหาสาระของเอกสารประกอบการอบรมสอดคล้องและสนับสนุนวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชานั้นหรือไม่

- เอกสารแจกได้ทันเวลา/ทันความต้องการหรือไม่

2.4 การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่

- มีการควบคุมเวลาระหว่างการอบรมให้เป็นไปตามกำหนดการหรือไม่

- การกล่าวแนะนำวิทยากรสำหรับแต่ละหัวข้อวิชาดำเนินไปอย่างเหมาะสม และสามารถสร้างบรรยากาศ ในการเรียนรู้ได้หรือไม่

- การกล่าวขอบคุณวิทยากรสำหรับแต่ละหัวข้อวิชาดำเนินไปอย่างเหมาะสมหรือไม่ และช่วยสร้างความรู้สึกที่ดีแก่วิทยากร และผู้เข้าอบรมหรือไม่

- ช่วยให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่วิทยากรและผู้เข้าอบรมอย่างเต็มใจกระตือรือล้นหรือไม่

- มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับผู้เข้าอบรมหรือไม่

2.5 สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

- การจัดสถานที่อบรม รวมทั้งโต๊ะ เก้าอี้ เหมาะสมหรือไม่

- อุณหภูมิ การถ่ายเทอากาศเหมาะสมหรือไม่

- แสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- เสียงดังชัดเจนหรือไม่

- อุปกรณ์ต่างๆ ที่ต้องใช้ในการฝึกอบรมมีเพียงพอหรือไม่

- มีสิ่งรบกวนต่างๆ ในระหว่างการฝึกอบรมหรือไม่ (เช่น เสียงรบกวน การเดินเข้าออก การตามผู้เข้าอบรม หรือวิทยากรไปรับโทรศัพท์บ่อยครั้ง)

3. ผลที่ได้จากการฝึกอบรม (Outputs) - เป็นส่วนสำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อประเมินผลการฝึกอบรมทั้งระบบ โดยอาจแบ่งการประเมินผลในช่วงนี้ออกได้เป็น 4 ระดับ คือ

3.1 ขั้นปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้าอบรม - หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก และทัศนคติที่ผู้เข้าอบรมมีต่อสิ่งต่อไปนี้

- ความเหมาะสมของหลักสูตรและหัวข้อวิชา

- การดำเนินการฝึกอบรมของวิทยากร

- ประโยชน์ของการฝึกอบรมต่อการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรม

- ความเหมาะสมในการบริหารโครงการฝึกอบรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

- สัมพันธภาพในกลุ่มผู้เข้าอบรม

- ความคุ้มค่าในการเข้ารับการอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ขั้นการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้าอบรม - ว่าเกิดการเรียนรู้จริงหรือไม่ โดยอาจแยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ

- ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรือไม่
- ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นจากความรู้สึกของตนเองเพียงใด

3.3 ขั้นพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้าอบรม - เมื่อกลับไปปฏิบัติงาน ณ สถานที่ทำงานแล้ว ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหรือไม่ โดยอาจแยกประเด็นพิจารณาคือ

- ผู้เข้าอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่
- พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเป็นไปในทางไหน ระดับใด ชั่วคราวหรือถาวร ดีขึ้นหรือเลวลง

4. ขั้นผลลัพธ์ (Outcomes หรือ Results) - อาจแยกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ

4.1 ผลที่องค์การได้รับ - มีประเด็นที่ควรพิจารณา คือ

- ผลงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
- ผลลัพธ์ทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การลดค่าใช้จ่าย ลดการสูญเสียหรือของเสียจากการผลิตหรือการดำเนินงาน ลดอุบัติเหตุ และลดความสิ้นเปลืองต่างๆ
- ขวัญและกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงานของผู้ผ่านการอบรม
- การลดความขัดแย้ง บัตรสนเท่ห์ หรือข้อร้องเรียน ซึ่งมีผลมาจากการบริหารงาน หรือการดำเนินงานของผู้ผ่านการอบรม
- ความพึงพอใจ หรือความนิยม ของผู้รับบริการ หรือหน่วยงานที่ประสานงานหรือดำเนินงานเกี่ยวเนื่องด้วยกับผู้ผ่านการอบรม

4.2 ผลที่ผู้เข้าอบรมเองได้รับ - อาจพิจารณาได้จาก

- มีทักษะด้านต่างๆ พร้อมที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และการเลื่อนระดับตำแหน่งเพียงใด
- ผู้ผ่านการอบรม มีความก้าวหน้าในสายงานเพียงใด
- มีทักษะด้านต่างๆ พร้อมที่จะเป็นผู้บริหารสำหรับตำแหน่งที่ครองอยู่ และตำแหน่งใหม่เพียงใด (ในกรณีโครงการ ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้บริหาร)

ลักษณะที่ดีของการวัดและประเมินผล

1. ยึดจุดประสงค์เป็นหลัก
2. ควรดำเนินการทั้ง 3 ช่วง
3. ควรปรับปรุงเครื่องมือการวัดอยู่เสมอ
4. แก้ไขข้อบกพร่องสำหรับผู้เข้าอบรมที่ต่ำกว่าเกณฑ์
5. นำผลที่ได้มาปรับปรุงการอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>วิธีการประเมินผลการฝึกอบรม</u>

การประเมินผลการฝึกอบรม ควรจะพิจารณาถึงประเด็นต่างๆ ครอบคลุมกระบวนการฝึกอบรมทั้งระบบ ดังนั้น วิธีการที่ใช้ในการประเมินจึงมีความหลากหลายตั้งแต่วิธีการธรรมดาสามัญไปจนถึงเทคนิคที่ใช้ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการประเมินผลโครงการฝึกอบรม ควรจะมีขั้นตอนการประเมินผลโครงการฝึกอบรมโดยทั่วไปแต่ละโครงการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน

ข้อมูลที่จะนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการประเมินมาจาก วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมรวมกับสิ่งที่ผู้บังคับบัญชาต้องการทราบ แล้วสรุปเป็นวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ตัวอย่างวัตถุประสงค์การประเมิน

วัตถุประสงค์ของการประเมินผล "โครงการฝึกอบรมปฐมนิเทศข้าราชการฝ่ายบริการทางวิชาการและธุรการ ประจำปี พ.ศ. 2541" ได้แก่

1. เพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลในระดับของการเรียนรู้ ของผู้เข้าอบรมปฐมนิเทศฯ
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรม และค้นหาข้อบกพร่องหรือข้อควรปรับปรุงต่าง
3. เพื่อประเมินถึงประโยชน์รวมทั้งความคุ้มค่าของโครงการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนการประเมิน

ในขั้นนี้เป็นการนำวัตถุประสงค์ของการประเมินผล มากำหนดเป็นแผนการประเมิน 6 ขั้นตอน ได้แก่

1) กำหนดประเภท หรือ ระดับการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน

2) กำหนดคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการทราบ

3) กำหนดแหล่งที่มาของข้อมูล

4) กำหนดช่วงเวลาจัดเก็บข้อมูล

5) กำหนดเทคนิคหรือวิธีการและเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล

6) กำหนดวิธีการ วิเคราะห์ข้อมูล โดยอาจกำหนดเป็นตาราง

ขั้นที่ 3 จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อปี 1950 Donald Kirkpatrick ได้นำเสนอบทความเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอบรมเป็นครั้งแรก และถือว่าเป็นรากฐานสำคัญในการประเมินผลการฝึกอบรมจนถึงปัจจุบัน โดยแนวคิดของเขาได้กำหนดให้การประเมินผลการฝึกอบรมดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินปฏิกิริยา

เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในระดับการประเมินปฏิกิริยาของผู้เข้าอบรม ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งโดยปกติ เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการ ประเมินผลจำเป็นต้องพัฒนาขึ้นมาเอง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม แบบสอบถามโดยทั่วไปในการประเมินผลระดับนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

1) แบบประเมินโครงการ - เป็นแบบสอบถามซึ่งเหมาะสมกับการใช้เป็นข้อคำถามแบบปรนัย กล่าวคือ แต่ละข้อคำถาม จะมีคำตอบหลายคำตอบให้เลือก โดยเมื่อได้รับข้อมูลหรือคำตอบแล้วสามารถนำมาแปลงเป็นตัวเลข แจกแจงความถี่ แล้ววิเคราะห์เชิงปริมาณได้ ไม่นิยมใช้คำถามปลายเปิด(Open-ended) หรือควรจะใช้น้อยที่สุด(อาจไม่เกิน 2-3 ข้อ) แต่ควรพยายามกระตุ้น ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมข้อคำถามประเด็นต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว ส่วนเนื้อหาหรือประเด็นที่สอบถามควรกำหนดให้ครอบคลุมทุกด้านของโครงการฝึกอบรม ทั้งที่อยู่ในปัจจัยนำเข้าของกระบวนการฝึกอบรม(Inputs) และกระบวนการฝึกอบรม (Process) อาทิเช่น

- เนื้อหาหลักสูตร หัวข้อวิชาต่างๆ และวิธีการฝึกอบรม
- ความเหมาะสมของรายละเอียดโครงการและกำหนดการฝึกอบรม
- วิทยากร (หากในโครงการเดียวกันนี้มีการใช้แบบประเมินรายวิชาเพื่อสอบถามเกี่ยวกับวิทยากรอยู่แล้ว ในแบบประเมิน โครงการอาจจะเพียงแต่สอบ ถามเกี่ยวกับภาพรวมของวิทยากรเท่านั้น)
- เอกสารประกอบการอบรม
- การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่
- สถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2) แบบประเมินรายวิชา - มักจะนิยมใช้เป็นคำถามแบบปรนัยล้วนๆ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการตอบ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อวิชาแต่ละวิชาทุกวิชา ผู้เข้าอบรมจึงจะต้องตอบแบบสอบถามนี้ในระยะเวลาสั้นๆ แต่บ่อยครั้ง โดยข้อคำถามมักจะเน้นถึงประเด็นเกี่ยวกับ

- วิทยากรในแต่ละหัวข้อวิชาในด้านต่างๆ อย่างละเอียด เช่น ความรอบรู้ในเนื้อหาวิชา ความสามารถในการถ่ายทอด การสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรม การตอบข้อซักถาม การใช้โสตทัศนูปกรณ์ ข้อดี หรือข้อควรปรับปรุงของวิทยากร ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติที่ผู้เข้าอบรมคิดว่าตนเองมีเกี่ยวกับเนื้อหาวิชานั้นๆ ทั้งก่อน และหลังการฝึกอบรม
- ระยะเวลาฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อวิชา
- เทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้ในหัวข้อวิชานั้น
- ประโยชน์ของหัวข้อวิชานั้นในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้

เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในระดับของการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม ซึ่งได้แก่ ข้อทดสอบก่อน-หลังการอบรมนั้น เป็นเครื่องมือที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการประเมิน มักจะต้องพัฒนาขึ้นมาเอง หรือมิฉะนั้นก็จะต้องเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมเพื่อจัดทำแบบทดสอบโดยขอความร่วมมือจากวิทยากรในแต่ละวิชาช่วยออกข้อทดสอบให้ในหัวข้อวิชาที่วิทยากรรายดังกล่าวรับผิดชอบ

ส่วนข้อสอบข้อเขียน แบบฝึกปฏิบัติเพื่อวัดทักษะ โครงการหรือโครงงาน (Assignment) ต่างๆที่วิทยากรมอบหมายให้ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัตินั้น จำเป็นต้องอาศัย วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้พัฒนาเครื่องมือดังกล่าวขึ้นมาให้ หรืออาจใช้เครื่องมือที่ได้รับการพัฒนาไว้แล้ว และมีความเหมาะสมกับลักษณะของโครงการฝึกอบรมที่ต้องการใช้สอบวัดก็ได้

โดยทั่วไป แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมนั้นมักจะมีลักษณะเป็นข้อทดสอบปรนัย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวนมาก แต่ละข้อจะมีคำตอบหลายข้อให้เลือกตอบ หรืออาจมีลักษณะเป็นการให้เติมคำตอบที่ถูกต้องลงในช่องว่างก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อความสะดวก ในการนำข้อมูลหรือคำตอบที่ได้มาแปลงเป็นตัวเลข เช่นเดียวกับแบบสอบถามทั่วไป

อย่างไรก็ตาม บางครั้ง แบบทดสอบก่อน - หลังการอบรมอาจมีลักษณะเช่นเดียวกับข้อสอบข้อเขียน และแบบฝึกปฏิบัติเพื่อ วัดทักษะทั่วไปก็ได้ แต่จะแตกต่างกันเฉพาะที่จะนำมาใช้วัดผลการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการอบรมเท่านั้นเอง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมในการทำงาน

เครื่องมือที่สำคัญซึ่งใช้ในระดับของการประเมินพฤติกรรมในการทำงานมีเพียง 3 ชนิด คือ แบบสอบถามละแบบ สัมภาษณ์ เพื่อติดตามผลการฝึกอบรม และแบบสอบวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านทัศนคติหรือที่เรียกว่า แบบสอบวัดทัศนคติ แบบสอบถาม เพื่อใช้ติดตามผลการฝึกอบรมนั้นอาจมีความหลากหลายกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงกรฝึกอบรมที่ต้องการติดตามผล แต่โดย ทั่วไปข้อคำถามจะเน้นถึงการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านต่างๆ ที่ผู้ผ่านการอ บรมแสดงให้สังเกตเห็นได้ระหว่าง ก่อนการอบรม และหลังการอบรมเป็นสำคัญ

ส่วนแบบสอบวัดทัศนคติที่ใช้ติดตามผลการอบรมนั้น จำเป็นต้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาขึ้นหรือใช้แบบสอบวัดที่มีอยู่แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลลัพธ์

เครื่องมือที่ใช้ในระดับการประเมินผลลัพธ์โดยรวมของโครงการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกับเครื่องมือในการประเมิน พฤติกรรมในการทำงาน เช่น แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อติดตามผลการอบรม แต่ข้อคำถามจะเน้นที่ผลงาน และความก้าวหน้าของผู้ผ่านการอบรมตลอดจนผลรวมที่ได้เกิดกับหน่วยงานและองค์การโดยรวม นอกเหนือไปจากการสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมของผู้ผ่านการอบรมที่อาจมีการได้เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนั้น นักวิชาการด้านการพัฒนาบุคคลได้พัฒนาการติดตาม ผลการอบรมโดยใช้แผนปฏิบัติการของผู้เข้าอบรม(Participant Action Plan Approach หรือ PAPA) ซึ่งดูน่าจะทำให้การประเมินผลลัพธ์ ของการฝึกอบรมเป็นรูปธรรม มีความชัดเจนในทางปฏิบัติเพิ่มขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการติดตามผล ไม่จำเป็นต้องพัฒนาเครื่องมือใดๆ เพียงแต่ใช้แนวทางของ PAPA นี้เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าใครจะเป็นผู้พัฒนาเครื่องมือในการประเมินผลการอบรม หรือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลระดับใดก็ตาม เครื่องมือเหล่านั้นควรจะต้องมีคุณสมบัติที่ดีของเครื่องมือในการประเมินผล ซึ่งได้แก่

1. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง ความสามารถในการวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดหรือประเมิน ไม่คลาดเคลื่อน เป็นการ วัดสิ่งอื่น

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ความเชื่อถือได้ว่าเมื่อนำเครื่องมือนั้นไปวัดแล้วนำไปวัดอีกกี่ครั้งก็ตาม ก็จะได้ผลลัพธ์คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง

3. ความเป็นกลางปราศจากอคติ (Objectivity) หมายถึง การที่จะไม่ลำเอียงหรือมีแนวโน้มที่จะคล้อย ตามไปทางใดทางหนึ่ง

4. ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ (Practicability) หมายถึง ความสะดวกและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ ทั้งในด้านเวลา ค่าใช้จ่าย และความคล่องตัว จนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

5. ความง่าย (Simplicity) หมายถึง การง่ายต่อความเข้าใจ ง่ายในการนำไปใช้งาน และง่ายในการดำเนินการเกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติตามแผน

เมื่อได้จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินแล้ว จึงเป็นการลงมือปฏิบัติตามแผน คือ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสอบถามด้วยแบบสอบถาม หรือ การสัมภาษณ์ ตามช่วงเวลาที่ได้กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปรายงานการประเมินผล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว เป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยนำเอาหลักสถิติในการวิจัยทางสังคมศาสตร์มาใช้ ก่อน ที่จะนำผลการวิเคราะห์ไปเขียนสรุปเป็นรายงานผลการประเมินโครงการฝึกอบรมต่อไป ส่วนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล จะขึ้นอยู่กับ เทคนิควิธีการประเมินผลและเครื่องมือที่ใช้ ดังที่ได้ทำการวางแผนการประเมินผลเอาไว้ตั้งแต่ต้น เท่าที่สังเกตดูจาก การดำเนินงาน ที่ผ่านมา และจากตำราที่เกี่ยวข้อง อาจจำแนกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของเครื่องมือและเทคนิควิธีการประเมินได้ 4 วิธี คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

1.1 เมื่อรวบรวมข้อมูลได้จากแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบให้เลือกคำตอบหลายๆ คำตอบ และมีลักษณะ ของคำตอบแบบที่สามารถเรียงเป็นคะแนนตามลำดับความสำคัญได้ ดังที่ใช้กันในแบบประเมินโครงการหรือแบบประเมินรายวิชานั้น ผู้รับผิดชอบควรจะต้องนำข้อมูลที่ได้ไปเทียบค่าคะแนน แจงนับความถี่ (Tally) และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย หรือที่เรียกว่าค่ามัธยมฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปเขียนเป็นรายงานสรุปต่อไป

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบให้เลือกคำตอบโดยไม่จัดเรียงตามลำดับคะแนนความสำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูลอาจทำได้ในลักษณะการเปรียบเทียบอัตราส่วนเป็นร้อยละ และอาจนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางไขว้ (Cross Tabulations) ต่อไป

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบในลักษณะของการเปรียบเทียบก่อน-หลังการอบรม -สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ในลักษณะการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการอบรม และ ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการอบรม และผลต่างของคะแนนก่อน-หลังการอบรม เพื่อจะสรุปรายงานโดยใช้ผลต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อน-หลังการอบรมเป็นสำคัญ

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลในกรณีแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิด (Opened-ended Questions) อาจทำได้ด้วยการ จัดหมวดหมู่และแยกประเภทข้อมูล และอาจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดำเนินการแจกแจงความถี่ (Tally) ข้อมูล แล้วอาจคำนวณหาค่าร้อยละ เพื่อนำเสนอเป็นรายงานต่อไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม เป็นการวิเคราะห์ว่าความแตกต่าง ระหว่างผลการทดสอบ ก่อนการอบรม กับ หลังการอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่า คะแนนก่อน-หลังการอบรม มีความแตกต่างกันจริง และได้มีการเรียนรู้เกิดขึ้นจริง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามหรือสัมภาษณ์เพื่อประเมินพฤติกรรมในการทำงาน -ถึงแม้ว่าจะเป็นการใช้แบบ สอบถาม หรือแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีข้อคำถามให้เลือกหลายข้อแบบที่สามารถเรียงตามลำดับคะแนนได้เช่นเดียวกับข้อ 1.1 ก็ตาม แต่เนื่อง จากข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลซึ่งมักจะเป็นข้อมูลเชิงทัศนคติ หรือความคิดเห็น ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลทั่วไป เมื่อแจงนับ ความถี่ของข้อมูล ที่รวบรวมได้แล้ว จึงต้องทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อน-หลังการอบรมของ ผู้เข้า อบรมว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยการใช้ค่า ไค-สแควร์ (chi-square) ช่วยในการวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการประเมินผลลัพธ์ของการฝึกอบรม -หากทำสำรวจหาข้อมูลด้วยการสอบถาม หรือสัมภาษณ์ ซึ่งมีข้อคำถามลักษณะเดียวกับแบบต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ก็สามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูล ในลักษณะเช่นเดียวกัน แต่ถ้าเป็นกรณีที่ทำการประเมินผลลัพธ์ของการฝึกอบรมด้วยวิธีการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจะขึ้นอยู่กับว่า เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่าง 1) กลุ่มสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (เป็นคนละกลุ่มกัน) หรือระหว่าง 2) กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน เช่นเป็นกลุ่มเดียวกัน แต่วัดผลก่อนและหลังการอบรม

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการฝึกอบรมแล้ว ผู้ประเมินจะต้องจัดทำรายงานการประเมินผลการอบรม เพื่อเสนอต่อ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบต่อไป

ส่วนรายงานการประเมินผลโครงการฝึกอบรมนั้นควรประกอบด้วย

1. ชื่อโครงการฝึกอบรมที่ประเมิน
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินผล
3. วิธีการประเมินผล
    - 3.1 ขอบเขตในการประเมินผล
    - 3.2 วิธีการเก็บข้อมูล
    - 3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลหรือสถิติที่เกี่ยวข้อง
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่างๆ โดยอาจอยู่ในรูปของตารางพร้อมการอธิบายความ

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการประเมินโดยส่วนรวมทั้งหมด

5.2 ข้อดี และข้อควรปรับปรุง

5.3 ข้อเสนอแนะจากผู้ประเมิน และ/หรือผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม

6. ภาคผนวก

6.1 รายละเอียดโครงการฝึกอบรม

6.2 รายชื่อผู้เข้าอบรม/ตำแหน่ง/หน่วยงานที่สังกัด (รวมทั้งสถิติการเข้าอบรม)

6.3 รายชื่อวิทยากร

6.4 แบบประเมิน หรือเครื่องมืออื่นๆ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6.5 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการฝึกอบรม หรือ ที่ปรึกษาโครงการฝึกอบรม และประเด็นอื่นๆ ในการประเมินผลการฝึกอบรม

6.6 เอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการฝึกอบรม ยังมีประเด็นและข้อสังเกตที่ผู้รับผิดชอบ การประเมินผลควรจะต้องตระหนัก ดังนี้

ก. การประเมินประเด็นต่างๆ ในปัจจัยนำเข้า (Inputs) และกระบวนการฝึกอบรม (Process) - มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือ

1. การประเมินความเหมาะสมของสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในปัจจัยนำเข้า (Inputs) และกระบวนการฝึกอบรม (Process) มักจะ ไม่ใคร่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการด้านการฝึกอบรม เนื่องจากไม่ใช่สิ่งที่สะท้อนถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมโดยตรง แต่ทว่าในทางปฏิบัติ การประเมินประเด็นต่างๆ เหล่านี้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการค้นหาข้อบกพร่องของการฝึกอบรม เพื่อให้สามารถปรับปรุงแก้ไขโครงการฝึกอบรมได้ทั้งระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้โครงการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ได้ในที่สุด

2. เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดโครงการฝึกอบรม มักจะมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่คนใดคนหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งคน เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำและบริหารโครงการโดยเฉพาะ แต่สำหรับการประเมินผลโครงการฝึกอบรมนั้น เพื่อลดปัญหา หรือแนวโน้มที่ผู้ดำเนินการประเมินผลอาจมีความผูกพันหรือมีอคติต่องานของตนเอง หรือเพื่อให้ผู้ประเมินมีความเป็นกลางมากขึ้น ในหลายหน่วยงานจึงมักจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมิได้เป็นผู้จัดโครงการโดยตรงเป็นผู้ทำหน้าที่ประเมินผลตั้งแต่การวางแผนการประเมิน รวบรวม ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากการสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้เข้าอบรม เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อให้สามารถสรุปและรายงานเกี่ยวกับการจัด และการบริหารโครงการฝึกอบรมได้อย่างถูกต้องตรงไปตรงมามากที่สุด

3. ในการประเมินปัจจัยต่างๆในกระบวนการฝึกอบรม (Process) อาจรวบรวมข้อมูลได้ทั้งจากการ สังเกตการณ์การ ฝึกอบรม ตลอดจน การสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เข้าอบรม แต่ทว่าเมื่อต้องการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เข้าอบรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฝึกอบรมเอง ควรใช้การสังเกตการณ์การฝึกอบรมเพื่อดูพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม เช่น การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่นระยะเวลาการเข้าอบรมมากกว่าการสอบถาม หรือสัมภาษณ์จากตัวผู้เข้าอบรมโดยตรง

ข. การประเมินผลที่ได้จากการฝึกอบรม (Outputs) - มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือ

1. การประเมินผลที่ได้จากการฝึกอบรม (Outputs) ซึ่งอาจแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังกล่าวไปแล้วนั้น สองประเภทแรก คือ การประเมินปฏิกิริยา และการประเมินการเรียนรู้นั้น อาจจัดได้เป็นการประเมินผลโครงการฝึกอบรม เนื่องจากช่วงเวลา ของการ ดำเนินการประเมินอยู่ในช่วงเดียวกับการฝึกอบรม ส่วนอีก 2 ประเภท คือ การประเมินพฤติกรรมในการทำงาน และการประเมินผลลัพธ์ จัดเป็น การติดตามผลการฝึกอบรม เนื่องจากจะต้องดำเนินการ ในช่วงเวลาหลังจากการฝึกอบรม ไปแล้วช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงจะ สามารถประเมินได้

2. สำหรับการประเมินปฏิกิริยานั้น ผู้ประเมินผลการฝึกอบรมควรจะตระหนักไว้เสมอว่า การประเมินปฏิกิริยา เป็นการวัด ความรู้สึกนึกคิด หรือความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม ซึ่งอาจจะไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้จาก การฝึกอบรมแต่อย่างใดเลย ก็ได้ นั่นคือ การที่ผู้เข้าอบรมชอบหรือพอใจการฝึกอบรมที่มาเข้า มิได้หมายความว่า การฝึกอบรมนั้นได้ผล หรือผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นแต่อย่างใด

3. สำหรับวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม โดยใช้วิธีการ 3 วิธี คือ 1) การวัดผลก่อน-หลังการอบรม 2) การวัดผลหลังการอบรม และ 3) การวัดผลความแตกต่าง ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมนั้นทั้ง 3 วิธีสามารถใช้ได้กับการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ ทั้งนี้ โดยการเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสม ส่วน 4) วิธีการใช้มาตรฐานในการปฏิบัติงาน นั้นน่าจะเหมาะสม เฉพาะสำหรับ การวัดผลการเรียนรู้ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถจะเปรียบเทียบผลงานที่วัดได้กับมาตรฐานที่จัดตั้งไว้ได้อย่างชัดเจนทั้งในแง่ของปริมาณและคุณภาพเท่านั้น

4. การประเมินผลการฝึกอบรมในระดับของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานเป็นเรื่องที่ทำได้ยากลำบาก มากกว่าการ ประเมินปฏิกิริยาหรือประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้ เนื่องจากการที่ผู้เข้าอบรมจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานหรือไม่นั้น นักวิชาการด้านการฝึกอบรมให้ความคิดเห็นว่าอาจขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายประการ เช่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ความต้องการในการปรับปรุงตนเอง

2. การยอมรับในข้อบกพร่องของตนเอง

3. บรรยากาศในการทำงานที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4. การได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความชำนาญเรื่องพฤติกรรม

5. การได้รับโอกาสในการทดลองแนวคิดใหม่ๆ ของตนเอง

ส่วนแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอาจมาจากบุคคลดังต่อไปนี้

1) ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้เข้าอบรมเอง และผู้บังคับบัญชาคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้เข้าอบรม

3) ผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับผู้เข้าอบรมซึ่งมีตำแหน่งในระดับเดียวกัน

4) ผู้รับบริการหรือลูกค้า หรือผู้ที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องกัน

5) ผู้เข้ารับการอบรมเอง

ทั้งนี้ โดยอาจมีประเด็นที่ใช้ในการสอบถามและสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นถึงการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม ซึ่งแสดงออกให้เป็นที่สังเกตได้ในช่วงก่อนและหลังการอบรมเป็นสำคัญ

5. ในการจัดฝึกอบรมแบบมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเน้นวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Approach) โดยเฉพาะนั้น การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ผ่านการอบรมถือเป็นหัวใจของการประเมินผล เนื่องจากเป็นการฝึกอบรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านทัศนคติ และค่านิยมต่างๆ มากกว่าด้านการเรียนรู้ และผลลัพธ์ที่มุ่งหวังของการฝึกอบรม ก็คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมโดยตรง การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินผลการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมเป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางด้านสถิติวิเคราะห์และการออกแบบการวิจัย เพื่อให้สามารถประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมอย่างได้ผล

6. การประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบของโครงการฝึกอบรม หมายถึง สิ่งที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดโครงการฝึกอบรมในระยะยาว ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งเดียวกันหรือไม่ใช่สิ่งเดียวกันกับวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมก็ได้ ดังตัวอย่างเช่น การลดค่าใช้จ่าย การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร การลดความผิดพลาดหรือการตำหนิ การเพิ่มปริมาณ หรือคุณภาพของผลผลิตและ บริการ การปรับปรุงขวัญของบุคลากร และการลดอุบัติเหตุ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างการประเมินผลลัพธ์

โครงการฝึกอบรมหลักสูตร การใช้โปรแกรม Microsoft Word for Windows ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถใช้งานโปรแกรมดังกล่าวในการผลิตเอกสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อจัดฝึกอบรม และผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมแล้ว ยังอาจประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบของโครงการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมรายหนึ่งจากงานฝึกอบรมสามารถออกใบรับรองการผ่านการฝึกอบรมให้แก่ผู้ยื่นคำขอได้ภายใน 1 วัน เนื่องจาก สามารถผลิตเอกสารใบรับรองเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาลงนามได้เอง โดยไม่ต้องรอเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ซึ่งมีงานพิมพ์จำนวนมากเป็นผู้ดำเนินการผลิตเอกสารให้ และสามารถดำเนินงานในหน้าที่อื่นๆ ซึ่งต้องการความเร่งด่วนได้เร็วขึ้น ทำให้ประสิทธิภาพของงานในหน่วยงานสูงขึ้น การดำเนินงานมีความคล่องตัวขึ้น

ถึงแม้ว่าการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลลัพธ์จะสามารถทำได้ทั้งโดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ก็ตาม แต่ผลการวิจัยระบุว่าการใช้แบบสอบถามจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะกระจัดกระจาย และมีคุณภาพด้อยกว่าการสัมภาษณ์มาก จึงนิยมใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลลัพธ์จากการจัดฝึกอบรมมากกว่า 40 และในระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมานี้ได้มีการคิดค้นเทคนิคการติดตามผลโดยใช้แผนปฏิบัติการของผู้เข้าอบรม (Participant Action Plan Approach) ซึ่งหากนำมาใช้อย่างเหมาะสม น่าจะช่วยให้การติดตามผลเพื่อประเมินผลลัพธ์ของโครงการฝึกอบรมมีความเป็นไปได้มากขึ้น สะดวกขึ้น และมีผลการประเมินชัดเจนเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2 สรุปและวิเคราะห์การบริหารโครงการฝึกอบรม

ข้อมูลข้างต้นเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่คาดว่าจะนำมาใช้ในโครงการโดยสามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ความรู้ในเรื่องการบริหารโครงการฝึกอบรม สามารถนำใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยวางแผนกระบวนการอบรม การดูแลการอบรม ตลอดจนการประเมินและติดตามผล เพื่อช่วยพัฒนาและตรวจสอบความเรียบร้อยของการอบรมในปัจจุบันได้

การบริหารโครงการฝึกอบรม

วิธีการบริหารโครงการอบรมมีหลักการคล้ายกับกระบวนการออกแบบระบบผลิตภัฒฑ์ผสานบริการตรงที่ การพิจารณาการอบรมเป็นช่วงระยะ 3 ระยะ คือ

ก. การดำเนินงานสำหรับระยะเวลาก่อนการฝึกอบรม

1. การคัดเลือกวิทยากรและเชิญวิทยากร
2. การใช้สถานที่ฝึกอบรม
3. การวางแผนสำหรับพิธีเปิด – ปิดการฝึกอบรม
4. การจัดทำกำหนดการฝึกอบรม
5. การติดต่อผู้เข้าอบรม
6. การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน
7. การประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรม
8. การจัดเตรียมแฟ้มเอกสารประกอบการอบรม
9. การจัดเตรียมประวัติวิทยากร
10. การเตรียมการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
11. การจัดเตรียมการบริการอาหารว่าง/เครื่องดื่ม และอาหารระหว่างการฝึกอบรม
12. การจัดเตรียมสิ่งเบ็ดเตล็ดต่างๆ สำหรับการฝึกอบรม

ข. การดำเนินงานสำหรับช่วงระหว่างการฝึกอบรม

1. เกี่ยวกับวิทยากร
2. สถานที่และอุปกรณ์
3. การดำเนินการฝึกอบรม
4. การกล่าวแนะนำและขอบคุณวิทยากร
5. การให้บริการและอำนวยความสะดวกในระหว่างการฝึกอบรม

ค. การดำเนินงานสำหรับช่วงหลังการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม
2. การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน
3. การแจ้งผลการฝึกอบรม หรือระยะเวลาเข้าฝึกอบรม
4. กิจกรรมอื่นๆ ที่ควรจัดทำหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

วิธีการประเมินผลการฝึกอบรม

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน

ขั้นที่ 2 วางแผนการประเมิน

ขั้นที่ 3 จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติตามแผน

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปรายงานการประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 เนื้อหาเรียนรู้ที่ใช้อบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.5.1 กสิกรรมธรรมชาติ

2.5.1.1 นิยามและความหมาย

การจะเข้าใจความหมายของแนวคิดกสิกรรมธรรมชาติได้นั้น อาจต้องแยกคำว่า “กสิกรรมธรรมชาติ” ออกเป็นสองส่วนเพื่อจะได้เข้าใจในความหมายได้ชัดเจนขึ้น คือ คำว่า “กสิกรรม” และ “ธรรมชาติ” ซึ่งคำว่า “กสิกรรม” หมายถึง การเพาะปลูกทำไร่ ทำนา ปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ การอนุรักษ์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ โดยคนเป็นผู้กระทำสิ่งเหล่านั้นด้วยวิธีการต่างๆ (ทีมงานทรูปลูกปัญญา, 2557) ส่วนคำว่า “ธรรมชาติ” หมายถึง สรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ ซึ่งเกิดขึ้นมาเองพร้อมกับการกำเนิดของโลกมนุษย์ โดยไม่มีผู้ใดเป็นคนสร้าง ได้ผ่านกาลเวลาที่ยาวนานเพื่อจะเกิดธรรมชาติใดธรรมชาติหนึ่งขึ้นมา เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันก็จะได้คำใหม่ขึ้นมาเป็นคำว่า “กสิกรรมธรรมชาติ” หมายถึง การเพาะปลูกทำไร่ ทำนา ปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ การอนุรักษ์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ โดยคนเป็นผู้กระทำการสิ่งเหล่านั้นด้วยวิธีการต่างๆ ที่ฝืนจากที่มันเคยเป็นดั้งเดิม (ธรรมวงสา., 2553)

2.5.1.2 หลักการของกสิกรรมธรรมชาติ

หลักการเกษตรอินทรีย์ที่ยอมรับกันทั่วไปคือ หลักการที่กำหนดโดยสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Organic Agriculture Movements – IFOAM) โดยสหพันธ์ฯ ได้ระดมความคิดเห็นนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านเกษตร อินทรีย์โดยตรงจากทั่วโลก ร่างหลักการเกษตรอินทรีย์นี้ได้รับการนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของสหพันธ์ฯ เมื่อปลายปี พ.ศ.2548 และที่ประชุมใหญ่ได้ลงมติรับรองหลักการเกษตรอินทรีย์ดังกล่าว โดยหลักการเกษตรอินทรีย์ของสหพันธ์ฯ ประกอบด้วยหลักการ 4 ข้อสำคัญ คือ สุขภาพ นิเวศวิทยา ความเป็นธรรม และการดูแลเอาใจใส่ (health, ecology, fairness and care) (กรีนเนท, 2559)

ก. มิติด้านสุขภาพ

เกษตรอินทรีย์ควรจะต้องส่งเสริมและสร้างความยั่งยืนให้กับสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมของดิน พืช สัตว์ มนุษย์ และโลก

สุขภาวะของสิ่งมีชีวิตแต่ละปัจเจกและของ ชุมชน เป็นหนึ่งเดียวกันกับสุขภาวะของระบบนิเวศ การที่ผืนดินมีความอุดมสมบูรณ์จะทำให้พืชพรรณต่างๆ แข็งแรง มีสุขภาวะที่ดี ส่งผลต่อสัตว์เลี้ยงและมนุษย์ที่อาศัยพืชพรรณเหล่านั้นเป็นอาหาร

สุขภาวะเป็นองค์รวมและเป็นปัจจัยที่สำคัญของสิ่งมีชีวิต การมีสุขภาวะที่ดีไม่ใช่การปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ แต่รวมถึงภาวะแห่งความเป็นอยู่ที่ดีของกายภาพ จิตใจ สังคม และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพแวดล้อมโดยรวม ความแข็งแรง ภูมิต้านทาน และความสามารถในการฟื้นตัวเองจากความเสื่อมถอยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสุข ภาวะที่ดี

บทบาทของเกษตรอินทรีย์ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตในไร่นา การแปรรูป การกระจายผลผลิต หรือการบริโภค ต่างก็มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีของระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิต ทั้งปวง ตั้งแต่สิ่งมีชีวิตที่มีขนาดเล็กสุดในดินจนถึงตัวมนุษย์เอง เกษตรอินทรีย์จึงมุ่งที่จะผลิตอาหารที่มีคุณภาพสูง และมีคุณค่าทางโภชนาการ เพื่อสนับสนุนให้มนุษย์ได้มีสุขภาวะที่ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ เกษตรอินทรีย์จึงเลือกที่จะปฏิเสธการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เวชภัณฑ์สัตว์ และสารปรุงแต่งอาหารที่อาจมีอันตรายต่อสุขภาพ

ข. มิติด้านนิเวศวิทยา

เกษตรอินทรีย์ควรจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของระบบนิเวศวิทยาและวัฏจักรแห่ง ธรรมชาติ การผลิตการเกษตรจะต้องสอดคล้องกับวิถีแห่งธรรมชาติ และช่วยทำให้ระบบและวัฏจักรธรรมชาติเพิ่มพูนและยั่งยืนมากขึ้น

หลักการเกษตรอินทรีย์ในเรื่องนี้ตั้ง อยู่บนกระบวนทัศน์ที่มองเกษตรอินทรีย์ในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของระบบนิเวศที่มีชีวิต ดังนั้น การผลิตการเกษตรจึงต้องพึ่งพาอาศัยกระบวนการทางนิเวศวิทยาและวงจรของธรรมชาติ โดยการเรียนรู้และสร้างระบบนิเวศสำหรับให้เหมาะสมกับการผลิตแต่ละชนิด ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของการปลูกพืช เกษตรกรจะต้องปรับปรุงดินให้มีชีวิต หรือในการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะต้องใส่ใจกับระบบนิเวศโดยรวมของฟาร์ม หรือในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เกษตรกรต้องใส่ใจกับระบบนิเวศของบ่อเลี้ยง

การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือแม้แต่การเก็บเกี่ยวผลผลิตจากป่า จะต้องสอดคล้องกับวัฏจักรและสมดุลทางธรรมชาติ แม้ว่าวัฏจักรธรรมชาติจะเป็นสากล แต่อาจจะมีลักษณะเฉพาะท้องถิ่นนิเวศได้ ดังนั้น การจัดการเกษตรอินทรีย์จึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขท้องถิ่น ภูมินิเวศ วัฒนธรรม และเหมาะสมกับขนาดของฟาร์ม เกษตรกรควรใช้ปัจจัยการผลิตและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการใช้ซ้ำ การหมุนเวียน เพื่อที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน

ฟาร์มเกษตรอินทรีย์ควรสร้างสมดุลของ นิเวศการเกษตร โดยการออกแบบระบบการทำฟาร์มที่เหมาะสม การฟื้นฟูระบบนิเวศท้องถิ่น และการสร้างความหลากหลายทั้งทางพันธุกรรมและกิจกรรมทางการเกษตร ผู้คนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริโภคผลผลิตเกษตรอินทรีย์ควรช่วยกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งในแง่ของภูมินิเวศ สภาพบรรยากาศ นิเวศท้องถิ่น ความหลากหลายทางชีวภาพ อากาศ และน้ำ

ค. มิติด้านความเป็นธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรอินทรีย์ควรจะตั้งอยู่บนความสัมพันธ์ที่มีความเป็นธรรมระหว่างสิ่งแวดล้อมโดยรวมและสิ่งมีชีวิต ความเป็นธรรมนี้รวมถึงความเท่าเทียม การเคารพ ความยุติธรรม และการมีส่วนในการปกปักพิทักษ์โลกที่อาศัยอยู่ ทั้งในระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง และระหว่างมนุษย์กับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ

ในหลักการด้านนี้ ความสัมพันธ์ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิตเกษตร อินทรีย์ในทุกระดับควรมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นธรรม ทั้งเกษตรกร คนงาน ผู้แปรรูป ผู้จัดจำหน่าย ผู้ค้า และผู้บริโภค ทุกผู้คนควรได้รับโอกาสในการมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนช่วยในการรักษาอธิปไตยทางอาหาร และช่วยแก้ไขปัญหาความยากจน เกษตรอินทรีย์ควรมีเป้าหมายในการผลิตอาหารและผลผลิตการเกษตรอื่นๆ ที่เพียงพอ และมีคุณภาพที่ดี

ในหลักการข้อนี้หมายรวมถึงการปฏิบัติต่อ สัตว์เลี้ยงอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสภาพการเลี้ยงให้สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการ ทางธรรมชาติของสัตว์ รวมทั้งดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของสัตว์อย่างเหมาะสม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่นำมา ใช้ในการผลิตและการบริโภคควรจะต้องดำเนินการอย่างเป็นธรรม ทั้งทางสังคมและทางนิเวศวิทยา รวมทั้งต้องมีการอนุรักษ์ปกป้องให้กับอนุชนรุ่นหลัง ความเป็นธรรมนี้จะรวมถึงว่า ระบบการผลิต การจำหน่าย และการค้าผลผลิตเกษตรอินทรีย์จะต้องโปร่งใส มีความเป็นธรรม และมีการนำต้นทุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมมาพิจารณาเป็นต้นทุนการผลิตด้วย

ง. มิติด้านการดูแลเอาใจใส่

การบริหารจัดการเกษตรอินทรีย์ควรจะต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังและ รับผิดชอบเพื่อปกป้องสุขภาพและความเป็นอยู่ของผู้คนทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งพิทักษ์ปกป้องสภาพแวดล้อมโดยรวมด้วย

เกษตรอินทรีย์เป็นระบบที่มีพลวัตรและมี ชีวิตในตัวเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ควรดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มผลผลิตในการผลิต แต่ในขณะเดียวกันจะต้องระมัดระวังอย่าให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพและ สิ่งแวดล้อม ดังนั้น เทคโนโลยีที่สร้างขึ้นมาใหม่จะต้องมีการประเมินผลกระทบอย่างจริงจัง และแม้แต่เทคโนโลยีที่มีการใช้อยู่แล้วก็ควรมีการทบทวนและประเมินผลด้วย เพราะมนุษย์เรายังไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจอย่างดีพอเกี่ยวกับระบบนิเวศการเกษตรที่มีความสลับซับซ้อน ดังนั้น จึงต้องดำเนินการต่างๆ ด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่

ในหลักการนี้ การดำเนินการอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการ การพัฒนา และการคัดเลือกเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในเกษตรอินทรีย์ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นใจว่า เกษตรอินทรีย์นั้นปลอดภัยและเหมาะกับสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตาม ความรู้ทางวิทยาศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ประสบการณ์จากการปฏิบัติ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะสมถ่ายทอดกันมาก็อาจมีบทบาทในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เช่นกัน เกษตรกรและผู้ประกอบการควรมีการประเมินความเสี่ยง และเตรียมการป้องกันจากนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ และควรปฏิเสธเทคโนโลยีที่มีความแปรปรวนมาก เช่น เทคโนโลยีพันธุวิศวกรรม การตัดสินใจเลือกเทคโนโลยีต่างๆ จะต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและระบบคุณค่าของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ที่อาจได้รับผลกระทบ และจะต้องมีการปรึกษาหารืออย่างโปร่งใสและมีส่วนร่วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2 9 ฐานเรียนรู้

2.5.2.1 ฐานที่ 1 ศนรักษ์แม่โพสพ

รูปที่ 2.5.1 หนังสือศนรักษ์แม่โพสพ

พลิกฟื้นนาข้าวด้วยรูปแบบการทำนาข้าวอินทรีย์ การทำนา 4 แบบและโรงสีข้าวพึ่งตนเอง กับ “ลุงทองเหมาะ แจ่มแจ้ง” เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ด้านการผลิตพืชที่หลากหลาย ทั้งด้านการปลูกข้าว พืชไร่ พืชผัก การเลี้ยงสัตว์และการประมง มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 เป็นเกษตรกรผู้นำที่คัดพันธุ์ข้าว และสามารถปรับปรุงพันธุ์ข้าวตามหลักวิชาการ ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการคัดเมล็ดข้าวพันธุ์ที่มีลักษณะเด่นตามที่ต้องการ เช่น ลำต้นแข็งแรง มีความต้านทานศัตรูพืช เมล็ดยาวเรียว มีคุณภาพในการหุงต้มได้แก่ มีความอ่อนนุ่มและมีกลิ่นหอม เป็นต้น นำมาเพาะเมล็ดโดยการแกะเปลือกออก และทำการผสมเกสรระหว่างสายพันธุ์เพื่อหาลักษณะเด่นที่ต้องการ เมื่อได้ต้นพันธุ์พันธุ์ตามต้องการแล้ว จะปลูกทดสอบและขยายพันธุ์ปลูกในไร่นาต่อไป

“เกษตรกรไทยเป็นผู้ผลิตอาหารเลี้ยงประเทศมาตั้งแต่อดีตอันยาวนานจนถึงปัจจุบัน แม้พลเมืองของชาติจะทวีขึ้นมากเพียงใด เกษตรกรก็ผลิตอาหารได้เพียงพอเสมอ ซ้ำยังสามารถส่งออกไปเลี้ยงพลโลกได้อีกเป็นจำนวนมาก การที่ชาติของเรา เลี้ยงตนเองได้นี้ เป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ เพราะไม่ว่าเกิดภาวะภารณ์ เช่นไร เราจะอยู่รอด ได้เสมอ เนื่องจากคนไทยเป็นผู้ผลิต ไม่ใช่จะเป็นเพียงผู้บริโภคเท่านั้น” พระราชดำรัส ของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ข้าวเป็นอาหารหลักของมนุษย์กว่า 4,000 ล้านคนทั่วโลก ประเทศไทยส่งออกข้าวมากกว่า 7 ล้านตันต่อปี และคนไทยเองก็บริโภคข้าวมากถึง 150 – 300 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ในอดีตชาวนาไทยทำนาบนผืนแผ่นดินไทย ซึ่งตกทอดมาจากบรรพบุรุษโดยไม่ต้องใช้ปุ๋ย สารเคมี หรือสารพิษใดๆ ก็สามารถผลิตข้าวออกมาเลี้ยงคนทั่วประเทศ ดำรงชาติไทยให้อยู่ได้มาเป็นเวลาช้านาน สืบเนื่องมาจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบนิเวศยังสมบูรณ์อยู่มาก และการทำนาในระบบธรรมชาติโดยใช้แรงงานวัว ควาย และคนเป็นหลัก การใช้วัว ควายในการทำนานั้น ส่งผลดีหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยมูลสัตว์ที่ช่วยเพิ่มธาตุอาหารต่างๆ แก่ดิน (ซึ่งได้มากถึง 10 ตันต่อปีต่อตัว) การตัดหญ้าและการกำจัดวัชพืช เพราะวัว ควาย กินหญ้าเป็นอาหาร และเป็นแรงงานในการไถนานวดข้าว ลากเกวียน ฯลฯ

ในส่วนแรงงานคนนั้น ไม่ว่าจะเป็นการดำนา การเก็บเกี่ยว การนวด การสีข้าวก็มีวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ของบรรพบุรุษไทยที่กระทำสืบเนื่องกันมาช้านาน คือ การร่วมลงแขกแรงงาน ช่วยกันในชุมชนของตนแสดงให้เห็นถึงพลังสามัคคีในชุมชนและภูมิปัญญาไทยในเรื่องการบริหาร คือ การกำหนดพื้นที่งาน แรงงานคน ระยะเวลา การปลูกและการเก็บเกี่ยวต้องสัมพันธ์กันทั้งหมดจึงจะสามารถปลูก และเก็บเกี่ยวได้ทันตามฤดูกาล ซึ่งทุกขั้นตอนที่กล่าวมาแทบจะไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ เกิดขึ้นเลย จึงทำให้ชาวนาสมัยก่อนสามารถอยู่ได้อย่างพอเพียง

แต่ในปัจจุบันการทำนาได้เปลี่ยนรูปแบบไปมาก กล่าวคือ เป็นการทำนาที่มุ่งเน้นในเชิงธุรกิจมากขึ้น ทำให้ต้องใช้เครื่องทุ่นแรงต่างๆ เข้าช่วย และการเร่งผลผลิตโดยการใส่ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าแมลงเข้าช่วยอีกทาง ซึ่งการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีนั้นส่งผลกระทบโดยตรงต่อตัวเกษตรกรเอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสุขภาพ รวมถึงเศรษฐกิจอีกด้วย และยังส่งผลกระทบต่อจุลินทรีย์และสิ่งมีชีวิตเล็กๆ ในดินที่ต้องตายลง เป็นผลให้สภาพดินเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว น้ำและอากาศมีสารพิษเจือปนอยู่มากมาย ทำให้การทำนาครั้งต่อไปต้องใส่ปุ๋ย สารเคมี และยาฆ่าแมลงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อเร่งผลผลิตให้เท่าเดิมเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้มากขึ้นเรื่อยๆ แต่รายได้ยังคงเท่าเดิม ชาวนาในปัจจุบันจึงเป็นหนี้สินล้นพ้นตัว และไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

เทคนิคการทำนาไร้สารพิษ จะทำให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวคุณภาพสูง จะทำให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวคุณภาพสูง ได้มาตรฐานถูกหลักอนามัย ช่วยลดต้นทุนได้มาก อีกทั้งยังช่วยฟื้นฟูสุขภาพ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมทรัพยากร ดินและน้ำให้อุดมสมบูรณ์อีกครั้ง มีเทคนิคและวิธีการดังนี้

1. ย่อยฟางและตอซังให้เป็นปุ๋ย

หลังการเก็บเกี่ยวอย่าเผาฟาง ตอซัง หรือหญ้า (เพราะจะเป็นการทำลายหน้าดินและจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดิน) ปล่อยน้ำเข้าให้ได้ระดับความลึก 5 - 10 ซม. ใช้เอ็นไซม์ (ปุ๋ยน้ำหมักอินทรีย์ชีวภาพ) หยดไปกับน้ำในอัตราไร่ละ 1 ลิตร ปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 3 – 7 วัน เอ็นไซม์จะกระตุ้นจุลินทรีย์ในดินให้ทำการย่อยฟาง สังเกตได้โดยเมื่อหยิบฟางขึ้นดูจะพบว่าฟางเปื่อยยุ่ยกลายเป็นปุ๋ยอย่างดี นอกจากนี้การหมักฟางยังให้ประโยชน์อีกหลายประการ คือ ได้ปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพจากฟางข้าว ซึ่งช่วยปรับสภาพโครงสร้างดินให้ร่วนซุยและฟูขึ้น ทั้งยังช่วยเพิ่มจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดิน เมื่อฟางย่อยสลายดีแล้วก็สามารถทำเทือกหว่าน หรือปักดำได้ทันที โดยไม่ต้องไถคราด ทำให้ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายขึ้น สามารถปรับค่าความเป็นกรด – ด่าง ในดินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการทำนาข้าว คือประมาณ pH 6.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ทุบทำเทือก

หลังจากฟางย่อยสลายดีแล้ว หากมีน้ำขัง หรือมีความชื้นมากพอสามารถทุบทำเทือกได้ทันที และควรคราดพื้นที่ในนาให้มีความเสมอกัน เพื่อที่จะสามารถควบคุมระดับน้ำได้ดี นอกจากนั้นยังสามารถควบคุมวัชพืชได้ ทั้งยังทำให้การงอกของต้นข้าวเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ สะดวกต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวผลผลิต ถ้าพื้นที่ไม่เรียบมีน้ำขัง อาจทำให้เมล็ดข้าวที่แช่น้ำเน่าเสียหายได้

3. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับเพาะปลูก

ก่อนการหว่าน หรือการปักดำ ควรนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่คัดไว้มาแช่ หรือคลุกกับเอ็นไซม์ (ที่มีส่วนผสมของสมุนไพรที่มีฤทธิ์ในการขับไล่ หรือกำจัดโรค และแมลงศัตรูพืช) หรือแช่หมักในน้ำเชื้อราไตรโคเดอร์มา ทิ้งไว้ 1 - 2 คืน เมื่อนำไปหว่านจะช่วยในการป้องกันโรคพืช และแมลงศัตรูพืชรบกวน อีกทั้งยังทำให้อัตราการงอกสูงขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ยังช่วยให้ใช้เวลาในการเพาะต้นกล้าสั้นลง และต้นกล้าที่ได้สมบูรณ์แข็งแรงง่ายต่อการย้ายกล้า และสามารถฟื้นตัวได้เร็ว

4. การหว่านกล้า และการดำนา

หลังจากได้เมล็ดพันธุ์ที่คัดเลือกแล้วก็ทำการหว่านเมล็ดลงในแปลงเพาะที่เตรียมไว้โดยอาจแบ่งจากที่นาประมาณ 1 งาน เพื่อทำการตกกล้า การตกกล้าจะใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว 1 ถัง ครึ่งต่อแปลงเพาะขนาด 1 งาน จะได้ต้นกล้าที่นำไปปักดำได้ประมาณ 5 ไร่ และเมื่อต้นกล้าเริ่มขึ้นควรให้เอ็นไซม์ (ปุ๋ยน้ำหมักสมุนไพรอินทรีย์ชีวภาพ) ในปริมาณ 1 ลิตร / 1 ไร่ หยดไปกับน้ำหรือฉีดพ่น โดยผสมเอ็นไซม์ 1 ลิตร ต่อน้ำ 400 ลิตร เมื่อต้นกล้าอายุได้ประมาณ 30 วัน ก็สามารถนำไปปักดำได้โดยต้องตัดใบออกให้เหลือความยาวจากรากประมาณ 20 ซม. เพื่อลดการคายน้ำ และทำให้ต้นข้าวฟื้นตัวได้เร็ว

ในกรณีที่เป็นนาหว่าน หลังจากทุบทำเทือกเรียบร้อยแล้ว ใช้เมล็ดพันธุ์ที่เตรียมไว้ประมาณ 1 ถังครึ่ง ต่อนา 1 ไร่ การหว่านควรหว่านให้กระจายทั่วทั้งแปลง และไม่ควรใช้เมล็ดพันธุ์มากเกินไป เพราะจะทำให้ต้นข้าวขึ้นหนาแน่นเกินไป จะทำให้ต้นข้าวแคระแกรนและสิ้นเปลืองต้นทุนเพิ่มขึ้น เพราะจะต้องใส่ปุ๋ยเพิ่มมากขึ้น

5. ให้อาหารดินเพื่อบำรุงดิน และเร่งจุลินทรีย์ในดิน

หลังปักดำ หรือหว่านเมล็ดแล้ว 10 – 15 วัน ควรให้ปุ๋ยหมักแห้งอินทรีย์ชีวภาพและฉีดพ่นด้วยปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพเพื่อเร่งราก และสร้างอาหารธรรมชาติให้เพียงพอต่อความต้องการของต้นกล้า โดยจุลินทรีย์ในดินจะช่วยย่อยดิน ทราย และสารอาหารในดินป้อนให้แก่รากกล้า จะส่งผลให้รากลึก เร่งการแตกรากของข้าวได้มาก และยาว ทำให้ต้นข้าวแข็งแรง กอมีขนาดใหญ่แน่น แข็งแรง หาอาหารได้ดี มีภูมิต้านทานโรคสูง โรคและแมลงจึงไม่รบกวน เมื่อข้าวออกรวงเต็มที่ ต้นจะไม่ล้ม ข้าวแตกกอได้มาก ทรงพุ่มตั้งตรงลำต้นแกร่ง เหนียว ใบแข็งแรงตั้งตรงรับแสงแดดได้ดี ทำให้สังเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสง และปรุงอาหารได้ดี โดยสีของใบจะเป็นสีเขียวนวล (ไม่ใช่สีเขียวเข้มบ้าใบเหมือนใช้ปุ๋ยเคมี) โดยสีของใบจะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง และปริมาณของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ใบตั้งตรงสามารถรับแสงแดดได้ตลอดทั้งวัน ปรุงอาหารได้ดี มีภูมิต้านทานต่อโรคพืช และแมลงศัตรูพืชสูง ถึงแม้ว่าจะมีแมลงกัดกินใบบ้าง (ไม่เกิน 70% ในช่วงแตกกอ) ข้าวจะสามารถแตกใบทดแทนได้โดยผลผลิตไม่เสียหาย

6. บำรุงดิน เร่งจุลินทรีย์ ก่อนข้าวตั้งท้อง

ก่อนข้าวตั้งท้องประมาณ 15 วัน ควรบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมักแห้งอินทรีย์ชีวภาพและปุ๋ยน้ำหมักอินทรีย์ชีวภาพ กระตุ้นการทำงานของจุลินทรีย์ในดิน ให้เร่งย่อยสลายและสำรองอาหารให้เพียงพอกับความต้องการของต้นข้าวในขณะตั้งท้อง และเมื่ออาหารเพียงพอต้นข้าวจะมีลำต้นอวบใหญ่ ปล้องยาวใหญ่ พร้อมอุ้มท้อง และเมื่อข้าวตั้งท้องก็จะได้ข้าวที่ท้อง อวบยาว ส่งผลให้รวงยาวใหญ่ เมล็ดมีขนาดสม่ำเสมอ มีจำนวนเมล็ดมาก (250 – 350 เมล็ดต่อ 1 รวง) เมล็ดข้าวเต็มโครง (ไม่มีเมล็ดลีบ) เมล็ดใส (ไม่มีท้องไข่ปลา) รสชาติดี มีกลิ่นหอม น้ำหนักดี (ถังละ 11.5 – 12กก.) ผลผลิตได้มาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด ราคาสูง นอกจากทำให้ต้นข้าวแข็งแรงแล้ว การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพยังช่วยฟื้นฟูดินให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ หลังจากเปลี่ยนมาทำนาแบบชีวภาพ โดยการไม่เผาฟางและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ โครงสร้างดินค่อยๆ ดีขึ้น

ดินดำร่วนซุย ค่าความเป็นกรด – ด่างมีความเหมาะสม มีอาหารพืชตามธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากจุลินทรีย์ในดินทำงานได้อย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีลงจึงประหยัดต้นทุนมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.2 ฐานที่ 2 ศนรักษ์แม่ธรณี

รูปที่ 2.5.2 หนังสือศนรักษ์แม่ธรณี

หลักกสิกรรมธรรมชาติ ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงบำรุงดินเป็นอันดับแรกและถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะถือว่าดินเป็นต้นกำเนิดของชีวิต การห่มดินหรือการคลุมดิน ไม่เปลือยดิน และการปรุงอาหารเลี้ยงดินโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพลงไปเพื่อให้เป็นอาหารของดิน แล้วดินจะปลดปล่อยธาตุอาหารออกมาให้พืช โดยกระบวนการย่อยสลายของจุลินทรีย์ เรียกหลักการนี้ว่า *“เลี้ยงดิน ให้ดินเลี้ยงพืช (feed the soil and let the soil feed the plant)”* การปฏิบัติเช่นนี้จะทำให้ดินกลับมามีชีวิต พืชที่ปลูกก็จะเจริญเติบโตแข็งแรงให้ผลผลิตดี ต้นทุนในการผลิตลดลง รวมถึงการที่ผู้ผลิตและผู้บริโภค มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี จึงมีการให้นิยามของการปฏิบัติเช่นนี้ว่า “คืนชีวิตให้แผ่นดิน”

การคืนชีวิตให้กับแผ่นดินในวันนี้ จึงไม่เพียงหมายถึงการคืนความอุดมสมบูรณ์ให้กับพระแม่ธรณีเท่านั้นแต่ยังหมายรวมถึงการทำให้ประชาชนชาวไทยได้อยู่อย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความพอเพียงอีกครั้ง ปฏิบัติการคืนชีวิตให้แผ่นดินจึงเริ่มก้าวแรกโดยการห่มดิน เพื่อปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับการเป็นที่อยู่อาศัยและการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิตในดิน ตามด้วยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพลงไปเพื่อให้เป็นอาหารของดิน (ของสิ่งมีชีวิตในดิน) ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพมีทั้งชนิดแห้ง (ปุ๋ยหมัก) และชนิดน้ำ (ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ) ซึ่งสามารถผลิตได้โดยใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายๆในท้องถิ่น ปัจจุบันพบว่ามีสูตรการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพมากกว่า 100 สูตร ขึ้นอยู่กับวัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบที่หาได้ที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ

คือ ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการนำเอาส่วนต่างๆ ของพืช สัตว์ หรือสารอินทรีย์ต่างๆ ไปหมักกับกากน้ำตาล (Molasses) โดยมีหัวเชื้อจุลินทรีย์เป็นตัวเร่งการทำปฏิกิริยาได้เป็นสารละลายสีน้ำตาลไหม้ ซึ่งเป็นสารอินทรีย์และสารอนินทรีย์ภายในเซลล์พืชหรือเซลล์สัตว์ที่ถูกดึงออกมานอกเซลล์ด้วยกระบวนการออสโมซีสและกระบวนการย่อยสลายของจุลินทรีย์ ซึ่งของเหลวสีน้ำตาลไหม้นี้จะประกอบไปด้วยธาตุอาหารพืช กรดอินทรีย์ กรดอะมิโน และฮอร์โมนพืชต่างๆ

วิธีการนำสมุนไพรไทยมาสกัดเป็นสารอินทรีย์ชีวภาพ มีด้วยกันหลายวิธี ได้แก่

1. หมัก
2. ต้ม
3. สกัดด้วยแอลกอฮอล์
4. แช่น้ำ
5. กลั่น

<u>วิธีทำ</u>

นำสมุนไพรไทยมาสกัดเป็นสารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อให้เกษตรได้นำกลับไปใช้ในแปลงผลิตของตนเอง ได้แก่

1. น้ำหมักชีวภาพจากพืช

<u>วัสดุและส่วนผสม</u> สูตรที่นิยมใช้คือ สูตร 3:1:1:10 ประกอบด้วย

1. ถังหมัก		
2. เศษอาหารหรือเศษพืชผัก ผลไม้	3	ส่วน
3. หัวเชื้อจุลินทรีย์เข้มข้น (EM)	1	ส่วน
4. กากน้ำตาล หรือน้ำตาลสีรำ หรือน้ำตาลทรายแดง	1	ส่วน
5. น้ำเปล่า	10	ส่วน

<u>วิธีทำ</u>

นำกากน้ำตาลมาคนละลายให้เข้ากับน้ำเปล่าในถังภาชนะ เทใส่ถัง แล้วใส่เศษอาหารหรือเศษพืช (ถ้าสับให้เป็นชิ้นเล็กลงจะยิ่งย่อยง่าย) และหัวเชื้อลงไปคนให้เข้ากัน ปิดภาชนะให้แน่น

ใช้ระยะเวลาการหมักทั้งหมด 3 เดือน เก็บไว้ในที่ร่ม ระหว่างนั้นก็ให้เปิดฝาเพื่อระบายความดันทุกๆ 5 – 7 วัน ต่อครั้ง

<u>วิธีการใช้</u>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรองเฉพาะน้ำหมักมาผสมน้ำ อัตราน้ำหมัก 1 ลิตร ต่อน้ำเปล่า 20 ลิตร ใช้ในอัตราส่วนเดียวกันสำหรับพืชผัก นาข้าว และไม้ผลทุกชนิด ถ้าเป็นพืชผักทั่วไปฉีดพ่นทุก 3 วัน ถ้าเป็นไม้ผลฉีดพ่นทุก 7 วัน (ทีมรักบ้านเกิด, 2557)

นอกจากนี้สามารถนำสมุนไพรรสต่างๆ มาหมักด้วยวิธีคล้ายๆ กัน ได้เป็นตัวยาสมุนไพรที่ใช้ในการเกษตร แบ่งออกตามรสของสมุนไพรได้ประมาณ 7 รส คือ รสจืด รสขม รสฝาด รสเบื่อเมา รสเปรี้ยว รสหอมระเหย และรสเผ็ดร้อน ซึ่งสมุนไพรทั้ง 7 รสมีประโยชน์ต่อภาคการเกษตร (monmai, 2556) ดังนี้

1. สมุนไพรรสจืด

<u>วัตถุดิบ</u> ใบกล้วย ผักบุ้ง รางจืด รวงข้าว ผักตบชวา พืชน้ำ บวบ ตำลึง ใบย่านาง รางจืด แส้ม้าทะลาย หัวหญ้าชันกาด และพืชสมุนไพรที่มีรสจืดทุกชนิด

<u>สรรพคุณ</u> ใช้ในการบำรุงดิน ให้ดินมีความร่วนซุย โปร่ง ทำให้ดินไม่แข็ง และบำบัดน้ำเสียและขยะที่ส่งกลิ่นเหม็น รวมทั้งใช้ในการล้างสารพิษ

2. สมุนไพรรสขม

<u>วัตถุดิบ</u> ฟ้าทะลายโจร ใบสะเดา บอระเพ็ด ใบขี้เหล็ก ใบยอ หญ้าใต้ใบ ใบและลูกมะแว้งเครือ เสลดพังพอน มะระขี้นก เถาขี้กาแดง มะกาเครือ (หรือสะไอเครือ) ผักโขม สะเดา ลูกประคำดีควาย ลูกมะดอมเปลือก รากและผลขี้กา ใบมะกา พญามือเหล็ก แสลงใจ กอมขม หญ้าลูกใต้ใบ และพืชสมุนไพรที่มีรสขมทุกชนิด (สมุนไพรดอทคอม, 2559)

<u>สรรพคุณ</u> ใช้ในการฆ่าเชื้อแบคทีเรีย ป้องกันแมลงบางชนิดได้ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับพืช

3. สมุนไพรรสฝาด

<u>วัตถุดิบ</u> ปลีกล้วย เปลือกมังคุด มะยมหวาน มะตูม เปลือกฝรั่ง เปลือกมะขาม เปลือกมะเดื่ออุทุมพร เปลือกแค (เปลือกแคชั้นในที่เป็นสีน้ำตาลอ่อน) เปลือกลูกเนียง เปลือกข่อย เปลือกขี้อ้าย เปลือกคูน เปลือกโกงกาง โกศพุงปลา เนระภูสี ใบฝรั่ง ใบทับทิม ใบบัวบก ต้นหว้า กล้วยน้ำว้าดิบ องุ่น ลูกบัว ลูกเบญกานี สีเสียดเทศ สีเสียดดำทบและครั่ง รากบัว ขมิ้นอ้อย ขมิ้นชัน ว่านร่อนทอง และพืชสมุนไพรที่มีรสฝาดทุกชนิด

<u>สรรพคุณ</u> ฆ่าเชื้อราในโรคพืช แก้เชื้อราในโรคพืชทุกชนิด เพราะมีสารแทนนิน ซึ่งมีฟทธิ์เป็นกรดอ่อนๆ ช่วยยับยั้งการเจริฐเติบโตของแบคทีเรียได้ (Thai Herbs Beauty, 2554)

4. สมุนไพรรสเบื่อเมา

<u>วัตถุดิบ</u> หัวกลอย หัวบุก ใบเมล็ดสบู่ดำ ใบน้อยหน่า หางไหล ขอบชะนางแดง-ขาว สลัดได แสยก หนอนตายหยาก พญาไร้ใบ เมล็ดมะกล่ำ ใบลำโพง กัญชา ฝิ่น ใบกระท่อม ยาฉุน ลูกสะบ้าต่างๆ ลูกกระเบียน-ลูกกระเบา ขันทองพยาบาท พระเจ้า กระเบียน สะแกทั้ง 5 ชุมเห็ดเทศทั้ง 5 เถา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระไดลิง รากทับทิม รากทองพันชั่ง เปลือกข่อย และพืชสมุนไพรที่มีรสเบื่อเมาทุกชนิด (สมุนไพรดอทคอม, 2559)

สรรพคุณ การกำจัดหนอน เพลี้ย และแมลงขนาดเล็กในพืชผักทุกชนิด

5. สมุนไพรรสเปรี้ยว

วัตถุดิบ มะกรูด มะนาว มะขาม กระเจี๊ยบ เปลือกส้ม สับปะรด มะยม มะม่วงเปรี้ยว มะดัน มะเขือขื่น มะอึก มะเฟือง มะเขือเทศ มะแว้งต้น มะแว้งเครือ แอปเปิล เสาวรส (หรือกะทกรก) ใบส้มป่อย ใบโทงเทง ใบมะขาม ใบส้มเสี้ยว ใบมะยม ส้มซ่า ส้มกุ้ง ส้มป่อย ส้มสันดาน ใบส้มเช้า ส้มมะงั่ว รากมะกล่ำ กระเจี๊ยบแดง ชะมวง ชะเอมไทย สมอ ปีป จิก พุทรา ยอดผักติ้ว และพืชสมุนไพรที่มีรสเปรี้ยวทุกชนิด (สมุนไพรไทย, 2553)

สรรพคุณ ไล่แมลงโดยเฉพาะ

6. สมุนไพรรสหอมระเหย

วัตถุดิบ ตะไคร้หอม ใบกะเพรา ใบเตย ใบแมงลัก ใบสาระแหน่ สาบเสือ โหระพา กระแพรงแดง ผักชี กะทกรก และพืชสมุนไพรที่มีรสหอมระเหยทุกชนิด

สรรพคุณ จะเป็นน้ำหมักที่เปลี่ยนกลิ่นของต้นพืช เพื่อป้องกันไม่ให้แมลงไปกัดกินทำลาย

7. สมุนไพรรสเผ็ดร้อน

วัตถุดิบ พริก ขิง ข่า ตะไคร้ กระเทียม ดีปลี พริกไทย ใบชะพลู กานพลู กระชาย ขมิ้น เจตมูลเพลิงแดง ชิง สะค้าน หอม พริกหอม พริกหาง พริกเทศ พริกชี้ฟ้า หัศคุณไทย หัศคุณเทศ พิษพญาไฟ (ดีปลีป่า) โลดทนง แห้วหมู ว่านน้ำเมล็ดข่อย หน่อไม้ ลูกผักชีลา ลูกจันทน์เทศ ดอกจันทน์ รากพาดไฉน ลูกกระวาน และพืชสมุนไพรที่มีรสเผ็ดร้อนทุกชนิด (สมุนไพรดอทคอม, 2559)

สรรพคุณ ไล่แมลง ทำให้แมลงแสบร้อน

รูปที่ 2.5.3 การทำน้ำหมัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. น้ำหมักชีวภาพจากหอยเชอรี่ ปลา หรือเศษอาหารโปรตีนอื่นๆ

วัสดุและส่วนผสม

1. เนื้อหอยเชอรี่พร้อมเปลือก ปลาหรือเศษอาหารโปรตีนอื่นๆ	3	กิโลกรัม
2. กากน้ำตาล	1	กิโลกรัม
3. หัวเชื้อจุลินทรีย์	1	ลิตร
4. น้ำ	10	ลิตร
5. ถังหมักที่มีฝาปิด		

วิธีทำ

ผสมกากน้ำตาลกับหัวเชื้อจุลินทรีย์ธรรมชาติ ใส่ลงในถังหมัก นำหอยเชอรี่ที่ทุบหรือบดให้ละเอียดพร้อมเปลือก เทลงไปผสมแล้วเติมน้ำ คนให้เข้ากันดี ปิดฝาให้แน่นแล้วเก็บไว้ในที่ร่มเป็นเวลา 3 เดือนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

วิธีการใช้

น้ำหมักชีวภาพจากหอยเชอรี่ ปลา หรือเศษอาหารโปรตีนอื่นๆ ใช้เร่งการเจริญเติบโตของพืช เร่งการแตกยอด เร่งรากและเพิ่มจุลินทรีย์ในดิน ถ้าใช้ในพืชอายุน้อยหรือระยะการเจริญเติบโตแรกๆ ใช้ 10 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น 7 - 10 วัน/ครั้ง สำหรับพืชที่มีอายุมาก ใช้ 20 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร

ปุ๋ยหมักแห้งอินทรีย์ชีวภาพ (ชนิดผง)

คือ ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการนำเอาส่วนต่างๆ ของพืช สัตว์ หรือสารอินทรีย์ต่างๆ มากองรวมกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการย่อยสลายโดยกิจกรรมของจุลินทรีย์ จนกระทั่งได้วัสดุที่คงทนต่อการยอ่ยสลาย สีน้ำตาลปนดำ ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการเป็นอาหารสำหรับสิ่งมีชีวิตในดิน ซึ่งมีวิธีการผลิตดังนี้

ตัวอย่างปุ๋ยหมักแห้งสูตรที่ 1

วัสดุอุปกรณ์

1. มูลสัตว์	1 ส่วน (1 ถุงปุ๋ย)
2. ซากพืช หั่นชิ้นเล็กๆ	2 ส่วน
3. อาหารเลี้ยงเชื้อ เช่น รำ กากอ้อย กากมัน	
4. ขี้เถ้าแกลบ เถ้าถ่าน ต่างเถ้าถ่าน (ช่วยลดกรดในดิน)	
5. หัวเชื้อจุลินทรีย์	1:100 (1 บัวรดน้ำ ต่อ 1 ฝา)

วิธีทำ

นำวัตถุดิบดังกล่าวคลุกเคล้าให้เข้ากัน นำส่วนผสมที่ได้ใส่ถุงปุ๋ย ให้เหลือพื้นที่ปากถุง (ไม่ควรกระแทกถุงปุ๋ยให้แน่น) แล้วหมักไว้ประมาณ 7 วัน จึงสามารถนำมาใช้ได้

ตัวอย่างปุ๋ยหมักแห้งสูตรที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุและส่วนผสม

1. ใบไม้/เศษพืช	15	กระสอบปุ๋ย
2. มูลสัตว์	5	กระสอบปุ๋ย
3. หัวเชื้อจุลินทรีย์	1	ลิตร
4. รำข้าว	1	กิโลกรัม
5. น้ำ	20	ลิตร

วิธีทำ

นำใบไม้แห้ง/เศษพืช มูลสัตว์ และรำ มากองรวมกันแล้วคลุกเคล้าให้เข้ากัน นำหัวเชื้อจุลินทรีย์รดลงไป แล้วคลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วหมักทิ้งไว้ประมาณ 3 เดือน โดยกลับกองปุ๋ยเป็นครั้งคราวทุก 15 วัน

ตัวอย่างปุ๋ยหมักแห้งสูตรที่ 3

ส่วนประกอบที่ใช้ในการทำปุ๋ยหมักแห้ง ได้แก่ ซากพืช (มันสำปะหลังสับ) มูลสัตว์ รำละเอียด หัวเชื้อจุลินทรีย์ และขี้เถ้าแกลบดำ

ส่วนผสม

1. ซากพืช (มันสำปะหลังสับ)	1	ส่วน
2. มูลสัตว์	1	ส่วน
3. รำละเอียดหรือรำข้าว	1	ส่วน
4. หัวเชื้อจุลินทรีย์	1:100	ลิตร
5. ขี้เถ้าแกลบดำ	1	ส่วน
6. น้ำสะอาด	10	ลิตร

วิธีทำ

นำมูลสัตว์ แกลบ ขี้เถ้าแกลบ และรำอ่อน มาผสมคลุกเคล้าให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกัน ผสมน้ำกับหัวเชื้อจุลินทรีย์เข้มข้นให้เข้ากัน รดลงบนกองวัสดุ และทำการผสมให้เข้ากัน จนมีความชื้นประมาณ 35% (โดยทดลองกำดู) จะสามารถเกาะกันเป็นก้อนได้แต่ไม่เหนียว และเมื่อปล่อยทิ้งลงพื้นจากความสูงประมาณ 1 เมตร ก้อนปุ๋ยจะแตก แต่ยังมีรอยนิ้วมือเหลืออยู่ คลุกเคล้าให้เข้ากันดี ตักปุ๋ยใส่กระสอบ และมักปากถุงให้แน่น กองกระสอบปุ๋ยซ้อนทับกันเป็นชั้นๆ และควรวางกระสอบแต่ละตั้งให้ห่างกัน เพื่อให้ความร้อนสามารถระบายออกได้ทั้ง 4 ด้าน (เพื่อไม่ต้องกลับกระสอบทุกวัน) ทิ้งไว้ประมาณ 5 - 7 วัน ตรวจดูถ้ามีกลิ่นหอมและไม่มีไอร้อน ก็สามารถนำไปใช้งานได้ และสามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีใช้ปุ๋ยหมักแห้ง

1. ใช้ปุ๋ยหมักแห้งที่ได้ผสมดินในแปลงผัก ทุกชนิด อัตราปุ๋ย 1 กิโลกรัม / พื้นที่ 1 ตารางเมตร

2. พืชผักอายุเกิน 2 เดือน เช่น กะหล่ำปลี ถั่วฝักยาว แตง ฟักทอง ฯลฯ ใช้ปุ๋ยหมักแห้งรองก้นหลุมก่อนปลูก ประมาณ 1 กำมือ

3. ไม้ผล ควรรองก้นหลุมด้วยเศษหญ้า ใบไม้ ฟางแห้ง และปุ๋ยหมักแห้ง ประมาณ 1-2 บุ้งกี๋ ส่วนไม้ผลที่ปลูกแล้วให้ใส่ปุ๋ยรอบๆ แล้วคลุมด้วยหญ้า ใบไม้ และฟางแห้ง

4. ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้กระถาง ควรใส่ปุ๋ยหมักแห้ง ทุก 7 วัน ประมาณ 1 กำมือ

การอัดเม็ด

ปุ๋ยแห้งบดเป็นผง ผสมกับปุ๋ยน้ำหมัก อัตราส่วน ปุ๋ยผง 70 – 80 กิโลกรัม น้ำหมัก 20 - 30 กิโลกรัม

ประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ

1. เป็นอาหารของสิ่งมีชีวิตในดิน เช่น แบคทีเรีย เชื้อรา และแอคติโนมัยซีส
2. ให้ธาตุอาหาร และกระตุ้นให้จุลินทรีย์สร้างธาตุอาหารกว่า 93 ชนิด
3. ช่วยปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพของดิน เช่นโครงสร้างดินให้ดีขึ้น
4. ช่วยเพิ่มความสามารถในการดูดซับ หรือดูดยึดธาตุอาหารไว้ให้แก่พืช
5. ช่วยปรับค่าความเป็นกรด – ด่าง (pH) ของดินให้อยู่ในระดับที่เหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช
6. ช่วยกำจัด และต่อต้านเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อโรคต่างๆ
7. ทำให้พืชสามารถสร้างภูมิคุ้มกัน สามารถต้านทานโรค และแมลงได้ดี
8. ไม่เป็นอันตรายต่อดินและพืชแม้จะใช้ปริมาณมากและนานต่อเนื่อง
9. ผลิตง่าย ต้นทุนต่ำ และใช้เวลาน้อย และเป็นการลดใช้ปุ๋ยเคมี

การห่มดิน

วิธีการบำรุงดิน ด้วยการใช้ฟางหรือเศษใบไม้แห้งมาปกคลุมดินรอบๆ ต้นไม้ที่จะปลูก ก่อนห่มควรโรยด้วยปุ๋ยแห้งอินทรีย์ชีวภาพ และเมื่อห่มดินแล้วรดน้ำด้วยปุ๋ยน้ำอินทรีย์ชีวภาพ การห่มดินประกอบด้วย การคลุมดินด้วยฟาง หรือเศษใบไม้ / หญ้า ตลอดจนการใส่ปุ๋ย “แห้งชามน้ำชาม”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.3 ฐานที่ 3 ศนรักษ์น้ำ

รูปที่ 2.5.4 หนังสือศนรักษ์น้ำ

“ที่พูดกันว่าฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาลนั้น ความจริงเป็นฝีมือของมนุษย์นั่นเอง เพราะฉะนั้นถ้าเราให้สภาพธรรมชาติกลับคืนมาเหมือนเดิม มีแม่น้ำลำธาร มีน้ำจืดซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อชีวิตมนุษย์และการพัฒนาประเทศชาติ พวกเราต้องเข้าใจและช่วยกันรักษาป่า เพื่อที่เราจะได้มีอนาคตและความหวังร่วมกัน” พระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

วัฏจักรของน้ำ

น้ำที่มีอยู่ทุกแห่งบนพื้นผิวของโลก เมื่อได้รับความร้อนจากดวงอาทิตย์จะระเหยเป็นไอลอยขึ้นไปในอากาศ เมื่ออากาศนี้ลอยสูงขึ้นและเย็นลง ไอน้ำก็จะกลั่นตัวเป็นละอองน้ำเล็กๆ กลายเป็นเมฆที่เราเห็นลอยอยู่ในท้องฟ้า ละอองน้ำเล็กๆ เหล่านี้มารวมตัวกันมากขึ้นก็จะกลายเป็นเม็ดฝนตกลงมายังพื้นดิน การหมุนเวียนเปลี่ยนไปจากน้ำเป็นไปน้ำแล้วเปลี่ยนกลับเป็นหยดน้ำ ตกกลับสู่พื้นดินเช่นนี้เรียกว่า “วัฏจักรของน้ำ”

น้ำในทะเล ทะเลสาบ และมหาสมุทรซึ่งปกคลุมพื้นผิวของโลกอยู่มากกว่า 70% จะระเหยเป็นไอลอยขึ้นไปในอากาศอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดเมฆและวกกลับลงมาเป็นฝนยังพื้นดิน ไหลซึมลงไปในดินเป็นน้ำใต้ดิน และไหลบ่าไปบนพื้นดินเป็นลำธารและแม่น้ำ ไหลลงสู่ทะเลและมหาสมุทรอีก วนเวียนอยู่เช่นนี้ตลอดเวลาโดยปกติน้ำในบรรยากาศมีอยู่ประมาณ 0.01% ของน้ำทั้งหมดบนโลกและประมาณ 97% อยู่ในทะเลและมหาสมุทร

แหล่งน้ำธรรมชาติ

ชีวิตทุกชีวิตบนโลกต้องการน้ำเพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้ แต่เนื่องจากน้ำเป็นตัวทำละลายที่ดีน้ำในธรรมชาติจึงมักเป็นน้ำที่ไม่บริสุทธิ์ แต่เป็นน้ำที่มีสารอื่นๆ ละลายปนมาด้วยเสมอ แหล่งน้ำใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธรรมชาติบนพื้นผิวโลกที่สำคัญและควรรู้จักมี 4 แหล่งด้วยกัน ได้แก่ น้ำฝน น้ำแม่น้ำ ลำคลอง น้ำใต้ดิน และทะเล

ป่าต้นน้ำ

ต้นน้ำมีความสำคัญมากในระบบแม่น้ำ เพราะเป็นแหล่งผลิตน้ำป้อนให้แก่ลำธาร น้ำที่ต้นน้ำผลิตให้แก่ลำธารนั้น แท้จริงคือน้ำฝนที่ตกลงสู่บริเวณต้นน้ำนั่นเอง

บริเวณต้นน้ำอยู่บนภูเขาหรือเนินเขาสูงมีป่าไม้ปกคลุม ถ้าป่าไม้นั้นเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ มีต้นไม้น้อยใหญ่ขึ้นอยู่หนาแน่นจนแสงแดดส่องไม่ถึงพื้น และดินที่พื้นป่ามีเศษไม้ กิ่งไม้ ใบไม้ และอินทรียสารอื่นๆ ที่ผุพังทับถมอยู่เป็นจำนวนมาก พื้นดินเช่นนั้นก็ทำตัวเป็นเสมือนฟองน้ำ ดูดซึมเอาน้ำเก็บไว้ แล้วค่อยๆ ปล่อยให้น้ำไหลซึมออกจากดินลงสู่ร่องน้ำลำธารได้อย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา ทำให้ลำธารคงมีน้ำอยู่ได้ตลอด ป่าต้นน้ำ จึงถือเป็นแหล่งผลิตและเก็บกักน้ำธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในโลก จนก่อกำเนิดแม่น้ำลำธารสายสำคัญหล่อเลี้ยงสิ่งมีชีวิตมาช้านาน แต่ในช่วงเวลาที่ผ่านมาป่าต้นน้ำกลับถูกมนุษย์ทำลายและรุกเข้าใช้ประโยชน์พื้นที่มากขึ้น

ในทางตรงกันข้ามถ้าป่าไม้บริเวณต้นน้ำเป็นป่าเสื่อมโทรมเป็นป่าถูกทำลาย ถูกลักลอบตัดไม้จนไม่มีเหลือ ไม่ได้รับการทะนุบำรุงสร้างเสริมป่าขึ้นมาใหม่ พื้นดินที่พื้นป่าพังทลายเพราะแรงลมและน้ำ ไร้สิ่งปกคลุม ต้นน้ำบริเวณนั้นก็จะไม่สามารถผลิตน้ำหล่อเลี้ยงลำธารได้ ลำธารจะขาดน้ำและเหือดแห้ง ทำให้น้ำในแม่น้ำพลอยลดน้อย และเหือดแห้งไปด้วย

คุณค่าและประโยชน์ของน้ำ

น้ำที่อยู่ทุกหนทุกแห่ง ในร่างกายของมนุษย์มีน้ำเป็นส่วนประกอบอยู่ด้วยมากถึง 70% มนุษย์ใช้น้ำในการอุปโภค บริโภคในชีวิตประจำวัน ในอาหารมนุษย์กินทุกชนิดมีน้ำอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น แม้แต่ในข้าวสวย แป้ง และก๋วยเตี๋ยวก็มีน้ำ ในเนื้อสัตว์ผักและผลไม้ทุกชนิดมีน้ำอยู่ด้วยมาก ร่างกายของมนุษย์ทุกคน สัตว์ทุกตัว และพืชทุกชนิด ล้วนแต่ต้องการน้ำทั้งสิ้น นอกจากนั้นน้ำยังเป็นสิ่งจำเป็นในการเพาะปลูกและการอุตสาหกรรมอีกด้วย

ดังนั้นในแต่ละวันทุกชีวิตบนโลกต้องใช้น้ำวันละมากๆ โดยเฉพาะน้ำจืด แม้ว่าทะเลและมหาสมุทรจะปกคลุมพื้นผิวของโลกอยู่สามในสี่ส่วน ซึ่งทำให้มีน้ำอยู่บนโลกเป็นปริมาณมากกว่าสารอื่นใด แต่น้ำในทะเลและมหาสมุทรก็เป็นน้ำเค็มที่ใช้ดื่มกิน และเพาะปลูกไม่ได้ ปัญหาหลักคือ น้ำจืดมีอยู่ไม่มากนัก แต่ให้ประโยชน์ได้น้อยลงเนื่องจากมนุษย์ทำให้กลายเป็นน้ำเสียเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมต่างๆ

นอกจากนี้น้ำยังเป็นสารที่มีกำลังงาน มนุษย์ใช้กำลังของน้ำให้เป็นประโยชน์ โดยสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำไว้แล้วใช้กำลังน้ำไปหมุนกังหันของเครื่องเทอร์ไบน์ ให้กำเนิดไฟฟ้าผลิตกระแสไฟฟ้าออกมา โรงไฟฟ้าที่ใช้กำลังน้ำเช่นนี้เรียกว่า โรงไฟฟ้าพลังน้ำ เป็นโรงไฟฟ้าที่ไม่ต้องใช้เชื้อเพลิงใดๆ ทำให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปลอดสารมลพิษในอากาศ โรงไฟฟ้าพลังน้ำมีใช้อยู่ทั่วโลก ถ้าเมื่อใดเชื้อเพลิงเช่นถ่านหิน หรือน้ำมันหมดไปจากโลกโรงไฟฟ้าพลังน้ำจะสามารถผลิตไฟฟ้าต่อไปได้ไม่จบสิ้น จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าน้ำมีคุณค่ามหาศาล มนุษย์จึงควรพิจารณาหาแนวทางการใช้น้ำอย่างชาญฉลาดสามารถใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน เพื่อความผาสุกของมวลมนุษย์และสิ่งที่มีชีวิตต่างๆ ในโลก

การอนุรักษ์น้ำ

การอนุรักษ์น้ำ คือ การรักษาน้ำจืดตามธรรมชาติไว้ได้อย่างดี เพื่อให้คงมีน้ำใช้ตลอดเวลา หลักของการอนุรักษ์น้ำ ได้แก่ การเก็บกักน้ำไว้ ไม่ปล่อยให้แห้งหาย หรือเน่าเสีย

การอนุรักษ์ทำได้โดย

- สร้างเขื่อน เขื่อนช่วยกักเก็บน้ำในแม่น้ำไว้ไม่ให้ไหลลงทะเลหมดไป เขื่อนขนาดเล็กเป็นประโยชน์มากในการเพาะปลูก นอกจากนั้นเขื่อนยังช่วงป้องกันน้ำที่ล้นจากต้นน้ำและไหลมาสู่เบื้องล่างอย่างรวดเร็วและฉับพลัน อันอาจทำให้เกิดอุทกภัยหรือทำให้น้ำท่วมมากเป็นอันตรายแก่สวนและไร่นาได้

- สร้างอ่างเก็บน้ำ ในที่ลุ่ม ถ้าสร้างเขื่อนไม่ได้ก็สร้างเป็นอ่างเก็บน้ำไว้นอกจากใช้ดื่มและใช้ชะล้างแล้ว อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ยังเป็นประโยชน์ในการเกษตรและเป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นอาหารได้อย่างดีอีกด้วย

- รักษาต้นน้ำลำธารไว้ เพื่อให้คงมีน้ำในแม่น้ำตลอดปี

- ป้องกันน้ำในแม่น้ำเน่าเสีย โรงงานริมแม่น้ำ เช่น โรงงานน้ำตาล มักปล่อยของเสียลงแม่น้ำ ทำให้น้ำเสีย ชาวบ้านใช้น้ำไม่ได้ สัตว์น้ำตายสิ้น แต่ละชุมชนต้องช่วยกันดูแลและรับดำเนินการให้โรงงานแก้ไข ไม่ปล่อยของเสียลงแม่น้ำ

- ใช้น้ำบาดาลอย่างถูกต้อง การใช้น้ำบาดาลมากเกินไป ทำให้น้ำบาดาลหมดไปและอาจทำให้แผ่นดินทรุดต่ำลง เกิดน้ำท่วม จำเป็นต้องหาทางจัดการให้การใช้น้ำบาดาลเป็นไปอย่างเหมาะสม

- ไม่ปล่อยให้น้ำรั่วไหล การปล่อยให้น้ำรั่วไหลโดยเปล่าประโยชน์ เช่น เปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้ ไม่ซ่อมแซมท่อประปาที่ชำรุด เป็นการไม่อนุรักษ์น้ำ

สิ่งที่ควรทำในการอนุรักษ์น้ำ

- อนุรักษ์ต้นน้ำลำธารไว้ เพื่อให้มีน้ำในแม่น้ำลำคลองตลอดปี
- เก็บกักน้ำไว้ใช้ โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำ ขุดสระน้ำ ขุดลอกหนองและบึงธรรมชาติให้ลึกเพื่อเก็บกักน้ำได้มากขึ้น สร้างฝายปิดกั้นทางน้ำ
- ไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง
- ไม่ใช้ยาเบื่อปลา ไม่ดูดทรายจนตลิ่งพัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ไม่ปล่อยน้ำมัน ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าศัตรูพืชลงในแหล่งน้ำ
- ไม่นำสัตว์ลงเลี้ยงในแหล่งน้ำ
- ไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ
- ไม่ปล่อยน้ำร้อนลงในแหล่งน้ำ
- เติมออกซิเจนลงในน้ำ เพื่อบรรเทาความเน่าเสีย
- ระมัดระวังไม่ให้เกิดไฟป่า

น้ำเสีย

น้ำเป็นตัวทำละลายที่ดี และยังเป็นตัวกลางให้อนุภาคของของแข็งแขวนลอยกระจายได้ทั่วอีกด้วย น้ำจึงเป็นแหล่งรับสารต่างๆ เอาไว้ได้มาก แหล่งน้ำธรรมชาติทุกแห่งต้องรับเอาสิ่งต่างๆ เข้าไปอยู่ในน้ำทั้งโดยบังเอิญและโดยจงใจ สารที่ละลายแขวนลอยและลอยอยู่ในน้ำ เรียกว่า สารปนเปื้อนในน้ำ สารปนเปื้อนที่ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำมีมากมายหลายอย่าง แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทที่ต้องการออกซิเจน ได้แก่ ขยะและมูลสัตว์ ซึ่งเป็นสารอินทรีย์ทำให้เกิดแบคทีเรียและไวรัส

2. ประเภทที่ไม่ต้องการออกซิเจน ได้แก่

- ปุ๋ยและของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม เป็นสารอินทรีย์เช่นเดียวกัน
- สารซักฟอก สารฆ่าแมลง สารฆ่าวัชพืช จัดเป็นพวกสารอินทรีย์ เช่นเดียวกัน
- ประเภทอื่นๆ
- กรด ด่าง เกลือ ซึ่งได้จากน้ำทิ้งจากเหมืองแร่ และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม สารเหล่านี้เป็นสารอนินทรีย์
- สารกัมมันตรังสีจากเหมืองแร่ และสถานที่ซึ่งใช้สารกัมมันตภาพรังสี
- ความร้อนจากโรงงานที่ปล่อยน้ำร้อนออกมา เช่น โรงไฟฟ้าบางแห่ง

สาเหตุที่ทำให้น้ำเน่าเสีย

ขยะ : น้ำที่ไม่เสียจะมีออกซิเจนละลายอยู่ในน้ำไม่น้อยกว่า 6.0 มิลลิกรัมต่อลิตร สัตว์น้ำ เช่น ปลา กุ้ง หอย ใช้ออกซิเจนที่ละลายอยู่ในน้ำนี้หายใจ ทำให้คงมีชีวิตอยู่ได้ ครั้นเมื่อคนทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง ขยะซึ่งเป็นสารอินทรีย์จะเน่าเปื่อย เกิดออกซิเดชั่นลดน้อยลง ถ้าออกซิเจนลดลงมาก บรรดาสัตว์น้ำ เช่นปลา ก็จะแสดงอาการขาดออกซิเจนโดยโผล่ขึ้นมาหายใจที่ผิวน้ำบ่อยๆ ในขณะเดียวกันน้ำก็เกิดสภาวะขาดออกซิเจนเกิดสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสำหรับบัคเตรีที่มีอยู่ในน้ำให้ย่อยสลายสารอินทรีย์ต่อไปทำให้น้ำกลายเป็นสีดำมีกลิ่นเหม็น กลายเป็นน้ำเสีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารซักฟอก : ที่ใช้ซักทำความสะอาดเสื้อผ้า มีฟอสเฟตเป็นส่วนประกอบอยู่ด้วยมาก เมื่อไหลปนมากับน้ำทิ้งจากบ้านเรือนลงไปตามท่อระบายน้ำ แล้วไหลลงสู่แม่น้ำลำคลอง ทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย

มูลสัตว์ในการเลี้ยงสัตว์ : เช่น เลี้ยงหมู ต้องทำความสะอาด ล้างคอกเป็นประจำมูลสัตว์เช่นมูลหมูเป็นสารอินทรีย์ที่ไหลลงแม่น้ำลำคลอง ทำให้น้ำขาดออกซิเจนและกลายเป็นน้ำเน่า

ปุ๋ย : ปุ๋ยที่ใช้ในการเกษตรมีสองประเภทคือปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอกได้มาจากมูลสัตว์ต่างเป็นพวกสารอินทรีย์ ส่วนปุ๋ยเคมี เช่น ปุ๋ยไนโตรเจน ปุ๋ยฟอสเฟตเป็นสารเคมี การใส่ปุ๋ยลงในดินที่ทำการเพาะปลูก เกษตรกรมักใส่ในปริมาณเกินกว่าพืชจะดูดซึมขึ้นไปใช้ได้หมด เมื่อฝนตกน้ำฝนจะชะเอาปุ๋ยที่เหลืออยู่ในดินลงสู่แม่น้ำลำคลอง ปุ๋ยเคมี เช่น ปุ๋ยไนโตรเจน ปุ๋ยฟอสเฟต เมื่อลงไปอยู่ในน้ำจะเพิ่มสารอาหารที่พืชต้องการ ทำให้สาหร่ายเจริญเติบโตได้ดีเป็นจำนวนมาก เมื่อสาหร่ายเหล่านี้ตายลงก็จะทำให้น้ำเน่ามีกลิ่นเหม็น เกิดฝ้าขาวลอยอยู่บนผิวน้ำกลายเป็นน้ำเน่าเสีย

สารฆ่าแมลงและสารฆ่าวัชพืช : ส่วนมากเป็นสารเคมีที่เป็นพิษ เมื่อถูกชะลงไปในน้ำก็จะเป็นพิษแก่พืชและสัตว์ที่อยู่ในน้ำ และถ้านำน้ำนั้นไปใช้ก็จะได้รับอันตรายจากสารพิษนั้นด้วย

น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม : ได้แก่ น้ำทิ้งจากระบบการผลิต ระบบการหล่อเย็น และจากอาคารที่อยู่อาศัย ตลอดจนที่ทำการโรงอาหาร สารที่ปะปนมามีหลายชนิดทั้งสารอินทรีย์และสารอนินทรีย์ สารพวกกรด ด่าง โลหะหนัก สารเคมีต่างๆ สารกัมมันตะภาพรังสี และสารพิษเป็นพวกสารอนินทรีย์ สารต่างๆ เหล่านี้ เมื่อลงไปอยู่ในแม่น้ำลำคลองจะทำให้เพิ่มปริมาณสารเหล่านั้นในน้ำ หรือเกิดการเป็นพิษกับสิ่งมีชีวิตในน้ำทำให้สัตว์น้ำเช่นปลาตายเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสียหายดังเช่นที่ปรากฏเป็นข่าวบ่อยครั้ง

การบำบัดน้ำเสียโดยใช้จุลินทรีย์

จุลินทรีย์หรือจุลชีพคือสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กๆ ที่อยู่ใกล้ตัวมากที่สุด แต่นำมาใช้ประโยชน์น้อยมาก ทั้งที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง และมีประสิทธิภาพสูงทดแทนสารเคมี ซึ่งให้ทั้งประโยชน์และความปลอดภัย ไม่มีสารตกค้างจุลินทรีย์มีกระจายอยู่ทั่วไปทั้งในอากาศและพื้นดินน้ำ จุลินทรีย์ทั้งที่ให้ประโยชน์และให้โทษหรือไม่ให้ผลอะไรก็มี จากการค้นคว้าพบความจริงเกี่ยวกับจุลินทรีย์ว่ามี 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. กลุ่มจุลินทรีย์สร้างสรรค์หรือกลุ่มจุลินทรีย์ที่ให้ประโยชน์ เป็นกลุ่มจุลินทรีย์ที่มีคุณภาพมีประมาณ 10%

2. กลุ่มจุลินทรีย์ทำลาย เป็นกลุ่มจุลินทรีย์ที่เป็นโทษ ทำให้เกิดโรคต่างๆ รวมทั้งของเสียต่างๆ มีประมาณ 10%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กลุ่มจุลินทรีย์เป็นกลาง มีประมาณ 80% จุลินทรีย์กลุ่มนี้หากกลุ่มใดมีจำนวนมากกว่าจุลินทรีย์กลุ่มนี้จะสนับสนุนหรือร่วมด้วย

ดังนั้น การเพิ่มจุลินทรีย์ที่มีคุณภาพลงในดิน ก็เพื่อให้กลุ่มสร้างสรรค์มีจำนวนมากกว่า ซึ่งจุลินทรีย์เหล่านี้จะช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดินให้กลับมีพลังขึ้นมาอีกหลังจากที่ถูกทำลายด้วยสารเคมี

จุลินทรีย์ มี 2 ประเภท

1. จุลินทรีย์ประเภทต้องการอากาศ (Aerobic Bacteria)

2. จุลินทรีย์ประเภทไม่ต้องการอากาศ (Anaerobic Bacteria)

จุลินทรีย์ทั้ง 2 กลุ่มนี้ต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และสามารถอยู่ร่วมกันได้ จากการค้นคว้าดังกล่าว ได้มีการนำเอาจุลินทรีย์ที่ได้รับการคัดและเลือกสรรอย่างดีจากธรรมชาติ ที่มีประโยชน์ต่อพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อม มารวมกัน 5 กลุ่ม (Families) 10 จีนัส (Genus) 80 ชนิด (Spicies) ได้แก่

จุลินทรีย์กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มจุลินทรีย์พวกเชื้อราที่มีเส้นใย (Filamentous fungi) ทำหน้าที่เป็นตัวเร่งการย่อยสลาย สามารถทำงานได้ดีในสภาพที่มีออกซิเจน มีคุณบัติต้านทานความร้อนได้ดี ปกติใช้เป็นหัวเชื้อผลิตเหล้า ผลิตปุ๋ยหมัก ฯลฯ

จุลินทรีย์ กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มจุลินทรีย์พวกสังเคราะห์แสง (Photosynthetic microorganisms) ทำหน้าที่สังเคราะห์สารอินทรีย์ให้แก่ดิน เช่น ไนโตรเจน (N2) กรดอะมิโน (Amino acids) น้ำตาล (Sugar) วิตามิน (Vitamins) ฮอร์โมน (Hormones) และอื่นๆ เพื่อสร้างความสมบูรณ์ให้แก่ดิน

จุลินทรีย์ กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มจุลินทรีย์ที่ใช้ในการหมัก (Zynogumic of Fermented microorganisms) ทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้ดินต้านทานโรค (Diseases resistant) เข้าสู่วรจรการย่อยสลายได้ดี ช่วยลดการพังทลายของดิน ป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืชบางชนิด สามารถบำบัดมลพิษในน้ำเสียที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษต่างๆ ได้

จุลินทรีย์กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มจุลินทรีย์พวกตรึงไนโตรเจน (Nitrogen fixing microorganisms) มีทั้งพวกที่เป็นสาหร่าย (Algae) และพวกแบคทีเรีย (Bacteria) ทำหน้าที่ตรึงก๊าซไนโตรเจนจากอากาศเพื่อให้ดินผลิตสารที่เป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตเช่น โปรตีน (Protein) กรดอินทรีย์ (Organic acids) กรดไขมัน (Fatty acids) แป้ง (Starch or Carbohydrates) ฮอร์โมน (Hormones) วิตามิน (Vitamins) ฯลฯ

จุลินทรีย์กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มจุลินทรีย์พวกสร้างกรดแลคติก (Lactic acids) มีประสิทธิภาพในการต่อต้านเชื้อรา และแบคทีเรียที่เป็นโทษ ส่วนใหญ่เป็นจุลินทรีย์ที่ไม่ต้องการอากาศหายใจ ทำหน้าที่เปลี่ยนสภาพดินเน่าเปื่อย หรือดินก่อโรคให้เป็นดินที่ต้านทานโรค ช่วยลดจำนวนจุลินทรีย์ที่เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาเหตาของโรคพืชที่มีจำนวนนับแสนหรือให้หมดไป นอกจากนี้ยังช่วยย่อยสลายเปลือกเมล็ดพันธุ์พืช ช่วยให้เมล็ดงอกได้ดีและแข็งแรงกว่าปกติอีกด้วย

กลุ่มจุลินทรีย์ที่นำมาใช้บำบัดน้ำเสีย กำจัดกลิ่นเหม็น กำจัดของเสีย จะใช้กลุ่มจุลินทรีย์ที่ไม่ต้องการอากาศ ซึ่งเป็นกลุ่มจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์สูง ย่อยสลายสิ่งสกปรกและของเสียได้เป็นอย่างดี ย่อยสลายและดับกลิ่นเน่าเหม็น ได้อย่างสมบูรณ์แบบไม่ก่อให้เกิดมลภาวะใดๆ ต่อโลก ในทางตรงกันข้ามช่วยให้สิ่งแวดล้อมโดยรวมดีขึ้นจากขบวนการย่อยสลายสิ่งสกปรกนั่นเอง

บำบัดน้ำเสียโดยธรรมชาติ

หลักการบำบัดน้ำเสียโดยวิธีธรรมชาติแบบบ่อผึ่งหรือบ่อตกตะกอน และระบบบ่อบำบัดน้ำเสีย (Oxidation Pond, Sedimental Pond and Lagoon Treatment) ตามแนวทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แหลมผักเบี้ย

พระราชดำริระบบบ่อบำบัดน้ำเสียและวัชพืชบำบัด (Lagoon Treatment and Grass Filtration)

โครงการวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริตั้งอยู่ที่ตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เป็นโครงการศึกษาวิจัยวิธีการบำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะมูลฝอยและการรักษาสภาพป่าชายเลนด้วยวิธีธรรมชาติตามแนวพระราชดำริที่มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า ปัญหาภาวะมลพิษมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนเป็นอย่างมาก สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ ชุมชนเมืองต่างๆ ยังขาดระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะมูลฝอยที่ดีและมีประสิทธิภาพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชกระแสว่า

“ปัญหาสำคัญคือเรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องน้ำเสียกับขยะ ได้ศึกษามาแล้วเหมือนกัน ทำไมยากนัก ในทางเทคโนโลยีทำได้และในเมืองไทยเองก็ทำได้...ทำได้ แต่ที่ที่ทำนั้นต้องมีที่สัก 5,000 ไร่... ขอให้ผู้เชี่ยวชาญต่างๆ มาช่วย ร่วมกันทำ ทำได้แน่...”

จากการศึกษาวิเคราะห์เบื้องต้นมาก่อนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นานมาแล้วนี่เอง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สำนักงาน กปร. และกรมชลประทานร่วมกัน ศึกษาแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม พร้อมกับสำรวจพื้นที่ดำเนินการ พบว่าบริเวณ ตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ทั้งสิ้น 1,135 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ ไม่มีปัญหาด้านเวนคืนที่ดินแต่อย่างใด เมื่อคณะทำงานนำผลการศึกษาในการจัดทำโครงการขึ้นกราบบังคมทูล ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยเห็นด้วยกับรูปแบบและแนวความคิดดังกล่าว สำนักงาน กปร. และกรมชลประทานจึงร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการฯ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินการตามแผนงานดังกล่าวได้ การสนองพระราชดำริในโครงการนี้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยมูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงาน กปร. กรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมประมง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เริ่มด้วยเทศบาลเมืองเพชรบุรี ดำเนินการสร้างท่อระบายรวบรวมน้ำเสีย (Combine Waste Water System) ส่งน้ำเสียไปยังสถานีสูบน้ำเสียที่คลองยางที่จุดนี้จะทำหน้าที่เป็นบ่อดักขยะเป็นบ่อตกตะกอนขั้นต้นที่สามารถลดค่าความสกปรกไปได้ถึง 40%

2. ระบบการบำบัดน้ำเสีย มีการสูบน้ำเสียจากคลองยางส่งไปตามท่อเป็นระยะทางถึง 18 กิโลเมตร เข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียที่ตำบลแหลมผักเบี้ย ซึ่งดำเนินการพร้อมกัน 2 ระบบ คือ ระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบกำจัดขยะ

ระบบบำบัดน้ำเสีย แบ่งออกเป็น

ก. **ระบบบำบัดหลัก** ประกอบด้วย ระบบบำบัดน้ำเสีย (Lagoon Treament) มีจำนวน 5 บ่อ ในพื้นที่ 95 ไร่ น้ำเสียจะไหลเข้าตามระบบน้ำล้น ดังนี้คือ

- บ่อตกตะกอน (Seadimentation Pond)
- บ่อบำบัด 1 - 3 (Oxidation Pond)
- บ่อปรับคุณภาพน้ำ (Polishing Pond) น้ำเสียจะไหลเข้าสู่บ่อตกตะกอนแล้วผ่านเข้าไปยังบ่อบำบัดที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 ตามลำดับ แล้วไหลล้นเข้าสู่บ่อปรับคุณภาพน้ำเป็นขั้นสุดท้าย ก่อนที่จะระบายลงสู่ป่าชายเลน ซึ่งน้ำเสียขั้นสุดท้ายนี้จะได้รับการตรวจสอบคุณภาพน้ำจากคณะวิจัยอย่างใกล้ชิด

ข. **ระบบบำบัดน้ำรอง** อยู่ระหว่างดำเนินการในพื้นที่ ประมาณ 60 ไร่ ประกอบด้วย

- ระบบบึงชีวภาพ (Contructed Wetland) เป็นการดำเนินการโดยให้เน่าเสียผ่านบ่อดินตื้นๆ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ภายในบึงปลูกพืชที่มีรากพุ่งประเภทกกพันธุ์ต่างๆ และอ้อ เป็นต้น ซึ่งพืชเหล่านี้มีระบบรากแผ่กระจายยึดเกาะดินและสามารถเจริญเติบโตดีในน้ำขังเสีย น้ำเสียจะเริ่มจากต้นบึงไหลล้นผ่านพืชต่างๆ ไปท้ายบึงอย่างต่อเนื่องโดยพืชทั้งหลายจะช่วยดูดซับสารพิษและอินทรีย์สารให้ลดน้อยลงตลอดจนทำหน้าที่ย่อยสลายสารอินทรีย์ให้หมดไป

- ระบบกรองน้ำเสียด้วยหญ้า (Grass Filtration) โดยการปล่อยน้ำเป็นระยะ (Bat Flow) ผ่านเข้าไปในแปลงหญ้ามีขนาดและลักษณะเหมือนระบบบึงชีวภาพ ระบบแปลงหญ้าจะรับน้าจากบ่อปรับคุณภาพน้ำของระบบบ่อบำบัดน้ำเสียเข้าไปขังในแปลงหญ้าเป็นระยะๆ นานครั้งละ 1 - 2 สัปดาห์ กระทั่งน้ำมีความสะอาดดียิ่งขึ้น

- ระบบกรองน้ำเสียด้วยป่าชายเลน (White and RedMangrove) น้ำเสียจะได้รับการบำบัดผ่านเข้าไปในพื้นที่ 30 ไร่ ที่ทำการปลูกป่าชายเลน ซึ่งปลูกแบบคละ ผสมผสานกันในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งน้ำที่ผ่านป่าชายเลนนี้จะได้รับการบำบัดจนเป็นน้ำที่ดีตามมาตรฐานเช่นกัน การนี้นับเป็นแนวพระราชดำริที่เป็นแบบฉบับแก่ชุมชนทั้งหลายทั่วประเทศ ได้ดำเนินการเจริญรอยตามพระยุคลบาทโดยยึดการดำเนินงานที่แหลมผักเบี้ยเป็นต้นแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การบริหารจัดการน้ำ

รูปแบบการจัดการน้ำ ตามทฤษฎีใหม่ "อ่างใหญ่เติมอ่างเล็ก อ่างเล็กเติมสระน้ำ" ทำแบบนี้จะเก็บน้ำได้มากกว่า รูปแบบการส่งน้ำด้วยระบบเดิมถึง 5 เท่า ด้วยหลักการกระจายน้ำให้ถึงทุกที่นา ตัวอย่างจริงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทำไว้ให้ศึกษาอยู่ที่ วัดมงคลชัยพัฒนา ซึ่งกว่า 102 ครอบครัว ได้รับน้ำจาก เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ที่ส่งมายัง อ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว และกระจายสู่บ่อ หรือหนองน้ำของชาวบ้าน

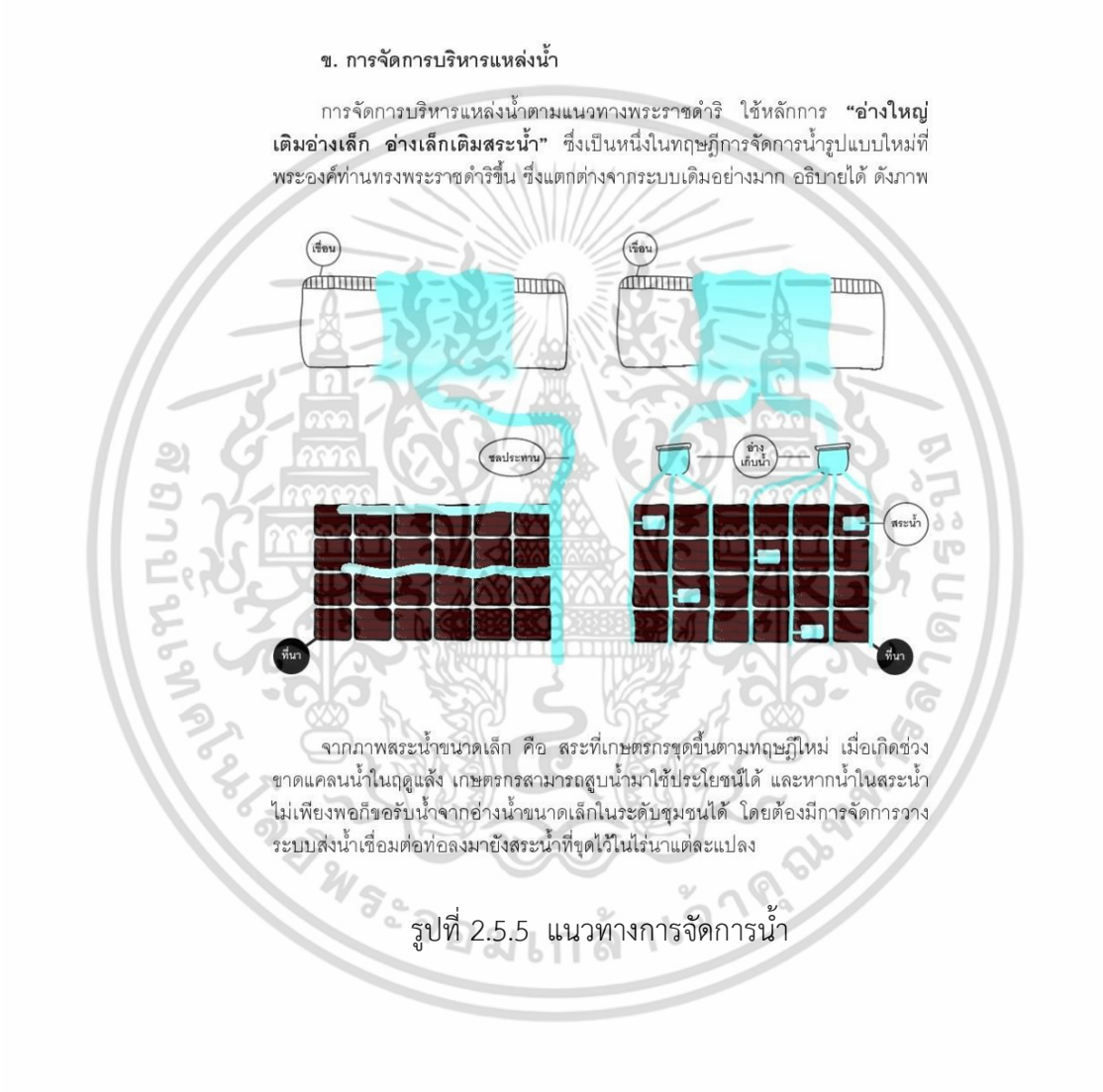

รูปที่ 2.5.5 แนวทางการจัดการน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.4 ฐานที่ 4 ศนรักษ์ป่า

รูปที่ 2.5.6 หนังสือศนรักษ์ป่า

ตามแนวทาง ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ที่พระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยมาช้านาน จนเกิดเป็นแนวคิด ธนาคารต้นไม้ (Tree Bank) ถอดกระบวนการสร้างป่า เพื่อสร้างโลกสีเขียว กับ “พงศา ชูแนม” ในงานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดินในครั้งนี้ได้เห็นความชัดเจนของหลักคิดธนาคารต้นไม้อย่างชัดเจน คำตอบของโลก 5 ใบที่หลายคนสงสัยกระจ่างชัดขึ้นจากการถ่ายทอดจากนักอนุรักษ์ฝีปากกล้าที่ผู้คนต่างพากันเรียกขานนาม สืบ นาคะเสถียรแห่งลุ่มน้ำพะโต๊ะ จ.ชุมพร ผู้ที่ไม่ดีแต่พูดแต่ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างจนได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว รางวัลการันตีหลักคิดอันเฉียบคมมาแล้ว ทุกคนที่ได้ฟังแนวคิดของธนาคารต้นไม้ล้วนแล้วแต่สนใจหลักคิดนี้แทบทั้งสิ้น ไม่เพียงจะสามารถปลูกต้นไม้ใช้หนี้เท่านั้น แต่สิ่งสำคัญที่ซ่อนอยู่ภายใต้หลักคิดนี้คือองค์รวมของหลักธรรมะชั้นเลิศ ทั้งความพอดี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างศนกับธรรมชาติ ไม่เอาเปรียบเอาเปรียบทั้งตนเองและธรรมชาติ สร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตอยู่บนโลกที่มีลูกของพ่ออยู่เต็มไปหมด คิดที่จะให้มากกว่าคิดที่จะรับ อย่าถามว่าจะได้อะไรบ้างจากธนาคารต้นไม้ แต่ให้ถามว่าจะสามารถให้อะไรได้บ้างกับธนาคารต้นไม้ เริ่มปลูกต้นไม้ในใจเสียค่อยแล้วค่อยเริ่มปลูกต้นไม้บนแผ่นดินไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.5 ฐานที่ 5 ศนเอาถ่าน

รูปที่ 2.5.7 หนังสือศนเอาถ่าน

ถ่านคุณภาพและน้ำส้มควันไม้... ผลิตภัณฑ์เพื่อกสิกรรมธรรมชาติ

ถ่านคุณภาพที่ให้ความร้อนสูง ปลอดจากสารก่อมะเร็งเมื่อนำมาปิ้งย่างนับวันจะหายากในปัจจุบัน การเผาถ่านให้ได้ตามคุณสมบัติดังกล่าวต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจค่อนข้างมาก เทคโนโลยีเพื่อให้ได้ถ่านคุณภาพ ได้รับความสนใจและมีการพัฒนามากขึ้น รวมถึงเทคนิคการผลิตน้ำส้มควันไม้อันเป็นผลพลอยได้ชิ้นงามจากกระบวนการเผาถ่าน ซึ่งมีการนำมาใช้ประโยชน์ได้สารพัดโดยเฉพาะทางด้านการกสิกรรมธรรมชาติและเกษตรอินทรีย์ ที่มุ่งเน้นการลดละเลิกจากการใช้สารเคมีที่เป็นพิษกับเกษตรกร ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

เตาเผาถ่านลักษณะรูปไข่ เป็นเตาเผาที่ให้ความร้อนกระจายตัวได้ดีทั่วถึงที่สุด ซึ่งหมายถึงการทำให้ได้ถ่านที่สุกทั่วถึงและสม่ำเสมอที่สุด แต่ค่อนข้างยุ่งยากสำหรับการก่อสร้าง เตาเผาถ่านแบบถังแดง เป็นวิธีการที่ง่าย รวดเร็วและเป็นที่นิยมมากกว่าสำหรับการผลิตถ่านไม้คุณภาพในจำนวนไม่มากนัก การเผาถ่านในถังแดงในแต่ละครั้ง จะได้ถ่านประมาณ 15 กก. และเก็บน้ำควันไม้ได้ถึง 5 ลิตร เหมาะสำหรับการทำไว้ใช้ในครัวเรือน และเหมาะแก่การผลิตน้ำส้มควันไม้ เพื่อใช้ในการกสิกรรมธรรมชาติและเกษตรอินทรีย์

ที่ตั้งของเตาเผาถ่าน ควรมีหลังคามุงกันแดดกันฝน ตำแหน่งที่ใช้เป็นที่จุดไฟหน้าเตา ควรขุดให้ลาดเอียงเข้าหาปากเตาเล็กน้อยและควรอยู่ต่ำกว่าพื้นเตา ปล่องควันไฟในตอนล่าง ควรมีขนาดใหญ่กว่าตอนบนเพื่อป้องกันลมเข้าทางปล่องควันเตา ไม้ฟืนไม่ควรสดหรือแห้งเกินไป ควร

ใช้ฟืนที่ตัดเก็บไว้ในร่ม 1 - 2 อาทิตย์

<u>วัสดุอุปกรณ์</u> ที่ใช้ในการทำเตาเผาถ่านแบบถังแดง

1. ถังน้ำมัน 200 ลิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ท่อใยหิน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 4 นิ้ว / ยาว 1 เมตร

3. สามทางปูนหรือใยหิน

4. อิฐมอญ 12 ก้อน

5. ดินหรือดินเหนียว และทราย

6. ขี้เถ้าหรือปูนซีเมนต์ 1 กก.

7. ไม้ไผ่ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 นิ้ว ยาว 5 เมตร เจาะรูทะลุทุกปล้อง

8. ดินหรือดินเหนียวผสมแกลบ เพื่อใช้เป็นวัสดุเชื่อมข้อต่อ อุดรอยรั่วและปิดหน้าเตาเมื่อถ่านสุก

9. ไม้หรือเศษวัสดุที่ใช้ป้องกันดินพัง

10. กรวยรองน้ำฝน

11. ตะแกรงเหล็ก ใช้วางรองไม้ฟืน

ขั้นตอนการติดตั้ง เตาเผาถ่านน้ำส้มควันไม้

1. นำถัง 200 ลิตร ตัดฝาด้านบนออก โดยให้สามารถเปิดปิดและยึดกับตัวถังได้ เจาะรูที่ฝาถังเป็นรูสี่เหลี่ยม ขนาด 20 x 20 ซ.ม. ตรงก้นถังให้เจาะรูรูปวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 4 นิ้ว

2. ปูพื้นด้วยทรายหรือดินให้มีขนาดความกว้างยาวเท่าขนาดถัง แล้วนำถังมาวางลงไป

3. ประกอบข้องอ 90 องศา กับท่อใยหินที่ทำหน้าที่เป็นปล่องควัน พร้อมเชื่อมประสานรอยต่อโดยใช้ดินเหนียวผสมขี้เถ้าแกลบ แล้วใช้กรวด หิน หรืออิฐหักรองรับน้ำหนักของท่อใยหิน

4. หุ้มถังแดงด้วยดินเหนียวหนา 30 ซ.ม. หรือใช้ไม้ตีกรอบล้อมถังและถมดินลงไปให้ท่วมถังเพื่อเป็นฉนวนป้องกันความร้อน จากนั้นใส่ตะแกรงเหล็กในถังก่อนจัดเรียงไม้ฟืนที่จะทำการเผา ให้เป็นแนวยาวซ้อนกันจนเต็มเตา โดยเรียงฟืนขนาดเล็กไว้ข้างล่าง ฟืนใหญ่ไว้ข้างบน

5. ทำการปิดฝาถัง พร้อมใช้ดินเหนียวผสมแกลบดำอุดตามรอยแยกของถัง และฝาปิดอย่าให้อากาศเข้าตามรอยแยก จากนั้นนำอิฐบล็อกมาวางให้ตรงช่องที่เจาะไว้ก่อนทำการเผา

การเผาถ่าน

1. การจุดไฟหน้าเตา จุดไฟที่ปากเตาเพื่อเริ่มต้นเผาถ่าน โดยให้ห่างจากเตาประมาณ 1 ฟุต ปล่อยให้อากาศร้อนเท่านั้นที่ไหลเข้าไปในเตา ขั้นตอนนี้เป็นการอบไม้ฟืนให้แห้ง ควรให้ความร้อนจากหน้าเตาแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่เร่งรัดโหมไฟจนเกินไป เพื่อให้ไม้ในเตาถูกอบแห้งอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ ควรใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง โดยสังเกตควันสีขาวของความชื้นจากเนื้อไม้ที่ปากท่อใยหิน

2. การควบคุมไฟเตา เมื่อไม้ฟืนภายในเตาเริ่มติดไฟลุกไหม้ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่จะกลายเป็นถ่าน ให้หยุดเติมไฟจากภายนอก และลดช่องอากาศที่เข้าทางหน้าเตาให้เล็กลง ปล่อยให้เตาเผาไหม้ต่อไปด้วยความร้อนจากภายในเตาเท่านั้น ให้สังเกตดูควันที่ปากท่อซึ่งจะเปลี่ยนเป็นสีขาวอมเหลือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุณหภูมิที่ปล่องควันในช่วงนี้จะอยู่ที่ 82 – 120 องศาเซลเซียส เป็นช่วงที่ปลอดภัยจากสารทาร์หรือน้ำมันดิน ซึ่งเป็นพิษต่อพืชและดิน รวมทั้งเป็นสารก่อมะเร็ง จึงเหมาะสมในการดักเก็บน้ำส้มควันไม้

3. การปิดเตา ในช่วงถ่านสุกซึ่งเป็นช่วงที่ไม้กลายเป็นถ่านอย่างสมบูรณ์ สามารถสังเกตจากเตาที่ไม่มีควันออกมาจากปากปล่องอีก ให้ทำการอุดปากเตาและปากปล่องด้วยดินเหนียวรวมทั้งรอยรั่วอื่นๆ อย่าให้มีควันเล็ดลอดออกมาได้โดยเด็ดขาด จากนั้นทิ้งเตาไว้ 1 คืน ให้เย็นลงจนสามารถเปิดเตานำถ่านออกมาได้ในเช้าของวันถัดไป ถ่านคุณภาพจะมีลักษณะเป็นมันวาว แก่นไม้มักจะมีรอยแตกเป็นรูปดอกไม้ หากใช้นิ้วสัมผัสจะมีฝุ่นถ่านสีดำติดมือมาน้อยมาก เมื่อนำไปใช้จะให้ความร้อนสูง

น้ำส้มควันไม้ (ph 2.5-3.5 ถ.พ. 1.005-1.015 คุณภาพจะดี)

น้ำส้มควันไม้เป็นของเหลวสีน้ำตาลใสมีกลิ่นควันไฟ มีรสเปรี้ยวเนื่องจากสภาพความเป็นกรดโดยของเหลวผลิตจากการควบแน่นของควันไม้ ที่เกิดขึ้นในขณะที่ไม้ฟืนกำลังเปลี่ยนเป็นถ่านในเตาเผา (ขั้นตอนที่เรียกว่า Carbonization) ที่มีอุณหภูมิระหว่าง 300 – 400 องศาเซลเซียส ในสภาวะอุณหภูมิดังกล่าวสารประกอบต่าง ๆ ในไม้ฟืนมักถูกความร้อนสลายตัวทำให้เกิดเป็นสารประกอบใหม่ที่เรียกว่า น้ำส้มควันไม้ วูดเวเนการ์ (Wood Vinegar) โดยสารประกอบต่างๆ ในไม้ฟืนจะถูกความร้อนทำให้สลายตัวเกิดเป็นสารประกอบใหม่ 200 ชนิด มีความเป็นกรดอ่อนๆ เนื่องจากมีสารประกอบมากมาย จึงนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย

ในทางอุตสาหกรรมใช้ผลิตสารดับกลิ่นตัว ผลิตสารปรับผ้านุ่ม ผลิตยารักษาโรคผิวหนัง สำหรับในครัวเรือน นิยมนำมาใช้ในการเกษตร เนื่องจากการเผาถ่านไม้ภายใต้สภาพอับอากาศ เมื่อผ่านแก๊สที่ผ่านจากการเผาไหม้ไม้สดให้สัมผัสอากาศเย็น จะทำให้ไอกลั่นตัวลงจนเป็นของเหลว น้ำส้มควันไม้เป็นสารปรับปรุงดินและสารเร่งการเจริญเติบโตของพืช สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และควบคุมโรคพืชสาเหตุจากไส้เดือนฝอย เชื้อโรค เชื้อรา นอกจากนี้ยังมีคุณสมบัติเป็นฮอร์โมนพืช นอกจากนั้นยังเพิ่มจุลินทรีย์ในดินให้มีจำนวนมากขึ้น

การเก็บน้ำส้มควันไม้

1. การดักเก็บน้ำส้มควันไม้ ให้สังเกตสีของควันเป็นสีเหลืองน้ำตาลปนเทา โดยนำกระเบื้องเคลือบสีขาวมาอังที่ปล่องไฟดูจะเป็นสีน้ำตาล จากนั้นนำท่อไม้ ไผ่ที่เตรียมไว้มาวางต่อกับปล่องควัน โดยตั้งท่อไม้ไผให้เอียงชันขึ้นไปประมาณ 45 องศา ห่างขึ้นไป 1 ข้อไม้ไผ่ ให้ใช้เลื่อยตัดเปิดท่อไม้ไผให้เป็นรู เพื่อให้น้ำส้มควันไม้หยดลงมาแล้วหาขวดมารองรับน้ำ

2. ที่ระยะห่างขึ้นไปอีก 1 ข้อไม้ไผ่หรือราว 40 ซม.ให้ติดตั้งระบบควบแน่นด้วยการใช้ผ้าชุบน้ำมาพันให้รอบท่อ และใช้ขวดพลาสติกบรรจุน้ำเจาะรูที่ฝาขวดให้น้ำหยดตรงบริเวณที่พันผ้า เพื่อให้ท่อเย็นตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หมั่นตรวจควันที่ปล่องควันเป็นระยะ เมื่อสีน้ำส้มควันไม้เข้ม และมีความหนืดมาก จึงหยุดเก็บน้ำส้มควันไม้

4. ตารางเวลาการเก็บน้ำส้มควันไม้ หากเริ่ม 08:00 น. ติดไฟหน้าเตาเวลาประมาณ 10:30 น. เริ่มเก็บน้ำส้มควันไม้ ประมาณ 17:00 น. หยุดเก็บน้ำส้มควันไม้และปิดเตาเวลาประมาณ 18:30 น. ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ ความชื้นและความชำนาญด้วย

<u>อัตราส่วนและการใช้ประโยชน์</u>

- ความเข้มข้น 100% รักษาแผลสด แผลถูกน้ำร้อน ไฟลวก น้ำกัดเท้า และเชื้อราที่ผิวหนัง
- ผสมน้ำ 20 เท่า ราดทำลายมด ปลวกได้
- ผสมน้ำ 50 เท่า พ่นลงดินเพื่อฆ่าเชื้อโรคที่ทำลายพืช หากผสมเข้มข้นมากกว่านี้อาจทำให้พืชตายได้
- ผสมน้ำ 100 เท่า ใช้ดับกลิ่นขยะ ครัว ห้องน้ำ กรงสัตว์ใช้ในการเกษตร ราดโคนต้นไม้รักษาโรคราและโรคเน่า รวมทั้งป้องกัน แมลงไม่ให้วางไข่ ประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ที่ความเข้มข้นจะเท่ากับการอบฆ่าเชื้อด้วยการรมควันโดยผสมรดดินก่อนการเพาะปลูก 10 วัน เพราะน้ำส้มควันไม้ที่รดลงดินจะไปทำปฏิกิริยากับสารที่มีฤทธิ์เป็นด่างเกิดพิษต่อพืชในระยะแรก และเมื่อผ่านกระบวนการทางเคมีหลังจากนั้น จึงจะเป็นการเพิ่มก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และเป็นประโยชน์ต่อพืช
- ผสมน้ำ 200 เท่า พ่นที่ใบพืชและพื้นดินรอบต้นไม้ 7 - 15 วัน ขับไล่แมลงป้องกันและกำจัดเชื้อรา กระตุ้นความต้านทานและการเจริญเติบโตของพืช เนื่องจากความเข้มข้นระดับนี้จะทำลายไข่แมลง และฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ที่มีโทษต่อพืช และช่วยเพิ่มเชื้อจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ จุลินทรีย์ที่มีประโยชน์เหล่านี้จะทำลายจุลินทรีย์ที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อพืช ในพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมีอย่างหนักและยาวนาน อาจจะไม่เหลือเชื้อจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์อยู่เลย ต้องใช้ปุ๋ยหมักร่วมด้วย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของจุลินทรีย์ให้ดีขึ้น ในขณะเดียวกันพืชและจุลินทรีย์ที่ได้รับสารอาหารจากกรดน้ำส้ม ก็จะเปลี่ยนเป็นสารประกอบต่างๆ มากมาย กระตุ้นให้พืชเจริญเติบโต อย่างรวดเร็ว เมื่อใบพืชถูกกระตุ้นด้วยกรดอินทรีย์อ่อนๆ ชั่วคราว ก็จะกระตุ้นให้เกิดความต้านทานต่อโรครวมทั้งทำให้ใบหนา แข็ง และเขียวเป็นมันเพิ่มปริมาณคลอโรฟิลด์ ทำให้ปรุงอาหารได้ดีขึ้น พืชจะแข็งแรงและเติบโตเร็วรวมทั้งแก้ปัญหาการสังเคราะห์แสงไม่ดีพอเนื่องจากขาดแสงในบางฤดู แต่ห้ามใช้อัตราส่วนเข้มข้นกว่านี้ฉีดพ่นใบพืช จะทำให้ใบพืชไหม้ เนื่องจากมีความเป็นกรดสูงมากเกินไป อัตราผสมในช่วงนี้สามารถนำไปฉีดพ่นที่กองปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มปริมาณจุลินทรีย์เพื่อช่วยย่อยอินทรีย์วัตถุให้ปุ๋ยหมักได้เร็วขึ้น

ในกรณีของผัก : ฉีดน้ำส้มควันไม้ก่อนการเก็บเกี่ยว ช่วยให้คุณภาพและรสชาติดีขึ้น รวมทั้งชะลอการเหี่ยวเฉา สำหรับผักใบใช้ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ก่อนเก็บเกี่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในกรณีผลไม้ : และผักกินใบที่ใช้เวลานานในการเก็บเกี่ยว ควรใช้น้ำส้มควันไม้ 2 หรือ 3 ครั้ง ทุก 15 - 20 วัน เริ่มสำหรับผลไม้เมื่อผลไม้โตเต็มที่และเริ่มสุก เช่น ส้มจีน เมื่อสีเริ่มเปลี่ยนควรใช้น้ำส้มควันไม้ 1 - 2 ครั้ง ทุก 20 วัน จนถึง 15 วัน ก่อนเก็บเกี่ยว

- ผสมน้ำ 500 เท่า ฉีดพ่นผลอ่อนหลังติดผลแล้ว 15 วัน ช่วยขยายให้ผลโตขึ้น และฉีดพ่นอีกครั้งก่อนเก็บเกี่ยว 20 วัน ช่วยเพิ่มน้ำตาลในผลไม้ เนื่องจากน้ำส้มควันไม้ช่วยสังเคราะห์น้ำตาลและกรดอะมิโน ดังนั้นจึงเพิ่มทั้งผลผลิตและคุณภาพ

- ในด้านปศุสัตว์ ใช้ลดกลิ่นและแมลงได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ครั้งแรกผสมน้ำ 100 เท่า หลังจากนั้นผสมน้ำเป็น 200 เท่า ใช้ราดคอกสัตว์ รวมทั้งมีการนำไปใช้ผสมอาหารเพื่อช่วยการย่อยอาหารและป้องกันโรคท้องเสียในสัตว์

- ใช้ทำปุ๋ยคุณภาพสูง โดยใช้น้ำส้มควันไม้เข้มข้น 100% หมักกับหอยเชอรี่บด เศษปลาเศษเนื้อ หรือกากถั่วเหลืองโดยใช้โปรตีนต่างๆ 1 กก. ต่อน้ำส้มควันไม้ 2 ลิตร หมักนาน 1 เดือน แล้วกรองกากออก เวลาใช้ให้ผสมน้ำ 200 เท่า ใช้หมักกับสมุนไพร เช่น ใบเสม็ด ใบสะเดา หางไหล-แดง ข่าแก่ ตะไคร้หอม ฯลฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ในการไล่แมลง ป้องกันโรค และสามารถเก็บสารละลายนี้ได้นาน โดยไม่บูดเน่า

- ใช้ผสมในอาหารสัตว์ เพื่อช่วยย่อยอาหารและป้องกันโรคท้องเสีย โดยการผสมกับผงถ่านก่อน ในอัตราส่วนน้ำส้มควันไม้ 2 ลิตร คลุกกับผงถ่าน 8 กก. แล้วจึงนำผงถ่านชุ่มน้ำส้มควันไม้ไปผสมอาหารสัตว์อีก 990 กก. คลุกเคล้าให้เข้ากัน จะได้อาหารสัตว์ 1 ตัน ถ่านผสมอาหารสัตว์จะช่วยให้ระบบทางเดินอาหารของสัตว์ทำงานได้ดี และมีผลผลิตที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

<u>หมายเหตุ</u> : เนื่องจากน้ำส้มควันไม้เป็นสารอินทรีย์จึงควรใช้ติดต่อกันประมาณ 1 เดือน จึงจะเห็นผล

ประโยชน์ของน้ำส้มควันไม้

1. ด้านการผลิตพืช ใช้กำจัดไส้เดือนฝอย แมลงในดิน มดและปลวก รักษาโรคเชื้อราในยางพารา ป้องกันโรครากและโคนเน่าจากเชื้อรา เร่งการเจริญเติบโต กระตุ้นการต้านทานโรค ป้องกันศัตรูพืช ขับไล่แมลงทุกชนิดและเชื้อรา ช่วยในการสังเคราะห์น้ำตาลของพืชทำให้ผักและผลไม้มีรสหวาน

2. ด้านปศุสัตว์ ใช้ในการกำจัดกลิ่นและขับไล่แมลงในคอกสัตว์ป้องกันไม่ให้แมลงวางไข่และขับไล่เห็บ หมัด และรักษาโรคเรื้อนของสัตว์

3. ในครัวเรือน ป้องกันปลวก มด และสัตว์ต่างๆ เช่น ตะเข็บ ตะขาบ แมงป่อง กิ้งกือ ดับกลิ่นห้องน้ำ ห้องครัว บริเวณที่ชื้นแฉะ และกำจัดกลิ่นขยะ รักษาแผลสด แผลถูกน้ำร้อนลวกและไฟลวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเก็บรักษาน้ำส้มควันไม้ให้บริสุทธิ์ก่อนใช้

เนื่องจากน้ำส้มควันไม้มีสารประกอบถึง 200 กว่าชนิด ย่อมมีประโยชน์และโทษ จำเป็นต้องทำให้บริสุทธิ์ก่อนใช้ โดยมีวิธีการดังนี้

1. การปล่อยให้ตกตะกอน เป็นวิธีง่ายๆ ที่ผู้ผลิตนิยมเลือกใช้วิธีนี้ในการผลิตโดยนำน้ำส้มควันไม้ดิบที่กลั่นได้ มาเก็บในถังทรงสูงมากกว่าความกว้างประมาณ 3 เท่า ทิ้งให้ตกตะกอนในระยะ 90 วันจะทำให้น้ำส้มควันไม้แยกตัวเป็น 3 ระดับ โดยชั้นบนจะเป็นน้ำมันใส ชั้นกลางจะเป็นของเหลวสีชา ซึ่งก็คือน้ำส้มควันไม้ ที่จะสามารถนำไปใช้ได้ ส่วนชั้นล่างสุดเป็นของเหลวข้นสีดำที่เรียกว่าน้ำมันดินหรือทาร์ สามารถลดเวลาการตกตะกอนโดยการผสมผงถ่านประมาณ 5% ของน้ำหนักรวมของน้ำส้มควันไม้ทั้งหมด โดยผงถ่านจะดูดซับทั้งน้ำมันใสชั้นบนและน้ำมันดินลงสู่ชั้นล่างสุด ในเวลาที่เร็วขึ้นเพียง 45 วันเท่านั้น ทั้งนี้ถังตกตะกอนควรติดตั้งวาล์ว 3 หรือ 2 ระดับ ในกรณีเลือกใช้ผงถ่านในการช่วยตกตะกอน โดยวาล์วนี้จะช่วยในการเก็บผลผลิตให้สะดวกขึ้น หลังจากตกตะกอนในถังจนครบกำหนดแล้ว จึงนำของเหลวสีชาชั้นกลางมากรองซ้ำอีกครั้งด้วยผ้ากรอง จึงจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยน้ำส้มควันไม้ที่บริสุทธิ์ควรจะมีน้ำมันดินไม่เกิน 1% น้ำส้มควันไม้ที่ดีควรจะมีสีใสจนถึงชา หากมีลักษณะขุ่นดำแสดงถึงความหนาแน่นของน้ำมันดิน ซึ่งไม่เป็นผลดีในการนำไปใช้งาน

2. การกรองและกลั่น อาศัยการกรองและการกลั่น ซึ่งทั้งสองวิธีการทำน้ำส้มควันไม้ให้บริสุทธิ์นี้ เป็นเทคนิคที่ค่อนข้างยุ่งยากนิยมใช้กันในระดับโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตน้ำส้มควันไม้ที่มีคุณสมบัติเฉพาะในอุตสาหกรรมนั้น

ถ่านไม้ไผ่

<u>ประโยชน์ของถ่านไม้ไผ่</u>

ถ่านมีประโยชน์ต่อภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม ในภาคการเกษตรเราใช้ผสมเป็นอาหารสัตว์ ส่วนในภาคอุตสาหกรรม ใช้เป็นส่วนประกอบของเครื่องสำอาง สบู่ และยาสระผม

ถ่านนอกจากจะช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางด้านพลังงานได้อย่างมากมายมหาศาล แล้ว ถ่านก็ยังมีผลดีต่อโลกทั้งทางตรงและทางอ้อมอีกมากมายเหลือจะคณานับไม่ใช่แต่เฉพาะด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพียงอย่างเดียว ยังช่วยฟื้นฟูเยียวยารักษาสภาพที่เสียไปของอากาศบนผิวโลกอีกด้วย

ถ่านมีคุณสมบัติพิเศษคือ รูพรุนมากมายโดยเฉพาะถ่านไม้ไผ่จะมีรูพรุนมากกว่าถ่านทั่วไปหลายเท่าตัว รูพรุนที่มีมากมายจะทำหน้าที่ดูดซับกักเก็บอาหาร เมื่อฝังหรือผสมถ่านลงไปในดินจะช่วยเก็บรักษาอาหารและแร่ธาตุที่พืชต้องการและช่วยให้ออกซิเจนถ่ายเทได้ดีขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น ถ่านยังมีแร่ธาตุมากมายหลายชนิดที่มีประโยชน์ต่อพืชและเพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ยโดยเฉพาะปุ๋ยอินทรีย์ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่างๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ทำสบู่ ใช้ระงับกลิ่นตัว กลิ่นเหล้าเบียร์

2. ใช้ดูดสารพิษในข้าว

3. ใช้ล้างผัก โดยการบดถ่านให้เป็นผงผสมกับน้ำ

ถ้าถ่านที่ได้จากการเผามีคุณภาพดีจะมีค่ากระแสไฟฟ้าสูง ซึ่งถ่านดังกล่าว จะนำไปทำเป็นยาสีฟัน โดยนำไปบดผสมกับเกลือ การบูร พิมเสนและ สามารถนำมาทำเป็นสบู่ถ่านและหมอนถ่านได้ ถ่านยังสามารถกินแก้โรคภูมิแพ้ ถ่านจะ เข้าไปดูดซึมสารพิษในร่างกาย

วิธีทำ

บดถ่านให้ละเอียด ผสมน้ำร้อนคนให้เข้ากันหลังจากนั้นผสมน้ำเย็นเล็กน้อยใช้ดื่มเพื่อดูดซับสารพิษในร่างกาย

การทำสบู่จากถ่านไม้ไผ่

การทำสบู่จากถ่านไม้ไผ่ เพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในครัวเรือน นอกจากนั้นสบู่ยังช่วยในการรักษาโรคผิวหนัง

ส่วนผสม

1. ถ่านไม้ไผ่	2	ช้อนโต๊ะ
2. กลีเซอรีน	1	กิโลกรัม
3. น้ำผึ้ง	2	ช้อนโต๊ะ
4. ขมิ้น	1	ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

ละลายกลีเซอรีนในหม้อเคลือบ ความร้อนประมาณ 60 องศาเซลเซียส พอให้กลีเซอรีนละลาย ยกลงจากเตา ผสมถ่าน น้ำผึ้ง และขมิ้น เข้าด้วยกัน หลังจากนั้นเทลงใส่แม่พิมพ์ตามที่เลือกไว้ รอให้แข็งตัว แล้วก็นำไปห่อพลาสติก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.6 ฐานที่ 6 ขบวนการคนมีน้ำยา

รูปที่ 2.5.8 หนังสือขบวนการคนมีน้ำยา

ผลิตน้ำยาเอนกประสงค์เพื่อลดค่าใช้จ่ายประจำวัน ตามหลักการของปรัญชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นที่มีรสเปรี้ยวไม่ว่าจะเป็น มะนาว ส้มจี๊ด สับประรด ฯลฯ นำมาเป็นวัตถุดิบในการทำน้ำยาเอนกประสงค์ ไม่เฉพาะน้ำยาเอนกประสงค์เท่านั้น ยังสามารถเรียนรู้ในเรื่องของน้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยาซักผ้า สบู่สมุนไพร (ขมิ้น น้ำผึ้ง ถ่านคาร์บอนประจุลบ มะเฟือง มังคุด ฯลฯ) ที่พัฒนาสูตรการน้ำยาเอนกประสงค์อยู่ตลอดเวลา

“...การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง อันนี้ก็เคยบอกว่าความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เองอย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไหร่ ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...” พระราชดำรัสพระราชทานแก่บุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันพฤหัสบดีที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2550

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความห่วงใยในความเป็นอยู่ของพสกนิกรในพระองค์เป็นอย่างยิ่ง ทรงมุ่งหวังให้พสกนิกรของพระองค์มีความเป็นอยู่ที่พอเพียง สามารถพึ่งตนเองได้ ไม่ต้องดิ้นรนมากจนเกินกำลัง พสกนิกรจึงควรมาร่วมกันสนองพระราชประสงค์ข้างต้นด้วยการหันมาพึ่งตัวเองให้มากขึ้น โดยการพยายามผลิต ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือนเป็นประจำ เพื่อเป็นการเสริมรายได้และลดรายจ่ายของครอบครัว ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือนที่สามารถผลิตได้ด้วยตนเองโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำยาอเนกประสงค์

ส่วนประกอบ

1. น้ำสะอาดหรือน้ำด่างขี้เถ้า ประมาณ	10	กิโลกรัม
2. ผลไม้รสเปรี้ยว (มะกรูด, มะนาว)	3	กิโลกรัม
3. เกลือแกง หรือผงข้น	1	กิโลกรัม
4. สารตั้งต้นให้เกิดฟอง (N70)	1	กิโลกรัม
5. ถังพลาสติกก้นเรียบ	1	ใบ
6. ไม้พายยาวประมาณ 70 เซนติเมตร	1	ด้าม

วิธีทำ

หั่นผลไม้รสเปรี้ยวให้เป็นชิ้นเล็กๆ นำไปต้มกับน้ำ 3 ลิตร นานประมาณ 30 – 40 นาที (ไฟปานกลาง) ปล่อยไว้ให้เย็น กรองเอาแต่น้ำ นำ N-70 เทลงในถังก้นเรียบ กวนไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่อง ประมาณ 5 - 10 นาที จะมีปฏิกิริยาคือ มีการฟูขึ้นและขาวนวล (การกวนในหลายทิศทางสามารถทำได้ แต่อาจทำให้เกิดฟองมาก) โรยเกลือแกงหรือผงข้นลงไปทีละน้อยสลับกับการใส่น้ำผลไม้ (น้ำสมุนไพร) ในขณะเทต้องกวนตลอด เมื่อส่วนผสมหมดแล้ว จะได้ความข้นพอดี (ใช้เกลือประมาณ 2 ขีด) ไว้ใส่ตอนสุดท้าย ปล่อยไว้ประมาณ 6 - 8 ชั่วโมง เมื่อฟองยุบตัวจึงกรอกใส่ขวด เก็บไว้นานประมาณ 3 เดือน

หมายเหตุ การทำน้ำด่างขี้เถ้า นำขี้เถ้า 1 ส่วน ต่อน้ำ 3 ส่วน หมักไว้ในถังประมาณ 7-10 วัน กรองเอาแต่น้ำมาใช้ (สมุนไพรต้ม เก็บได้นาน 3 เดือน แช่ตู้เย็นเก็บได้นาน 6 เดือน)

ประโยชน์ของน้ำยาเอนกประสงค์ ใช้ชำระภาชนะต่างๆ เช่น ใช้ล้างจาน ใช้ล้างชาม ใช้ล้างรถและ ใช้ซักผ้า

น้ำหมักผลไม้รสเปรี้ยว

1. ผลไม้รสเปรี้ยว	3	กิโลกรัม
2. น้ำตาลสีรำ	1	กิโลกรัม
3. น้ำ	10	กิโลกรัม

วิธีทำ

นำส่วนผสมทั้ง 3 ข้อ หมักรวมกันในภาชนะที่ฝาปิดชิด เป็นเวลา 3 เดือน

ประโยชน์ที่นำไปใช้ ล้างจาน ล้างห้องน้ำ ซักผ้า

แชมพูสมุนไพร สูตร 1 ช่วยบำรุงเส้นผม หนังศรีษะ ขจัดรังแค แก้คันศรีษะ

ส่วนประกอบ

1. หัวเชื้อที่ทำให้เกิดฟอง N8000	0.5	กิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เกลือป่น 0.1 กิโลกรัม

3. น้ำยาสมุนไพร (ตามชอบ) เช่น มะกรูด 2 ขีด ดอกอัญชัน 2 ขีด ต้มกับน้ำ 1 กิโลกรัม

4. น้ำหอม 1 ช้อนโต๊ะ

5. ลาโนลีน 0.1 กิโลกรัม

วิธีการทำ

เตรียมน้ำสมุนไพร เตรียมลาโนลีน โดยนำไปละลายในน้ำอุ่น 200 มิลลิลิตร ใส่หัวเชื้อ N8000 ลงในภาชนะ ค่อยๆ เติมน้ำสมุนไพรจนหมด กวนให้เข้ากัน เติมน้ำลาโนลีนที่ละลายแล้ว กวนให้เข้ากัน เติมเกลือป่น กวนจนเกลือละลายหมด (ส่วนผสมจะข้นขึ้น) เติมน้ำหอม แล้วรอจนฟองยุบ บรรจุใส่ภาชนะ

แชมพูสมุนไพร สูตร 2

ส่วนผสม

สมุนไพรที่นิยมนำมาทำเป็นแชมพู ได้แก่ มะกรูด ทองพันชั่ง ขิงแก่ บอระเพ็ด ย่านาง

1. ผลมะกรูด ประมาณ 2 กิโลกรัม
2. ดอกอัญชัน ประมาณ 200 กรัม (2 ขีด)
3. น้ำมันมะกอก ประมาณ 1 ขวดเล็ก
4. สารตั้งต้นทำให้เกิดฟอง N -70 ประมาณ 1 กิโลกรัม
5. น้ำสะอาด 8 กิโลกรัม
6. เกลือแกง (อย่าใช้มากอาจทำให้ระคายเคือง) 0.5 กิโลกรัม

วิธีทำ

นำผลมะกรูดมาปอก เอาแต่เนื้อติดเปลือก (ไส้ในไม่ใช้) หลังจากนั้นก็หั่นให้เป็นชิ้นเล็กๆ ต้มกับน้ำสะอาด 2 ลิตร นานประมาณ 10 นาที (ไฟปานกลาง) แล้วนำมาปั่นกรองเอาแต่น้ำ นำดอกอัญชันมาดึงกลีบดอกและเกสรออก ต้มกับน้ำสะอาด 2 ลิตร นานประมาณ 10 นาที (ใช้ไฟปานกลาง) ขั้นตอนการกวนแชมพูเหมือนการทำน้ำยาเอนกประสงค์ เติมน้ำมันมะกอกตอนสุดท้าย แล้วกวนต่อให้เข้ากันจนเป็นเนื้อเดียวกัน ปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 6 - 8 ชั่วโมง รอให้ฟองยุบตัว จึงกรอกใส่ขวดเก็บไว้ใช้

ครีมนวดผมสมุนไพร

ครีมนวดผมสมุนไพร เพื่อให้ผมดกดำ นุ่มสวย เงางามเป็นธรรมชาติ และจัดทรงง่าย

ส่วนผสมของครีมนวดผมสมุนไพร

1. ดีไฮเด็ก แว็ค เอบี น้ำหนัก 3.5 ขีด
2. ดีไฮว็อต เอซี น้ำหนัก 175 ซีซี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หัวน้ำหอม	0.5	ออนซ์
4. น้ำสมุนไพร	3.5	กิโลกรัม

วิธีทำ

นำดอกอัญชันมาดึงเอากลีบรองดอกและเกสรออกมาต้มกับน้ำสะอาด 4 ลิตร (ใช้ไฟปานกลางนาน 10 นาที) ปล่อยไว้จนเย็น นำแว็ค เอบี นำมาต้มจนละลายจากนั้นใส่ เอ.ซี แล้วกวนรวมกัน นำน้ำสมุนไพรเทลงไปเร่งไฟให้ร้อนขึ้น กวนต่อไปเรื่อยๆ จนเริ่มเป็นเนื้อครีม เมื่อกวนจนเป็นเนื้อเดียวกันแล้ว รอให้ครีมคลายความร้อน จึงเติมหัวน้ำหอมลงไป หลังจากนั้นกวนให้เข้ากัน

น้ำยาปรับผ้านุ่ม ช่วยให้เสื้อผ้าฟูนุ่ม มีกลิ่นหอมสะอาด

วัสดุและส่วนผสม

1. หม้อเคลือบ (เพื่อป้องกันการทำปฏิกิริยาของสารเคมี) จำนวน	1	ใบ
2. ไม้พาย	1	ด้าม
3. หัวเชื้อปรับผ้านุ่ม	5	ขีด
4. น้ำหอมกลิ่นที่ชอบ	1	ออนซ์
5. สารกันเสีย	0.5	ออนซ์
6. น้ำสะอาด	10	กิโลกรัม

7. สี (ละลายกับน้ำอุ่นก่อนใช้) เพียงเล็กน้อย (ควรเติมสีทีละน้อย คนให้เข้ากันเผื่อจะดูว่าได้สีที่ต้องการ)

วิธีทำ

เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมรวมทั้งน้ำสะอาดด้วย นำหัวเชื้อปรับผ้านุ่มใส่ลงในหม้อตั้งบนไฟอ่อนๆ ใช้พายกวนจนหัวเชื้อละลายในน้ำให้เข้ากัน ค่อยๆ เติมน้ำเพื่อปรับความข้นของหัวเชื้อจนน้ำหมด (ค่อยๆ เติมน้ำ กวนไปพร้อมๆ) ใส่สารกันเสีย คนให้เข้ากันปิดไฟแล้วยกลง จากนั้นเติมน้ำหอมคนเล็กน้อย หากน้ำหอมมีน้ำมันผสมอยู่ ให้ช้อนเอาน้ำมันออก ก่อนกรองใส่ขวด

น้ำยาซักผ้า

ส่วนผสม

1. สับปะรดเปรี้ยว (เง่าสับปะรด)	3	กิโลกรัม
2. สารตั้งต้นให้เกิดฟอง N 70	1	กิโลกรัม
3. เกลือแกง (ค่อยๆใส่ ถ้าคนดีเกลือไม่ต้องเติมหมด)	1	กิโลกรัม
4. น้ำด่างขี้เถ้าหรือน้ำสะอาด	10	กิโลกรัม

วิธีทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลอมกลีเซอรีนที่อุณหภูมิ 60 - 70 องศาเซลเซียสในหม้อใบหนึ่ง ต้มน้ำสมุนไพรที่อุณหภูมิ 60 – 70 องศาเซลเซียสในหม้ออีกหนึ่งใบ (ใช้ไฟอ่อนแค่เป็นไอ) เทกลีเซอรีนที่หลอมเหลวแล้ว ลงในหม้อต้มน้ำสมุนไพร แล้วกวนให้เข้ากัน (ไม่ต้องตั้งบนเตาไฟ) เติมน้ำผึ้งและน้ำหอม ตามส่วนที่จัดไว้ แล้วกวนให้เข้ากันอีกครั้ง เทใส่พิมพ์ที่ทาด้วยน้ำมันพืชหรือน้ำมันออยส์เพื่อจะได้สะดวกในการแกะออกง่าย ถ้าใช้ถาดพลาสติก ความร้อนไม่ต้องทาน้ำมัน

ครีมอาบน้ำผสมสมุนไพร

<u>ส่วนผสม</u>

1. หัวสบู่ AD 25	1	กิโลกรัม
2. มุก	1	ขีด
3. เกลือ	1	ขีด
4. น้ำผึ้ง	2	ช้อนโต๊ะ
5. น้ำสมุนไพร	25	กิโลกรัม
5.1 หัวขมิ้น	1	ขีด
5.2 มะขามเปียก	1	ขีด

สมุนไพรที่นำมาใช้ มีขมิ้น มะขามเปียก ทับทิม มังคุด ทองพันชั่ง มะเขือเทศ แครอท ว่านหางจระเข้

6. สารกันเสีย	2	ซีซี
7. หัวน้ำหอมกลิ่นที่ต้องการ	10	ซีซี

<u>วิธีทำ</u>

เทหัวสบู่ AD 25 ลงภาชนะก้นเรียบพร้อมกับมุกแล้วคนให้เข้ากัน ค่อยๆ เติมน้ำสมุนไพรลงไปเรื่อยๆ จนน้ำสมุนไพรหมด ใส่สารกันเสีย หัวน้ำหอมและน้ำผึ้งลงไปพร้อมกัน ค่อยๆ เติมเกลือลงไปทีละน้อยๆ เพื่อปรับความข้นจนเกลือหมด ปล่อยไว้ให้พักตัว 1 ชั่วโมง แล้วเก็บใส่ขวด

น้ำยาบ้วนปากสมุนไพร

<u>ส่วนผสม</u>

1. น้ำสะอาด	4	กิโลกรัม
2. ดอกกานพลูแห้ง (รสเผ็ดร้อน ฆ่าเชื้อโรค ดับกลิ่นปากรำมะนาด)	50	กรัม
3. อบเชยแห้ง (รสหวาน มีฤทธิ์ฆ่าเชื้อจุลินทรีย์	200	กรัม
4. ผักชีฝรั่งสด (ดับกลิ่นปาก)	200	กรัม
5. น้ำมันเฟตเปอร์มิ้นอโรมา(ดับกลิ่นปาก)	1 ใน 4 ส่วน	ออนซ์
6. วิตามิน บี 5 (รักษาแผลในปาก)	10	กรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีทำ

นำดอกกานพลูอบเชย ต้มในน้ำสะอาด นำผักชีฝรั่งล้างให้สะอาด หั่นเป็นฝอยใส่ลงในหม้อต้มกานพลู และอบเชยทิ้งไว้จนผักชี ส่งกลิ่นหอมและเปลี่ยนสี นำมากรองกากทิ้ง กรองให้ละเอียดด้วยกระดาษกรอง 1-2 ครั้ง เติมวิตามิน บี 5 และน้ำมันเฟตเปอร์มิ้น ทิ้งไว้ให้เย็น แล้วจึงบรรจุขวด

วิธีใช้

ผสมน้ำใช้บ้วนปาก ความเข้มข้นตามต้องการ

น้ำผักปั่นเพื่อสุขภาพ

ส่วนผสม

1. ผักกาดหอม	2	ใบ
2. หอมหัวใหญ่	1 ใน 4 ส่วน	ลูก
3. มะนาว	1	ลูก
4. มะเขือเทศ	1	ลูก
5. คื่นฉ่าย	2	ก้าน
6. น้ำผึ้ง		
7. น้ำ	1	แก้ว

วิธีทำ

นำมาปั่นให้เข้ากัน กินให้หมดภายใน 5 นาที

ประโยชน์ของน้ำผักปั่นเพื่อสุขภาพ

1. ฟื้นฟูเซลล์โดยเฉพาะปอดและประสาท กล้ามเนื้อ เส้นเอ็น
2. บำรุงหัวใจ
3. ฟื้นฟูระบบภูมิคุ้มกัน
4. เม็ดเลือดแข็งแรง ผิวพรรณดี
5. ชำระของเสียในระบบเลือด ข้อเสื่อม ให้พลังงาน และฮอร์โมน

สบู่ก้อนสมุนไพร

ส่วนผสม

1. น้ำสมุนไพร	200	ซีซี
2. กลีเซอรีน	0.5	ก.ก.
3. เกร็ดสบู่ใส	200	กรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ผงถ่านไม้ไผ่ น้ำผึ้ง ตามต้องการ

วิธีทำ

กลีเซอรีน อุณหภูมิ 60 - 70 องศา (ภาชนะสแตนเลส) หลอมสมุนไพร อุณหภูมิ 60 - 70 องศา (สมุนไพรบางพวกหลอมนานไม่ได้เพราะสีจะเปลี่ยน) เทผสมกัน ต้มด้วยไฟอ่อนๆ ให้สบู่และสมุนไพรเข้าเป็นเนื้อเดียวกัน ถ้ามีฟองตักทิ้ง เติมเกล็ดสบู่ให้กวนให้ละลายเป็นเนื้อเดียวกัน ดับไฟ เติมน้ำผึ้ง วิตามิน ผงถ่านไม้ไผ่ (เผาที่1000 องศา) ตามต้องการ คนให้เข้ากันอีกครั้ง ถ้าต้องการแต่งกลิ่นให้เติมน้ำหอม เทใส่ลงในแบบพิมพ์

วิธีการสกัดน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์ (Virgin Coconut oil) ด้วยวิธีสกัดเย็น

วัสดุและส่วนผสม

1. ขวดโหลแก้ว หรือไห หรือภาชนะอื่น
2. ผ้าขาวบาง หรือตะแกรงลวดตาถี่
3. สายยาง สำหรับดูดน้ำมันออกจากภาชนะหมัก
4. กะละมัง
5. เนื้อมะพร้าวสดขูด 2 กิโลกรัม
6. น้ำอุ่น 2 ลิตร

วิธีทำ

1. นำเนื้อมะพร้าว ขูดใส่กะละมัง แล้วเติมน้ำอุ่นลงไป คั้นเอาน้ำกะทิในกะละมัง แล้วใช้ผ้าขาวบาง หรือตะแกรงลวดกรองเอากากมะพร้าวทิ้งไป

2. นำน้ำกะทิที่คั้นได้ ใส่ขวดโหลหรือไห หรือภาชนะอื่นที่มีทรงสูง (ทรงกระบอก) ถ้าใส่ขวดโหลแก้ว เมื่อน้ำมันแยกตัวออกจากน้ำแล้ว เราจะเห็นชั้นหรือ ระดับของน้ำมันอย่างชัดเจน ซึ่งสะดวกในการดูดน้ำมันออกจากภาชนะที่ปิดฝา ตั้งทิ้งไว้ 24 ชั่วโมง น้ำมันจะแยกตัวออกจากน้ำ ลอยขึ้นสู่ด้านบนของภาชนะ ส่วนน้ำที่หนักกว่าน้ำมัน จะอยู่ด้านล่างของภาชนะ ปนอยู่กับกากและตะกอน

3. หลังจากที่ตั้งทิ้งไว้ 2 วัน น้ำมันมะพร้าวก็จะลอยตัวอยู่ด้านบนของภาชนะ ใช้สายยางดูดหรือกระบวยตักน้ำมันออกมา แล้วกรองด้วยผ้าขาวบาง จะได้น้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์ (Virgin Coconut oil) แล้วจึงบรรจุขวดที่มีฝาปิด ขวดควรเป็นสีน้ำตาล หรือสีเขียว หรือสีน้ำเงิน เก็บไว้ได้นานเป็นปีโดยไม่เสื่อมคุณภาพ มะพร้าวขูด 2 กิโลกรัม จะได้น้ำมันมะพร้าวประมาณ 200 - 300 ซีซี

เทคนิคเล็กๆ น้อยๆ ในการสกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. หลังจากคั้นได้น้ำกะทิ เมื่อนำไปใส่ในภาชนะต้องใส่ให้เต็มอย่าให้มีพื้นที่ว่าง หรือมีช่องอากาศ หรืออาจทำให้กะทิบูดได้ (หลีกเลี่ยง การซื้อตามร้านขายกะทิคั้นแล้วเพราะจะมีเชื้อโรค คั้นสดๆ จะดีกว่า)

2. ทิ้งไว้ 48 ชั่วโมง หรือ 2 วัน น้ำมันมะพร้าวจะแยกตัวอยู่ในระดับสมบูรณ์แล้ว ไม่ควรทิ้งไว้นานเกินไป อาจทำให้เกิดกลิ่นได้

3. หลังจากกรองด้วยน้ำมัน มะพร้าวบริสุทธิ์แล้ว หากยังไม่ใสเหมือนน้ำ ทิ้งให้ตกตะกอนประมาณ 1-2 วัน

4. หลังจากทิ้งไว้ 48 ชั่วโมง หรือ 2 วัน เมื่อน้ำมันมะพร้าวแยกตัวแล้วให้นำภาชนะไปแช่ในตู้เย็น ส่วนที่เป็นน้ำมันจะแข็งตัว จึงนำเอาน้ำมันส่วนที่แข็งมาทิ้งไว้ภายนอก ให้ละลายแล้วนำไปกรอง

5. ภาชนะทุกอย่างที่ทำควรฆ่าเชื้อด้วยน้ำร้อนก่อน

น้ำยาล้างจานสูตรมะกรูด หรือมะนาวหมัก

<u>วิธีการทำน้ำมะกรูดหรือน้ำมะนาวหมัก</u>

นำมะกรูด หรือมะนาว 3 ก.ก. มาผ่าเป็น 2 ซีก ใส่น้ำตาล 1 ก.ก และน้ำ 10 ก.ก. หมักไว้ 30 วัน เมื่อครบให้กรองเอาน้ำมาใช้

หมายเหตุ สารตั้งต้นให้เกิดฟอง N70 หาซื้อได้ที่ธ.ก.ส. หรือ สี่แยกวัดตึก กิโลกรัมละ 52 - 70 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.7 ฐานที่ 7 คนมีไฟ

รูปที่ 2.5.9 หนังสือคนมีไฟ

ปัจจุบันคนไทยจะต้องเดินทางไปไหนมาไหนเป็นเรื่องปกติ แต่ถ้าให้เดินหรือปั่นจักรยานทางไกลๆ เป็นเรื่องที่คนทั่วไปทำได้อยากจึงได้มีการนำเข้าเครื่องอำนวยความสะดวกคือรถจักรยานยนต์, รถยนต์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องใช้เชื้อเพลิงที่เกิดจากการกลั่นน้ำมันปิโตเลียมที่อยู่ลึกลงไปในชั้นของดินซึ่งมีการสะสมนานเป็น 1,000 ปีโดยการนำมาผ่านกระบวนการกั่นให้บริสุทธิ์แล้วจึงเอาไปใช้อย่างแพร่หลายใน รถยนต์ รถจักรยานยนต์

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระอัจฉริยะภาพเรื่องพลังงานทดแทน” ได้ทรงศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจังโดยใช้พืชที่ให้น้ำมันเช่น ต้นสบู่ดำ, ต้นปาลม์น้ำมัน เป็นต้น จากนั้นทรงให้นักวิจัยและพัฒนาศึกษาดัดแปลงจนสามารถนำไปใช้แทนน้ำมันดีเซล โดยการเพิ่มค่าออกเทนคือเมทิลแอลกอฮอร์เข้าไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเผาไหม้จนประสบความสำเร็จ ซึ่งได้มีการสอนวิธีผลิตน้ำมันไบโอดีเซลและขยายผลเรื่อยมา ทางมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติได้มีการศึกษาและได้นำมาสอนในหลักสูตร “เศรษฐกิจพอเพียง” ถอดเทคนิค ความรู้เรื่องการผลิตไบโอแก๊ส และปั๊มน้ำมันไบโอดีเซลขนาดชุมชน และไม่เพียงเชี่ยวชาญในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลเท่านั้น แต่ยังนำมาใช้จริงแล้วกับรถบริการนักท่องเที่ยวที่โรงแรมคาบาน่า รีสอร์ท จ.ชุมพรกับทีมงาน “ดำรง ปรีชาชน” นักวิชาการเท้าเปล่า จากศูนย์กสิกรรมธรรมชาติเพลิน จ.ชุมพร

การทำน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชและสัตว์ที่ใช้แล้ว

ข้อควรระวังในการทำไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชและไขมันสัตว์

1. ควรทำในที่โล่งอากาศถ่ายเทสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สวมถุงมือยางและผ้าปิดจมูก

3. ภาชนะที่ใส่ต้องเป็นถังสแตนเลส ห้ามใช้สังกะสี เหล็ก และอลูมิเนียม

4. เมื่อถูกโซดาไฟให้ใช้น้ำมะนาว น้ำมะกรูดล้างออก และเมื่อถูกแอลกอฮอล์ใช้น้ำล้างออก

5. กรณีที่เป็นสายน้ำมันในรถยนต์เป็นสายอ่อนให้เปลี่ยนเป็นสายแบบแห้งเพื่อป้องกันสายยางบวม

สูตรการทำน้ำมันไบโอดีเซล จากน้ำมันพืชและน้ำมันสัตว์ที่ใช้แล้ว

ตารางที่ 2.5.1 สูตรการทำน้ำมันไบโอดีเซล

น้ำมันพืช, สัตว์ / ลิตร	เมทิลแอลกอฮอล์ (เอทานอล) / ลิตร	โซเดียมไฮดรอกไซด์ (โซดาไฟ) / กรัม
	อัตราการคำนวณ (15-20%)	อัตราการคำนวณ (6-6.25%)
120	24	800
75	15	500
60	12	400
30	6	200
25	5	150
7.5	1.5	50
3.75	0.75	2.5

วิธีการทำน้ำมันไบโอดีเซล

การใช้น้ำมันไบโอดีเซล จากน้ำมันที่เหลือใช้ในครัวเรือน ทำให้ประหยัดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และสิ่งแวดล้อมไม่ถูกทำลายจากคราบน้ำมันที่ต้องทิ้งลงพื้นดิน หรือแม่น้ำลำคลอง

1. นำน้ำมันพืชหรือน้ำมันสัตว์ที่ใช้แล้ว กรองเอาเศษอาหารที่ปนออก แล้วยกขึ้นตั้งไฟ หากมีน้ำผสมอยู่ในน้ำมัน (ลักษณะขาวข้น) ต้องต้มน้ำมันในอุณหภูมิประมาณ 110 องศา นานประมาณ 10 นาที แล้วดับไฟ (ขณะต้มจะมีฟองน้ำผุดขึ้น และมีเสียงดังที่ก้นหม้อ หากไม่มีน้ำปน (น้ำมันมีลักษณะใส) ต้มน้ำมันที่อุณหภูมิ 57 องศา แล้วดับไฟความร้อนจะขึ้นถึง 60 องศา

2. นำเมทิลแอลกอฮอล์ ใส่ลงในภาชนะคล้ายแกนลอนที่มีฝาปิด และนำโซดาไฟใส่ลงไป ปิดฝาแล้วเขย่าจนละลายหมด (ระหว่างเขย่า ควรหยุดเปิดฝาคลายให้ไอร้อนระเหยออกจากแกนลอน แล้วจึงเขย่าอีกครั้ง) ขั้นตอนนี้ควรทำด้วยความระมัดระวังอย่าสัมผัสส่วนผสมนี้หรือสูดดมไอระเหย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และอย่าทำให้เกิดประกายไฟ ควรทำในสถานที่อากาศถ่ายเทได้ดี (หากมีการสัมผัสให้ล้างน้ำสะอาดทันที)

3. เมื่ออุณหภูมิน้ำมันที่ต้ม 60 องศาพอดี ให้ยกน้ำมันลงจากเตา แล้วนำส่วนผสมของข้อสองเทผสมลง แล้วกวนเข้าเป็นเนื้อเดียวกันพักทิ้งไว้ค้างคืน

4. ตอนเช้าจะพบว่ามีฝ้าลอยอยู่บนผิวหน้าให้ตักออก แล้วตักของเหลวใส่ตอนบน (ไบโอดีเซล) พักไว้ประมาณ 7 วัน ค่อยนำไปเป็นเชื้อเพลิงแทนน้ำมันดีเซล ส่วนชั้นล่างเป็นของแข็งสีน้ำตาล คือ กลีเซอรีน สามารถนำไปทำเป็นสบู่ธรรมชาติเพื่อใช้ล้างทำความสะอาดพื้นหรือทำเป็นเชื้อเพลิงติดไฟ

ควรทดสอบหาค่าของโซดาไฟตามความเหมาะสมของน้ำมันแต่ละแหล่งที่ได้มาในจำนวนน้อยก่อน เพื่อป้องกันความเสียหายเนื่องจากคุณสมบัติของน้ำมันที่แตกต่าง การใช้น้ำมันไบโอดีเซลควรหมั่นตรวจไส้กรองดีเซล และเปลี่ยนตามกำหนด หรือถ่ายน้ำจากการกรองดักน้ำบ่อยๆ เพื่อป้องกันการอุดตันของสบู่ หากเครื่องยนต์มีอาการสะดุด ให้ตรวจสอบระบบท่อน้ำมันและไส้กรองน้ำมันดีเซล

ประโยชน์ของไบโอดีเซล

1. ช่วยลดการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศและเป็นเชื้อเพลิงราคาถูก ช่วยสร้างความมั่นคงให้กับชาติ ทั้งทาง พลังงานและ เศรษฐกิจ

2. ช่วยพยุงราคาพืชผลทางการเกษตรของไทย สร้างความมั่นคงและมั่งคั่งให้กับเกษตรก

3. ช่วยทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ลดการสูญเสียจากการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับมลพิษจากอากาศเป็นการแก้ไขมลพิษทางอากาศอีกด้วย เพราะไบโอดีเซลไม่ทำให้เกิดคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศเพิ่มขึ้นลดการเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก

4. ไบโอดีเซล มีการเผาไหม้ที่สะอาดกว่าเชื้อเพลิงที่ได้จากปิโตรเลียมที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในปัจจุบันทำให้ไบโอดีเซลมีคุณภาพที่ดีกว่า เพราะออกซิเจนในไบโอดีเซลให้การสันดาปที่มีสมบูรณ์กว่าดีเซลปกติ จึงมีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์น้อยกว่า

5. น้ำมันใช้ปรุงอาหารที่ใช้แล้วสามารถนำกลับมาใช้โดยผลิตเป็นไบโอดีเซลช่วยลดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.8 ฐานที่ 8 ศนรักษ์สุขภาพ

รูปที่ 2.5.10 หนังสือศนรักษ์สุขภาพ

เพราะในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มากมาย ผู้คนต้องเผชิญปัญหาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว ส่งผลเสียโดยตรงทั้งทางร่างกายและจิตใจเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติได้นำนานาสาระด้านการดูแลสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม ทั้ง อาหารเพื่อสุขภาพ การหัวเราะบำบัด การล้างพิษ (ดีท๊อกซ์) การทำสปาแบบง่ายจากภูมิปัญญาชาวบ้าน การพร้อมเคล็ดไม่ลับที่สามารถปฏิบัติได้จริง ที่ทำให้ทุกคนหันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น

“ร่างกายของเรานั้น ธรรมชาติสร้างมาสำหรับให้ออกแรงใช้งาน มิใช่ให้อยู่เฉยๆ ถ้าใช้แรงให้พอเหมาะพอดี โดยสม่ำเสมอ ร่างกายก็เจริญแข็งแรง คล่องแคล่ว และคงทนยั่งยืน ถ้าไม่ใช้แรงเลย หรือใช้ไม่พียงพอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรงอยู่ไม่ได้ แต่จะค่อยๆ เสื่อมไปเป็นลำดับ และหมดสมรรถภาพไปก่อนเวลาอันสมควร ดังนั้น ผู้ที่ปกติทำการงานโดยไม่ได้ใช้กำลังหรือใช้กำลังแต่น้อย จึงจำเป็นต้องหาเวลาออกกำลังกาย ให้พอเพียงกับความต้องการตามธรรมชาติเสมอทุกวัน มิฉะนั้น จะเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ที่เขาจะใช้สติปัญญาความสามารถของเขาทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง และแก่ส่วนรวมได้น้อยเกินไป เพราะร่างกายอันกลับกลายอ่อนแอลงนั้น จะไม่อำนวยโอกาสให้ทำการงานโดยมีประสิทธิภาพได้” พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

วิถีสุขภาพแบบพอเพียงของชาวกสิกรรมธรรมชาติ

บรรพบุรุษเคยพูดไว้ว่า “ใจเป็นนายกายเป็นบ่าว” นั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยจำนวนมากที่สะท้อนว่า ภาวะจิตใจที่ไม่สบายนั้น ส่งผลสะเทือน จนก่อให้เกิดโรคทางกายอีกมากมายตามมา การทำกสิกรรมธรรมชาติและประคองตนในวิถีพอเพียงนั้น ทำให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้ดำรงสติให้เกิดเป็นสมาธิพร้อมกับการทำงาน ส่งผลให้จิตพบกับความสงบเย็น ผลหลังจากนั้นคือการได้มาซึ่งอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณภาพดีไร้สารพิษ ครอบครัวไร้หนี้สิน และความโลภเบาบางลง ทำให้เรากินดีอยู่ดี ซึ่งถือเป็น “ภูมิคุ้มกันทางสิ่งแวดล้อมกายและใจ”

วิถีแห่ง “จิต” เป็นนาย

- จิตเป็นนาย ด้วยการยึดอิทธิบาท ไม่ขาดวินัย ให้ทาน มุ่งมั่นกตัญญู

- ยึดอิทธิบาท คือการมีรากฐานแห่งความสำเร็จ ด้วยการกล่าวคำปฏิญาณตน การใส่รหัสโดยทั้งหมดจักไม่ย่อหย่อนเกินไป ไม่ต้องประคองเกินไปไม่ให้หดหู่ภายใน และไม่ฟุ้งซ่านไปในภายนอก

- ไม่ขาดวินัย โดยเริ่มจากเท้า คือวางรองเท้าอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นการครองสติอย่างหนึ่ง

- ให้ทาน (Our loss is our gain) ยิ่งให้ไปยิ่งได้มา ทานเป็นเครื่องขัดเกลากิเลสและความโลภให้เบาบาง ช่วยสร้างสังคมที่เกื้อกูล

- มุ่งมั่นกตัญญู คือการตอบแทนคุณผู้ให้และค้ำจุนชีวิตเรา ด้วยการตอบแทนคุณแม่โพสพโดยกินอาหารให้หมดจาน ตอบแทนคุณแม่ธรณีด้วยการห่มดินและทำเกษตรอินทรีย์ ตอบแทนคุณแม่คงคาด้วยการอนุรักษ์น้ำ เป็นต้น

สมาธิบำบัด

หรือเรียกอีกอย่างว่า “ธรรมโอสถ” เป็นสภาวะจิตเหนือกายเบื้องต้น ทำให้ความดันโลหิตลดลง แลกเปลี่ยนออกซิเจนได้มากขึ้น ส่งเสริมการสร้าง “สารสุข”ที่เอื้อโอกาสต่อการซ่อมแซมอวัยวะส่วนที่สึกหรอ ทำให้ฟื้นตัวจากความเจ็บไข้ และสร้างภูมิคุ้มกันภายในกายได้ดี การศึกษาพบว่านักกีฬาทำให้อัตราการเต้นของหัวใจช้าลงได้เพียง ๕๐-๖๐ ครั้ง/นาที แต่การทำสมาธิของพระสงฆ์สามารถลดอัตราการเต้นของหัวใจได้ช้าได้ถึง ๓๐ ครั้ง/นาที ซึ่งทำให้การสึกหรอของร่างกายลดน้อยลงชะลอความแก่ ส่งเสริมให้มีอายุยืนยาวมากกว่าปกติหลวงปู่ฝั้น เป็นตัวอย่างของการใช้สมาธิบำบัดหรือธรรมโอสถ โดยในขณะที่ท่านป่วยด้วยไข้มาลาเรียและขาดแคลนยาขณะธุดงค์อยู่ในป่าแถบอีสาน ท่านใช้การทำสมาธิรักษาโรคที่กำลังคุกคามอยู่ให้หายไปได้ ดังนั้นการมีสติเพื่อสร้างสมาธิจึงเป็นสิ่งที่ชาวกสิกรรมธรรมชาติพึงกระทำควบคู่ไปกับการทำงานในชีวิตประจำวัน

วิถีแห่ง “กาย” เป็นบ่าว

1. กินข้าวเป็นหลัก กินผักเป็นยากินปลาเป็นอาหาร

1.1 กินข้าวเป็นหลัก

- ข้าว เป็นเมล็ดธัญพืชที่มีคุณค่าอเนกอนันต์คู่สังคมไทยมายาวนาน ผลวิเคราะห์ของสถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดลพบว่าอุดมด้วยสารอาหารดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วิตามินอี ในข้าวช่วยไขกระดูกในการสร้างเลือด ช่วยขยายเส้นเลือด ต้านการแข็งตัวของเลือด ลดความสามารถในการจับตัวเป็นลิ่มเลือด และลดอัตราเสี่ยงของโรคที่เกี่ยวกับหลอดเลือดสมอง หัวใจ บำรุงตับ ช่วยระบบสืบพันธุ์เซลล์ประสาท และกล้ามเนื้อให้ทำงานได้ตามปกติ ทำให้ผิวพรรณสดใส ลดริ้วรอย และช่วยสมานแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวกให้หายเร็วขึ้น เป็นต้น

- ลูทีน ที่มีมากในข้าวก่ำ (มากกว่าข้าวหอมมะลิ ๒๕ เท่า) ช่วยป้องกันโรคต้อกระจกที่มักจะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

- เบต้าแคโรทีน ซึ่งจะเปลี่ยนเป็นวิตามินเอหลังจากถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกายช่วยบำรุงสายตา ลดความเสี่ยงของการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด ช่วยให้กระดูก ผม ฟัน และเหงือกแข็งแรง สร้างความต้านทานให้ระบบหายใจ มีมากในข้าวกล้องข้าวเหนียวก่ำเปลือกดำควรบริโภคข้าวก่ำร่วมกับผักพื้นบ้าน เช่น ยอดแค กระถิน ตำลึง ขี้เหล็ก ชะอม ช่วยเพิ่มวิตามินเอให้กับร่างกาย

- ธาตุเหล็ก พบมากในข้าวหน่วยเขือหอมมะลิแดง หอมมะลิทั่วไป เหนียวก่ำเปลือกดำ เหนียวเล้าแตก และช่อชิงมีธาตุเหล็กสูง ๒.๙-๑.๙ เท่าของข้าวเจ้ากล้องทั่วไป

- ทองแดง มีมากในข้าวหน่วยเขือ หอมมะลิแดง เหนียวหอมทุ่ง ช่วยในการสร้างพลังงานให้แก่ร่างกาย การกำจัดอนุมูลอิสระ การสร้างความยืดหยุ่นของผิวหนัง การขาดทองแดงก่อให้เกิดภาวะซีดจากโลหิตจาง เม็ดเลือดขาวมีมากเม็ดเลือดแดงลดลง โคเลสเตอรอลสูงและการเต้นของหัวใจผิดปกติ

- แอนติออกซิแดนท์ ทั้งสารทองแดงสังกะสี เบต้าแคโรทีน วิตามินอีเป็นสารที่สามารถขจัดอนุมูลอิสระออกจากร่างกาย ช่วยลดอัตราการเกิดโรคมะเร็งลดอตั ราเสยี่ งตอ่ การเปน็ โรคหลอดเลือดและหัวใจ โรคความจำเสื่อม โรคโรคไขข้ออักเสบ แก่เร็ว เป็นต้น มีในข้าวพื้นบ้านมากกว่าข้าวทั่วไป

1.2 กินผักเป็นยา

ทรัพยากรท้องถิ่นในบ้านเรา เป็นขุมทรัพย์ที่ดีที่สุด ทุกอย่างสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ เช่น สมุนไพรแต่ละชนิดจะมีคุณสมบัติในการรักษาโรคที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และพืชได้ตามภูมิปัญญาของชาวบ้านที่สั่งสมมายาวนาน

การกินอาหารควรกินให้เหมาะกับธาตุเจ้าเรือนและละเว้นอาหารที่ไม่สอดคล้องกับธาตุซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ธาตุดิน ควรกินอาหารรสฝาด หวาน มัน เค็ม
- ธาตุน้ำ ควรกินอาหารรสเปรี้ยว เลี่ยงอาหารรสมันจัด
- ธาตุลม ควรกินอาหารรสเผ็ดร้อน หลีกเลี่ยงอาหารรสหวานจัด
- ธาตุไฟ ควรกินอาหารรสขม ไม่ควรกินอาหารรสร้อน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างผักเป็นยาสามัญประจำบ้าน

- กระเทียม เป็นยาบำรุงกำลัง รักษาโรคพยาธิ หัวใจ ปวดหัว หืด หวัดและไอ โรคเกี่ยวกับประจำเดือน กระตุ้นกำหนัด ขับเสมหะ ลดการปวดเกร็ง ใช้ขับลม ลดไขมันและโคเลสเตอรอล ลดน้ำตาลในเลือด ป้องกันโรคหัวใจและหลอดเลือด

- เพกา (ลิ้นฟ้า ลิ้นไม้ มีฤทธิ์ลดโคเลสเตอรอลในเลือด มีฤทธิ์ต้านมะเร็ง

- บัวบก (ผักหนอก) เป็นยาแก้ช้ำในลดการกระหายน้ำ บำรุงกำลัง ช่วยรักษาแผล และรอยเหี่ยวย่น ลดการอักเสบ ทำให้จิตใจสดชื่น แจ่มใส ความจำดี บำรุงประสาท และโลหิต

- มะรุม (อีฮุม) บำรุงเลือด บำรุงกระดูกมีสารต้านอนุมูลอิสระ ชลอการเสื่อมสภาพของเซลล์ร่างกาย ป้องกันมะเร็ง ลดไขมันและคลอเลสเตอรอล น้ำคั้นใบมะรุมใช้หยอดแก้ปวดหู

- มะระขี้นก (ผักไส่) รักษาโรคเบาหวานมีฤทธิ์ต้านมะเร็ง และไวรัส และน้ำคั้นจากผลอ่อนใช้ในการควบคุมเชื้อไวรัสเอชไอวี (เอดส์)

- ผักคาวตอง (พลูคาว) บรรเทาอาการริดสีดวงทวาร ขับปัสสาวะ แก้อักเสบแก้ลมพิษ แก้บิด ขับปัสสาวะ แก้อาการบวมน้ำ ฝีอักเสบ ปอด หลอดลมอักเสบไอ และบิด เป็นยาลดไข้ ขจัดสารพิษรักษาแผลในกระเพาะอาหาร พิษแมลงกัดต่อย ความดันโลหิตสูง มะเร็ง และไข้มาลาเรีย

- ย่านาง ใช้ในการถอนพิษ แก้ไข้ ปรับสมดุล รักษาโรคหัวใจ ความดันสูง ไซนัสอักเสบ หลอดลมอักเสบ เบาหวาน มะเร็ง โรคเก๊าต์ โรคไต

- ต้นสาปเสือ ใช้แปรรูปเป็นยาฆ่าแมลงในนาข้าว ใช้ในการไล่แมลง บำรุงดินสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่พืช โดยการทำให้ระบบนิเวศในการผลิตดีขึ้น

- กะทกรก ใช้ทำยาพอกแผล แก้คัน รักษาโรคผิวหนัง แก้โรคริดสีดวงทวาร และ แก้โรคเพลี้ยไฟไรแดงต่างๆ ในพืช

- นางกวัก ใช้หมักฉีดในนาข้าวเพื่อป้องกันและแก้ไขการระบาดของหอยเชอรี่

- หญ้าดอกข้าว แก้เจ็บคอ แก้ไอ แก้หวัด หอบ แก้บิดปวดท้อง ปัสสาวะขัด ปวดเมื่อย

- ผักบุ้งนาง แก้ความดันสูง ปวดศีรษะ บำรุงสายตา แก้ตาฝ้าฟาง และเบาหวาน

- ต้อยติ่ง แก้ฝีหนอง สิว ใช้ดับพิษ และแก้โรคปัสสาวะ

- ต้นโทงเทง แก้เจ็บคอ แก้ไอ แก้ปัสสาวะเป็นเลือด แก้ผิวหนังเป็นตุ่มพอง

- หญ้าหน้าดำ แก้โรคไอ

- หูปลาช่อนลาว แก้โรคไขข้ออักเสบ

- หูปลาช่อนไทย ขับปัสสาวะ โรคนิ่ว

- หนุมานประสานกาย แก้ปวดเมื่อย รักษาโรคกระเพาะอาหารและลำไส้ แก้โรคเจ็บคอ ไอ หลอดลมอักเสบ แก้ภูมิแพ้ หอบหืด ขยายหลอดลม

- ทองพันชั่ง แก้โรคมะเร็งปอด (ต้มกินกับน้ำผึ้งเดือน 5) ทาแก้กลาก เกลื้อน เสลดพังพอน แก้พิษแมลงกัดและต่อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 กินปลาเป็นอาหาร

ปลานอกจากเป็น อาหารที่หาได้ง่าย และเป็นเนื้อสัตว์ที่ย่อยง่ายแล้ว ผลการศึกษาจำนวนมากพบว่าในเนื้อปลามีกรดไขมันชนิดไม่อิ่มตัวกลุ่มโอเมก้า 3 ที่เป็นประโยชน์ต่อคนทุกเพศทุกวัย ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ พัฒนาการทางสมองและการมองเห็นในเด็ก เป็นส่วนประกอบของสารสร้างภูมิคุ้มกันโรค ทำให้นอนหลับสนิท สมองทำงานได้ดี ไม่แก่เกินวัย ช่วยควบคุมระดับไขมันอิ่มตัวในเลือดป้องกันการอุดตันของหลอดเลือด ลดอัตราการเสี่ยงต่อโรคหัวใจ และหลอดเลือดได้ มีรายงานการวิจัยเกี่ยวกับน้ำมันปลาว่า สามารถลดความเครียดในผู้ป่วยโรคประสาทที่มักจะอาละวาด ทำให้อารมณ์เยือกเย็นลงได้ ปลาช่วยบรรเทาอาการซึมเศร้า การศึกษาของมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด พบว่า การขาดโอเมก้า 3 ซึ่งเป็นกรดไขมันที่จำเป็นต่อสมอง อาจทำให้คนมีอาการซึมเศร้า สมาธิสั้น น้ำมันปลาช่วยบรรเทาอาการของผู้ป่วยโรคไขข้ออักเสบจนสามารถลดการใช้ยาบางส่วนลงได้บรรเทาอาการของโรคผิวหนังอย่างสะเก็ดเงิน ลดความเสี่ยงของโรคหัวใจการบริโภคปลาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง จะช่วยลดความดันโลหิต

ปลาตัวเล็กตัวน้อย เช่น ปลาซิว ปลาข้าวสาร ปลาฉิ้งฉั้ง ช่วยเพิ่มธาตุแคลเซียมทำให้กระดูกและฟันแข็งแรง อีกทั้งป้องกันโรคกระดูกพรุนและกระดูกหักง่ายได้ การกินปลาจึงเป็นการเริ่มต้นเพื่อสุขภาพที่ดีเป็นที่ยอมรับ สามารถก่อรายได้เข้าประเทศปีละกว่าพันล้านบาทการนวดนั้นป้องกันกล้ามเนื้อหย่อนยาน ร่วงโรย รวมถึงชะลอการเกิดริ้วรอยต่างๆ ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิตให้เป็นไปตามปกติ

2. การนวด

การนวดหรือหัตถเวชนับเป็นภูมิปัญญาอันล้ำค่าของคนไทยในการรักษาโรควิธีหนึ่งโดยเฉพาะโรคที่ไม่สามารถบำบัดได้ด้วยการใช้ยาฉีดหรือยากิน ในปัจจุบันศาสตร์แห่งการนวดได้รับการพัฒนาจนปกติ ใช้วิธีนั่งขัดสมาธิให้ฝ่าเท้าข้างที่จะนวดหงายขึ้น ใช้ศอกด้านตรงข้ามกับฝ่าเท้ากดจุดแนวกึ่งกางฝ่าเท้า ๓ จุด แล้วใช้นิ้วหัวแม่มือกดคลึงให้ทั่วฝ่าเท้าและนิ้วเท้า โดยทำประมาณข้างละ 5 นาที สลับกันทั้ง 2 ข้างซ้าย-ขวา

- ท่าที่บรรเทาอาการปวดเข่า ขา หลัง หรือเป็นตะคริ่วน่องบ่อย ให้นั่งเหยียดขาข้างหนึ่งใช้มือข้างเดียวกับขาข้างที่เหยียดจับปลายเท้าไว้ มืออีกข้างกดเข่าไว้ไม่ให้งอ หายใจเข้า หายใจออก แล้วก้มตัวให้มากที่สุด หายใจเข้าออกปกติ 3 - 5 ครั้งแล้วผ่อนออก ทำสลับกันทั้ง 2 ข้าง ท่านี้ช่วยยืดกล้ามเนื้อขาด้านหลังด้วย

- ท่าที่บรรเทาอาการปวดคอ ศีรษะ และสะบัก ให้ทำท่านั่งขัดสมาธิตัวตรง พนมมือระหว่างอก หายใจเข้า หายใจออก ออกแรงดันมือที่พนมไว้และค่อยๆ ยกมือขึ้นเหนือศีรษะ ออกแรงดันฝ่ามือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้าหากัน ยืดลำตัวหายใจเข้าออกปกติ 3 – 5 ครั้งแล้วผ่อนออก ท่านี้ช่วยบริหารกล้ามเนื้อคอและสะบัก

- ท่าที่บรรเทาอาการปวดหลัง เอว และสะโพก ให้ทำท่าขัดสมาธิ ใช้ข้อมือขัดไว้เหนือหัวเข่าด้านตรงข้าม บิดลำตัวหายใจเข้า หายใจออก แล้วบิดตัวให้มากที่สุดหายใจเข้าออกปกติ 3 - 5 ครั้ง แล้วผ่อนออก ทำสลับข้าง ทุกครั้งที่ทำต้องหายใจเข้าลึกๆ และค่อยหายใจออกมา เพื่อทำให้ออกซิเจนไปฟอกเลือดที่อยู่ภายในร่างกายได้ดีขึ้นหากทำได้ตามนี้บ่อยๆ หรือทุกวัน ปัญหาต่างๆ จะคลายลงไป แถมยังทำให้มีอายุยืนยาวอีกด้วย

3. การประคบสมุนไพร

การประคบสมุนไพร หมายถึง การนำเอาสมุนไพรทั้งสด หรือแห้งหลายๆ ชนิดโขลกพอแหลก และคลุกรวมกัน ห่อด้วยผ้า ทำเป็นลูกประคบ นึ่งด้วยไอน้ำร้อน และนำไปประคบบริเวณที่ต้องการ จะช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อย ลดอาการบวมอักเสบของกล้ามเนื้อ ข้อต่อหลัง ลดอาการเกร็งของกล้ามเนื้อ และอาการติดขัดของข้อต่อ ช่วยเพิ่มการไหลเวียนของโลหิต และลดอาการปวด

<u>ตัวยาสมุนไพรที่ใช้ทำลูกประคบ</u>

- ใบมะขาม	100	กรัม
- ใบส้มป่อย	50	กรัม
- ไพล	500	กรัม
- ขมิ้นชัน	100	กรัม
- ผิวมะกรูด	100	กรัม
- ตะไคร้บ้าน	200	กรัม
- เกลือ	60	กรัม
- การบูร	30	กรัม
- พิมเสน	30	กรัม

4. การอบสมุนไพร

เป็นวิธีบำบัดรักษาอย่างหนึ่ง ช่วยให้การไหลเวียนของโลหิตดีขึ้น ทำให้ร่างกายสดชื่น ผิวพรรณเปล่งปลั่งมีน้ำมีนวลช่วยให้เส้นเลือดฝอยขยายตัว รูขุมขนเปิดเพื่อขับถ่ายของเสียออกทางผิวหนัง ช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อย ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ จะใช้ควบคู่กับการนวดแผนไทย โดยมากมักใช้หลังการนวดเสร็จแล้ว ช่วยลดอาการเกร็งตัวของกล้ามเนื้อ ข้อต่อ ช่วยให้เนื้อเยื่อพังผืดหยุ่นตัว ร่างกายสดชื่น

<u>สมุนไพรสดที่ใช้ในการอบ</u>

- ไพล : แก้ปวดเมื่อย ครั่นเนื้อครั่นตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ขมิ้นชัน : แก้โรคผิวหนังสมานแผล
- ตะไคร้ : ดับกลิ่นคาว บำรุงธาตุไฟ
- ใบ / ผิวมะกรูด : แก้ลมวิงเวียน
- ใบหนาด : แก้โรคผิวหนัง พุพอง น้ำเหลืองเสีย
- ว่านน้ำ : ช่วยขับเหงื่อ แก้ไข้
- ใบส้มป่อย : แก้หวัด แก้ปวดเมื่อย
- กระชาย : แก้ปวดเมื่อย ปากแตก เป็นแผล ใจสั่น
- ใบเปล้าใหญ่ : ถอนพิษ ผิดสำแดง บำรุงผิว

<u>สมุนไพรแห้งที่ใช้ในการอบ</u>

- เหงือกปลาหมอ : แก้โรคผิวหนังพุพอง
- ชะลูด : แก้ร้อนใน กระสับกระส่าย ดีพิการ
- กระวาน : แก้เจ็บตา ตาแฉะ ตามัว
- เกษรทั้งห้า : แต่งกลิ่น บำรุงหัวใจ
- สมุนแว้ง

การทำน้ำยาหม่องครีม สูตรนี้ทำได้ 1.2 ก.ก.

<u>ส่วนผสม</u>

1. วาสลีน	500	กรัม
2. พาราฟีน	200	กรัม (2 ขีด)
3. เมนทอล	200	กรัม (2 ขีด)
4. พิมเสน	100	กรัม (1 ขีด)
5. การบูร	100	กรัม (1 ขีด)
6. น้ำมันระกำ	100	ซีซี (1 ขีด)

<u>อุปกรณ์</u>

1. เตาไฟฟ้า
2. หม้อหรือกระทะอลูมิเนียม (ขวดบรรจุยาหม่องกระบวยปากเหยี่ยว)

<u>วิธีทำ</u>

นำเมนทอล พิมเสนและการบูร กวนรวมกันให้ละลาย เป็นเนื้อเดียวกัน และใส่น้ำมันระกำ 50 ซีซี ตามลงไปคนให้ละลายโดยไม่ต้องตั้งไฟและไม่ต้องใส่น้ำ แล้วพักไว้นำวาสลีน พาราฟิน และนำมันระกำที่เหลือ ครึ่งขวดตั้งบนหม้อต้มน้ำให้เดือด เคี่ยวให้ละลาย เมื่อละลายแล้ว นำส่วนผสมในข้อ 1 มารวมกันอีกครั้งก็เสร็จสิ้นกระบวนการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรคหรืออาการที่สามารถบำบัดรักษาด้วยการอบสมุนไพร

1. โรคภูมิแพ้

2. โรคหอบหืดที่อาการไม่รุนแรง

3. เป็นหวัด น้ำมูกไหล แต่ไม่แห้งคัน

4. โรคที่ไม่ได้เป็นการเจ็บป่วยเฉพาะที่

5. โรคอื่นๆ ที่สามารถใช้การอบร่วมกับการรักษาแบบต่างๆ

6. ส่งเสริมสุขภาพมารดาหลังคลอด หากมีอาการดังนี้ ห้ามทำการอบสมุนไพร มีไข้สูง เป็นโรคติดต่อร้ายแรง มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ หอบหืดระยะรุนแรง ลมชัก สตรีขณะมีประจำเดือน มีการอักเสบจากบาดแผลเปิดและแผลปิดอ่อนเพลีย อดอาหาร อดนอน หลังทานอาหารใหม่ ปวดศีรษะ ชนิดวิงเวียนศีรษะ และคลื่นไส้

5. การแช่น้ำ (Water Bath)

เป็นการนำร่างกายทั้งหมดหรือบางส่วนแช่หรือจุ่มลงในน้ำ เพื่อบำบัดรักษาโรคต่างๆ มีอยู่ด้วยกัน 4 แบบ คือ

5.1 การแช่น้ำเย็น ผู้ที่รับการรักษาจะแช่ตัวลงในน้ำเย็นที่มีอุณหภูมิราว 10 – 18 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2 – 3 วินาที หากต้องการแช่เป็นเวลานานๆ จะต้องถูตัวแรงๆ ไปพร้อมๆ กันด้วย การจุ่มตัวในน้ำเย็นจะช่วยทำให้ร่างกายตื่นตัว เนื่องจากได้รับการกระตุ้น นอกจากนี้ยังเพิ่มอัตราการเผาผลาญอาหารให้กลายเป็นพลังงานและโปรตีน เพิ่มการไหลเวียนของของเหลวในร่างกาย เช่น เลือดและน้ำเหลือง หลังการแช่น้ำเย็นต้องมีการบำบัดด้วยน้ำร้อนทันที

5.2 การแช่น้ำอุณหภูมิปกติ ผู้รับการรักษาจะแช่ตัวในน้ำที่มีอุณหภูมิ 32 - 36 องศา เป็นเวลา 15 - 20 นาที จะช่วยให้รู้สึกผ่อนคลาย เหมาะสำหรับผู้มีปัญหานอนไม่หลับฟุ้งซ่าน และกระวนกระวาย

5.3 การแช่น้ำร้อน วิธีการนี้จะแช่ตัวในน้ำร้อนที่มีอุณหภูมิ 40 - 45 องศาเซลเซียส เป็นเวลาไม่เกิน 20 นาที น้ำที่มีอุณหภูมิสูงกว่า 45 องศาเซลเซียส จะไม่มีผลในการรักษาโรค และอาจเป็นอันตรายได้ การแช่ตัวในน้ำร้อนจะช่วยสร้างความรู้สึกกระชุ่มกระชวย แต่ผลที่ได้จะเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว จึงเหมาะกับการบำบัดอาการปวด ปวดท้อง ปวดกล้ามเนื้อและข้อต่อ

5.4 การแช่ตัวในน้ำลึก วิธีการนี้จะได้ผลดีถ้าทำร่วมกับการนวดตัว การออกกำลังกาย หรือการฉีดน้ำ ผลดีของวิธีการนี้มาจากการออกกำลังกาย การได้ลอยตัวในน้ำ เนื่องจากแรงพยุงของน้ำจะทำให้ร่างกายเบาขึ้น ช่วยลดผลกระทบจากการกดกระแทกของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำหนัก เหมาะสำหรับผู้ที่เป็นโรคข้ออักเสบ โปลิโอ และกล้ามเนื้อเสื่อมสมรรถภาพ ขนาดและการทำงานของกล้ามเนื้อผิดปกติ จากอาการของโรคต่างๆ

2.5.2.9 ฐานที่ 9 ฅนติดดิน

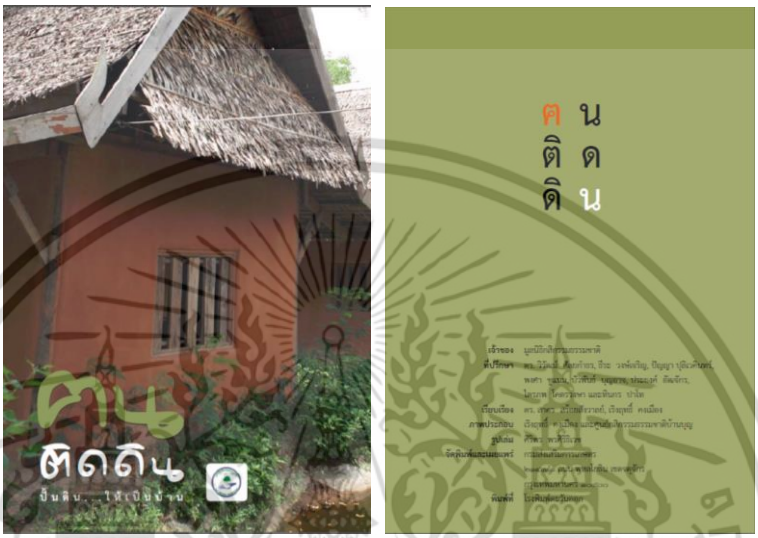

รูปที่ 2.5.11 หนังสือฅนติดดิน

บ้านดินเป็นหนึ่งของการนำแนวคิดในการใช้วัสดุในท้องถิ่นมาสร้างเป็นที่พักอาศัย เป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ซึ่งหมายถึง สิ่งก่อสร้างต่างๆ ในแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต เป็นสถาปัตยกรรมธรรมชาติ เพราะวัสดุที่นำมาใช้เป็นวัสดุที่ได้มาจากธรรมชาติ สอดคล้องกับวิถีชีวิต หรือวัสดุอาจจะเกิดจากการนำวัสดุมาใช้ให้เกิดการหมุนเวียนอย่างคุ้มค่า คุณค่าของการสร้างบ้านดิน จึงอยู่ตรงที่การสร้างบ้านบนวิถีพึ่งพาตนเอง ลดการซื้อหาปัจจัยจากภายนอกชุมชน ทำให้มนุษย์ สรรพสัตว์สิ่งแวดล้อมอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลและลงตัว

<u>วิธีการสร้างบ้านดิน</u> มีดังต่อไปนี้

1. ทดสอบเนื้อดิน นำดินใส่ในแก้วสามในสี่ส่วน เติมน้ำให้ท่วมดิน ใส่เกลือ 1 ช้อนชาคนแล้วคอยให้ตกตะกอน เพื่อสังเกตดูชั้นต่างๆ ของเนื้อดิน แบ่งสัดส่วนของแก้วออกเป็น 10 ส่วน สิ่งที่หนักจะตกตะกอนก่อน จะได้ กรวดหิน ทราย หยาบ ทรายละเอียด ดินเหนียว หากชั้นดินเหนียวได้สัดส่วน 2 ในส่วน 10 ส่วน ถือว่าดินนั้นสามารถนำมาสร้างบ้านได้ จากนั้นเติมน้ำลงในดินนวดให้เหนียว ลองปั้นเป็นกลมๆ ขนาดนิ้วมือถ้าขาดแสดงว่าดินนั้นยังใช้ไม่ได้ (ดินเหนียวเหมาะสำหรับการสร้างบ้านดินที่สุด ซึ่งสามารถหาได้ทั่วไปในประเทศไทย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. หาสถานที่สำหรับเตรียมอิฐดิน ควรจะเลือกทำในบริเวณใกล้ๆ กับพื้นที่ที่ต้องการสร้างบ้านเพราะจะลดกำลังในการขนย้ายซึ่งควรจะเป็นพื้นที่ที่พ้นจากน้ำท่วมถึง

3. การทำอิฐดินเตรียมกระบะสำหรับผสมดินเหยียบนวดดินให้เหนียวหากดินเหนียวมากๆ ควรจะแช่น้ำทิ้งไว้หนึ่งคืนจะทำให้นวดง่ายขึ้น หากดินเหนียวมากๆ ให้ผสมแกลบหรือฟาง (หรือวัสดุใกล้เคียงที่หาได้ในพื้นที่)และทรายในอัตราที่สังเกตว่าดินที่เหยียบจะไม่ติดเท่าขึ้นมาและเห็นเป็นรอยเท้าบนเนื้อดินถือว่าดินได้ที่แล้วจากนั้นนำมาเทใส่พิมพ์ไม้ปาดให้เรียบ และยกพิมพ์ขึ้นดินจะไม่ติดพิมพ์ในกรณีที่แดดดี ตากทิ้งไว้ 1 วัน จากนั้นพลิกอิฐดินตั้งขึ้น จะทำให้ดินไม่ติดพื้นและแห้งเร็วขึ้น ตากทิ้งไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ เมื่ออิฐดินแห้งแล้วจะมีคุณสมบัติเหมือนกับอิฐมอญที่ไว้ใช้ก่อสร้างบ้านทั่วไปซึ่งขนาดดินที่เหมาะสมคือ หนา 4 นิ้ว กว้าง 8 - 10 นิ้ว ยาว 14 – 16 นิ้ว (อิฐดิน 1 ก้อน = 15 - 20 กิโลกรัม)

4. เตรียมปูนสำหรับโบกอิฐดิน ซึ่งเป็นตัวดินชนิดเดียวกับที่นำมาทำอิฐดิน

5. หลังจากเลือกทำเลหนีน้ำแล้ว ต้องเทพื้นบ้านดินให้สูงพอสมควร หรืออาจสร้างเป็นบันไดสูงขั้นสองขั้น เพื่อหนีความชื้นที่ระเหยมาจากพื้นดิน และป้องกันปลวกใต้ดิน (อย่างไรก็ดีปลวกไม่กินดิน) ซึ่งการเทฐานบ้านอาจใช้ปูนซีเมนต์เพื่อเพิ่มความแข็งแรง

6. บ้านดินไม่ต้องใช้เสาในการก่อสร้าง เพราะอิฐดินแต่ละก้อนถือว่าเป็นกำแพงของบ้านและเสาที่มั่นคงแข็งแรง หลังจากเทพื้นแล้วเริ่มก่อสร้างกำแพงชั้นล่างขึ้นเป็นตัวบ้าน เว้นช่องใส่หน้าต่าง ประตู ซึ่งอาจจะมีวงกบไม้หรือไม่มีก็ได้ ขึ้นอยู่กับการออกแบบ

7. กรณีบ้านสองชั้นต้องรอให้กำแพงดินชั้นล่างแข็งแรงดีแล้วนำไม้เนื้อแข็ง เช่น ยูคาลิปตัส ไม้ไผ่ ฯลฯ วางพาดนำไม้กระดานแผ่นใหญ่วาง รองรับด้านล่างเทดินให้ทั่วๆ คลุมไม้ที่วางพาดเลย

8. ก่อสร้างหลังคา ชายคา ซึ่งอาจจะใช้ดินหรือวัสดุอื่นๆ ก็ได้ ต้องระมัดระวังอย่างมากเพราะน้ำเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดของบ้านดิน

9. ฉาบกำแพง เพดานให้พื้นเรียบหรือขรุขระตามชอบ

10. การใส่หน้าต่าง ประตู ต้องรอให้ดินแห้งสนิทเสียก่อน เพราะเมื่อดินแห้งจะหดตัวอีก หากใส่กระจกขณะที่ยังไม่แห้ง อาจทำให้กระจกแตกได้

11. ตกแต่งทาสี แนะนำว่าเป็นสีดิน (สีที่ได้จากดินซึ่งมีหลายสีด้วยกัน เช่น แดง เหลือง ม่วง เทา แตกต่างกันตามท้องถิ่น) ผสมกับทรายละเอียดเพิ่มความเนียนด้วยกาวแป้งเปียกหรือยางกล้วย (วัสดุอื่นๆ ที่หาได้ในพื้นที่)

12. ตกแต่งภายในตามชอบสามารถปูพื้นด้วยกระเบื้องหรือปล่อยพื้นเปลือยๆ เป็นศิลปะญี่ปุ่นก็สวยงามดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.3 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.5.3.1 นิยามและความหมาย

เศรษฐกิจพอเพียง (The Philosophy of Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัฒน์ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัส แก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ได้ทรงเน้นย้ำเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ (ทองภักดี, 2553)

2.5.3.2 ประวัติความเป็นมา

คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้แก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตในยามที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจใน พ.ศ.2540 ภายหลังเมื่อได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้ประชาชนรอดพ้นและสามารถอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์ จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ว่า

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกินพอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานจากมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงโดยลำดับต่อไป...”

ในพ.ศ. 2540 เกิดปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอีกครั้ง เพื่อแนวทางแก้ปัญหาให้กับประเทศ

“...การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่าอุ้มชูตนเองได้ให้มีพอเพียงกับตนเอง อันนี้ก็เคยบอกว่าความพอเพียงไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำว่า “พอเพียง” จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ณ ศาลาดุสิตดาลัย สวนจิตรลดา พระราชทานความหมายของคำว่า “พอเพียง” ไว้ว่า

“...คำว่าพอเพียงมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่า พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้แผลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเอง...”

“...ให้เพียงพอนี้หมายความว่ามีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือยไม่หรูหราก็ได้แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือยแต่ก็ทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรจะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ...”

“...Self-sufficiency นั้นหมายความว่า ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ ไม่ต้องไปขอยืมคนอื่นอยู่ได้ด้วยตนเอง...”

2.5.3.3 โครงสร้างและเนื้อหา

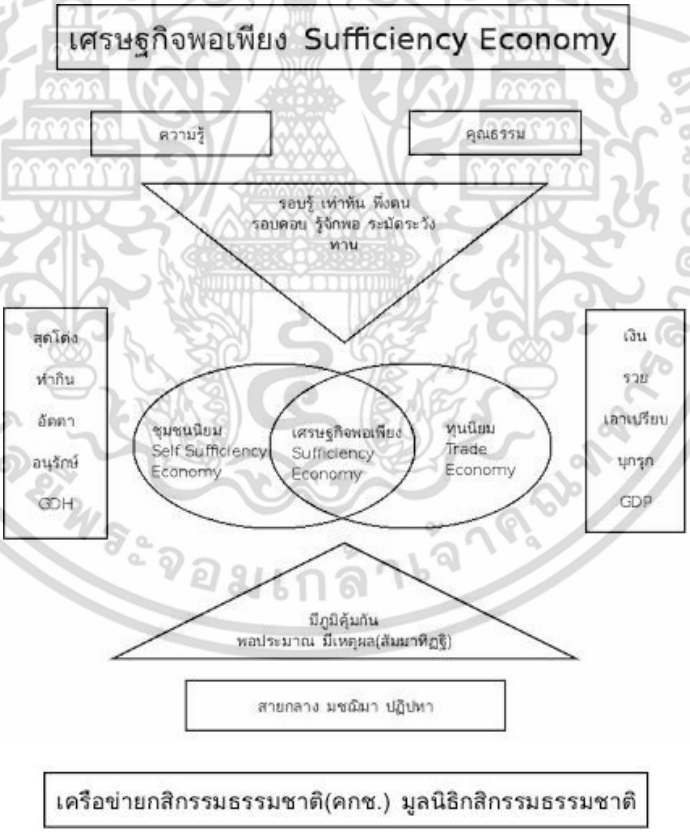

รูปที่ 2.5.12 หลักแนวคิดของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากภาพการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ ภาพรวมเศรษฐกิจในประเทศมีอยู่ 2 ทิศทาง คือ

- ฝั่งซ้ายเป็นเศรษฐกิจแบบหลังเขา คือ อยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่สนใจสังคมภายนอก วัดผลด้วยความสุขมวลรวม (GDH)

- ฝั่งขวาเป็นเศรษฐกิจแบบทุนนิยม หรือธุรกิจค้าขาย วัดผลด้วยผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)

เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นทางสายกลางที่อยู่ระหว่างเศรษฐกิจรูปแบบเดิม เป็นเศรษฐกิจที่มีสามลักษณะ คือ มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และมีสองเงื่อนไข คือ มีความรู้ และคุณธรรม (มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2558)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลกโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง

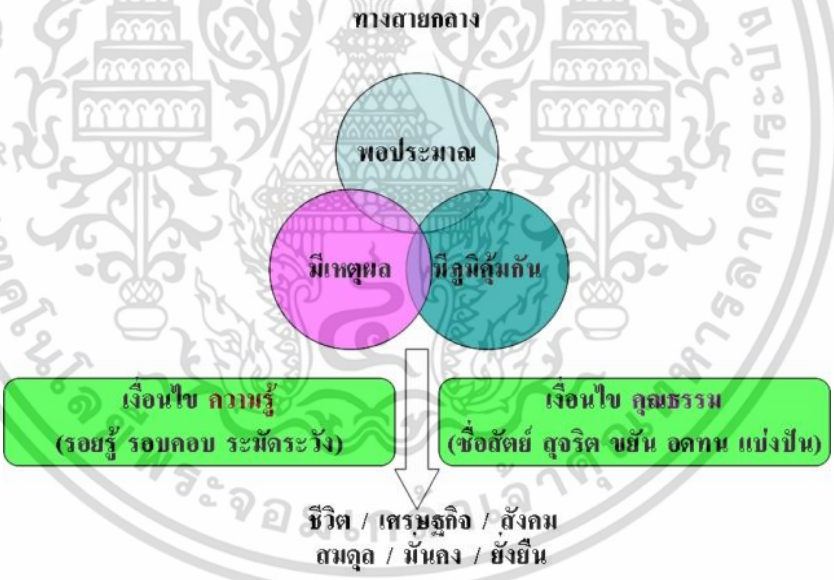

รูปที่ 2.5.13 หลักแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานข้างต้น เป็นที่มาของ นิยาม "3 ห่วง 2 เงื่อนไข" ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านช่องทางต่างๆ อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยความ "พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน" บนเงื่อนไข "ความรู้ และ คุณธรรม" (บ้านสวนพอเพียง, 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง อธิบายถึงการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบละคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำต่างๆ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่พอประมาณ ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว ปัจจัยเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัยความรู้ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตและการประกอบการงาน ส่วนเงื่อนไขคุณธรรม คือ การยึดถือคุณธรรมต่างๆ อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปัน ฯลฯ ตลอดเวลาที่ประยุกต์ใช้ปรัชญา

ระบบเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัด ตามกำลังของเงินของบุคคลนั้น โดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน และถ้ามีเงินเหลือ ก็แบ่งเก็บออมไว้บางส่วน ช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วน และอาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในขณะนี้ เพราะสภาพการดำรงชีวิตของสังคมทุนนิยมในปัจจุบันได้ถูกปลูกฝัง สร้าง หรือกระตุ้น ให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัว ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น การบริโภคเกินตัว ความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวยความงาม การแต่งตัวตามแฟชั่น การพนันหรือเสี่ยงโชค เป็นต้น จนทำให้ไม่มีเงินเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เกิดเป็นวัฏจักรที่บุคคลหนึ่งไม่สามารถหลุดออกมาได้ ถ้าไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต

2.5.3.4 การนำไปปฏิบัติ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ เป็นกรอบแนวความคิดและทิศทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจมหภาคของไทย ซึ่งบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความอยู่ดีมีสุข มุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน หรือที่เรียกว่า สังคมสีเขียว (Green Society) ด้วยหลักการดังกล่าว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 นี้จะไม่เน้นเรื่องตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ยังคงให้ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจแบบทวิลักษณ์ หรือระบบเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันระหว่างเศรษฐกิจชุมชนเมืองและชนบท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาหนึ่งของการนำปรัญชาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ก็คือ ผู้นำไปใช้อาจยังไม่ได้ศึกษาหรือไม่มีความรู้เพียงพอ ทั้งยังไม่วิเคราะห์หรือตั้งคำถาม เกิดเป็น "วิกฤตเศรษฐกิจพอเพียง" คือ ความไม่รู้ว่าจะนำปรัชญานี้ไปใช้ทำอะไร กลายเป็นว่าผู้นำสังคมทุกคน ทั้งนักการเมืองและรัฐบาลใช้คำว่า "เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นข้ออ้างในการทำกิจกรรมใดๆ เพื่อให้รู้สึกว่าได้สนองพระราชดำรัสและให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี หรือพูดง่ายๆ ก็คือ "เศรษฐกิจพอเพียง" ถูกใช้เพื่อเป็นเครื่องมือเพื่อตัวเอง ความไม่เข้าใจ นี้ อาจเกิดจากการสับสนว่าเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่นั้นเป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้มีความเข้าใจว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงการปฏิเสธอุตสาหกรรมแล้วกลับไปสู่เกษตรกรรม ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิด

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ได้รับการเชิดชูสูงสุด จากองค์การสหประชาชาติ (UN) โดยนายโคฟี อันนัน ในฐานะเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าฯถวายรางวัล The Human Development Lifetime Achievement Award แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2549 และได้มีปาฐกถาถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่สามารถเริ่มได้จากการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง สู่หมู่บ้าน และสู่เศรษฐกิจในวงกว้างขึ้นในที่สุด เป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ต่อประเทศไทยและนานาประเทศ โดยที่องค์การสหประชาชาติได้สนับสนุนให้ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิก 166 ประเทศยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน

2.5.3.5 แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่

ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกร เป็นปัญหาสำคัญยิ่งในปัจจุบัน และการประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยเฉพาะในเขตที่ใช้น้ำฝนทำนาเป็นหลัก เกษตรกรจะมีความเสี่ยงสูง เป็นเหตุให้ผลผลิตข้าวอยู่ในระดับต่ำ ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ด้วยพระอัจฉริยะในการแก้ปัญหา จึงได้พระราชทาน "ทฤษฎีใหม่" ให้ดำเนินการในพื้นที่ทำกินที่มีขนาดเล็ก ประมาณ 15 ไร่ ด้วยวิธีการจัดการทรัพยากรระดับไร่นาอย่างเหมาะสม ด้วยการจัดสรรการใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยให้มีการจัดสร้างแหล่งน้ำในที่ดินสำหรับการทำการเกษตรแบบผสมผสานอย่างได้ผล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ให้มีรายได้ไว้ใช้จ่ายและมีอาหารไว้บริโภคตลอดปี ซึ่งได้ดำเนินการอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เพื่อการผลิตทางเกษตรกรรมที่ยั่งยืนสำหรับเกษตรกรชาวไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสว่า *"...ถึงบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่ สองอย่างนี้จะทำความเจริญแก่ประเทศได้ แต่ต้องมีความเพียร แล้วต้องอดทน ต้องไม่ใจร้อน..."*

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงทำการศึกษาและวิจัยเชิงปฏิบัติ เกี่ยวกับทฤษฎีใหม่มาเป็นเวลานานตั้งแต่ปี พ.ศ.2532 ในพื้นที่ส่วนพระองค์ขนาด 16 ไร่ 2 งาน 23 ตารางวาใกล้วัดมงคล ตำบลห้วยบง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี และทรงมอบให้มูลนิธิชัยพัฒนาที่ทรงจัดตั้งขึ้นมาเพื่อเสริมโครงการของรัฐ ทั้งนี้ก่อนที่จะทรงนำเอกสารออกเผยแพร่อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ.2537 นั้น ทรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้จัดตั้ง "ศูนย์บริหารพัฒนา" ตามแนวพระราชดำริ อยู่ในความรับผิดชอบของมูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อเป็นต้นแบบสาธิตการพัฒนาด้านการเกษตรโดยประสานความร่วมมือระหว่าง วัด ราษฎรและรัฐ ทำการเผยแพร่อาชีพการเกษตรและจริยธรรมแก่ประชาชนในชนบท โดยทรงหวังว่าหากประสบความสำเร็จก็จะใช้เป็นแนวทางสาธิตในท้องที่อื่นๆ ต่อไป ทั้งนี้ในส่วนของการพัฒนาด้านการเกษตรนั้น ก็คือแนวคิดและมรรควิธีที่รู้จักกันในนาม "เกษตรทฤษฎีใหม่"

พระราชดำริ "ทฤษฎีใหม่" เป็นแนวทางหรือหลักการในการจัดการทรัพยากรระดับไร่นาคือที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการดำเนินการทฤษฎีใหม่ ได้พระราชทานขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น สถานะพื้นฐานของเกษตรกร คือ มีพื้นที่น้อย ค่อนข้างยากจน อยู่ในเขตเกษตรน้ำฝนเป็นหลัก โดยในขั้นที่ 1 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสถียรภาพของการผลิต เสถียรภาพด้านอาหารประจำวัน ความมั่นคงของรายได้ ความมั่นคงของชีวิต และความมั่นคงของชุมชนชนบท เป็นเศรษฐกิจพึ่งตนเองมากขึ้น

การจัดสรรพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ให้แบ่งพื้นที่ ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30:30:30:10 ซึ่งหมายถึง พื้นที่ส่วนที่หนึ่งประมาณ 30% ให้ขุดสระเก็บกักน้ำ เพื่อใช้เก็บกักน้ำฝนในฤดูฝนและ ใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์น้ำและพืชน้ำต่างๆ (สามารถเลี้ยงปลา ปลูกพืชน้ำ เช่น ผักบุ้ง ผักกะเฉด ฯ ได้ด้วย) พื้นที่ส่วนที่สองประมาณ 30% ให้ปลูกข้าวในฤดูฝน เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันในครัวเรือนให้เพียงพอตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้ พื้นที่ส่วนที่สามประมาณ 30% ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคก็นำไปจำหน่าย และพื้นที่ส่วนที่สี่ประมาณ 10% ใช้เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ และโรงเรือนอื่น ๆ (ถนน คันดิน กองฟาง ลานตาก กองปุ๋ยหมัก โรงเรือน โรงเพาะเห็ด คอกสัตว์ ไม้ดอกไม้ประดับ พืชผักสวนครัวหลังบ้าน เป็นต้น)

รูปที่ 2.5.14 หลักเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ลงมือปฏิบัติตามขั้นที่หนึ่งในที่ดินของตนเป็นระยะเวลาพอสมควรจนได้ผลแล้ว เกษตรกรก็จะพัฒนาตนเองจากขั้น "พออยู่พอกิน" ไปสู่ขั้น "พอมีอันจะกิน" เพื่อให้มีผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงควรที่จะต้องดำเนินการตามขั้นที่สองและขั้นที่สามต่อไปตามลำดับ

ขั้นที่ 2 ทฤษฎีใหม่ขั้นกลาง เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ปฏิบัติในที่ดินของตนจนได้ผลแล้ว ก็ต้องเริ่มขั้นที่สอง คือ ให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่ม หรือ สหกรณ์ ร่วมแรง ร่วมใจกันดำเนินการในด้าน

1) การผลิต เกษตรกรจะต้องร่วมมือในการผลิตโดยเริ่มตั้งแต่ ขั้นเตรียมดิน การหาพันธุ์พืช ปุ๋ย การหาน้ำ และอื่นๆ เพื่อการเพาะปลูก

2) การตลาด เมื่อมีผลผลิตแล้ว จะต้องเตรียมการต่างๆ เพื่อการขายผลผลิตให้ได้ประโยชน์สูงสุด เช่น การเตรียมลานตากข้าวร่วมกัน การจัดหายุ้งรวบรวมข้าว เตรียมหาเครื่องสีข้าว ตลอดจนการรวมกันขายผลผลิตให้ได้ราคาดี และลดค่าใช้จ่ายลงด้วย

3) ความเป็นอยู่ ในขณะเดียวกันเกษตรกรต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร โดยมีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น อาหารการกินต่างๆ กะปิ น้ำปลา เสื้อผ้า ที่พอเพียง

4) สวัสดิการ แต่ละชุมชนควรมีสวัสดิการและบริการที่จำเป็น เช่น มีสถานีอนามัยเมื่อยามป่วยไข้ หรือมีกองทุนไว้ให้กู้ยืมเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ

5) การศึกษา มีโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษา เช่น มีกองทุนเพื่อการศึกษาเล่าเรียนให้แก่เยาวชนของชุมชนเอง

6) สังคมและศาสนา ชุมชนควรเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาสังคมและจิตใจ โดยมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว

กิจกรรมทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าส่วนราชการ องค์กรเอกชน ตลอดจนสมาชิกในชุมชนนั้นเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 3 ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า เมื่อดำเนินการผ่านพ้นขั้นที่สองแล้ว เกษตรกรจะมีรายได้ดีขึ้น ฐานะมั่นคงขึ้น เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรก็ควรพัฒนาก้าวหน้าไปสู่ขั้นที่สามต่อไป คือ ติดต่อประสานงาน เพื่อจัดหาทุน หรือแหล่งเงิน เช่น ธนาคาร หรือบริษัทห้างร้านเอกชน มาช่วยในการทำธุรกิจ การลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ทั้งฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายธนาคารกับบริษัท จะได้รับประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ

- เกษตรกรขายข้าวได้ในราคาสูง (ไม่ถูกกดราคา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ธนาคารกับบริษัทสามารถซื้อข้าวบริโภคในราคาต่ำ (ซื้อข้าวเปลือกตรงจากเกษตรกรและมาสีเอง)

- เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคได้ในราคาต่ำ เพราะรวมกันซื้อเป็นจำนวนมาก (เป็นร้านสหกรณ์ ซื้อในราคาขายส่ง)

- ธนาคารกับบริษัทจะสามารถกระจายบุคลากร (เพื่อไปดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น)

รูปที่ 2.5.15 หลักของทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า

ในปัจจุบันนี้ได้มีการนำเอาเกษตรทฤษฎีใหม่ไปทำการทดลองขยายผล ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งกรมวิชาการเกษตรได้ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิต จำนวน 25 แห่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ นอกจากนี้ กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพภาค กระทรวงกลาโหม และกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการดำเนินงานให้มีการนำเอาทฤษฎีใหม่นี้ไปใช้อย่างกว้างขวางขึ้น

หัวใจสำคัญของทฤษฎีใหม่

“...ทฤษฎีใหม่ ยืดหยุ่นได้ และต้องยืดหยุ่นเหมือนชีวิตของเราทุกคนต้องมียืดหยุ่น...”

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ สวนสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2541

2.5.4 หลักการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

การออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย ด้วยศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาบรรพบุรุษเพื่อการจัดการน้ำที่ยั่งยืน เป็นแนวคิดของการออกแบบพื้นที่ในการรองรับปริมาณน้ำฝนที่ตกตลอดปีให้ได้ทั้งหมด สำหรับการนำมาใช้งาน อุปโภค บริโภคต่อ โดยมีหลักการแนวคิดต่างๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.4.1 โคก หนอง นา โมเดล

ทฤษฎีใหม่ความหมายของ "หลุมขนมครก" และ โคก หนอง นา โมเดล

จากพระราชดำรัสพระราชทานแก่บุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันอาทิตย์ที่ 4 ธันวาคม 2537 ใจความตอนหนึ่งว่า

"...ทางราชการโดยกรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ทางนายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี ได้ช่วยกันทำโครงการนี้. โครงการนี้ใช้เงินของมูลนิธิชัยพัฒนาส่วนหนึ่ง ใช้เงินของราชการส่วนหนึ่ง โดยวิธีขุดบ่อน้ำ เพื่อใช้น้ำนั้นมาทำการเพาะปลูก ตาม ทฤษฎีใหม่. ซึ่งทฤษฎีใหม่นี้ยังไม่เกิดขึ้น. พอดีขุดบ่อน้ำนั้น เราก็เรียกว่า มือดี ขุดน้ำมีน้ำ. ข้างๆ ที่อื่นนั้นไม่มีน้ำ แต่ตรงนั้นมีน้ำ ลงท้ายก็สามารถปลูกข้าว แล้วก็ปลูกผัก ปลูกไม้ยืนต้นไม้ผล ต่อมาก็ได้ซื้อที่อีก 30 ไร่. ก็กลายเป็นศูนย์พัฒนา หลักมีว่า แบ่งที่ดินเป็นสามส่วน. ส่วนหนึ่งเป็นที่สำหรับปลูกข้าว อีกส่วนหนึ่งสำหรับปลูกพืชไร่ พืชสวน และก็มีที่สำหรับขุดสระน้ำ ดำเนินการไปแล้ว ทำอย่างธรรมดาอย่างชาวบ้าน. ในที่สุดได้ข้าวและได้ผัก ขายข้าวกับผักนี่มีกำไร 2 หมื่นบาท. 2 หมื่นบาทต่อปี หมายความว่า โครงการนี้ใช้งานได้. เมื่อใช้งานได้ก็ขยายโครงการ ทฤษฎีใหม่ นี้ โดยให้ทำที่อื่น. นอกจากมีสระน้ำในที่นี้แล้ว จะต้องมีอ่างเก็บน้ำที่ใหญ่กว่าอีกแห่งเพื่อเสริมสระน้ำ ในการนี้ก็ได้รับความร่วมมือจากบริษัทเอกชน ซื้อที่ด้วยราคาที่เป็นธรรม ไม่ใช่ไปเวนคืนและสร้างอ่างเก็บน้ำ"

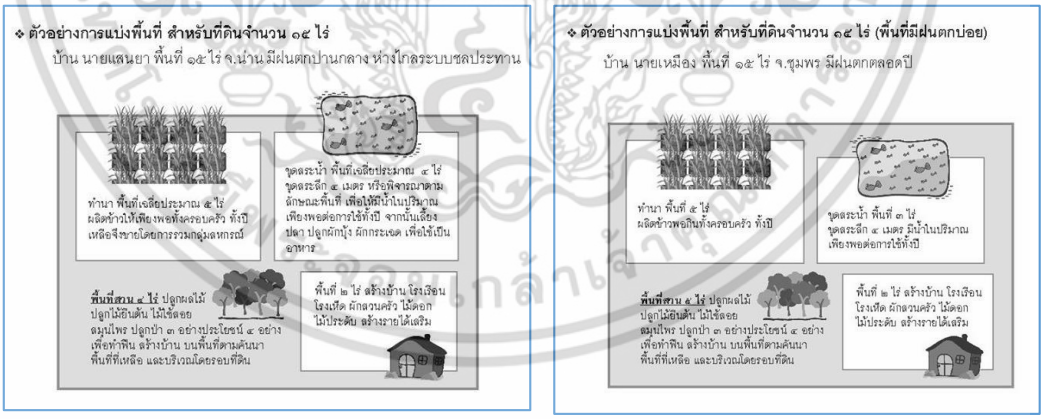

รูปที่ 2.5.16 ตัวอย่างการจัดการน้ำตาม ทฤษฎีใหม่

การปรับประยุกต์ ทฤษฎีใหม่ สู่การปฏิบัติตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับภูมิสังคม สู่ "โคก หนอง นา โมเดล"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

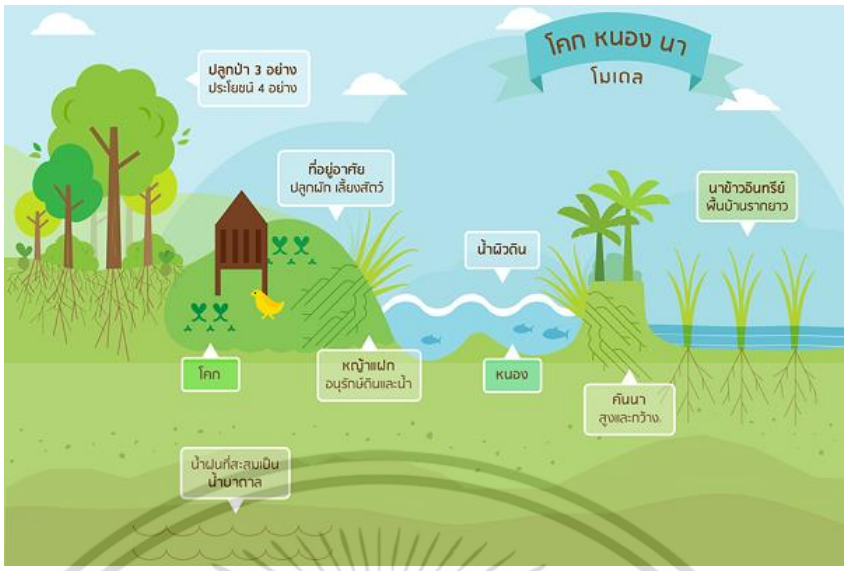

รูปที่ 2.5.17 สื่อประชาสัมพันธ์โคก หนอง นา โมเดล

“โคก หนอง นา โมเดล” คือการใช้ประโยชน์จากที่ดินผืนหนึ่ง ในพื้นที่หนึ่งแปลงสามารถขุดดินเพื่อสร้างหนองน้ำหรือสระน้ำไว้ในบ้าน เริ่มแรกเดิมทีชาวบ้านมาลงแรงช่วยกันขุดบ่อ โคกคือเอาดินในหนองน้ำมาปั้นเป็นโคกเพื่อปลูกบ้านบนที่สูง เวลาหน้าน้ำ ไก่หรือสัตว์เลี้ยงทั้งหลายก็สามารถอยู่บนโคกได้ พืชผักสวนครัวหรือป่าก็ปลูกบนโคก ถึงน้ำท่วมก็เก็บผัก เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลาอยู่บนโคกได้ ส่วนหนองน้ำก็เลี้ยงปลา ปลูกพืชน้ำพวกผักกะเฉดผักบุ้ง ส่วนนาเน้นการปั้นคันนาให้สูงอย่างน้อยหนึ่งเมตร เพราะถ้าคันนาเล็กพอแค่รถเกี่ยวข้าวผ่านได้ จะไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้ แต่ถ้าคันนาใหญ่จะสามารถอุ้มน้ำเก็บน้ำได้ นาข้าวได้น้ำฝนที่กักเก็บทำให้คุณค่าทางอาหารของข้าวสูง

“หลุมขนมครก” คือ ทุกรูปแบบของการกักเก็บน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้มีน้ำไว้ใช้พอเพียงสำหรับอุปโภค บริโภคในครัวเรือน และเพื่อทำการเกษตรในช่วงฝนทิ้งช่วง (แล้ง)

การนำศาสตร์พระราชาร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาสู่การออกแบบพื้นที่ 1 พื้นที่ จำนวนกี่ไร่ก็ได้ ให้สามารถเก็บน้ำฝนในพื้นที่นั้นๆ ไว้ให้ได้ทั้ง 100% โดยต้องมีการคำนวณปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมา น้ำสำหรับการบริโภค และปลูกข้าวซึ่งเป็นหลักการสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่ นอกจากนั้นยังนำศาสตร์พระราชาด้านการจัดการ ดิน น้ำ ป่า มาใช้เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศในภาพรวม ทั้งการกั้นฝายชะลอน้ำ ฝายชุ่มชื้น การบำบัดน้ำเสีย การปลูกแฝก และป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง

ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นได้แก่ การนำดินที่ขุดจากหนองมาทำโคก การขุดหนองคดโค้งเพื่อเพิ่มพื้นที่รอบหนอง และเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของปลา การขุดคลองไส้ไก่เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นในพื้นที่ การยกหัวคันนาสูงเพื่อกักเก็บน้ำฝน การทำนาน้ำลึกโดยใช้ระดับน้ำในท้องนาควบคุมวัชพืช และศัตรูพืช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.5.18 หน้าตาของหลุมขนมครก

รูปที่ 2.5.19 แบบจำลองตัวอย่างหลุมขนมครก

การออกแบบที่ดินให้สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ ทำการปรับปรุงดินและฟื้นคืนระบบนิเวศเพื่อการอยู่อาศัย สอดคล้องกับการทำกสิกรรมธรรมชาติเพื่อผลิตอาหารที่ปลอดภัยในระบบนิเวศที่สมดุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.5.20 การอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบหลุมขนมครก

คำอธิบายภาพ น้ำพอ ดินดี มีป่า มีชีวิต มนุษย์อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่าง “สมดุล”

น้ำพอ หนอง + คันนายกสูง + โคกมีป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง + คลองไส้ไก่ + ประตูน้ำ + ฝาย

ดินดี มีน้ำ มีชีวิตในดิน : ห่มดินด้วยฟางหรือใบไม้ +บำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก (แห้งชาม น้ำชาม) + ปลูกแฝกเพิ่มน้ำในดิน

ป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง : ปลูกพืช 5 ระดับ สูง กลาง เตี้ย เรี่ยดิน พืชหัว เป็นไม้กิน ไม้ใช้ ไม้เพื่อทำที่อยู่อาศัย และสร้างความร่มเย็น

กสิกรรมธรรมชาติ : การเพาะปลูกพืชบนระบบนิเวศที่สมดุล ไม่ใช้ยาฆ่าแมลง ไม่ใช้สารเคมี ผลิตอาหาร จากธรรมชาติ และช่วยสร้างสมดุลนิเวศ ดิน น้ำ ป่า

หลุมขนมครก เมื่อนำมาปฏิบัติจะแตกต่างตามพื้นที่ลุ่ม และพื้นที่สูง แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ ในพื้นที่ลุ่มใช้รูปแบบ “โคก หนอง นา โมเดล” ในพื้นที่สูงใช้การ “เปลี่ยนเขาหัวโล้น เป็นเขาหัวจุก”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

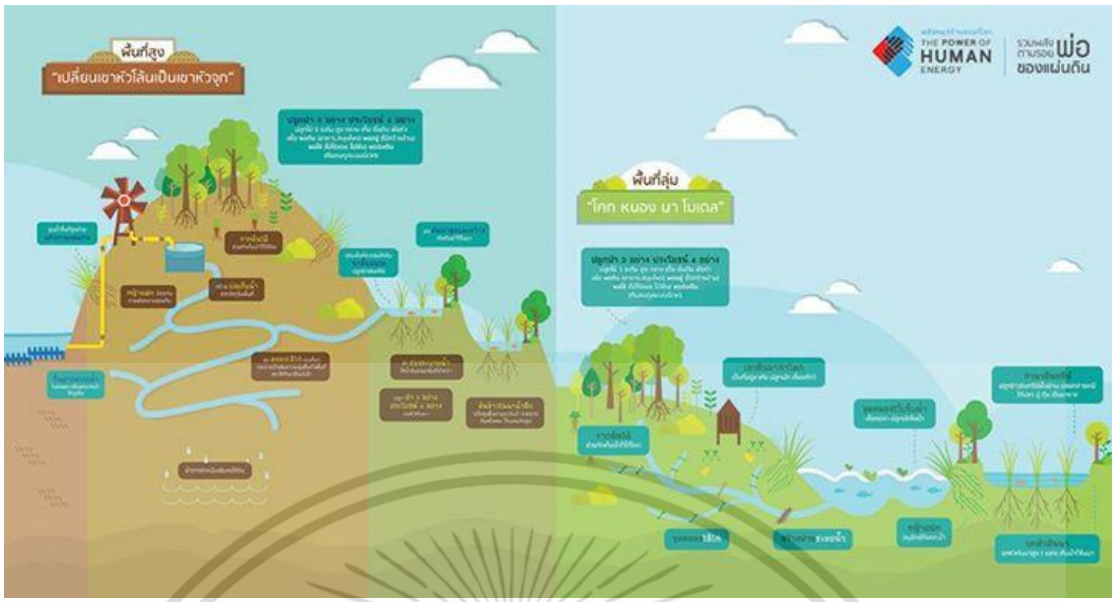

รูปที่ 2.5.21 การออกแบบโคก หนอง นา โมเดลบนพื้นที่สูง และพื้นที่ลุ่ม

1. **พื้นที่ลุ่ม** : โคกหนองนา โมเดล คือ รูปธรรมของหลุมขนมครก ซึ่งเรียกให้ง่ายต่อการจดจำ

- **โคก** การนำดินที่ได้จากการขุดหนอง นำมาถมเป็นโคกเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งปลูกต้นไม้ตามแนวทางศาสตร์พระราชา คือ “ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” ได้แก่ ไม้เพื่อบริโภค (พอกิน) เพื่อใช้สอยในครัวเรือน (พอใช้) และเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย (พออยู่) ป่าทั้ง 3 อย่าง ให้ประโยชน์อย่างที่ 4 คือช่วยสร้างสมดุลระบบนิเวศ (พอร่มเย็น) ปลูกเป็นป่า 5 ระดับคือ สูง กลาง เตี้ย เรี่ยดิน และพืชหัว ใบไม้ที่ร่วงหล่นช่วยปกคลุมหน้าดินเพิ่มความชุ่มชื้น

น้ำใต้ดินที่สะสมไว้ใต้โคก เมื่อฝนตกลงมาบนโคกที่มีต้นไม้จำนวนมาก น้ำจะค่อยๆ ไหลซึมลงมาเก็บไว้ใต้โคก รากต้นไม้ซึ่งต่างระดับกันจะช่วยรักษาหน้าดิน และกักเก็บน้ำไว้ใต้ดินกลายเป็นแหล่งกักเก็บน้ำใต้ดิน ช่วยสร้างความชุ่มชื้น เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นดิน

- **หนอง** ขุดหนองให้ขอบมีความคดโค้ง เพื่อให้เหมาะสมกับการอยู่อาศัยของปลา ปรับพื้นหนองให้มีความลึกหลายระดับ ส่วนที่แสงแดดส่องถึง ปลาจะสามารถวางไข่ได้ดี

คลองไส้ไก่ ช่วยกระจายน้ำรอบพื้นที่ ขุดให้มีลักษณะคดเคี้ยว เพื่อให้น้ำไหลผ่านทั่วพื้นที่ เพิ่มความชุ่มชื้นให้กับผืนดิน ส่งผลดีต่อการทำเกษตรและการปลูกพืชผล

ฝายชะลอน้ำ รับและชะลอน้ำที่ไหลมาจากแม่น้ำหรือพื้นที่ข้างเคียง ช่วยดักตะกอนดินไม่ให้ไหลลงมาสะสมในหนอง คลอง บึง และเขื่อน นอกจากนั้นยังเป็นการเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำในพื้นที่

- **นา** ยกหัวคันนา เพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำไว้ในนา โดยให้มีความสูงประมาณ 1 เมตร และปั้นหัวคันนาให้มีความกว้างเพื่อปลูก “ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” และปลูกแฝก เพื่อป้องกันการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พังทลายของคันนา คันนาจะใช้เป็นเครื่องมือในการปรับระดับน้ำเข้านาตามความสูงของต้นข้าว เกิดเป็นนาน้ำลึก ใช้น้ำในการควบคุมวัชพืชและแมลงตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

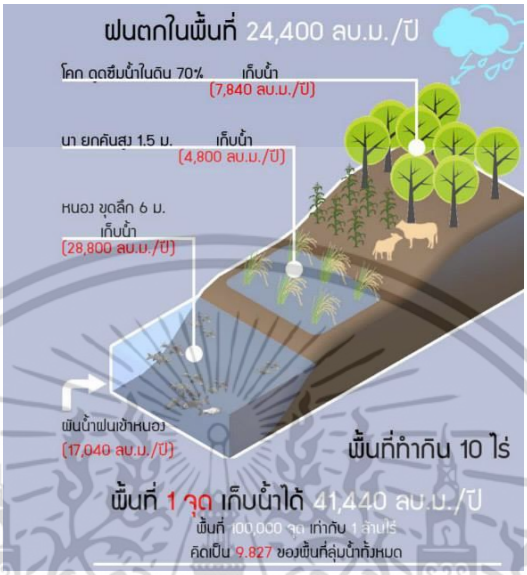

รูปที่ 2.5.22 ตัวอย่างการออกแบบหลุมขนมครกบนพื้นที่ลุ่ม

2. **พื้นที่สูง** : เปลี่ยน “เขาหัวโล้น” เป็น “เขาหัวจุก”

เมื่อประยุกต์ใช้ โคกหนองนา โมเดล ให้เข้ากับภูมิสังคม พื้นที่ภูเขาคือโคกตามธรรมชาติ จึงไม่จำเป็นต้องสร้างโคกอีก ส่วนหนองนั้นเปลี่ยนเป็นการกั้นฝายในพื้นที่ร่องเขาเพื่อเก็บน้ำไว้ ทำนาขั้นบันได โดยยกหัวคันนาสูงและกว้าง เพื่อเก็บน้ำฝนที่ตกลงมาบนภูเขาให้ได้มากที่สุด สร้างบ่อเก็บน้ำจากวัสดุในพื้นที่ไว้ด้านบน เพื่อปล่อยน้ำผ่านคลองไส้ไก่ หรือที่เรียกว่าลำเหมืองกระจายให้ทั่วพื้นที่ และปลูกแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน ปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง เพื่อพอกิน พออยู่พอใช้ และคืนความร่มเย็นให้ระบบนิเวศ รูปแบบนี้จะใช้พื้นที่เพียง 10 ไร่ สามารถให้ผลผลิตมากกว่าการปลูกข้าวโพดทั้งภูเขา

- **โคก** พื้นที่สูงในลักษณะภูเขาเป็นโคกโดยธรรมชาติ จึงเน้นการปลูก “ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” เพื่อช่วยสร้างสมดุลระบบนิเวศ แต่เนื่องจากพื้นที่ขาดความชุ่มชื้น จึงต้องเพิ่มความชุ่มชื้นให้กลับคืนมาด้วยการสูบน้ำจากร่องเขามาที่บ่อเก็บน้ำ และกระจายผ่านลำเหมืองให้ทั่วพื้นที่ “เขาหัวจุก”

- **หนอง** เกิดจากการกักน้ำไว้ในร่องเขาให้เพิ่มระดับสูงขึ้นด้วยการทำฝายชะลอน้ำ

บ่อเก็บน้ำ สร้างบ่อเก็บน้ำไว้บนที่สูง โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในพื้นที่ เช่น ไม้ไผ่ ทำบ่อโครงไม้ไผ่ฉาบปูน สูบน้ำจากฝายขึ้นบ่อด้วยพลังงานทดแทน เมื่อน้ำเกินปริมาณกักเก็บ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของบ่อ ปล่อยน้ำไหลลงคลองไส้ไก่ หรือ “ลำเหมือง” ซึ่งขุดไล่ตามระดับชั้นความสูงของพื้นที่ เพื่อกระจายความชุ่มชื้น

- **นา** ทำนาขั้นบันได ยกหัวคันนาสูงและกว้าง เพื่อกักเก็บน้ำฝนที่ตกลงมาไว้ในท้องนา และปลูกแฝกชะลอการพังทลายของดิน ทำนาน้ำลึกเป็นนาอินทรีย์โดยการใช้น้ำควบคุมวัชพืช และเร่งระดับความสูงของต้นข้าว เพิ่มผลผลิต

รูปที่ 2.5.23 ตัวอย่างการออกแบบพื้นที่ โดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

การจัดการพื้นที่การเกษตรในรูปแบบใหม่เพื่อเป้าหมายการพึ่งตนเอง ภายใต้ “โคก หนอง นา โมเดล” เป็นโมเดลต้นแบบซึ่งดำเนินการแล้วที่ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง โดยในพื้นที่ 40 ไร่ เป็นพื้นที่ทำนา 9 ไร่ และขุดหนองจำนวน 3 บ่อไว้สำหรับกักเก็บน้ำ ร่วมกับการทำฝายชุ่มชื้น และการขุดคลองรอบพื้นที่ ทำให้ในพื้นที่นี้สามารถเก็บน้ำไว้ได้ถึง 85,200 ลูกบาศก์เมตร ในขณะที่ฝนตกลงมาในพื้นที่ 40 ไร่นี้เพียงปีละ 64,000 ลบ.เมตร แต่การยกประตูน้ำและการทำฝายกักเอาไว้ช่วยให้สามารถกักเก็บน้ำที่หลากมาไว้ได้เพิ่มมากขึ้น เมื่อมีน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร จึงสามารถกำหนดระยะเวลาในการทำนา ปลูกพืชได้ตามต้องการ ในกรณีที่ภูมิอากาศแปรปรวนฝนไม่ตกตามฤดูกาลก็สามารถนำน้ำที่กักเก็บไว้ในหนองมาใช้ในการทำการเกษตร หรือหากเกิดอุทกภัยขึ้นเป็นประจำในพื้นที่ เกษตรกรก็สามาถนำน้ำที่เก็บไว้ มาปลูกข้าวและพืชผลได้โดยไม่ต้องรอเพียงน้ำฝน และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ก่อนที่จะถึงฤดูน้ำหลาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.5.24 การจัดการพื้นที่ต้นแบบ ของศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

ตัวอย่าง การคำนวณ 1 หลุมขนมครก ให้ 1 ครอบครัวมี พออยู่ พอกิน พอใช้ ในพื้นที่ตัวอย่าง 10 ไร่

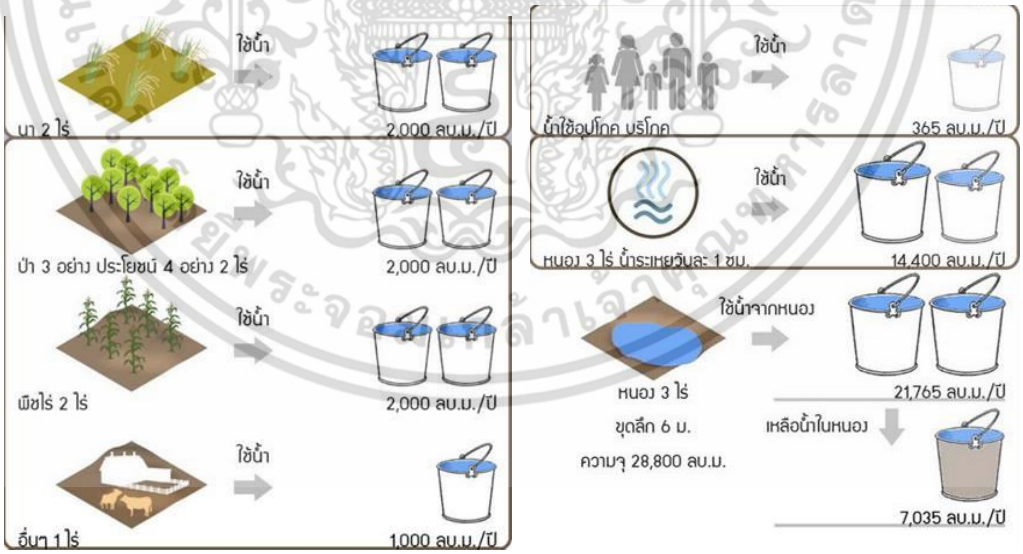

รูปที่ 2.5.25 ตัวอย่างการคำนวณหลุมขนมครก 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

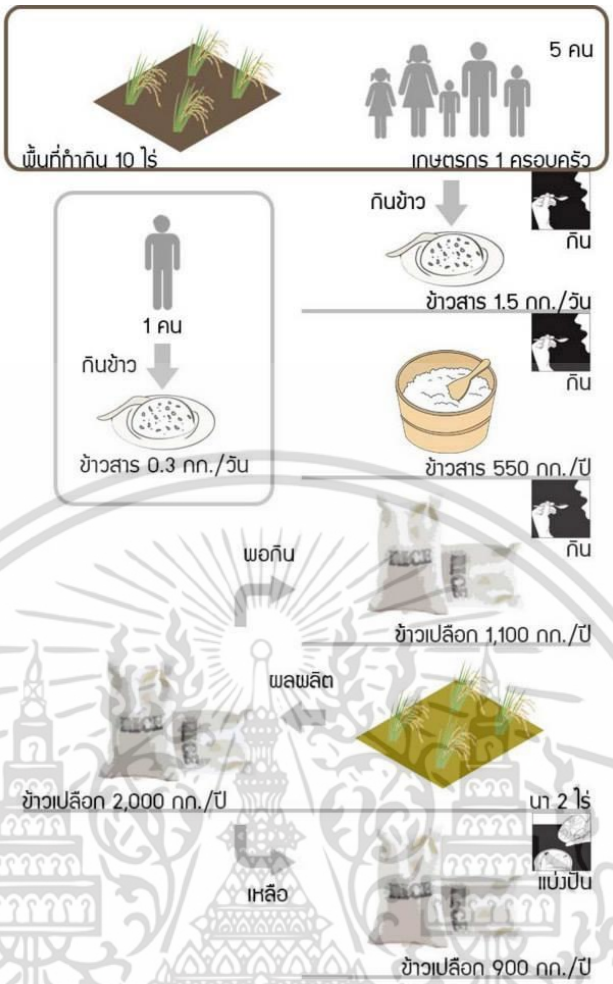

รูปที่ 2.5.26 ตัวอย่างการคำนวณหลุมขนมครก 2

การออกแบบหลุมขนมครก

ก. การหาปริมาณฝนตกในพื้นที่นั้นๆ ต่อปี

คำนวณโดยการแปลงขนาดพื้นที่ให้เป็นอัตราส่วน (เมตร) เพราะปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่เป็นอัตราส่วน มม./ปี

1 ตารางวา = 4 ตารางเมตร

100 ตารางวา (400 ตารางเมตร) = 1 งาน

4 งาน (400 ตารางวา หรือ 1,600 ตารางเมตร) = 1 ไร่

ขนาดพื้นที่.....ตารางเมตร ปริมาณฝนในพื้นที่.....มม./ปี

<u>ตัวอย่าง</u>

ขนาดพื้นที่ 1 ไร่ = 1,600 ตารางเมตร ปริมาณฝนตกในพื้นที่ 1200 มม./ปี

ใน 1 ปี มีฝนตกในพื้นที่ = 1600 X 1200 = 1,920 ลบ.ม. (ม3)

น้ำฝนตกลงในพื้นที่ ปีละ 1,920 ลบ.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. การคิดวิธีเก็บน้ำฝนไว้ในพื้นที่

จำนวณสมมุติจากข้างต้น คือ 1,920 ลบ.ม. วิธีการเก็บน้ำไว้ในพื้นที่ดังกล่าวควรเป็น การขุดหนองน้ำ นำดินมาทำโคก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคำนวณน้ำอย่างละเอียด พบว่าใน 1 ปีมีวันที่ฝนไม่ตก 300 วัน และในวันเหล่านั้น น้ำจะระเหยอย่างน้อยวันละ 1 ซม. ดังนั้น น้ำที่ตกลงมาจะระเหยไปอย่างน้อย 3 เมตร หนองต้องขุดลึกกว่า 3 เมตร

หนองน้ำเก็บน้ำไว้ได้ เท่ากับ กว้าง X ยาว X สูง

สมมุติหนองน้ำกว้าง 20 ม. ยาว 10 ม. ลึก 6 เมตร

= 20 X 10 X 6 ม. = 1200 ลบ.ม.

นำดินไปถมเป็นโคกกว้าง 20 ยาว 10 สูง 6 เมตร

ปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง เก็บน้ำไว้ใต้ดิน 50% ของปริมาณฝน

** โคกเก็บน้ำได้ครึ่งหนึ่งของหนองน้ำ = 600 ลบ.ม.

ถ้าต้องการเก็บน้ำไว้เพิ่มขึ้นด้วยวิธีการตามหลัก โคก หนอง นา แล้วควรทำนา 1 งาน ยกคันนาสูง 1 เมตร และขุดคลองไส้ไก่ทั่วพื้นที่

นา 1 งาน (400 ตารางวา) ยกคันนา 1 เมตร

= 400 X 1 = 400 ลบ.ม.

ขุดคลองไส้ไก่ ขนาด 1 X 0.8 ยาว 30 เมตร = 1 X 0.8 X 30

= 24 ลบ.ม.

รวม โคก หนอง นา และคลองไส้ไก่

= 1200 + 600 + 400 + 24 = 2,224 ลบ.ม.

* ถ้าออกแบบที่ดินตามนี้จะสามารถเก็บน้ำไว้ได้ 115.83% ของปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมา ซึ่งสามารถทำได้จากการกั้นประตูน้ำรับน้ำที่หลากมาขณะฝนตกเพิ่มขึ้น

** สามารถแบ่งหนองน้ำเป็นขนาดเล็กๆ กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ได้

<u>ตัวอย่าง</u>พื้นที่ 3 ไร่ ในเขตฝนตก 1,400 มม./ปี

พื้นที่ 3 ไร่ ฝนตก 1,400 มม. / ปี

= 3 X 1,600 X 1,400 = 6, 720 ลบ.ม.

คำนวณพื้นที่กักเก็บน้ำ กรณีทำการเกษตรพื้นที่นา 1 ไร่ ปลูกข้าวสำหรับกินในครัวเรือน ยกคันนาสูง 1 เมตร เก็บน้ำไว้ได้ 1,600 ลบ.ม.

หนองพื้นที่ 1 ไร่ ขุดลึก 6 เมตรเก็บน้าไว้ได้ 9,600 ลบ.ม. น้าระเหย 3 เมตร เหลือน้า 3 เมตร = 4,800 ลบ.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โคก นำดินที่ขุดลึก 6 เมตร ไปถมสูงได้ครึ่งหนึ่งคือ 3 เมตร ในพื้นที่กว้าง 2 งาน ฝนตกบนโคก 1,120 ลบ.ม. เก็บน้ำใต้ดินเฉลี่ย 50% ของฝนที่ตก = 560 ลบ.ม. (น้าใต้ดินแตกต่างตามลักษณะดิน)

(รวมปริมาตรน้าฝนที่กักเก็บไว้ได้ในพื้นที่ = 6,960 ลบ.ม.) = 104%

พื้นที่ 2 งาน (200 ตารางวา เป็นบ้านเรือนและเลี้ยงสัตว์ทางเดิน)

สรุปพื้นที่ตัวอย่าง 3 ไร่ แบ่งเป็น

1. ที่นาพื้นที่ 1 ไร่ ยกหัวคันนาสูง 1 เมตร
2. ขุดหนองขนาด 1 ไร่ ลึก 6 เมตร
3. โคกความสูง 3 เมตร บนพื้นที่ ครึ่งไร่
4. พื้นที่ส่วนที่เหลือครึ่งไร่ ทำเป็น ทางเดิน โรงเรือน ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.4.2 การออกแบบหลุมขนมครกตามหลักภูมิสังคม (Geosocial)

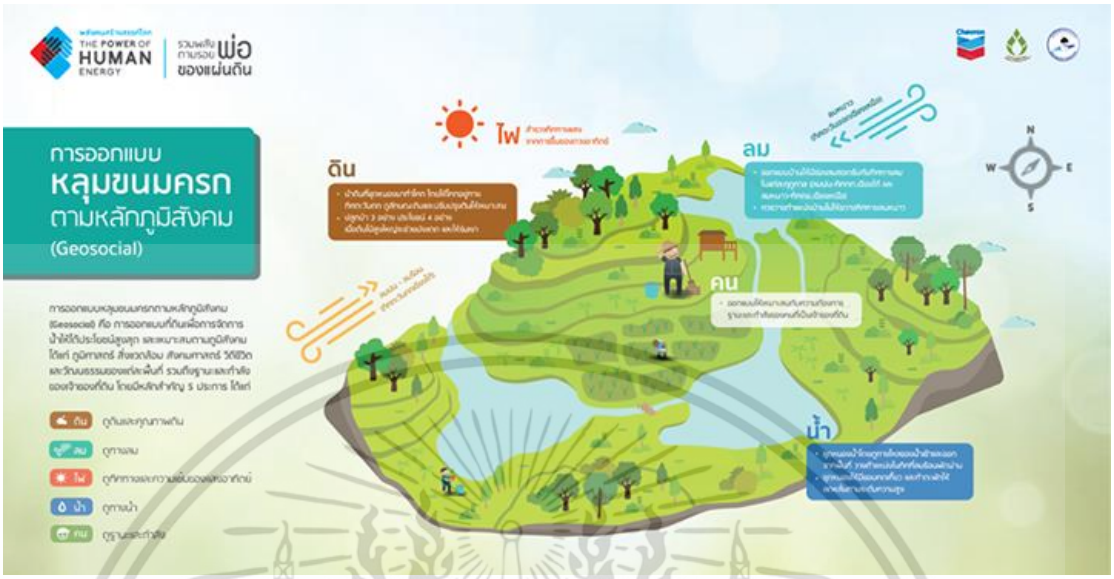

รูปที่ 2.5.27 สื่อประชาสัมพันธ์การออกแบบหลุมขนมครกตามหลักภูมิสังคม

“หลุมขนมครก” ที่ออกแบบและลงมือทำได้ด้วยตัวเองตามหลักภูมิสังคม (Geosocial) โดย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง หนึ่งในภาคีเครือข่าย ที่ให้คำแนะนำและสอนวิธีการออกแบบพื้นที่ให้สอดคล้องตามขนาดของพื้นที่ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สภาพของดิน รวมไปถึงความต้องการ กำลังทุนทรัพย์และกำลังกายของเจ้าของพื้นที่

ตัวแปรสำคัญในการออกแบบหลุมขนมครกตามหลักภูมิสังคม 5 ประการ ได้แก่

ไฟ (ทิศและแสง) : สำรวจทิศเหนือ ใต้ ออก ตก และทิศทางการขึ้นของดวงอาทิตย์ที่แน่นอนของพื้นที่นั้นๆ

ควรอยู่ในพื้นที่เพื่อดูการขึ้นของดวงอาทิตย์หลายๆ ครั้ง เนื่องจากดวงอาทิตย์ในแต่ละฤดูจะขึ้นไม่เหมือนกัน เช่นบางช่วงกลางคืนสั้นกลางวันยาว บางฤดูตะวันอ้อมข้าวหากไปสำรวจในเดือนนั้นๆ จะได้ข้อมูลที่ผิดเพี้ยน)

ลม : การออกแบบบ้านให้มีทิศทางของช่องลมสอดรับกับลมที่พัดมาในแต่ละฤดูกาล จะช่วยลดการใช้พลังงานในบ้าน และเพื่อให้บ้านเย็นอยู่สบาย โดยตามหลักปกติ ลมฝนจะพัดมาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ และลมหนาวหรือลมข้าวเบาจะพัดมาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้ควรวางตำแหน่งอาคารบ้านเรือน ลานตากข้าว และลานนวดข้าว ไม่ให้ขวางทิศทางลมหนาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควรวางตำแหน่งอาคารบ้านเรือน และลานตากข้าว ลานนวดข้าวไม่ให้ขวางทิศทางลมหนาว และออกแบบบ้านให้มีทิศทางของช่องลมสอดรับกับลมที่พัดมาในแต่ละฤดูกาล เพื่อลดการใช้พลังงานในบ้าน และเพื่อให้บ้านเย็นอยู่สบาย

ดิน : ลักษณะของดิน ความอุ้มน้ำของดิน ดินทราย ดินเหนียว เพื่อวางแผนการขุดหนองน้ำ และการปรับปรุงดินให้เหมาะสม โดยใช้หลักการฟื้นฟูดินโดยไม่ปอกเปลือกเปลือยดิน เติมปุ๋ยอินทรีย์แบบแห้ง และชนิดน้ำ หลังการห่มดินด้วยฟาง ใบไม้ หรือหญ้า เลือกใช้ปุ๋ยน้ำให้เหมาะสมกับคุณลักษณะของดิน ช่วยแก้ปัญหาดินได้

น้ำ : ขุดหนองน้ำ โดยดูทางไหลของน้ำเข้าและออกจากพื้นที่ วางตำแหน่งหนองน้ำในทิศที่ให้ลมร้อนพัดผ่านก็จะทำให้บ้านมีความเย็นยิ่งขึ้น ขุดหนองให้มีขอบคดเคี้ยวเพื่อเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกพืชขอบริมหนอง และทำตะพักหรือความลดหลั่นของระดับความสูงในหนองให้ไม่เท่ากัน โดยชั้นแรกควรมีความสูงเท่ากับระดับของแสงแดดที่ส่องลงไปถึง เพื่อให้เป็นชั้นที่ปลาสามารถวางไข่ และอนุบาลสัตว์น้ำได้ ปลูกไม้น้ำ หรือพืชน้ำเพื่อให้เป็นแหล่งวางไข่ และที่อยู่อาศัยของปลาและสัตว์น้ำ รวมทั้งทำแซนวิชปลา (หญ้าและฟางกองสลับกับปุ๋ยหมักไว้ที่ต้นน้ำสร้างแพลงก์ตอนและไรแดง) เพื่อเพิ่มอาหารให้กับสัตว์น้ำ

คน : ความต้องการของคนที่เป็นเจ้าของ ต้องการการออกแบบพื้นที่แบบไหน เป็นหัวใจสำคัญของการออกแบบให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.5 ยุทธศาสตร์การบริหารภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” หลายคนอาจคิดแค่ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาสำหรับการเกษตร ทำไร่ทำนา ไม่เหมาะกับผู้บริหารและธุรกิจ แต่แท้จริงแล้ว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำไปใช้ได้ทุกที่ ทุกหนทุกแห่ง ทั้งในชีวิตประจำวัน รวมถึงในองค์กรธุรกิจ เพราะไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance: CG) เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม หรือCSR (Corporate Social Responsibility) การบริหารคน หรือการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ทั้งหมดล้วนเกี่ยวโยงกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อนำไปใช้ในการบริหารธุรกิจ จะทำให้องค์กรธุรกิจนั้นเติบโตอย่างยั่งยืน เป็นองค์กรธุรกิจที่ทั้งเก่งและดี ที่มีความสามารถในการทำกำไร และยังเป็นองค์กรธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

ในการทำธุรกิจให้ประสบความสำเร็จและมีกำไรนั้น ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ล้วนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้ โดยผ่านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพภายใต้กระบวนการตัดสินใจที่มีจิตวิญญาณเป็นตัวกำกับ ทั้งนี้เพราะองค์กรหรือธุรกิจก็มีจิตวิญญาณ ไม่ได้เป็นเพียงแค่โครงสร้าง หรือฝ่ายต่างๆ องค์กรหรือธุรกิจก็มีคนขับเคลื่อนอยู่เบื้องหลัง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการลงทุน คน ลูกค้า การตลาด คณะกรรมการบริษัทต้องตัดสินใจทุกส่วน

การตัดสินใจที่ดีต้องมีจิตวิญญาณ โดยอาศัย 4 องค์ประกอบสำคัญได้แก่ 1.ต้องอาศัยเหตุและผล 2. อาศัยความพอประมาณ ความสมดุล 3. มีภูมิคุ้มกัน ไม่มีความเสี่ยง และ 4. ต้องมีความรู้และคุณธรรม ซึ่งก็คือแนวคิดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การทำธุรกิจให้ยั่งยืน กระบวนการตัดสินใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการตัดสินใจเป็นตัวขับเคลื่อนให้องค์กรทำความดี โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันซึ่งมีการเรียกร้องให้ธุรกิจไม่เพียงแค่ดูแลกำไรและผู้ถือหุ้น แต่ต้องดูแลสิ่งแวดล้อม ดูแลคู่ค้าและคู่แข่ง ชุมชน สังคมส่วนรวม ธุรกิจต้องคำนึงถึงทุกส่วน ต้องมีความรับผิดชอบ

ดังนั้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงก้าวหน้ากว่าตำราการบริหารธุรกิจของโลกตะวันตกมากมาย เพราะในตำรามาถึงแค่เรื่อง Corporate Social Responsibility (CSR) ไม่ว่าจะเป็นกรณีโลกร้อน หรือความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านต่างๆ ถ้าปราศจากแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะไม่เกิดจิตวิญญาณ และทำผิดเพี้ยนไปในที่สุด (เตาลานนท์, 2555)

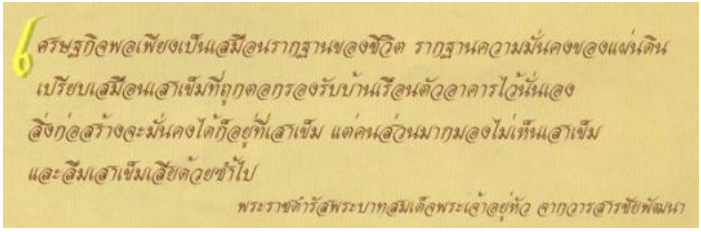

รูปที่ 2.5.28 พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปีตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใตกระแสโลกาภิวัฒน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะชี้ให้ประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงระดับประเทศให้ดำเนินชีวิตไปตามทางสายกลาง เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกสมัยใหม่ โดยความพอเพียงนี้ต้องตั้งอยู่บน

1) ความพอประมาณ

2) ความมีเหตผล

3) ความมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบใดๆ ที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงของโลก

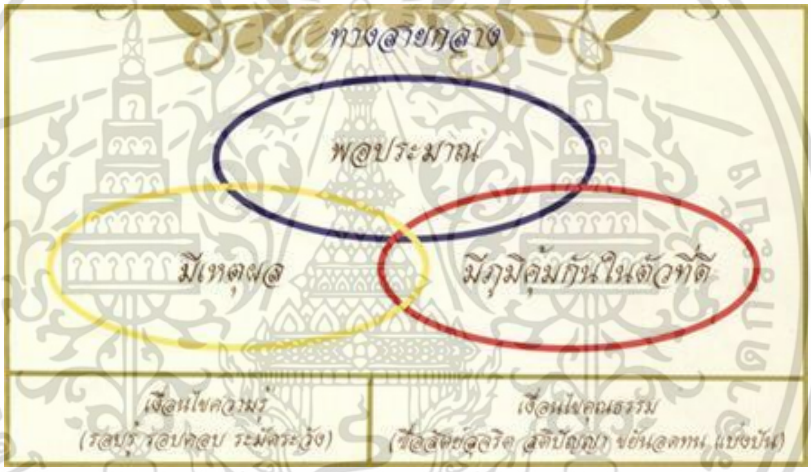

รูปที่ 2.5.29 หลักทางสายกลาง 1

ทั้งนี้ต้องอาศัย ความรู้ ความรอบคอบ และระมัดระวัง ในการนำความรู้ วิชาการต่างๆมาใช้ และต้องมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นพื้นฐานจิตใจเพื่อให้ใช้ความรู้ได้อย่างเหมาะสม มีสำนึกในความถูกต้องในการดำรงชีวิต และปฏิบัติงาน

ซึ่งการบริหารตามแนวปรัชญาดังกล่าวนี้ จะทำให้สามารถนำพาองค์กร หรือประเทศชาติไปสู่จุดหมายปลายทางที่สดมุล มั่นคง และยั่งยืนได้

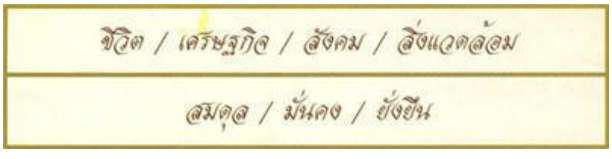

รูปที่ 2.5.30 หลักทางสายกลาง 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การบริหารงานโดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ (สุวรรต, 2554)

จะเห็นว่าใจความสำคัญของปรัชญาคือ ทางสายกลาง โดยตั้งบนความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกัน โดยมีเงื่อนไขที่ต้องมีใช้ทั้งความรู้ และคุณธรรม ร่วมกัน เพื่อให้มีความสมดุลมั่นคง และยั่งยืน

การวางแผนการบริหารงาน

การวางแผนธุรกิจเพื่อให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำหลักปรัชญาเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนคือ

• ต้องใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลง และกระแสโลกาภิวัฒน์ มองหาโอกาสและผลกระทบที่อาจจะมาจากส่วนต่างๆของโลกด้วย

• มีการวางแผนงานในระยะยาว เพื่อให้มองเห็นความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นในระยะยาวและวางแผนเตรียมไว้ ซึ่งจะทำให้ธุรกิจมีภูมิคุ้มกัน และเติบโตได้อย่างยั่งยืน

• การบริหารงานต้องมีข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อลดความเสี่ยงในการบริหารงาน มีระบบเตือนภัยล่วงหน้าเพื่อให้สามารถปรับตัวเปลี่ยนแปลงได้ทัน

• ต้องมีธรรมาภิบาลในการบริหารงาน สามารถชี้แจงต่อสังคมได้ มีความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อสังคม

การพัฒนาบุคคลากร

ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาจจะมองได้ว่า คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อให้สามารถทำงาน ดำเนินชีวิตไปตามทางสายกลางได้ และมีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงในโลกาภิวัฒน์ที่จะเกิดขึ้น การพัฒนาคนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องสนใจ หลักการพัฒนาบุคคลากรเพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงควรสนใจในสิ่งต่างๆเหล่านี้คือ

• ต้องมีการพัฒนาคนให้มีความรู้ และมีคุณธรรมไปพร้อมๆกัน เพื่อให้เกิดความสมดุลในชีวิต

• เสริมสร้างรากฐานองค์กรให้เข้มแข็ง สร้างภาวะแวดล้อมการทำงานให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้พนักงานสามารถพัฒนาตัวเอง เติบโตในสายงานได้อย่างมั่นคง พนักงานมีโอกาส และความเสมอภาคในการพัฒนาศักยภาพเท่าเทียมกัน มีการร่วมมือแลกเปลี่ยนความรู้กัน

• ให้ความสำคัญกับการที่พนักงานมีส่วนร่วมในองค์กร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายในองค์กรให้เข้มแข็ง และพนักงานมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าขององค์กรด้วย ไม่ใช่ลูกจ้างอย่างเดียว ซึ่งจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้บริษัทอื่นมาซื้อตัวพนักงานไปได้โดยง่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.6 การป้องกัน เตือนภัย และฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต

2.5.6.1 การเตรียมพร้อมเพื่อรับมือภัยวิกฤต

ปฏิกิริยาของคนเราเมื่อเผชิญกับภาวะวิกฤต (อินโอชานนท์, 2555) จะมี 4 แบบ คือ

1) จะเกิดปฏิกิริยาช็อกและปฏิเสธ (Shock & Denial) อาการแสดงเช่น มึนงง สับสน หลงลืม จำอะไรไม่ได้ ไม่สามารถเชื่อมโยงและจัดระบบความคิดได้ ควบคุมตนเองไม่ได้ ใจสั่น มือสั่น หัวใจเต้นถี่แรง

2) ปฏิกิริยาโกรธ (Anger) อาการแสดงเช่น ตะโกนด่า กระวนกระวายทำร้ายตนเองหรือขว้างปาข้าวของรอบตัว กล่าวโทษผู้อื่น ไม่ร่วมมือ แยกตัว บางคนอาจไม่แสดงออกชัดเจนต้องสังเกตน้ำเสียงและภาษาท่าทาง เช่น กำมือ ขบกราม ปากสั่น ตาแข็งกร้าว

3) ปฏิกิริยาแบบต่อรอง (Bargaining) จะแสดงออกโดยการพูดซ้ำ ๆ พูดคาดคั้นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง พูดรุกเร้า เรียกร้อง ต่อรองเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งมักเป็นสิ่งที่ไม่สามารถตอบสนองให้ได้ในเวลานั้น แต่ไม่สามารถยอมรับความจริงได้ บางคนคาดหวังว่าจะมีปาฏิหาริย์ ใช้วิธีบนบานศาลกล่าวหรือพูดเพื่อหลอกตัวเอง

4) ปฏิกิริยาเศร้า (Depression) จะมีอารมณ์เศร้า ร้องไห้ เสียใจ ปากสั่น ไม่พูดจา หมดเรี่ยวแรง บางคนเป็นลมหรือยืนไม่ไหว อาการเศร้ามักเกิดร่วมกับความรู้สึกผิดและโทษตนเอง

ถ้าหากเมื่อใดสามารถเผชิญความเป็นจริง พร้อมที่จะแก้ปัญหาและฟันฝ่าความทุกข์ยากได้ก็จะเข้าสู่ขั้นตอนของการยอมรับ (Accept) การมาถึงขั้นนี้จะใช้เวลาแตกต่างกันในแต่ละคน แต่ถ้ามีการเตรียมพร้อมทางจิตใจไว้ก่อนจะช่วยทำให้เข้าสู่ขั้นตอนการยอมรับได้เร็วขึ้น ซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหาสุขภาพจิต และช่วยให้สามารถปรับตัว กลับคืนสู่การใช้ชีวิตตามปกติได้

วิธีการเตรียมจิตใจ มีหลายวิธี เช่น

• ศึกษาหาข้อมูลและวิธีแก้ปัญหา ปัจจุบันการเข้าถึงข้อมูลน่ารู้ต่าง ๆ ทำได้ไม่ยาก อาจค้นคว้าจากเว็บไซต์ในอินเตอร์เน็ต หรือค้นหาผ่าน search engine ต่างๆ เช่น Wikipedia, Google, Bing, ThaiQuest, Yahoo, Dogpile web, HealthLink ฯลฯ จากรายการทีวีต่างๆ เช่น worst case scenario ซึ่งจะบอกวิธีการเอาตัวรอดในสถานการณ์วิกฤตต่างๆ โดยมีผู้เชี่ยวชาญมาทำให้ดูยกตัวอย่าง ถ้าติดอยู่ในห้องและเกิดไฟไหม้จะทำอย่างไร ถ้ารถเบรกแตกจะทำอย่างไร ถ้ารถตกลงไปในน้ำจะทำอย่างไร เป็นต้น หรืออ่านจากหนังสือเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้รอดชีวิตจากภัยพิบัติ (Tacit knowledge) ว่าเขาคิดหรือทำอย่างไรในช่วงวิกฤตนั้นซึ่งเป็นสิ่งที่มีส่วนช่วยให้เขาประคับประคองชีวิตอยู่ได้จนมีคนมาช่วยเหลือ หรือหากเกิดเขื่อนแตกและน้ำท่วมเมืองขึ้นมาจำเป็นต้องศึกษาหาข้อมูลว่ามีเวลาให้หนีนานเท่าไร สถานที่ใดบ้างที่เป็นที่สูงที่อยู่ใกล้บ้านที่สุด และเส้นทางใดที่จะใช้เป็นเส้นทางหนีภัยได้ ซึ่งควรมีหลากหลายเส้นทาง มิเช่นนั้น การบาดเจ็บหรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสียชีวิตอาจเกิดจากความตื่นตระหนกของผู้หนีภัยด้วยกันเอง มิใช่เกิดจากภัยพิบัติ สิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ความรู้ที่อาจช่วยเราแก้ปัญหาในภายภาคหน้าได้ หากต้องเผชิญกับสถานการณ์วิกฤตที่คล้ายคลึงกัน

• ฝึกแก้ปัญหาด้วยจินตนาการ เป็นวิธีการที่ใช้กันมากในวงการกีฬา การใช้จินตนาการต้องมีสมาธิ นึกถึงภาพที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดลออ เห็นภาพการเคลื่อนไหวของตนเองทุกขั้นตอน สำหรับวงการกีฬา เมื่อจินตนาการแล้วนักกีฬาต้องบันทึกการฝึกซ้อมจินตนาการด้วยการพูดอัดเทปบันทึกเสียง และลงมือฝึกจริงตามเทปบันทึกเสียงนั้น เนื่องจากการฝึกแก้ปัญหาโดยใช้จินตนาการจะช่วยให้คิดได้อย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน เมื่อถึงคราวต้องปฏิบัติจริง จะทำได้คล่องแคล่วขึ้น ในเรื่องสถานการณ์วิกฤตก็เช่นเดียวกัน ลองฝึกรับมือกับภัยพิบัติด้วยจินตนาการว่าเราจะทำอย่างไรบ้าง เช่น ได้ข่าวน้ำมาจะต้องปิดสวิทช์สับสะพานไฟก่อน และจะนำข้าวของอะไรออกมาบ้าง จะออกเส้นทางไหน จะดูแลคนในครอบครัวอย่างไร เป็นต้น การวางแผนและฝึกแก้ปัญหาด้วยจินตนาการจะช่วยลดความตื่นตระหนกลงได้เมื่อสถานการณ์วิกฤตเกิดขึ้น

• การซ้อมแผนรับมือภัยพิบัติโดยภาครัฐ การฝึกซ้อมเลียนแบบสถานการณ์จริงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะทำให้ทราบว่าจะต้องทำอะไรบ้างอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน ทำให้เกิดทักษะการหลบภัยและเอาชีวิตรอดอย่างมีระเบียบวินัยเมื่อเผชิญกับภาวะคับขัน ซึ่งจะช่วยลดอันตรายที่เกิดจากอารมณ์ตื่นตระหนก (panic) ของกลุ่มคนได้

• การฝึกสติให้เข้มแข็ง ด้วยการฝึกหายใจ และฝึกสมาธิ ยกตัวอย่างเช่น ฝึกหายใจแบบเต๋า คือหายใจเข้าท้องพอง หายใจออกท้องยุบ ก่อนหายใจออกให้กลั้นลมหายใจไว้ครึ่งถึงหนึ่งนาที หรือจะใช้วิธีนับเลขคือ หายใจเข้านับ 1-2-3-4-5-6 กลั้นหายใจพร้อมกับนับ 1-2-3 แล้วปล่อยลมหายใจออกช้าๆ ทำบ่อยๆ จนเคยชิน พอประสบเหตุการณ์วิกฤต จะสามารถนำวิธีหายใจที่เคยฝึกมาใช้ได้โดยอัตโนมัติ อีกวิธีหนึ่งคือฝึกสมาธิแบบประยุกต์ ด้วยการหลับตาพร้อมกับหายใจลึกลงไปถึงท้อง (Abdominal Breathing) กำหนดจิตหรือความรู้สึกลงไปที่ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งที่รู้สึก “ใช่” ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ได้แก่ หน้าผาก ปลายจมูก บริเวณใบหน้า อก ใต้สะดือ 1 ¾ นิ้ว แล้วกล่าวคำ “ผ่อนคลาย” (บางคนอาจใช้คำว่า “พุทโธ” “อัลลอฮ.” “เยซู” ฯลฯ) ฝึกทำทุกวันๆ ละ 15-30 นาที จะช่วยตัดความคิดฟุ้งซ่าน เพิ่มสมาธิ และพลังใจที่เข้มแข็ง

• ฝึกการคิดบวก การคิดบวกจะช่วยลดความเครียดและวิตกกังวล ช่วยเพิ่มกำลังใจ วิธีการฝึกคิดบวก ได้แก่

1) การเปลี่ยนมุมมองทันทีเมื่อรู้ตัวว่าเริ่มคิดในสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกคับข้องใจ หดหู่เศร้าหมอง หรือหมดความภาคภูมิใจในตัวเอง

2) มองหาบทเรียนดีๆ ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์นั้นๆ

3) นึกถึงสิ่งดีๆ ที่ยังเหลืออยู่ หรือมองให้เห็นถึงความโชคดีที่เกิดขึ้น เช่นเรายังมีชีวิตอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) จินตนาการถึงความรู้สึกเป็นสุขที่ผ่านมา ใช้ความสุขเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงใจและอย่าลืมว่า อารมณ์ดีและอารมณ์ไม่ดีไม่สามารถเกิดขึ้นพร้อมๆ กันได้

5) ย้ำความคิดเพื่อประทับรอยไว้ในร่องสมองว่า “ไม่ว่าจะเป็นความทุกข์หรือความสุข มันจะไม่คงอยู่กับเราตลอดไป” “ไม่ได้มีเราเพียงคนเดียวที่มีปัญหา หรือประสบกับความทุกข์” และ “ฉันจะสามารถผ่านพ้นวิกฤตไปได้”

2.5.6.2 การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

การปฐมพยาบาล หมายถึง การให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บ ณ สถานที่เกิดเหตุ โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่จะหาได้ในขณะนั้น ก่อนที่ผู้บาดเจ็บจะได้รับการดูแลรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์ หรือส่งต่อไปยังโรงพยาบาล (หมุดปิน, 2559)

วัตถุประสงค์ในการปฐมพยาบาล

1. เพื่อช่วยชีวิต
2. เพื่อเป็นการลดความรุนแรงของการบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วย
3. เพื่อทำให้บรรเทาความเจ็บปวดทรมาน และช่วยให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว
4. เพื่อป้องกันความพิการที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลังการปฐมพยาบาลแบบต่างๆ

วิธีการปฐมพยาบาล

<u>การใช้ผ้าสามเหลี่ยม (Triangular bandages)</u>

การใช้ผ้าสามเหลี่ยม เมื่อมีบาดแผลต้องใช้ผ้าพันแผล ซึ่งขณะนั้นมีผ้าสามเหลี่ยม สามารถใช้ผ้าสามเหลี่ยมแทนผ้าพันแผลได้ โดยพับเก็บมุมให้เรียบร้อย และก่อนพันแผลต้องพับผ้าสามเหลี่ยมให้มีขนาดเหมาะสมกับบาดแผล และอวัยวะ

1. การคล้องแขน (Arm sling)

ในกรณีที่มีกระดูกต้นแขนหัก หรือกระดูกปลายแขนหัก เมื่อตกแต่งบาดแผล และเข้าเฝือกชั่วคราวเรียบร้อยแล้ว จะคล้องด้วยผ้าสามเหลี่ยมตามลำดับดังนี้

1.1 วางผ้าสามเหลี่ยมให้มุมยอดของสามเหลี่ยมอยู่ใต้ข้อศอกข้างที่เจ็บให้ชายผ้าด้านพบพาดไปที่ไหล่อีกข้างหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 จับชายผ้าด้านล่างตลบกลับขึ้นข้างบน ให้ชายผ้าพาดไปที่ไหล่ข้างเดียวกับแขนข้างที่เจ็บ

1.3 ผูกชายทั้งสองให้ปมอยู่ตรงร่องเหนือกระดูกไหปลาร้า

1.4 เก็บมุมสามเหลี่ยมโดยใช้เข็มกลัดติดให้เรียบร้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การพันมือ ใช้กรณีที่มีบาดแผลที่มือ ทำตามลำดับดังนี้

2.1 วางมือที่บาดเจ็บลงบนผ้าสามเหลี่ยม จับมุมยอดของผ้าสามเหลี่ยมลงมาด้านฐานจรดบริเวณข้อมือ

2.2 ห่อมือโดยจับชายผ้าทั้งด้านซ้ายและขวาไขว้กัน

2.3 ผูกเงื่อนพิรอดบริเวณข้อมือ

<u>แผลงูพิษกัด</u>

1. ดูรอยแผล ถ้างูไม่มีพิษแผลจะเป็นรอยถลอก ให้ทำแผลแบบแผลถลอก แล้วถ้าแผลไม่ลุกลามหรือไม่มีอาการอื่น ไม่ต้องไปหาหมอ แผลจะหายเอง ถ้างูมีพิษจะมีรอยเขี้ยว 1 หรือ 2 จุด ให้รักษาตามข้อ 2-7

2. พูดปลอบใจอย่าให้กลัวหรือตกใจ, ให้นอนนิ่งๆ, ถ้าจำเป็นให้เคลื่อนไหวน้อยที่สุด

3. ห้ามให้ดื่มเหล้า ยาดองเหล้า หรือยากล่อมประสาท

4. ห้ามใช้มีดกรีดปากแผล ห้ามบีบเค้นบริเวณแผล เพราะจะทำให้แผลช้ำ สกปรก และทำให้พิษกระจายเร็วขึ้น

5. ห้ามขันชะเนาะรัดแขนหรือขา เพราะจะเกิดอันตรายมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. รีบพาไปหาหมอ ถ้าเป็นไปได้ควรนำซากงูที่กัดไปด้วย

7. ถ้าหยุดหายใจ ให้ เป่าปากช่วยหายใจ

ผงเข้าตา

ห้ามขยี้ตา รีบลืมตาในน้ำสะอาด, และกลอกตาไปมาหรือเทน้ำให้ไหลผ่านตาที่ถ่างหนังตาไว้ ถ้ายังไม่ออก ให้คนช่วยใช้มุมผ้าเช็ดหน้าที่สะอาดเขี่ยผงออกถ้าไม่ออก ควรรีบไปหาหมอ

บาดแผล - แผลตื้นหรือแผลมีดบาด (เลือดออกไม่มาก)

1. บีบให้เลือดชะเอาสิ่งสกปรกออกมาบ้าง

2. ถ้ามีฝุ่นผงหรือสกปรก ต้องล้างออกด้วยน้ำสุกกับสบู่

3. ใส่ ทิงเจอร์ใส่แผลสด หรือน้ำยาโพวิโดนไอโอดีน

4. พันรัดให้ขอบแผลติดกัน

5. ควรทำความสะอาดแผลและเปลี่ยนผ้ากอซวันละ 1 ครั้ง จนกว่าแผลจะหาย

ความดันต่ำ หน้ามืด เวียนศีรษะ

1. ถ้ามีอาการเจ็บหน้าอกรุนแรง ปวดท้องหรืออาเจียนรุนแรง ถ่ายอุจจาระดำ ใจหวิวใจสั่น ชีพจรเต้นเร็ว เหงื่อแตกท่วมตัว หรือลุกนั่งมีอาการเป็นลม ต้องไปหาหมอโดยเร็ว

2. ถ้าไม่มีอาการในข้อ 1 ให้ปฏิบัติดังนี้

2.1 ให้นอนลงสักครู่ แล้วลุกขึ้นใหม่โดยลุกช้าๆ อย่าลุกพรวดพราด เช่น ค่อยๆ ลุกจากท่านอน เป็นท่านั่ง แล้วนั่งพักสักครู่ ขยับและเกร็งขาหลายๆ ครั้ง, แล้วค่อย ๆ ลุกขึ้นยืน, ยืนนิ่งอยู่ สักครู่ แล้วจึงค่อยเดิน

2.2 ถ้ายังมีอาการให้กินยาหอม หรือกดจุด

3. ถ้าเป็นๆ หายๆ เรื้อรัง ควรไปหาหมอเพื่อตรวจหาสาเหตุ

4. ถ้ามีอาการวิงเวียน เห็นบ้านหมุน ดูเรื่อง วิงเวียน เห็นบ้านหมุนการป้องกัน ให้ออกกำลังกายเพิ่มขึ้นทีละน้อย นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ, และดื่มน้ำมากๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุนัขกัด

1. ให้รีบทำแผลทันที โดยล้างแผลด้วยน้ำสะอาด ฟอกสบู่หลายๆ ครั้ง แล้วชะแผลด้วยแอลกอฮอล์ หรือทิงเจอร์ใส่แผลสด หรือ น้ำยาโพวิโดนไอโอดีน

2. รีบพาไปหาหมอ เพื่อพิจารณาฉีดยาป้องกันบาดทะยัก ฉีดยาป้องกันโรคกลัวน้ำและใช้ยาปฏิชีวนะ

การห้ามเลือด

1. ถ้าบาดแผลเล็ก กดปากแผลด้วยผ้าสะอาด แล้วพันให้แน่น

2. ถ้าบาดแผลใหญ่ เลือดออกพุ่ง ทำตามข้อ 1 แล้วเลือดยังไม่หยุด ใช้ผ้า เชือก หรือสายยางรัดเหนือแผล (ระหว่างบาดแผลกับหัวใจ) ให้แน่นพอที่เลือดหยุดไหลเท่านั้น โดยอวัยวะส่วนปลายไม่เขียวคล้ำ หรือถ้าเป็นเลือดพุ่งออกมาจากปลายหลอดเลือดที่ขาดอยู่ ให้ใช้ก้อนผ้าเล็กๆ กดลงตรงนั้นเลือดจะหยุดได้

3. ยกส่วนที่มีเลือดออกให้สูงไว้

เป็นลม

1. ถ้าเป็นลมหมดสติ และหยุดหายใจ หรือชัก หรือเป็นลมอัมพาต (ส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายอ่อนแรงทันที) หรือเป็นลมแน่นอก หรือจุกอกจนหายใจไม่ออก หรือมีอาการรุนแรง อื่น ต้องไปหาหมอโดยเร็ว

2. ถ้าเป็นลมหน้ามืด อาจหมดสติจนไม่รู้สึกตัวได้โดยก่อนเป็นลมหน้ามืด อาจใจหวิวใจสั่น หรือเวียนศีรษะแล้วหมดแรงฟุบตัวลงกับพื้น (มักจะไม่ล้มฟาด)

- ให้นอนหงายลงกับพื้น (ศีรษะไม่หนุนหมอน) แขนขาเหยียด ใช้หมอนหรือสิ่งอื่นรองขาและเท้าให้สูงกว่าลำตัว
- คลายเสื้อผ้าให้หลวมออก เอาฟันปลอมและของในปากออก
- พัดโบกลมให้ถูกหน้าและลำตัว ห้ามคนมุงดู.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ให้ดมยาหม่องหรือยาดมอื่นๆ หรือกดจุด

- ใช้ผ้าชุบน้ำเย็นหรือน้ำอุ่นเช็ดหน้า และบีบนวดแขนขา ถ้าไม่ดีขึ้นใน 30 นาที ให้ไปหาหมอ

การป้องกัน

- รักษาสุขภาพให้แข็งแรง เช่น กินอาหารและนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ ออกกำลังกาย สม่ำเสมอ

- หลีกเลี่ยงชนวนที่ทำให้เป็นลมหน้ามืด เช่น ที่แออัดอบอ้าว

3. ถ้าเป็นลมแน่นท้อง เรอลมบ่อยๆ ผายลมบ่อยๆ

- ดื่มน้ำร้อนๆ หรือน้ำขิง/ข่า/กระชาย (อย่างใดอย่างหนึ่ง)

- กินยาลดกรด ยาขับลม

การป้องกัน

- อย่ากินอาหารจนอิ่มมาก และหลีกเลี่ยงอาหารที่เกิดลมง่าย เช่น นม ถั่ว อาหารที่ย่อยยาก อาหารค้างหรือเริ่มบูด เป็นต้น

- พูดหรือร้องเพลงให้น้อยลง

- จิบน้ำบ่อยๆ เพื่อไม่ให้กลืนลมโดยไม่รู้ตัว

- ผ่อนคลายความเครียดลง ดูเรื่องกังวล-เครียด

<u>เลือดกำเดาไหล</u>

1. ให้นั่งนิ่งๆ หงายศีรษะไปด้านหลัง พิงพนักหรือผนัง หรือนอนหนุนไหล่ให้สูงแล้วหงายศีรษะพิงหมอน

2. ปลอบใจให้สงบใจ ให้หายใจยาวๆ (ยิ่งตื่นเต้นตกใจ เลือดยิ่งออกมาก)

3. ใช้นิ้วมือบีบจมูกทั้ง 2 ข้างให้แน่น โดยให้หายใจทางปากแทน หรือใช้ผ้าสะอาดม้วนอุดรูจมูกข้างนั้น หรือกดจุด

4. วางน้ำแข็งหรือผ้าเย็นบนสันจมูก หน้าผาก และใต้ขากรรไกร

5. ถ้าเลือดไม่หยุด รีบพาไปโรงพยาบาล

6. ถ้ามีเลือดกำเดาออกบ่อย ควรปรึกษาหมอ อาจเป็นความดันเลือดสูงหรือโรคอื่นๆ ได้

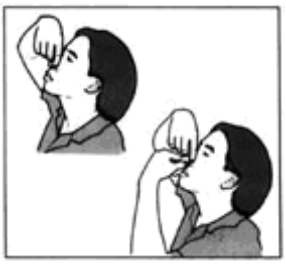

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.6.3 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

การยกและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย (อาริยะ, 2559)

การยกและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังมากไม่ให้ผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บหรืออันตรายเพิ่มขึ้นอีก และผู้ที่ทำการยกหรือเคลื่อนย้ายผู้ป่วยเอง ก็ต้องระมัดระวังไม่ให้ตนเองได้รับบาดเจ็บจากการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ไม่ถูกวิธีด้วย

เหตุผลสำคัญในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

1. อาการของผู้ป่วยไม่ปลอดภัย จำเป็นต้องรีบนำส่งโรงพยาบาล

2. สถานการณ์ในที่เกิดเหตุไม่ปลอดภัย เช่น ผู้ป่วยติดอยู่ในกองเพลิง หรือผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถชน มีความจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปในที่ปลอดภัย หากมีอุบัติเหตุที่อาจทำให้มีการบาดเจ็บของไขสันหลัง จะต้องมีการดามกระดูกสันหลังก่อนเสมอ เช่น ผู้ป่วยตกจากที่สูง หรืออุบัติเหตุรถชน

ก่อนจะทำการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจะต้องแก้ไขส่วนที่บาดเจ็บก่อน โดย

– ถ้าผู้ป่วยมีบาดแผล ต้องทำการห้ามเลือดก่อน

– ถ้าผู้ป่วยมีกระดูกหัก จะต้องดามกระดูกก่อน เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ป่วยบาดเจ็บมากขึ้นในระหว่างการเคลื่อนย้าย

หลักการทำการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย ที่จะต้องยึดถือเสมอ

1. ไม่เคลื่อนย้ายผู้ป่วยโดยไม่จำเป็น ยกเว้นอาการไม่ปลอดภัยหรือสถานการณ์ที่เกิดเหตุไม่ปลอดภัย

2. ไม่เคลื่อนย้ายผู้ที่ได้รับบาดเจ็บที่กระดูกสันหลัง โดยไม่ได้ดามกระดูกก่อน

3. ไม่เคลื่อนย้ายผู้ป่วยโดยที่ยังไม่ได้แก้ไขส่วนที่บาดเจ็บ

4. ไม่ทิ้งผู้ป่วยที่หมดสติอยู่เพียงลำพัง เพราะไม่ทราบว่าอาการของผู้ป่วยจะทรุดหนักเมื่อไร

5. ไม่ทำให้ผู้ป่วยบาดเจ็บมากขึ้น

6. ไม่ทำในสิ่งที่ไม่รู้หรือไม่แน่ใจ ในกรณีที่ไม่แน่ใจว่าควรทำอย่างไร อย่าตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ไม่รู้โดยเด็ดขาด

กฎในการยกและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

การยกและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยมีหลายวิธี แต่มีหลักการเหมือนกัน คือ

1. บอกเล่าแผนการกับผู้ช่วยว่าจะทำอะไร ที่สำคัญคือ ต้องบอกผู้ป่วยด้วยว่าจะทำอะไรกับเขาบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ประมาณกำลังที่จะยกผู้ป่วย หากไม่แน่ใจว่าจะยกไหวต้องหาคนช่วยให้มากพอ ห้ามลองยกเด็ดขาด เพราะผู้ป่วยอาจได้รับอันตราย

3. ห้ามทำหลังงอเวลายก เพราะจะทำให้หมอนรองกระดูกหลังเคลื่อน ทำให้ปวดหลัง หรือเสียวแปลบตามเส้นประสาท ต้องให้หลังตรงเสมอ

4. เวลายกผู้ป่วยต้องงอขา และหนีบแขน กำมือที่จับผู้ป่วยให้แน่นให้มือและแขนอยู่แนบลำตัวมากที่สุด จะทำให้ได้แรงมาก

5. ต้องยกผู้ป่วยโดยให้ตัวผู้ยกอยู่ในสมดุล น้ำหนักจะลงที่ศูนย์กลางลำตัว ทำให้ออกแรงได้เต็มที่ และผู้ยกเองปลอดภัย จะไม่เกิดการบาดเจ็บต่อกล้ามเนื้อและเส้นประสาท

6. ต้องทำด้วยความละมุนละม่อมที่สุด

วิธีการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

<u>การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเล็กน้อยหรือรู้สึกตัว</u>

ผู้ช่วยเหลือ 1 คน

1. ท่าประคองเดิน

ใช้สำหรับผู้ป่วยรู้สึกตัวดี และพอจะช่วยตัวเองได้ ไม่มีกระดูกหรือกระดูกหลังหักและผู้ป่วยตัวใหญ่พอๆ กับผู้ช่วยเหลืออย่าลืมขั้นตอนในการเคลื่อนย้ายต้องบอกเล่าแผนการแก่ผู้ป่วยก่อนเสมอว่า เราจะช่วยทำอย่างไร จะพาเดินไปทางไหนและประมาณกำลัง ต้องให้ผู้ป่วยเดินนำหน้าเสมอ ผู้ช่วยต้องคอยมองเท้าของผู้ป่วยถ้าผู้ป่วยล้มระหว่างทางจะได้ประคองผู้ป่วยไว้ได้อย่างปลอดภัยทั้งต่อผู้ป่วยและตนเอง

2. การอุ้ม

ถ้าผู้ป่วยตัวเล็กกว่าผู้ช่วยเหลือมาก และไม่มีกระดูกหักที่ใดๆ การอุ้มจะเป็นการเคลื่อนย้ายที่สะดวก รวดเร็วและปลอดภัย แต่ถ้าผู้ป่วยตัวใหญ่และไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อาจใช้วิธียกโดยคนหลายๆ คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยโดยผู้ช่วยเหลือสองคน</u>

วิธีที่ 1 อุ้มและยก เหมาะสำหรับผู้ป่วยรายในรายที่ไม่รู้สึกตัว แต่ไม่ควรใช้ในรายที่มีการบาดเจ็บของลำตัว หรือกระดูกหัก

รูปที่ 2.5.31 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีอุ้มและยก

วิธีที่ 2 นั่งบนมือทั้งสี่ที่จับประสานกันเป็นแคร่ เหมาะสำหรับผู้ป่วยในรายที่ขาเจ็บแต่รู้สึกดีและสามารถใช้แขนทั้งสองข้างได้

วิธีเคลื่อนย้าย ผู้ช่วยเหลือทั้งสองคนใช้มือขวากำข้อมือซ้ายของตนเอง

ขณะเดียวกันก็ใช้มือซ้ายกำมือขวาซึ่งกันและกัน ให้ผู้ป่วยใช้แขนทั้งสองยันตัวขึ้นนั่งบนมือทั้งสี่ที่จับประสานกันเป็นแคร่ แขนทั้งสองของผู้ป่วยโอบคอผู้ช่วยเหลือ จากนั้นวางผู้ป่วยบนเข่าเป็นจังหวะที่หนึ่ง และอุ้มยืนเป็นจังหวะที่สอง แล้วจึงเดินไปพร้อมๆ กัน

รูปที่ 2.5.32 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีนั่งบนมือทั้งสี่ที่ประสานกันเป็นแคร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีที่ 3 การพยุงเดิน วิธีนี้ใช้ในรายที่ไม่มีบาดแผลรุนแรง หรือกระดูกหักและผู้บาดเจ็บยังรู้สึกตัวดี

รูปที่ 2.5.33 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีพยุงเดิน

<u>การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยโดยผู้ช่วยเหลือสามคน</u>

วิธีที่ 1 อุ้มสามคนเรียง เหมาะสำหรับผู้ป่วยในรายที่ไม่รู้สึกตัว ต้องการอุ้มขึ้นวางบนเตียงหรืออุ้มผ่านทางแคบๆ

วิธีเคลื่อนย้าย ผู้ช่วยเหลือทั้งสามคนคุกเข่าเรียงกันในท่าคุกเข่าข้างเดียว ทุกคนสอดมือเข้าใต้ตัวผู้ป่วย และอุ้มพยุงไว้ตามส่วนต่างๆ ของร่างกายดังนี้

คนที่ 1 สอดมือทั้งสองเข้าใต้ตัวผู้ป่วยตรงบริเวณคอและหลังส่วนบน

คนที่ 2 สอดมือทั้งสองเข้าใต้ตัวผู้ป่วยตรงบริเวณหลังส่วนล่างและก้น

คนที่ 3 สอดมือทั้งสองเข้าใต้ขา

ผู้ช่วยเหลือคนที่อ่อนแอที่สุดควรเป็นคนที่ 3 เพราะรับน้ำหนักน้อยที่สุด

เมื่อจะยกผู้ป่วยผู้ช่วยเหลือทั้งสามคน จะต้องทำงานพร้อมๆ กัน โดยให้คนใดคนหนึ่งเป็นออกคำสั่ง ขั้นแรก ยกผู้ป่วยพร้อมกันและวางบนเข่า จากท่านี้เหมาะสำหรับจะยกผู้ป่วยขึ้นวางบนเปลฉุกเฉินหรือบนเตียง แต่ถ้าจะอุ้มเคลื่อนที่ผู้ช่วยเหลือทั้งสามคน จะต้องประคองตัวผู้ป่วยในท่านอนตะแคง และอุ้มยืน เมื่อจะเดินจะก้าวเดินไปทางด้านข้างพร้อมๆ กัน และถ้าจะวาง ผู้ป่วยให้ทำเหมือนเดิมทุกประการ คือ คุกเข่าลงก่อนและค่อยๆ วางผู้ป่วยลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

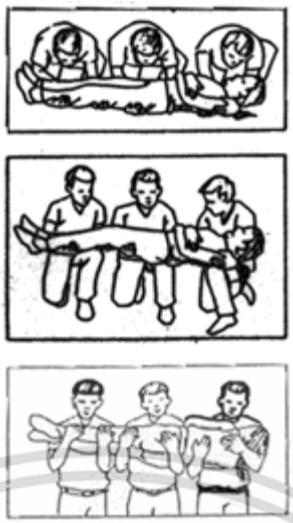

รูปที่ 2.5.34 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีอุ้มสามคนเรียง

วิธีที่ 2 การใช้คน 3 คน วิธีนี้ใช้ในรายที่ผู้บาดเจ็บนอนหงาย หรือนอนคว่ำก็ได้ ให้คางของผู้บาดเจ็บยกสูงเพื่อเปิดทางเดินหายใจ

1. ผู้ปฐมพยาบาล 2 คนคุกเข่าข้างลำตัวผู้บาดเจ็บข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่ง ผู้ปฐมพยาบาลอีก 1 คน คุกเข่าข้างลำตัวผู้บาดเจ็บ

2. ผู้ปฐมพยาบาลคนที่ 1 ประคองที่ศีรษะและไหล่ผู้บาดเจ็บ มืออีกข้างหนึ่งรองส่วนหลังผู้บาดเจ็บ

3. ผู้ปฐมพยาบาลคนที่ 2 อยู่ตรงข้ามคนที่ 1 ใช้แขนข้างหนึ่งรองหลังผู้บาดเจ็บ เอามือไปจับมือคนที่ 1 อีกมือหนึ่งรองใต้สะโพกผู้บาดเจ็บ

4. ผู้ปฐมพยาบาลคนที่ 3 มือหนึ่งอยู่ใต้ต้นขาเหนือมือคนที่ 2 ที่รองใต้สะโพก แล้วเอามือไปจับกับมือคนที่ 2 ที่รองใต้สะโพกนั้น ส่วนมืออีกข้างหนึ่งรองที่ขาใต้เข่า

5. มือคนที่ 1 และคนที่ 2 ควรจับกันอยู่ระหว่างกึ่งกลางลำตัวส่วนบนของผู้บาดเจ็บ ผู้ปฐมพยาบาลจะต้องให้สัญญาณลุกขึ้นยืนพร้อมๆ กัน

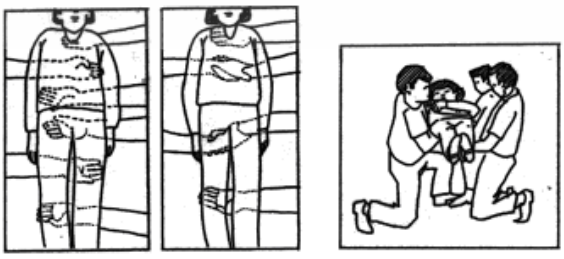

รูปที่ 2.5.35 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีใช้คน 3 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยโดยใช้ผ้าห่ม</u>

ใช้กรณีที่ไม่มีเปลหามแต่ไม่เหมาะกับผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บบริเวณหลัง

วิธีเคลื่อนย้าย พับผ้าห่มตามยาวทบกันเป็นชั้นๆ 2-3 ทบ โดยวิธีการพับผ้าห่มพับเช่นเดียวกับการพับกระดาษทำพัด วางผ้าห่มขนาบชิดตัวผู้ป่วยทางด้านข้าง ผู้ช่วยเหลือคุกเข่าลงข้างตัวผู้ป่วยอีกข้างหนึ่ง จับผู้ป่วยตะแคงตัวเพื่อให้นอนบนผ้าห่ม แล้วดึงชายผ้าห่มทั้งสองข้างออก เสร็จแล้วจึงม้วนเข้าหากัน จากนั้นช่วยกันยกตัวผู้ป่วยขึ้น ผู้ช่วยเหลือคนหนึ่งต้องประคองศีรษะผู้ป่วย โดยเฉพาะผู้ป่วยที่สงสัยว่า ได้รับบาดเจ็บที่คอหรือหลัง

รูปที่ 2.5.36 การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยโดยใช้ผ้าห่ม

วัสดุที่นำมาดัดแปลงทำเปลหาม

1. บานประตูไม้

2. ผ้าห่มและไม้ยาวสองอัน วิธีทำเปลผ้าห่ม ปูผ้าห่มลงบนพื้นใช้ไม้ยาวสองอันยาวประมาณ 2.20 เมตร

- อันที่ 1 สอดในผ้าห่มที่ได้พับไว้แล้ว

- อันที่ 2 วางบนผ้าห่ม โดยให้ห่างจากอันที่ 1 ประมาณ 60 ซม. จากนั้นพับชายผ้าห่มทับไม้อันที่ 2 และอันที่ 1 ตามลำดับ

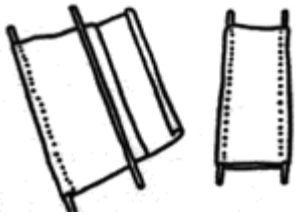

รูปที่ 2.5.37 การใช้ผ้าห่มมาดัดแปลงทำเปลหามผู้ป่วย

3. เสื้อและไม้ยาว 2 อัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำเสื้อที่มีขนาดใหญ่พอๆกันมาสามตัว ติดกระดุมให้เรียบร้อย ถ้าไม่แน่ใจว่ากระดุมจะแน่นพอให้ใช้เข็มกลัดซ่อนปลายช่วยด้วย แล้วสอดไม้สองอันเข้าไปในแขนเสื้อ

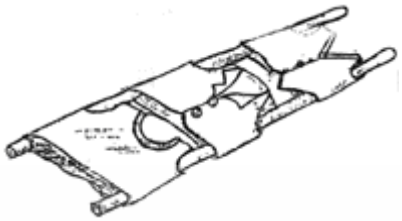

รูปที่ 2.5.38 การใช้เสื้อมาดัดแปลงทำเปลหาม

2.5.6.4 การเดินป่า

การดำรงชีพในป่า (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2556)

ในสภาวะวิกฤติ การเดินทางในป่าไม่อาจทราบได้เลยว่าต้องใช้ระยะเวลายาวนานแค่ไหน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้ถึงทักษะในการล่าสัตว์ เพื่อใช้เป็นอาหารสำหรับการดำรงชีพในป่า การสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวรวมถึงทิศทางในการกำหนดจุดพักแรม

การหาอาหารสำหรับการดำรงชีพในป่าตลอดระยะเวลาในการเดินทาง เป็นสิ่งสำคัญในการอยู่รอดส่วนสำคัญที่สุดในการเดินป่า คือการเสาะแสวงหาอาหาร เช่น การหาเสาะแสวงหาแหล่งน้ำตามธรรมชาติสำหรับดื่มกินและชำระร่างกาย การเสาะแสวงหาพืชผักและผลไม้ที่มีอยู่ตามธรรมชาติตลอดจนการล่าสัตว์ ดังนี้

น้ำ

น้ำเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นต่อร่างกาย สำหรับการเดินทางภายในป่าน้ำถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ขาดไม่ได้ การตามหาแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สามารถนำมาใช้ดื่มกินเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เช่น น้ำซึม ซึ่งมีเองตามธรรมชาติโดยไหลซึมออกจากซอกหิน หรือแหล่งน้ำตามธรรมชาติขนาดใหญ่ เช่น น้ำตกที่สามารถใช้ดื่มกินและชำระร่างกายได้

ผัก ผลไม้

สำหรับผักและผลไม้นั้นเป็นอาหารที่มีความสำคัญในการดำรงชีพในป่า ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับผักและผลไม้ ว่าชนิดใดสามารถรับประทานได้ ชนิดใดเป็นพิษต่อร่างกาย เช่น กล้วยป่าที่มีร่องรอยการกัดแทะของสัตว์ขนาดเล็ก เช่น กระรอก กระแต ค้างคาว สามารถนำมากินได้ หรือการแยกแยะเห็ดชนิดต่างๆ เช่นเห็ดโคนที่ขึ้นตามโคนต้นไม้ที่สามารถรับประทานได้ หรือเห็ดเมาที่ทานแล้วจะมีพิษต่อร่างกาย ทำให้วิงเวียนศีรษะและมึนงง

เนื้อสัตว์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการเดินป่า นอกเหนือจากน้ำและผักผลไม้ที่เป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพแล้ว การล่าสัตว์เพื่อนำเนื้อมาเป็นอาหารก็เป็นสิ่งสำคัญ การล่าสัตว์ด้วยอาวุธชนิดต่างๆ เช่น การใช้ปืนลูกซองสำหรับการล่าสัตว์ปีก เช่น นก ไก่ป่า การใช้ปืนลูกกรดสำหรับล่าสัตว์ขนาดเล็ก เช่น เป็ดป่า เม่น หรือแม้แต่การใช้ปืนไรเฟิล สำหรับล่าสัตว์ขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ เช่น กวาง เลียงผา สัตว์แทบทุกชนิดเช่น แย้ งู ช้าง ลิง ค่าง หมูป่า นก วัวป่า กิ้งก่า แรด ทุกประเภทในป่า สามารถนำมาใช้รับประทานเป็นอาหารได้โดยผ่านการทำให้สุกและสะอาด เพื่อป้องกันเชื้อโรคต่างๆ

เนื้อสัตว์เมื่อล่าได้ จะต้องมีการรู้จักเก็บถนอมรักษาเอาไว้ เพื่อให้ได้มีไว้ใช้รับประทานในการเดินทาง เช่น เนื้อสัตว์ที่ล่ามาได้ เช่น เนื้อกวางหรือ กระทิง เมื่อเหลือเนื้อจากการนำไปปรุงอาหารสำหรับรับประทานในแต่ละมื้อ ให้นำเม็ดเกลือมาคลุกเคล้าให้ความเค็มของเกลือละลายซึมลงไปในเนื้อและย่างรมไฟเก็บไว้ เพื่อป้องกันไม่ให้เนื้อนั้นเน่าและเก็บไว้เป็นเสบียงในการเดินทาง

ที่พักแรม

การเลือกสถานที่พักแรมในการเดินทาง ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมโดยรอบเป็นสำคัญ เช่น ที่พักแรมนั้นอยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ มีอาหารอุดมสมบูรณ์ มีช่องมุมหรือเชิงผาสำหรับเป็นแหล่งกำบัง สามารถหากิ่งไม้แห้งหรือกิ่งไม้สดบางชนิด ที่สามารถนำมาก่อกองไฟขนาดใหญ่สำหรับให้แสงสว่างรอบๆ บริเวณที่พักได้ หรือทักษะในการเลือกสถานที่พักแรมซึ่งจะต้องไม่ทับทางด่านซึ่งเป็นทางเดินของสัตว์ เช่นช้าง วัวกระทิง เป็นต้น

ที่พักควรคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศในการเดินทาง เช่น ที่พักแรมควรเป็นสถานที่สูงเพื่อป้องกันอันตรายจากน้ำท่วม หากเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลากหรือฝนตกหนัก หรือสถานที่พักแรมที่เป็นทุ่งกว้าง ควรจะเลือกบริเวณที่เป็นที่ราบเรียบ เป็นทุ่งโล่งมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สามารถมองเห็นรอบๆ บริเวณแคมป์ที่พักได้อย่างชัดเจน หรือการเลือกที่พักที่ใกล้กับน้ำตก มีก้อนหินและโขดหินขนาดใหญ่รายล้อม ซึ่งเป็นการป้องกันอันตรายจากสัตว์ป่าได้เป็นอย่างดี

ภูมิประเทศ

นักเดินป่าจะต้องรู้จักแหล่งอาศัยของสัตว์ รวมทั้งแหล่งอาหารที่ใช้สำหรับดำรงชีพเป็นอย่างดีเพื่อการดำรงชีวิตของตนเองให้รอดตลอดระยะเวลาของการเดินทาง

<u>อุปกรณ์เดินป่า</u>

ในการเดินทางบางครั้งต้องพึ่งพาอาศัยอุปกรณ์ในการเดินป่า ต้องคำนึงถึงอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ เช่น

อุปกรณ์การแพทย์และเครื่องเวชภัณฑ์

อุปกรณ์ทางการแพทย์และเครื่องเวชภัณฑ์ ถือเป็นสิ่งสำคัญในการเดินป่าที่นักเดินป่าจะต้องคำนึงถึงเป็นสิ่งแรกในการจัดเตรียมอุปกรณ์ในการเดินป่า เพื่อให้เป็นการพร้อมกับสภาพภูมิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเทศที่ไม่คุ้นเคย เช่น อุปกรณ์สำหรับทำแผลและชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น ยาแก้ปวด ทิงเจอร์และยาแก้ไข้มาลาเรีย เป็นต้น

ชุดเดินป่า

ชุดเดินป่า เป็นอุปกรณ์สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้รักในการเดินป่าและการผจญภัยในป่า นอกจากจะช่วยป้องกันอันตรายแก่ผู้สวมใส่ การเลือกชุดเดินป่าต้องเลือกแต่งกายให้เหมาะสมกับสภาพแวะล้อมของภูมิประเทศอีกด้วย การเลือกชุดเดินป่า ซึ่งต้องเป็นเสื้อผ้าแบบหนา ออกแบบและตัดเย็บแบบรัดกุม และคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

เข็มทิศ

เข็มทิศ ถือเป็นอุปกรณ์สำคัญอันดับต้นๆ ในการจัดเตรียมสัมภาระสำหรับการเดินทาง การเดินป่าโดยไม่รู้ทิศทาง ถือเป็นสิ่งอันตรายอย่างยิ่งสำหรับนักเดินป่า อาจทำให้นักเดินป่าหลงทิศหาทางกลับออกมาไม่ได้

แผนที่

แผนที่ เป็นอุปกรณ์สำคัญอีกอย่างสำหรับนักเดินป่า ที่จำเป็นจะต้องมีไว้ในการเดินทาง เช่นเดียวกับเข็มทิศ ทางเดินทางโดยปราศจากแผนที่ ก็เท่ากับเป็นการเดินป่าโดยไร้จุดมุ่งหมาย

ไฟฉาย

ไฟฉาย เป็นอุปกรณ์สำคัญอย่างยิ่งในการเดินป่า ที่ขาดไม่ได้สำหรับนักเดินป่า แสงสว่างจากไฟฉายถือเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกับแสงสว่างจากกองไฟ ที่ช่วยให้นักเดินป่าสามารถค้นหาสิ่งของต่างๆ ภายในกองสัมภาระ รับรู้ถึงสภาพแวดล้อมของภูมิประเทศ ป้องกันอันตรายจากสัตว์ป่า ใช้สำหรับส่องสัตว์ในการนั่งห้างรวมทั้งเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเดินทาง ไฟฉายสำหรับนักเดินป่าส่วนมากที่นิยมใช้งานในปัจจุบัน เป็นไฟฉายขนาดแปดท่อนที่ให้แสงสว่างมากกว่าแสงสว่างจากไฟฉายธรรมดา เนื่องจากให้แสงสว่างมากกว่าและสามารถพกพาตลอดการเดินทางได้โดยไม่เป็นภาระในการเดินทาง

ตะเกียงแบตเตอรี่

ตะเกียงแบตเตอรี่ เป็นอุปกรณ์สำคัญในการเดินป่า มีขนาดเล็กกะทัดรัด พกพาสะดวกและใช้งานง่าย

ยาทาและยาฆ่าแมลง

ยาทาและยาฆ่าแมลง เป็นอุปกรณ์สำหรับการเดินป่าสำหรับป้องกันอันตรายจากสัตว์ป่า แมลงและทากดูดเลือด การเดินทางในป่าสำหรับนักเดินทาง ยาทาและยาฆ่าแมลงถือเป็นอุปกรณ์เดินป่าที่สำคัญอีกชิ้นหนึ่ง ที่ควรนำพกติดตัวไว้ตลอดเวลา การเดินป่าในแถบป่าดิบชื้นหรือป่าดงดิบ แมลงและทากดูดเลือดเป็นสิ่งที่นักเดินป่าหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สามารถป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ตนเองได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.6.5 การใช้เงื่อนเชือก

ความสำคัญของเงื่อนเชือก

ในอดีตมนุษย์รู้จักการนำเงื่อนมาใช้ในการดำรงชีวิต โดยใช้เส้นใยที่เกิดจากธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นเถาวัลย์ เยื่อเปลือกไม้ มาทำเป็นเชือกเพื่อผูกรัดหิน หรือวัสดุแข็งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แล้วนำไปใช้เป็นอาวุธในการล่าสัตว์ ดังในสารคดีต่างๆ (โรงเรียนวัดสุทธิวราราม, 2559)

ต่อมาเมื่อมนุษย์ในยุคต่างๆเจริญมากขึ้น จึงเริ่มใช้เชือกที่ทำจากวัสดุดังกล่าวมาผูกรัดเป็นเงื่อนปม ใช้ในการมัดวัสดุต่างๆ เช่น มัดท่อนซุง ลำไม้ไผ่ เพื่อใช้ในการต่อเป็นพาหนะในการดำเนินชีวิต และล่าสัตว์หาอาหารทั้งทางบกและทางน้ำ โดยจะเห็นจากการที่มนุษย์เริ่มมีแพในการเดินทางทางน้ำ การปลูกสร้างบ้านในสมัยโบราณ และอื่นๆ อีกมาก

คุณสมบัติของเชือก

1. เชือกมนิลา เป็นเชือกที่มีถิ่นฐานมาจากประเทศฟิลิปปินส์ มีคุณสมบัติเหนียวและแข็งแรง เชือกมนิลานี้ทำมาจากต้นอะคาบา ซึ่งพบได้มากในประเทศฟิลิปปินส์ มีประโยชน์ในการใช้เป็นเชือกผูกเรือและใช้ร่วมกับรอกทำสลิง

2. เชือกป่าน ทำมาจากต้นไม้ชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ต้นเฮมพ์ มีสีเหลืองอ่อน มีความเหนียวในตัวมีความทนทานน้อย ผุกร่อนได้ง่าย ดังนั้นการนำเชือกชนิดนี้มาใช้ จึงจำเป็นต้องนำไปชุบในน้ำมันดินเสียก่อนเพื่อให้เกิดความทนทานในการใช้งาน ดังนั้นบางครั้งจึงเรียกเชือกชนิดนี้ว่า “เชือกน้ำมัน” เชือกน้ำมันหรือเชือกป่านนี้ เป็นเชือกที่นำมาใช้ในงานลักษณะที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ทั้งนี้เพราะน้ำมันจะช่วยป้องกันการกัดผุกร่อนของน้ำได้เป็นอย่างดี

3. เชือกกาบมะพร้าว ทำมาจากกาบของเบา และสามารถลอยตัวในน้ำได้ดี เนื่องจากเชือกชนิดนี้ มีความฝืด และหยาบ ตลอดจนลอยตัวในน้ำได้ จึงนิยมนำมาใช้ในงานที่เกี่ยวกับการประมงเช่น การลากพ่วงเรือและการลากเรือ เป็นต้น

4. เชือกลวด เป็นเชือกที่ผลิตจากเส้นโลหะและอโลหะผสมกัน การใช้เชือกชนิดนี้ต้องระมัดระวังการเกิดสนิมเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะโลหะที่นำมาใช้ในการถักทอนั้นมักเกิดเป็นสนิมได้โดยง่าย

เชือกลวด แบ่งเป็น 2 ชนิดใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท ซึ่งได้แก่

4.1 เชือกลวดชนิดอ่อน ชนิดนี้เป็นเชือกลวดที่ใช้เชือกชุบน้ำมันมาทำเป็นไส้ ก่อนทำเป็นเกลียวเชือก คุณสมบัติของเชือกชนิดนี้ สามารถนำมาขด หรือพับได้ง่าย และยังสามารถนำมาผูกได้อีกด้วย

4.2 เชือกลวดชนิดแข็ง ชนิดนี้เป็นเชือกลวดที่ใช้ลวดเส้นเล็กๆ ร้อยทำเป็นไส้ ชนิดนี้ใช้งานกับวัตถุประเภทหนักมากๆ ไม่สามารถนำมาขด หรือพับได้ จึงมักใช้ประจำที่ในการใช้งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การบำรุงดูแลรักษาเชือกลวดทั้ง 2 ชนิดนี้ ควรหมั่นใช้น้ำมันหรือจารบีชโลม ให้ทั่ว หลังเสร็จสิ้นการนำมาใช้งาน

5. เชือกไนล่อน เชือกชนิดนี้ผลิตจากวัสดุสังเคราะห์ ซึ่งเรียกตามภาษาในท้องตลาดว่า “ไนล่อน” มีคุณสมบัติที่เหนียว ทนทาน แต่มีราคาแพง และยืดตัวมากกว่าเชือกชนิดอื่นๆ

การนำเชือกมาผูกเป็นเงื่อนปมมีประโยชน์อย่างมากมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทและชนิดต่างๆ ของเงื่อนเชือก เช่น หากเป็นเงื่อนประมง จะมีประโยชน์ในกิจการที่เกี่ยวกับการประมง ซึ่งได้แก่ ใช้ในการต่อเชือกที่มีขนาดเดียวกันในการทำให้เชือกที่สั้นให้ยาวขึ้น หรือใช้ต่อสายเอ็นตกปลา หรือใช้สำหรับผูกเพื่อเป็นที่ถือหิ้วภาชนะต่างๆ เช่น คอขวด เป็นต้น หรือเงื่อนผูกรั้ง เป็นเงื่อนที่ใช้ประโยชน์ในการจัดทำกิจกรรมได้หลายๆ อย่าง เช่น สามารถใช้เงื่อนชนิดนี้ใน การยึดเสาเต็นท์ เสาธง

การผูกเงื่อนเชือกในภาวะวิกฤติ (วิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2559)

เงื่อนเริ่มต้นที่สำคัญ 10 เงื่อน แต่การใช้งานจริงนั้นจะต้องนำเงื่อนเหล่านี้มาประยุกต์เพิ่มเติม เช่น บ่วงสายธนูก็จะประยุกต์เป็นบ่วงสายธนู 2 ชั้น และ 2 ชั้น หรือตะกรุดเบ็ด ก็จะประยุกต์เป็นตะกรุดเบ็ดชั้นเดียวหรือที่เรียกว่า หักคอไก่ เป็นต้น

การเรียนรู้เรื่องเงื่อนเชือกจะต้องจดจำ ทำให้ได้ ผิดพลาดไป หลุด หรือขาดก็จะเป็นอันตรายต่อชีวิตและสิ่งของเสียหาย

วิธีการผูกเงื่อนเชือก แบ่งออกตามลักษณะการใช้งานได้ 3 หมวด 10 เงื่อน ดังนี้

1. หมวดต่อเชือก ไว้สำหรับการต่อเชือกเพื่อต้องการให้ความยาวของเชือกเพิ่มขึ้น วิธีการผูกเงื่อนที่แตกต่างกันจำนวน 3 เงื่อน ดังนี้

1.1 เงื่อนพิรอด (Reef Knot หรือ Square Knot)

1.2 เงื่อนขัดสมาธิ (Sheet Bend)

1.3 เงื่อนประมง (Fisherman’s Knot)

2. หมวดผูกแน่น ฉุดลาก รั้ง ไว้สำหรับการผูกวัสดุที่ต้องการจะเคลื่อนย้ายหรือยึดตรึงอยู่กับที่ แต่เนื่องจากวัสดุที่ต้องการจะผูกนั้นมีลักษณะรูปทรงและขนาดที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีวิธีการผูกเงื่อนที่แตกต่างกันจำนวน 3 เงื่อน ดังนี้

2.1 เงื่อนผูกร่น (Sheep Shank)

2.2 เงื่อนตะกรุดเบ็ด (Clove Hitch)

2.3 เงื่อนผูกซุง (Timber Hitch)

3. หมวดช่วยชีวิต ไว้สำหรับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในกรณีต่างๆ ขึ้นอยู่กับสถานที่และสถานการณ์จึงต้องมีวิธีการผูกเงื่อนให้เหมาะสมกับงานจำนวน 4 เงื่อน ดังนี้

3.1 เงื่อนเก้าอี้ (Fireman’s Chair Knot)

3.2 เงื่อนบ่วงสายธนู (Bowline Bend)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 เงื่อนขโมย (Knot steal)

3.4 เงื่อนบันไดปม (Ladder knot)

การผูกเงื่อนเชือกในภาวะวิกฤตินั้น มีความยากง่ายที่แตกต่างกันออกไป ในบางเงื่อนเป็นการประยุกต์เอาเงื่อนในกลุ่มดังกล่าวมาเป็นเงื่อนเริ่มต้นของการผูก ดังนั้นเมื่อถึงคราวที่จะฝึกผูกจะต้องฝึกตั้งแต่เงื่อนง่ายๆ ที่เริ่มต้นให้ได้ก่อน เพื่อจะได้ต่อยอดไปถึงเงื่อนต่อไปที่ยากกว่าได้

เงื่อนพิรอด (Reef Knot หรือ Square Knot)

เป็นเงื่อนที่ใช้ในการต่อเชือกที่มีขนาดเท่ากัน เช่น ต่อเชือกในการกู้ภัยทั่วๆ ไปหรือใช้ผูกเงื่อนบุคคลในการโรยตัว ในการใช้งานจริงควรล็อคปลายเชือกด้วยเงื่อนตะกรุดเบ็ดชั้นเดียว (หักคอไก่/ล็อคเชือก) ด้วยทุกครั้ง เพื่อป้องกันการหลุดของเงื่อน หากเป็นเชือกที่ทำมาจากวัสดุต่างประเภทกัน เช่น ลวดสลิงกับมะนิลา ควรต่อด้วยเงื่อนอื่น

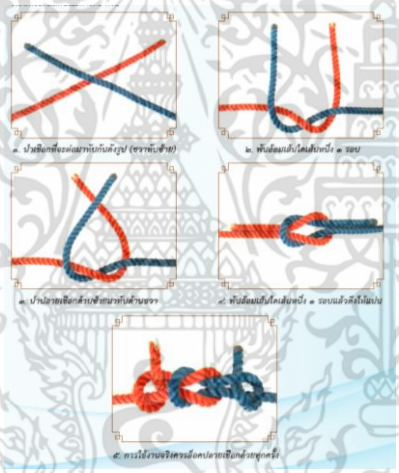

รูปที่ 2.5.39 วิธีการผูกเงื่อนพิรอด

เงื่อนขัดสมาธิ (Sheet Bend)

เป็นเงื่อนที่ใช้ในการต่อเชือกที่มีขนาดไม่เท่ากัน หรือเชือกที่ทำมาจากวัสดุต่างประเภทกัน เช่น ลวดสลิงกับมะนิลา ลวดสลิงกับไนลอน ในการต่อเชือกนั้นให้ใช้เส้นใหญ่เป็นเส้นหลักและใช้เส้นเล็กเป็นตัวสอด และการต่อเป็นเงื่อนขัดสมาธิที่มากกว่าหนึ่งชั้นให้สอดด้านในของเงื่อนเหมือนชั้นเดียว ทุกครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

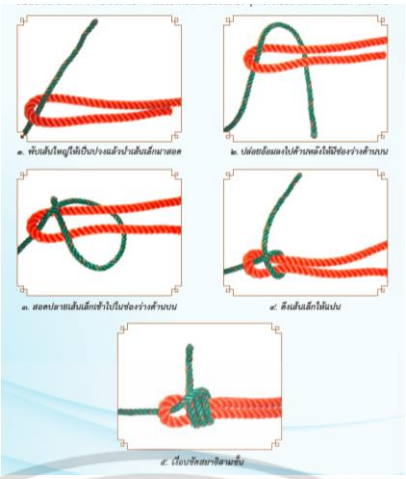

รูปที่ 2.5.40 วิธีการผูกเงื่อนขัดสมาธิ

เงื่อนประมง (Fisherman's Knot)

เป็นเงื่อนที่ใช้ในการต่อเชือกที่มีขนาดเท่ากันหรือต่างกันเล็กน้อยแต่มีลักษณะลื่น ในกรณีที่นักกู้ภัยมีเชือกคนละเส้นและอยู่คนละฝั่งกัน แต่จำเป็นต้องต่อเชือกทั้งสองเส้นเข้าด้วยกัน

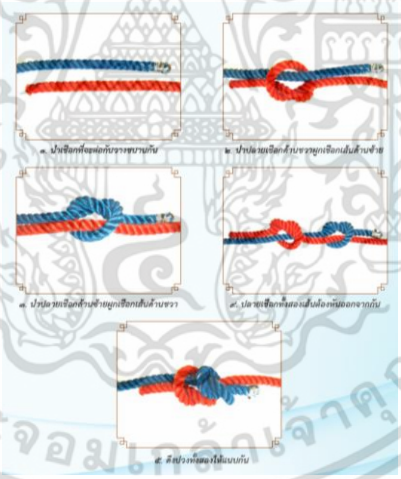

รูปที่ 2.5.41 วิธีการผูกเงื่อนประมง

เงื่อนผูกร่น (Sheep Shank)

เป็นเงื่อนที่ใช้ในการผูกเชือกที่ยาวเกินความจำเป็นให้สั้นลง หรือใช้ผูกร่นตรงเชือกที่มีตำหนิชำรุดเล็กน้อยเพื่อให้เชือกใช้งานได้ และยังสามารถใช้ทำเป็นรอกเชือกในการกู้ภัยก็ได้ ในการทำงานจริงต้องใช้ไม้ขัดที่บ่วงทั้งสองข้างด้วย เพื่อความปลอดภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

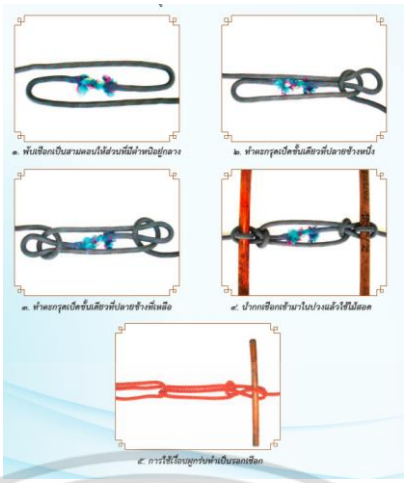

รูปที่ 2.5.42 วิธีการผูกเงื่อนร่น

เงื่อนตะกรุดเบ็ด (Clove Hitch)

เป็นเงื่อนที่ใช้ในการผูกสำหรับผูกเชือกโรยตัว ผูกวัสดุทรงกระบอก เช่น ท่อดูด ท่อส่งน้ำ และหัวฉีดน้ำดับเพลิงในการใช้งานจริงเพื่อป้องกันการหลุดของเงื่อน ควรล็อคปลายเชือกด้วยเงื่อนตะกรุดเบ็ดชั้นเดียว (หักคอไก่/ล็อคเชือก) ด้วยทุกครั้ง

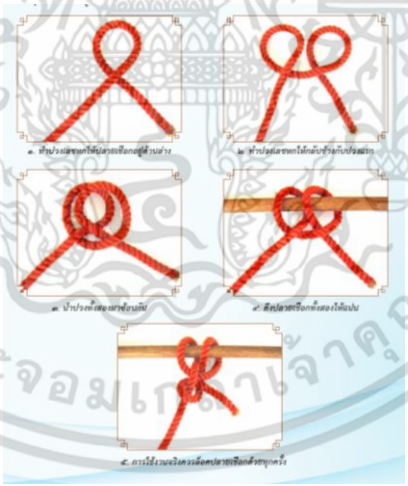

รูปที่ 2.5.43 วิธีการผูกเงื่อนตะกรุดเบ็ด

เงื่อนผูกซุง (Timber Hitch)

เป็นเงื่อนที่ใช้ผูกกับวัตถุทรงกระบอก ทรงยาว เช่น ท่อดูดน้ำ ท่อส่งน้ำ หัวฉีดน้ำ ดับเพลิง ในการใช้งานจริงต้องล็อคเชือกด้วยเงื่อนตะกรุดเบ็ดชั้นเดียว (หักคอไก่/ล็อคเชือก) ๒ ครั้งขึ้นไป เพื่อป้องกันการหลุดและการแกว่งของวัตถุที่ต้องการจะยก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

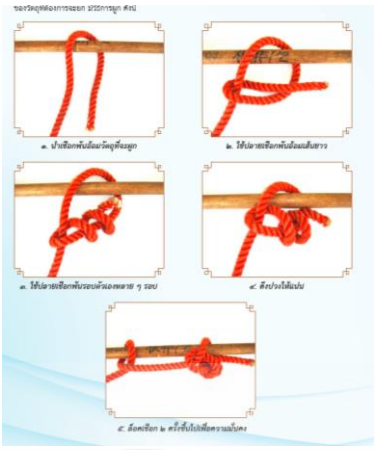

รูปที่ 2.5.44 วิธีการผูกเงื่อนผูกซุง

เงื่อนเก้าอี้ (Fireman's Chair Knot)

เป็นเงื่อนที่ใช้ในการช่วยชีวิตคนที่ติดอยู่ด้านบนลงมาด้านล่าง หรือคนที่ติดอยู่ด้านล่างขึ้นด้านบน เช่น คนติดอยู่บนอาคาร หรือคนที่ตกลงไปในเหวหรือบ่อน้ำ ใช้ได้เหมือนกับเงื่อนบ่วงสาย ธนู ๒ ชั้น และบ่วงสายธนู ๓ ชั้น เงื่อนนี้ไม่ควรใช้กับผู้ที่ได้รับบาดเจ็บที่กระดูกสันหลัง เพราะร่างกายอยู่ในลักษณะหงายหลัง และกระดูกสันหลังอาจมีการโค้งงอ

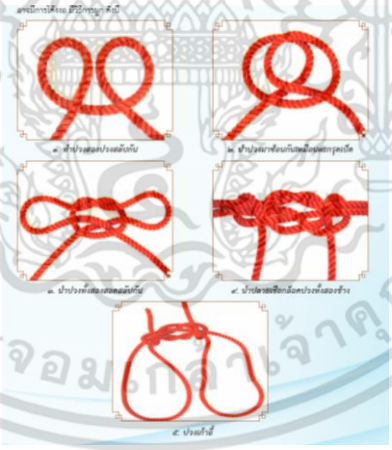

รูปที่ 2.5.45 วิธีการผูกเงื่อนเก้าอี้

เงื่อนบ่วงสายธนู (Bowline Bend)

เป็นเงื่อนที่ใช้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำ เพราะในน้ำนั้นผู้ประสบภัยจะมีน้ำหนักเบา จึงใช้ได้ดีและรวดเร็วต่อการผูก แต่ไม่นิยมใช้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยประเภทอื่น เพราะบ่วงสายธนูนั้นเชือกจะรัดบริเวณหน้าอกเพียงเส้นเดียว และผู้ประสบภัยอาจได้รับบาดเจ็บจากการรัดได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

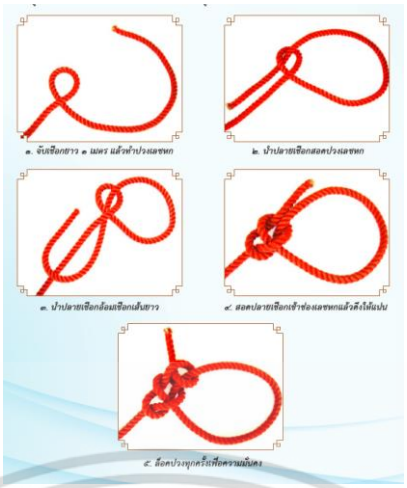

รูปที่ 2.5.46 วิธีการผูกเงื่อนบ่วงสายธนู

เงื่อนขโมย (Knot steal)

เป็นเงื่อนที่ใช้สำหรับช่วยเหลือตัวเอง ในการลงจากที่สูงหรือข้ามสิ่งกีดขวาง และสามารถแก้เชือกจากด้านล่างได้โดยที่ไม่ต้องขึ้นไปแก้เชือกจากด้านบน โดยทั่วไปมักจะใช้เงื่อนนี้ร่วมกับเงื่อนบันไดปม

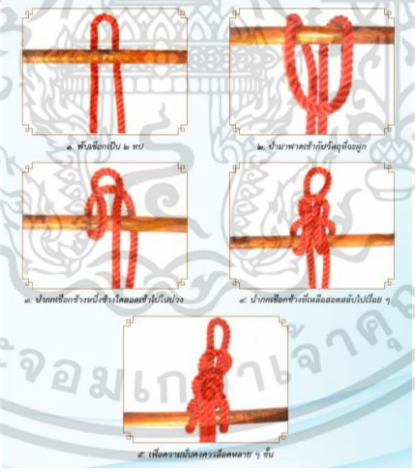

รูปที่ 2.5.47 วิธีการผูกเงื่อนขโมย

เงื่อนบันไดปม (Ladder knot)

เป็นเงื่อนที่ใช้สำหรับขึ้นหรือลงที่สูงด้วยเชือกเส้นเดียว ที่ต้องการจะทำปมแต่ไม่ต้องเสียเวลาผูกทีละปมเพื่อความรวดเร็ว ใช้สำหรับช่วยเหลือคนที่ได้รับบาดเจ็บไม่มากนัก ที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

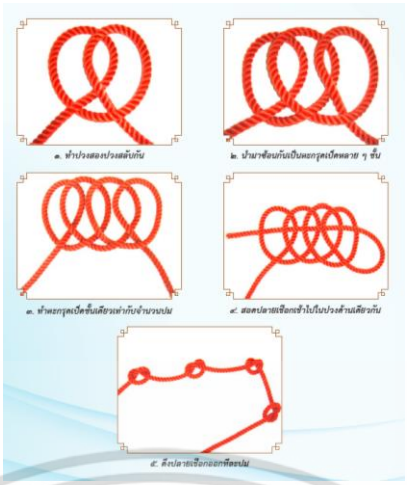

รูปที่ 2.5.48 วิธีการผูกเงื่อนปมบันได

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.6.6 ศิลปะการป้องกันตัว

ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว (Martial arts) คือ ศาสตร์แขนงหนึ่งที่เน้นการเรียนและฝึกฝนด้านการต่อสู้และการป้องกันตัว ในปัจจุบันได้มีการศึกษากันอย่างแพร่หลาย ทั้งในเชิงด้านการกีฬาเพื่อฝึกฝนร่างกายให้สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง หรือแม้กระทั่งฝึกฝนจิตใจ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2559)

ศิลปะป้องกันตัวอาจเป็นกลุ่มได้ตามลักษณะการต่อสู้ เช่น

- การฟาด เช่น มวย กังฟู
- การเตะ เช่น มวยไทย เทควันโด้
- การเหวี่ยงทุ่ม เช่น ยูโด มวยปล้ำ ไอคิโด้ ฮับกิโด
- การใช้อาวุธ เช่น เคนโด้ กระบี่กระบอง การฟันดาบ
- การล็อก เช่น ยูยิสสู

ตัวอย่างเทคนิค วิธีการต่อสู้ และป้องกันตัว รูปแบบต่างๆ (นักสืบโฮม, 2558)

1) วิธีการปลดอาวุธด้วยมือเปล่า

ในที่นี้สมมุติว่าคู่ต่อสู้ถืออาวุธด้วยมือขวา

1. พยายามคว้ามือของคู่ต่อสู้ด้วยมือซ้าย โดยพยายามให้นิ้วทั้งสี่จับไปที่ฝ่ามือขวาบริเวณโคนนิ้วหัวแม่มือของคู่ต่อสู้ ใช้นิ้วหัวแม่มือให้ประกบดันที่โคนนิ้วด้านหลังมือของคู่ต่อสู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ถ้าจังหวะอำนวย อาจใช้มือขวาประกบเข้าช่วยมือซ้ายอีกแรง เพื่อช่วยป้องกันไม่ให้คู่ต่อสู้สะบัดหลุดได้ง่าย

3. ใช้แรงนิ้วทั้งสี่ของมือซ้ายงัดโคนนิ้วหัวแม่มือของคู่ต่อสู้ออก และใช้นิ้วหัวแม่มือช่วยดันข้างใต้โคนนิ้วด้านหลังมือ ส่วนมือขวาให้อุ้งมือดันเพื่อหักข้อมือของคู่ต่อสู้ให้พับเข้าไป ลักษณะที่เกิดขึ้นคือ ถ้ามองจากฝั่งผู้ทำ จะเป็นการบิดมือและแขนของคู่ต่อสู้ทวนเข็มนาฬิกา

4. จังหวะเดียวกัน ให้บิดข้อมือ และแขนของคู่ต่อสู้ ให้พลิกออกนอกตัว จะทำให้มือของคู่ต่อสู้ต้องคลายอาวุธออกโดยดุษฎี

สามารถเล่นงานคู่ต่อสู้ต่อไปได้ โดยที่ยังคงจับมือคู่ต่อสู้ไว้ แล้วหมุนตัวแล้วหันหลังให้คู่ต่อสู้ ใช้แขนข้างขวาหนีบแขนของคู่ต่อสู้ไว้แล้วบิดหักแขนต่อไปอีก คู่ต่อสู้จะล้มนอนลงโดยอัตโนมัติ เพราะเจ็บแขน จากนั้นก็ใช้หลังทับตัวคู่ต่อสู้ไว้

<u>เคล็ดลับ</u> การต่อสู้ที่ได้ผล ต้องมีความรวดเร็ว และแม่นยำ กระทำโดยที่คู่ต่อสู้ไม่ทันตั้งตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) วิธีการต่อสู้มีดด้วยเท้าเปล่า

การต่อสู้มีดด้วยเท้า นับเป็นวิธีการที่ปลอดภัยและง่ายที่สุด เพราะขาจะยาวกว่าแขน ทำให้คู่ต่อสู้ไม่สามารถใช้มีดทิ่มแทงจุดสำคัญของร่างกายได้โดยง่าย

1. แสร้งทำเป็นล่าถอยแล้วเสียหลักล้ม เพื่อให้คู่ต่อสู้ชะล่าใจขาดความระวังตัว โดยการผ่อนแรงเท้าข้อเท้าเข่าและสะโพกแล้วร่วงลงไปนอนหงายกับพื้น

2. วางมือและแขนบนพื้นในท่าที่พร้อมสำหรับค้ำยัน เพื่อการบิดพลิกตัวอย่างรวดเร็ว

3. รอจังหวะให้คู่ต่อสู้ก้าวเข้ามาในระยะเท้า ในตัวอย่างนี้สมมุติว่าคู่ต่อสู้ก้าวเท้าขวาเข้ามา

4. แล้วเอาเท้าซ้ายเกี่ยวล็อคที่ข้อเท้าของคู่ต่อสู้

5. ขณะเดียวกัน ให้พลิกกวาดตัวไปด้านซ้าย ออกไปทางด้านข้างของตัวคู่ต่อสู้ โดยที่เท้าซ้ายยังคงเกี่ยวข้อเท้าของคู่ต่อสู้อยู่

6. ขณะเดียวกัน ก็ให้ยกขาขวาขึ้นมา เหวี่ยงไปข้างหน้าตัว แล้วเตะกลับหลังอย่างเต็มแรงและรวดเร็ว ไปที่ข้อพับเข่าข้างขวาของคู่ต่อสู้ ลักษณะการเคลื่อนไหวคล้ายกรรไกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. คู่ต่อสู้จะล้มคะมำลงไปข้างหน้า ซึ่งมือของคู่ต่อสู้จะไม่สามารถเข้าถึงหรือโดนตัวผู้กระทำได้ เพราะคู่ต่อสู้ล้มออกไปด้านข้าง

8. ใช้ขาข้างซ้ายตลบมาข้างหน้าของคู่ต่อสู้ เพื่อพับขาของเขา แล้วจึงหนีบขาล็อคเอาไว้ คู่ต่อสู้จะพลิกตัวกลับมาไม่ได้ และใช้มือทำอะไรก็ไม่ได้ เพราะผู้กระทำอยู่ด้านหลัง

9. ตอนนี้อาจจะสามารถควบคุมคู่ต่อสู้ได้โดยไม่ต้องใช้แขนเลย ทำให้มีอิสระในการใช้มือจัดการปลดอาวุธจากมือของคู่ต่อสู้ได้ โดยให้งัดนิ้วหัวมือมือของคู่ต่อสู้ออกจากการกำอาวุธ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โปรดจำไว้ว่า เมื่อพบว่าคู่ต่อสู้มีอาวุธ หากสามารถหนีได้ ให้หนีก่อน เพื่อหลีกเลี่ยงการบาดเจ็บ เพราะกำลังอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบ แต่หากหนีไม่ได้จึงหาทางต่อสู้ โดยอาศัยการหลอกล่อให้คู่ต่อสู้ชะล่าใจ แล้วคอยเล่นงานทีเผลอ

3) เมื่อถูกล็อคคอเหน็บข้างลำตัว

เมื่อมีการต่อสู้กันเกิดขึ้น เช่นวัยรุ่นตีกัน มักจะมีการล็อคคอเหน็บข้างลำตัวแบบนี้อยู่บ่อยๆ เนื่องจากเป็นท่าล็อคคอที่ทำได้ง่ายกว่าการล็อคท่าอื่น และเป็นการล็อคที่มั่นคงมากด้วย

สมมุติว่าคู่ต่อสู้ใช้แขนซ้ายเข้าล็อกคอ

1. เอื้อมมือซ้าย ไปจับและดึงที่ข้อมือซ้ายของคู่ต่อสู้ จะทำให้การล็อคคลายตัว
2. ขณะเดียวกันให้ใช้หัวไหล่ ดันแขนขวาของคู่ต่อสู้ไปข้างหน้าเยื้องไปทางขวา

3. และขณะเดียวกัน ก็ให้ใช้หัวเข่าข้างซ้าย กระแทกเข้าที่ขาพับซ้ายของคู่ต่อสู้ จะทำให้คู่ต่อสู้เข่าพับ และศูนย์เสียการทรงตัว และคลายการล็อคคอทันที

4. จังหวะนั้นให้ ดึงแขนซ้ายของคู่ต่อสู้ออกมา แล้วรีบถอนหัวออกมาจากแขนซ้ายของคู่ต่อสู้โดยการถอยไปข้างหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ขณะที่ล็อคถูกปลดแล้ว ให้เลื่อนมือขวาที่จับข้อมือขวาของคู่ต่อสู้ ขึ้นมาจับที่ท่อนแขนใต้ข้อพับ แล้วดึงพับศอกมาข้างหลัง

6. เลื่อนรูดมือซ้ายขึ้นแล้วสอดขัดกับแขนซ้ายของคู่ต่อสู้ เอามือซ้ายไปวางบนกลางหลังส่วนบนของเขา

7. คู่ต่อสู้จะตกอยู่ใต้การควบคุมโดยดุษฎี

แม้จะเห็นว่ามีขั้นตอนที่ต้องทำค่อนข้างเยอะสักหน่อย แต่หากพยายามฝึกซ้อมบ่อยๆ หลายๆรอบ จะทำให้ทำทุกๆขั้นตอนทั้งหมด ได้อย่างอัตโนมัติ โดยไม่ต้องคิดเลย

4) เมื่อถูกจับมือไม่ปล่อย

การจับมืออาจจะไม่ได้ทำให้เกิดอันตรายที่ร้ายแรง แต่ก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ง่าย และสามารถเป็นจุดเริ่มต้นไปสู่อันตรายอื่นที่ร้ายแรงกว่าได้ เพราะการที่คู่ต่อสู้จะทำอันตรายเหยื่อได้ หลายครั้งก็ต้องเริ่มจากการจับมือดึงมือเข้าไปก่อน เพื่อให้เข้าใกล้ตัว และหนีไม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พึงระลึกไว้ก่อนว่า ควรจะแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีก่อน อย่าทำให้เรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่ ใช้วาจาเจรจาก่อน ถ้าไม่สำเร็จ หรือบอกให้ปล่อยก็ไม่ยอมปล่อยจึงดำเนินการดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยการจับมือตามปกติด้วยมือขวาของคนทั้งคู่

2. ให้ก้าวเท้าขวา เยื้องไปข้างเท้าขวาด้านนอกตัวของคู่ต่อสู้

3. ในขณะเดียวกันนั้นก็ยกแขนของเขาขึ้น และก็ย่อตัวเองเล็กน้อย และหมุดตัวลอดแขน (ทวนเข็มนาฬิกา) จับมือของคู่ต่อสู้ให้แน่น ให้แขนของเขาถูกบิด

4. ขณะนี้จะหันหลังให้คู่ต่อสู้ ให้ก้าวเท้าซ้ายถอยหลังไป 1 ก้าว เพื่อให้ไปอยู่ข้างหลังเขา และ ให้อยู่ต่อหน้าแผ่นหลังของคู่ต่อสู้พอดี

5. ใช้มือซ้าย จับไปที่ต้นแขนซ้ายของเขาคู่ต่อสู้ ดึงมาด้านขวา

6. ในขณะเดียวกันก็ให้ดัดแขนขวาของคู่ต่อสู้กดเข้ากับกลางหลังของเขา

7. ยิ่งออกแรงกดมือขวาเข้ากับแผ่นหลัง และดึงแขนซ้ายเข้ามาทางขวาเท่าไหร่ คู่ต่อสู้จะยิ่งเจ็บปวดจนทนไม่ไหว

5) เมื่อถูกบีบคอกดลงพื้น

เมื่อถูกบีบคอกดพื้น และคู่ต่อสู้นั่งคล่อมบนตัว เป็นท่าที่ผู้ถูกกระทำมีข้อจำกัดในการขัดขืนอย่างมาก เนื่องจากถูกแรงกดทับจากข้างบน และยังไม่สามารถดิ้นหนีลงข้างล่างได้อีกเพราะติดพื้น อาจคิดว่าคงไม่สามารถดิ้นหลุดจากการกระทำนี้ได้ แต่จริงๆแล้ว สามารถดิ้นหลุดและตอบโต้กลับคืนได้อย่างไม่ยาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ใช้มือซ้ายเอื้อมมาจับที่มือซ้ายของฝ่ายตรงข้าม โดยให้เอานิ้วหัวแม่มือแตะตรงกลางหลังมือของคู่ต่อสู้ ส่วนนิ้วที่เหลือสอดไว้ใต้ฝ่ามือบริเวณโคนนิ้วก้อยของคู่ต่อสู้

2. บิดมือของคู่ต่อสู้ทวนเข็มนาฬิกา โดยใช้แรงของนิ้วหัวแม่มือเป็นตัวดัน และใช้นิ้วที่เหลือเป็นตัวงัด

3. ใช้มือขวา ยกขึ้นมาจับที่ข้อศอกซ้ายของคู่ต่อสู้ แล้วดันพลิกไปทางด้านซ้าย (ถึงคู่ต่อสู้ไม่ได้งอศอกเหมือนในรูปก็ไม่เป็นไร จับศอกของเขาแล้วบิดแล้วดันไปได้เลย)

4. ใช้มือขวา ดันข้อศอกซ้ายของคู่ต่อสู้ออกต่อไปให้สุด โดยมือซ้ายอย่าเพิ่งปล่อยออกจากมือของคู่ต่อสู้ จนคู่ต่อสู้ถูกพลิกออกไปหัวขมำข้างตัว

5. ย้ายมือขวาจากข้อศอกของคู่ต่อสู้ มาจับที่มือซ้ายของคู่ต่อสู้ โดยใช้นิ้วหัวแม่มือของมือขวาแต่ที่หลังฝ่ามือซ้ายของคู่ต่อสู้ ส่วนนิ้วที่เหลือของมือขวา อ้อมไปจับที่โคนนิ้วหัวแม่มือซ้ายของคู่ต่อสู้

6. ใช้แรงจากทั้งมือขวาและมือซ้าย ช่วยกันบิดมือของคู่ต่อสู้ต่อไปอีก และใช้ข้อศอกขวาดันไปที่หลังของคู่ต่อสู้ด้วยจะเป็นการเสริมแรง และตอกย้ำให้คู่ต่อสู้ดิ้นไม่หลุด

7. คู่ต่อสู้จะไม่สามารถฝืนต้านทานแรงได้ และอยู่ในการควบคุมโดยดุษฎี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) เมื่อถูกบีบคอจากมือข้างเดียว

คู่ต่อสู้ที่ตัวใหญ่และแข็งแรง สามารถที่จะบีบคอคนได้ด้วยมือเพียงข้างเดียว เขาจะใช้นิ้วหัวแม่มือพร้อมกับนิ้วที่เหลือบีบจิกที่หลอดลม ทำให้หายใจไม่ออกได้ อีกทั้งมืออีกข้างของเขายังเป็นอิสระคอยเล่นงานได้อีก ให้ตอบโต้ดังนี้

1. ใช้มือข้างที่อยู่ฝั่งเดียวกับมือของคู่ต่อสู้ เอื้อมขึ้นมา ใช้นิ้วหัวแม่มือแตะบนตรงกลางหลังมือของเขา แล้วใช้นิ้วกลางเอื้อมมาอีกด้านเกี่ยวที่บริเวณโคนนิ้วหัวแม่มือด้านฝ่ามือของคู่ต่อสู้

2. บิดงัดพลิกมือของคู่ต่อสู้บิดออก (ตามเข็มนาฬิกา) โดยใช้แรงจากนิ้วกลางคอยงัด และใช้แรงจากนิ้วหัวแม่มือดันขึ้น

3. ถ้าจำเป็น หรือมีโอกาสที่จะทำได้ ให้ใช้มืออีกข้างเข้าช่วย โดยใช้นิ้วหัวแม่มืออีกข้าง ดันหลังมือของคู่ต่อสู้ให้พลิกออกไปตามแรงของมือที่ทำไว้ก่อนหน้า (ตามเข็มนาฬิกา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ข้อมือของเขาจะถูกบิดอย่างแรง และเจ็บจนขยับร่างกายส่วนอื่นมาสู้ก็ไม่ได้ เขาต้องเอียงตัวตามแรงบิด และจะเสียการควบคุมร่างกายส่วนอื่นทั้งหมด ไม่สามารถใช้มืออีกข้างได้

ข้อควรระวัง การกระทำในขั้นตอนทั้งหมด ต้องรวดเร็ว และสำเร็จก่อนที่เขาจะสามารถใช้มืออีกข้างที่ยังว่างอยู่ได้ หากทำสำเร็จก่อน มืออีกข้างของคู่ต่อสู้ก็จะไม่สามารถใช้การได้โดยปริยาย

7) เมื่อถูกล็อคไหล่

เมื่อถูกล็อคไหล่ คู่ต่อสู้จะสามารถกดเหยื่อให้ล้มคว่ำอย่างง่ายดาย ไม่สามารถเงยตัวขึ้นมาได้เลย การดิ้นรน มีแต่จะเจ็บปวด และอาจทำให้ไหล่หลุดได้ แต่การล็อคไหล่ก็มีจุดอ่อนที่สามารถหลุดออกจากล็อคได้อย่างง่ายๆ

1. อย่าฝืนการล็อค หรือใช้แรงฝืนงัดให้หลุด เพราะไม่มีทางสู้แรงผู้ที่อยู่ด้านบนได้ ให้พยายามตามน้ำไปก่อน เพื่อให้ล็อคผ่อนคลาย

2. ใช้แขนข้างที่เป็นอิสระ ยื่นไปยังพื้น เพื่อรอรับการล้มลงไปที่พื้นอย่างกะทันหัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หย่อนหัวเข่า และ ผ่อนคลายข้อศอก แล้วยื่นมือข้างที่เป็นอิสระลงค้ำพื้น จะรู้สึกว่าล็อคเริ่มคลาย และบรรเทาความเจ็บปวดลง

4. ก้มตัวลงคุกเข่าบนพื้น จะพบว่า ข้อศอก และแขน เริ่มถูกปล่อยออกจากวงล็อคของคู่ต่อสู้

5. เหยียดแขนขึ้นไป ที่คอของคู่ต่อสู้ รีบบิดแขนกลับคืนมาให้อยู่ในสภาพปกติ ขณะนี้แขนและไหล่จะเป็นอิสระ สามารถดึงออกจากล็อค หรือทำการโต้ตอบกลับคืนโดยการเอื้อมไปล็อคคอคู่ต่อสู้ก็ได้

บางครั้งการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อที่ผิดธรรมชาติ อาจทำให้เกิดตะคริวได้ ซึ่งสามารถป้องกันการเป็นตะคริวบ่อยๆ ได้โดยรับประทานอาหารที่มี ธาตุโพแทสเซียม แมกนีเนียม แคลเซียม ที่ช่วยดูแลการทำงานของเส้นประสาทและกล้ามเนื้อ เช่น กล้วย น้ำส้ม กะทิ และควรดื่มน้ำให้มากๆ

8) เมื่อถูกบีบต้นแขนและจิกใต้วงแขน

หากถูกจับต้นแขน และออกแรงจิกหรือบีบหัวแม่มืออย่างแรงบริเวณใต้วงแขนรักแร้ จะทำให้เจ็บปวดมาก เพราะบริเวณนี้มีเส่นประสาทที่ไวต่อการสัมผัส ดังนั้นผู้ถูกกระทำ จึงมักจะไม่สามารถขัดขืนดิ้นรนได้

1. ใช้มือข้างที่ถูกบีบเอื้อมขึ้นไปเกี่ยวแขนของคู่ต่อสู้ แล้วใช้ข้อพับแขนหนีบล็อคข้อมือของคู่ต่อสู้ไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ใช้มืออีกข้างหนึ่ง เข้าร่วมออกแรงกดแขนของคู่ต่อสู้ลง

3. กดแขนของคู่ต่อสู้ในลักษณะกึ่งการดึงเข้าหาตัว ซึ่งจะต้องก้มตัวไปข้างหน้าด้วยเล็กน้อย

4. คู่ต่อสู้จะไม่สามารถฝืนแรงได้ และเซเอียงตัวตามแรงกด เมื่อคู่ต่อสู้อยู่ในความควบคุมแล้ว สามารถที่จะเตะตัดขาให้ล้มได้

9) มือถูกจับมือล็อคไว้ทั้งคู่

สำหรับผู้หญิงซึ่งมีแรงน้อย เมื่อถูกจับมือทั้งสองไว้ จะไม่สามารถดิ้นหลุดได้ง่าย และอาจจะถูกฝ่ายตรงข้ามบีบจนเจ็บปวดทนไม่ได้

1. ผ่อนคลายตามน้ำไปก่อน เพื่อให้คู่ต่อสู้ตายใจ และผ่อนแรง ถ้ายิ่งฝืน คู่ต่อสู้จะยิ่งเกร็งยิ่งเพิ่มแรง

2. ถ่ายเทน้ำหนักตัวลงบนเท้าซ้าย ทรุดตัว ลดมือทั้งสองข้างให้ต่ำลง เพื่อลดแรงกดของคู่ต่อสู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เหวี่ยงมือทั้งสองข้างออก แล้วเหวี่ยงเข้ากระแทกมือทั้งสองข้างให้กระทบกันอย่างรวดเร็ว ให้หัวแม่มือของคู่ต่อสู้กระแทกกันจะเกิดความเจ็บปวด

4. เตะเท้าขวาตัดล่าง[1] ไปยังข้อเท้าซ้ายด้านในของคู่ต่อสู้ จะทำให้คู่ต่อสู้เจ็บปวด และไม่ทันระวังตัว

5. เหวี่ยงมือทั้งคู่ออกจากกันอย่างแรงและรวดเร็ว จะทำให้หลุดจากการถูกจับมือล็อคไว้อย่างง่ายดาย

10) เมื่อถูกล็อคคอจากด้านหลัง

การล็อคคอจากด้านหลัง เป็นท่าที่อันตราย สามารถทำให้ผู้ถูกกระทำคอหัก หรือขาดอากาศหายใจได้

[1] เตะตัดล่าง หมายถึง การเตะที่มีวิถีโค้งขึ้นเล็กน้อยแล้วตัดขนานกับพื้น หรือตัดลงสู่พื้น หรือตัดเป็นเส้นตรง เป้าหมายอยู่ตั้งแต่ระดับโคนขาลงมา ที่ข้อเท้า ข้อเข่า ต้นขา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เอนกายโน้มไปด้านหลังเล็กน้อย พิงอยู่บนร่างของคู่ต่อสู้

2. ใช้มือขวาจับชายแขนเสื้อหรือจับแขนบริเวณเหนือข้อศอกขวาของคู่ต่อสู้ (ปกติคู่ต่อสู้จะใช้แขนขวาในการล็อคคอ)

3. ใช้มือซ้ายจับข้อมือขวาของคู่ต่อสู้ให้แน่น

4. ก้าวเท้าขวาไปด้านหลัง ให้เท้าออกไปนอกขาของคู่ต่อสู้ ให้ขวางขาขวาของคู่ต่อสู้ไว้ ระยะในการก้าวเท้า ให้พอดีที่จะสามารถย่อตัวได้สะดวก และสามารถใช้สะโพกกระแทกคู่ต่อสู้ได้อย่างแรงพอ

5. ย่อตัวลงอย่างรวดเร็ว ให้หัวเข่าของขาขวาลงสู่พื้นให้ได้มากที่สุด

6. ในขณะเดียวกันนั้นให้ดึงกระชากแขนขวาของคู่ต่อสู้ลงมาอย่างแรง พร้อมกับใช้สะโพกกระแทกกับโคนขาขวาของคู่ต่อสู้อย่างแรง

7. ในขณะเดียวกันนั้นก็ให้โน้มตัวไปข้างหน้า เฉียงซ้ายเล็กน้อย เพื่องัดตัวคู่ต่อสู้ขึ้น

* ข้อ 5-6-7 ต้องกระทำพร้อมๆกัน

8. เหวี่ยงทุ่มคู่ต่อสู้ออกไปข้างหน้า คู่ต่อสู้จะถูกเหวี่ยงฟาดลงบนพื้นดินอย่างแรง

เทคนิคที่จะช่วยให้การทุ่มคู่ต่อสู้ได้สำเร็จ ต้องพยายาม ทำให้คู่ต่อสู้เสียการทรงตัว โดยการกระแทก หรือขัดขา จึงจะทำให้เขาฝืนการกระทำไม่ได้ และต้องทำอย่างรวดเร็วโดยที่คู่ต่อสู้ไม่ทันตั้งตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11) เมื่อถูกหักแขนไขว้หลัง

เมื่อโดนหักแขนไขว้หลัง จะดิ้นรนได้อย่างยากลำบาก เพราะจะเจ็บปวดมาก เป็นท่าที่คู่ต่อสู้มักใช้ในการควบคุมตัวเหยื่อ

ตามปกติแล้ว คู่ต่อสู้จะหักแขนไขว้หลังไว้เพียงแขนข้างเดียว และปล่อยแขนอีกข้างหนึ่งของไว้ ในที่นี้สมมุติว่าคู่ต่อสู้ล็อคแขนขวาไว้ ส่วนแขนซ้ายยังเป็นอิสระ

1. ให้เอนตัวล้มไปทางด้านหลังเล็กน้อย พิงคู่ต่อสู้ไว้ แล้วพยายามทำให้เกิดความคลายตัวพอที่จะเคลื่อนไหวได้สะดวกขึ้น

2. ทิ้งน้ำหนักตัวลงบนเท้าข้างขวา

3. ยกแขนข้างซ้ายขึ้นข้ามไหล่ขวาของคู่ต่อสู้ แล้วสอดมือลอดลงไปใต้แขนขวาของคู่ต่อสู้

4. ใช้มือซ้าย เอื้อมไปจับที่ข้อมือซ้ายของคู่ต่อสู้ไว้ให้มั่น ขณะนี้แขนทั้งสองข้างจะเป็นลักษณะคล้ายตะเกียบที่คีบล็อกแขนขวาของคู่ต่อสู้ไว้

5. ใช้เท้าซ้ายถีบยันไปที่โคนขาขวาของคู่ต่อสู้ ทำให้คู่ต่อสู้เสียการทรงตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. รีบเหวี่ยงหมุนตัววนขวา พร้อมกับก้มตัวลงอย่างรวดเร็ว ใช้แรงจากแขน (ที่เหมือนตะเกียบ) และแรงบิดเอว งัดเหวี่ยงแขนขวาของคู่ต่อสู้ปข้างหน้า

7. หากทำสำเร็จ คู่ต่อสู้จะถูกเหวี่ยงทุ่มให้พลิกล้มฟาดพื้นอย่างแรง

เมื่อจะทุ่มคู่ต่อสู้ ต้องใช้พลังแรงกายทั้งหมัดเท่าที่มีอยู่ และใช้การเหวี่ยงหมุนที่รุนแรงและรวดเร็วเข้าช่วย จึงจะสามารถทำให้เกิดผลสำเร็จได้

12) เมื่อถูกบีบคอทางด้านหลัง

เมื่อถูกติดตามจากทางด้านหลัง แล้วคู่ต่อสู้เข้ามาใช้มือทั้งคู่บีบคอจากทางด้านหลัง

1. เอื้อมมือทั้งสองไปคว้าจับข้อมือของคู่ต่อสู้
2. พยายามแยกมือของคู่ต่อสู้ให้คลายออกจากคอ ให้แรงบีบส่วนคอผ่อนคลายลงบ้าง
3. กำจับข้อมือทั้งสองข้างของคู่ต่อสู้ไว้ให้แน่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. หมุนตัวไปทิศทางซ้ายหลังอย่างรวดเร็ว โดยให้เท้าซ้ายรับน้ำหนักตัว ย่อเขาลงเล็กน้อย

5. ใช้มือซ้ายดึงมือซ้ายของคู่ต่อสู้ให้ต่ำลง

6. จากนั้นให้มือขวาออกแรงเหวี่ยงมือขวาของคู่ต่อสู้ ข้ามหัวเหวี่ยงไปทางซ้าย (คล้ายกับการใช้มือขวาฟาดแส้) ให้กระทำในลักษณะการเหวี่ยงทุ่ม โดยใช้แรงบิดของเอวช่วย พร้อมโน้มข้างขวาของลำตัวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วและรุนแรง

7. หากทำสำเร็จ คู่ต่อสู้จะเสียหลักการทรงตัว แล้วล้มฟาดลงไป โดยเอาศีรษะลงพื้นเท้าชี้ฟ้า สิ้นท่าไปเลย

พึงระลึกว่า ในสถานการณ์ถูกล็อกจริง มักจะไม่มีแรงพอที่จะไปแยกมือคู่ต่อสู้ออกได้โดยตรง แต่ใช้การบิดหมุนตัว ช่วยให้หลุดรอดออกมาได้เสมอ

13) เมื่อถูกกระชาก หรือจิกผม

คนที่ไว้ผมยาว โดยเฉพาะคุณสุภาพสตรี มักจะถูกเล่นงานโดยการกระชากหรือจิกผมได้โดยง่าย ซึ่งทำให้เจ็บมาก จนไม่สามารถขัดขืนต่อสู้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้ใช้วิธีล็อกมือคู่ต่อสู้ให้แน่น แล้วบิดอย่างแรง ยกตัวอย่างสมมุติคู่ต่อสู้เข้ามาคว้าจับดึงเส้นผมจากทางเบื้องหลัง

1. ให้เอนตัวล้มไปข้างหลังเล็กน้อย (เอนทั้งตัวอย่าเอนแต่คอ คอและลำตัวต้องอยู่ในแนวเดียวกัน) เพื่อให้การดึงเส้มผมผ่อนคลายลง จะช่วยลดความเจ็บ และทำให้คู่ต่อสู้ชะล่าใจ

2. ยกฝ่ามือทั้งสองข้างขึ้นไปตะปบไว้บนมือของคู่ต่อสู้ กดมือของคู่ต่อสู้ให้แนบแน่นกับศีรษะ พร้อมกับกำล็อกมือคู่ต่อสู้ไว้ให้มั่น

3. หมุนต้วพร้อมกับศรีษะในทิศทางเวียนขวา หรือหมุนออกนอกตัวคู่ต่อสู้ โดยก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ส่วนเท้าขวาก้าวไปข้างหลัง พร้อมกับหมุนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. จะทำให้ข้อมือของคู่ต่อสู้หักงอเจ็บปวดอย่างรุนแรง จนไม่สามารถกำมือดึงเส้นผมไว้ได้อีกต่อไป

พึงจำไว้ว่าในขั้นตอนที่ 2 และ 3 ในขณะปฏิบัติ ต้องออกแรงกดให้แน่น และแรงล็อคมือให้มั่น อย่าให้มือของคู่ต่อสู้หลุดออกห่างจากศรีษะ

14) เมื่อถูกบีบคอทางด้านหน้า

การบีบคอ คือหนึ่งในวิธีการยอดฮิต ที่คู่ต่อสู้จะใช้ทำร้าย หมายชีวิตด้วยมือเปล่า

เมื่อถูกบีบคอ ให้ใช้วิธีการใด วิธีการหนึ่ง หรือทั้งสองวิธีต่อไปนี้ แล้วแต่สถานการณ์จะอำนวย เพื่อใช้ในการปลดมือพร้อมจู่โจมกลับ

ก. วิธีประสานมือแหวก

1. นำมือทั้งสองข้างประสานกันไว้ข้างล่าง

2. ยกแขนทั้งสองข้างแหวกระหว่างแขนของคู่ต่อสู้ ด้วยความรวดเร็วอย่าให้ตั้งตัว

3. เมื่อแขนของคู่ต่อสู้หลุดจากคอ ให้รีบใช้มือทั้งสองข้างที่ประสานกันไว้แล้ว ทุบกระแทกที่ดั้งจมูกของคู่ต่อสู้ทันที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. วิธีหักนิ้วก้อย

1. ใช้มือทั้งสองข้างจับไปที่มือของคู่ต่อสู้
2. ใช้นิ้วหัวแม่มือค่อยๆ เกี่ยวงัดนิ้วก้อยของคู่ต่อสู้ขึ้นมา แล้วหักไปด้านหลังของคู่ต่อสู้
3. คู่ต่อสู้จะรู้สึกเจ็บ และต้องย่อตัวลงโดยอัตโนมัติเพื่อคลายความเจ็บปวด
4. จังหวะนั้น ให้ยกเข่าขึ้นกระแทกคางของคู่ต่อสู้โดยทันที ด้วยความรวดเร็ว

ทั้งสองวิธีที่กล่าวมา จะให้สำเร็จต้องมีความมั่นใจ กระทำด้วยความรวดเร็วและแรงพอในครั้งเดียว เพื่อไม่ให้คู่ต่อสู้ออกแรงต้านได้ทัน

15) เมื่อถูกรวบตัวจากด้านหลัง

เมื่อคู่ต่อสู้รวบจากด้านหลัง แถมยังล็อคแขนทั้งสองข้างกับลำตัวจนขยับไม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ให้แยกเท้าทั้งสอง กางขาออกเล็กน้อย แล้วก้มลง หากคู่ต่อสู้กอดไว้แน่น จนก้มไม่ได้ ให้งอนิ้วใช้ส่วนแข็งเขกไปบนหลังมือของคู่ต่อสู้ คู่ต่อสู้จะสะดุ้ง และคลายมือโดยอัตโนมัติ

2. ขณะเดียวกัน เอื้อมมือไปกับจับขาขอคู่ต่อสู้ข้างใดข้างหนึ่งที่ใกล้ที่สุด หรือถ้าโอกาสไม่อำนวย ให้จับขากางเกงก็ได้

3. จากนั้นให้รีบดึงขาของคู่ต่อสู้ พร้อมกับยืดตัวยืนขึ้นอย่างรวดเร็ว ใช้สะโพกกระแทกไปทางด้านหลังอย่างแรง

4. คู่ต่อสู้จะล้มหงายหลัง ศีรษะอาจจะฟาดไปยังพื้น จนแน่นิ่งหมดสติได้ในทันทีได้

5. หากยังไม่มั่นใจว่าคู่ต่อสู้สิ้นฤทธิ์แล้ว ให้นั่งทับกระแทกบนตัวคู่ต่อสู้ขณะที่ดึงขา จะทำให้คู่ต่อสู้จุกจนไม่สามารถลุกขึ้นได้อีก

เพียงเท่านี้ ก็สามารถพลิกสถานการณ์จากตกเป็นรอง มาเป็นต่อได้อย่างง่ายดาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.7 สรุปและวิเคราะห์เนื้อหาเรียนรู้ที่ใช้อบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ข้อมูลข้างต้นเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนรู้ที่ใช้สอนในหลักสูตรต่างๆ ที่ใช้เป็นกรณีศึกษา ซึ่งเนื้อหาบางเรื่องถูกใช้อบรมในทุกหลักสูตร ได้แก่

- กสิกรรมธรรมชาติ
- 9 ฐานเรียนรู้ (ถูกดึงมาใช้บางฐานตามความต้องการของหลักสูตร)
- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

และเนื้อหาเฉพาะที่ใช้กับบางหลักสูตรเท่านั้น ได้แก่

- หลักการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย ถูกใช้กับหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย
- ยุทธศาสตร์การบริหารภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถูกใช้กับหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน
- การป้องกัน เตือนภัย และฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต ถูกใช้กับโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต

ทางมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ ได้จัดทำเอกสารประกอบเนื้อหาในส่วนของ 9 ฐานเรียนรู้ เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของศูนย์ และฉบับพิมพ์แจกที่ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

และเนื้อหาในส่วนของการออกแบบพื้นที่ก็ได้จัดทำคู่มือ ออกแบบหลุมขนมครกในแบบของคุณ สำหรับโครงการพลังคนสร้างโลก (The Power of Human Energy) รวมพลังตามรอยพ่อของแผ่นดิน

นอกเหนือจากนี้ เนื้อหาเรื่องอื่นๆ ก็ไม่ได้มีการจัดทำคู่มือใดๆ อีก นอกจากการสอนในแต่ละหลักสูตรเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ

2.6.1 พันธมิตรที่ร่วมมือ

2.6.1.1 สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง

รูปที่ 2.6.1 สัญลักษณ์ของสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง

ประมวลองค์ความรู้-แรงบันดาลใจเพื่อสังคมแห่งการพึ่งตนที่ยั่งยืนเป็นรูปธรรม

สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง (สกพ.) (Institute of Sufficiency Economy: ISE)

"เป็นพื้นที่กลางที่รวบรวมตัวอย่างความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมของวิถีการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์พระราชา และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างจิตสำนึกและผลักดันให้เกิดความเข้าใจจนนำไปสู่การปฏิบัติจริงที่เป็นรูปธรรมในทุกภาคส่วนของสังคม"

จัดตั้งขึ้นจากการประชุมหารือกัน ณ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา ของ 4 องค์กร ได้แก่ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี โครงการส่งเสริมกสิกรรมไร้สารพิษ และมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2545 ต่อมาได้จัดตั้งมูลนิธิเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นในปี พ.ศ. 2548 โดยมีศาสตราจารย์ระพี สาคริก เป็นประธานมูลนิธิ (ศูนย์ข้อมูลการเมืองไทย, 2553)

ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต ของพสกนิกรชาวไทยทุกระดับ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ไว้ก็ตาม การปฏิบัติยังไม่เดินหน้าเท่าที่ควร

จากเหตุการณ์ดังกล่าว จึงได้มีการประชุมหารือกัน ณ โครงการส่วนพระองค์ส่วนพระองค์สวนจิตรลดาขององค์กร 4 องค์กร ได้แก่ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่งเสริมกสิกรรมไร้สารพิษ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา และมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ เห็นสมควรจัดตั้งสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นองค์กรอิสระในการระดมความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการขับเคลื่อน เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2545 โดยขอยืมตัวนายธีระ วงษ์เจริญ หัวหน้างานวิชาการเกษตร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.จันทบุรี มาทำหน้าที่ผู้อำนวยการสถาบันเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้คณะกรรมการบริหาร ชุดผู้ก่อตั้ง จำนวน 10 ท่าน ได้แก่

1. นายวิวัฒน์	ศัลยกำธร	ประธานกรรมการ
2. นายเอ็นนู	ซื่อสุวรรณ	รองประธานกรรมการ
3. นายพรชัย	จุฑามาศ	กรรมการ
4. นายอนันต์	พันธุ์สวัสดิ์	กรรมการ
5. นายศุภพงษ์	กฤษณกาญจน์	กรรมการ
6. นางภาพรณ์	ลิ้มศุภรัตน์	กรรมการ
7. นายอำนาจ	หมายยอดกลาง	กรรมการ
8. นายธีระ	วงษ์เจริญ	กรรมการและเลขานุการ
9. นางเทพีพรรณ	ทองจันทร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
10. ดร.ปิยรัษฎ์	ปริญญาพงษ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยในช่วงแรกสังกัดภายใต้มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ ต่อมาวันที่ 12 กันยายน พ.ศ.2548 ได้รับอนุญาตให้จัดตั้ง มูลนิธิเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานของมูลนิธิ ดังนี้

1. นายพรชัย	จุฑามาศ	ประธานกรรมการ
2. นายวิวัฒน์	ศัลยกำธร	รองประธานกรรมการ
3. นางเบญจรัตน์	อนันต์พงษ์สุข	กรรมการและเหรัญญิก
4. นายทรงศักดิ์	วงศ์ภูมิวัฒน์	กรรมการและเลขานุการ

วัตถุประสงค์

1. เป็นศูนย์ประสานงานแหล่งข้อมูล จุดเรียนรู้ การให้บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2. สร้างเครือข่ายขยายผลให้มีการเรียนรู้ และให้ความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมของประชาชนให้อยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

3. สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการรวมตัว สร้างขยายเครือข่ายชุมชน พึ่งตนเอง ทั่วภูมิภาคของประเทศไทย

4. ให้ความร่วมมือแก่หน่วยราชการ เอกชน และสถาบันต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและที่เกี่ยวข้อง

5. ดำเนินการหรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณะประโยชน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองใดๆ

พันธกิจ

1. รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ หลักคิดและวิธีการของวิถีการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนไปสู่ข้อมูลที่พร้อมใช้งาน

2. ปลูกฝังและบ่มเพาะวิถีการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนให้เกิดการปฏิบัติจริงทั้งรายบุคคล องค์กร และชุมชน

3. รวบรวมตัวอย่างความสำเร็จของการพึ่งตนเองและการพึ่งกันเองอย่างยั่งยืน เพื่อให้สามารถเป็นต้นแบบในการนำไปปฏิบัติจริงในบริบทที่แตกต่างกัน

4. สนับสนุนและส่งเสริมให้วิถีการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนเกิดเป็นนโยบายในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

ผลงานที่ผ่านมา

- จัดแรลลี่การกุศล เศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน คนรักสุขภาพ สมทบทุนสร้างห้องปฏิบัติ การวิเคราะห์สารพิษตกค้าง โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จำนวน 1,500,000 บาท
- รณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การพึ่งตนเอง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชาวบ้านครอบคลุมทั่วประเทศ

เส้นทางสู่ความพอเพียง

1. สร้างคน เพื่อให้คนไปสร้างตัวอย่างของความสำเร็จ
2. สร้างสื่อ รณรงค์ เผยแพร่
3. ระดมสรรพกำลังฟื้นฟูฐานทรัพยากร
4. จัดตั้งศูนย์ต้นแบบ/เครือข่าย
5. ขยายผล

การติดต่อ หรือติดต่อไปที่มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

ที่อยู่ เลขที่ 5 หมู่ 6 ถ.ติวานนท์ 38 ซ.ทานสัมฤทธิ์ 13 ต.ท่าทราย อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

อีเมล be.sufficient@gmail.com

เว็บไซต์ www.ise.or.th

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1.2 ธรรมธุรกิจ

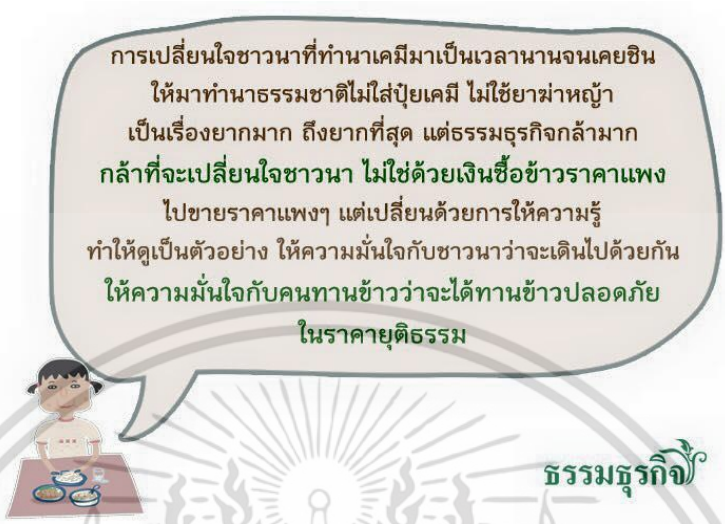

รูปที่ 2.6.2 สื่อประชาสัมพันธ์ของธรรมธุรกิจ 1

"ธรรมธุรกิจ ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเพื่อสร้างระบบธุรกิจที่เป็นธรรม สร้างระบบอาหารที่เป็นธรรม ชาวนาต้องอยู่ได้เลี้ยงครอบครัวได้ด้วยความภาคภูมิใจ ผู้แปรรูป ผู้ค้าส่งผู้ค้าปลีกอยู่ได้ ผู้บริโภคอยู่ได้ด้วยอาหารธรรมชาติที่สะอาดปลอดภัยและราคาที่ทุกคนซื้อได้ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาก็เชื่อมั่นว่าจะทำให้อาหารธรรมชาติให้ราคาใกล้เคียงกับอาหารเคมีได้

ธรรมธุรกิจจะเติบโตได้โดยมีผู้คนที่เกี่ยวข้องกับระบบอาหารทั้งหมดมาลงขันร่วมกัน ซื้อหุ้นเป็นเจ้าของร่วมกัน ทั้งชาวนา ผู้แปรรูป ผู้ค้าขาย และผู้บริโภคต้องมาเชื่อมต่อกัน มาเป็นครอบครัวเดียวกัน อาหารไม่ควรเป็นสินค้าที่ต้องทำกำไรสูงสุด เพราะอาหารคือชีวิต ทุกชีวิตควรต้องได้รับอาหารที่ดี ปลอดภัยอย่างเท่าเทียมกัน

ผมจึงอยากชักชวนผู้คนที่ยังกินอาหารอยู่ และคิดอยากให้ระบบอาหารถูกพัฒนาไปในแนวทางที่ปลอดภัยมากขึ้น และยั่งยืนมากขึ้นจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลานยังมีอาหารที่ดีเหลือไว้ให้ลูกหลานเลี้ยงชีพได้ต่อไป จึงขอเชิญ มาร่วมกันทำบุญลงขันซื้อหุ้น เพื่อร่วมสร้างระบบอาหารที่เป็นธรรมไว้ให้ลูกหลาน เพียงหุ้นละ 101 บาท ไม่จำเป็นต้องซื้อมากคนละ 5 หุ้น 10 หุ้นก็ได้ตามฐานะและกำลังของตัวเอง"

- โจน จันใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.3 สื่อประชาสัมพันธ์ของธรรมธุรกิจ 2

รู้จักกับธรรมธุรกิจ

ธุรกิจโดยทั่วไปมีเป้าหมาย คือ กำไรสูงสุดจากเงินที่ลงทุนไป เมื่อได้กำไรมาแล้วค่อยมาตอบแทนสังคมทีหลัง (CSR) แต่ธรรมธุรกิจ หวังกำไรทางสังคม กำไรที่ได้มาก็นำมาพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีกำลังพัฒนาสังคมต่อไป สิ่งที่สำคัญสำหรับธรรมธุรกิจและแตกต่างกับธุรกิจอื่นๆ คือ ใจที่มีธรรม ใจที่รอบรู้ รอบคอบ และต้องระมัดระวัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธรรมธุรกิจ ยึดในศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารองค์กร ด้วยการเป็นต้นแบบตัวอย่าวความสำเร็จจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับธุรกิจ ใช้ธรรม นำ ธุรกิจ และใช้บันได 9 ขั้น สู่เศรษฐกิจพอเพียง จนเกิดความมั่งคั่ง ยั่งยืน ได้จริง

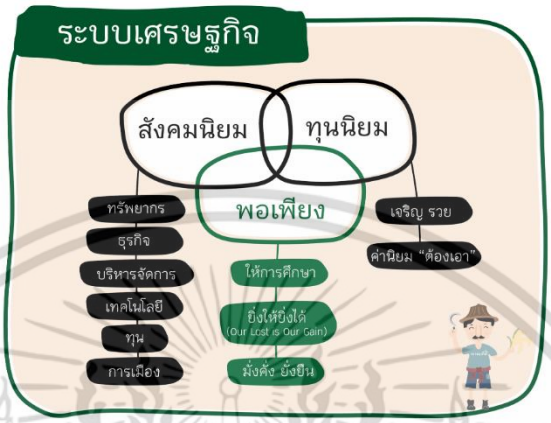

ทั้ง 3 ระบบเศรษฐกิจ มีส่วนที่เหมือนกัน และแตกต่างกันอยู่ในสิ่งที่เหมือนกันนั้น แน่นอนที่สุดคือ การบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การบุคคล เป็นต้น แต่สิ่งที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนของระบบเศรษฐกิจพอเพียง คือ ใจที่พอเพียง ใจที่มุ่งมั่นจะ ให้เป็นหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีหลายกลุ่มหลายองค์กร อธิบายหลายรูปแบบ ได้แก่ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข หรือปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูกเหลือค่อยเอาไปขาย ส่วนรูปแบบที่อาจารย์ยักษ์นำมาเผยแพร่ คือ บันได 9 ขั้นสู่เศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็นขั้นพื้นฐานและขั้นก้าวหน้า

ขั้นพื้นฐานนั้น ได้แก่ พอกิน พอใช้ พออยู่ พอร่มเย็น จากการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง บนโคก และมีหนองน้ำไว้เป็นแก้มลิงยามน้ำหลาก และสำรองน้ำไว้ใช้ยามน้ำแล้ง ที่สำคัญต้องเป็นนาธรรมชาติ หัวคันนาสูงกว้าง กุ้ง หอย ปู ปลา จะมาอาศัย ไม่ได้ปลูกข้าวไว้ขายแต่เพียงอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดียว ยังสามารถเอาพืชผัก ผลไม้ ธรรมชาติ ไปขายได้ในขั้นที่ 8 หลังจากเอาที่ทำบุญ ทำทาน และเก็บรักษาแปรรูปเสียก่อน จนท้ายที่สุดจะมีเพื่อนเป็นเครือข่าย เป็นขบวนบุญ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน จังหวัดและประเทศ รวมทั้งระดับโลก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเตือนไว้แล้วใน ส.ค.ส. ปีพ.ศ.2557 ว่าจะเกิดระเบิด 4 ลูก คือ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด เศรษฐกิจล้มสลาย และปัญหาความแตกแยกทางการเมือง

ธรรมธุรกิจ จึงขอเป็นส่วนหนึ่งในการเผยแพร่ศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการลงมือทำให้เป็นตัวอย่างความสำเร็จ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับธุรกิจ เป็นการปฏิบัติบูชาคำสอนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คนปลูกและคนกิน โดนเอารัดเอาเปรียบ จากพ่อค้าคนกลาง คนปลูกโดนกดราคารับซื้อ คนกินต้องซื้อแพงกว่าที่ควรจะเป็นเพราะการแข่งขันทางธุรกิจ เพื่อให้ได้กำไรสูงสุด ต้นทุนต่ำสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธรรมธุรกิจ มุ่งมั่นที่จะเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ใช้ธรรมในการพิจารณาแก้ปัญหา ดังนั้น กำไรทางสังคมจึงเป็นเป้าหมายของธรรมธุรกิจ ไม่ใช่กำไรที่เป็นตัวเงิน แต่หากมีกำไรที่สมควรแก่ธรรมที่จะได้รับ ก็จะเอามาทำประโยชน์ก่อน เหลือก็จะคืนให้คนลงขันธรรมธุรกิจ

ประโยชน์ที่แต่ละกลุ่มจะได้รับจากธรรมธุรกิจนี้ มีดังนี้

คนปลูกข้าว : ต้นทุนในการเพาะปลูกต่ำลงแน่นอนเพราะเลิกใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีทุกชนิด ไม่ใช่ลด ละ แล้วค่อยเลิก ต้องเลิกทันที แต่ผลผลิตต่อไรกลับสูงขึ้นทันทีที่เลิกทำนาเคมี ซึ่งธรรมธุรกิจได้พิสูจน์แล้วว่าทำได้จริง สุขภาพทั้งกายและใจก็จะดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และยังสามารถพึ่งตนเองได้ เพราะเข้าใจในความพอเพียง ยิ่งคนไหนสามารถทำโคก หนอง นา ได้เต็มรูปแบบ จะมั่งคั่ง ยั่งยืนแน่นอน

คนซื้อข้าวหรือท่าข้าว : ก็จะมีปริมาณการค้าข้าวเปลือกที่เพิ่มขึ้นจากผลผลิตข้าวต่อไร่ของชาวนาที่เพิ่มขึ้นจากพื้นที่เพาะปลูกเท่าเดิม ค้าขายก็ง่ายขึ้นเพราะมีตลาดแน่นอน

คนสีข้าว : ได้ประโยชน์ถึง 3 ชั้น

ข้าวธรรมชาติเป็นข้าวที่สมบูรณ์ ไม่มีเม็ดข้าวลีบหรือมีน้อยมาก แตกต่างจากข้าวเคมีที่มีสิ่งเจือปนมาก เมื่อข้าวสมบูรณ์ น้ำหนักข้าวกล้อง (ข้าวรวม) หลังกะเทาะเปลือกออกแล้วก็จะมากตามไปด้วย ที่สำคัญเปอร์เซ็นต์สีข้าว หรือคุณภาพการขัดสี ก็จะดีมากขึ้น ข้าวแตกหักน้อยลง และยังได้ความเป็นธรรมชาติของข้าวที่ไร้สารเคมี

คนขายข้าว (ยี่ปั๊วหรือส่งออก) : ได้บุญแน่นอนที่ไม่ได้ขายข้าวมีพิษเคมีให้คนกิน ขายก็ง่ายขึ้นเพราะขายราคาตลาดเท่าเดิม

คนกินข้าว : สุขภาพดี ได้กินข้าวธรรมชาติในราคาที่เป็นธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

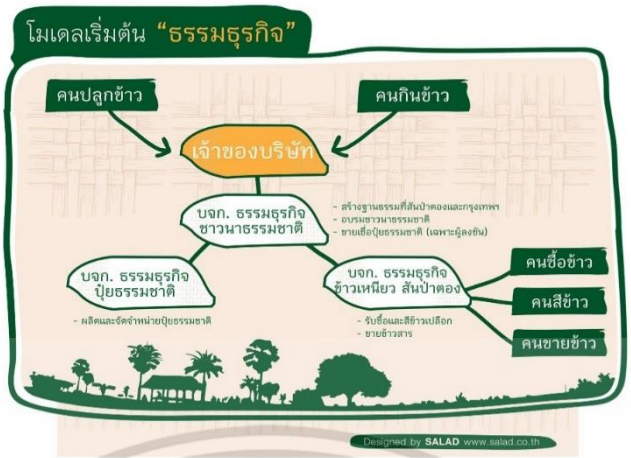

คนปลูกข้าวกับคนกินข้าว จะเป็นเจ้าของบริษัท ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ จำกัด ร่วมกัน นำเงินไปสร้างฐานธรรมฯสันป่าตอง (เชียงใหม่) และกรุงเทพฯ (หน้าวัดพระรามเก้า)

ไปอบรมชาวนาธรรมชาติ ไปขายเชื่อปุ๋ยธรรมชาติ (เฉพาะชาวนาที่ลงขัน คือ ผ่านการอบรมแล้วเท่านั้น) ซึ่งบริษัทไม่ได้ต้องการขายตลอดไป เมื่อชาวนาหมักปุ๋ยเองได้แล้ว (ต้องใช้เวลาหมักอย่างน้อย 1 ปี จึงจะมีประสิทธิภาพสูง) จนทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่มากกว่าเคมี เมื่อชาวนาสามารถทำได้เองก็ไม่จำเป็นต้องมาซื้อกับบริษัท

ถ้าหากคนลงขันมากจนมีฐานะและกำลังมากพอ ก็จะขยายธุรกิจไปที่ ธุรกิจโรงสีข้าว คือ บริษัท ธรรมธุรกิจ ข้าวเหนียวสันป่าตอง จำกัด โดยตอนนี้ ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ ลงขันอยู่ด้วย 1 แสนบาทในทุนจดทะเบียนของธรรมธุรกิจ ข้าวเหนียวสันป่าตอง 10 ล้านบาท ซึ่งจะเริ่มเช่าโรงสีศิริภิญโญดำเนินธุรกรรม รับซื้อข้าวธรรมชาติและข้าวเคมีจากท่าข้าวที่ลงขันร่วมกัน มาสีเป็นข้าวกล้องเหนียวและข้าวสารเหนียว ขายให้กับยี่ปั๊วที่ร่วมลงขันกัน ในยี่ห้อ ขันทองสำหรับข้าวธรรมชาติ และขันเงินสำหรับข้าวเคมี

หากมีฐานะมากกว่านั้นอีก หรือว่าที่ประชุมคนลงขัน มีมติให้เพิ่มทุนในบริษัท อะกริเนเจอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ผลิตปุ๋ย ยี่ห้อ ธรรมชาติ แล้วนำกำไรมาสร้างศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้องตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงทุกวันนี้ แล้วเปลี่ยนชื่อบริษัท เป็น บริษัท ธรรมธุรกิจ ปุ๋ยธรรมชาติ จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภารกิจหลักแรก ของบริษัท ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ จำกัด คือ การส่งเสริมสนับสนุนการทำนาธรรมชาติ เลิกใช้สารเคมี (ไม่ใช่ลด ละ แต่ให้เลิกทันที) ในพื้นที่ 1 ล้านไร่ ในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ที่ทางบริษัท ธรรมธุรกิจ ข้าวเหนียวสันป่าตอง จำกัด จะได้รับซื้อมาธรรมธุรกิจ ให้เป็นต้นแบบตัวอย่างความสำเร็จ หลังจากนั้นถ้ามีฐานะและกำลัง เพียงพอก็จะขยายพื้นที่ไปยัง เชียงราย เพื่อธรรมธุรกิจ ข้าวหอมมะลิเชียงราย ต่อไป

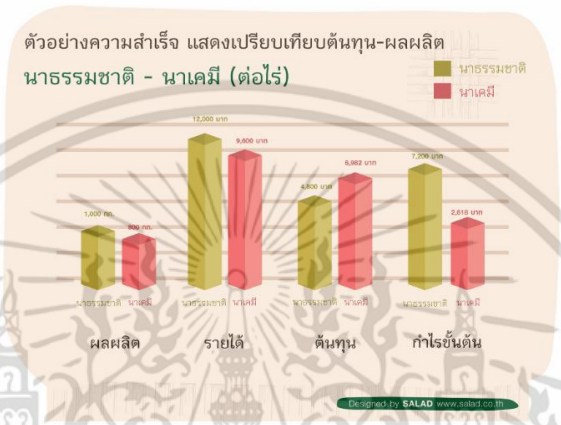

ตัวอย่างความสำเร็จ เดือนมิถุนายน พ.ศ.2556

ธรรมธุรกิจ ได้นำชาวนาเชียงใหม่ลำพูน มาอบรมหลักสูตรชาวนาธรรมชาติ ที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จำนวน 90 คน แต่เหลือที่กลับไปทำนาธรรมชาติจริงๆ เพียง 30 คน เนื้อที่ประมาณ 60 ไร่ เพราะให้ทุกคนทำเพียงคนละ ไร่สองไร่ เพื่อทดสอบ เปรียบเทียบกับนาเคมีของตัวเองที่เหลือ

เริ่มเพาะปลูกกันเดือน กรกฎาคม เก็บเกี่ยวเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นทันทีหลังจากเลิกทำนาเคมี รายได้เลยเพิ่มขึ้น ต้นทุนก็ลดลง กำไรขั้นต้นสูงขึ้นชัดเจน ซึ่งตอนนั้นยังซื้อปุ๋ยธรรมชาติจากบริษัทมาใช้ เพราะยังหมักเองไม่ครบ 1 ปี หากไม่ต้องซื้อก็ลงต้นทุนลงได้อีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่เพียงชาวนาธรรมชาติเท่านั้นที่จะมั่งคั่งยั่งยืนได้จริง แต่คนไทยทั้งแผ่นดินก็จะมั่งคั่งยั่งยืนได้จริง ตามศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

หลักในการลงขันกับธรรมธุรกิต คือ 1 อาวุธ และ 3 ใจ

- ใจที่อยากจะเปลี่ยนแปลงตน
- ใจที่อยากเห็นสังคมเปลี่ยนแปลง สู่ความมั่งคั่งยั่งยืน
- ใจที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลง น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ดำเนินชีวิต
- ปัญญาวุธ จากการอบรมของเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติหรือพันพรรณ จะเป็นเครื่องคัดกรองคนลงขันได้เป็นอย่างดี อีกทั้งคุ้มค่ามากหากคนที่ไม่เคยรู้ ไม่เคยได้ยินได้ฟัง หรือจะกระจ่างชัดแจ้ง ขึ้นว่าศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ เป็นทางรอดของวิกฤตปัญหา สามารถคืนชีวิตให้แผ่นดินได้จริง

สำหรับคนที่มีใจแต่ไม่สามารถดิดอาวุธได้ ธรรมธุรกิจ ได้รับข้อความว่าอยู่อังกฤษ อเมริกา แต่ภาระมา มาอบรมไม่ได้จริงๆ แต่ต้องการสนับสนุนโครงการ โอนเงินให้เลยได้ไหม ทำให้ธรรมธุรกิจได้พิจารณาแล้วสรุปว่า ไม่อาจปฏิเสธศรัทธาแบบนี้ได้ จึงกำหนดหุ้นบุริมสิทธิ แบบไม่มีสิทธิโหวต แสดงความคิดเห็นแต่ยังได้ผลตอบแทนเช่นเดียวกับหุ้นสามัญได้ และหากผ่านการอบรมเมื่อไหร่ก็จะเป็นหุ้นสามัญได้ทันที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

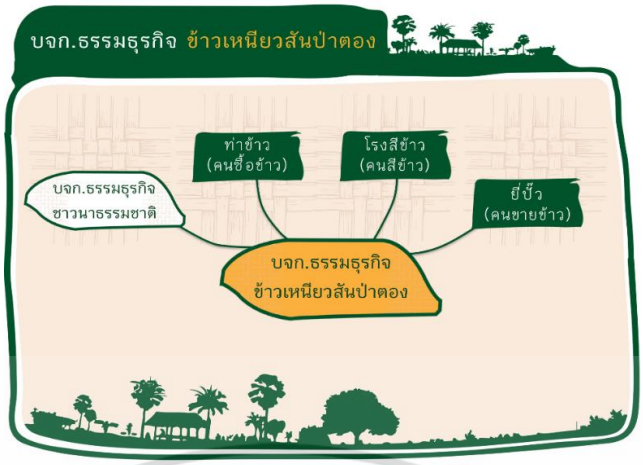

บริษัท ธรรมธุรกิจ ข้าวเหนียวสันป่าตอง จำกัด

จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นต้นแบบธรรมธุรกิจ โรงสีข้าว โดยเอาพ่อค้าคนกลาง (ท่าข้าว โรงสี ยี่ปั๊ว) มาลงขันร่วมกัน ทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาท มีบริษัท ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ จำกัด ลงขันอยู่ด้วย 1 แสนบาท เพื่อเป็นการเชื่อมโยงว่าต่อไป หากคนกินและคนปลูก จะเป็นเจ้าของกิจการที่เคยต่อว่าเอารัดเอาเปรียบไว้ จะได้ดูบัญชีตัวเลข รับรู้ความเคลื่อนไหว ความเป็นไปตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

โดยปกติที่ไม่มีโครงการรับจำนำข้าว โรงสีกำลังการผลิต 100 ตันข้าวเปลือกต่อวัน มีท่าข้าวและยี่ปั๊วส่งออกรวมทั้งโรงงานแป้ง เป็นหมู่มิตรอยู่แล้ว ยอดขายประมาณปีละ 400 ล้านบาท ซึ่งได้เริ่มดำเนินรูปแบบธรรมธุรกิจนี้ ตั้งแต่ 1 เมษายน พ.ศ.2557

เมื่อปี พ.ศ.2553 โรงสีศิริภิญโญได้ร่วมกันจัดตั้ง บริษัท เกษตรกรข้าวเหนียว เชียงใหม่ลำพูน จำกัด ขึ้นร่วมกับ สมาพันธ์เกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ลำพูน เพื่อจะมาเช่าทำโรงสีและดำเนินกิจการให้เป็นโรงสีของชาวนา เพราะปีนั้นรัฐบาลมีโครงการประกันรายได้ ทำให้ราคาตลาดตกต่ำลงมาก ชาวนาได้แค่เงินส่วนต่างที่ไม่เป็นธรรม เพราะไม่เป็นไปตามกรรม ชาวนาพื้นที่เท่ากันขยันมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลงทุนมากได้ผลผลิตมาก แต่ได้ส่วนต่างเท่ากันเพราะพื้นที่เพาะปลูกเท่ากัน และยิ่งปล่อยให้เป็นไปตามกลไกตลาด ราคาก็ยิ่งตกต่ำลงเพราะตลาดเห็นว่า ชาวนาไม่เดือดร้อนมีส่วนต่างชดเชยแล้ว

จึงทำให้ความคิดที่จะทำโรงสีเพื่อชาวนาและเป็นของชาวนาเริ่มต้นขึ้น แต่พอจะเริ่มขยับรัฐบาลก็เปลี่ยนเป็นโครงการรับจำนำข้าวเปลือก เพราะเปลี่ยนรัฐบาล ทำให้การค้าขายปกติ เป็นไปได้ยาก ชาวนาเอาข้าวไปขายให้รัฐบาลหมดทุกเม็ดเพราะซื้อแพงที่สุดแล้วในตลาด จะเหลือบ้างก็เพียงที่ชาวนากันส่วนเอาไว้เป็นเงินสด เพื่อใช้จ่ายภายในครอบครัว

ดังนั้น เจตนาเดิมที่เคยคิดเอาไว้ว่า เงินปันผลที่จะคืนให้ผู้ถือหุ้นในธุรกิจโรงสีข้าวนี้ จะต้องแบ่งออกครึ่งหนึ่งคืนให้กับชาวนาที่นำข้าวเปลือกมาขายให้ตามน้ำหนัก ตามความเป็นธรรม และต้องเป็นคนลงขันในธรรมธุรกิจด้วยเท่านั้น

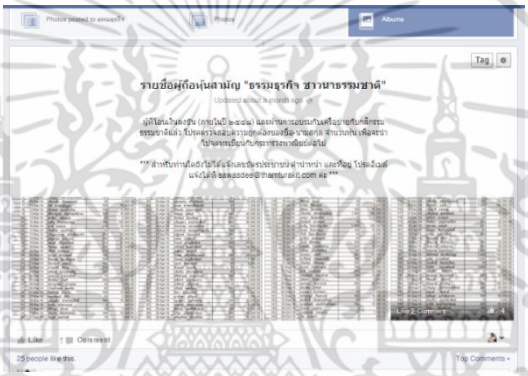

รูปที่ 2.6.4 การแจ้งรายชื่อผู้ถือหุ้นสามัญทางเฟซบุ๊กธรรมธุรกิจ

การติดต่อ

ที่ตั้ง	เลขที่ 11 ซอย 6 เสรี 8 ถ.พระรามเก้า 60 แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250
โทรศัพท์	02-718-2544
โทรสาร	02-718-2545
อีเมล	sawasdee@thamturakit.com
เว็บไซต์	http://thamturakit.co.th/
เฟซบุ๊ก	www.facebook.com/Thamturakit
ยูทูป	www.youtube.com/channel/UC-Wm9s8N9QsU6hsROb85RTA

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1.3 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

เป็นหนึ่งในศูนย์เครือข่ายของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติที่มีความสำคัญกับการอบรม พื้นที่ของศูนย์ฯ กำลังถูกปรับปรุงพัฒนาให้เป็นศูนย์อบรมที่มีความพร้อมยิ่งขึ้น (สามารถดูรายละเอียดได้ที่หน้า 46 เรื่อง 2.1.2.2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน)

2.6.1.4 ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยเกษตรกรรมที่มีความพร้อมในการอบรมสูง เนื่องจากการดำเนินงานที่ยาวนานกว่า 27 ปี เริ่มต้นโดยมูลนิธิชัยพัฒนา และในปัจจุบันกลายเป็นหนึ่งในศูนย์เครือข่ายของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ ถือเป็นอีกหนึ่งศูนย์การเรียนรู้ที่สำคัญ (สามารถดูรายละเอียดได้ที่หน้า 50 เรื่อง 2.1.2.3 ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ)

2.6.1.5 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.)

รูปที่ 2.6.5 สัญลักษณ์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (Faculty of Architecture, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang) (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2559) เป็น 1 ใน 7 คณะของสถาบัน มีทั้งสิ้น 3 กลุ่มวิชา ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามหอสมุดกลาง ติดกับคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีเนื้อที่ 80 ไร่เศษ แต่เดิมเป็นโรงเรียนช่างบริการส่งเสริมอาชีวศึกษาก่อนที่ยกฐานะเป็นคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ถือเป็นคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่ใหญ่และมีพื้นที่การเรียนการสอนมากที่สุดในประเทศไทย

ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความเป็นมาเริ่มต้นจาก "โรงเรียนช่างบริการส่งเสริมอาชีวศึกษา (บ.ส.อ.)" ในการอำนวยการของบริการส่งเสริมอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2497 ต่อมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้มีการยุบเลิกบริการส่งเสริมอาชีวศึกษาขึ้นทำให้โรงเรียนถูกยุบไปด้วย ต่อมากรมโยธาธิการได้รับคำสั่งให้ดำเนินการเปิดทำการสอนจึงตั้ง "โรงเรียนส่งเสริมอาชีพก่อสร้าง " เมื่อวันที่ เมื่อ 9 สิงหาคม พ.ศ.2499 มีแผนกช่างก่อสร้างเพียงแผนกเดียว เป็นหลักสูตร 2 ปี ต่อมากรมโยธาธิการได้ถูกยุบไปรวมกับกรมโยธาเทศบาล ทำให้โรงเรียนย้ายกลับไปสังกัดกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้ง

ในปี พ.ศ.2506 โรงเรียนส่งเสริมอาชีพก่อสร้างได้มีการปรับปรุงหลักสูตรยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้นเทียบเท่าวิทยาลัยเทคนิค จึงได้ยกขึ้นเป็น "วิทยาลัยวิชาการก่อสร้าง " เมื่อ 26 เมษายน พ.ศ. 2506 ใช้อาคารสถานที่ ณ ตำบลบางพลัด จังหวัดธนบุรี เปิดการสอนสาขาวิชาสถาปัตยกรรม, สาขาวิชาวิศวสถาปัตยกรรม, สาขาวิชาออกแบบตกแต่งภายใน, สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์, สาขาวิชาวิศวกรรมการทาง และสาขาวิชาวิศวกรรมการสำรวจ โดยเริ่มแรกมีอาจารย์เพียง 3 ท่าน

รูปที่ 2.6.6 สัญลักษณ์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

ประมาณปี พ.ศ.2511 กรมอาชีวศึกษามีนโยบายให้ย้ายสถานศึกษามาอยู่ที่ลาดกระบัง เพราะสถานที่เดิมคับแคบ ก่อสร้างแล้วเสร็จและย้ายมาอยู่ที่ลาดกระบังเมื่อ ตุลาคม พ.ศ.2514 ในปีเดียวกันนี้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 และมาตรา 14 (7) แห่งพ.ร.บ. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พ.ศ.2514 ได้พิจารณามาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรการสอนแล้วเห็นว่าสามารถจัดการศึกษาถึงระดับปริญญาได้ จึงมีมติเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ.2514 ให้รับวิทยาลัยวิชาการก่อสร้างเข้าสมทบในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า จัดตั้งเป็นคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2516 เป็นต้นไป

วิสัยทัศน์และพันธกิจ (KMITL, 2559)

วิสัยทัศน์

“2020 มุ่งสู่ 1 ใน 10 ผู้นำอุดมศึกษาของประชาคมอาเซียน ด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม ศิลปะ และการออกแบบสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์”

ปณิธาน

“สร้างสรรค์ พัฒนาผลงานวิชาการ งานวิจัย นวัตกรรม และบูรณาการเทคโนโลยีทางด้านสถาปัตยกรรม ศิลปะและการออกแบบ อันเกิดประโยชน์ต่อสังคม”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรัชญา

“สรรค์สร้างความรู้ สู่การปฏิบัติ”

พันธกิจ

1. ด้านการเรียนการสอน : จัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตคุณภาพ ที่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติ อย่างมีคุณธรรม

2. ด้านการวิจัย : ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และบูรณาการ อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. ด้านการบริการวิชาการ : ให้บริการวิชาการเชิงบูรณาการ เพื่อส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ การเผยแพร่และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม

4. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม : สนับสนุนกิจกรรมและธำรงไว้ซึ่งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันดี เพื่อสร้างสรรค์สังคม

5. ด้านการบริหารจัดการ : ปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีคุณภาพสอดคล้องกับโครงสร้างองค์กรของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรและผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม ความรู้ ความสามารถทั้งในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมในเชิงบูรณาการ

2. เพื่อส่งเสริม สร้างสรรค์ พัฒนาผลงานวิชาการด้านสถาปัตยกรรม ศิลปะและการออกแบบ โดยบูรณาการเทคโนโลยี อันเป็นประโยชน์ต่อสังคม ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. เพื่อธำรงไว้ซึ่งศิลปและวัฒนธรรมอันดี และส่งเสริมการบูรณาการด้านศิลปวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์แก่สังคม

4. เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ให้สอดคล้องกับโครงสร้างองค์กรของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

นโยบายการดำเนินงาน

ด้านการเรียนการสอน

- พัฒนาระบบบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อลดปัญหาการดำเนินงาน และลดภาระค่าใช้จ่าย
- ทำการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของนักศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

• ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานขององค์กรวิชาชีพ

• จัดทำหลักสูตรระยะสั้นประกาศนียบัตรบัณฑิต

• เพิ่มจำนวนนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน (จำนวนอาจารย์ประจำต่อจำนวนนักศึกษา)

• การส่งเสริมให้อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

• จัดทำการสำรวจและวิจัยความต้องการของตลาดเพื่อนำมาใช้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

• จัดทำหลักสูตรใหม่ ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ความต้องการของตลาด และความต้องการของประเทศ

• ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนด้านการเรียนการสอน ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

ด้านการวิจัย

• สร้างระบบบริหารงานวิจัย

• ปรับปรุงและพัฒนาระบบงานวิจัยเงินรายได้ของคณะ

• การจัดฝึกอบรม สัมมนา เพื่อให้อาจารย์มีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัย

• ส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้อาจารย์ได้ทำงานวิจัย หรือ การสร้างสรรค์นวัตกรรม

• พัฒนาระบบรวมและคัดสรร วิเคราะห์ และสังเคราะห์งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ไปสู่การเผยแพร่และใช้ประโยชน์

• คัดสรรผลงานสร้างสรรค์และผลงานวิจัย ไปสู่การจดสิทธิบัตร

ด้านการบริการวิชาการ

• ส่งเสริมการทำตำแหน่งวิชาการของอาจารย์ โดยสร้างระบบรองรับการทำผลงานทางวิชาการของอาจารย์

• จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล โดยส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์มีคุณวุฒิที่สูงขึ้น

• จัดหน่วยงานจัดพิมพ์ เอกสาร ตำรา และหนังสือ เพื่อรองรับพันธกิจทางด้านการเรียนการสอน

• จัดให้มีการทบทวนองค์ความรู้ที่มีอยู่ในคณะ เพื่อกำหนดเป็นแผนการจัดการความรู้ที่มีระบบยิ่งขึ้น

• ส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้อาจารย์จัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

• ประเมินผล ปรับปรุงและกำหนดเป้าหมายของ การปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินการบริการวิชาการแก่สังคมในทุกโครงการ

• จัดทำโครงการบริการวิชาการในด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะ

ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

• สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสร้างผลงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง

• ประเมินผล รวบรวม คัดสรร วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ไปสู่การวิจัยและการสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การเผยแพร่อย่างเป็นระบบและนำไปสู่การใช้ประโยชน์

ด้านการบริหารจัดการ

• ทบทวนและปรับปรุง ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนยุทธศาสตร์ของคณะ ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ของสถาบัน นำสู่การบริหารที่สอดคล้องกับบริบทมหาวิทยาลัยในกำกับ

• สร้างระบบติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

• สร้างระบบบริหารความเสี่ยง และการจัดการความเสี่ยง

• สร้างระบบบริหารองค์ความรู้ และการจัดการองค์ความรู้ของคณะ

• พัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล

• วิเคราะห์ความต้องการในการใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ ของคณะ เพื่อการวางแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกันโดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

• จัดทำแผนความต้องการบุคลากรและการพัฒนาบุคลากรที่สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบันและหลักสูตรใหม่

• จัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของคณะ

• ดำเนินการประเมินผลโครงการทางด้านกิจกรรมนักศึกษาให้ครบทุกโครงการ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดโครงการกิจกรรมนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

• ปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ในลักษณะของส่วนงานวิชาการที่มีโครงสร้างไม่เหมือนเดิม

• สร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรและทรัพย์สินของคณะ

• จัดทำแผนกลยุทธ์ทางการเงิน ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของสถาบัน และแก้ไขปัญหาทางด้านการเงินของคณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

• สร้างระบบบริหารการเงิน ทรัพย์สินและทรัพยากร เพื่อลดต้นทุนการดำเนินการและค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

• จัดหาทุนการศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

• นำผลการประเมินการประกันคุณภาพมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินการ

• ปรับปรุงระบบการบริหารงานของส่วนงานวิชาการ โดยการจัดโครงสร้างของการทำงานและบุคลากร เพื่อลดภาระงานที่ซ้ำซ้อนและลดขั้นตอน

• พัฒนาระบบสารสนเทศมาใช้เพื่อการบริหารงาน เพื่อการลดขั้นตอน บุคลากร และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

• สร้างกระบวนการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพของคณะ

• สร้างอัตลักษณ์ของคณะให้ชัดเจน

• สร้างแผนงานใหม่ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคณะและสถาบันฯ

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (KMITL, 2559)

ปัจจุบัน ผศ. พิเชษฐ โสวิทยสกุล

พ.ศ.2552 รศ. บุญสนอง รัตนสุนทรากุล

พ.ศ.2548 ผศ. นพปฎล สุวัจนานนท์

พ.ศ.2544 รศ. กุลธร เลื่อนฉวี

พ.ศ.2540 ผศ.เอกพงษ์ จุลเสนีย์

พ.ศ.2538 รศ.วิเชียร สุวรรณรัตน์

พ.ศ.2530 อาจารย์พิศิษฐ์ วิริยวัฒน์

พ.ศ.2526 รศ.สมลักษณ์ อัศวเหม

พ.ศ.2522 รศ.ม.ร.ว.พีระเดช จักรพันธุ์

พ.ศ.2515 ศาสตราจารย์ประสม รังสิโรจน

หน่วยงานและหลักสูตร

ตารางที่ 2.6.1 หน่วยงานและหลักสูตรของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

หน่วยงาน	ระดับปริญญาตรี	ระดับปริญญาโท	ระดับปริญญาเอก
กลุ่มวิชาสถาปัตยกรรมและการวางแผน	หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต - สาขาวิชาสถาปัตยกรรม	หลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต	หลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองดุษฎีบัณฑิต - สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	- สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน - สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม	- สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต - สาขาวิชาศิลปอุตสาหกรรม - สาขาวิชาสถาปัตยกรรมเขตร้อน - สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน	สภาพแวดล้อม (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต - สาขาวิชาสหวิทยาการการวิจัยเพื่อการออกแบบ (หลักสูตรนานาชาติ)
กลุ่มวิชาศิลปกรรม	หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต - สาขาวิชาภาพยนตร์และดิจิทัล มีเดีย - สาขาวิชาการถ่ายภาพ - สาขาวิชาประติมากรรม - สาขาวิชาภาพพิมพ์ - สาขาวิชาจิตรกรรม	หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต - สาขาทัศนศิลป์	
กลุ่มวิชาการออกแบบ	หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต - สาขาวิชาศิลปอุตสาหกรรม หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต - สาขาวิชานิเทศศิลป์ - สาขาวิชาการออกแบบสนเทศสามมิติ		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การบริการวิชาการแก่ชุมชน (KMITL, 2559)

หลักสูตรอบรมการออกแบบเชิงภูมิสังคมไทยเพื่อชุมชน

สืบเนื่องจากหลายปีที่ผ่านมา จนถึงปีปัจจุบันประเทศไทยประสบกับภัยธรรมชาติในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะเกิดน้ำท่วมรุนแรงทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดในพื้นที่หลายภาค อันเนื่องมาจาก “ป่าต้นน้ำ” ถูกทำลายจำนวนมาก อีกทั้งการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำเกิดขึ้นอย่างไม่ขาดสายเช่นกัน นอกจากการบุกรุกทำลายป่าโดยกลุ่มผู้มีอิทธิพล และนายทุนแล้ว ยังมีชาวบ้านบุกรุกทำลายป่าเอาไม้ไปขาย ปรับพื้นที่ทำการเกษตร และการถางป่าทำไร่เลื่อนลอยของชาวไทยภูเขา ล้วนแต่คือ ต้นเหตุของการทำให้เกิดอุทกภัยใหญ่ เพราะป่าต้นน้ำซึ่งเปรียบเสมือนอ่างเก็บน้ำตามธรรมชาติที่คอยปล่อยน้ำให้ค่อยๆ ไหลสู่แม่น้ำลำธาร หล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์ สัตว์ และพืชต่างๆ ถูกทำลายไปจนเหลือจำนวนน้อยมาก

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ร่วมกับสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ และสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีแนวคิดที่สอดคล้องกัน ที่จะร่วมมือกันดำเนินการในรูปแบบการจัดโครงการออกแบบและฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อผลักดันให้ประชาชนและชุมชนในพื้นที่ป่าต้นน้ำน่านได้รับความรู้ในการพึ่งพาตนเองจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนในพื้นที่และคณะผู้เข้าร่วมโครงการ สู่การพัฒนาของประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ ไม่ทำลายธรรมชาติ ไม่ทำร้ายอารยะธรรมของลูกหลาน ถือประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน และสร้างสำนึกแห่งการให้และจิตอาสาแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

รูปที่ 2.6.7 บรรยากาศการอบรมโดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.8 บรรยากาศการอบรมโดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

การติดต่อ

ที่ตั้ง	เลขที่ 1 ซอยฉลองกรุง 1 แขวงลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520
พิกัด	13.725682, 100.775006
โทรศัพท์	02-329-8365, 02-329-8366
อีเมล	arch@kmitl.ac.th , archkmitl@hotmail.com
เว็บไซต์	www.arch.kmitl.ac.th
เฟซบุ๊ก	www.facebook.com/archkmitl
ทวิตเตอร์	twitter.com/archkmitl

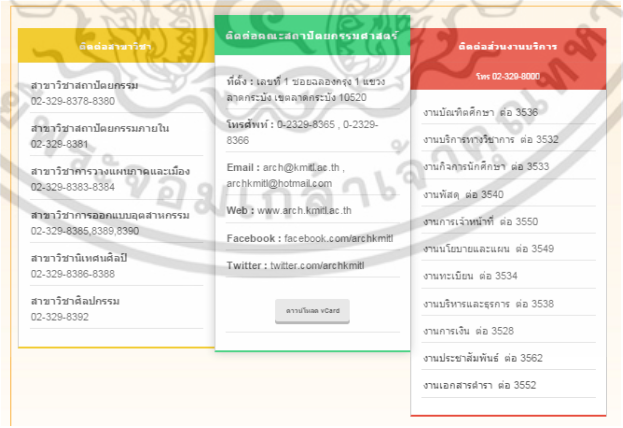

รูปที่ 2.6.9 ช่องทางติดต่อจากหน้าเว็บไซต์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

ติดต่อสาขาวิชา

- สาขาวิชาสถาปัตยกรรม 02-329-8378-8380

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน 02-329-8381
- สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง 02-329-8383-8384
- สาขาวิชาศิลปอุตสาหกรรม 02-329-8385,8389,8390
- สาขาวิชานิเทศนศิลป์ 02-329-8386-8388
- สาขาวิชาศิลปกรรม 02-329-8392

ติดต่อส่วนงานบริการ โทร 02-329-8000

- งานบัณฑิตศึกษา ต่อ 3536
- งานบริการทางวิชาการ ต่อ 3532
- งานกิจการนักศึกษา ต่อ 3533
- งานพัสดุ ต่อ 3540
- งานการเจ้าหน้าที่ ต่อ 3550
- งานนโยบายและแผน ต่อ 3549
- งานทะเบียน ต่อ 3534
- งานบริหารและธุรการ ต่อ 3538
- งานการเงิน ต่อ 3528
- งานประชาสัมพันธ์ ต่อ 3562
- งานเอกสารตำรา ต่อ 3552

เว็บไซต์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

ช่องทางออนไลน์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. ในการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะ

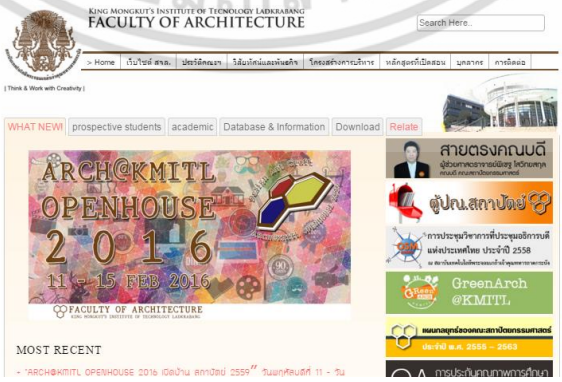

รูปที่ 2.6.10 หน้าเว็บไซต์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฟซบุ๊กของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. เป็นช่องทางหลักที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ ของคณะ

รูปที่ 2.6.11 หน้าเฟซบุ๊กของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล

2.6.1.6 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

รูปที่ 2.6.12 สัญลักษณ์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่มิใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกองทุน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2544 โดยมีหน้าที่ริเริ่ม ผลักดัน กระตุ้น สนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในสังคม ในการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีครบ 4 ด้าน กาย จิต ปัญญา สังคม และร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่ (สสส., 2557)

วิสัยทัศน์

“ทุกคนบนแผ่นดินไทยมีขีดความสามารถ สังคม สิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อสุขภาวะ”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พันธกิจ

“จุดประกาย กระตุ้น สาน และเสริมพลังบุคคล และองค์กรทุกภาคส่วน ให้มีขีดความสามารถและสร้างสรรค์ระบบสังคมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ”

ที่มาของเงินทุน

เงินทุนหลักได้จากเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพซึ่งมาจากภาษีที่รัฐจัดเก็บจากผู้ผลิตและนำเข้าสุราและยาสูบในอัตรา ร้อยละ 2 ของภาษีที่ต้องชำระ

รูปที่ 2.6.13 การอธิบายที่มาของเงินทุนของ สสส.

งบประมาณในแต่ละปีของ สสส. ถูกจัดสรรเพื่อให้การสนับสนุนโครงการต่างๆ โดยแบ่งเป็นสองลักษณะใหญ่ๆ โครงการเชิงรุก เพื่อแก้ปัญหาปัจจัยเสี่ยงหลักทางสุขภาพ (มากกว่า 90%)

โครงการเชิงรุก เพื่อแก้ปัญหาปัจจัยเสี่ยงหลักทางสุขภาพ (มากกว่า 90%)

โครงการสร้างสรรค์โอกาสและนวัตกรรม เพื่อเปิดโอกาสและให้พื้นที่กับทุกคนในการสร้างนวัตกรรม (ไม่เกิน 10 %)

15 แผนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพสู่สังคมสุขภาวะ

- แผนควบคุมยาสูบ
- แผนการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด
- แผนการจัดการความปลอดภัยทางถนนและภัยพิบัติ
- แผนควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ
- แผนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ
- แผนสุขภาวะชุมชน
- แผนสุขภาวะเด็ก เยาวชนและครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แผนสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กร
- แผนส่งเสริมกิจกรรมทางกายการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพ
- แผนสื่อสารสุขภาวะและสื่อสารการตลาดเพื่อสังคม
- แผนสนับสนุนโครงการเปิดรับทั่วไปและนวัตกรรม
- แผนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพผ่านระบบบริการสุขภาพ
- แผนพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ
- แผนอาหารเพื่อสุขภาวะ
- แผนสร้างเสริมความเข้าใจสุขภาวะ

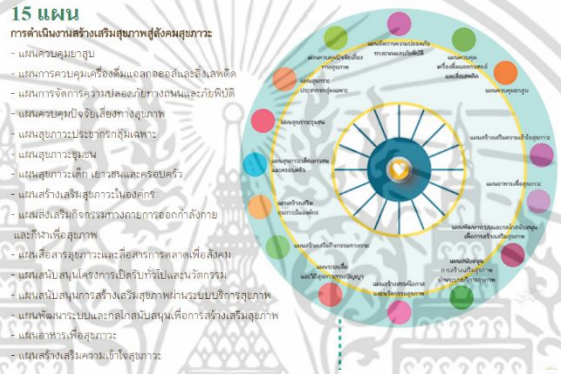

รูปที่ 2.6.14 15 แผนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพสู่สังคมสุขภาวะ

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

สสส. ดำเนินงานภายใต้ “ยุทธศาสตร์ไตรพลัง” สอดประสานกันเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมสุขภาวะ

รูปที่ 2.6.15 ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของ สสส.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างการบริหาร

ช่องทางการสร้างเสริมสุขภาพ

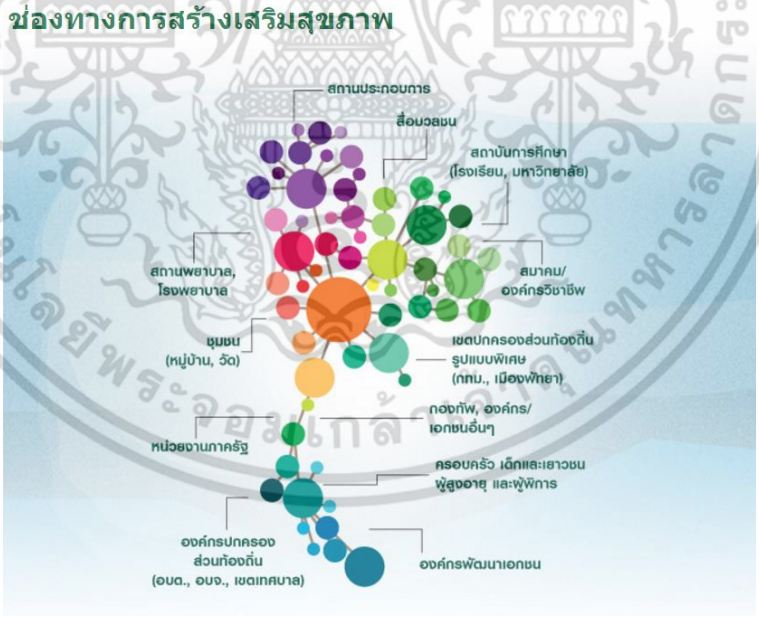

ศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ

เป็นพื้นที่สาธารณะต้นแบบที่สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การสร้างสุขภาวะอย่างสร้างสรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)เพื่อเสนอทางเลือกใหม่ของการใช้ชีวิตอย่างมีสุขภาวะด้วยการจุดประกายความคิด ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้บริการข้อมูลข่าวสารผ่านรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างประสบการณ์ และแรงบันดาลใจให้มีทักษะชีวิตที่รู้เท่าทัน สามารถเลือกสิ่งที่ดีให้แก่ตนเองและแบ่งปันไปยังคนรอบข้าง เพื่อร่วมสร้างสุขภาวะในสังคมไทย

รูปที่ 2.6.16 ศูนย์เรียนรู้สุขภาวะของ สสส.

การติดต่อ

ที่ตั้ง อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ เลขที่ 99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 02-343-1500

โทรสาร 02-343-1551

เว็บไซต์ www.thaihealth.or.th/

เฟซบุ๊ก web.facebook.com/thaihealth

ทวิตเตอร์ twitter.com/thaihealth

ยูทูป www.youtube.com/user/ThaiHealthMedia

เว็บไซต์ของ สสส.

ช่องทางออนไลน์ของ สสส. ที่ให้ข้อมูลการทำงานของโครงการ องค์ความรู้สำหรับคนทั่วไป ข่าวสารกิจกรรมที่ สสส. จัดขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.17 หน้าเว็บไซต์ของ สสส.

เฟซบุ๊กของ สสส.

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของ สสส. ในชื่อ “สสส. (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ) : ThaiHealth” ใช้ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรม การดำเนินงาน แชร์ข้อมูลข่าวสารที่น่าสนใจทั้งจากของหน่วยงานเอง และจากที่อื่นๆ

รูปที่ 2.6.18 หน้าเฟซบุ๊กของ สสส.

ทวิตเตอร์ของ สสส.

อีกหนึ่งช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของ สสส. ในชื่อ “@thaihealth” ที่ให้ข้อมูลแบบสั้น กระชับ สำหรับผู้ติดตามที่ใช้ทวิตเตอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.19 หน้าทวิตเตอร์ของ สสส.

ยูทูปแชนเน็ลของ สสส.

ช่องทางประชาสัมพันธ์ข้อมูลการทำงาน รวมถึงสาระความรู้ที่น่าสนใจในรูปแบบคลิปวีดิโอ ทางยูทูปแชนเน็ลในชื่อ “ThaiHealthMedia”

รูปที่ 2.6.20 หน้ายูทูปแชนเน็ลของ สสส.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1.7 หน่วยกูภัยมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์

รูปที่ 2.6.21 สัญลักษณ์ของมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์

มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ (Dharma Rasami Maneerat Foundation) เรียกเป็นภาษาจีนว่า เต๋า เต็ก ป้อ เสี่ยว ติ๋ง (มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์, 2557)

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ

1. ช่วยเหลือเด็กนักเรียนยากจน ช่วยเหลือการศึกษาและสาธารณกุศล
2. ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ อุทกภัย อัคคีภัย และภัยธรรมชาติอื่นๆ
3. เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม ทัศนศึกษาในทางธรรม
4. เพื่อดำเนินการหรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์โดยไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองแต่อย่างใด

โครงการของมูลนิธิฯ

หน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จเยี่ยมชมหน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ นายประชา เตรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี เป็นประธานพิธีเปิดหน่วยกู้ภัยฯ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2549 ณ วิหารเทพสถิตพระกิติเฉลิม ต.อ่างศิลา อ.เมือง จ.ชลบุรี

วัตถุประสงค์

1. ดำเนินการต่อผู้ประสบภัยให้รอดพ้นจากสาธารณภัย อุบัติเหตุ และภัยพิบัติต่างๆ จากธรรมชาติเพื่อสงวนรักษาชีวิต และทรัพย์สินผู้ประสบภัยให้รอดพันจากการสูญเสียโดยฉับไว
2. ดำเนินการส่งเสริมให้ความรู้ การปฏิบัติการกู้ภัยของภาคเอกชนในชุมชน
3. ดำเนินการส่งเสริมประชาชนให้ปฏิบัติในการเป็นตัวอย่างที่ดี โดยการทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อสังคมโดยรวมในชุมชนต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ดำเนินการส่งเสริมการปฏิบัติงานของส่วนราชการองค์กรเอกชนต่างๆ ตามขีดความสามารถของบุคลากร และองค์กร

5. ดำเนินการเสริมสร้าง ส่งเสริมประสบการณ์และความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ แก่บุคคลากรของหน่วยกู้ภัยฯ ให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพมากที่สุด

รูปที่ 2.6.22 ภาพหน่วยกู้ภัยมังกร

การติดต่อ

ที่ตั้ง วิหารเทพสถิตพระกิติเฉลิม (ศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ) 1/13 หมู่5 ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัด ชลบุรี 20000

โทรศัพท์ ติดต่อหน่วยกู้ภัย 038-398-399

ติดต่อมูลนิธิ 038-398-381-3

โทรสาร 038-398-384

อีเมล naja_shrine@hotmail.com, naja_shrine@yahoo.com

เว็บไซต์ www.najathai.net/index.php?mo=3&art=42154220

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/thaidragonrescue

เว็บไซต์ของมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์

ช่องทางออนไลน์ของหน่วยกู้ภัยมังกร มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ ที่ให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับมูลนิธิฯ ข้อมูลเกี่ยวกับศาลเจ้าหน่าจาซาไท้จื้อ และการดำเนินงานของหน่วยกู้ภัยมังกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.23 หน้าเว็บไซต์ของมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์

เฟซบุ๊กของหน่วยกู้ภัยมังกร มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของหน่วยกู้ภัยมังกร ในชื่อ “กู้ภัยมังกรชลบุรี – สำนักงานใหญ่” ภายใต้สังกัดของมูลนิธิฯ ในสาขาจังหวัดชลบุรี ใช้ในการประชาสัมพันธ์การทำงานของหน่วยกู้ภัย

รูปที่ 2.6.24 หน้าเฟซบุ๊กหน่วยกู้ภัยมังกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1.8 มูลนิธิแพทย์วิถีธรรม

มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย (Buddhist Medicine Foundation of Thailand) บริหารและดำเนินงานโดยจิตอาสาแพทย์วิถีธรรม โดยมีคุณหมอเขียว ใจเพชร กล้าจน เป็นประธานมูลนิธิฯ

ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

มูลนิธิฯ ได้ร่วมกับศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สวนป่านาบุญ และเครือข่ายแพทย์วิถีธรรมทั่วประเทศและทั่วโลก เผยแพร่องค์ความรู้การแพทย์วิถีธรรมให้กับประชาชนทั่วไปในรูปแบบต่างๆ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ การศึกษาองค์ความรู้และทักษะในการปฏิบัติดูแลสุขภาพ
2. เพื่อส่งเสริมการศึกษา ปฏิบัติ และเผยแพร่สัจธรรมในพระพุทธศาสนา
3. เพื่อส่งเสริมการกุศลอื่นๆ หรือดำเนินการเพื่อสาธารณะประโยชน์
4. เพื่อส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

เป้าหมาย

1. ชีวิตพอเพียง เรียบง่าย
2. ร่างกายแข็งแรง
3. จิตวิญญาณดีงาม
4. จิตวิญญาณที่เป็นสุข

หลักปฏิบัติตามหลักการแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม (ยา 9 เม็ด)

1. การรับประทานน้ำสมุนไพรปรับสมดุล
2. การกัวซาหรือขูดซา หรือขูดพิษ หริอขูดลม
3. การสวนล้างลำไส้ใหญ่ (ดีท็อกซ์)
4. การแช่มือแช่เท้า หรือส่วนที่ไม่สบายในน้ำสมุนไพร
5. การพอก ทา หยอด ประคบ อบ อาบ เช็ดด้วยสมุนไพรที่ถูกกัน
6. การออกกำลังกาย กดจุดลมปราณ โยคะ กายบริหารที่ถูกต้อง
7. การรับประทานอาหารปรับสมดุลร่างกาย
8. การใช้ธรรมะ ละบาป บำเพ็ญบุญ เพิ่มพูนใจไร้กังวล
9. รู้เพียรรู้พักให้พอดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ความรู้การแพทย์วิถีธรรม

- หลักการดูแลสุขภาพพึ่งตนแพทย์วิถีธรรม ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- หลักปฏิบัติ / เทคนิค 9 ข้อ (ยา 9 เม็ด)
- ศูนย์บาท รักษาทุกโรค
- ลดกิเลส รักษาทุกโรค
- ทำความผาสุกที่ตน และช่วยคนที่ศรัทธา
- ประหยัด เรียบง่าย พึ่งตน ขยัน แบ่งปัน

การติดต่อ

ที่ตั้ง 114 หมู่ 11, 49120 อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

โทรศัพท์ 02-718-2544

โทรสาร 02-718-2545

เว็บไซต์ www.morkeaw.net

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/BuddhistMedicineFoundation

เว็บไซต์ของมูลนิธิแพทย์วิถีธรรม

ช่องทางออนไลน์ของมูลนิธิแพทย์วิถีธรรม ที่ให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับมูลนิธิฯ ข้อมูลสาระการดูแลใส่ใจสุขภาพ ตารางการอบรมอย่างละเอียด แจกแจงการดำเนินงานที่วางแผนกันปีต่อปี

รูปที่ 2.6.25 หน้าเว็บไซต์มูลนิธิแพทย์วิถีธรรม

เฟซบุ๊กของมูลนิธิแพทย์วิถีธรรม

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของมูลนิธิแพทย์วิถีธรรม ในชื่อ “มูลนิธิแพทย์วิถีธรรม” นำเสนองานของมูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย แต่ไม่มีการตอบคำถามทางเพจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.26 หน้าเฟซบุ๊กของมูลนิธิแพทย์วิถีธรรม

รายการเฟซบุ๊กอื่นๆ ของมูลนิธิแพทย์วิถีธรรม

สื่อออนไลน์ของมูลนิธิแพทย์วิถีธรรมทางเฟซบุ๊กอื่นๆ ในรูปแบบเพจ และกลุ่ม ที่ดูแลโดยทีมงานจิตอาสาแพทย์วิถีธรรมสวนป่านาบุญ 1 อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร (หมอเขียวแฟนคลับ, 2557)

เพจหมอเขียวแฟนคลับ www.facebook.com/morkeawfansclub เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายงานแพทย์วิถีธรรม ในเฟสบุค นำเสนอองค์ความรู้แพทย์ทางเลือก วิถีธรรม (ยา 9 เม็ด) กิจกรรมข้อมูลจากทุกเพจในเครือข่ายแพทย์วิถีธรรม เช่น แชร์ประสบการณ์ กิจกรรมอบรมค่ายสุขภาพ คำคมเพชรจากใจเพชร ตอบคำถามสุขภาพ และปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้ยา 9 เม็ด เป็นต้น

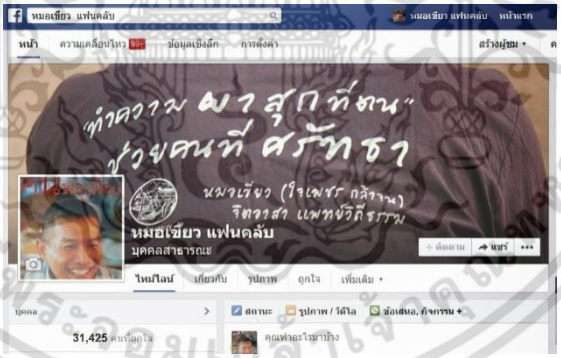

รูปที่ 2.6.27 เพจหมอเขียวแฟนคลับ

เพจแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม www.facebook.com/PhaethyWithiThum?fref=ts ในการนำเสนอองค์ความรู้แพทย์ทางเลือกวิถีธรรม (ยา 9 เม็ด) กิจกรรมข้อมูลจากทุกเพจในเครือข่ายแพทย์วิถีธรรม เช่น แชร์ประสบการณ์ กิจกรรมอบรมค่ายสุขภาพ คำคมเพชรจากใจเพชร ตอบคำถามสุขภาพ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.28 เพจแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม

เพจอบรมค่ายสุขภาพแพทย์วิถีธรรม นำเสนอรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอบรมค่ายสุขภาพแพทย์วิถีธรรมในที่ต่างๆ

https://www.facebook.com/pages/%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%84%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B9%81%E0%B8%9E%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B9%8C%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%96%E0%B8%B5%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1/294504530730249?fref=ts

รูปที่ 2.6.29 เพจอบรมค่ายสุขภาพแพทย์วิถีธรรม

เพจจิตอาสาแพทย์วิถีธรรม นำเสนอกิจกรรมการทำงานของจิตอาสาแพทย์วิถีธรรม ไม่มีการตอบคำถามทางเพจ

https://www.facebook.com/pages/%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%9E%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B9%8C%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%96%E0%B8%B5%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1/167304926643489?fref=ts

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.30 เพจจิตอาสาแพทย์วิถีธรรม

เพจถอดเทปบรรยายหมอเขียว นำเสนอการถอดเทปการบรรยายของคุณหมอเขียว ไม่มีการตอบคำถามในเพจ

https://www.facebook.com/pages/%E0%B8%96%E0%B8%AD%E0%B8%94%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%9B-%E0%B9%81%E0%B8%A2%E0%B8%81%E0%B8%AB%E0%B8%B1%E0%B8%A7%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%81%E0%B8%9E%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B9%8C%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%96%E0%B8%B5%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1/590532201032777?fref=ts

รูปที่ 2.6.31 เพจถอดเทปบรรยายหมอเขียว

กลุ่มหมอเขียว เป็นกลุ่มสาธารณะ เผยแพร่แนะนำข้อมูลการดูแลสุขภาพแบบแพทย์วิถีธรรม และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่ายแพทย์วิถีธรรม ตอบปัญหาสุขภาพตามแนวแพทย์วิถีธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.32 กลุ่มหมอเขียว เป็นกลุ่มสาธารณะ

กลุ่มรวมการบรรยายหมอเขียว ใจเพชร กล้าจน เป็นกลุ่มสาธารณะ สำหรับรวบรวมการบรรยายของอาจารย์ใจเพชร กล้าจน (หมอเขียว) ไม่มีการตอบปัญหาในกลุ่ม

รูปที่ 2.6.33 กลุ่มรวมการบรรยายหมอเขียว ใจเพชร กล้าจน

กลุ่มถาม-ตอบปัญหาสุขภาพ เป็นกลุ่มสาธารณะ สำหรับการสอบถามปัญหาทางด้านสุขภาพการดูแลตนเองแบบแพทย์วิถีธรรม (ยา 9 เม็ด)

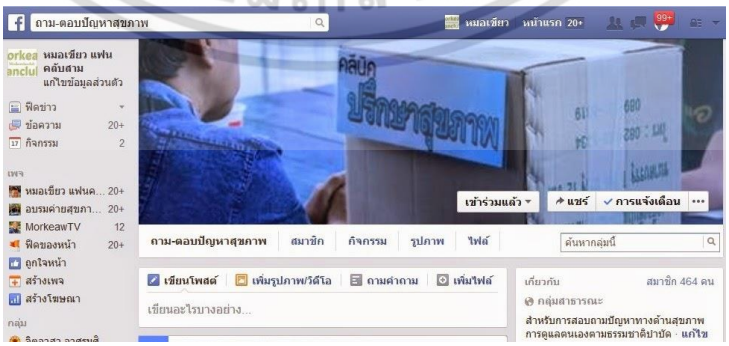

รูปที่ 2.6.34 กลุ่ม Twitter แพทย์วิถีธรรม (หมอเขียว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มTwitter แพทย์วิถีธรรม (หมอเขียว) ติดตามความคืบหน้าข่าวสารของเครือข่ายแพทย์วิถีธรรม ไม่มีตอบคำถามในกลุ่ม

รูปที่ 2.6.35 กลุ่ม Twitter แพทย์วิถีธรรม (หมอเขียว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1.9 ร้านคืนชีวิตให้แผ่นดิน

รูปที่ 2.6.36 หน้าร้านคืนชีวิตให้แผ่นดิน

“คืนชีวิตให้แผ่นดิน อุ้มชูไม่จำกัด” ร้านค้าชุมชนต้นแบบแห่งแรกของเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ ภายใต้มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์เพื่อสุขภาพ รวมทั้งสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม หนังสือ เสื้อยืด เสื้อ - กางเกงม่อฮ่อม กระเป๋าอัตลักษณ์สำคัญของคนในเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ อีกทั้งยังมีจุดศูนย์รวมการบริการที่ปรึกษาและพี่เลี้ยง (Clinic and Coaching) ด้านกสิกรรมธรรมชาติ และเศรษฐกิจพอเพียง (มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2558)

ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

ในยุคที่มนุษย์ถูกกลืนด้วยระบบทุนนิยม มุ่งเน้นแต่เพียงการหารายได้เพื่อสร้างเงินไว้ “ซื้อ” เพียงอย่างเดียว เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติได้หันกลับมาใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการพึ่งพาตนเองให้เพียงพอในการดำรงชีวิต โดยมีขั้นพื้นฐาน คือ พออยู่ พอกิน และพอใช้ โดยยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่าย ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิต ซึ่งเหล่านี้ล้วนต้องยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและสุจริตควบคู่ไปด้วย

ซึ่งเมื่อแต่ละศูนย์สามารถปฏิบัติตามหลักการพึ่งพาตนเองขั้นพื้นฐานได้แล้ว จึงพัฒนาองค์กรไปสู่ขั้นก้าวหน้า ซึ่งได้แก่ มีผลผลิตที่พอทำบุญ พอทำทาน พอเก็บ แล้วก็สามารถพัฒนาไปสู่การค้าขายเนื่องจากบางแหล่ง อาจมีความต้องการผลผลิตบางอย่างแต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และด้วยเหตุผลประการอื่นที่แตกต่างกัน ทำให้แต่ละแหล่งไม่อาจสร้างผลผลิตขึ้นเองได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน ซึ่งร้าน “คืนชีวิตให้แผ่นดิน” (Clinic and Coaching) เป็นอีกหนึ่งโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นร้านค้าต้นแบบ โดยมีการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และคำปรึกษาทั้งโรคพืช โรคสัตว์ โรคคน โดยใช้พืชสมุนไพร น้ำหมัก ฮอร์โมนและวัตถุดิบธรรมชาติในท้องถิ่น ไม่ว่าใครเข้ามาที่ศูนย์เรียนรู้ สามารถเข้ามาขอคำปรึกษา ทั้งวิธีคิด วิธีปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ที่ผู้อุปโภคบริโภคต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หากศูนย์ฯ ใดต้องการสินค้า แต่ในศูนย์ฯ ไม่สามารถผลิตเองได้ ก็สามารถติดต่อได้ที่ร้านคืนชีวิตให้แผ่นดิน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้ากันเองในกลุ่มกลุ่มผู้ผลิตในเครือข่ายฯ ให้มีผลิตภัณฑ์ตามที่ต้องการมาจัดจำหน่าย

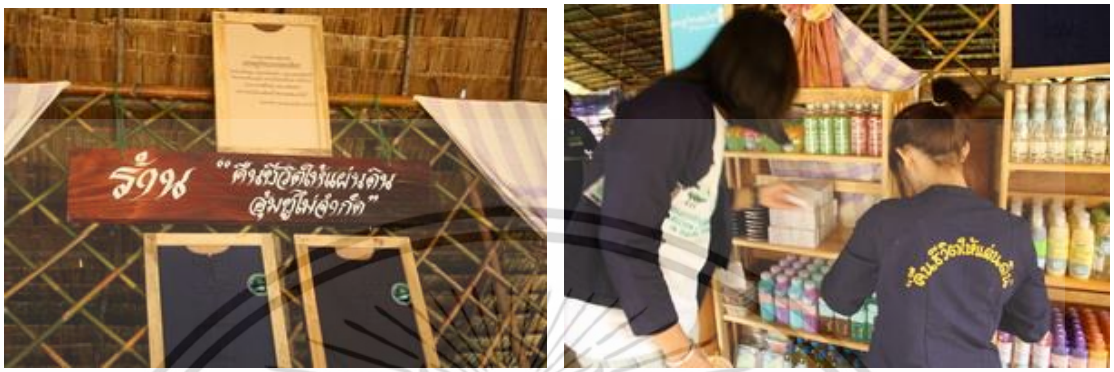

รูปที่ 2.6.37 บรรยากาศภายในร้านคืนชีวิตให้แผ่นดิน

วัตถุประสงค์

การรวบรวมผลิตภัณฑ์สินค้าที่ผลิตในเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานจากเครือข่ายฯ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จำพวกดูแลผิว ผม ผ้า บ้าน สวน และยังมีกระดาษทิชชู ที่ผลิตโดยนำกระดาษที่ใช้แล้วกลับมาผลิตใช้ใหม่ (Recycle) โดยผ่านกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมใช้กันอยู่

ร้านคืนชีวิตให้แผ่นดิน ไม่ใช่เป็นการค้าแบบเน้นการค้าขาย แต่มุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือผู้บริโภคและผู้ผลิตเป็นหลัก ให้ผู้บริโภคมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน อีกทั้งยังช่วยให้กลุ่มผู้ผลิตมีตลาดรับซื้อสินค้าเพื่อจำหนาย ซึ่งจุดมุ่งหมายต่อไป คือการควบคุมคุณภาพและยกระดับมาตรฐานของร้านเอง

การติดต่อ หรือติดต่อมาที่ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติ

สถานที่ตั้ง เลขที่ 114/1 หมู่ 1 ต.หนองบอนแดง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี 20170

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 ศูนย์อบรมอื่นที่เป็นคู่แข่ง

ศูนย์อบรมที่รวบรวมมานี้ มุ่งเน้นศูนย์ฯ ที่มีเนื้อหาเรียนรู้เกี่ยวกับการทำกสิกรรมธรรมชาติ เกษตรธรรมชาติ หรือเกษตรอินทรีย์ และเนื้อหาเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับวิชาที่จัดสอนอยู่ในศูนย์เครือข่ายของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ เพื่อนำมาวิเคราะห์รูปแบบการทำงานไปจนถึงหลักสูตรการสอนที่น่าสนใจ และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและออกแบบของโครงการต่อไป

2.6.2.1 มูลนิธิข้าวขวัญ และโรงเรียนชาวนา

ชุมชนสำหรับให้ความรู้ด้านการเกษตร การดูแลสุขภาพอย่างยั่งยืน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น การรับประทานอาหาร ที่มาจากเกษตรอินทรีย์ ปลอดสารพิษ ก็เป็นอีกทางหนึ่งที่จะทำให้มีสุขภาพที่ดี พร้อมการออกกำลังกาย การรับประทานข้าวกล้อง ไม่ขัดสี ทั้งหมดนี้จะรวมอยู่ในชุมชนการเกษตรแห่งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตของทุกคน

ด้วยการทำการเกษตรในประเทศไทย ถือว่าเป็นอาชีพที่อยู่คู่คนไทยมาตั้งแต่อดีต อาชีพเกษตรกรรม ไม่ว่าจะเป็นการทำนา ทำไร่ ทำสวน ปลูกผัก ล้วนแล้วแต่เป็นกำลังของชาติในการค้าขายการส่งออก ใช้ในท้องถิ่นทั้งนั้น และเป็นส่วนสำคัญของประเทศไทย การทำการเกษตรอย่างยั่งยืน จะช่วยให้ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรสามารถทำมาหากินเลี้ยงชีพได้อย่าง ไม่ขัดสน มีความสุขในการใช้ชีวิต เพราะดำเนินตามวิถีอย่างแท้จริง (Anonymous, 2554)

รูปที่ 2.6.38 บรรยากาศกิจกรรมที่มูลนิธิข้าวขวัญ

ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

มูลนิธิข้าวขวัญเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน ที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมกับท้องถิ่น พัฒนาพันธุกรรมข้าว และพืชพื้นบ้าน วิจัยและพัฒนาผลกระทบของสารเคมีทางการเกษตร ตลอดจนค้นหาทางเลือกร่วมกับเกษตรกรในการทำเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปี พ.ศ.2527 มูลนิธิข้าวขวัญ ได้เริ่มต้นจากโครงการเลี้ยงปลาในนาข้าว และการส่งเสริมเกษตรกรรมแบบผสมผสานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งขณะนั้นอยู่กับสมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสม (ATA)

ปี พ.ศ.2532 ได้แยกตัวจากสมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสม ก่อตั้งองค์การใหม่ขึ้นมาในนาม ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสังคม (Technology for Rural and Ecological Enrichment : TREE)

ปี พ.ศ.2541 ได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิข้าวขวัญ โดยมีสำนักงาน และพื้นที่ปฏิบัติงานภาคสนามในเขต จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญของการผลิตอาหารที่มีมาแต่อดีต พื้นที่เหล่านี้ตั้งอยู่ในเขตเกษตรก้าวหน้า ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการเกษตรแบบปฏิวัติเขียว(Green Revolution) ซึ่งต้องพึ่งพาเทคโนโลยี และปัจจัยการผลิตจากภายนอก จนเป็นต้นเหตุของปัญหาเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และปัญหาสุขภาพของทั้งผู้ผลิต และผู้บริโภค

ปัจจุบันมูลนิธิข้าวขวัญ ตั้งอยู่บนเนื้อที่ 7 ไร่ครึ่ง ในเขตเทศบาลท่าเสด็จ ต.สระแก้ว อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี โดยมีพื้นที่ปฏิบัติงานในเขตจังหวัด สุพรรณบุรี 4 อำเภอ ได้แก่ อ.เมือง อ.อู่ทอง อ.เดิมบางนางบวช และ อ.ดอนเจดีย์ รวมทั้งเครือข่ายเกษตรทั่วประเทศกว่า 50 เครือข่าย

ซึ่งมุ่งเน้นการทำงานด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับเกษตรกรรมยั่งยืน และพัฒนาปรับปรุง อนุรักษ์พันธุ์ข้าวมายาวนาน จึงเปิดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าว ในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อชักชวนชาวนามาร่วมกันแสวงหาทางออก เพื่อการลดต้นทุนการผลิต และการพึ่งตนเอง รวมทั้งเพื่อสุขภาวะที่ดีของชาวนา ก่อตั้งเป็น "โรงเรียนชาวนา" ขึ้น เป็นการจัดการความรู้ของชาวนา โดยมีมูลนิธิข้าวขวัญนำกระบวนการและให้ชาวนาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้จริงๆ โดยมูลนิธิข้าวขวัญ เอาความรู้ไปเสริมชาวบ้านบนพื้นฐานความรู้ภูมิปัญญา ทำงานร่วมกัน ทบทวนร่วมกัน แล้วเกิดความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมาจากการปฏิบัติจริง

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาเทคโนโลยีเกษตรทางเลือกแบบมีส่วนร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ ได้แก่ การปรับปรุงพัฒนาพันธุ์ข้าว พืชพื้นบ้าน การปรับปรุงบำรุงดิน สมุนไพรควบคุมแมลง และวิทยาการทดแทนสารเคมี

2. ส่งเสริมและเผยแพร่แนวความคิด และเทคนิควิธีของเกษตรกรรมทางเลือก ตลอดจนนำเสนอระบบเกษตรกรรมทางเลือกที่ผ่านการพิสูจน์แล้ว ให้กับเกษตรกรผู้สนใจเพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้เรียนรู้อย่างอิสระ

3. สามารถสร้างความรู้และเทคโนโลยีของตนเอง โดยการผสมผสานความรู้เก่าและความรู้ใหม่มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือ การมีสุขภาวะที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ให้การฝึกอบรมแก่เกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่องค์กรและผู้สนใจเกี่ยวกับกิจกรรมเกษตรกรรมทางเลือกทั้งในและต่างประเทศ

5. รณรงค์ เผยแพร่ ผลการปฏิบัติงาน และข้อมูลต่างๆ เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายรัฐ ให้สนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับเกษตรกรรมทางเลือก การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางพันธุกรรมข้าว และพืช โดยร่วมกับองค์กรพันธมิตรทั้งภาครัฐและเครือข่ายเกษตรทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

พันธกิจ

ให้เกษตรกรและชุมชน มีการเรียนรู้จากความรู้ภายนอก และการฟื้นฟูความรู้ดั้งเดิมมาจัดการอย่างบูรณาการเพื่อให้เกิดระบบการเกษตรที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ และฟื้นฟูธรรมชาติ สามารถลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น สานสร้างเครือข่ายของผู้ผลิต และผู้บริโภคที่เห็นคุณค่า และความสำคัญกับเรื่องของวิถีชีวิต สังคม สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม อันเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่าง การพัฒนาระบบเกษตรกรรม กับการพัฒนาวิถีชีวิตอย่างเป็นสุข รวมถึงการพัฒนาด้านอื่นอย่างรอบด้าน

ความมั่นคงทางการเงิน

มูลนิธิข้าวขวัญ ได้รับความร่วมมือจากพันธมิตรที่สำคัญ คือ สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) ในการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการจัดการ

ประธานศูนย์

คุณเดชา ศิริภัทร ผู้อำนวยการมูลนิธิ

หลักสูตรที่จัดการอบรม

1) หลักสูตรการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ โรงเรียนชาวนา

2) หลักสูตรระดับก้าวหน้า “การผสมสายพันธุ์ข้าว”

3) หลักสูตรต่อยอดศักยภาพเกษตรกร “การเป็นวิทยากรกระบวนการ”

4) หลักสูตรศูนย์ปราชญ์ “การเรียนรู้การทำนาอินทรีย์ทั้งระบบ”

5) หลักสูตร "การทำนาอินทรีย์อย่างยั่งยืน"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) หลักสูตรการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ โรงเรียนชาวนา

ระยะเวลา 4 เดือนต่อ 1 หลักสูตร มีทั้งหมด 3 หลักสูตร

สถานที่ มูลนิธิข้าวขวัญ จ.สพรรณบุรี

หลักสูตรย่อย มีทั้งหมด 3 หลักสูตร ได้แก่

- หลักสูตรระดับประถมศึกษา “การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี”
- หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา “การปรับปรุงบำรุงดินโดยชีววิธี”
- หลักสูตรระดับอุดมศึกษา “การปรับปรุงและพัฒนาสายพันธุ์ข้าว”

2) หลักสูตรระดับก้าวหน้า “การผสมสายพันธุ์ข้าว”

รูปที่ 2.6.39 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการผสมสายพันธุ์ข้าว 1

รูปที่ 2.6.40 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการผสมสายพันธุ์ข้าว 2

วิทยากร คุณเดชา ศิริภัทร, คุณสุขสรรค์ กันตรี และทีมงาน

ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน / 3 วัน 2 คืน

สถานที่ มูลนิธิข้าวขวัญ จ.สพรรณบุรี

ค่าอบรม 3,000 บาท/2 วัน ถ้ามา 2 ท่าน เป็นท่านละ 2,500 บาท

ตารางอบรม คร่าวๆ

วันที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

08:30 – 09:00 ลงทะเบียน

09:00 – 10:00 ระดมความคาดหวัง

10:00 – 10:30 รับประทานอาหารว่าง

10:30 – 12:00 บรรยายพิเศษ ความจำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์ข้าวให้เหมาะสมกับระบบเกษตรกรรมยั่งยืน โดยคุณเดชา ศิริภัทร

12:00 – 13:00 รับประทานอาหารกลางวัน

13:00 – 15:00 บรรยายภาคทฤษฎี หลักการผสมพันธุ์ข้าว โดย คุณสุขสรรค์ กันตรี และทีมงาน

15:00 – 15:30 รับประทานอาหารว่าง

15:30 – 17:00 ฝึกภาคปฏิบัติ การเลือกคู่ผสมพันธุ์ข้าว และเทคนิคการตอนดอกข้าว โดย คุณสุข-สรรค์ กันตรี และทีมงาน

17:00 – 18:00 พักผ่อนตามอัธยาศัย

18:00 – 19:00 รับประทานอาหารเย็น

19:00 – 21:00 ชมวิดิทัศน์

วันที่ 2

07:00 – 08:00 รับประทานอาหารเช้า

08:30 – 10:00 ตั้งเป้าหมายการผสมข้าว และ เทคนิคการผสมพันธุ์ข้าว

10:00 – 10:30 รับประทานอาหารว่าง

10:30 – 12:00 ฝึกปฏิบัติการผสมพันธุ์ข้าว

12:00 – 13:00 รับประทานอาหารกลางวัน

13:00 – 15:30 บรรยายพิเศษภาคทฤษฎี โดย คุณสุขสรรค์ กันตรี

- เทคนิคการปลูกคัดเลือกข้าวลูกผสม 1-8 รุ่น
- การบันทึกลักษณะประพันธุ์

***แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับ รุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จ

15:30 – 16:00 สรุปการฝึกอบรม

<u>หมายเหตุ</u> ติดต่อคุณพรชัย ชูเลิศ 092 438 2518

3) หลักสูตรต่อยอดศักยภาพเกษตรกร “การเป็นวิทยากรกระบวนการ”

<u>ระยะเวลา</u> 5 วัน 4 คืน

<u>สถานที่</u> มูลนิธิข้าวขวัญ จ.สพรรณบุรี

4) หลักสูตรศูนย์ปราชญ์ “การเรียนรู้การทำนาอินทรีย์ทั้งระบบ”

<u>คุณสมบัติ</u> ผู้ที่จะใช้สิทธิ์เพื่อเข้ารับการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. มีอาชีพหลักทำการเกษตรเท่านั้น ได้แก่ ทำนา ทำไร่ ทำสวน ปลูกผัก ทำเกษตรพอเพียง หมายความว่า ผู้มีสิทธิ์สมัคร คือผู้ที่มีประสบการณ์การทำเกษตรมาแล้ว

2. มีที่ดินทำการเกษตร (ทั้งของตนเอง เช่า หรือพื้นที่ของบุคคลอื่นให้ทำโดยไม่คิดค่าตอบแทน หรือค่าเช่า)

3. มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

4. สมัครใจ มีความตั้งใจจริง และมุ่งมั่นที่จะเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาอาชีพทางการเกษตร โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในทันทีหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

5. สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้ตลอดระยะเวลาที่กำหนด 5 วัน 4 คืน โดยต้องค้างคืน ที่มูลนิธิข้าวขวัญ จ.สุพรรณบุรี

6. ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมภายใต้โครงการเดียวกัน หรือจากศูนย์ปราชญ์อื่นใดในประเทศไทยมาก่อน

7. ต้องใช้หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ประกอบการสมัคร เพื่อบันทึกในข้อมูลการลงทะเบียน

8. พร้อมที่จะให้มีการติดตามประเมินผลการนำความรู้ไปใช้จริงในพื้นที่

9. หากเป็นกลุ่มเครือข่ายชาวนา หรือเกษตรกรที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน ไม่มีสังกัดกลุ่ม แต่ตั้งใจจะไปขับเคลื่อนงานเกษตรยั่งยืนในพื้นที่ จะพิจารณาให้สิทธิ์ก่อนรายเดี่ยว

10. ผู้ที่จะเข้าร่วมในโครงการดังกล่าวจะต้องเป็นเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีและเป็นอำนาจหน้าที่ของเกษตรจังหวัดเท่านั้นที่จะเป็นผู้สรรหาผู้เข้ารับการฝึกอบรม

<u>ระยะเวลา</u> 5 วัน 4 คืน

<u>จำนวน</u> ปีละ 10 รุ่น รุ่นละ 50 คน

<u>สถานที่</u> มูลนิธิข้าวขวัญ จ.สพรรณบุรี

<u>ค่าอบรม</u> ฟรี (ทุกๆปีจะมีงบประมาณจากกระทรวงเกษตรสนับสนุนการฝึกอบรมการทำนาอินทรีย์ให้กับเกษตรกรโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย)

<u>การสมัคร</u> สำหรับเกษตรกร ส่งรายละเอียดข้อมูลของตนเอง ประกอบไปด้วย ชื่อ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน อายุ ที่อยู่ จำนวนพื้นที่ทางการเกษตร ระดับการศึกษา พร้อมระบุรุ่นที่ต้องการฝึก แฟกซ์มายังหมายเลข 035-597193 หรือมาเป็นกลุ่มก็สามารถส่งมาพร้อมกันได้

<u>หมายเหตุ</u> สำหรับบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เป็นเกษตรกร ต้องสมทบค่าใช้จ่ายคนละ 3,000 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) หลักสูตร "การทำนาอินทรีย์อย่างยั่งยืน"

รูปที่ 2.6.41 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการทำนาอินทรีย์อย่างยั่งยืน 1

รูปที่ 2.6.42 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการทำนาอินทรีย์อย่างยั่งยืน 2

บุคคลเป้าหมาย บุคคลทั่วไปที่สนใจ

วิทยากร กนกพร ดิษฐ์กระจันทร์, เดชา ศิริภัทร, สุขสรรค์ กันตรี, พรชัย ชูเลิศ, ชัยพร พรมพันธุ์, ธนรัช ใกล้กลาง และเหรียญ ใกล้กลาง

ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน

สถานที่ มูลนิธิข้าวขวัญ จ.สพรรณบุรี

ค่าอบรม 4,000 บาท แบ่งเป็น ค่าอาหาร 7 มื้อ มื้อละ 150 บาท = 1,050 บาท, ค่าอาหารว่าง 6 มื้อ มื้อละ 30 บาท = 180 บาท, ค่าที่พัก คืนละ 300 บาท จำนวน 2 คืน = 600 บาท, ค่ากระเป๋าเอกสาร/อุปกรณ์การอบรม ชุดละ 170 บาท, ค่าวิทยากรการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ 4 เนื้อหาการเรียนรู้ เนื้อหาละ 500 บาท = 2,000 บาท

การสมัคร โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกสิกรไทย ชื่อบัญชี "นายเดชา ศิริภัทร และ นางอณัญญา หงษา และ นายสุขสรรค์ กันตรี" ถนนมาลัยแมน สุพรรณบุรี 390-2-26145-0 ออมทรัพย์ (เป็นบัญชีสำหรับใช้ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรโรงเรียนชาวนา เท่านั้น) และเก็บสลิป (Slip) การโอนเงินไว้เป็นหลักฐาน

ยืนยันการสมัคร แฟกซ์หลักฐานการโอนเงินมาที่หมายเลข 035-597-193 หรือ Scan ส่งอีเมลมาที่ achita.rice@gmail.com หรือใช้โทรศัพท์มือถือถ่ายรูป แล้วส่งมาในข้อความเฟซบุ๊กของมูลนิธิข้าวขวัญ พร้อมระบุชื่อผู้ติดต่อ และหมายเลขโทรศัพท์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>รายชื่อผู้เข้าอบรม</u> ประกาศทางหน้าแฟนเพจเฟซบุ๊ก

<u>การเตรียมตัว</u> - ของใช้ส่วนตัวทั่วไป เช่น แปรงสีฟัน สบู่ ยาสระผม รองเท้าแตะ ฯลฯ
- เครื่องนอนไม่ต้องเตรียมมา ทางมูลนิธิฯ ได้จัดไว้ให้แล้ว
- เสื้อแขนยาว กางเกงขายาว หมวก สำหรับใส่ลงภาคสนาม
- สำหรับผู้ที่มีโรคประจำตัวให้เตรียมยาของตนเองมาด้วย
- ไฟฉาย, ยาทากันยุง

<u>ตารางอบรม</u> คร่าวๆ

วันที่ 1

9:30 – 10:30 เปิดหัว เปิดตัว เปิดใจ ระดมความคาดหวัง วิทยากร กนกพร ดิษฐ์กระจันทร์

11:00 – 12:00 รู้จักขั้นตอนการทำนาและเครื่องมือในการทำนาทั้งวงจรวิธีการ วิทยากร สุขสรรค์ กันตรี

13:00 – 17:00 เทคนิคเชิงปฏิบัติการ การทำนาอินทรีย์ วิทยากร สุขสรรค์ กันตรี
- การคัดพันธุ์ข้าว จากเมล็ดพันธุ์ข้าวกล้อง/เพาะข้าวเปลือก

19:30 – 22:00 แนวคิดและการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการทำนาอินทรีย์ วิทยากร เดชา ศิริภัทร

วันที่ 2

8:00 – 12:00 เทคนิคเชิงปฏิบัติการ การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี วิทยากร เหรียญ ใกล้กลาง
- ระบบนิเวศน์ในแปลงนา
- เทคนิคการทำสมุนไพรกำจัดแมลง

13:00 – 17:00 เทคนิคเชิงปฏิบัติการ การปรับปรุงบำรุงดินโดยชีววิธี วิทยากร พรชัย ชูเลิศ
- การเก็บและเพาะจุลินทรีย์จากดินป่า แบบแห้งและน้ำ
- การทำปุ๋ยน้ำ ฮอร์โมนไข่

19:30 – 22:00 ชมวิดิทัศน์การพัฒนาแนวคิด (สิ้นนา สิ้นชาติ- ชะตากรรมเกษตรเชิงเดี่ยว) วิทยากร ธนรัช ใกล้กลาง

วันที่ 3

8:00 – 12:00 เทคนิคการทำนาลดต้นทุน วิทยากร ชัยพร พรมพันธุ์

13:00 – 16:00 สรุปการอบรม และมอบวุฒิบัตร ถ่ายภาพรวมรุ่น วิทยากร เดชา ศิริภัทร

16:30 เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

<u>หมายเหตุ</u> - เนื้อหาในแต่ละวันอาจมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยตามความเหมาะสม
- การสมัครอบรม ต้องได้รับการยืนยันการสมัครก่อน จึงจะถือว่าลงทะเบียนเสร็จสมบูรณ์
- หากรายชื่อตกหล่นสามารถโทรสอบถามได้ที่เบอร์ 082-458-5226

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.43 การประกาศรายชื่อผู้เข้าอบรมของหลักสูตรการทำนาอินทรีย์อย่างยั่งยืน

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง	13/1 ม.3 ถ.เทศบาลท่าเสด็จ1 ซ.6 ต.สระแก้ว อ.เมือง จ.สพรรณบุรี 72230
โทรศัพท์	089-836-7006, 035-597-193, 082-458-5226 และติดต่องานฝึกอบรม 085-427-7007
โทรสาร	035-597-193
อีเมล	khao-kwan@hotmail.com
เว็บไซต์	www.khaokwan.org
เฟซบุ๊ก	www.facebook.com/kkf.rice/

เว็บไซต์ของมูลนิธิข้าวขวัญ

ช่องทางออนไลน์ของมูลนิธิข้าวขวัญในการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับชุมชนความรู้ด้านสุขภาพ การเกษตร แต่ตัวเว็บไซต์ยังมีความไม่สมบูรณ์

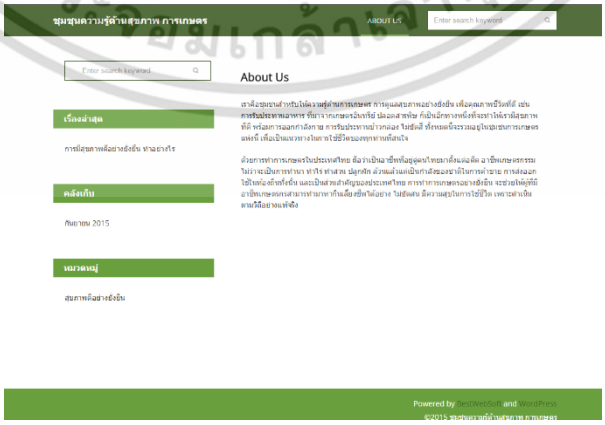

รูปที่ 2.6.44 ตัวอย่างหน้าหลักของเว็บไซต์มูลนิธิข้าวขวัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฟซบุ๊กของมูลนิธิข้าวขวัญ

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของมูลนิธิข้าวขวัญ ถือเป็นช่องทางหลักที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับมูลนิธิ กิจกรรม การรับสมัครอบรมต่างๆ เป็นต้น

รูปที่ 2.6.45 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของมูลนิธิข้าวขวัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2.2 มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

รูปที่ 2.6.46 สัญลักษณ์ของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย โดยมีพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ทรงเป็นองค์นายกกิตติมศักดิ์ตลอดชีพ และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงเป็นองค์ประธานมูลนิธิฯ ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยให้พึ่งพาซึ่งกันและกัน มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 โดยเริ่มต้นที่กิจกรรมหลักเฉพาะการเยี่ยมเยียนและช่วยการยังชีพ

ปัจจุบันได้พัฒนาต้นแบบการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย อย่างครบวงจร ตั้งแต่ก่อนเกิดภัยด้วยการเฝ้าระวังภัย การเตือนภัย และการอพยพหลบภัย ในช่วงเกิดเหตุมีต้นแบบการช่วยการยังชีพและมีส่วนร่วม และช่วงการฟื้นฟู มูลนิธิฯ มีต้นแบบการฟื้นฟูที่อยู่อาศัย และการฟื้นฟูอาชีพตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ประสบอุทกภัยส่วนใหญ่ที่มูลนิธิฯ ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือ มีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งต้องการ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเกษตรอินทรีย์ ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน

นอกจากนี้ยังจะส่งเสริมครัวเรือนให้มีอาชีพเสริมต่างๆ ตามความถนัด และตามสภาพพื้นที่โดยมิให้เกินตัวจนเกิดความเสี่ยง

ประวัติการก่อตั้งและความเป็นมา

มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย เริ่มต้นจากการดำเนิน โครงการอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย ซึ่งมีขึ้นในขณะที่มีอุทกภัยครั้งร้ายแรงในกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ.2538 และมีผู้ได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก จนภาคราชการ และองค์กรการกุศลที่มีอยู่มิอาจให้ความช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง จนเกิดเหตุการณ์กระทบกระทั่งกันระหว่างประชาชนอันเกิดจากความเครียด อันเนื่องมาจากการป้องกันน้ำให้ท่วมในวงจำกัด ผู้ที่เดือนร้อนจึงรู้สึกว่าขาดที่พึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขาดความเห็นอกเห็นใจ ต้องได้รับความเดือดร้อนเฉพาะชาวพื้นที่ของตนเอง ขณะที่พื้นที่ติดกันได้รับความสะดวกสบายอย่างเป็นปกติ

ในช่วงเช้าของวันที่ 29 ตุลาคม เป็นวันที่ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงออกปฏิบัติภารกิจในโครงการฯ เป็นครั้งแรก โดยเสด็จออกรับน้ำใจจากผู้ไม่ประสบอุทกภัยที่สถานีบริการน้ำมัน ต่อจากนั้นในช่วงบ่าย ได้เสด็จพระดำเนินเยี่ยมเยียนประชาชนที่ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34 เขตบางกอกน้อย ซอยจรัญสนิทวงศ์ 82, 84 และ 86 เขตบางพลัด

การออกปฏิบัติพระกรณียกิจในครั้งนี้ส่งผลให้เหตุการณ์สงบลงอย่างปาฏิหารณ์ จากนั้นมาโครงการฯ ก็ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนได้จัดตั้งเป็นมูลนิธิที่ผู้บริจาคสามารถหักลดหย่อนภาษีได้ตั้งแต่วันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ.2544 และได้พัฒนาการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา

รูปที่ 2.6.47 ประวัติของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนและเชื่อมโยงให้ภาครัฐ และเอกชนร่วมกันเกื้อหนุนประชาชนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามทุกข์ยากจากอุทกภัยที่รุนแรง คือ นอกจากจะยังสนับสนุนให้ผู้ทุกข์ยากน้อยกว่าช่วยเหลือผู้ทุกข์ยากมากกว่า ผู้ที่แข็งแรงช่วยผู้อ่อนแอ เป็นต้น โดยเน้นการประทังชีวิตและการฟื้นฟูสภาพจิตใจ

การดำเนินงาน

มูลนิธิฯ สนับสนุนภาคราชการในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

<u>กิจกรรมหลัก</u>

1. ช่วยเหลือประทังชีวิตผู้ประสบอุทกภัย 3 ด้าน คือ
   - ด้านการจัดตั้งคลังน้ำดื่มแบบปันส่วนโดยสมัครใจ และการแจกจ่ายน้ำดื่ม
   - ด้านการประกอบและแจกจ่ายอาหารสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ด้านการแจกจ่ายถุงยังชีพ

2. ช่วยเหลือการดูแลผู้อ่อนแอ ได้แก่ ผู้พิการ, ผู้สูงอายุ, ผู้เจ็บป่วยเรื้อรัง, หญิงมีครรภ์ และเด็กเล็ก โดยจัดตั้งอาสาสมัคร "เพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก" คอยดูแลและเยี่ยมเยียนจนกว่าระดับน้ำจะลดเป็นปกติ

<u>กิจกรรมพิเศษ</u>

1. ช่วยเหลือการฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ประสบภัย
2. ช่วยเหลือให้เกิดความร่วมมือในการฟื้นฟูอนามัยชุมชนภายหลังน้ำลด
3. การช่วยเหลือที่พักชั่วคราว
4. การช่วยเหลือจัดตั้งศูนย์ดูแลเด็กเล็กชั่วคราว

หลักสูตรที่จัดการอบรม

หลักสูตรที่จัดการอบรมนี้ไม่ใช่กิจกรรมหลักที่ทางมูลนิธิฯ ดำเนินงาน เป็นโครงการพิเศษที่เสริมขึ้นมาภายใต้เป้าหมายหลักคือ ฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัย เรียกว่า “การอบรมโครงการต้นแบบฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัย” โดยจัดกระบวนการเรียนรู้พึ่งตนเอง และเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือน เพื่อยกคุณภาพชีวิตให้ดี และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนพึ่งตนเองตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินงาน ทางมูลนิธิฯ ติดต่อประสานงานโครงการกับอบต. ส่งวิทยากรกระบวนการ นายประเสริฐ ปิ่นนาค พนักงานของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสุโขทัย เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้พึ่งตนเอง ซึ่งให้ความรู้เพิ่มเติม เช่น

1. การเพราะเห็ดฟางในตะกร้า
2. การเพราะถั่วงอก (6 วิธี)
3. การเลี้ยงกบคอนโด
4. การผลิตน้ำยาปรับผ้านุ่ม
5. การผลิตแชมพูสระผมธรรมชาติ
6. ศึกษาดูงาน กระบวนการกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.48 บรรยากาศการอบรม

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง	1873 ถนนราชดำริ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครฯ 10330
พิกัด	N13.73488 , E100.53906
โทรศัพท์	02-2564427, 0814271347, 0814273543
อีเมล	friendsinneedofpa@gmail.com
เว็บไซต์	www.princess-pa-foundation.or.th
เฟซบุ๊ก	www.facebook.com/friendsinneedofpa/

เว็บไซต์ของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

ช่องทางออนไลน์ของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย ในการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของมูลนิธิฯ มีข้อมูลเผยแพร่ไว้มากมาย ทั้งข้อมูลเกี่ยวกับมูลนิธิฯ เอง และการประชาสัมพันธ์สินค้าจากประชาชนภายใต้เครือข่าย ที่นำมาจำหน่ายในงานต่างๆ

รูปที่ 2.6.49 หน้าเว็บไซต์ของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฟซบุ๊กของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย เป็นช่องทางที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของมูลนิธิฯ เช่น การประชาสัมพันธ์การจำหน่ายสินค้าของประชาชนในเครือข่าย การฝึกอาชีพเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ต่างๆ เป็นต้น

รูปที่ 2.6.50 หน้าเฟซบุ๊กของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2.3 ศูนย์เรียนรู้โรงเรียนข้าวและชาวนา

รูปที่ 2.6.51 สัญลักษณ์ของโรงเรียนข้าวและชาวนา

“โรงเรียนข้าวและชาวนา” จัดตั้งขึ้นโดยกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อยู่ในพื้นที่กรมการข้าว กรุงเทพมหานคร ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการบริหารงานโรงเรียนข้าวและชาวนา และคณะทำงานเพื่อการจัดการโรงเรียนข้าวและชาวนา

“โรงเรียนข้าวและชาวนา” เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านข้าวและการพัฒนาชาวนาอย่างครบวงจรสำหรับชาวนา เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ผู้สนใจทั่วไป โดยเฉพาะชาวนารุ่นใหม่ และใช้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรด้านข้าว ให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่จะเป็นกำลังสำคัญในการสืบสานภูมิปัญญา เอกลักษณ์วัฒนธรรมข้าวไทย รวมถึงการส่งเสริมพัฒนาชาวนาให้มีองค์ความรู้ความชำนาญในการผลิตข้าวไทย ให้มีคุณภาพ มีความยั่งยืน เป็นแหล่งอาหารของโลก

นอกจากนี้ โรงเรียนข้าวและชาวนายังเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ข้าวของไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นศูนย์กลางการให้บริการและการเรียนรู้เรื่องข้าวอย่างครบวงจร

การดำเนินงาน

1. จัดทำและพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรมด้านข้าว
2. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านข้าวในทุกมิติตลอดห่วงโซ่การผลิตข้าว
3. จัดทำสถานีการเรียนรู้และแปลงสาธิตด้านข้าว
4. จัดระบบการฝึกอบรมของกรมการข้าวให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาบุคลากรของกรมการข้าวให้เกิดประสิทธิภาพ
5. สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านข้าวผ่านองค์กรภาคเอกชนภาคการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตรที่จัดการอบรม มีทั้งหมด 6 หลักสูตร ดังนี้

1) หลักสูตรชาวนามืออาชีพ
2) หลักสูตรการทำเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากข้าว
3) หลักสูตรการทำนาเบื้องต้น
4) หลักสูตรผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากน้ำมันรำข้าว
5) หลักสูตรการผลิตของขวัญของฝากจากข้าว
6) หลักสูตรการทำอาหารและขนมจากข้าว

1) หลักสูตรชาวนามืออาชีพ

เป็นหลักสูตรที่เน้นการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตข้าวขั้นสูงที่เหมาะสมในการเพิ่มคุณภาพและปริมาณของการผลิตข้าวแบบครบวงจรแก่ชาวนา ผู้นำชาวนา และองค์กรชาวนา ให้นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการผลิตข้าวและบริหารองค์กรอย่างเป็นมืออาชีพ

บุคคลเป้าหมาย 1. ชาวนา
2. ผู้นำชาวนา
3. ผู้นำองค์กรชาวนา เช่น ประธานศูนย์ข้าวชุมชน สมาคม

ระยะเวลา 4 วัน

จำนวน จำนวน 4 รุ่นๆ ละ 30 คน

วิธีการฝึกอบรม บรรยาย อภิปรายกลุ่มย่อย ฝึกปฏิบัติ ศึกษาจากของจริง ศึกษาดูงานนอกสถานที่

เนื้อหาวิชา ประกอบด้วย 5 ชุดวิชา ได้แก่
- การตลาดและเศรษฐศาสตร์ข้าว
- เทคโนโลยีการผลิตข้าว
- การเพิ่มมูลค่าและแปรรูป
- การบริหารจัดการองค์กรชาวนา
- เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตารางการอบรม แบบคร่าวๆ

วันที่ 1
- สถานการณ์การผลิตและตลาดข้าวของไทย อาเซียน และโลก
- การวางแผนการผลิตข้าวในเชิงธุรกิจและการตลาดข้าวไทย
- การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิตข้าว
- เทคโนโลยีการผลิตข้าว

วันที่ 2
- การเรียนรู้และป้องกันกำจัดโรค แมลง สัตว์ศัตรูข้าว วัชพืชและข้าววัชพืช
- ธาตุอาหาร / การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- การสร้างความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการองค์กรชาวนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 3 - แปลงแสดงเทคโนโลยีการผลิตข้าว ณ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี
- การตรวจสอบคุณภาพข้าว ณ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี
- แปลงรวบรวมพันธุ์ข้าว / แปลงข้าวลูกผสม ณ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี
- โรงงานข้าวนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ 4 - การแปรรูปข้าว และเพิ่มมูลค่าข้าว
- การหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต องค์ความรู้เรื่องข้าว
- เว็บไซต์และการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่เกี่ยวกับข้าว

2) หลักสูตรการทำเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากข้าว

หลักสูตรการทำเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากข้าว เป็นการถ่ายทอดวิธีการผลิตเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงจากข้าวและใบข้าวโดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง สำหรับนำไปผลิตบริโภคในครัวเรือนหรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพในการจำหน่ายในตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพ

<u>บุคคลเป้าหมาย</u> บุคคลผู้สนใจทั่วไป

<u>ระยะเวลา</u> 1 วัน

<u>จำนวน</u> จำนวน 2 รุ่นๆ ละ 30 คน

<u>วิธีการฝึกอบรม</u> บรรยาย อภิปรายกลุ่มย่อย ฝึกปฏิบัติ

<u>เนื้อหาวิชา</u> ประกอบด้วย 2 ชุดวิชา ได้แก่
- การตลาด
- การเพิ่มมูลค่าและแปรรูป

<u>รายละเอียดวิชา</u>

1. แนวทางการทำธุรกิจและการตลาดผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
2. การผลิตเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากข้าว
   - น้ำคลอโรฟิลล์
   - น้ำข้าวกล้องงอก
   - ชาข้าวผสมน้ำผึ้งมะนาว
   - ไวน์จากข้าว
   - น้ำไซเดอร์จากข้าว
3. การออกแบบบรรจุภัณฑ์และลักษณะการจำหน่าย

หมายเหตุ : รายวิชาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียน

3) หลักสูตรการทำนาเบื้องต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การถ่ายทอดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการปลูกข้าวเบื้องต้น สำหรับผู้ที่มีความต้องการประกอบอาชีพทำนาและบุคคลผู้สนใจทั่วไปที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านการทำนาโดยมีการเรียนรู้เกี่ยวกับข้าวและการปลูกข้าว เพื่อนำไปใช้เป็นความรู้พื้นฐานประกอบการทำนาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

<u>บุคคลเป้าหมาย</u> ผู้ที่มีความต้องการประกอบอาชีพทำนาและบุคคลทั่วไปที่สนใจการทำนา

<u>ระยะเวลา</u> 3 วัน

<u>จำนวน</u> จำนวน 2 รุ่นๆ ละ 30 คน

<u>วิธีการฝึกอบรม</u> บรรยาย อภิปรายกลุ่มย่อย ฝึกปฏิบัติ ศึกษาจากของจริง

<u>เนื้อหาวิชา</u> ประกอบด้วย 3 ชุดวิชา ได้แก่

- กระบวนการผลิตข้าว
- การเพิ่มมูลค่าและแปรรูป
- เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

<u>ตารางการอบรม</u> แบบคร่าวๆ

วันที่ 1 (ชุดวิชากระบวนการผลิตข้าว)

- สรีระวิทยาของข้าว/ส่วนประกอบของข้าว/ประเภทต่างๆ ของข้าว
- สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของข้าว
- การปรับปรุงพันธุ์ข้าว
- พันธุ์ข้าวที่สำคัญ

วันที่ 2 (ชุดวิชากระบวนการผลิตข้าว)

- กระบวนการปลูกข้าว ตั้งแต่การเตรียมดินจนถึงวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว
- เครื่องจักรกลที่ใช้ในการทำนาและการดูแลรักษา
- ธาตุอาหาร/การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- การเรียนรู้และป้องกันกำจัดโรค แมลง สัตว์ศัตรูข้าว วัชพืชและข้าววัชพืช

วันที่ 3 (ชุดวิชาการเพิ่มมูลค่าและแปรรูป/เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)

- การแปรรูปข้าว และเพิ่มมูลค่าข้าว
- การหาข้อมูลทาง internet องค์ความรู้เรื่องข้าว เว็บไซด์และการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่เกี่ยวกับข้าว

หมายเหตุ : รายวิชาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียน

4) หลักสูตรผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากน้ำมันรำข้าว

หลักสูตรผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากน้ำมันรำข้าว เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อถ่ายทอดความรู้วิธีการแปรรูปน้ำมันรำข้าวเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากน้ำมันรำข้าว สำหรับนำไปใช้ในครัวเรือนหรือประกอบเป็นอาชีพสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคคลเป้าหมาย บุคคลผู้สนใจทั่วไป

ระยะเวลา 1 วัน

จำนวน จำนวน 2 รุ่นๆ ละ 40 คน

วิธีการฝึกอบรม บรรยาย อภิปรายกลุ่มย่อย ฝึกปฏิบัติ

เนื้อหาวิชา ประกอบด้วย 2 ชุดวิชา ได้แก่

- การตลาด
- การเพิ่มมูลค่าและแปรรูป

รายละเอียดวิชา

1. แนวทางการทำธุรกิจจากผลิตภัณฑ์ที่ทำจากบำรุงผิวจากน้ำมันรำข้าว
2. การผลิตผลิตภัณฑ์จากน้ำมันรำข้าว
   - โลชั่นน้ำมันรำข้าว
   - สบู่กลีเซอรีน
   - สบู่โลชั่น
   - สครับขัดผิว
3. การออกแบบบรรจุภัณฑ์และลักษณะการจำหน่ายเพื่อเพิ่มมูลค่า

หมายเหตุ : รายวิชาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียน

5) หลักสูตรการผลิตของขวัญของฝากจากข้าว

หลักสูตรการผลิตของขวัญของฝากจากข้าว เป็นการนำวัสดุเหลือใช้จากการทำนา เช่น ฟาง และแกลบ มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่า โดยสามารถนำไปพัฒนาทักษะการผลิตสำหรับใช้ในครัวเรือนหรือประกอบเป็นอาชีพสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

บุคคลเป้าหมาย บุคคลผู้สนใจทั่วไป

ระยะเวลา 1 วัน

จำนวน จำนวน 2 รุ่นๆ ละ 40 คน

วิธีการฝึกอบรม บรรยาย อภิปรายกลุ่มย่อย ฝึกปฏิบัติ

เนื้อหาวิชา ประกอบด้วย 2 ชุดวิชา ได้แก่

- การตลาด
- การเพิ่มมูลค่าและแปรรูป

รายละเอียดวิชา

1. แนวทางการทำธุรกิจจากผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากผลพลอยได้จากข้าว
2. การผลิตของขวัญของฝากจากข้าว
   - กระดาษฟางข้าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- โคมไฟ
- ไม้อัดจากฟางข้าว
- ที่ทับกระดาษ

3. การออกแบบและประยุกต์ผลิตภัณฑ์ที่ได้

หมายเหตุ รายวิชาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียน

6) หลักสูตรการทำอาหารและขนมจากข้าว

หลักสูตรการทำอาหารและขนมจากข้าว เป็นหลักสูตรถ่ายทอดการทำอาหารและขนมจากข้าว ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการทำอาหาร ขนมไทย ขนมอบ ที่มีส่วนประกอบจากข้าวและแป้งข้าว สำหรับนำไปบริโภคในครัวเรือนหรือประกอบเป็นอาชีพสร้างรายได้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอีกทางหนึ่ง

บุคคลเป้าหมาย บุคคลผู้สนใจทั่วไป

ระยะเวลา 1 วัน

จำนวน จำนวน 2 รุ่นๆ ละ 30 คน

วิธีการฝึกอบรม บรรยาย อภิปรายกลุ่มย่อย ฝึกปฏิบัติ

เนื้อหาวิชา ประกอบด้วย 2 ชุดวิชา ได้แก่ การตลาด และการเพิ่มมูลค่าและแปรรูป

รายละเอียดวิชา

1. แนวทางการทำธุรกิจและการตลาด
2. การทำขนมอบ เช่น คุกกี้แป้งข้าวเจ้า และเค้กแป้งข้าวเจ้าสูตรต่างๆ
3. การทำอาหารจากข้าว เช่น บะจ่าง ซูชิ
4. การทำขนมไทยที่มาจากข้าว เช่น ข้าวเหนียวมูน ข้าวหมาก
5. การออกแบบบรรจุภัณฑ์และลักษณะการจำหน่าย

หมายเหตุ : รายวิชาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียน

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง เลขที่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 02-940-5530

โทรสาร 02-940-5530

อีเมล srf_rd@rice.mail.go.th

เว็บไซต์ http://riceschool.ricethailand.go.th/

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/riceschool/

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เว็บไซต์ของโรงเรียนข้าวและชาวนา

ช่องทางออนไลน์หลักของโรงเรียนข้าวและชาวนา ในการเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญต่างๆ ทั้งเรื่องราวเกี่ยวความเป็นมา การดำเนินงาน ตลอดจนชุดความรู้สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งสามารถเข้าไปดาวโหลด (Download) ได้ ทั้งยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรอบรมไว้อย่างละเอียดอีกด้วย

รูปที่ 2.6.52 หน้าเว็บไซต์ของโรงเรียนข้าวและชาวนา

เฟซบุ๊กของโรงเรียนข้าวและชาวนา

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของโรงเรียนข้าวและชาวนา เป็นช่องทางที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวล่าสุดเกี่ยวกับการอบรม ประชาสัมพันธ์ข่าวการรับสมัครต่างๆ

รูปที่ 2.6.53 หน้าเฟซบุ๊กของโรงเรียนข้าวและชาวนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2.4 โครงการสวนผักคนเมือง

รูปที่ 2.6.54 สัญลักษณ์ของโครงการสวนผักคนเมือง

โครงการสวนผักคนเมือง: ปลูกผัก ปลูกเมือง ปลูกชีวิต

ดำเนินงานโดยมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย) ร่วมกับภาคีเครือข่าย อาทิ มูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา และศูนย์อบรมเกษตรในเมือง ตั้งแต่เมษายนปี พ.ศ.2553 - ปัจจุบัน ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

เป้าหมาย

ด้วยตระหนักถึงปัญหาของคนเมืองในด้านอาหาร ทั้งเรื่องความปลอดภัย และความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงปัญหาด้านสุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อมของเมือง จึงมุ่งยกระดับการพึ่งตนเองด้านอาหารของคนเมือง และผนวกเรื่องการปลูกผักแบบไม่ใช้สารเคมีและการพึ่งตนเองด้านอื่นๆ ให้อยู่ในวิถีชีวิตของคนเมือง พร้อมทั้งมุ่งยกระดับความคิด สร้างความตระหนักถึงบทบาทของเกษตรในเมืองในฐานะที่มีส่วนช่วยพัฒนาระบบอาหารและวิถีชีวิตทางเลือกที่เกื้อกูลธรรมชาติ สร้างสังคมการอยู่ร่วมกันทั้งในเมือง ระหว่างคนเมืองกับชนบทและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนมุ่งสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายของเมืองที่ให้ความสำคัญกับเกษตรในเมืองในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเมือง และขยายไปสู่นโยบายของเมืองต่างๆ ในประเทศต่อไป

การดำเนินงาน

1. สนับสนุนทุนโครงการขนาดเล็ก วงเงินไม่เกิน 40,000 บาท เพื่อสร้างพื้นที่รูปธรรม และสร้างพื้นที่ต้นแบบการทำเกษตรในเมืองที่เชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาต่างๆ อาทิ ประเด็นสวนผักกับความมั่นคงทางอาหาร สวนผักกับการบำบัดเยียวยา สวนผักกับการการสร้างพื้นที่ความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ของสังคม และสวนผักกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยมีพื้นที่เป้าหมายอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.55 การดำเนินงานของโครงการสวนผักคนเมือง 1

2. สนับสนุนศูนย์อบรมจำนวน 6 ศูนย์ และหน่วยอบรมเคลื่อนที่ 2 หน่วย โดยมีหน่วยอบรมให้ความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติเรื่องการทำเกษตรในเมืองและการพึ่งตนเองด้านต่างๆ แก่ชุมชนที่สนใจ และหน่วยอบรมเคลื่อนที่กองคาราวาน Truck Farm ที่มุ่งจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องสวนผักกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก

รูปที่ 2.6.56 การดำเนินงานของโครงการสวนผักคนเมือง 2

3. พัฒนาข้อมูล งานวิชาการเกษตรในเมือง และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อผลักดันสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย

4 .จัดอบรมและศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพให้กับบุคลากร สมาชิกในโครงการสวนผักคนเมือง และเครือข่ายทำงาน ทั้งในเรื่องเทคนิคความรู้ การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาที่เมืองกำลังเผชิญ และการสร้างจิตสำนึกใหม่ให้กับสังคม

5. ผลิตสื่อความรู้และจัดกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ในรูปแบบต่างๆอาทิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- จัดประกวดต่างๆ เช่นนวัตกรรมสวนผัก ประกวดสวนผักปลูกชีวิต:Growing in (edible) Garden ประกวดภาพถ่ายLet's Grow ประกวดเมนูอาหารปรุงด้วยรัก จากผักที่ปลูกเอง เพื่อส่งเสริมและสร้างแรงบันดาลให้คนเมืองปลูกผักสวนครัวมากขึ้น

- จัดกิจกรรมทัวร์สวนผัก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำสวนผักคนเมือง ในพื้นที่จริงทั้งด้านเทคนิค และการเชื่อมโยงเรื่องการปลูกผักกับมิติต่างๆ

รูปที่ 2.6.57 การดำเนินงานของโครงการสวนผักคนเมือง 3

- จัดงานเสวนา จัดนิทรรศการ รวมถึงลานกิจกรรมต่างๆ ในงานรณรงค์เผยแพร่ประจำปี เช่น งานมหกรรมอาหารและสุขภาพวิถีไท งานกรีนแฟร์ งานเสวนาเกษตรในเมือง หรืองานเทศกาลสวนผักคนเมือง เป็นต้น

รูปที่ 2.6.58 การดำเนินงานของโครงการสวนผักคนเมือง 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทำสื่อรูปแบบต่างๆเช่น หนังสือ แผ่นพับ แผ่นซีดี รวมถึงใช้ช่องทางการสื่อสารอย่างเวปไซต์ และเฟสบุ๊ค เพื่อรณรงค์เผยแพร่แนวคิดและความรู้เรื่องการทำเกษตรในเมืองและบทบาทของเกษตรในเมืองกับการพัฒนาคน และพัฒนาเมือง

รูปที่ 2.6.59 ตัวอย่างสื่อของโครงการสวนผักคนเมือง

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง	912 งามวงศ์วาน 31 ซอยย่อย 7 อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทรศัพท์	02-591-1195-6
โทรสาร	02-002-8128
อีเมล	cityfarm2010@hotmail.com
เว็บไซต์	www.thaicityfarm.com
เฟซบุ๊ก	www.facebook.com/thaicityfarm

เว็บไซต์ของโครงการสวนผักคนเมือง

ช่องทางออนไลน์ของโครงการสวนผักคนเมืองในการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ เพื่อแนะนำโครงการและการดำเนินงานต่างๆ รวมไปถึงข้อมูลความรู้ด้านการเกษตรแบบฉบับคนเมืองที่สามารถเข้าไปหาความรู้เพิ่มเติมได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

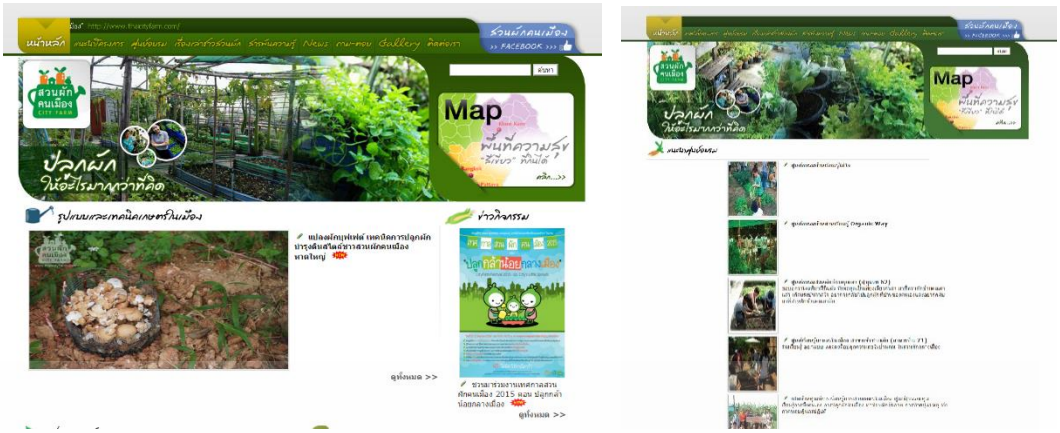

รูปที่ 2.6.60 ตัวอย่างหน้าหลักของเว็บไซต์โครงการสวนผักคนเมือง

เฟซบุ๊กของโครงการสวนผักคนเมือง

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของโครงการสวนผักคนเมือง เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมต่างๆ ของโครงการและศูนย์อบรมภายใต้โครงการ

รูปที่ 2.6.61 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของโครงการสวนผักคนเมือง

ศูนย์อบรมของโครงการสวนผักคนเมือง

หนึ่งในแผนงานหลักของโครงการสวนผักคนเมืองก็คือแผนงานการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ด้วยเชื่อว่ายังมีคนจำนวนมากที่สนใจเรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษไว้บริโภคเองในครัวเรือนกันมากขึ้น แต่เมื่อมีใจแต่ยังไม่มีความรู้ ก็ยังไม่อาจสร้างฝันให้เป็นจริงได้

ปัจจุบันโครงการสวนผักคนเมืองให้การสนับสนุนศูนย์อบรมทั้งหมด 6 ศูนย์ เพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกผักสวนครัวให้กับผู้ที่สนใจ โดยแต่ละศูนย์ต่างก็มีทั้งที่มา เอกลักษณ์ รวมถึงจุดเด่นที่แตกต่างกันออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบด้วยศูนย์อบรมทั้ง 6 ศูนย์ ภายในเขตกรุงเทพมหานครฯ ดังนี้

ก.ก. ศูนย์อบรมบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

ข.ข. ศูนย์อบรมบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way

ค.ค. ศูนย์อบรมสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62)

ง.ง. ศูนย์เรียนรู้เกษตรในเมือง สาขาเจ้าชายผัก (ลาดพร้าว 71)

จ.จ. ศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ

ฉ.ฉ. ศูนย์อบรมสวนเกษตรดาดฟ้า หลักสี่

ก. ศูนย์อบรมบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

รูปที่ 2.6.62 สัญลักษณ์ของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน แบบสังคมคนเมือง ชีวิตที่เร่งรีบ ทำให้ชาวเมือง รวมถึงครอบครัวส่วนใหญ่ ทั้งคุณพ่อ คุณแม่ และเด็ก ห่างไกลจากวิถีชีวิตเกษตรกรรม เวลาส่วนใหญ่ของครอบครัวหมดไปกับกิจกรรมต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล เกมส์ โทรทัศน์ เทคโนโลยี และการเดินทาง ทำให้จิตสำนึกของเด็กรุ่นใหม่เกี่ยวกับเกษตรกรรม สิ่งแวดล้อมและการพึ่งพาตนเองพื้นฐานน้อยกว่าที่ควรจะเป็น รวมทั้งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัย จากการรับประทานอาหารที่ไม่สะอาด และปรุงด้วยกรรมวิธีที่ไม่เหมาะสม ขาดการออกกำลังกาย และการทำกิจกรรมนอกบ้านกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บ้านใส่ใจ ซึ่งเป็นร้านอาหารเพื่อสุขภาพ จึงตั้งใจที่จะแบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่ง เป็นศูนย์กลางให้เด็กๆและครอบครัว รวมถึงคนเมืองทั่วไปได้มาเรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกัน ในการปลูกผัก ดูแล รักษา และใช้ประโยชน์จากผักที่ปลูกได้ ทั้งปรุงเป็นอาหาร เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กๆ เช่นศิลปะจากสีธรรมชาติเป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวด้วย

กลุ่มเป้าหมายของศูนย์อบรมนี้ก็มีตั้งแต่ครอบครัวคนเมืองที่พ่อแม่ต้องการใช้เวลากับลูกๆ ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกัน เด็กเมืองที่พ่อแม่ต้องการสนับสนุนให้ได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกให้รักสิ่งแวดล้อม และการเกษตร รวมถึงเด็กเมืองที่ขาดโอกาสต่างๆ และผู้ที่สนใจเรื่องสุขภาพและสิ่งแวดล้อมทั่วไป (igreenth.com, 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.63 บรรยากาศการอบรมของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

หลักสูตรที่จัดการอบรม มีทั้งหมด 3 หลักสูตร ดังนี้

1) หลักสูตรสำหรับเด็กๆ ได้แก่ กิจกรรมเกษตรน้อยในเมือง ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กๆ ทำนา ปลูกผัก หุงหาอาหารด้วยตนเอง รวมถึงทำของเล่นจากธรรมชาติเอง และหลักสูตรสนุกกับเกษตรแบบเด็กเมือง ที่เน้นการใช้เกมส์การละเล่นต่างๆ โดยใช้สื่อเป็นผัก ผลไม้ สอนการปลูกผักพื้นฐาน และทำอาหารจากแปลงผัก

2) หลักสูตรสำหรับครอบครัว ได้แก่ หลักสูตรปลูกเอง ทำเอง ทานเอง ที่ให้แต่ละครอบครัวเรียนรู้การปลูกผักพื้นฐาน มีแปลงผักของตนเองที่ต้องดูแล ตั้งแต่เตรียมดินจนเก็บผลผลิต และหลักสูตรครอบครัวเกษตร ที่สอนตั้งแต่การเตรียมดิน ปลูกผัก เพาะกล้า

3) หลักสูตรสำหรับผู้ที่สนใจทั่วไป ได้แก่ หลักสูตรอบรมพื้นฐานการพึ่งตนเองในเมือง หลักสูตรอาหารเพื่อสุขภาพและที่มาอาหาร และหลักสูตรทำนาในเมือง

รูปที่ 2.6.64 สื่อประชาสัมพันธ์ของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง	ซอยวิภาวดี 22 (ลัดไปลาดพร้าว 8) ถนนวิภาวดีรังสิต
โทรศัพท์	0-2938-8534, 08-7915-3440
โทรสาร	0-2938-8534
อีเมล	sales@saijaihealthyfood.com, saijai.healthyfood@gmail.com
เว็บไซต์	www.saijaihealthyfood.com/index.php/learn-by-practise.html
เฟซบุ๊ก	www.facebook.com/saijaihealthyfood/

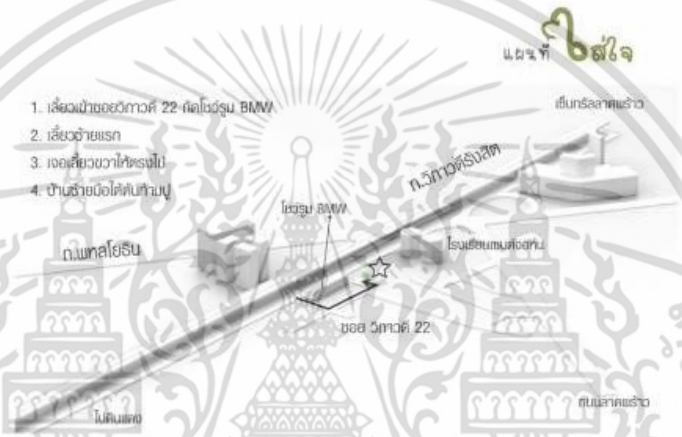

รูปที่ 2.6.65 แผนที่ของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

เว็บไซต์ของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

ช่องทางออนไลน์ของบ้านเรียนรู้ใส่ใจในการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับครัวใส่ใจ และอธิบายถึงบ้านเรียนรู้ใส่ใจไว้ด้วย

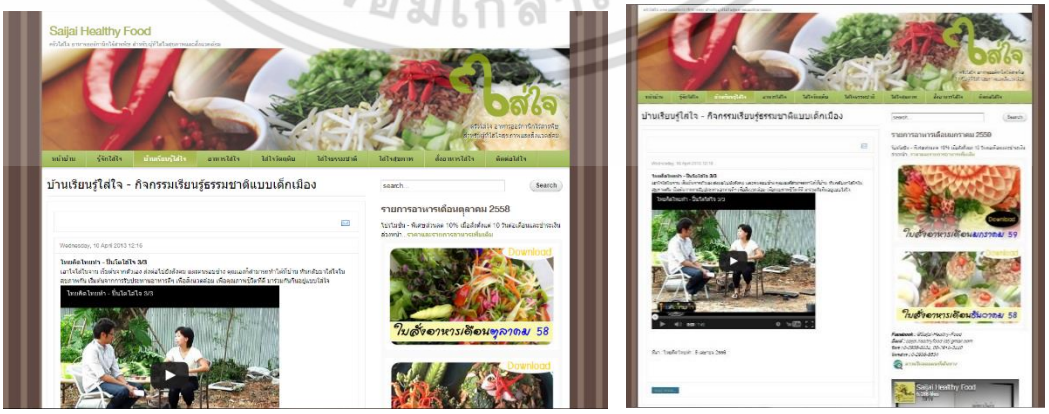

รูปที่ 2.6.66 หน้าเว็บไซต์ของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฟซบุ๊กของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของครัวใส่ใจ ไม่ค่อยมีเนื้อหาเกี่ยวกับบ้านเรียนรู้ใส่ใจ แต่สามารถใช้เป็นที่ติดต่อสอบถามเกี่ยวกับบ้านเรียนรู้ใส่ใจและการอบรมต่างๆ ได้

รูปที่ 2.6.67 หน้าเฟซบุ๊กของบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

ข. ศูนย์อบรมบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way

รูปที่ 2.6.68 สัญลักษณ์ของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way

ศูนย์อบรมแห่งนี้เปิดโอกาสให้ผู้สนใจที่อยู่ในเมืองได้ลงมือปฏิบัติจริงเรื่องการปลูกผัก โดยดำเนินกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม คำนึงถึงปัจจัยความเป็นคนเมือง เช่น ไม่มีเวลา ไม่มีพื้นที่ ไม่มีความรู้และขาดพลัง เมื่อลองปลูกแล้วอาจเกิดปัญหา ที่นี่จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้กลุ่มคนที่สนใจในเรื่องเดียวกันได้ทำในสิ่งที่ตนรัก เช่น มาเป็นอาสาสมัครเพื่อทดลองปลูก หรือการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่องการปลูกผักแบบง่าย หลากหลายรูปแบบ การทำอาหารด้วยผักที่ตนเองปลูกด้วยรูปแบบของการปลูกที่สอดคล้องกับฤดูกาล เคารพธรรมชาติ ทำให้กระบวนการปลูกปลอดภัยจากสารเคมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากสวนผักกลางเมืองที่ปลูกบนพื้นปูนแล้ว ยังมีเรื่องการเพาะเห็ด เพาะเมล็ดงอก การเพาะถั่วงอก และการเลี้ยงไส้เดือนให้ได้เรียนรู้ แถมยังมีอาหารแสนอร่อยจากร้านอาหารสุขภาพ Health Me ผู้เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้แห่งนี้ด้วย

รูปที่ 2.6.69 บรรยากาศสถานที่ของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way

หลักสูตรที่จัดการอบรม

ประกอบด้วยหลักสูตรสำหรับเด็ก คือ กิจกรรมตะลุยสวนป่าหน่อย กิจกรรมสายใยอาหาร และหลักสูตรวิทยาศาสตร์ในสวนผัก

และหลักสูตรสำหรับบุคคลทั่วไป คือ หลักสูตรคาถาปลูกผัก ฉบับคนเมือง

“ผักเพื่อผลัก”

ด้วยความถนัดของทีมที่ปรึกษาที่คลุกคลีกันเรื่องเกษตรในเมือง และประสบการณ์ที่เคยเป็นครู จึงมีความเข้าใจถึงข้อจำกัด ในการรับรู้ของผู้เรียน ประเด็นเรื่องการ ‘ปลูกผัก’ ที่ทำอยู่เป็นการ ‘ผลัก’ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก จึงเลือกจัดกิจกรรมที่ตัวเด็ก เพื่อสร้างรากฐานการเรียนรู้ที่เขาสามารถสืบค้น รู้จักตั้งคำถาม เป็นคนขี้สงสัยและรู้จักหาคำตอบด้วยตนเอง Organic Way จึงจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบจากกิจกรรมที่ออกแบบมาโดยคำนึงถึงพัฒนาการตามวัย และอาศัยพลังกลุ่มในการเรียนรู้

เนื้อหาของหลักสูตร เกี่ยวกับบทบาทของบผู้บริโภค เรื่องสิ่งแวดล้อมที่ดูไกลตัวเด็ก วัฒนธรรมการกินที่เปลี่ยนไป เพื่อรองรับการเป็นผู้ใหญ่ที่มีภูมิต้านทานกับความรุนแรงของโลก เป็นผู้ใหญ่ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

หลักสูตรที่ผ่านมาล้วนเน้นกิจกรรมที่ทำกับเด็กๆ เช่น กิจกรรมตะลุยสวนป่าหน่อย กิจกรรมสายใยอาหาร ทั้งสองหลักสูตรเป็นเรื่องให้เด็ก เข้าใจเรื่องการปลูกผัก รู้ที่มาของอาหาร เท่าทันโฆษณา และยังมีหลักสูตรวิทยาศาสตร์ในสวนผัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.70 บรรยากาศการอบรมของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way

นอกจากกิจกรรมกับเด็กๆ แล้ว ยังเปิดอบรมเรื่องการปลูกผักในเมืองในกับผู้ที่สนใจทั่วไปด้วย โดยใช้ชื่อหลักสูตรว่า คาถาปลูกผัก ฉบับคนเมือง

รูปที่ 2.6.71 บรรยากาศการอบรมของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way

เนื้อหาที่จัดอบรมมีหลากหลายตามหัวข้อที่สนใจ เนื่องจากเป็นการอบรมใน 1 วันจึงเน้นไปที่การอบรมเชิงปฏิบัติการแต่ละเรื่องโดยเฉพาะ เช่น การเพาะเห็ด เพาะเมล็ดงอก การเพาะถั่วงอก และการเลี้ยงไส้เดือน การปลูกผักในภาชนะ การติดตั้งระบบก๊าซชีวภาพ การทำผ้ามัดย้อมสีจากธรรมชาติ เป็นต้น

รูปที่ 2.6.72 สื่อประชาสัมพันธ์ของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง เลขที่ 1 ซ.ราษฎร์บูรณะ 30 ถ.ราษฎร์บูรณะ แขวงราษร์บูรณะ เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ 10140

โทรศัพท์ 086-332-8266

อีเมล krunoi3@gmail.com, healthme.delivery@gmail.com

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/organicwaypage

รูปที่ 2.6.73 แผนที่ของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way

เฟซบุ๊กของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Wayถือเป็นช่องทางหลักที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับมูลนิธิ กิจกรรม การรับสมัครอบรมต่างๆ เป็นต้น

รูปที่ 2.6.74 หน้าเฟซบุ๊กของบ้านสวนเรียนรู้ Organic Way

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ศูนย์อบรมสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62)

รูปที่ 2.6.75 สัญลักษณ์ของสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62)

ศูนย์อบรมสวนผักบ้านคุณตา (Grandpa City Garden Learning center) เกิดขึ้นโดยมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา ซึ่งมีเป้าหมายที่จะสร้างและพัฒนาศูนย์อบรมสวนผักบ้านคุณตาให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับคนเมืองที่ใช้ชีวิตอยู่ในเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตส่วนหนึ่งกลับมาพึ่งพาตนเองในแนวทางที่สอดคล้องกลับวิถีธรรมชาติ โดยมีการอบรมที่เน้นไปในเรื่องเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองในด้านการอุปโภค บริโภคในด้านต่างๆ เช่น การทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ ใช้เองในครัวเรือน การใช้พลังงานทดแทนภายในบ้าน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการปลูกผักสวนครัวโดยไม่ใช้สารเคมีไว้รับประทานด้วยตนเองในระดับครัวเรือน

สำหรับพื้นที่ของศูนย์อบรมนี้ ทางมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนาได้เข้าไปพัฒนาบ้านคุณตาซึ่งเป็น บ้านไม้ที่แข็งแรง เก่าแก่อายุเกือบ 50 ปี เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น แต่ยังสวยและน่าอยู่ และเหลือพื้นที่ว่างข้างบ้านประมาณ 40 ตร.ม. จัดเป็นแปลงสาธิตและมีการปลูกผักในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น ผักแนวตั้ง ผักล้อยาง ผักในท่อพีวีซี เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ได้เข้ารับการอบรมสามารถนำรูปแบบต่างๆ ที่จัดแสดงอยู่นี้ไปจัดสรรให้เหมาะสำหรับที่พักอาศัยของแต่ละคน นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ฝึกอบรมสำหรับการเรียนรู้ร่วมกันถึงแนวคิดและทักษะต่างๆเกี่ยวกับการปลูกผักสวนครัว เช่น พื้นฐานการปลูก การเตรียมดิน การเพาะกล้า การป้องกันศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวพืชผัก เป็นต้น

นอกจากนี้ทางศูนย์อบรมยังมุ่งหมายที่จะเป็นพื้นที่ในการพบปะและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการปลูกผักและการดำเนินชีวิตของผู้ที่เคยผ่านการอบรมมาแล้วและผู้ที่สนใจกลุ่มใหม่ ทั้งนี้จะมีการเพิ่มการเรียนรู้หลักสูตรต่างๆ เพิ่มเติมที่จะสามารถต่อยอดความรู้ในเรื่องของการพึ่งพาตนเอง เช่น การเพาะเห็ด การปลูกข้าว การทำผลิตภัณฑ์ธรรมชาติเช่น สบู่ แชมพู ธรรมชาติ เป็นต้น เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้ที่สนใจปลูกผักและสร้างเครือข่ายกลุ่มคนปลูกผักให้เพิ่มมากขึ้นต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.76 บรรยากาศสถานที่ของสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62)

หลักสูตรที่จัดการอบรม

1) หลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการ “โซลาร์เซลล์ผลิตไฟฟ้าใช้ในบ้านเรือน และปั๊มสูบน้ำโซลาร์เซลล์”

2) หลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการ “โซลาร์เซลล์ผลิตไฟฟ้าเพื่อการพึ่งตนเอง”

3) หลักสูตรอบรม “ปลูกผักสวนครัวเพื่อการพึ่งตนเอง”

1) หลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการ “โซลาร์เซลล์ผลิตไฟฟ้าใช้ในบ้านเรือน และปั๊มสูบน้ำโซลาร์เซลล์”

รูปที่ 2.6.77 สื่อประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรโซลาร์เซลล์

ผู้จัดการอบรม มูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา

วิทยากร นายคมสัน หุตะแพทย์ บรรณาธิการบริหารวารสารเกษตรกรรมธรรมชาติ

ระยะเวลา 1 วัน

จำนวน รุ่นละ 20 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ สวนผักบ้านคุณตา สุขุมวิท 62

ค่าอบรม 1,500 บาท (รวมค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง)
รับฟรี หนังสือโซลาร์เซลล์ และแผงโซลาร์เซลล์ 5 วัตต์ (มีจำนวนจำกัด รุ่นละ 20 คนเท่านั้น)

การสมัคร ติดต่อทางโทรศัพท์เบอร์ 02-279-0552, 095-067-2728 โทรสาร 02-617-0834 หรือทางออนไลน์ www.facebook.com/วารสารเกษตรกรรมธรรมชาติ, www.facebook.com/สวนผักบ้านคุณตา

วิธีการอบรม การบรรยาย, ฝึกปฏิบัติ

รายละเอียดวิชา

การบรรยาย

- การคำนวณค่าพลังงานไฟฟ้าที่ใช้ในครัวเรือน
- การออกแบบระบบโซลาร์ใช้ผลิตไฟฟ้าในครัวเรือน
- การคำนวณงบประมาณในการลงทุน ระยะเวลาคุ้มทุน
- หลักการพื้นฐานโซลาร์เซลล์
- การใช้โซลาร์เซลล์สำหรับอุปกรณ์แสงสว่าง เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านและสำนักงาน เครื่องสีข้าวขนาดเล็ก
- ปั๊มสูบน้ำโซลาร์เซลล์ เช่น ปั๊มจุ่ม ปั๊มแรงดัน ปั๊มซับเมิร์ช ปั๊มลูกสูบชัก
- ปั๊มหอยโข่งใช้กับ Frequency Inverter

ฝึกปฏิบัติ

- วัดค่าทางไฟฟ้าของแผ่นโซลาร์เซลล์
- ติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์ในบ้าน
- การติดตั้งปั๊มสูบน้ำโซลาร์เซลล์

รูปที่ 2.6.78 การประชาสัมพันธ์ของบ้านสวนคุณตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) หลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการ “โซลาร์เซลล์ผลิตไฟฟ้าเพื่อการพึ่งตนเอง”

รูปที่ 2.6.79 สื่อประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรโซลาร์เซลล์

ผู้จัดการอบรม มูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา

วิทยากร นายคมสัน หุตะแพทย์ บรรณาธิการบริหารวารสารเกษตรกรรมธรรมชาติ

ระยะเวลา 1 วัน

จำนวน รุ่นละ 20 คน

สถานที่ สวนผักบ้านคุณตา สุขุมวิท 62

ค่าอบรม 1,500 บาท (รวมค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง) รับฟรี หนังสือโซลาร์เซลล์ และแผงโซลาร์เซลล์ 5 วัตต์ (มีจำนวนจำกัด รุ่นละ 20 คนเท่านั้น)

การสมัคร ติดต่อทางโทรศัพท์เบอร์ 02-279-0552, 095-067-2728 โทรสาร 02-617-0834 หรือทางออนไลน์ www.facebook.com/วารสารเกษตรกรรมธรรมชาติ, www.facebook.com/สวนผักบ้านคุณตา

วิธีการอบรม การบรรยาย, ฝึกปฏิบัติ

รายละเอียดวิชา

การบรรยาย

- การคำนวณค่าพลังงานไฟฟ้าที่ใช้ในครัวเรือน
- การออกแบบระบบโซลาร์ใช้ผลิตไฟฟ้าในครัวเรือน
- การคำนวณงบประมาณในการลงทุน ระยะเวลาคุ้มทุน
- หลักการพื้นฐานโซลาร์เซลล์
- การใช้โซลาร์เซลล์สำหรับอุปกรณ์แสงสว่าง เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านและสำนักงาน เครื่องสีข้าวขนาดเล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปั๊มสูบน้ำโซลาร์เซลล์ เช่น ปั๊มจุ่ม ปั๊มแรงดัน ปั๊มซับเมิร์ช ปั๊มลูกสูบชัก
- ปั๊มหอยโข่งใช้กับ Frequency Inverter

ฝึกปฏิบัติ

- วัดค่าทางไฟฟ้าของแผ่นโซลาร์เซลล์
- ติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์ในบ้าน
- การติดตั้งปั๊มสูบน้ำโซลาร์เซลล์

รูปที่ 2.6.80 การประชาสัมพันธ์ของบ้านสวนคุณตา

รูปที่ 2.6.81 การประชาสัมพันธ์ทางเฟซบุ๊กสวนผักบ้านคุณตา เวอร์ชันภาษาอังกฤษ

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง เลขที่ 75 ซ.สุขุมวิท 62 ถ.สุขุมวิท แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260

โทรศัพท์ 02-617-0832, 02-279-5118, 095-067-2728, 061-747-7087

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อีเมล khunta62@hotmail.com

เฟซบุ๊ก ภาษาไทย www.facebook.com/grandpa.cityfarm

English www.facebook.com/grandpacitygarden/

รูปที่ 2.6.82 แผนที่ของสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62)

เฟซบุ๊กของสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62)

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62) ถือเป็นช่องทางหลักที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการอบรม โดยมีสองรูปแบบคือ เวอร์ชันภาษาไทย และเวอร์ชันภาษาอังกฤษ

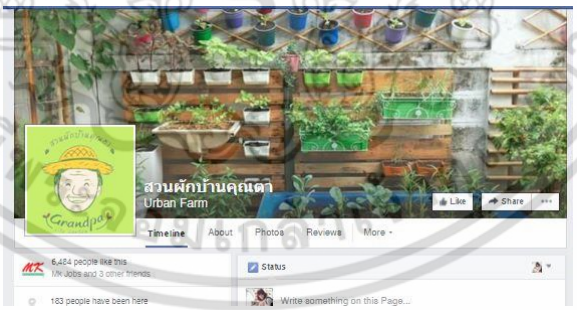

รูปที่ 2.6.83 หน้าเฟซบุ๊กของสวนผักบ้านคุณตาเวอร์ชันภาษาไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.84 หน้าเฟซบุ๊กของสวนผักบ้านคุณตาเวอร์ชันภาษาอังกฤษ

ง. ศูนย์เรียนรู้เกษตรในเมือง สาขาเจ้าชายผัก (ลาดพร้าว 71)

รูปที่ 2.6.85 สัญลักษณ์ของบ้านเจ้าชายผัก

ศูนย์อบรมแห่งนี้ดำเนินงานโดยคุณ นคร ลิมปคุปตถาวร หรือปริ๊นซ์ ผู้ได้รับฉายานามว่าเจ้าชายผัก เขาคือหนึ่งในผู้ที่สร้างแรงขับเคลื่อนให้ทั้งตนเองและคนเมือง หันมาสนใจเรื่องการพึ่งตนเองด้วยการปลูกผักปลอดสารพิษกินเองกันมากขึ้น จนเกิดเป็นชมรมเกษตรในเมืองขึ้นมา

คุณปริ๊นซ์สนใจเรื่องเกษตรมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 แล้ว แต่มาเริ่มลงมือปลูกผักเองอย่างจริงจังก็เมื่อประมาณ 3 ปีที่แล้ว โดยเน้นเรื่องการปลูกพืชหลากหลาย สอดคล้องกับทั้งสภาพแวดล้อมและความต้องการของคนในครอบครัว ซึ่งเทคนิควิธีการปลูกพืชผักให้งอกงามนั้น เขาก็ได้มาจากความรู้ที่สั่งสมมาทั้งจากตำรา วิชาเรียน การดูงานที่ต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศ และที่สำคัญคือได้จากประสบการณ์ที่เขาพยายามทดลองปฏิบัติเองจริงๆ จนตอนนี้เขาได้ขยายพื้นที่การเพาะปลูกจากในบริเวณข้างบ้านของตนเอง ไปพลิกฟื้นพื้นดินที่เคยถูกปล่อยทิ้งรกร้างมากนานบริเวณตรงข้ามบ้านให้กลายเป็นสวนผักคนเมืองเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ด้วยความตั้งใจจริง เขาไม่เพียงเป็นแบบอย่างและสร้างแรงบันดาลใจให้ใครหลายคนเท่านั้น แต่ยังช่วยทั้งเผยแพร่แนวคิด และลงมือถ่ายทอดวิชาความรู้ที่ตนสั่งสมมาให้กับผู้ที่สนใจติดต่อกันมาโดยตลอด

ที่ศูนย์อบรมแห่งนี้นอกจากการสอนเรื่องเทคนิควิธีทั้งการปลูก การทำปุ๋ย การทำน้ำยาไล่แมลงต่างๆ แล้ว ยังต้องการจะเน้นให้คนที่มาอบรมได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการปลูกผักกินเองอย่างแท้จริง รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญเรื่องความมั่นคงทางอาหารและพลังชีวิตใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาหารด้วย ไม่เพียงภาคทฤษฎีเท่านั้น ยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริง และยังเปิดโอกาสให้สัมผัสกับรสชาติอาหารสุขภาพที่ทำจากผักที่ปลอดภัยจากสารเคมีอีกด้วย

“ถ้าเราคิดจะปลูกผัก เราทำแล้วต้องมีความสุข คือสุขกายที่ได้อาหารดี สุขใจที่ได้ปลูก และสุขร่วมกันที่ได้แบ่งปัน ถ้าไม่มีความสุขก็ไม่ควรทำ”

รูปที่ 2.6.86 บรรยากาศการอบรมของบ้านเจ้าชายผัก

หลักสูตรที่จัดการอบรม

หลักสูตรหลักของศูนย์อบรมแห่งนี้คือ “ปลูกความสุขในบ้านคุณ” ซึ่งมีการจัดตลอดทั้งปี เพื่อให้ผู้ที่สนใจเรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกผักไร้สารเคมี ส่วนการอบรมอื่นๆ จะมีเนื้อหาแยกย่อยออกมาในจากหลักสูตรหลัก เช่น การปลูกมะนาว เป็นต้น

1) ปลูกความสุขในบ้านคุณ

รูปที่ 2.6.87 สื่อประชาสัมพันธ์การอบรมปลูกความสุขในบ้านคุณ

จำนวน	30 คน
ระยะเวลา	1 วัน
ค่าอบรม	500 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสมัคร โทรติดต่อคุณจิ๊ก 086-067-3793 หรือคุณปริ๊นซ์ 081-867-2042 หรือทางอีเมล veggieprincecityfarm@gmail.com

รายละเอียดวิชา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้หลักการและเทคนิคการปลูกผักแบบไร้สารเคมี

2) ปลูกมะนาวไร้สารในบ้านคุณ

รูปที่ 2.6.88 สื่อประชาสัมพันธ์การอบรมปลูกมะนาวไร้สารในบ้านคุณ

จำนวน 15 คน

ระยะเวลา 1 วัน (09:00 – 15:00 น.)

ค่าอบรม 950 บาท (แถมมูลไส้เดือนและต้นพันธุ์)

การสมัคร โทรติดต่อคุณจิ๊ก 086-067-3793

รายละเอียดวิชา แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากคนปลูกมะนาวตัวจริง สอนวิธีการปลูกมะนาวในภาชนะ เทคนิคขยายพันธุ์ และการดูแลแบบไม่ใช้สารเคมี เทคนิคการเพาะกล้าแบบรอดแน่นอน การทำปุ๋ยอินทรีย์แบบทำเองได้ที่บ้าน การปลูกพืชดื้อแมลง

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง 9/711 สตรีวิทยา 2 ซอย 3 ลาดพร้าว 71 กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ 081-867-2042, 086-067-3793

อีเมล veggieprincecityfarm@gmail.com

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/prince.cityfarm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.89 แผนที่ของบ้านเจ้าชายผัก

เฟซบุ๊กของบ้านเจ้าชายผัก

ศูนย์อบรมแห่งนี้ยังไม่มีแฟนเพจอย่างเป็นทางการ คุณปริ๊นได้ใช้เฟซบุ๊กส่วนตัวของตนเองในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการอบรมต่างๆ รวมไปถึงแชร์ข้อมูลความรู้ที่น่าสนใจ

รูปที่ 2.6.90 หน้าเฟซบุ๊กของบ้านเจ้าชายผัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จ. ศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ

รูปที่ 2.6.91 สัญลักษณ์ของศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ

ศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นหนึ่งในศูนย์อบรมที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการสวนผักคนเมือง ดำเนินงานโดยคุณ ชูเกียรติ โกแมน

คุณชูเกียรติ หรือคุณกอล์ฟ เคยดำเนินวิถีชีวิตเป็นพนักงานบริษัทเหมือนกับคนเมืองส่วนใหญ่ แต่ด้วยรู้สึกเบื่อจึงหันเหชีวิตมาพลิกฟื้นพื้นดิน ปลูกพืชผักสวนครัวทั้งเพื่อบริโภคเองและส่งขาย จนปัจจุบันสามารถนำความรู้ทั้งจากประสบการณ์ตรงและวิชาเรื่องจุลินทรีย์ที่เชี่ยวชาญมาถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นได้มากมาย

สำหรับกิจกรรมทั่วไปที่ศูนย์ทำมีทั้งการทำจุลินทรีย์ การประยุกต์ใช้พื้นที่ให้เหมาะสม อย่างการปลูกผักลอยน้ำ มีการเลี้ยงนกกะทาไว้เพื่อกินไข่ เพาะเห็ดในกรุงสุนัขเก่า ทำน้ำยาสระผมจากมะกรูด เลี้ยงไส้เดือนในกล่องลิ้นชัก ซึ่งคุณชูเกียรติยินดีเปิดให้เข้าไปดูงานได้ทุกอาทิตย์ (igreenth.com, 2558)

เป้าหมาย

- ให้เป็นแหล่งเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง
- เน้นการพึ่งตนเองขั้นพื้นฐาน
- จัดทำเป็นนิทรรศการมีชีวิต เพื่อให้คนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ของตนเอง
- เป็นแหล่งเรียนรู้ให้เด็กๆ ให้เด็กๆได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตใหม่ๆนอกห้องเรียน
- เป็นแหล่งพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ที่สนใจทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งมักอยู่กับบ้าน ในขณะที่ลูกหลานต้องไปทำงานในโรงงาน

หลักสูตรที่จัดการอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- จัดอบรมปลูกผักเพื่อการบริโภค โดยสอนตั้งแต่ทักษะพื้นฐานทั้งเรื่องการเลือกพื้นที่ เลือกรูปแบบการปลูกผักให้เหมาะสมกับที่อยู่อาศัย การเตรียมและปรับปรุงดิน การเพาะต้นกล้า การดูแลรักษา การกำจัดศัตรูพืช พร้อมทั้งมีตัวอย่างแปลงปลูกผักให้เห็นเป็นรูปธรรม ทั้งแปลงบนพื้นดิน และแปลงลอยน้ำ

- หลักสูตรการทำน้ำหมักในชีวิตประจำวัน ทั้งเพื่ออุปโภคและบริโภค ตลอดจนการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

- หลักสูตรเรียนรู้การพึ่งตนเองในเมือง เช่น การทำสบู่ ทำแชมพู ผงขัดผิว น้ำยาซักผ้า และการทำน้ำยาล้างจานใช้เอง

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็ก เยาวชน ผู้สนใจ และผู้สูงอายุในท้องถิ่น

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง บึงตะโก้ ม.12 กม.3 อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ

โทรศัพท์ 085-090-2283

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/ศูนย์เรียนรู้เกษตรในเมือง-สุวรรณภูมิ-198657960204245/

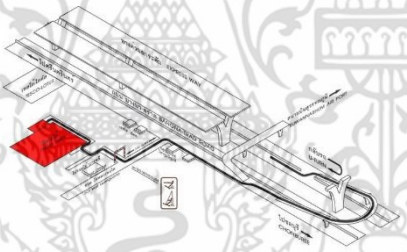

รูปที่ 2.6.92 แผนที่ของศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ

เฟซบุ๊กของศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ ถือเป็นช่องทางหลักที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการอบรม

รูปที่ 2.6.93 หน้าเฟซบุ๊กของศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฉ. ศูนย์อบรมสวนเกษตรดาดฟ้า หลักสี่

สวนเกษตรดาดฟ้า สำนักงานเขตหลักสี่ เกิดขึ้นจากการพยายามริเริ่มปลูกผักบนพื้นปูน โดยทดลองปลูกตั้งแต่ในกระถาง จนพัฒนามาเป็นแปลงผักที่มีการใช้กาบมะพร้าวซึ่งสามารถเก็บความชื้น โดยได้สูตรว่าต้องใช้กาบมะพร้าว 2 ส่วนต่อดิน 1 ส่วน เมื่อพบว่าได้ผลดี จึงพัฒนางานเรื่อยมา โดยมุ่งเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจทั่วไป รวมถึงมุ่งขยายงานเรื่องการปลูกผักให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มคนงานที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตด้วย (chinging, 2555)

รูปที่ 2.6.94 บรรยากาศการอบรมของศูนย์อบรมสวนเกษตรดาดฟ้า หลักสี่

หลักสูตรที่จัดการอบรม

หลักสูตรอบรมการปลูกผักปลอดสารพิษแบบพอเพียงบนพื้นที่จำกัด

ขอเชิญ

เปิดศูนย์การเรียนรู้ห้องเรียนธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์
สวนเกษตรดาดฟ้า สำนักงานเขตหลักสี่

ในวันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. มีกิจกรรมที่น่าสนใจ
- การแสดงบนเวทีของนักเรียนในสังกัด กทม.
- การแสดงผลงาน และนิทรรศการความรู้ ด้านการคัดแยกขยะ การทำเกษตรอินทรีย์ จากหน่วยงานต่างๆ
- จำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ผักปลอดสารพิษ สินค้าเพื่อสุขภาพ
- จัดอบรมการปลูกผักปลอดสารพิษแบบพอเพียงบนพื้นที่จำกัด (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)

ฟรี

สำรองที่นั่ง โทร. ๐ ๒๕๗๖ ๑๑๗๓

เชิญชมศูนย์การเรียนรู้ ห้องเรียนธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ สวนเกษตรดาดฟ้า สำนักงานเขตหลักสี่ ชั้นดาดฟ้า โดยมีผลผลิตต้นสตรอว์เบอร์รี่ มะเขือเทศพันธุ์ใหม่ๆทอง ต้นไม้แขนงต่างๆ

ศูนย์การเรียนรู้บริเวณลานจอดรถหน้าอาคารสำนักงานเขต มีการทำเกษตรอินทรีย์ แบบพอเพียง ในพื้นที่จำกัด (ไร่นาสวนผสม) เช่น การทำนาข้าว เลี้ยงไก่ เลี้ยงกบ เลี้ยงปลาดุก แปลงผักปลอดสารพิษ ต้นปุ๋ยอีกษ์

รูปที่ 2.6.95 สื่อประชาสัมพันธ์การอบรมของสวนเกษตรดาดฟ้า

<u>กลุ่มเป้าหมาย</u> ผู้ที่สนใจทั่วไป

<u>จำนวน</u> 50 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะเวลา 1 วัน

ค่าอบรม ฟรี

รายละเอียดเนื้อหาหลักสูตร

- ประวัติสวนเกษตรดาดฟ้า
- เทคนิคการทำเกษตรบนพื้นปูน
- การนำเอาเศษวัสดุเหลือใช้มาดัดแปลงเป็นแปลงปลูกผัก
- ความรู้เกี่ยวกับการทำจุลินทรีย์ท้องถิ่น
- ขั้นตอนการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ (ขยะหอม)
- ขั้นตอนการทำฮอร์โมนเร่งใบ ดอก ผล
- ขั้นตอนการทำสมุนไพรไล่แมลง
- ขั้นตอนการทำไคโตซาน
- การทำปุ๋ยจุลินทรีย์จากขยะสด(ผักและผลไม้)
- การทำปุ๋ยอินทรีย์จากเศษอาหาร (ปุ๋ยทาคาคูระ และปุ๋ยใบไม้)
- การเพาะถั่วงอกไร้สาร (แบบประหยัด)
- การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์
- เทคนิคการเพาะเมล็ด
- การเตรียมแปลงปลูก (ภาคปฏิบัติ)
- การทำน้ำยาอเนกประสงค์ (จากลูกมะกรูด)

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง 999 หมู่ 2 ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงตลาดบางเขน กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 02-576-1393

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2.5 พันพรรณ

พันพรรณ (Pun Pun Organic Farm) คือ สวนเกษตรอินทรีย์เล็กๆ แห่งหนึ่งในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นทั้งบ้านที่อาศัยแบบถาวรและชั่วคราวของชาวชุมชน เป็นทั้งศูนย์เก็บเมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน และสวนฝึกอบรมการอยู่แบบพึ่งตนเอง

สวนแห่งนี้พยายามที่จะพึ่งตัวเองให้ได้มากที่สุด ด้วยการสร้างอาหารขึ้นเอง ดูแลร่างกายด้วยวิถีธรรมชาติ สร้างบ้านด้วยวัสดุจากธรรมชาติ (บ้านดิน) และประดิษฐ์เครื่องมือง่ายๆ ที่ช่วยลดการใช้พลังงาน เช่น เครื่องทำน้ำอุ่น เครื่องทำน้ำร้อน เป็นต้น

สวนแห่งนี้ต้องการที่จะนำวิถีของการเก็บเมล็ดพันธุ์กลับมา ด้วยการรวบรวมเมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน เพื่อปลูกและแจกจ่ายแลกเปลี่ยน เมล็ดพันธุ์พื้นบ้านที่ใกล้จะสูญหายไปจากโลกหากไม่มีคนปลูกต่อ ไม่ใช่เพื่อการค้าแต่เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์

PUN PUN พันพรรณ Center for Self Reliance

รูปที่ 2.6.96 สัญลักษณ์ของพันพรรณ

สวนแห่งนี้มีความเชื่อว่า การมีชีวิตอยู่เป็นเรื่องง่าย จึงพยายามให้ที่นี่เป็นที่ทดลองทางการเรียนรู้เพื่อหาความง่ายให้กับชีวิตโดยเรียนรู้วิธีการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การพึ่งตนเองในที่นี้หมายถึง การพึ่งตนเองในเรื่องปัจจัย 4 คืออาหาร บ้าน ผ้า และยา ทั้ง 4 อย่างนี้เคยเป็นเรื่องง่ายสำหรับทุกคนมายาวนานหลายร้อยปี แต่พอมีการพัฒนา มีความเจริญมากขึ้นปัจจัย 4 อย่างนี้กลายเป็นเรื่องที่ยากเกินฝัน พันพรรณเห็นว่าการพัฒนาวิถีชีวิตมนุษย์ในปัจจุบันมันผิดพลาดล้มเหลวและไม่ยั่งยืน เพราะยิ่งพัฒนายิ่งทำให้คนลำบากมากขึ้น เป็นทุกข์มากขึ้น ตายเร็วขึ้น คนไม่ชื่นชมเพลิดเพลินกับการมีชีวิตอยู่บนโลกอันงดงามใบนี้เลยต่างคนต่างเครียด หงุดหงิด เศร้าเหงา สิ้นหวัง ทุกคนสามารถพัฒนาตัวเองกลับไปสู่การมีชีวิตที่ง่ายได้ ดังนั้นจึงรวมตัวกันทดลองเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่อย่างยั่งยืน

รูปที่ 2.6.97 บรรยากาศของพันพรรณ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการเรียนรู้ของสวนแห่งนี้เน้นที่ การลงมือทำความเข้าใจที่แท้จริงเกิดจากการเผชิญเกิดจากประสบการณ์จริง ไม่ใช่เกิดจากการอ่าน การฟัง การอยู่ที่นี่จึงเน้นที่การทำงานใช้แรงงาน *การใช้แรงทำให้เรามีแรงแต่การใช้เงินทำให้เราเสียเงิน*

รูปที่ 2.6.98 บรรยากาศของพันพรรณ 2

การใช้สถานที่และจัดกิจกรรม

รูปที่ 2.6.99 บรรยากาศของพันพรรณ 3

มีห้องประชุม ที่พัก ห้องน้ำ รับรองคนได้ประมาณ 40 คน มีเต็นท์เพิ่มเติมได้ แต่ทุกอย่างที่นี่จะง่ายๆ ไม่หรูหราไม่สะดวกสบายมากนัก ถ้าต้องการมาใช้สถานที่ก็สามารถจัดเองทั้งหมดหรือให้ทางสวนจัดหลักสูตรให้ก็ได้ แล้วแต่ว่าสนใจเรื่องอะไรที่ทางสวนมี

<u>ที่พัก</u>

- นอนบ้านไม้ไผ่/บ้านดิน ห้องละ 1 - 2 คน
- อาบน้ำในห้องน้ำรวม แบ่งเป็นสัดส่วนมีม่านกั้น
- ที่พักรวม แยกชายหญิง

<u>อาหาร</u>

– รับประทานอาหารมังสวิรัติสามมื้อ อาจจะมีไข่กับปลาบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเตรียมตัว

<u>สิ่งของที่เตรียมมา</u>

– เสื้อผ้าที่พร้อมลงสวน เลอะเทอะได้

– ผ้าขาวม้า ผ้าถุง ผ้าเช็ดตัว อุปกรณ์อาบน้ำ รองเท้าแตะ

– ไฟฉาย ยากันยุง หมวก ร่ม กระบอกน้ำส่วนตัว

– ที่นอน ที่สวนมีหมอน ผ้าห่มและมุ้งให้ แนะนำให้นำถุงนอนมาเองด้วย

– ยาประจำตัว (ถ้ามี)

<u>กิจกรรม</u>

– ช่วงเช้าและบ่ายเน้นการเรียนรู้โดยการลงมือทำ

– รอบดึก เป็นการแลกเปลี่ยนสนทนา ดูพรีเซนเทชั่นและอื่นๆ

– จบกิจกรรมประมาณ 20.30-21.00น. แยกย้ายกลับเข้าที่พัก

การสมัครรับข่าวสารกิจกรรม

พันพรรณใช้แบบสอบถามออนไลน์ของกูเกิ้ล ในการทำฟอร์มสมัครรับข่าวสารกิจกรรมและการอบรมจากพันพรรณ มีรายละเอียดดังนี้

สมัครรับข่าวสารกิจกรรมจากพันพรรณ

*จำเป็น

ชื่อ-นามสกุล *

อายุ *

เพศ *

- ☐ หญิง
- ☐ ชาย
- ☐ อื่นๆ:

อีเมล (กรุณาตรวจสอบให้ถูกต้อง) *

คอร์สที่สนใจ *

- ☐ คอร์สพึ่งตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ☐ คอร์สเอาจริง
- ☐ คอร์สทำอาหาร
- ☐ คอร์สปักหลัก
- ☐ คอร์สเก็บกิน

คอร์สอื่นๆ ที่อยากเรียน

ส่ง

รูปที่ 2.6.100 กูเกิ้ลฟอร์มสมัครรับข่าวสารกิจกรรมจากพันพรรณ

วิธีการขอทุน

สำหรับนักเรียน นักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมอบรม แต่มีรายได้น้อย ทางพันพรรณเปิดโอกาสให้ติดต่อขอทุนได้ ดังนี้

1. ส่งหลักฐานแสดงสถานะ (บัตรนักศึกษา / ใบรับรองรายได้ / ใบรับรองจากที่ทำงาน, มูลนิธิ ฯลฯ)

2. จดหมายแนะนำตัว เป็นใคร / ทำไมอยากเรียนคอร์สนี้ / เรียนแล้วจะนำไปใช้อะไร เขียนตามสไตล์ของตัวเอง ไม่ต้องเป็นทางการ

3. เขียนด้วยตนเองเท่านั้น

4. ทีมงานจะติดต่อกลับไป แต่ละคนอาจจะได้ทุนไม่เท่ากัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเดินทาง

แผนที่ google map : http://goo.gl/maps/SJ1QX มาพันพรรณ ระหว่างทางให้สังเกตป้าย “แม่โจ้บ้านดิน” มาทางเดียวกัน

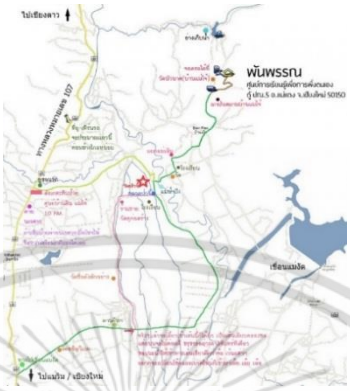

รูปที่ 2.6.101 แผนที่ไปพันพรรณ

รถโดยสารสาธารณะ :

1. รถทัวร์จากกรุงเทพฯ

ขอแนะนำรถทัวร์ยี่ห้อนิววิริยะยานยนต์ รอบทุ่ม-สองทุ่ม http://www.newviriya.com/mp.htm หรือ รถบขส http://www.busticket.in.th/ รถจะวิ่งเข้าเมืองเชียงใหม่ แล้วเลยออกมาทางอำเภอแม่แตง ให้ลงที่ “ปากทางเขื่อนแม่งัด” รถจะถึงเวลาประมาณ 6.00น. (กรณีซื้อตั๋วออนไลน์ให้เลือกจุดจอดรถ “อ.เชียงดาว” ที่อยู่เลยไปหน่อย แต่เวลาขึ้นรถให้บอกพนักงานว่าจะลงที่ “ปากทางเขื่อนแม่งัด”)

จากปากทางเข้าเขื่อนแม่งัด จะเป็นอาคารสีแดงทั้งหลังของนิ่มซีเส็ง มีรถมอเตอร์ไซค์พ่วง 3 ล้อรับจ้างจอดอยู่ ถ้ามาคนเดียวราคา 130 - 150 บาท ถ้าหลายคนอาจจะ 120 หรือ 100 บาท แล้วแต่จะต่อไป ถ้าข้ามถนนเดินเข้าไปในทางเข้าเขื่อนจะมีร้านอาหารเล็กๆ ด้านซ้ายมือ ที่นั่นมีมอเตอร์ไซค์พี่นิลบริการ 100 บาท ไม่ต้องต่อรอง จากปากทางถึงสวนพันพรรณประมาณครึ่งชั่วโมง

2. รถสองแถวจากตัวเมืองเชียงใหม่

มีจุดขึ้นรถ 2 ที่ คือหน้าร้านทองโอ้วจินเฮง บริเวณกาดนครพิงค์ (ถัดจากกาดวโรรส) กับที่ประตูช้างเผือก ค่าโดยสาร 25 บาท ลงรถที่ “ปากทางเข้าเขื่อนแม่งัด” จากตัวเมืองถึงปากทางเขื่อนประมาณ 1 ชั่วโมง

การเดินทางมาเอง :

1. การขับรถ

- ออกจากเชียงใหม่มาทางแม่ริม ผ่านตลาดแม่มาลัย ผ่านแม่แตงประมาณ 1 กิโลเมตรเลี้ยวขวาเข้าไปทางเขื่อนแม่งัด จะผ่านโรงพยาบาลแม่แตง ถนนจะลงเนินไปเรื่อยจนถึงทุ่งนา ประมาณ 3 -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4 กิโลเมตรจะเจอเทศบาลเมืองแกนทางด้านขวามือ ให้เตรียมเลี้ยวซ้าย ปากทางมีร้านขายมอเตอร์ไซค์ และป้ายบ้านท่าต้นปุย พอเลี้ยวเข้าซอยสักพักจะเจอคลองส่งน้ำเล็กๆ เลียบไปกับถนนให้ตามคลองไปเรื่อยๆ ห้ามหนีจากคลอง จนถึงสี่แยกบ้านป่าจี้ ให้ตรงข้ามสี่แยกไป ประมาณ 300 เมตรจะเจอวัดป่าจี้ ให้เลี้ยวขวาหน้าวัดป่าจี้ ไม่ไกลจะเจอ 3 แยกข้างหน้าจะเป็นโรงเรียนบ้านเป้าและป้อมตำรวจ ให้เลี้ยวซ้ายตามถนนลาดยางไปเรื่อยๆ ประมาณ 3.5 กิโลเมตร จะมาถึงบ้านแม่โจ้ พอผ่านซุ้มประตูบ้านแม่โจ้ประมาณ 50 เมตร จะเห็นบ้านหลังแรกด้านขวามือ ถ้าเป็นรถกระบะจะเข้าไปที่พันพรรณ ให้เข้าซอยข้างบ้านที่เป็นถนนดิน เลี้ยวเข้าถนนดินไปเรื่อยๆจะเห็นป้ายพันพรรณ พันพรรณจะอยู่บนยอดเนินมองเห็นยอดหลังคาได้แต่ไม่ไกล ถ้าเป็นรถเก๋งให้จอดที่วัดบัวนาค แล้วเดินตัดทุ่งเข้าสวน

- อีกเส้นทางที่เข้าได้คือ ขับรถผ่านแม่แตงประมาณ 6 - 7 กิโลเมตร จะมาถึงบ้านปางกว้างอยู่ซ้ายมือ และด้านขวามีค่ายนเรศวรมหาราชทางขวา ให้ผ่านค่ายไปยูเทิร์นกลับมา เลี้ยวเข้าซอยข้างๆ ค่าย ซึ่งจะมีป้ายบอกว่าแหล่งเตาเผาอินทขิล และศูนย์บ้านดินบ้านแม่โจ้ ถนนจะคดเคี้ยวบ้างแต่ห้ามเลี้ยวเข้าซอย ให้ตามถนนหลักมาเรื่อยๆ จนถึง 3 แยกหน้าวัดป่าจี้ ให้เลี้ยวซ้ายและตามป้ายมาเรื่อยๆ

2. จากสนามบิน

ขึ้นรถสองแถวแม่แตง (ข้อ2) หรือจะเรียกแท็กซี่สนามบินมาเลยก็ได้ แท็กซี่ใช้เวลาประมาณชั่วโมงเศษ

กิจกรรมที่พันพรรณฝึกอบรมได้ แบ่งออกเป็น 5 อย่างดังนี้

1. การทำบ้าน
   - บ้านดิน
   - บ้านก้อนฟาง
   - บ้านยางรถยนต์
   - บ้านกระสอบทราย
2. การทำเกษตรอินทรีย์
   - การทำปุ๋ยหมัก
   - การทำจุลินทรีย์
   - การเก็บเมล็ดพันธุ์
   - การทำน้ำส้มควันไม้
   - เทคนิคการปลูกแบบต่างๆ
3. การทำอาหาร
   - อาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

– น้ำสมุนไพร

– การทำเบเกอรี่

– อาหารเพื่อสุขภาพ

4. การแปรรูปอาหาร

– การทำแยม

– การทำไวน์

– การทำน้ำส้มหมัก

– ถั่วงอกธัญพืชงอก

– การทำน้ำเต้าหู้ และเต้าหู้

5. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

– การทำเตาอบดิน

– ไฮโดรริกแรมปั๊ม

– ส้วมที่ทำให้เป็นปุ๋ยเปียก และแห้ง

– เครื่องทำน้ำร้อนพลังงานแสงอาทิตย์

– อควาพอนิค (การเลี้ยงปลาและปลูกผักด้วยกัน)

หลักสูตรที่จัดการอบรม

ก. หลักสูตรทั่วไป

1) คอร์สพึ่งตนเอง

2) คอร์สภาวนากับผืนดิน

3) คอร์สกินดีอยู่ดี

4) คอร์สเอาจริง!

ข. English Courses

1) Organic Gardening Weekend Workshop

2) Pun Pun Thai Cooking Course

3) Eat Well Live Well

4) Women’s Natural Building Workshop

5) Get Grounded

6) Introduction to Natural Building

7) Natural Finishes Workshop

ก. หลักสูตรทั่วไป

1) คอร์สพึ่งตนเอง กับโจน จันได

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“การมีชีวิตอยู่เป็นเรื่องง่าย ฉะนั้นเราจึงพยายามให้พันพรรณเป็นที่ทดลองทางการเรียนรู้เพื่อหาความง่ายให้กับชีวิต โดยเรียนรู้วิธีการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้”

-โจน จันใด

รูปที่ 2.6.102 สื่อประชาสัมพันธ์ของ คอร์สพึ่งตนเอง กับโจน จันได

จำนวน 25 คน

วิทยากร โจน จันใด และทีมงานชาวสวนพันพรรณ

ระยะเวลา 4 วัน 3 คืน

สถานที่ พันพรรณ ศูนย์เรียนรู้เพื่อการพึ่งตน เองและศูนย์เมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ค่าอบรม 3,500 บาท เป็นค่าที่พัก (3 คืน) ค่าอาหาร ค่าวัสดุอุปกรณ์ และสนับสนุนการดำเนินงานของสวนต่อไป

– นักเรียน นักศึกษา ผู้มีรายได้น้อย ที่มีใจอยากเรียนรู้ สามารถติดต่อขอทุนได้

การสมัคร ขอรับใบสมัครที่ punpun.farm@gmail.com

เนื้อหาวิชา การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน / เรียนรู้การสร้างบ้านดิน / ทำสวนไม่ใช้สารเคมี / ดูแลตัวเองด้วยวิถีธรรมชาติ / ชีวิตง่ายๆ / ปัจจัย 4 / ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำจุลินทรีย์ / ทำของใช้ที่จำเป็น เช่น สบู่ แชมพู น้ำยาล้างจาน ฯลฯ / ทำอาหารกินเอง เช่น เต้าหู้ แยม ไวน์ ฯลฯ / การดูแลสุขภาพแบบง่ายๆ เช่น โยคะ วิธีการทำดีท็อกซ์ การกินอาหาร การดื่มน้ำ / เรื่องวิกฤตอาหาร สถานการณ์การพึ่งตนเอง ในโลกปัจจุบัน

ตารางเวลา คร่าวๆ

– กิจกรรมจะเริ่มราวๆ สิบโมงเช้าของวันแรก จะเดินทางมาถึงเช้าวันนั้นหรือมาถึงล่วงหน้าหนึ่งวันตอนบ่ายๆ ก็ได้ (สมทบค่าที่พักเพิ่ม 350บาท หรือตามกำลัง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

– วันสุดท้าย จบกิจกรรมตอนเที่ยง พันพรรณมีรถสองแถวไปส่งในตัวเมืองถึงตัวเมืองไม่เกิน 15.00น. สามารถจองตั๋วขากลับในเวลาหลังจากนั้นได้

2) คอร์สภาวนากับผืนดิน

“การภาวนาเป็นรากฐาน ถ้าไม่มีการภาวนาจะไม่สามารถเปลี่ยนอะไรได้เลย เพราะต้องเปลี่ยนตัวเองก่อนที่จะเปลี่ยนคนอื่น”

– อวยพร เชื่อนแก้ว

รูปที่ 2.6.103 สื่อประชาสัมพันธ์ของคอร์สภาวนากับผืนดิน

<u>จำนวน</u> 25 คน

<u>วิทยากร</u> อวยพร เชื่อนแก้ว, โจน จันใด และทีมงานชาวสวนพันพรรณ

<u>ระยะเวลา</u> 5 วัน 4 คืน

<u>สถานที่</u> พันพรรณพร้าว อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

<u>ค่าอบรม</u> 4,000 บาท เป็นค่าที่พัก (4 คืน) ค่าอาหาร ค่าวัสดุอุปกรณ์ และสนับสนุนการดำเนินงานของสวนต่อไป

– นักเรียน นักศึกษา ผู้มีรายได้น้อย ที่มีใจอยากเรียนรู้ สามารถติดต่อขอทุนได้

<u>การสมัคร</u> ขอรับใบสมัครที่ punpun.farm@gmail.com

<u>เนื้อหาวิชา</u>

ภาวนากับผืนดิน ผสานการฝึกภาวนาเข้ากับวิถีชีวิตของชุมชนที่เรียบง่าย “ติดดิน” กิจกรรมประกอบด้วยการนั่งสมาธิภาวนา และเทคนิคภาวนาที่หลากหลาย เพื่อเข้าไปสัมผัสพลังแห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตื่นรู้ในกาย สลับกับการถามตอบ พูดคุย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การปฏิบัติของวิทยากรและผู้เข้าร่วม ด้วยภาษาในชีวิตประจำวันที่เข้าใจง่าย

ระหว่างการอบรมในแต่ละวันจะจัดให้มีกิจกรรม “ออกแรง” ร่วมกันภายในชุมชนผู้ปฏิบัติ เช่น การสร้างบ้านดิน ขุดท้องร่อง ถางหญ้า ดูแลแปลงผัก ทำอาหาร เดินป่า และอื่นๆ ในฐานะกิจกรรมแห่งสติ ฝึกฝนความตื่นรู้ในเนื้อในตัว

3) คอร์สกินดีอยู่ดี

คอร์สสำหรับคนรักสวนและรักกิน!

เรียนรู้แบบคลุกดินคลุกฝุ่น กินอาหารธรรมชาติอร่อยๆ กับพันพรรณ ชุมชนสไตล์ไทยผสมสารพัดชาติ! สอนเทคนิคต่างๆ ที่ใช้กันที่สวน และวิธีการนำเทคนิคไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน

เน้นเรื่องการปลูก การเก็บกิน เข้าใจอาหารที่กิน ผสมผสานเกษตรธรรมชาติกับเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่างๆ เพื่อการพึ่งพาตนเองแบบง่ายๆ

รูปที่ 2.6.104 สื่อประชาสัมพันธ์ของคอร์สกินดีอยู่ดี

จำนวน 20 - 25 คน

วิทยากร โจน จันใด และทีมงานชาวสวนพันพรรณ

ระยะเวลา 7 วัน 6 คืน

สถานที่ พันพรรณ ศูนย์เรียนรู้เพื่อการพึ่งตน เองและศูนย์เมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

ค่าอบรม 6,500 บาท เป็นค่าที่พัก (6 คืน) ค่าอาหาร ค่าวัสดุอุปกรณ์ และสนับสนุนการดำเนินงานของสวนต่อไป

– นักเรียน นักศึกษา ผู้มีรายได้น้อย ที่มีใจอยากเรียนรู้ สามารถติดต่อขอทุนได้

การสมัคร ขอรับใบสมัครที่ punpun.farm@gmail.com

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>รายละเอียดวิชา</u>

หัวข้อการเรียนรู้ เรื่องการทำสวน

- ปรัชญาการดำรงชีวิตแบบพันพรรณ
- ทัวร์ชมสวน รู้จักพืชพันธุ์ที่มีประโยชน์
- การเตรียมสวนสำหรับการปลูกในฤดูกาลและสถานการณ์ต่างๆ
- การทำปุ๋ยหมักธรรมชาติแบบต่างๆ
- การทำน้ำยาชีวภาพ
- การเก็บเกี่ยวเพื่อบริโภค
- สนทนาแลกเปลี่ยนถึงความสำคัญของการเก็บเมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน
- สถานการณ์ความหลากหลายของเมล็ดพันธุ์ในปัจจุบัน

หัวข้อการเรียนรู้ เรื่องอาหารและสุขภาพ

- เรียนการทำอาหารมังสวิรัติ รวมถึงซอสและน้ำพริก
- วิธีการทำขนมปัง และอบเค้กแบบง่ายๆ
- วิธีทำอาหารแนวหมักดอง เช่น กิมจิ
- วิธีทำแยม น้ำเต้าหู้ เต้าหู้ และชีสทำเอง
- การกินเพื่อเยียวยารักษา
- การบำบัดแบบธรรมชาติโดยใช้ดิน น้ำ และความร้อน

<u>ความเป็นอยู่</u>

- รับประทานอาหารรวมกันที่ครัวกลาง มังสวิรัติสามมื้อ อาจจะมีไข่กับปลา
- ที่พักบ้านไม้ไผ่ / บ้านดิน นอนห้องละ 1-2 คน

<u>ตารางเวลา</u> คร่าวๆ

- วันแรก เริ่มกิจกรรมประมาณสิบโมงเช้า จะมาถึงเช้าวันนั้น หรือมาก่อนหนึ่งวันตอนบ่ายเย็นก็ได้
- ยามเช้า+ยามบ่ายแก่ เน้นการเรียนรู้แบบลงมือทำ
- ยามบ่ายอ่อน+ยามค่ำ เน้นการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- วันสุดท้าย จบกิจกรรมตอนเที่ยง พันพรรณมีรถสองแถวไปส่งในตัวเมือง ถึงตัวเมืองไม่เกิน 15.00น. สามารถจองตั๋วขากลับในเวลาหลังจากนั้นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.105 บรรยากาศการอบรมของคอร์สกินดีอยู่ดี

4) คอร์สเอาจริง!

สืบเนื่องมาจากพันพรรณได้เปิดหลักสูตร Internship Program มากว่า 8 ปีแล้ว เป็นคอร์สสำหรับชาวต่างประเทศที่ต้องการกลับมาสู่ความเรียบ ง่ายหรือกลับมาสู่พื้นดิน ปรากฏว่ามีคนสนใจมาก สมัครมาจนล้นทุกคอร์ส ช่วงหลังเริ่มมีคนไทยสนใจอยากมาร่วมเรียนรู้มากขึ้น แต่ติดปัญหาเรื่องภาษาและความไม่สะดวกหลายอย่าง ครั้งนี้สามารถจัดได้แล้วสำหรับคนไทยโดยเฉพาะ

รูปที่ 2.6.106 สื่อประชาสัมพันธ์ของคอร์สเอาจริง!

กลุ่มเป้าหมาย	คนไทยอายุ 20-35 ปี
จำนวน	20 คน
วิทยากร	โจน จันใด และทีมงานชาวสวนพันพรรณ
ระยะเวลา	19 วัน
สถานที่	พันพรรณ ศูนย์เรียนรู้เพื่อการพึ่งตน เองและศูนย์เมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน อ.แม่แตง จ. เชียงใหม่
ค่าอบรม	11,000 บาท

– เป็นค่าที่พัก (18 คืน) ค่าอาหาร ค่าวัสดุอุปกรณ์ และค่าบริหารจัดการอื่นๆ (ไม่รวมค่าเดินทาง) หากมีส่วนเกินจากค่าใช้จ่ายในหลักสูตรนี้ทางพันพรรณจะเก็บไว้ใช้ ในโครงการเก็บเมล็ดพันธุ์พื้นบ้านต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

– นักเรียน นักศึกษา ผู้มีรายได้น้อย ที่มีใจอยากเรียนรู้ สามารถติดต่อขอทุนได้

<u>รายละเอียดวิชา</u> 1. อาหาร

– การผลิตอาหาร ทำสวนอินทรีย์ เก็บเมล็ดพันธุ์

– การทำอาหาร แปรรูปอาหาร

2. บ้าน

– ฝึกทำบ้านดิน

– เรียนรู้เทคนิคอื่นๆ เพื่อให้รู้ว่าคนสามารถทำบ้านได้ทุกที่จากวัสดุในพื้นที่

3. เทคโนโลยีที่ง่ายๆ

– เรียนรู้การใช้พลังงานจากแสงแดด

– การจัดการระบบน้ำ

4. ของใช้ที่จำเป็น

– สบู่ แชมพู น้ำยาล้างจานและซักผ้าการดูแลรักษาสุขภาพด้วยตัวเองแบบง่ายๆ

– การรักษาโรคด้วยดิน

– การรักษาโรคด้วยน้ำ

– การรักษาโรคด้วยไฟ

5. เทคนิคการพึ่งตน เองแบบอื่นๆ เช่น

– การภาวนา

– โยคะหรือไทเก็ก

<u>ความเป็นอยู่</u> - ตื่นเช้าสัมผัสธรรมชาติ ออกกำลังกาย โยคะ หรือทำสมาธิภาวนาร่วมกันกิจกรรมในระหว่างวันเน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ เอาจริง! ผู้เข้าร่วมควรเตรียมความพร้อมเรื่องการเปรอะเปื้อนและการใช้แรง

- กลางคืนล้อมวงพูดคุยแลกเปลี่ยน ดูหนัง/สารคดี
- อาหารสามมื้อเป็นมังสวิรัติ มีไข่กับปลาบ้างอย่าเซอร์ไพรส์
- ที่พักในสวนพันพรรณ เป็นบ้านไม้ไผ่/บ้านดิน นอนห้องละ 1-2 คน
- ห้องอาบน้ำส่วนกลาง

ข. English Courses

1) Organic Gardening Weekend Workshop

This weekend course will focus on the basics of starting an organic garden by learning from different styles we've used on the farm.

It is an opportunity to learn through doing where participants will learn the techniques we use while actively applying them to projects at the farm in a relaxed,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

fun atmosphere. It is also a chance to live with other like-minded Thai and international folks and get a taste of community living on the farm.

รูปที่ 2.6.107 สื่อประชาสัมพันธ์ของ Organic Gardening Weekend Workshop

รูปที่ 2.6.108 หน้าเว็บรายละเอียดของ Organic Gardening Weekend Workshop

Language English

Quantity 15-20 participants

Period 3 Days 2 Nights

Teaching team Various community members from Pun Pun farm

Location Pun Pun Center in Mae Taeng, North of Chiang Mai

Fee 2,500 baht (around $75 US)/person. This fee includes pick-up and drop-off in Chiang Mai on the first an last day of the course, all food during the course, accommodation and instruction. All proceeds go towards supporting Pun Pun community to grow and continue with our seed center and outreach work.

Registration 1. Email your participant survey to Peggy Reents at peggy.reents@gmail .com (see below for details).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. Once you have sent your participant survey and have been confirmed, a 1,500 baht (around $45 US) non-refundable deposit is due to secure your spot. Please understand we cannot hold your spot until we receive your deposit.

3. We ask you transfer this to our Thai account of which we will send you the details. The remaining fee will be due on first day of the course in Thai baht or if you chose you may transfer the whole amount beforehand.

Pun Pun Participant Survey

Please write us a short letter introducing yourself. Please include where you're from and a bit on why you want to join the course, what you are hoping to get out of it and how you hope to use it later. This will help us to prepare the program for your needs.

Please also include any special dietary needs causing for any adjustments from the food offered as specified above. Please wait for acceptance before making travel arrangements.

Please send your letter to Peggy Reents at peggy.reents@gmail.com

Techniques and Topics Included

- Small and large scale composting techniques- use of local materials, etc.
- Basics of vermiculture (earthworm cultivation)
- Basics of making and using liquid fertilizer
- Making different styles of garden beds for different seasons as well as location and conditions
- Seedling soil and transplanting
- Basic plant care
- Harvesting from the garden

General Schedule Morning and afternoon sessions will be held with an extended break after lunch in the hot part of the day.

Living situation

- We will provide accommodation in one of Pun Pun's earthen or bamboo guesthouses. A thin futon mat, blanket, sheet, pillow, and mosquito net will be provided. Accommodation is single rooms, shared rooms and dorms. All

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

accommodation is in close proximity to each other. Outdoor toilets and cool or solar hot showers are close to the guesthouses. All meals will be shared and eaten in the communal kitchen. Vegetarian and fish options will be available and we will try to use the most organic vegetables as possible from the farm. Food will be simple Thai food with brown rice. We try to use as much of our own produce and other seasonally available produce as possible so we tend to focus on a primarily vegetable and whole grain diet with added protein from eggs, fish, or tofu.

Community living aspect

Each course will have approximately 15-20 participants. Participants will also be asked to engage in helping with community work on the farm. This may be help in watering the gardens, helping with breakfast or other meal cooking rotations, etc. We do this to help participants to immerse themselves with the Pun Pun community as well as to help to experience more of our philosophy on self-reliant living.

We have children at the farm and share our meals and community space together so be aware that there is a general level of activity and noise in public spaces. We ask all participants to refrain from any illegal drug use at Pun Pun or excessive drinking.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) Pun Pun Thai Cooking Course

รูปที่ 2.6.109 หน้าเว็บรายละเอียดของ Pun Pun Thai Cooking Course

Language English

Quantity 15-20 participants

Period 3 Days 2 Nights

Teaching team P'Dang and Krit, the ones that make the magic happen in the Pun Pun kitchen and Various community members from Pun Pun farm

Location Pun Pun Center in Mae Taeng, North of Chiang Mai

Fee 2,500 baht (around $75 US)/person. This fee includes pick-up and drop-off in Chiang Mai on the first an last day of the course, all food during the course, accommodation and instruction. All proceeds go towards supporting Pun Pun community to grow and continue with our seed center and outreach work.

Registration 1. Email your participant survey to Peggy Reents at peggy.reents@gmail .com (see below for details).

2. Once you have sent your participant survey and have been confirmed, a 1,500 baht (around $45 US) non-refundable deposit is due to secure your spot. Please understand we cannot hold your spot until we receive your deposit.

3. We ask you transfer this to our Thai account of which we will send you the details. The remaining fee will be due on the first day of the course in Thai baht or if you chose you may transfer the whole amount beforehand.

Pun Pun Participant Survey

Please write us a short letter introducing yourself. Please include where you're from and a bit on why you want to join the course, what you are hoping to get

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

out of it and how you hope to use it later. This will help us to prepare the program for your needs.

Please also include any special dietary needs causing for any adjustments from the food offered as specified above. Please wait for acceptance before making travel arrangements.

Please send your letter to Peggy Reents at peggy.reents@gmail.com

Techniques and Topics Included

How things are grown

Harvest vegetables

Learn the basics of incredible Thai cooking

General Schedule Morning and afternoon sessions will be held with an extended break after lunch in the hot part of the day.

Living situation

- We will provide accommodation in one of Pun Pun's earthen or bamboo guesthouses. A thin futon mat, blanket, sheet, pillow, and mosquito net will be provided. Accommodation is single rooms, shared rooms and dorms. All accommodation is in close proximity to each other. Outdoor toilets and cool or solar hot showers are close to the guesthouses. All meals will be shared and eaten in the communal kitchen. Vegetarian and fish options will be available and we will try to use the most organic vegetables as possible from the farm. Food will be simple Thai food with brown rice. We try to use as much of our own produce and other seasonally available produce as possible so we tend to focus on a primarily vegetable and whole grain diet with added protein from eggs, fish, or tofu.

Community living aspect

Each course will have approximately 15-20 participants. Participants will also be asked to engage in helping with community work on the farm. This may be help in watering the gardens, helping with breakfast or other meal cooking rotations, etc. We do this to help participants to immerse themselves with the Pun Pun community as well as to help to experience more of our philosophy on self-reliant living.

We have children at the farm and share our meals and community space together so be aware that there is a general level of activity and noise in public

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

spaces. We ask all participants to refrain from any illegal drug use at Pun Pun or excessive drinking.

3) Eat Well Live Well

This Eat Well, Live Well course is our more in-depth course, designed for people who want to spend some more time on the farm living with us and learning how we do the different techniques we use on the farm. It's for those interested in getting into the rhythm of making things ourselves.

It is an opportunity to learn through doing where participants will learn the techniques we use while actively applying them to projects at the farm in a relaxed, fun atmosphere. It is also a chance to live with other like-minded Thai and international folks and get a taste of community living on the farm.

รูปที่ 2.6.110 หน้าเว็บรายละเอียดของ Eat Well Live Well course

Language English

Quantity 15-20 participants

Period 10 Days 9 Nights

Teaching team Various community members from Pun Pun farm

Location Pun Pun Center in Mae Taeng, North of Chiang Mai

Fee 10,000 baht (around $300 US)/person. This fee includes pick-up and drop-off in Chiang Mai on the first an last day of the course, all food during the course, accommodation and instruction. All proceeds go towards supporting Pun Pun community to grow and continue with our seed center and outreach work.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Registration 1. Email your participant survey to Peggy Reents at peggy.reents@gmail .com (see below for details).

2. Once you have sent your participant survey and have been confirmed, a 1,500 baht (around $45 US) non-refundable deposit is due to secure your spot. Please understand we cannot hold your spot until we receive your deposit.

3. We ask you transfer this to our Thai account of which we will send you the details. The remaining fee will be due on the first day of the course in Thai baht or if you chose you may transfer the whole amount beforehand.

Pun Pun Participant Survey

Please write us a short letter introducing yourself. Please include where you're from and a bit on why you want to join the course, what you are hoping to get out of it and how you hope to use it later. This will help us to prepare the program for your needs.

Please also include any special dietary needs causing for any adjustments from the food offered as specified above. Please wait for acceptance before making travel arrangements.

Please send your letter to Peggy Reents at peggy.reents@gmail.com

Techniques and Topics

The whole workshop will be very hands-on and focus on allowing participants to experience every topic themselves.

1. Organic Gardening including how to prepare garden beds, make seedlings and compost, as well as liquid fertilizers

2. Harvesting and using produce from the garden in the kitchen including cooking and also preserving, fermenting, and making products from the garden.

3. Introduction to natural building while working on an existing building. Will cover selecting soil, making adobe bricks. laying bricks, making and applying homemade earthen plaster and making and applying clay paints.

4. Some simple appropriate technology will be covered as well that we use at the farm for filtering drinking water and reducing our propane consumption in cooking/hot water, etc.

General Schedule Morning and afternoon sessions will be held with an extended break after lunch in the hot part of the day.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Living situation

- We will provide accommodation in one of Pun Pun's earthen or bamboo guesthouses. A thin futon mat, blanket, sheet, pillow, and mosquito net will be provided. Accommodation is single rooms, shared rooms and dorms. All accommodation is in close proximity to each other. Outdoor toilets and cool or solar hot showers are close to the guesthouses. All meals will be shared and eaten in the communal kitchen. Vegetarian and fish options will be available and we will try to use the most organic vegetables as possible from the farm. Food will be simple Thai food with brown rice. We try to use as much of our own produce and other seasonally available produce as possible so we tend to focus on a primarily vegetable and whole grain diet with added protein from eggs, fish, or tofu.

Community living aspect

Evening activities and exchanges will also be included. A large aspect of the course also includes the experience of living in community with other participants as well as entering the community of members living at Pun Pun. We have found this element to be a major contributor in the experience of the course for participants. Our intention is to create a space where people can be open about their concerns and work to create an experience for everyone's needs.

4) Women's Natural Building Workshop

รูปที่ 2.6.111 หน้าเว็บรายละเอียดของ Women's Natural Building Workshop

This explanation is from IWP (International Women's Partnership for Peace and Justice) of whom we are co-hosting this event on their land:

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Over the years, we at IWP have dreamed of developing a safe retreat space where activists can come on their own to rest, recover, relax, reflect, and rejuvenate, surrounded by a supportive community and ample time for solitude in nature. The need and desire for such a space is echoed in nearly every conversation we have had in our activist communities in Asia, and around the world.

In the 13 years of developing our training center, we have organized trainings and retreats for hundreds of activists, and we feel confident our approach works: our current center is fully self-sustaining; activists and NGO workers appreciate our holistic approach of integrating spiritual and mindful practices as a foundation for our social justice activism and movement building; and our center promotes self-reliance, ecological and personal wellbeing, and community building by constructing our own buildings with natural, locally sourced building materials.

We have bought a piece of land in Chiang Dao, northern Thailand, and we have the energy and time to invest in a new phase of our commitment to social justice activism by creating a new space to sustain and support the wellbeing of activists.

Over the next 3-4 years, in partnership with Pun Pun, we will host a series of natural building workshops to build the center, and that starts now~

Language English

Who Women of any age in any physical condition who have a desire to get muddy and build something spectacular supported by other women

Period 11 Days 10 Nights

Teaching team Various community members from Pun Pun farm

Location Chiang Dao, northern Thailand (about 70kms north of Chiang Mai)

Fee total investment is 13,000 baht ($400 USD) which includes course fees, all food and accommodation at a nearby guesthouse for the 10 day course. It also includes transportation from Chiang Mai out to Chiang Dao, and daily transport to/from the work site.

Registration contact : gingernorwood@gmail.com

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.112 บรรยากาศการอบรมของ Women's Natural Building Workshop

5) Get Grounded

This course will be a crash course in many of the techniques we use on the farm offering plenty of applicable techniques to take home and use.

It is an opportunity to learn through doing where participants will learn the techniques we use while actively applying them to projects at the farm in a relaxed, fun atmosphere. It is also a chance to live with other like-minded Thai and international folks and get a taste of community living on the farm

รูปที่ 2.6.113 หน้าเว็บรายละเอียดของ Get Grounded Course

Language English

Quantity 15-20 participants

Period 5 Days 4 Nights

Teaching team Various community members from Pun Pun farm

Location Pun Pun Center in Mae Taeng, North of Chiang Mai

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Fee 5,000 baht (around $167 US)/person. This fee includes pick-up and drop-off in Chiang Mai on the first an last day of the course, all food during the course, accommodation and instruction. All proceeds go towards supporting Pun Pun community to grow and continue with our seed center and outreach work.

Registration 1. Email your participant survey to Peggy Reents at peggy.reents@gmail .com (see below for details).

2. Once you have sent your participant survey and have beenconfirmed, a 1,500 baht (around $45 US) non-refundable deposit is due to secure your spot. Please understand we cannot hold your spot until we receive your deposit.

3. We ask you transfer this to our Thai account of which we will send you the details. The remaining fee will be due on the first day of the course in Thai baht or if you chose you may transfer the whole amount beforehand.

Pun Pun Participant Survey

Please write us a short letter introducing yourself. Please include where you're from and a bit on why you want to join the course, what you are hoping to get out of it and how you hope to use it later. This will help us to prepare the program for your needs.

Please also include any special dietary needs causing for any adjustments from the food offered as specified above. Please wait for acceptance before making travel arrangements.

Please send your letter to Peggy Reents at peggy.reents@gmail.com

Techniques and Topics Included

The course will be separated out to cover gardening, natural health, earthen building, and homemade products. These will include:

1. Basics of organic gardening- making garden beds, making organic compost, cultivating IMOs (indigenous micro-organisms for liquid fertilizers), and seed saving

2. Simple natural healing techniques using clay, water, and certain plants for healing, ways to incorporate these into your everyday life for simple cures

3. Introduction to earthen building. We will demonstrate the steps involved in building your own earthen home with adobe. We will make adobe bricks and build together a mini-structure displaying how to lay adobe bricks and make earthen plasters and paints

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. Making homemade products such as Thai snacks, soap, and fermented foods

General Schedule Morning and afternoon sessions will be held with an extended break after lunch in the hot part of the day. Evening and early afternoon discussions sessions will be held periodically.

Living situation

- We will provide accommodation in one of Pun Pun's earthen or bamboo guesthouses. A thin futon mat, blanket, sheet, pillow, and mosquito net will be provided. Accommodation is single rooms, shared rooms and dorms. All accommodation is in close proximity to each other. Outdoor toilets and cool or solar hot showers are close to the guesthouses. All meals will be shared and eaten in the communal kitchen. Vegetarian and fish options will be available and we will try to use the most organic vegetables as possible from the farm. Food will be simple Thai food with brown rice. We try to use as much of our own produce and other seasonally available produce as possible so we tend to focus on a primarily vegetable and whole grain diet with added protein from eggs, fish, or tofu.

Community living aspect

Each course will have approximately 15-20 participants. Participants will also be asked to engage in helping with community work on the farm. This may be help in watering the gardens, helping with breakfast or other meal cooking rotations, etc. We do this to help participants to immerse themselves with the Pun Pun community as well as to help to experience more of our philosophy on self-reliant living.

We have children at the farm and share our meals and community space together so be aware that there is a general level of activity and noise in public spaces. We ask all participants to refrain from any illegal drug use at Pun Pun or excessive drinking.

.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.114 บรรยากาศการอบรมของ Get Grounded Course 1

รูปที่ 2.6.115 บรรยากาศการอบรมของ Get Grounded Course 2

6) Introduction to Natural Building

This is a great opportunity for those who don't have the time to attend a longer course and know they want to get into the basics of this simple, cheap, and beautiful construction method.

รูปที่ 2.6.116 หน้าเว็บรายละเอียดของ Introduction to Natural Building Course

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Language English

Quantity 15-20 participants

Period 2 Days 1 Nights

Teaching team Various community members from Pun Pun farm

Location Pun Pun Center in Mae Taeng, North of Chiang Mai

Fee 2,500 baht (around $75 US)/person. This fee includes pick-up and drop-off in Chiang Mai on the first an last day of the course, all food during the course, accommodation and instruction. All proceeds go towards supporting Pun Pun community to grow and continue with our seed center and outreach work.

Registration 1. Email your participant survey to Peggy Reents at peggy.reents@gmail .com (see below for details).

2. Once you have sent your participant survey and have beenconfirmed, a 1,500 baht (around $45 US) non-refundable deposit is due to secure your spot. Please understand we cannot hold your spot until we receive your deposit.

3. We ask you transfer this to our Thai account of which we will send you the details. The remaining fee will be due on the first day of the course in Thai baht or if you chose you may transfer the whole amount beforehand

Pun Pun Participant Survey

Please write us a short letter introducing yourself. Please include where you're from and a bit on why you want to join the course, what you are hoping to get out of it and how you hope to use it later. This will help us to prepare the program for your needs.

Please also include any special dietary needs causing for any adjustments from the food offered as specified above. Please wait for acceptance before making travel arrangements.

Please send your letter to Peggy Reents at peggy.reents@gmail.com

Techniques and Topics Included

This workshop will provide an introduction to earthen building in Thailand. We will start with a short tour to visit some finished earthen homes to talk about different techniques and possibilities.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

We will see different techniques and discuss benefits and drawbacks of each including adobe brick, wattle-and-cob, and strawbale construction.

We will continue with hand-on instruction on:

1. Soil selection
2. Basics of making earthen bricks
3. Laying adobe bricks
4. Earthen plasters
5. Homemade earthen paints and other finishes

General Schedule Morning and afternoon sessions will be held with an extended break after lunch in the hot part of the day.

Living situation

- We will provide accommodation in one of Pun Pun's earthen or bamboo guesthouses. A thin futon mat, blanket, sheet, pillow, and mosquito net will be provided. Accommodation is single rooms, shared rooms and dorms. All accommodation is in close proximity to each other. Outdoor toilets and cool or solar hot showers are close to the guesthouses. All meals will be shared and eaten in the communal kitchen. Vegetarian and fish options will be available and we will try to use the most organic vegetables as possible from the farm. Food will be simple Thai food with brown rice. We try to use as much of our own produce and other seasonally available produce as possible so we tend to focus on a primarily vegetable and whole grain diet with added protein from eggs, fish, or tofu.

Community living aspect

Each course will have approximately 15-20 participants. Participants will also be asked to engage in helping with community work on the farm. This may be help in watering the gardens, helping with breakfast or other meal cooking rotations, etc. We do this to help participants to immerse themselves with the Pun Pun community as well as to help to experience more of our philosophy on self-reliant living.

We have children at the farm and share our meals and community space together so be aware that there is a general level of activity and noise in public spaces. We ask all participants to refrain from any illegal drug use at Pun Pun or excessive drinking.

7) Natural Finishes Workshop

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

The workshop will follow a Thai course in which they will construct an earthen home and we will continue work on the home in the finishes and decoration stage.

This is a great course for those interested in this stage in the process of building, want to explore how to cultivate the artistic side of working with this material or those who have built already and are interested in making the finishes more durable, beautiful, or use different effects to get the full effect of earthen building.

รูปที่ 2.6.117 หน้าเว็บรายละเอียดของ Natural Finishes Workshop

รูปที่ 2.6.118 สื่อประชาสัมพันธ์การอบรมของ Natural Finishes Workshop

Language Bilingual (Thai and English)

Quantity 15-20 participants

Period 6 Days 5 Nights

Teaching team Various community members from Pun Pun farm

Location Pun Pun Center in Mae Taeng, North of Chiang Mai

Fee 6,000 baht (around $180 US)/person. This fee includes pick-up and drop-off in Chiang Mai on the first an last day of the course, all food during the course, accommodation and instruction. All proceeds go towards supporting Pun Pun community to grow and continue with our seed center and outreach work.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Registration 1. Email your participant survey to Peggy Reents at peggy.reents@gmail .com (see below for details).

2. Once you have sent your participant survey and have beenconfirmed, a 1,500 baht (around $45 US) non-refundable deposit is due to secure your spot. Please understand we cannot hold your spot until we receive your deposit.

3. We ask you transfer this to our Thai account of which we will send you the details. The remaining fee will be due on the first day of the course in Thai baht or if you chose you may transfer the whole amount beforehandPun Pun Participant Survey

Please write us a short letter introducing yourself. Please include where you're from and a bit on why you want to join the course, what you are hoping to get out of it and how you hope to use it later. This will help us to prepare the program for your needs.

Please also include any special dietary needs causing for any adjustments from the food offered as specified above. Please wait for acceptance before making travel arrangements.

Please send your letter to Peggy Reents at peggy.reents@gmail.com

Techniques and Topics Included

1. Soil selection
2. Mixing and applying homemade earthen plasters
3. How to avoid cracking and dusting in your finishes
4. Applying homemade clay paints for different types of finishes
5. Work with lime plasters for water resistance
6. Lime carving relief sculpture
7. Cob mixing and use for relief sculpture and features

General Schedule Morning and afternoon sessions will be held with an extended break after lunch in the hot part of the day.

Living situation

- We will provide accommodation in one of Pun Pun's earthen or bamboo guesthouses. A thin futon mat, blanket, sheet, pillow, and mosquito net will be provided. Accommodation is single rooms, shared rooms and dorms. All accommodation is in close proximity to each other. Outdoor toilets and cool or solar

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

hot showers are close to the guesthouses. All meals will be shared and eaten in the communal kitchen. Vegetarian and fish options will be available and we will try to use the most organic vegetables as possible from the farm. Food will be simple Thai food with brown rice. We try to use as much of our own produce and other seasonally available produce as possible so we tend to focus on a primarily vegetable and whole grain diet with added protein from eggs, fish, or tofu.

Community living aspect

Each course will have approximately 15-20 participants. Participants will also be asked to engage in helping with community work on the farm. This may be help in watering the gardens, helping with breakfast or other meal cooking rotations, etc. We do this to help participants to immerse themselves with the Pun Pun community as well as to help to experience more of our philosophy on self-reliant living.

We have children at the farm and share our meals and community space together so be aware that there is a general level of activity and noise in public spaces. We ask all participants to refrain from any illegal drug use at Pun Pun or excessive drinking.

Notes No building experience is necessary but you should know we won't be going over the whole construction process but focus on the specifics of finishes.

รูปที่ 2.6.119 บรรยากาศการอบรมของ Natural Finishes Workshop

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง พันพรรณ ศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง และศูนย์เมล็ดพันธ์ ตู้ ปณ.5 อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ 50150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิกัด	19.215316, 99.012336
โทรศัพท์	คุณกฤษฎา 081-470-1461
อีเมล	punpun.farm@gmail.com สำหรับสมัครคอร์สภาษาไทยต่างๆ punpunvolunteers@gmail.com สำหรับอาสาสมัครระยะยาว / คอร์สอบรมเฉพาะกลุ่ม jonjandai@gmail.com สำหรับติดต่องานพี่โจ / คอร์สอบรมเฉพาะกลุ่ม
เฟซบุ๊ก	www.facebook.com/Pun-Pun-Organic-Farm-181581223532/
เว็บไซต์	ภาษาไทย www.thai.punpunthailand.org English www.punpunthailand.org

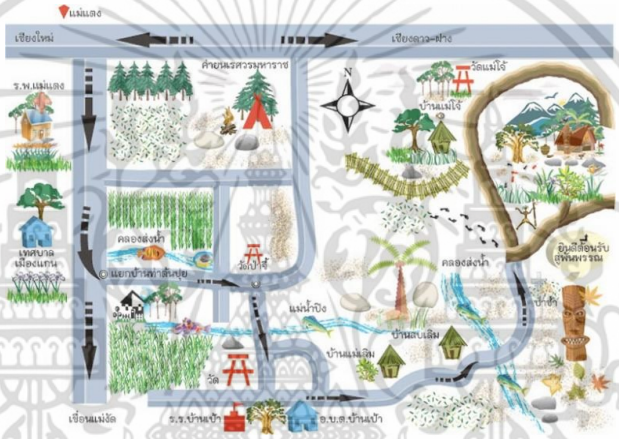

รูปที่ 2.6.120 แผนที่มาพันพรรณ

เว็บไซต์ของพันพรรณ

ช่องทางออนไลน์ของพันพรรณที่ให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสวน และกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น นำเสนอได้ทั้ง 2 ภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.121 หน้าเว็บแบบภาษาไทยของพันพรรณ

รูปที่ 2.6.122 หน้าเว็บแบบภาษาอังกฤษของพันพรรณ

เฟซบุ๊กของพันพรรณ

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของพันพรรณที่ใช้เป็นช่องทางสำคัญในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของสวน รวมไปถึงการช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ ที่รู้จักกันอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.123 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของพันพรรณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2.6 ศูนย์เรียนรู้ ifarm

รูปที่ 2.6.124 สัญลักษณ์ของศูนย์เรียนรู้ ifarm

ifarm Learning Center สร้างขึ้นจากแนวความคิดแบบองค์รวม (Holistic Thinking) ที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นองค์ประกอบเล็กๆ ในระบบธรรมชาติ (Nature System)

ระบบธรรมชาติ คือ ความสมดุลแห่งสรรพสิ่งที่เกื้อกูล พึ่งพา และเชื่อมโยงกัน การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบใด ย่อมส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบอื่นๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การดำรงอยู่ "อย่างมีคุณค่า" ของมนุษย์จึงขึ้นอยู่กับการดำเนินชีวิตเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติอย่างสร้างสรรค์ ไม่เบียดเบียน...ไม่ทำลาย เมื่อนั้นธรรมชาติจะเป็นผู้ดูแล และโอบอุ้ม ทั้งเรื่องการกิน การอยู่ การใช้ชีวิต และแม้แต่การทำธุรกิจ

ifarm ประกอบไปด้วยเนื้อหาหลัก 3 ด้าน ดังนี้

1) Green & Nature: เป็นการนำเสนอข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยง การเพาะปลูกพืชพรรณ และสิ่งมีชีวิตต่างๆ ตลอดจนการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เพื่อไว้ใช้บริโภคในครัวเรือน หรือทำเป็นธุรกิจขนาดเล็ก เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่าย สร้างรายได้เสริม เสริมส่งสุขภาพกายและใจ สร้างสัมพันธ์ภายในครอบครัว และไม่เบียดเบียนธรรมชาติ เช่น การเพาะเห็ดชนิดต่างๆ การเลี้ยงไส้เดือนดิน การปลูกผักสวนครัว การปลูกไผ่เชิงเศรษฐกิจ การปลูกไม้สมุนไพร และธุรกิจและการตลาด เป็นต้น

2) Green lifestyle: นำเสนอเรื่องราวต่างๆ ของการดำเนินชีวิตเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ และการนำธรรมชาติมาใช้ประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ ทั้งในเชิงส่วนตัว การทำธุรกิจ และสังคมโดยรวม เช่น

- อัจฉริยะสร้างได้: นำเสนอแนวคิดในการใช้ธรรมชาติเป็นเครื่องมือสร้างเด็กๆให้มีอัจฉริยะทั้งด้านความรู้ และอารมณ์ เน้นให้เด็กคิดเป็นระบบ เป็นวงกลม
- Green Ideas: นำเสนอแนวคิดสร้างสรรค์แบบ Green Creativity

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชีวิตอิงธรรมชาติ: นำเสนอข้อมูล ความรู้ กิจกรรมต่างๆ สนับสนุนให้ทุกคนดำเนินชีวิตที่อิงกับธรรมชาติ ทั้งในเรื่องการอยู่ การกิน การพักผ่อน การท่องเที่ยว การดูแลสุขภาพ

3) Business & Strategy: นำเสนอเกี่ยวกับธุรกิจและกลยุทธ์สีเขียว ออกแบบและพัฒนาช่องทางเกี่ยวกับธุรกิจสีเขียว

ifarmMarket

ifarmMarket คือ Online Market Platform เปิดกว้างสำหรับผู้ประกอบการ ผู้ผลิต หรือกลุ่มชุมชนที่ผลิตและสร้างสรรค์สินค้า / บริการ / โปรแกรม หรือ การอบรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจฟาร์มการเกษตรสมัยใหม่ หรือ Green lifestyle

รูปที่ 2.6.125 หน้าเว็บของ ifarmMarket

ประธานศูนย์

อ.คณวัฒน์ ธีรนิวัฒน์

ประสบการณ์: เป็นอาจารย์พิเศษปริญญาโทด้าน E-Business, System Thinking, Strategic Management, Global Business, International Business และ Service Marketing ทั้ง มหาวิทยาลัยรัฐ และเอกชน อาทิ (ทั้งอดีต และปัจจุบัน) เป็นที่ปรึกษา และวิทยากรบรรยาย ด้านส่งออก และการค้าระหว่างประเทศ ของหน่วยงานชั้นนำต่างๆ เช่น สำนักส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (สสว) สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และกรมส่งเสริมการส่งออก เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตรที่จัดการอบรม

ศูนย์เรียนรู้ ifarm เปิดหลักสูตรอบรม ทั้งแบบ Public Training และ Group Training ทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้แบบ informal learning ด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และวัฒนธรรม

1) หลักสูตรการอบรมด้านเกษตรและธรรมชาติ

1.1) หลักสูตรการเพาะเห็ดถุงเชิงลึก

1.2) หลักสูตรการเพาะเห็ดฟางเชิงลึก (ในโรงเรือน)

1.3) หลักสูตรการเพาะเห็ดฟางเชิงครัวเรือน

1.4) หลักสูตรการเพาะเห็ดถั่งเช่า เห็ดหลินจือ

1.5) หลักสูตรการเพาะเลี้ยงและการตลาดไส้เดือนดินพันธุ์ AN

1.6) หลักสูตรการปลูกผักสวนครัวไร้สาร

2) หลักสูตรการอบรมด้านวิถีแห่งธรรมชาติ

2.1) หลักสูตรการดูแลชีวิตแบบองค์รวม (Intelligent Living Camp)

2.2) กิจกรรม Fun Farm Family

3) หลักสูตรการอบรมด้านการตลาด

- หลักสูตรการเพิ่มพลังการตลาด สร้างเว็บไซต์ให้ทำเงิน ! (Make a web making money)

1) หลักสูตรการอบรมด้านเกษตรและธรรมชาติ

1.1) หลักสูตรการเพาะเห็ดถุงเชิงลึก

อบรมเพาะเห็ดในถุง อันได้แก่ เห็ดโคนญี่ปุ่น เห็ดนางฟ้า เห็ดหอม เห็ดเป๋าฮื้อ เห็ดนางรม เห็ดขอนขาว ขอนดำ และเห็ดหูหนู เป็นต้น โดยเป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างทั่วถึง พร้อมสอนการคำนวนต้นทุน

ระยะเวลา 2 วัน

สถานที่ ฟาร์มเห็ดโพธิ์ทอง อ. บางบัวทอง จ.นนทบุรี

ค่าอบรม 3,000 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>รายละเอียดวิชา</u>

1. ความรู้เบื้องต้นในการเพาะเห็ดถุง

- ลักษณะทั่วไปและชนิดของเห็ดชนิดต่างๆ
- ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเห็ดชนิดต่างๆ
- ความรู้เกี่ยวกับวงจรชีวิตของเห็ด
- ทำความเข้าใจขั้นตอนการเพาะเห็ดในถุง (การผลิตเชื้อวุ้น การผลิตหัวเชื้อเห็ด การผลิตถุงเชื้อเห็ด และการผลิตดอกเห็ด)

2. การทำเชื้อวุ้นและผลิตหัวเชื้อเห็ด (ลงมือปฏิบัติ)

- การเตรียมอาหารวุ้น
- การคัดเลือกดอกเห็ดเพื่อเป็นแม่พันธุ์
- การแยกเชื้อจากดอกเห็ดเลี้ยงบนอาหารวุ้น
- การต่อเส้นใยเห็ดจากอาหารวุ้นไปเลี้ยงบนอาหารวุ้นใหม่
- การผลิตหัวเชื้อเห็ดจากเมล็ดธัญพืช / ขี้เลื่อย
- การเลือกซื้อเชื้อเห็ดมาเพาะ

3. การทำก้อนเชื้อเห็ด

- รู้จักคุณสมบัติของวัสดุเพาะเห็ดแต่ละชนิด เช่น ขี้เลื้อย รำละเอียด ปูนโดโลไมท์ ดีเกลือ และหินฟอสเฟตเป็นต้น
- การปรับเปลี่ยนวัสดุเพาะ เช่น ขี้เลื่อย ฟางสับ ซังข้าวโพด
- สูตรส่วนผสมต่างๆในการทำก้อนเชื้อเห็ด แยกตามชนิดของเห็ด
- การบรรจุวัสดุเพาะใส่ถุง และการอัดถุงให้แน่นด้วยเครื่องอัด การสวมปลอกคอ การใช้ยางรัด
- การนึ่งก้อนเชื้อ
- การเขี่ยหัวเชื้อลงในถุงก้อนเชื้อ
- การบ่มเชื้อในโรงเรือน
- ลักษณะก้อนเชื้อที่ดี
- การเปิดดอกเห็ด
- การดูแลรักษาให้เห็ดออกดอกมีผลผลิตสม่ำเสมอ และมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด
- การเก็บเกี่ยวดอกเห็ด และเทคนิคหลังเก็บเกี่ยว

4. การทำให้เห็ดออกดอก

- โรงเรือนสำหรับเปิดเพาะเห็ด : การออกแบบโรงเรือนเพาะเห็ดถุง, การออกแบบชั้นวางก้อนเห็ด (ทรง A, H, L, แบบแขวน) และแบบแปลนและงบประมาณการลงทุน
- วิธีการเปิดถุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การวางถุงก้อนเชื้อ

5. การปฏิบัติดูแลรักษา
   - การรดน้ำ
   - การควบคุมอุณหภูมิ
   - การควบคุมแสง
   - การควบคุมอากาศ
6. การเก็บดอกเห็ด
   - การเก็บเกี่ยวดอกเห็ด และเทคนิคหลังเก็บเกี่ยว
   - การคำนวนผลผลิตต่อก้อน ต่อรุ่น
7. ปัญหาและโรคในเห็ด
   - โรคจากเชื้อรา
   - โรคเกิดจากไวรัส
   - โรคขีดสนิม
   - ปัญหาจากแมลง
8. คำนวนการต้นทุนและการลงทุน (เอาเครื่องคิดเลขมาด้วย)

1.2) หลักสูตรการเพาะเห็ดฟางเชิงลึก (ในโรงเรือน)

เป็นหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติ ตั้งแต่การทำเชื้อเห็ดฟาง การเตรียมวัสดุเพาะด้วยสูตรต่างๆ การใส่อาหารเสริม เทคนิคการเพาะเห็ดฟางแบบต่างๆ เช่น ในโรงเรือน ในตะกร้า การออกแบบโรงเรือน เป็นต้น สอนโดย อาจารย์หยุด แช่มประเสริฐ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเพาะเห็ดฟาง และเห็ดชนิดต่างๆ

<u>ระยะเวลา</u> 2 วัน

<u>สถานที่</u> ฟาร์มเห็ดลุงหยุด อ.วิหารแดง จ.สระบุรี

<u>ค่าอบรม</u> 3,000 บาท (ค่าอบรม เอกสาร อาหาร 4 มื้อ coffee Break ค่าดูงานฟาร์มใกล้เคียง และวัสดุอุปกรณ์ภาคปฏิบัติ (ทบทวนฟรีตลอดไป)

<u>ตารางการอบรม</u> แบบคร่าวๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 1

- ข้อมูลเบื้องต้นเห็ดฟางและวงจรชีวิตของเห็ดฟาง
- เห็ดฟางในมิติเห็ดเชิงเศรษฐกิจ
- ธรรมชาติอุปนิสัยของเห็ดฟาง ได้แก่ อาหาร อากาศ อุณหภูมิ แสง ความเป็นกรด-ด่าง
- การเพาะเห็ดฟางด้วยวัสดุต่างๆ เช่น ฟาง ฝ้าย ผักตบชวา เปลือกถั่ว เปลือกมันและทะลายปาล์มน้ำมัน
- เจาะลึกขั้นตอนการเพาะเห็ดฟางแบบต่างๆ (Straw Mushroom Cultivation Flow Chart)เช่น การเพาะเห็ดในโรงเรือน การเพาะเห็ดในตะกร้า การเพาะเห็ดในเสื่อ การเพาะเห็ดในถุงปุ๋ย
- การทาตารางจดบันทึก (Table Matrix) การเพาะเห็ดฟาง
- การทาเชื้อเห็ดฟาง การคัดเลือกเชื้อเห็ดฟาง
- การเตรียมวัสดุเพาะเห็ดฟาง การหมักวัสดุที่ใช้เพาะ (เช่น ทะลายปาล์มน้ำมัน ฝ้าย ฟาง เป็นต้น)
- การตีฝ้าย การย่าฝ้าย

วันที่ 2 ฝึกปฏิบัติ การหมักเชื้อเห็ดฟาง และผสมเชื้อจริง

- การเติมธาตุอาหาร และอาหารเสริมต่างๆ
- เทคนิคการการเรียงวัสดุเพาะเห็ดบนชั้นเพาะเห็ด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี และสะดวกต่อการเก็บ
- เทคนิคการเตรียมเชื้อเห็ดฟาง การดูลักษณะเชื้อเห็ดฟางที่ดี และการโรยเชื้อเห็ดฟาง
- การปรับอุณหภูมิ และสภาพภายในโรงเรือน
- เทคนิคการล่อแสง เพื่อกระตุ้นดอกเห็ด
- เทคนิคการดูแลการพัฒนาของดอกเห็ด การเก็บดอกเห็ดฟาง และการถนอมเห็ดสด
- การทาความสะอาดโรงเรือนเพื่อใช้ในการเพาะเห็ดฟางในครั้งต่อๆไป
- รู้จักโรค เชื้อรา และปัญหาอื่นที่อาจเกิดขึ้นกับเห็ด และวิธีการแก้ไข และป้องกัน
- การนาวัสดุเพาะแล้ว นามาใช้เพาะเห็ดฟางใหม่ และการเพิ่มมูลค่าด้านอื่นๆ
- การคานวณต้นทุน และกาหนดราคาเห็ดฟาง - แจกฟรี Excel คานวณต้นทุน
- การตลาดและการจัดจาหน่ายเห็ดฟาง

1.3) หลักสูตรการเพาะเห็ดฟางเชิงครัวเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติ ครอบคลุมการเพาะเห็ดฟางในตะกร้า การเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย การเพาะเห็ดฟางในวงซีเมนต์ วัตถุประสงค์เพื่อให้มีเห็ดฟางที่มีคุณภาพ ปลอดสารเคมีไว้ทานในครัวเรือนโดยไม่จำเป็นต้องมีเครื่องอบไอน้ำ หรือเครื่องอบโรงเรือน สอนโดย อ. ฐิติรัตน์ พ่วงโพธิ์ทอง ณ. ฟาร์มเห็ดโพธิ์ทอง บางบัวทอง นนทบุรี

1.4) หลักสูตรการเพาะเห็ดถั่งเช่า เห็ดหลินจือ

อบรมเพาะเห็ดถั่งเช่า และเห็ดหลินจือ ซึ่งเป็น 2 เห็ดที่ถือเป็นเห็ดเป็นยา หรือเห็ดทางการแพทย์ที่สำคัญ หลักสูตรเน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติจริง ครอบคลุมตั้งแต่การทำหัวเชื้อ การเพาะดอก การดูแลรักษา และโรงเรือน

ผู้ฝึกสอน ลุงหยุด แช่มประเสริฐ ผู้เชี่ยวชาญด้านเพาะเห็ด

ระยะเวลา 2 วัน

สถานที่ อ. วิหารแดง จ. สระบุรี

ค่าอบรม 5,000 บาท (รวมค่าเอกสาร อาหาร เครื่องดื่ม Coffee Break และอุปกรณ์) กลับมาเรียนทบทวนฟรี (เสียเฉพาะค่าอาหาร)

รายละเอียดวิชา

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับเห็ดถั่งเช่า และเห็ดหลินจือ
   - ความรู้เกี่ยวกับวงจรชีวิตของเห็ดถั่งเช่า และเห็ดหลินจือ
   - ลักษณะเฉพาะของเห็ดถั่งเช่า และเห็ดหลินจือ
   - ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเห็ดถั่งเช่าและเห็ดหลินจือ
   - เรียนรู้ขั้นตอนการเพาะเห็ดถั่งเช่า และเห็ดหลินจือแบบครบวงจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความรู้เกี่ยวกับเพาะเชื้อเห็ดถั่งเช่า
    - ฝึกปฏิบัติทาอาหารแยกเชื้อเห็ด
    - ฝึกแยกเนื้อเยื่อเห็ดเพื่อเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์
    - ฝึกทาอาหารเพาะเลี้ยงเห็ดถั่งเช่าและต่อเชื้อเห็ดถั่งเช่า
3. ความรู้เกี่ยวกับเรือนเพาะ การเปิดดอก และการดูแลรักษา
    - เรียนรู้เรื่องเรือนเพาะ และการดูแลเรือนเพาะเห็ดถั่งเช่า
    - เรียนรู้วิธีการและเทคนิคการเปิดดอกและดูแลรักษาเห็ดถั่งเช่า
4. การทาก้อนเชื้อเห็ดหลินจือ
    - เรียนรู้สูตรอาหารสาหรับเห็ดหลินจือ
    - ฝึกปฏิบัติการทาก้อนเชื้อเห็ดหลินจือ
    - เรียนรู้การนึ่งก้อนเชื้อเห็ดหลินจือ
    - เรียนรู้การบ่มก้อนเชื้อเห็ดหลินจือ และโรงบ่มก้อนเห็ดหลินจือ
5. ความรู้เกี่ยวกับโรงเรือน การเปิดดอก และการดูแลรักษา
    - เรียนรู้เรื่องการออกแบบโรงเรือน และการดูแลเรือนเพาะเห็ดถั่งเช่า
    - เรียนรู้วิธีการและเทคนิคการเปิดดอกและดูแลรักษาเห็ดถั่งเช่า
6. ปัญหาและสิ่งที่ต้องระมัดระวังในการเพาะเห็ดถั่งเช่า และหลินจือ
7. การใช้เห็ดถั่งเช่าและหลินจือในการป้องกันและบาบัดโรคตามแนวธรรมชาติบาบัด

1.5) หลักสูตรการเพาะเลี้ยงและการตลาดไส้เดือนดินพันธุ์ AF

ไส้เดือนดินพันธุ์ AF (African Nightcrawler) เป็นหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติทุกขั้นตอนในกระบวนการเพาะเลี้ยง การดูแลและการขยายพันธุ์ การกำจัดขยะอินทรีย์ การทำปุ๋ยอินทรีย์ การทำโรงเรือน การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็นในการเพาะไส้เดือน การใช้มูลไส้เดือนและน้ำหมักไส้เดือนกับพืชผักชนิดต่างๆ การตลาดและการจัดจำหน่าย (พร้อมประกันรับซื้อคืนปุ๋ยไส้เดือนจากผู้เรียนหากผู้เรียนไม่มีช่องทางจัดจาหน่าย)

<u>สถานที่</u> ศูนย์เรียนรู้ ifarm-ลุงเครา ฟาร์มไส้เดือนไทรน้อย นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>ค่าอบรม</u> 2,000 บาท (ค่าเอกสาร อาหาร CoffeeBreak ชุดทดลองเลี้ยง)

<u>สิทธิพิเศษ</u> ทบทวนฟรีตลอดชีพ และแถมฟรีแม่พันธุ์ไส้เดือน AF คุณภาพสูงและอุปกรณ์ในการเพาะ

<u>รายละเอียดวิชา</u>

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับไส้เดือน
    - ประโยชน์ของไส้เดือนดินในระบบนิเวศ
    - การเลี้ยงไส้เดือนดินในประเทศไทย
    - การจาแนกสายพันธุ์ไส้เดือนดิน
    - ลักษณะโดยทั่วไปของไส้เดือนดิน
    - วงจรชีวิตของไส้เดือนดิน
    - การแพร่กระจายพันธุ์และพฤติกรรมของไส้เดือนดิน
    - ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการเลี้ยงไส้เดือนดิน
2. ความรู้ไส้เดือนดินต่อการกาจัดขยะอินทรีย์และการเกษตร
    - การใช้ไส้เดือนดินกาจัดขยะอินทรีย์
    - การใช้ไส้เดือนดินในการทำปุ๋ยชนิดต่างๆ เช่น ปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดิน 100% ปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดิน (รองก้นหลุม) ปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนดิน ปุ๋ยน้าสกัดชีวภาพ (Worm Tea) ปุ๋ยไส้เดือนสาหรับบัว ปุ๋ยน้าคุณภาพสูงจากตัวไส้เดือนดิน
    - โปรตีนจากไส้เดือนดินและการนาไปใช้ประโยชน์
3. ขั้นตอนการเพาะเลี้ยงไส้เดือนดิน (ทฤษฎี)
4. แผนการตลาดและการจัดจาหน่าย
    - การจัดจาหน่ายตัวไส้เดือน / การจัดจาหน่ายปุ๋ยไส้เดือน
    - การกาหนดลูกค้ากลุ่มเป้าหมายและการกาหนดกลยุทธ์ด้านราคา
    - แผนงานการรับซื้อคืนจากผู้เรียน (เฉพาะในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถหาตลาดเองได้ในช่วงเริ่มต้น)
5. การจัดเตรียมโรงเรือน
    - การกาหนดพื้นที่และขนาดในการจัดทาโรงเรือน
    - การออกแบบโรงเรือนให้เหมาะสมกับปัจจัยต่างๆ เช่น พื้นที่ งบประมาณ
    - วัสดุและอุปกรณ์ที่จาเป็นในการเลี้ยงไส้เดือนดิน
6. การลงทุน
    - ประเมินการลงทุนและการคืนทุน
7. เทคนิคเชิงลึกการเพาะเลี้ยงไส้เดือน (เน้นปฏิบัติทุกท่าน)
    - ฐานปฏิบัติการเตรียมวัสดุและการหมัก Bedding

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ฐานปฏิบัติการนา Bedding ขึ้นชั้นเพาะ
- ฐานปฏิบัติการการให้อาหารและการดูแลไส้เดือนดินให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์และเหมาะสมต่อการเจริญเติบโต
- ฐานปฏิบัติการคัดแยกไส้เดือน ทั้งแบบใช้แรงงานคนและเครื่องจักร
- ฐานปฏิบัติการการบรรจุใส่บรรจุภัณฑ์เพื่อจาหน่าย
- และพิเศษ ฐานปฏิบัติการการทา Worm Tea

8. สรุปตอบปัญหา และข้อสงสัย จากการฝึกอบรม

1.6) หลักสูตรการปลูกผักสวนครัวไร้สาร

อบรมปลูกผักสวนครัวไร้สาร ชนิดต่างๆ เข้มข้นทั้งภาคปฏิบัติ (ที่แปลงจริง) และทฤษฎี เน้นเทคนิคการปลูกผักที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทั้งแปลงผักจริง และ แปลงผักเล็กๆ (city farm) ในสวนหลังบ้าน หรือแปลงผักในพื้นที่จำกัด เช่น คอนโด ทาวน์โฮม ทาวน์เฮาส์ และมีสอนเพิ่มพิเศษการทาสมุนไพรไล่แมลง เชื้อราไตรโคเดอร์มา การใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือน + การปลูกมะนาวนอกฤดู

ระยะเวลา 1 วัน

สถานที่ ศูนย์เรียนรู้ ifarm ฟาร์มผักครบวงจรลุงเครา อ. ไทรน้อย นนทบุรี

ค่าอบรม 2,000 บาท (รวมค่าอาหาร เครื่องดื่ม อุปกรณ์การเรียน และรับชุดปลูกผักกลับบ้าน 1.ภาชนะปลูก และผัก 3 ชนิด คะน้า พริก ผักบุ้ง ปุ๋ยไส้เดือน)

รายละเอียดวิชา

1. เรียนรู้องค์ประกอบของดิน ความสาคัญของธาตุอาหารในดินต่อการปลูกผักสวนครัว
2. เรียนรู้วงจรชีวิตของผักสวนครัวแต่ละชนิด
3. เทคนิคและขั้นตอนการปลูกผักสวนครัวแบบแปลงใหญ่
   - เรียนรู้การเตรียมแปลง และการเตรียมดิน เพื่อการปลูกผักสวนครัว
   - เรียนรู้การใช้ปุ๋ยไส้เดือนดินกับผักแต่ละชนิด
   - เรียนรู้การคัดเลือกพันธุ์ และการเตรียมเมล็ดพันธุ์
   - เรียนรู้การปลูกด้วยเมล็ดโดยตรง และการหว่านและถอนแยก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เรียนรู้การบารุงและรักษาผักสวนครัว อาทิ การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การควบคุมและปรับสภาพแวดล้อม

- เรียนรู้การป้องกันแมลงและโรคศัตรูผัก

- เรียนรู้การเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษา (Pre-harvest & Post-harvest) ผักแต่ละชนิด

4. เทคนิคและขั้นตอนการปลูกผักสวนครัวเชิงแบบ city farm (พื้นที่จากัด)

- เรียนรู้การเตรียมดินและการเตรียมภาขนะปลูกต่างๆ อาทิ การปลูกผักในกระบะ การปลูกผักในกระสอบ และอื่นๆ

- เรียนรู้การใช้ปุ๋ยไส้เดือนดินให้เหมาะสมกับชนิดของผักและชนิดของภาชนะปลูก

- เรียนรู้การคัดเลือกพันธุ์ และการเตรียมเมล็ดพันธุ์

- เรียนรู้การปลูกด้วยการเพาะต้นกล้า

- เรียนรู้เทคนิคการย้ายต้นกล้าลงภาชนะปลูก

- เรียนรู้การบารุงและรักษาผักสวนครัวแบบ City Farm อาทิ การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การควบคุมและปรับสภาพแวดล้อม

- เรียนรู้การป้องกันแมลงและโรคศัตรูผัก

- เรียนรู้การเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษา (Pre-harvest & Post-harvest) ผักแต่ละชนิด

5. การทาปุ๋ย และสมุนไพรไล่แมลง

- เรียนรู้การทาสมุนไพรไล่แมลงแบบง่ายๆ

- เรียนรู้การเชื้อราไตรโคเดอร์มาแบบง่ายๆ

- เรียนรู้การทาปุ๋ยชีวภาพแบบง่ายๆ

6. เรียนรู้การปลูกมะนาวนอกฤดูกาลขั้นพื้นฐาน

- เรียนรู้การปลูกมะนาวนอกฤดูในวงซีเมนต์เบื้องต้น

2) หลักสูตรการอบรมด้านวิถีแห่งธรรมชาติ

2.1) หลักสูตรการดูแลชีวิตแบบองค์รวม (Intelligent Living Camp)

Intelligent Living Camp คือ "จุดเริ่มต้น หรือก้าวแรก" แห่งการค้นหา และเรียนรู้ในการใช้ชีวิตในลักษณะองค์รวม (Holistic Life) เพื่อปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต และความคิดให้เข้าสู่ "ความสมดุล" ทั้งด้านร่างกาย (Physical Wellness) จิตใจ (Mind Wellness) และจิตวิญญาณ (Spiritual Wellness) ด้วยแนวทางธรรมชาติ หรือที่เรียกว่า "ธรรมชาติบำบัด"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในยุคแห่ง Speedy Economy ผู้คนจำนวนมากถูกแรงเหวี่ยงจากกระแสสังคม สภาพสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันแก่งแย่ง กดดันทำให้ชีวิตมีแต่ความเร่งรีบ และถูกผลักดันให้วิ่งตามและตอบสนองแรงเหวี่ยงจากภายนอกอย่างไร้จุดหมายที่แท้จริงในชีวิต ขาดซึ่งความสงบภายใน (Inner Peace) และความสุขที่แท้จริง

การขาดความระมัดระวังและคุ้นชิน กับวิถีแห่งความไม่ถูกต้อง แม้เป็นเรื่องเล็กน้อย เช่น การดื่มน้ำที่ไม่ถูกต้อง การรับประทานอาหารที่เป็นพิษ การใช้ยาตามแนวทางแพทย์ตะวันตก การพักผ่อนไม่เป็นเวลา หรือแม้แต่การทำงานภายใต้แรงกดดันอยู่ตลอดเวลา ยิ่งซ้ำเติม ทำให้ร่างกายและจิตใจอยู่ในสภาพถูกบั่นทอนไปที่ละเล็กละน้อย

ความผิดปกติในระบบการทำงานของร่างกาย และจิตใจสะสมมากขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นจุดกำเนิดของโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ที่หลายครั้งการแพทย์สมัยใหม่ไม่สามารถหาสาเหตุได้

ด้วยเหตุนี้การดูแลร่างกาย และจิตใจแบบองค์รวมให้เกิดความ "สมดุล" ภายใต้สภาพแวดล้อมภายนอกที่แปรปรวนจึงเป็นเรื่องจำเป็น และเป็นเรื่องที่ทันสมัยที่สุด

เมื่อร่างกาย และจิตใจ อยู่ในภาวะแห่งความสมดุล จะก่อให้เกิดความสุขและความสงบภายใน (Inner Peace & Happiness) ร่างกายจะทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สมองจะมีความเฉียบแหลม ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ (New Creative Ideas) ทำให้การใช้ชีวิต ทั้งในมิติด้านการเรียน การทำงาน หรือการทำธุรกิจประสบความสำเร็จ

Intelligent Living Camp จึงเป็นการ "ให้เวลาอันมีค่า" ในการสำรวจชีวิตของตนเอง ในการค้นหาแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ อันเป็น "ของขวัญที่ล้ำค่า" ที่สุดให้กับตัวเอง และคนรอบข้าง

<u>วิทยากร</u> อ. สนธิ์ ชมดี และทีมงาน

<u>จุดประสงค์</u> 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมปรับเปลี่ยนทัศนคติการดำเนินชีวิตโดยเน้นการอยู่รวมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ทั้งชีวิตส่วนตัวและการทำธุรกิจ

2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้การดูแลสุขภาพกายและใจแบบองค์รวมด้วยธรรมชาติ (Natural Total Health Care) เน้นเชิงปฏิบัติ และวิธีที่ผู้เข้าอบรมสามารถนำกลับไปฝึกปฏิบัติเองได้

3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสุขแบบสมดุลทั้งกาย (Physical Wellness) จิตใจ (Mind Wellness) และจิตวิญญาณ (Spiritual Wellness)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าอบรม 7,500 บาท สำหรับบุคคลทั่วไป และ 6,750 บาท สำหรับสมาชิก ifarm (รวมที่พัก 2 คืน ค่าเดินทาง อาหารเช้า 3 มื้อ อาหารกลางวัน 3 มื้อ อาหารเย็น 2 มื้อ และค่าอุปกรณ์ต่างๆ) พร้อมรับของสัมมนาคุณต่างๆมากมาย คือ

- รับสิทธิส่วนลดพิเศษ 20% สำหรับสินค้าในร้านค้าออนไลน์ของ ifarm
- ลุ้นรับรางวัลที่พัก (บ้านอุ่นไอดิน)จำนวน 2 คืน ที่เขาค้อทะเลภู (จำนวน 1 รางวัล) พักได้ 2 คน
- รับสิทธิส่วนลดพิเศษ 20% สำหรับห้องพักประเภทต่างๆที่เขาค้อทะเลภู (ภายใน 1 ปี)
- รับของฝากจำนวน 1 ชุดต่อท่าน

การชำระเงิน 1. โอนผ่านเคาน์เตอร์ธนาคาร หรือผ่านตู้ ATM ของทุกธนาคาร
2. โอนผ่านทางอินเตอร์เน็ต

สถานที่ เขาค้อทะเลภู ตั้งอยู่ที่ 137 หมู่ 5 ตำบลทุ่งสมอ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ 67270

ตารางการอบรม

วันที่ 1

เวลา	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
6.00	เดินทางออกจากกรุงเทพ	ขึ้นรถที่ร้านไทสบายบายเขาค้อทะเลภู เวลา 6.00 ระหว่างทางมีอาหาร และเครื่องดื่มสุขภาพ
12.30-14.30	เดินทางเขาค้อทะเลภู	ต้อนรับด้วย Healthy Welcome Drink และ “อร่อยเพื่อสุขภาพ รสชาติถูกใจ”
14.30-15.30	เข้าที่พักและพักผ่อนตามอัธยาศัย	
15.30-17.00	ประสบการณ์แนวคิดการพึ่งพาตนเอง	เรียนรู้ประสบการณ์ แนวคิด และกิจกรรม เพื่อการพึ่งตนเองผ่านกรณีศึกษา Business Model ของ "เขาค้อทะเลภู"
17.00-18.00	Healthy Walk & Walking Meditation	เดินชมรอบเขาค้อทะเลภู สัมผัสบรรยากาศสวิสเซอร์แลนด์เมืองไทย ที่ปกคลุมด้วยพื้นป่า สวนสมุนไพร และพืชสวนครัวนานาพันธุ์ เรียนรู้การทำสมาธิแบบง่ายๆ (Simple Meditation) เพื่อซึมซับพลังแห่งธรรมชาติ ก่อให้เกิดพลังแห่งชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18.00-19.00	พักผ่อนตามอัธยาศัย	พักที่เขาค้อทะเลภู บ้านอุ่นไอดิน เป็นบ้านชั้นครึ่ง ชั้นล่างเป็นห้องใต้ดิน อิงแอบภูเขา ในบรรยากาศป่าเขาลำเนาไพร มีระเบียงหน้าบ้านและชั้นบนอเนกประสงค์ 1 หลังพักได้ 2 ท่าน กรณีเดินทางไปคนเดียว จะได้นอนรวมกับสมาชิกคนอื่น หากต้องการพักเพียงคนเดียว มีค่าใช้จ่ายเพิ่มอีก 800 บาท (จากอัตราปกติ 1,200)
19.00-20.00	Healthy Dinner	อาหารเย็นเมนูสุขภาพ เน้นเรียนรู้ประโยชน์ของสมุนไพรแต่ละชนิด
20.00-21.30	การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม (Holistic Health) สุขภาวะ “ดุลยภาพ กาย จิต และสิ่งแวดล้อม”	1.เรียนรู้แนวคิดการเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติเพื่อสร้าง "สมดุล" ให้กับชีวิตส่วนตัว การทำงาน และการทำธุรกิจ ก่อให้เกิดพลังชีวิต และความสุขที่แท้จริง 2. เรียนรู้หลักการดูแลชีวิตแบบองค์รวมในยุคสังคมแห่งการรีบเร่ง (Speedy Economy) 3. เรียนรู้แนวคิดการดูแลสุขภาพด้วยอาหาร 3.1 เมนูอาหารที่ช่วยชำระล้างร่างกาย 3.2 เมนูอาหารสมุนไพรช่วยป้องกันโรคภัย และบำรุงร่างกาย
21.30	พักผ่อนตามอัธยาศัย	สามารถชมบรรยากาศและธรรมชาติเขาค้อทะเลภูยามค่ำคืน

วันที่ 2

เวลา	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
6.00-7.45	ตื่นเช้า เพิ่มพลังชีวิตรับแสงอาทิตย์	เดินชมนกชมไม้ สรรพชีวิต ในธรรมชาติอันรื่นรมย์
8.00-9.00	Healthy Breakfast	อาหารเช้าเมนูสุขภาพ
9.00-10.30	การกินเพื่อสุขภาพ พิษภัยในอาหาร	เรียนรู้ และ Workshop ทำความเข้าใจอาหารเพื่อสุขภาพและทำลายสุขภาพ ทัศนคติและความรู้ในการเลือกอาหารเพื่อสุขภาพ 3. แนวคิดการดูแลสุขภาพด้วยอาหาร 3.1 Workshop : เมนูอาหารที่ช่วยชำระล้างร่างกาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

		3.2 Workshop : เมนูอาหารสมุนไพรช่วยป้องกันโรคภัยและบำรุงร่างกาย
10.30-12.00	เรียนรู้ผักพื้นบ้านและสมุนไพรกับการดูแลสุขภาพ	สาธิตสัมผัส ดู ชิมผักพื้นบ้านและสมุนไพรไทย ตามหลักเภสัชกรรมไทย
12.00-13.00	Healthy Lunch	อาหารเที่ยงเมนูสุขภาพ เน้นเรียนรู้ประโยชน์ของสมุนไพรแต่ละชนิด
13.00-15.00	เยี่ยมชมสวนสมุนไพร (Herbs Garden)	เรียนรู้สมุนไพรนานาชนิด เก็บสมุนไพร และ Workshop ทำน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ พร้อมเยี่ยมชมสปา และโรงงานสมุนไพร
15.00-17.00	Healthy Break	เรียนรู้และฝึกปฏิบัติเทคนิคการนวดคลายเครียด คอ บ่า ไหล่
17.00-18.00	พักผ่อนตามอัธยาศัย	
18.15-20.00	"Veggie Party on Hill" Dinner	พิเศษสุดกับอาหารค่ำเพื่อสุขภาพแบบ Buffet Party ผักนานาชนิด บนเนินเขา
20.00-21.00	Self Meditation	เรียนรู้และฝึกเทคนิคการทำสมาธิด้วยตนเอง
21.00	พักผ่อนตามอัธยาศัย	

วันที่ 3

เวลา	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
6.00-7.45	ตื่นเช้า ออกกำลังกาย / พักผ่อนตามอัธยาศัย + อาบน้ำ	เดินชมนกชมไม้ สรรพชีวิต ในธรรมชาติอันรื่นรมย์
8.00-8.45	Healthy Breakfast	อาหารเช้าเมนูสุขภาพ
9.00-12.00	Herbs & Veggie Plantation Herbal Personal Care	เรียนรู้ และ Workshop การปลูกผักและสมุนไพรไว้ทานเอง เรียนรู้ และ Workshop การทำเครื่องหอมและน้ำมันนวดตัวเพื่อสุขภาพ
12.00-13.00	Healthy Lunch & Closing Ceremony	อาหารเที่ยงเมนูสุขภาพ และพิธีปิด พร้อมมอบของที่ระลึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12.00-13.00	Healthy Lunch	อาหารเที่ยงเมนูสุขภาพ เน้นเรียนรู้ประโยชน์ของสมุนไพรแต่ละชนิด
13.30	เดินทางกลับกรุงเทพฯ	เดินทางกลับ ระหว่างทางแวะซื้อของฝากขึ้นชื่อของเขาค้อ

2.2) กิจกรรม Fun Farm Family

กิจกรรม Fun Farm Family เป็นกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นให้เด็กๆ ได้สัมผัสและเรียนรู้ความงดงามของธรรมชาติผ่านกิจกรรมต่างๆ อาทิ การปลูกข้าว การเลี้ยงไส้เดือน การเพาะเห็ด การเพาะถั่วงอก และการปลูกผัก ซึ่งจะช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กโดยเฉพาะสมองด้านขวา ให้เด็กคิดเป็นวงกลม (system thinking) ให้เด็กได้ซึมซับ ธรรมชาติ ทำให้เด็กๆ มีจิตใจที่อ่อนโยน ไม่กร้าวร้าว ห่างไกลจากเกมส์

Fun Farm Family เน้นให้ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆพร้อมกับเด็ก ช่วยสร้างความสัมพันธ์ของครอบครัว และให้ผู้ปกครองได้ติดตามความต่อเนื่องของเด็กเมื่อกลับไปที่บ้าน อันจะช่วยให้เด็กพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

<u>บุคคลเป้าหมาย</u> ครอบครัวละ 3 คน โดยต้องมีผู้ปกครองอย่างน้อย 1 คน (เด็ก 1 คน มาพร้อมคุณพ่อและแม่ หรือ เด็ก 2 คน มาพร้อมกับคุณพ่อ หรือ คุณแม่) เด็กอายุระหว่าง 5 - 10 ปี

<u>ระยะเวลา</u> 1 วัน

<u>สถานที่</u> Green Living Camp อ. ดอนตูม จ. นครปฐม

<u>ค่าอบรม</u> - ไม่คิดค่าใช้จ่าย แต่ทางไอฟาร์มขออนุญาตเก็บเงินประกัน 1,000 บาท/ครอบครัว และจะคืนให้ในวันลงทะเบียน

- ทางไอฟาร์มขอสงวนสิทธิในการยืนยันการลงทะเบียนสำหรับผู้ที่ส่งรายชื่อและโอนเงินจำนวน 1,000 บาท/ครอบครัวเรียบร้อยแล้วเท่านั้น (เป็นเงินประกันจะคืนให้เมื่อลงทะเบียน)

<u>การสมัคร</u> โอนเงินมาตามรายละเอียดบนเว็บ http://www.ifarm.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=31%3Apayment& catid=11%3Aonline-shop

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>เงื่อนไขการสมัคร</u> หากโอนเงินแล้ว แต่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้

- หากต้องการเงินมัดจำคืน ต้องแจ้งภายในช่วงเวลาที่ศูนย์ฯ กำหนด หากแจ้งหลักจากนั้น หรือเกินวันที่กำหนด ทางไอฟาร์มขอสงวนสิทธิไม่คืนเงินประกัน แต่จะนำเงินดังกล่าวไปสบทบทุนเพื่อปรับปรุงยุ้งฉางเก่าของมูลนิธิข้าวขวัญ

<u>ตัวอย่างการอบรม</u> คลิปวีดิโอ http://youtu.be/LtlcyzsBu4c

<u>การเตรียมตัว</u> - หมวกและเสื้อผ้าที่พร้อมเลอะและสะดวกในการทำกิจกรรม

- เสื่อปูนั่งและร่ม
- อาหารเที่ยง (ตามศรัทธา)

<u>รายละเอียดกิจกรรม</u>

1. กิจกรรมปลูกข้าวในวงซีเมนต์

การแข่งขันปลูกข้าวในวงซีเมนต์ในรูปแบบเกมส์ผ่านกิจกรรมต่างๆ อาทิ

- การเตรียมกล้าข้าว
- การเตรียมวงซีเมนต์
- การถอนกล้าข้าว
- การดำกล้า
- การดูแลและการเก็บเกี่ยว

2. กิจกรรมปลูกผักสวนครัว

การแข่งขันปลูกผักต่างๆ ในภาชนะในรูปแบบเกมส์ผ่านกิจกรรมต่างๆ

- การเตรียมดิน
- การผสมปุ๋ยไส้เดือน
- การเตรียมภาชนะปลูก
- การเพาะกล้า
- การปลูก
- การรดน้ำ
- การเก็บผัก

ชมแปลงผักชนิดต่างๆ และการรดน้ำแปลงผักด้วยเรือลาก

3. กิจกรรมเลี้ยงไส้เดือน

การแข่งขันเลี้ยงไส้เดือน เพื่อทำปุ๋ยมูลไส้เดือน และกำจัดขยะภายใน ครัวเรือนอย่างง่ายๆ ในรูปแบบเกมส์ผ่านกิจกรรมต่างๆ อาทิ

- การเตรียม bedding
- การนำ bedding ใส่ภาชนะ
- การเลี้ยงไส้เดือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การแยกมูลไส้เดือน
- การนำมูลไส้เดือนไปใช้กับผักต่างๆ

4. กิจกรรมเพาะเห็ด

การแข่งขันการเพาะเห็ดชนิดต่างๆ ในรูปแบบเกมส์ผ่านกิจกรรมต่างๆ

- การเตรียมก้อนเห็ด
- การเปิดดอกก้อนเห็ด
- การทำที่เพาะเห็ดแบบง่ายๆ
- การดูแลอุณหภูมิและความชื้นที่เพาะเห็ด
- การรดน้ำเห็ด
- การเก็บเห็ด

5. กิจกรรมปลูกถั่วงอก

การปลูกถั่วงอกในภาชนะต่างๆ

6. กิจกรรมทำน้ำเห็ดหลินจือ

ชมสาธิตการทำน้ำดื่มเพื่อสุขภาพ คือน้ำเห็ดหลินจือ และเห็ด 3 อย่าง

<u>ตารางอบรม</u> คร่าวๆ

07:30 – o8:00 น. ลงทะเบียนและรับเงินประกันคืน (ให้นำเอกสารโอนเงินติดไปด้วยนะคะ)

08:00 – 11:00 น. กิจกรรมทำนา-โยนข้าว

11:30 – 12:30 น. อาหารเที่ยง (ทางไอฟาร์มจะเตรียมเครื่องดื่มไว้และอาหารบางส่วน แต่อยากให้ทุกคนนำอาหารไปเองด้วย จะนำมาแบ่งปันกันยิ่งดี)

13:30 – 14:30 น. กิจกรรมอื่นๆ เช่น

สำหรับเด็ก : การเพาะถั่วงอกแบบง่ายๆ การเลี้ยงไส้เดือนและการปลูกผักแบบง่ายๆ การเพาะเห็ดแบบง่ายๆ

สำหรับผู้ปกครอง : สาธิตการทำน้ำเห็ดหลินจือ การพอกหน้าด้วยสมุนไพร

*กิจกรรมช่วงเวลา 13:30 – 14:30 น. อาจมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

<u>หมายเหตุ</u> ชี้แจงกิจกรรม

1. กิจกรรมนี้ไม่ใช่กิจกรรมการท่องเที่ยว แต่เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กๆ ในลักษณะ Play & Learn

2. กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมกลางแจ้ง (ช่วงทำนา) เด็กๆ ของจะต้องเจอกับแดดและอากาศร้อนบ้าง ซึ่งถือเป็นการเรียนฝึกความอดทน คุณพ่อคุณแม่ที่ไม่อยากให้ลูกหลานของท่านโดนแดด ย่ำโคลน ลูกหลานของคุณพ่อคุณแม่อาจไม่เหมาะกับกิจกรรมนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นที่แปลงนา เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ มีตามความจำเป็นของการทำเกษตร

รูปที่ 2.6.126 แผนที่สถานที่จัดกิจกรรม Fun Farm Family

3) หลักสูตรการอบรมด้านการตลาด

- หลักสูตรการเพิ่มพลังการตลาด สร้างเว็บไซต์ให้ทำเงิน ! (Make a web making money)

อบรมการตลาดออนไลน์เพื่อธุรกิจสีเขียว : การตลาดถือเป็นหัวใจของทุกธุรกิจ ธุรกิจสีเขียว ธุรกิจเกษตร หรือธุรกิจธรรมชาติก็เช่นกันจำเป็นต้องมีช่องทางการตลาดและช่องทางการขายที่มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ศูนย์เรียนรู้ ifarm จึงจัดอบรมหลักสูตรการออกแบบเว็บไซต์อย่างมืออาชีพด้วยจูมลา (Professional Web Designing by Joomla) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นการสร้างเว็บไซต์เพื่อเพิ่มโอกาสทางธุรกิจผ่านช่องทางออนไลน์ เน้นปฏิบัติ สอนโดย อ. คณวัฒน์ ธีรนิธิวัฒน์ (ที่ปรึกษาธุรกิจ และผู้บริหาร ifarm)

หลักสูตรการออกแบบเว็บไซต์อย่างมืออาชีพด้วย Joomla ! เพื่อให้ผู้ประกอบการในธุรกิจสีเขียวสามารถเข้าใจและนำไปใช้ในธุรกิจได้จริง โดยไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานโปรแกรมมิ่ง หลักสูตรจะเน้นเนื้อหาทั้งพื้นฐาน ตั้งแต่การติดตั้งโปรแกรม การตั้งค่าโปรแกรม ตลอดจนถึงการติดตั้ง Joomla Template และ Joomla Extension ต่างๆ (Plug-In, Components , Module) และวิธีการปรับแต่งหน้าเว็บไซต์ให้สวยงามและมีประสิทธิภาพด้านการตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>ระยะเวลา</u> 2 วัน

<u>ค่าอบรม</u> 4,900 บาท (รวมค่าเอกสาร อาหาร เครื่องดื่ม Coffee Break และอุปกรณ์) ทบทวนฟรี

<u>รายละเอียดวิชา</u>

Station 1: Joomla Basics

- ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับ Joomla !
- การประยุกต์ใช้ Joomla ให้เหมาะกับธุรกิจของท่าน

Station 2: Joomla System Preparation

การเตรียมความพร้อมของเครื่องคอมพิวเตอร์และการติดตั้ง Tool ในการสร้างเว็บ

Station 3: Joomla Content Structure

เจาะลึกโครงสร้างและการสร้างเนื้อหาเว็บไซต์ (Web Content) ด้วย Joomla ! แบบ Step by Step อย่างเข้มข้น

Station 4: Joomla Menu & Link

เจาะลึกระบบการจัดการเมนู (Menu Manager) และการสร้างลิงค์ ของ Joomla

Station 5 : Joomla Multi Media System

เจาะลึกระบบการจัดการรูปภาพและไฟล์สื่อต่างๆ (Media Manager)

Station 6 : Joomla User Manager

เจาะลึกระบบการจัดการสมาชิก ระดับในการเข้าถึงส่วนต่างๆ ของเว็บไซต์ ทั้งในส่วน Back Office และหน้าเว็บไซต์

Station 7 : Joomla Extension Module

เจาะลึกระบบการจัดการและใช้งาน การ Install / Uninstall Extension ทั้งแบบ Joomla Standard และ Special

Station 8 : Joomla Component

เจาะลึกระบบการจัดการ การใช้งาน การ Install / Uninstall Component ทั้งแบบ Joomla Standard และ Special

Station 9 : Joomla Plugin

เจาะลึกระบบ Joomla Plugin เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านต่างๆ ของเว็บไซต์

Station 10 : Joomla Systems

เจาะลึกระบบการทำงานอื่นๆ ของ Joomla

Station 11: Basic Web Marketing with Joomla!

การทำ Web Marketing ขั้นพื้นฐานกับ Joomla !

Station 12: Joomla Upload to Hosting

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำจูมล่าขึ้น Server จริง

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง 12/97 หมู่ 2 ราชบูรณะ กรุงเทพมหานครฯ 10140

โทรศัพท์ 081-555-1297

อีเมล ifarm@ifarm.in.th

เว็บไซต์ www.ifarm.co.th

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/ifarmLIVE/

Google+ plus.google.com/u/0/114983882572613074415/

เว็บไซต์ของศูนย์เรียนรู้ ifarm

ช่องทางออนไลน์ของศูนย์เรียนรู้ ifarm ในการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ทั้งหมด ประชาสัมพันธ์การอบรม และเป็นช่องทางเผยแพร่ข้อมูลความรู้ให้ผู้ที่เคยอบรมเข้ามาทบทวนได้ มีรูปแบบเว็บไซต์และกราฟิกที่น่าสนใจ มีระบบสมัครสมาชิกและชำระเงินภายในเว็บอีกด้วย

รูปที่ 2.6.127 ตัวอย่างหน้าหลักเว็บไซต์ของศูนย์เรียนรู้ ifarm

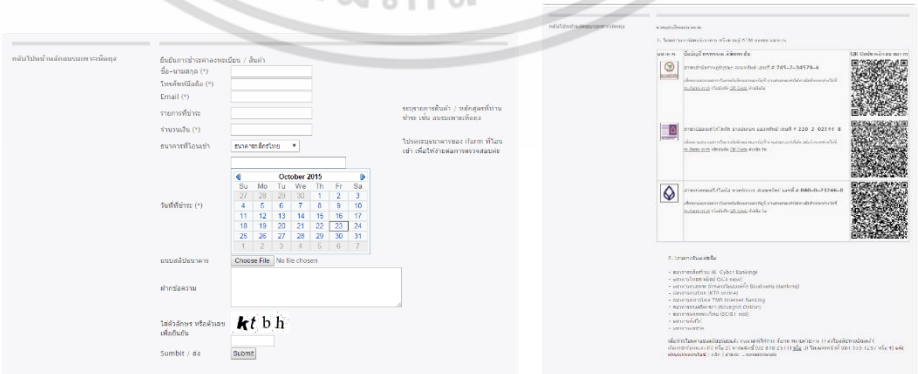

รูปที่ 2.6.128 ระบบการชำระเงินทางหน้าเว็บของ ifarm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

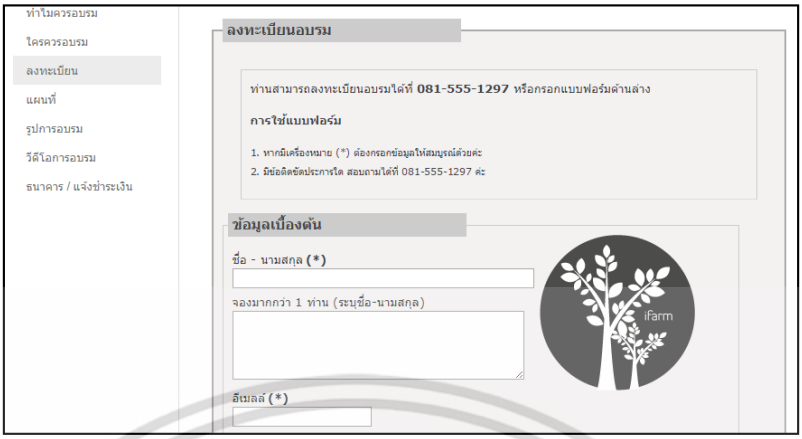

รูปที่ 2.6.129 ระบบลงทะเบียนการอบรมทางหน้าเว็บของ ifarm

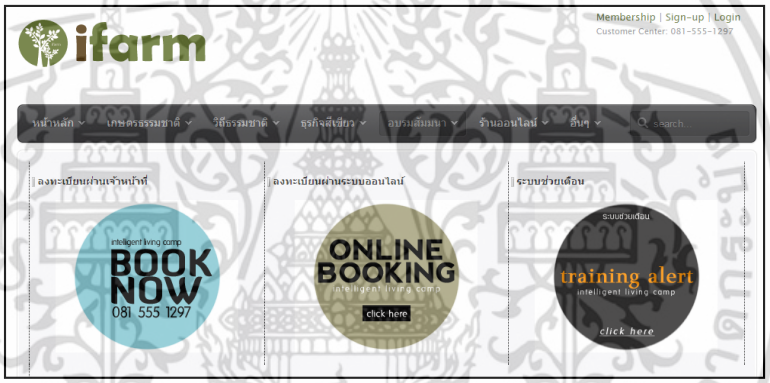

รูปที่ 2.6.130 ระบบอำนวยความสะดวกผู้ใช้งานของ ifarm

เฟซบุ๊กของศูนย์เรียนรู้ ifarm

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของศูนย์เรียนรู้ ifarm เป็นช่องทางที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ จากการดำเนินกิจกรรม และประชาสัมพันธ์ข่าวการอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.131 ตัวอย่างเฟซบุ๊กของศูนย์เรียนรู้ ifarm

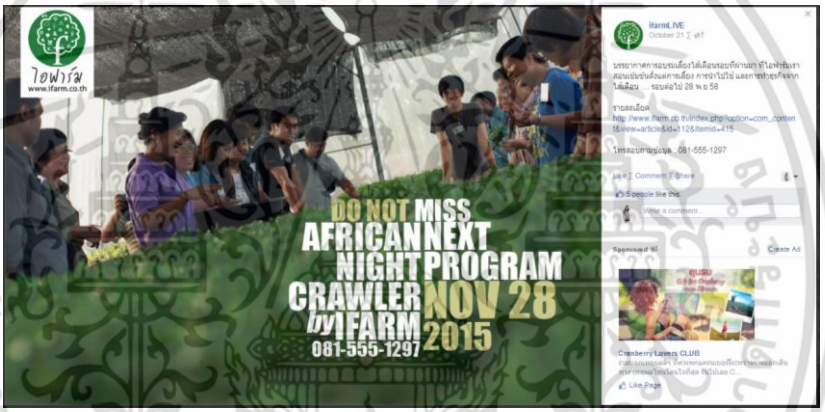

รูปที่ 2.6.132 การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ ifam

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2.7 ศูนย์การอบรมการเลี้ยงไส้เดือน ธีธัชฟาร์ม

ที่ศูนย์แห่งนี้เน้นไปที่การอบรมการเลี้ยงไส้เดือน สำหรับผู้ที่ต้องการทำธุรกิจขนาดย่อมแบบครบวงจร ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการเกษตรอินทรีย์และการทำตลาดเกี่ยวกับการเกษตรทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การเตรียมดินปลูก, การผลิตปุ๋ยอินทรีย์, การเพาะต้นกล้า, การปลูกพืชผัก, การเก็บเกี่ยว, การบรรจุผลิตภัณฑ์ และการทำตลาด

ตอบสนองให้กับคนที่ต้องการมีอาชีพเกษตรกรรมอินทรีย์ ปลูกกินเอง เพื่อสุขภาพ หรือปลูกเพื่อขายทำรายได้ ให้เป็นมืออาชีพในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพมูลไส้เดือนคุณภาพสูง ผู้ผ่านการอบรมจะมีความรู้ความสามารถผลิตปุ๋ยเอาไว้ใช้ไปตลอดชีวิต รูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Learning by doing) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความสามารถในการผลิตปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนได้จริง และเพื่อการค้าเชิงพาณิชย์

หลักสูตรที่จัดอบรม

หลักสูตรอบรมการเพาะเลี้ยงไส้เดือน

<u>กลุ่มเป้าหมาย</u>

- ผู้สนใจทั่วไป
- ผู้ที่ต้องการเลี้ยงไส้เดือนเป็นอาชีพอิสระ เพื่อขายตัวไส้เดือน ปุ๋ยมูลไส้เดือน และน้ำมูลไส้เดือน
- ฟาร์มเลี้ยงปลาสวยงาม และสัตว์ปีกทุกชนิด เพื่อนำตัวไส้เดือนเป็นอาหารของสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม เพื่อลดค่าใช้จ่ายของอาหารสัตว์ และสำหรับเกษตรกรชาวไร่หรือสวน เพื่อนำปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนคุณภาพสูงทั้งชนิดเป็นผงและน้ำ เพื่อลดค่าใช้จ่ายจากปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอื่นๆ
- ร้านขายอุปกรณ์ตกปลา ให้สามารถเพาะเลี้ยงไส้เดือนได้ด้วยตัวเอง มีตัวไส้เดือนขายได้ตลอดเวลา ช่วยลดต้นทุนจากการซื้อจากไส้เดือนบรรจุกล่องโฟมหรือถุงสำเร็จจากพ่อค้าคนกลาง

<u>ระยะเวลา</u> เปิดอบรมรอบเช้า เวลา 08:00 - 12:00 น. และรอบบ่าย เวลา 13:00 - 17:00 น. ทุกวันไม่มีวันหยุด

<u>รายละเอียดวิชา</u>

- เทคนิคการทำที่อยู่ของไส้เดือน (Worm Bedding) การทำที่อยู่อาศัยให้กับไส้เดือนให้เขาอยู่อย่างสบายตัว เริ่มตั้งแต่ให้รู้จักและการคัดเลือกสายพันธุ์ไส้เดือนต่างๆ การคัดเลือกมูลวัวและเศษขยะ การการสร้างบ่อหมัก การคัดเลือกมูลวัวและเศษขยะต่างๆ วิธีการผสมมูลวัวกับเศษขยะหรือผักสด วิธีการหมักบ่ม วิธีการให้น้ำ วิธีการตรวจสอบสภาพเบดดิ้ง(ที่อยู่ใหม่ของตัวไส้เดือน)ว่าการหมักบ่มใช้ได้แล้วหรือยัง
- เทคนิคการปล่อยตัวพ่อแม่พันธุ์ไส้เดือน (Worm Breeding) จะได้ทราบและลงมือปฏิบัติจริงๆ ถึงวิธีการปล่อย เพื่อให้ไส้เดือนมีชีวิตอยู่รอด จึงจำเป็นต้องปรับสภาพความสมดุลให้เป็นกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มากที่สุดระหว่างตัวไส้เดือนและที่อยู่ใหม่ (Bedding) เพื่อให้ไส้เดือนสามารถกินขยะได้มาก การผสมพันธุ์เป็นไปอย่างรวดเร็ว เราก็จะได้จำนวนตัวไส้เดือนมากที่สุดและในเวลาที่สั้นที่สุด

- เทคนิคการให้อาหารและวิธีการให้ความชื้น (Worm Feeding) การให้อาหารและน้ำกับตัวไส้เดือนบนที่อยู่ของไส้เดือนมีความสำคัญมาก ถ้าการให้อาหารไม่ถูกต้องอาจจะส่งผลไปทำให้ที่อยู่ (Bedding) มีสภาพที่เป็นเค็มหรือเปรี้ยวเกินไป ความเป็นกรดเป็นด่างจะสูงตามไปด้วย ผลสุดท้ายจะทำให้ตัวไส้เดือนตายทั้งหมด หรือไส้เดือนไม่เจริญเติบโตไม่ผสมพันธุ์กัน จำนวนตัวไส้เดือนก็จะเล็กและลดน้อยลงไป

- เทคนิคการเก็บเกี่ยวบ่อเลี้ยงไส้เดือน (Worm Harvesting) หลังจากที่ผู้เพาะเลี้ยง ได้ดูแลการเพาะเลี้ยงเป็นอย่างดี สังเกตได้จากจำนวนตัวไส้เดือนจะหนาแน่นมากว่าจากที่ปล่อยลงไปในครั้งแรก สิ่งที่เราสามารถเห็นด้วยตาเปล่า จะมีมูลไส้เดือนอยู่บนผิวพื้นที่บนที่อยู่ของไส้เดือน มีลักษณะเป็นกองเตี้ยๆ มีเม็ดเป็นท่อนสั้นๆ ผู้เข้าอบรมจะได้ลงมือปฏิบัติ โดยไม่ต้องใช้มือจับตัวไส้เดือนเลย ซึ่งอาจจะทำให้ไส้เดือนได้รับบาดเจ็บและตายได้ การเลี้ยงไส้เดือนที่ถูกต้องจะทำให้ได้ปุ๋ยมูลไส้เดือนมีคุณภาพกว่า และน้ำมูลไส้เดือน (Liquid worms) ที่มีคุณภาพสูง

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง 122/809 ม.2 ซอยประชาอุทิศ 91 ถนนประชาอุทิศ ทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140

โทรศัพท์ 02-873-8524, 089-827-2715

อีเมล teetat_bamrungsab@hotmail.com, teetatfarm@hotmail.com

เว็บไซต์ teetatfarm.wordpress.com/

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/Earthwormsfarm

ทวิตเตอร์ twitter.com/teetatfarm

Youtube www.youtube.com/teetatfarm

Blog www.oknation.net/blog/teetatfarm

รูปที่ 2.6.133 แผนที่มาศูนย์การอบรมการเลี้ยงไส้เดือน ธีธัชฟาร์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เว็บไซต์ของศูนย์การอบรมการเลี้ยงไส้เดือน ธีธัชฟาร์ม

ช่องทางออนไลน์ของศูนย์การอบรมการเลี้ยงไส้เดือน ธีธัชฟาร์ม ในการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการอบรม ประชาสัมพันธ์ข่าว และให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับไส้เดือนไว้ละเอียด

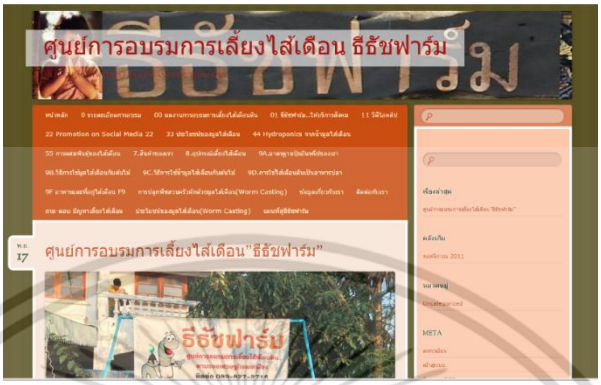

รูปที่ 2.6.134 หน้าเว็บไซต์ของศูนย์การอบรมการเลี้ยงไส้เดือน ธีธัชฟาร์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2.8 สวนลำสะปูน

สวนลำสะปูน สวนเกษตรอินทรีย์เล็กๆ ของครอบครัวเล็กๆ พร้อมกับอิสรภาพในการใช้ชีวิตเป็นนายของตัวเอง มีเวลาให้กันและกัน เรียนรู้ทักษะการพึ่งตนเอง ปลูกอาหารเองได้ มีไข่ไก่สดๆ กินทุกวัน ทำอาหารได้หลากหลาย และพร้อมแม้งปันแลกเปลี่ยนทักษะความรู้กับทุกคน เพราะสวนแห่งนี้เชื่อว่า การเรียนรู้ไม่มีวันจบ

ที่สวนลำสะปูนสอนการเก็บและรักษายีสต์ธรรมชาติ เพื่อนำมาทำขนมปัง wine, ทำเตาอบขนมปัง เตาอบพิซ่าจากดิน, บ้านดิน, สอนการถนอมอาหาร แปรรูปวัตถุดิบชนิดต่างๆ

“การพึ่งตนเองได้คือพื้นฐานของอิสระภาพและความมั่นคงในใจ”

ผลิตภัณฑ์ของศูนย์

สวนลำสะปูนมีผลิตภัณฑ์วางจำหน่ายของตัวเอง ดังนี้

- ยีสต์ธรรมชาติในขวดแก้ว
- ขนมปังและเบเกอรี่เพื่อสุขภาพ
- แยมผลไม้ชนิดต่างๆ
- เฟอร์นิเจอร์ไม้และเครื่องครัวไม้
- บล็อกไม้สำหรับทำอิฐดิน

ข้อปฏิบัติและการเตรียมตัว

ทางสวนลำสะปูนได้ชี้แจงไว้ว่า *“สวนลำสะปูน คือบ้านของครอบครัวเล็กๆ สี่คน พ่อแม่และลูกๆ พวกเราเป็นครอบครัวรักสุขภาพ พวกเราปลูกผัก ทำอาหาร ทำงานช่าง เรามีความวุ่นวานเจี๊ยวจ๊าวของความเป็นครอบครัว โดยเฉพาะตอนเช้าก่อนที่น้องโอโซนจะไปโรงเรียน”* จึงมีข้อปฏิบัติต่างๆ ดังนี้

- ผู้เข้าอบรมเป็นผู้ช่วยเตรียมอาหารเช้า
- อาหารที่ทำเลี้ยงระหว่างอบรมอาหารมังสวิรัติและปลา
- ที่พักมีบ้านดิน 1 หลัง สำหรับ 3 คน มีห้องสำรองในบ้านอีก 1 ห้อง และมีเต้นท์อีก 2 หลัง มีที่นอนหมอน และมุ้งให้
- ผู้ที่ต้องการมาฝึกอบรม สามารถมาก่อนวันอบรม 1 วัน และกลับหลังการอบรมเสร็จอีก 1 วันได้

หลักสูตรที่จัดการอบรม

1) หลักสูตรปั้นดินให้เป็นเตาพิซซ่า

2) หลักสูตรเตาดินและขนมปังนอกสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) หลักสูตรยีสต์ธรรมชาติและขนมปัง

4) หลักสูตรสร้างบ้านดิน

1) หลักสูตรปั้นดินให้เป็นเตาพิซซ่า

เศษไม้จะมีประโยชน์สร้างไฟ สวนหลังบ้านจะไม่เหงาอีกต่อไปเมื่อมีเตาพิซซ่า-กริล, ละเลงดิน ปั้นเตา เรียนรู้วิธีใช้ ดูแลซ่อมแซม พร้อม กิจกรรมเสริมแสนสนุก สาธิตการทำขนมปังจากยีสต์ธรรมชาติและอบขนมปัง ด้วยเตาดินเตาแรก (เตาขนมปัง ปากแคบ ไม่มีปล่อง สร้างเมื่อเดือนธันวาคม 2558)

รูปที่ 2.6.135 สื่อประชาสัมพันธ์ของสวนลำสะปูน

ระยะเวลา 2 วัน

จำนวน ไม่เกิน 5 คน

สถานที่ สวนลำสะปูน

ค่าอบรม 1,500 บาท / คน

เนื้อหาวิชา เรียนรู้วิธีสร้างเตาดินอบพิซซ่า (เตาปากกว้าง มีปล่อง) วิธีการใช้ ดูแลรักษา และกิจกรรมสาธิตการทำขนมปังจากยีสต์ธรรมชาติด้วยเตาดิน

หมายเหตุ หากรวมกลุ่มกันมาเรียนตั้งแต่ 3 – 5 คน สามารถกำหนดวันมาเรียนได้

2) หลักสูตรเตาดินและขนมปังนอกสถานที่

เป็นหลักสูตรที่ลำสะปูนจะไปสอนการทำเตาดินอบขนมปังนอกสถานที่ โดยนัดหมายกันล่วงหน้า ผู้เรียนต้องจัดเตรียมสถานที่และสิ่งของตามเงื่อนไขการอบรมไว้ ซึ่งผู้เรียนจะได้เตาปูนของตัวเองไว้ใช้งานได้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.136 เฟซบุ๊กอีเว้นท์ของหลักสูตรเตาดินและขนมปังนอกสถานที่

<u>ระยะเวลา</u> 1 วัน

<u>สถานที่</u> ผู้เรียนเป็นคนจัดการเองได้

<u>ค่าอบรม</u> ค่าวิทยากรภาคสนามเริ่มต้นที่ 6,000 บาท โดยพิจารณาเพิ่มจากค่าการเดินทางไปสถานที่

<u>สิ่งที่ต้องเตรียม</u> ฐานเตา ดิน ทราย อิฐ

<u>เนื้อหาวิชา</u> การทำเตาอบพิซซ่า วิธีการใช้ ดูแลรักษา

<u>หมายเหตุ</u> เตาที่ได้จากการอบรมนี้ต้องใช้ระยะเวลาหนึ่งเดือนหลังทำเสร็จจึงจะใช้งานได้จริง

3) หลักสูตรยีสต์ธรรมชาติและขนมปัง

สร้างสายใยสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและดูแลสุขภาพของตัวเอง ด้วยการเก็บยีสต์ธรรมชาติจากผลไม้อินทรีย์ ป้อนอาหาร หาบ้านให้ เหล่าจุลชีวัน เพื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นขนมปังโฮลเกรนแสนอร่อย ทักษะชีวิต ง่าย งดงาม ที่ถูกลืม

รูปที่ 2.6.137 เฟซบุ๊กอีเว้นท์ของหลักสูตรยีสต์ธรรมชาติและขนมปัง

<u>ระยะเวลา</u> 1 วัน (เรียนเย็นกลับเช้าของอีกวัน, เรียนเช้า กลับเย็นของวันเดียวกัน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ สวนลำสะปูน

ค่าอบรม สำหรับผู้ใหญ่ โปรโมชั่นเริ่มต้นที่ 1,500 บาท สำหรับการทำยีสต์และขนมปังหนึ่งชนิดอบเตาอบไฟฟ้า และหลังจากสิ้นสุดโปรโมชั่น ค่าเรียนเริ่มต้นที่ 2,500 บาท

*เพิ่มเงิน 1,000 บาทหากต้องการเรียนอบขนมปังกับเตาดิน

*หากต้องการเรียนทำขนมปังมากกว่าหนึ่งชนิด เพิ่มเงินชนิดละ 1,000 บาท สำหรับเด็กอายุไม่เกิน 13 ปี เริ่มต้นที่ 800 บาท

เนื้อหาวิชา เรียนทำยีสต์ธรรมชาติจากผลไม้ และจากแป้งโดยตรง (sourdough) แล้วนำมาทำขนมปังโฮลวีทผสมธัญพืช สำหรับเด็กๆ จะได้เรียนรู้การเก็บยีสต์ ทำขนมปัง ทำเตาดินลูกเสือขนาดเล็ก และเรียนรู้ป่าชุมชน

หมายเหตุ - วันเวลาเรียน สามารถนัดหมายร่วมกันได้

- วางแผนการเรียนร่วมกันได้ หากต้องการเรียนนานขึ้น ทำขนมปังหลากหลายชนิดขึ้น หรืออบขนมปังด้วยเตาดิน

4) หลักสูตรสร้างบ้านดิน

เรียนรู้ ลงลุย ทำบ้านดิน ตั้งแต่การทำอิฐดิน การก่อ ฉาบจนถึงทำสีบ้าน พร้อมทั้งกิจกรรมอื่นๆ เช่นโยคะตอนเช้า ทำอหารสุขภาพ สาธิตการทำขนมปังจากยีสต์ป่า และสามารถจัดทริปเดินป่าในป่าชุมชนน้ำจำได้

ระยะเวลา 3 วัน

สถานที่ สวนลำสะปูน

ค่าอบรม 1,800 บาท / คน

เนื้อหาวิชา การทำบ้านดิน ทำอิฐดิน การก่อ ฉาบ ทำสีบ้าน และกิจกรรมอื่น เช่น โยคะเช้า ทำอาหารสุขภาพ สาธิตการทำขนมปังจากยีสต์ป่า

หมายเหตุ สามารถเพิ่มทริปเดินป่าในป่าชุมชนน้ำจำได้หากผู้เรียนต้องการ

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง 123 หมู่บ้านทุ่งยาวเหนือ ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง ลำพูน 51000

โทรศัพท์ 085-617-8081

อีเมล uthaiwanboonloy@yahoo.com

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/สวนลำสะปูน -221596701504735/

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฟซบุ๊กของสวนลำสะปูน

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสวนลำสะปูนถือเป็นช่องทางหลักที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ ในชื่อ “ลำสะปูน” เนื่องจากเป็นเพจที่เพิ่งตั้งปี พ.ศ.2558 ที่ผ่านมา จึงได้รับน้ำใจจากพันพรรณในการช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของสวนลำสะปูนด้วย

รูปที่ 2.6.138 หน้าเฟซบุ๊กของสวนลำสะปูน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2.9 บ้านปัณณ์รัก

ครอบครัวปัณณ์รัก เป็นกลุ่มพ่อแม่อาสาและผองเพื่อน มาแบ่งปันความรัก ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของพ่อแม่ แหล่งรวบรวมข้อมูลสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับพ่อแม่ ครู ผู้ที่ดูแลเด็ก

รูปที่ 2.6.139 สัญลักษณ์ของบ้านปัณณ์รัก

หลักสูตรที่จัดการอบรม

หลักสูตรสนุกกับธรรมะ-ชาติ (Slow Life Family Day)

ระยะเวลา 2 วัน

สถานที่ ปากช่อง เขาใหญ่

ค่าอบรม เด็ก 1,400 บาท ผู้ใหญ่ไม่เสียค่าใช้จ่าย

กำหนดการ คร่าวๆ

วันที่ 1 ณ ไร่เย็นฤดี

ฟังนิทานธรรม ธรรมชาติ ท่ามกลางสวนไผ่

ลงไร่เกษตรประณีต เรียนรู้พลังงานทางเลือก

รับประทานอาหารกลางวัน

อบรมการเก็บผลผลิตจากไร่

นำผลผลิตมาแปรรูปเป็นเมนูต่างๆ น้ำสมุนไพร ขนมฟองดู

ปลูกต้นไม้ในฝัน ขึ้นเขาชมธรรมชาติ

กิจกรรม Check Out

วันที่ 2 ณ สวนกุโน้

ฟังเรื่องผักๆ จากวิศวกรชาวสวน

รู้จักดินและการเตรียม เพาะต้นกล้า ตกแต่งแปลงผัก

อบรมแปลงร่างผัก เป็นสลัดสุดหรรษา

รับประทานอาหารกลางวัน

ชมฟาร์มโคนม เรียนรู้สัมผัสกับวิถีชาวฟาร์ม

ร่วมดูแลเต้านมวัว ให้อาหาร การรีดนมวัว

กิจกรรม Check Out

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.140 สื่อประชาสัมพันธ์ของบ้านปัณณ์รัก

การติดต่อ

สถานที่ตั้ง 4/2 หมู่ 12 ปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา 30130

โทรศัพท์ 085-153-5774

เฟซบุ๊ก www.facebook.com/SharingLoveFamily/

Blog freeplaychild.blogspot.com/

รูปที่ 2.6.141 แผนที่มาบ้านปัณณ์รัก

เฟซบุ๊กของบ้านปัณณ์รัก

ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ของบ้านปัณณ์รักถือเป็นช่องทางหลักที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบ้านปัณณ์รัก กิจกรรม การรับสมัครอบรมต่างๆ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.6.142 หน้าเฟซบุ๊กของบ้านปัณณ์รัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 สรุปและวิเคราะห์หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ

ข้อมูลข้างต้นเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่คาดว่าจะนำมาใช้ในโครงการโดยสามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ เหล่านี้ เกี่ยวข้องกับการอบรมของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติทั้งในแง่ที่เป็นพันธมิตรหรือเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน และในแง่ที่เป็นศูนย์อบรมที่จัดการอบรมคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกับหลักสูตร หรือเนื้อหาบางรายวิชาของมูลนิธิฯ

2.6.1 พันธมิตรที่ร่วมมือ

ความร่วมมือในเชิงการมาใช้สถานที่ในการจัดฝึกอบรมร่วมกัน ได้แก่

- สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง

จัดอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต และโครงการกล้า ท้า เปลี่ยน ร่วมกับ สสส. ใช้สถานที่ของศูนย์เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ / จัดอบรมหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย ร่วมกับคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. ใช้สถานที่ของศูนย์เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ

- ธรรมธุรกิจ

จัดอบรมหลักสูตรธรรมธุรกิจ ร่วมกับศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติ จ.ชลบุรี

1) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

จัดอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต และโครงการกล้า ท้า เปลี่ยน ร่วมกับ สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สถานที่ของศูนย์เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ

ความร่วมมือในเชิงการเชิญมาเป็นวิทยากร ได้แก่

2) - คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.

ร่วมจัดโครงการอบรมและเชิญมาเป็นวิทยากรหลัก ในหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

- หน่วยกู้ภัยมูลนิธิรัศมีมณีรัตน์

เชิญมาเป็นวิทยากรรายวิชา การปฐมพยาบาล และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย ในโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต

- มูลนิธิแพทย์วิถีธรรม

เชิญมาเป็นวิทยากรในหลักสูตรพิเศษ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เช่น หลักสูตร “สุขภาพพึ่งตน วิถีบ้านบ้าน... วิถีธรรม...วิถีไทย” และเชิญมาเป็นวิทยากรประจำฐาน คนรักษ์สุขภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความร่วมมือในด้านอื่นๆ ได้แก่

- พันธมิตรที่ใช้เป็นสถานที่ในการอบรม

- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้นน้ำน่าน

- ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

- พันธมิตรที่ใช้เป็นสถานที่ในการจำหน่ายสินค้า

- ร้านคืนชีวิตให้แผ่นดิน

2.6.2 ศูนย์อบรมอื่นที่เป็นคู่แข่ง

ผู้จัดทำได้ศึกษาข้อมูลของศูนย์อบรมอื่น วิเคราะห์ข้อดีที่น่าสนใจ และพึงระวังถึงข้อเสียที่ควรระวัง เพื่อนำมาปรับปรุงใช้กับการออกแบบของโครงการต่อไป

- **ด้านการประชาสัมพันธ์**

- มูลนิธิข้าวขวัญ และโรงเรียนชาวนา

ทางมูลนิธิฯ ใช้วิธีการง่ายๆ ในการแสดงตัวอย่างการอบรมที่ผ่านมา ด้วยการตั้งอัลบัมในเฟซบุ๊กสำหรับใส่ภาพบรรยากาศการอบรมในแต่ละครั้ง เพื่อบันทึกการอบรมที่ผ่านมาและยังช่วยให้ผู้ที่สนใจเข้ามาสืบค้นข้อมูลได้อีกด้วย

- พันพรรณ

มีช่องทางหลักในการประชาสัมพันธ์ทั้งทางเฟซบุ๊กและเว็บไซต์ ในส่วนของเฟซบุ๊กก็ใช้สื่อภาพโปสเตอร์การอบรมประกอบในโพสต์ที่ประกาศรับสมัคร สร้างความน่าสนใจได้มากกว่าที่มีแต่ข้อความ โปสเตอร์ก็ใช้รูปภาพบรรยากาศการอบรมที่ผ่านมาประกอบกับข้อความจัดวางให้สวยงามเท่านี้ก็กลายเป็นสื่อที่น่าสนใจ

ในส่วนของเว็บไซต์พันพรรณมีทั้งเว็บไซต์ภาคภาษาไทยและภาคภาษาอังกฤษ ที่ช่วยในการสื่อสารที่แตกต่างกัน

- ศูนย์เรียนรู้ ifarm

เป็นตัวอย่างของการใช้งานเว็บไซต์ที่ดี เพราะไอฟาร์มมีผู้เชี่ยวชาญในทางเทคนิคดูแล และยังเปิดสอนการใช้งานเว็บไซต์อีกด้วย ระบบการทำงานบนเว็บไซต์จึงเพียบพร้อมไปด้วยสื่อที่น่าสนใจ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการอบรมประกอบโปสเตอร์ที่สวยงาม วิธีการเดียวกับพันพรรณ คือ ใช้ภาพบรรยากาศการอบรมที่เคยถ่ายประกอบการจัดวางกราฟิกให้สวยงาม

ส่วนที่น่าสนใจบนเว็บไซต์ของไอฟาร์ม คือ ช่องแชนเน็ลของเว็บที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนในหลักสูตรต่างๆ ช่วยให้ผู้เรียนมีช่องทางในการกลับมาค้นหาความรู้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **ด้านการรับสมัคร**

- พันพรรณ

พันพรรณใช้วิธีการสมัครเดียวกับหลักสูตรธรรมธุรกิจ เนื่องจากเป็นพันธมิตรกัน จึงใช้ Google Form ในการลงทะเบียน แต่สิ่งที่น่าสนใจของพันพรรณคือ หากผู้สมัครไม่มีค่าเรียน และยังอยู่ในวัยนักเรียน นักศึกษา ก็สามารถขอทุนเรียนฟรีได้ โดยดำเนินการตามเงื่อนไขบนเว็บไซต์

- ศูนย์เรียนรู้ ifarm

บนเว็บไซต์ของไอฟาร์มมีระบบการสมัครสมาชิก ระบบการลงทะเบียนอบรมแบบออนไลน์ ตัวช่วยในการคำนวณค่าอบรม (ที่มากกว่า 1 คนขึ้นไป โดยทำเป็นเครื่องคิดเลขผูกบนหน้าเว็บ) และวิธีการชำระเงินได้หลายช่องทาง หลายบัญชีธนาคาร พร้อมแจกแจงวิธีการอย่างละเอียดอีกด้วย

- **ด้านหลักสูตรการอบรม**

- มูลนิธิข้าวขวัญ และโรงเรียนชาวนา

หลักสูตรของมูลนิธิฯ จะเฉพาะเจาะจงไปที่เรื่องข้าวและการทำนา จึงไม่สร้างความสับสนให้ผู้ที่สนใจ ส่วนที่น่าสนใจคือ หลักสูตรที่สอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ในที่นี้คือ ผลิตภัณฑ์จากข้าว ทำให้เปิดรับผู้เรียนได้ทั้งผู้ที่ต้องการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และผู้ที่สนใจเรียนทำอาหารหรือขนมก็ได้

และความน่าสนใจอีกเรื่องคือ หลักสูตรที่เข้มข้นมากอย่าง การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่ใช้เวลาเรียนถึง 4 เดือน เรียนหลักสูตรย่อย 3 หลักสูตรในระยะเวลานี้ ซึ่งทำให้เกิดความต่อเนื่องสม่ำเสมอ เห็นผลแน่นอน

- ศูนย์เรียนรู้โรงเรียนข้าวและชาวนา

คล้ายคลึงกับมูลนิธิข้าวขวัญ คือ หลักสูตรที่เฉพาะเจาะจงเรื่องข้าวและการทำนา รวมถึงหลักสูตรที่สอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ซึ่งศูนย์ฯ แห่งนี้ มีหลักสูตรสอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวมากถึง 4 ใน 6 หลักสูตรที่สอนอยู่

- โครงการสวนผักคนเมือง

โครงการนี้มีศูนย์อบรมในสังกัดกระจายอยู่หลายแห่งในกรุงเทพฯ โดยออกแบบหลักสูตรให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งก็คือคนเมือง เป็นในรูปแบบหลักสูตรวันเดียวจบ อบรมระยะสั้น และเน้นจัดในช่วงวันหยุด เสาร์ อาทิตย์

- พันพรรณ

พันพรรณเน้นหลักสูตรสำหรับชาวต่างชาติ ซึ่งมีมากถึง 7 หลักสูตร ที่สอนโดยทีมงานของพันพรรณเอง มากว่าหลักสูตรภาษาไทย ซึ่งมีแค่ 4 หลักสูตร และในเรื่องความเข้มข้นของหลักสูตรพันพรรณก็มีหลักสูตรเอาจริง คือ การเรียนรู้การทำบ้านดินยาวนานถึง 21 วัน

- ศูนย์เรียนรู้ ifarm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตรที่น่าสนใจคือ หลักสูตรการเพิ่มพลังการตลาด สร้างเว็บไซต์ให้ทำเงิน ! ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สอนเกี่ยวกับกลยุทธ์และการทำตลาดสำหรับธุรกิจสีเขียว หรือธุรกิจด้านการเกษตร สอนการสร้างเว็บไซต์ ดังนั้นเว็บไซต์ของไอฟาร์มจึงทำออกมาได้น่าสนใจ

และหลักสูตรเกี่ยวกับครอบครัวและเด็ก ที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวควบคู่ไปกับการได้สัมผัสธรรมชาติ แล้วที่นี่ยังเน้นหลักสูตรเกี่ยวกับการปลูกเห็ดซึ่งแบ่งหลักสูตรออกเป็นหลายระดับตามกำลังการปลูกอีกด้วย

- ศูนย์การอบรมการเลี้ยงไส้เดือน ธีธัชฟาร์ม

เป็นศูนย์ที่เน้นหลักสูตรเรื่องเดียวคือ ความครบวงจรเกี่ยวกับไส้เดือน

- สวนลำสะปูน

หลักสูตรที่น่าสนใจคือ หลักสูตรที่สอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ แต่เป็นการสร้างเตาอบขนมปังจากดิน (การประยุกต์การสร้างบ้านดินแบบเดิมมา มาใช้งานกับสิ่งอื่น) และหลักสูตรการหมักขนมปังจากยีสต์ธรรมชาติ

- บ้านปัณณ์รัก

มีหลักสูตรเดียว ที่เน้นในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวควบคู่ไปกับการได้สัมผัสธรรมชาติ เช่นเดียวกับไอฟาร์ม

- **ด้านการฝึกอบรม**

ผู้จัดทำได้วิเคราะห์จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ที่เข้าอบรมกับศูนย์อบรมอื่น 2 ที่ คือ

- มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย

วิธิการของมูลนิธิฯ คือ จะลงพื้นที่เข้าหาผู้เรียน มาจัดการเรียนรู้ใกล้บ้านทำให้ผู้เรียนไม่ต้องเดินทางไปค้างแรมที่อื่น จึงสามารถจัดหลักสูตรหลายวันได้ มีการแบ่งการอบรมเป็นช่วง 4 วันแรกเรียนรู้ทุกเรื่อง และใน 2 วันหลังลงมือปฏิบัติตามเรื่องนั้นเป็นรายกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนได้ทำจริงอย่างทั่วถึง และหลังจบการอบรมยังกลับมาติดตามความคืบหน้ารายปีเพื่อความต่อเนื่องอีกด้วย

- พันพรรณ

เนื่องจากเป็นสวนเล็กๆ ที่อยู่กับแบบครอบครัว รับผู้เรียนครั้งละไม่เกิน 25 คน รูปแบบการเรียนจึงสบายๆ ไม่เคร่งครัด บรรยากาศทั้งหมดเหมือนได้มาพักผ่อนช่วยให้ผ่อนคลาย แต่วิธีการเรียนรู้ต่างๆ คล้ายกับของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติเพราะดำเนินงานโดย คุณโจน จันได หนึ่งในผู้ที่เป็นพันธมิตรกัน

- **ช่องทางการติดตาม**

- พันพรรณ

ใช้แบบสอบถามออนไลน์ให้ผู้ที่สนใจมาสมัครรับข่าวสารที่จะส่งมาทางอีเมลผู้รับโดยตรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ศูนย์เรียนรู้ ifarm

มีระบบรับสมัครผู้รับข่าวสารบนเว็บไซต์ของตัวเอง โดยจะแจ้งข่าวสารทางอีเมลเช่นกันใน และยังมีระบบแจ้งเตือนผู้สมัครที่สมัครมาเข้าอบรมในการอบรมต่างๆ อีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 ข้อมูลสนับสนุนในการออกแบบระบบ

2.7.1 ช่องทางการสมัคร

2.7.1.1 ระบบฐานข้อมูล (Database system)

วิธีการสร้างระบบการรับสมัครบนเว็บไซต์ที่สามารถกรอกและเก็บข้อมูลจากผู้ที่เข้ามาใช้ระบบได้นั้น ต้องพึ่งพาผู้ที่มีความทักษะทางด้านการใช้งานระบบฐานข้อมูล ในการจัดการเขียนโค้ดหรือใช้โปรแกรมต่างๆ เพื่อสร้างระบบการสมัคร ระบบสมาชิก หรือแม้แต่ระบบการชำระเงิน ไว้บนเว็บไซต์ (Instruction, 2559)

ฐานข้อมูล หมายถึง ที่เก็บข้อมูลและความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเหล่านั้น (A collection of data and relationships) โดยปกติแล้ว ในเรื่องของฐานข้อมูลมักจะเกี่ยวข้องกับ logical file มากกว่า physical file

ระบบฐานข้อมูลจะมีลักษณะคล้ายการนำแฟ้มข้อมูล ที่มีความสัมพันธ์กันมาจัดเก็บไว้ด้วยกัน การใช้งานระบบฐานข้อมูลจะต้องมีโปรแกรมที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการข้อมูลและเป็นตัวกลางระหว่างผู้ใช้กับฐานข้อมูล ที่เรียกว่า "Database Management System (DBMS)" หรือระบบจัดการฐานข้อมูล ซึ่งผู้ใช้จะต้องใช้งานฐานข้อมูล ผ่านทางระบบจัดการฐานข้อมูลนี้เท่านั้น

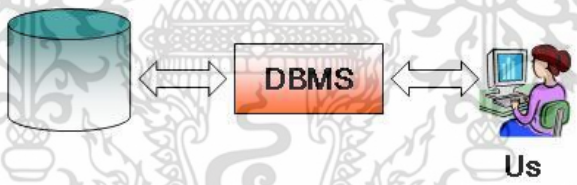

รูปที่ 2.7.1 ระบบจัดการฐานข้อมูล

องค์ประกอบของระบบฐานข้อมูล

1. **Data** หมายถึงข้อมูลที่ถูกเก็บไว้ในระบบฐานข้อมูล รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้วย ดังนั้น data ในที่นี้จึงหมายถึง database

2. **Hardware** ได้แก่เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่เก็บข้อมูลประกอบด้วย secondary storage เช่น disk และอุปกรณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. **Software** คือโปรแกรมที่จัดการเกี่ยวกับฐานข้อมูล โดยปกติแล้วจะเรียกว่าระบบจัดการ ฐานข้อมูลหรือ DBMS ส่วนนี้จะทำหน้าที่เชื่อมต่อระหว่างข้อมูลกับผู้ใช้ ดังนั้น การเรียกใช้หรือดึงข้อมูลจากฐานข้อมูลจะต้องผ่าน DBMS

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. **User** ได้แก่บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูล เช่น ผู้บริหารฐานข้อมูล โปรแกรมเมอร์ นักวิเคราะห์ระบบ และผู้ใช้

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูล

1. **ผู้บริหารฐานข้อมูล (Database Administrator หรือ DBA)** เป็นบุคคลคนเดียว หรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีหน้าที่ควบคุมและบริหารทรัพยากรฐานข้อมูลขององค์กรให้สามารถดำเนินการประยุกต์ใช้ฐานข้อมูลโดยความร่วมมือช่วยเหลือจากพนักงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่สามารถติดต่อกับผู้บริหารระดับสูง ผู้ใช้แผนกต่างๆ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ และควรมีความรู้ทั้งหลักการบริหารและด้านเทคนิคของระบบจัดการฐานข้อมูล (DBMS)

หน้าที่ของผู้บริหารฐานข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน

- การออกแบบฐานข้อมูลจะต้องทราบวิธีออกแบบและรายละเอียดของระบบงาน ซึ่งที่จริงแล้วในส่วนนี้ควรจะเป็นหน้าที่ของผู้จัดการข้อมูลหรือ DA (Data Administrator) ซึ่งก็คือ SA (System Analysis) โดยผู้ใช้หรือเจ้าของระบบงานเขียนและออกแบบโครงสร้างด้วย ER Model แต่ SA จะออกแบบอัลกอริทึม

- การปฏิบัติงานกับ DBMS จะต้อบทราบเทคโนโลยีของ DBMS ดังนั้น ในส่วนนี้จะเป็นหน้าที่ของ DBA โดย DBA จะต้องทราบวิธีการปฏิบัติงานกับ DBMS ดังนี้

1. การติดตั้งระบบจัดการฐานข้อมูล (Install DBMS)
2. การจัดสรรเนื้อที่ในดิสก์ (allocate disk space)
3. การสร้างโครงสร้างของข้อมูล (create data structure)
4. การทำข้อมูลสำรองเอง (backup) และการฟื้นสภาพข้อมูล (recovery)
5. การปรับผลการปฏิบัติงาน (performance tuning)

DBA จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ เช่น นักวิเคราะห์และออกแบบโปรแกรมเมอร์และผู้ใช้

2. **นักวิเคราะห์และออกแบบ (System Analyst)** ทำหน้าที่ออกแบบอัลกอริทึม (Algorithm) ของระบบงาน

3. **โปรแกรมเมอร์ (Programmer)** เป็นผู้เขียนโปรแกรมประยุกต์ (Application program) สำหรับใช้กับฐานข้อมูล อาจจะเขียนด้วยภาษาระดับสูง เช่น SQL เป็นต้น

4. **ผู้ใช้ (End User)** เจ้าของระบบงานที่ต้องการเรียกใช้ฐานข้อมูล โดยอาจผ่านทางโปรแกรมประยุกต์หรือภาษาเรียกค้น เช่น SQL ผู้ใช้เหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนโปรแกรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ของระบบฐานข้อมูล

ระบบฐานข้อมูล จะช่วยแก้ปัญหาของระบบแฟ้มข้อมูล และมีประโยชน์ หลายๆ ด้านดังนี้

1. ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล เนื่องจากการนำข้อมูลที่จำเป็นต่อการใช้งานมาจัดเก็บไว้รวมกันเป็นฐานข้อมูลส่วนกลาง ทำให้แต่ละหน่วยงานที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูล ไม่ต้องจัดเก็บข้อมูลไว้ที่หน่วยงานของตนเองอีก นอกจากลดความสิ้นเปลืองในการจัดเก็บแล้ว ยังช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดตามมา เนื่องจากความซ้ำซ้อนของข้อมูลได้

2. แก้ปัญหาความขัดแย้งกันของข้อมูล ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดเนื่องมาจากความซ้ำซ้อนของข้อมูล เมื่อมีข้อมูลที่ซ้ำๆ กันอยู่หลายที่ หากมีการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลในที่หนึ่งแล้ว แต่ไม่ได้แก้ไขข้อมูลในที่อื่นๆ ตามด้วย ก็จะทำให้ข้อมูลในแต่ละที่เกิดความขัดแย้งกันขึ้น ดังนั้นการจัดเก็บข้อมูลไว้เพียงที่เดียวจึงช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งกันของข้อมูลได้

3. การบริหารจัดการฐานข้อมูลทำได้ง่าย เนื่องจากมีการจัดเก็บข้อมูลไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้การจัดการข้อมูลทำได้ง่ายขึ้น โดยผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการฐานข้อมูลเรียกว่า ผู้บริหารฐานข้อมูล (Database Administrator : DBA)

4. กำหนดมาตรฐานของข้อมูลได้ เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลไว้ที่ส่วนกลางที่เดียวดังนั้น DBA จะเป็นผู้กำหนดโครงสร้างในการจัดเก็บข้อมูล ทำให้โครงสร้างของข้อมูลต่างๆ

5. สามารถใช้งานฐานข้อมูลร่วมกันได้ เนื่องจากโครงสร้างการจัดเก็บข้อมูลในฮาร์ดดิสก์จะถูกกำหนดด้วย DBMS และผู้ใช้แต่ละคนจะต้องใช้งานผ่าน DBMS เท่านั้น ดังนั้นจึงสามารถใช้งานฐานข้อมูลร่วมกันได้โดยไม่ต้องกังวลถึงความแตกต่างของภาษาคอมพิวเตอร์ที่ใช้ นอกจากนี้ข้อมูลอื่นๆ ที่ผู้ใช้ไม่ได้เป็นผู้สร้างขึ้นมาก็สามารถใช้งานได้ถ้าหากได้รับสิทธิในการใช้งานข้อมูลดังกล่าว

6. เกิดความเป็นอิสระระหว่างข้อมูลกับโปรแกรม จากปัญหาของระบบแฟ้มข้อมูล ซึ่งการแก้ไขโครงสร้างของแฟ้มข้อมูล เช่น การเพิ่มฟิลด์ ซึ่งโปรแกรมที่มีอยู่เดิมไม่จำเป็นต้องนำไปใช้งาน แต่ต้องทำการแก้ไขโปรแกรมเนื่องจากการเขียนโปรแกรมจะยึดติดกับโครงสร้างของแฟ้มข้อมูล หากใช้งานเป็นระบบฐานข้อมูลจะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ เนื่องจากการใช้งานต่างๆ จะต้องใช้งานไว้เพียงที่เดียวจึงช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งกันของข้อมูลได้

7 กำหนดระบบรักษาความปลอดภัยให้กับข้อมูลได้ เนื่องจากข้อมูลแต่ละข้อมูลจะมีความสำคัญไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดสิทธิในการใช้งานข้อมูลแต่ละส่วน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารฐานข้อมูลเป็นผู้กำหนดว่าใครมีสิทธิใช้งานข้อมูลส่วนไหนได้บ้าง

ถึงแม้ว่าฐานข้อมูลจะมีคุณลักษณะที่ดีดังได้กล่าวมาข้างต้นแต่ก็มีข้อเสียดังนี้

1. ขนาดของระบบจัดการฐานข้อมูลมักมีขนาดใหญ่และราคาแพง เนื่องจากซอฟต์แวร์ประกอบด้วยฟังก์ชันต่างๆ มากมาย จึงต้องการฮาร์ดแวร์เพิ่มขึ้นทั้งหน่วยความจำหลัก และหน่วยความจำสำรอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ต้องอาศัยผู้ดูแลที่มีความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยี ระบบการจัดการฐานข้อมูล

3. ถ้าระบบเสียจะทำให้มีผลต่อผู้ใช้หลายคน

4. ความเป็นเจ้าของข้อมูลลดลง ข้อมูลจะไม่เป็นของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ

ตัวอย่างซอฟต์แวร์จัดการระบบฐานข้อมูลในปัจจุบัน

ระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้ คือระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ซึ่งมีความสามารถในการจัดการฐานข้อมูลครบทุกด้าน และอีกกลุ่มคือระบบฐาน ข้อมูลขนาดไม่ใหญ่มาก ซึ่งมีความสามารถในการจัดการฐานข้อมูลเช่นกัน แต่อาจจะขาดความสามารถ บางอย่างไป ตัวอย่างของซอฟต์แวร์ระบบฐานข้อมูลต่างๆ มีดังนี้ ซอฟต์แวร์ฐานข้อมูลที่เหมาะสำหรับระบบงานใหญ่ เช่น Oracle, Microsoft SQL, MySQL, Sysbase, DB2, Informix, Ingres เป็นต้น

รูปที่ 2.7.2 ตัวอย่างซอร์ฟแวร์จัดการระบบฐานข้อมูล

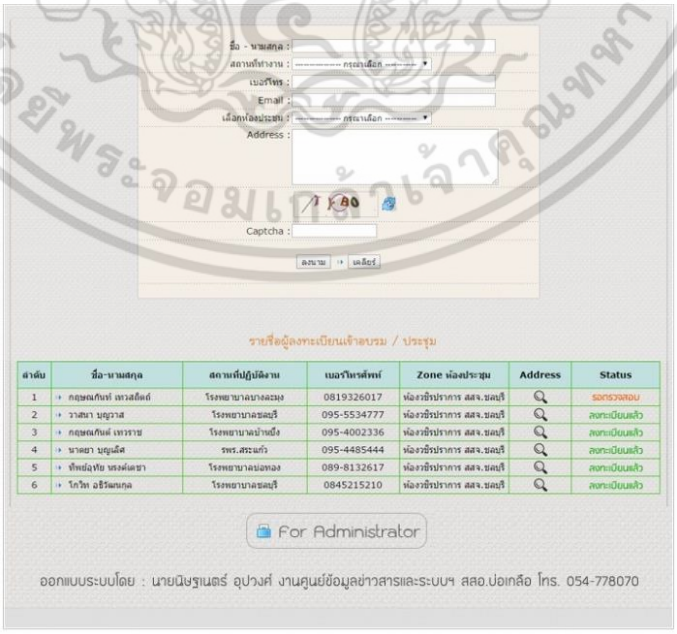

รูปที่ 2.7.3 ตัวอย่างระบบการกรอกข้อมูลบนหน้าเว็บไซต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสร้างบริการที่ผูกกับ Facebook

ด้วยความสามารถของระบบฐานข้อมูลทำให้สามารถนำ Facebook ไปใช้งานในเว็บไซต์อื่นๆ ได้ เช่น ระบบสมาชิกแบบผูกกับบัญชีของ Facebook (Log in with facebook account), ปุ่ม Like บนเว็บ เป็นต้น นิยมใช้งานกันมาก เนื่องด้วยการใช้งาน Facebook account อย่างแพร่หลายทั่วถึงบุคคลทุกเพศ ทุกวัย และความสะดวกสบายของระบบที่ช่วยลดขั้นตอนการกรอกข้อมูลต่างๆ (Nicha, 2559) โดยคุณลักษณะ (Feature) บางอย่างของ facebook ที่อนุญาตให้เว็บไซต์เชื่อมต่อได้มี 3 แนวทาง ดังนี้

1. Registration + Login : การใช้ปุ่ม login ของ Facebook ซึ่งสามารถดึงข้อมูลส่วนตัว (Profile) ต่างๆ ของผู้ใช้มาใช้แทนข้อมูล Account นั้นบนเว็บไซต์ได้

2. Engagement : สร้างเครือข่ายของสินค้าได้ด้วย Facebook Users ทั้งหลาย ผ่าน Social Plug-ins ต่างๆ เช่น การใส่ ปุ่ม Like หรือ แสดง Activity Feed ที่จะติดตามการกระทำต่างๆ ของเครือข่าย ด้วยการเขียนโค้ดภาษาคอมพิวเตอร์บนหน้าเว็บ แล้วตัว Graph API ที่เป็นตัวช่วยดึงความสัมพันธ์ของ User กับสิ่งต่างๆ ออกมา (Social Graph) เช่น เพื่อน, รูปภาพ, Tag, Event เป็นต้น และนำมาประยุกต์กับเว็บไซต์ได้

3. Growth : ความสามารถในการโพสข้อความ จากเว็บไซต์ขึ้น Social Graph ได้ เพื่อให้เข้าถึงเพื่อนๆ ของ User ที่มีได้ง่ายขึ้น เช่น ปุ่ม Like ทำให้คนสามารถแบ่งปันข้อมูลของเว็บไปยังเพื่อนๆ ด้วยกันได้ ในส่วนนี้สามารถพัฒนาได้ผ่าน Open Graph Protocol

รูปที่ 2.7.4 การเลือกเข้าสู่ระบบด้วยการกรอกข้อมูลหรือ facebook

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.7.5 ตัวอย่างปุ่ม Like และปุ่ม Share ของ facebook บนหน้าเว็บอื่นๆ

2.7.1.2 แบบสอบถามออนไลน์

การสร้างแบบฟอร์มหรือแบบสอบถามออนไลน์ เป็นสิ่งที่ถูกนำมาใช้งานบ่อยในการบันทึกการสมัครสมาชิก รับสมัครข้อมูล หรืองานวิจัย และอื่นๆ อีกมากมาย ข้อดีของการใช้งานแบบฟอร์มออนไลน์ คือ ช่วยลดเวลาเมื่อเทียบกับการกรอกข้อมูลในกระดาษแบบเดิม ทำให้ไม่ต้องมาเสียเวลานับข้อมูล หรือป้อนข้อมูลคำตอบเข้าไป เพื่อออกรายงานการทดสอบ จึงทำให้สามารถวิเคราะห์คำตอบได้ทันที และส่งออกคำตอบไปในรูปแบบต่างๆ ได้ เช่น Microsoft Excel, SPSS หรือ PDF

โดยเครื่องมือนี้มาในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์บนเว็บ หรือเว็บแอพพลิเคชั่น (Web Application) คือ โปรแกรมประยุกต์ที่เข้าถึงด้วยโปรแกรมค้นดูเว็บผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้ใช้งานสามารถอัปเดตและดูแลแบบสอบถามของตัวเองได้ทางออนไลน์ โดยไม่ต้องติดตั้งโปรแกรมลงบนเครื่องตัวเองอีกด้วย

ปัจจุบันมีเว็บไซต์ที่ให้บริการแบบฟอร์มออนไลน์ด้วยกันหลายเว็บไซต์ เช่น Google Drive (ชื่อเดิมคือ Google Docs), SurveyCan, Toluna, Acare Survey, Examinare, SurveyMonkey, QuestionPro, Kwiksurveys และ Questionform เป็นต้น

รายละเอียดของแบบสอบถามออนไลน์ต่างๆ ที่น่าสนใจ มีดังนี้

ก) กูเกิ้ลไดรฟ์ (Google Drive)

รูปที่ 2.7.6 สัญลักษณ์ของ Google Drive

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Google Drive เป็นบริการพื้นที่จัดเก็บข้อมูลออนไลน์ของ Google สามารถเชื่อมต่อข้อมูลบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ไปไว้บนคลาวด์ (Cloud) ได้ตลอดเวลาด้วยระบบอินเทอร์เน็ต เหมาะสำหรับการสำรองข้อมูลอัตโนมัติหรือเชื่อมต่อเอกสารให้สามารถใช้งานได้หลายเครื่อง ทั้งบนคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (PC) อุปกรณ์ และแท็บเล็ต (Tablet) ต่างๆ (Kaewchinporn, 2556)

นอกเหนือจากการเป็นพื้นที่จัดเก็บข้อมูลแล้ว Google Drive ยังสามารถใช้สร้างเอกสารออนไลน์ได้ ไม่ว่าจะเป็น Document, Presentation, Spreadsheet, Form และ Drawing ซึ่งบริการทุกอย่างสามารถใช้ได้ฟรี (แต่ต้องเสียเงินเมื่อต้องการใช้พื้นที่มากขึ้นตามราคาที่กำหนด)

รูปที่ 2.7.7 อัตราค่าธรรมเนียมของ Google Drive

กูเกิ้ลฟอร์ม (Google Forms)

รูปที่ 2.7.8 สัญลักษณ์ของ Google Forms

Google Forms เป็นส่วนหนึ่งในบริการของกลุ่ม Google Drive ที่สามารถสร้างแบบสอบถามออนไลน์ หรือใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้งานได้หลายรูปแบบ เช่น การทำแบบฟอร์มสำรวจความคิดเห็น การทำแบบฟอร์มสำรวจความพึงพอใจ การทำแบบฟอร์มลงทะเบียน และการลงคะแนนเสียง เป็นต้น (Officemanner, 2557)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งนี้การใช้งานกูเกิ้ลฟอร์มนั้น ผู้ที่จะสร้างแบบฟอร์มจะต้องมีบัญชีของ Gmail หรือบัญชี (Account) ของ Google เสียก่อน ให้สามารถเข้าถึง Google Drive ของตนเองเพื่อใช้งาน Goole Forms

รูปที่ 2.7.9 การทำงานของ Google Forms

รูปที่ 2.7.10 ตัวอย่างแบบสอบถามของ Google Forms

Google Forms มีฟอร์มสำหรับสร้างแบบสอบถามออนไลน์ได้ถึง 9 รูปแบบ โดยแบ่งเป็นรูปแบบพื้นฐาน 5 รูปแบบ และรูปแบบขั้นสูง 4 รูปแบบ อีกทั้งยังสามารถแทรกในส่วนของการออกแบบ ไม่ว่าจะเป็นการแทรกรูปภาพ วีดีโอ หรือข้อความส่วนหัวได้อีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฟอร์มขั้นพื้นฐาน 5 รูปแบบดังนี้

1. ข้อความ : เป็นฟอร์มสำหรับกรอกข้อความสั้นๆ ลงไปในช่องกรอก เช่น ชื่อ – นามสกุล หรือข้อมูลส่วนตัว เป็นต้น

2. ข้อความย่อหน้า : เป็นฟอร์มสำหรับกรอกข้อความยาวๆ ลงไปในช่องกรอก เช่น กล่องแสดงความคิดเห็น ข้อแนะนำ เป็นต้น

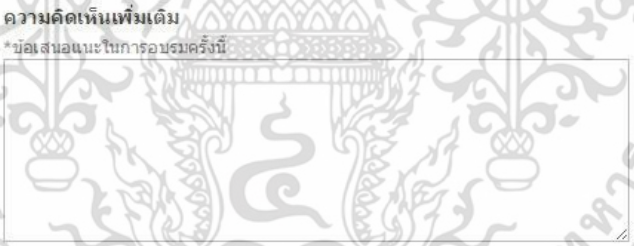

3. หลายตัวเลือก : เป็นฟอร์มสำหรับสร้างตัวเลือก โดยที่ผู้กรอกเลือกได้เพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น เช่น การเลือกช่วงอายุ หรือเลือกช่วงเงินเดือน เป็นต้น

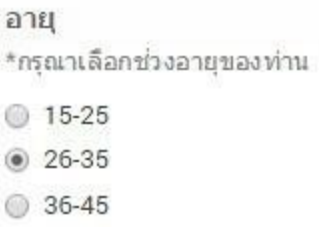

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ช่องทำเครื่องหมาย : เป็นฟอร์มสำหรับสร้างตัวเลือก โดยที่ผู้กรอกสามารถเลือกได้หลายตัวเลือก เช่น งานอดิเรก รู้จักเว็บไซต์นี้ได้อย่างไร เป็นต้น

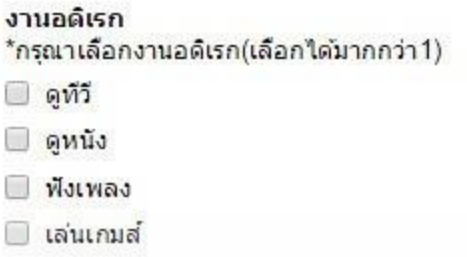

5. เลือกจากรายการ : เป็นฟอร์มสำหรับสร้างตัวเลือกแบบ Drop-Down โดยผู้กรอกสามารถเลือกได้เพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น เช่น เลือกสถานที่ เลือกจังหวัด เลือกประเทศ เป็นต้น

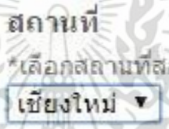

ฟอร์มขั้นสูง 4 รูปแบบดังนี้

1. สเกล : เป็นฟอร์มสำหรับสร้างตัวเลือก โดยที่ผู้กรอกสามารถเลือกได้เพียงตัวเลือกเดียว ซึ่งจะเหมาะสำหรับการใช้งานประเภท การให้คะแนน โดยข้อมูลจะถูกเก็บเป็นตัวเลขเท่านั้น

2. ตาราง : เป็นฟอร์มสำหรับสร้างตัวเลือกในรูปแบบตาราง โดยที่ตัวเลือกเหล่านั้นจะถูกจัดอยู่ในตาราง ในแต่ละแถว ในแต่ละคอลัมน์ โดยที่ผู้กรอกสามารถเลือกได้เพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น เหมาะสำหรับการสร้างแบบสอบถามที่มีการแบ่งหมวดหมู่เป็นลำดับ เช่น การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ แบบประเมินการจัดฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. วันที่ : เป็นฟอร์มสำหรับกรอกข้อมูลรูปแบบวันที่ วัน/เดือน/ปี เช่น ฟอร์มใช้เก็บข้อมูลวันที่

4. เวลา : เป็นฟอร์มสำหรับกรอกข้อมูลรูปแบบเวลา เช่น ฟอร์มใช้เก็บข้อมูลเวลา

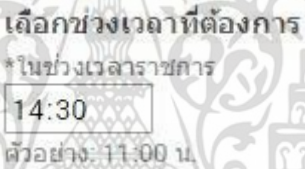

การออกแบบแบบสอบถามออนไลน์

ในส่วนของการออกแบบนี้ หมายถึงการแทรกข้อความส่วนหัว แทรกรูปภาพ วีดีโอ และแทรกหน้าฟอร์มเพิ่มเป็น 2 หน้าหรือ 3 หน้าตามความต้องการ

ส่วนหัวของส่วน : หมายถึงการแทรกข้อความส่วนหัว หรือหัวเรื่อง ลงในแบบฟอร์ม

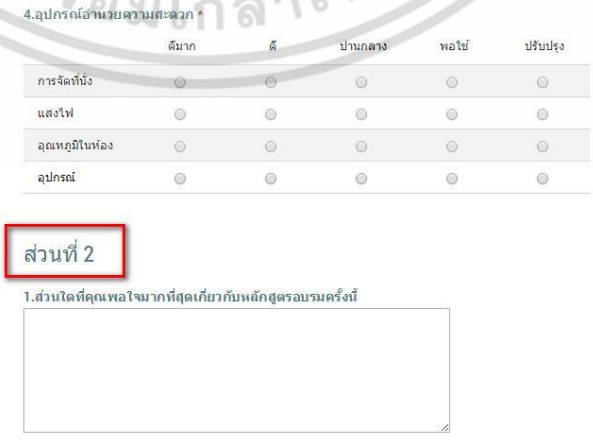

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวแบ่งหน้า : สร้างหน้าแบบฟอร์มเพิ่มขึ้นมาอีก 1 หน้า หรืออีกหลายๆ หน้าตามที่ต้องการ

รูปภาพ : การแทรกรูปภาพลงในแบบฟอร์มได้ โดยการอัพโหลดรูปภาพจากเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือเลือกจาก URL,Google Drive ก็ได้

วีดีโอ : การแทรกวีดีโอลงในแบบฟอร์มได้ โดยวีดีโอที่สามารถแทรกลงไปได้ ต้องเป็นวีดีโอที่ถูกอัพโหลดไว้บน Youtube เท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การดูผลลัพธ์การตอบกลับ

เมื่อสร้างแบบสอบถามออนไลน์ตามที่ต้องการแล้ว Google Forms ยังสามารถจัดเก็บผลลัพธ์การตอบกลับ ทั้งยังช่วยวิเคราะห์ผลการตอบกลับได้อีกด้วย ในรูปแบบรายงานข้อมูลสรุปการตอบกลับอย่างง่าย การวิเคราะห์แบบฟอร์มทั่วไป โดยจะให้ข้อมูลว่ามีผู้ทำแบบฟอร์มแล้วกี่คำตอบ ผลลัพธ์ของแต่ละคำถามเป็นอย่างไรบ้าง และจำนวนการทำแบบฟอร์มรายวันมีแต่ละวันมีจำนวนเท่าไหร่ เป็นต้น

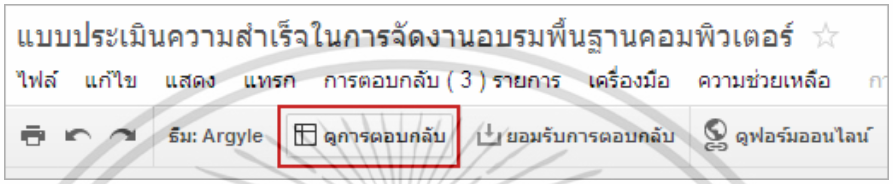

รูปที่ 2.7.11 การใช้งาน Google Forms 1

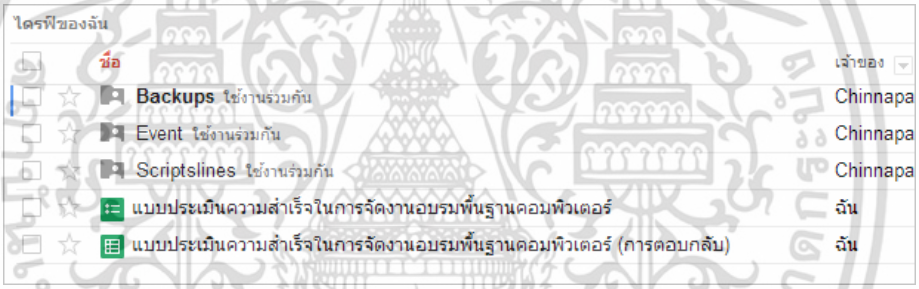

รูปที่ 2.7.12 การใช้งาน Google Forms 2

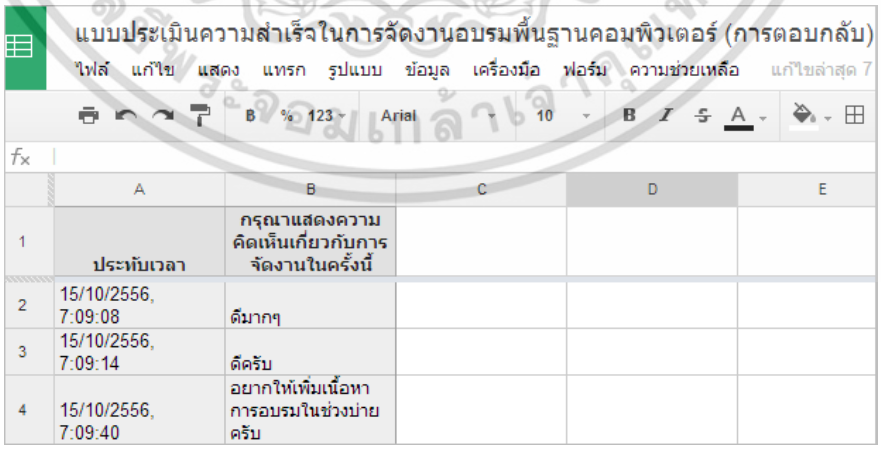

	A	B	C	D	E
1	ประทับเวลา	กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดงานในครั้งนี้			
2	15/10/2556, 7:09:08	ดีมากๆ			
3	15/10/2556, 7:09:14	ดีครับ			
4	15/10/2556, 7:09:40	อยากให้เพิ่มเนื้อหาการอบรมในช่วงบ่ายครับ			

รูปที่ 2.7.13 การใช้งาน Google Forms 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

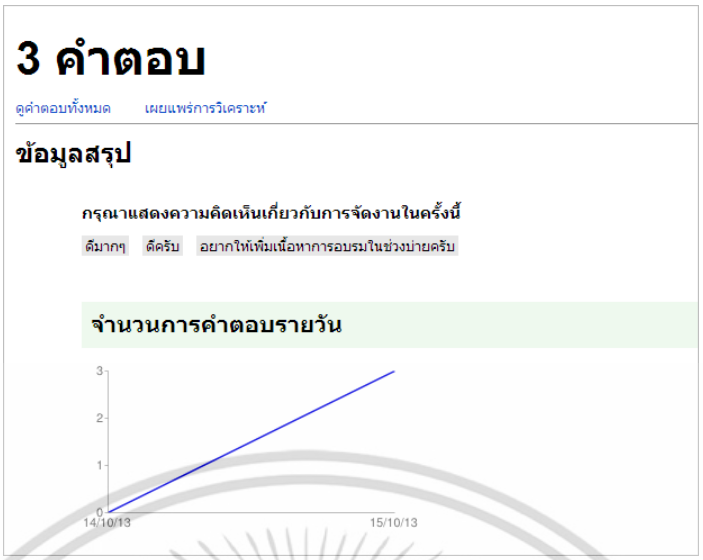

รูปที่ 2.7.14 การใช้งาน Google Forms 4

ข้อดีของการใช้แบบสอบถามออนไลน์ของ Google Google (น้อยวิเศษ, 2558)

- ใช้งานง่าย ด้วยรูปแบบที่คุ้นเคยเช่นเดียวกับการใช้งานโปรแกรม Microsoft Office

- เข้าถึงไฟล์จากที่ใดก็ได้ด้วยอินเทอร์เน็ต เนื่องจากข้อมูลถูกเก็บไว้บน Cloud จึงสามารถใช้งานได้ด้วย คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล, โทรศัพท์มือถือ, หรืออุปกรณ์อื่นๆ เป็นต้น

- แบบสอบถามเหล่านี้จัดเก็บไว้ที่เซิร์ฟเวอร์ Server ของ Google ซึ่งมีความปลอดภัยสูง

- แบ่งปันข้อมูลเหล่านี้ร่วมกับคนอื่นได้ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

- ข้อมูลสามารถแก้ไข และทำงานพร้อมกันได้ทีละหลายๆ คน ทำให้แต่ละคนทำงานได้โดยไม่ซ้ำซ้อน สะดวกรวดเร็วขึ้น และมีประสิทธิภาพ เช่น ถ้ามีการแก้เนื้อหาพร้อมกันหลายๆ คน สามารถตรวจสอบได้ว่าใครแก้ไขข้อมูลล่าสุด และไม่ต้องเอาไฟล์ล่าสุดของแต่ละคนมารวมกันเหมือนกัน เพราะทาง Google จะประมวลผลและแสดงเอกสารที่มีการเปลี่ยนแปลงล่าสุด

- มีระบบป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ที่ติดมากับไฟล์ สามารถเปิดไฟล์ได้โดยไม่ต้องมีโปรแกรมเฉพาะเจาะจง

- พร้อมทำงานได้บนทุกแพลตฟอร์ม (Platform) Windows, Mac , Linux และรองรับการทำงานผ่านสมาร์ทโฟน เช่น ios (iPhone, iPad), Android, Windows Phone

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข) เซอร์เวย์แคน (SurveyCan)

รูปที่ 2.7.15 สัญลักษณ์ของ SurveyCan

SurveyCan เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการเครื่องมือในการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ที่จัดทำขึ้นให้คนไทยได้ใช้งานโดยเฉพาะ นอกจากนำมาใช้สร้างแบบสำรวจหรือแบบสอบถามแล้ว ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างแบบฟอร์มออนไลน์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และที่สำคัญสามารถจัดการได้เอง โดยมีความรู้ในการเขียนโปรแกรมเลย (SurveyCan, 2559)

รูปที่ 2.7.16 ขั้นตอนการทำงานของ SurveyCan

ตัวอย่างแบบฟอร์ม

ตัวอย่างแบบฟอร์มที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ทั้งนี้แบบฟอร์มเหล่านี้สามารถฝัง (Embed) เข้ากับเว็บไซต์ของบริษัทหรือองค์กรได้ (SurveyCan, 2559)

1) แบบฟอร์มแนะนำติชม / Feedback Form

ให้ผู้รับบริการสามารถส่งคำแนะนำติชมต่างๆ ผ่านช่องทางบนหน้าเว็บไซต์ของบริษัทหรือองค์กรได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) แบบฟอร์มติดต่อเรา / Contact Us Form

แบบฟอร์มติดต่อเรา ให้ผู้ที่อยากส่งข้อมูลในการติดต่อสามารถส่งผ่านได้ทางหน้าเว็บ ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการติดต่อจากเดิมเพียงแค่อีเมล์หรือทางโทรศัพท์ เป็นต้น

3) แบบฟอร์มรับสมัครงาน / Job Application Form

นอกจากการจัดส่งข้อมูลการรับสมัครงานผ่านทางอีเมล์หรือไปรษณีย์ ตรงนี้สามารถเพิ่มความสะดวกในการรับข้อมูลจากผู้สมัครงานผ่านทางช่องทางออนไลน์ และยังสามารถระบุข้อมูลที่จำเป็นต้องจัดส่งกลับได้ด้วย

4) แบบฟอร์มลงทะเบียน / Registration Form

กรอกข้อมูลลงทะเบียนสำหรับงานอบรม งานสัมมนา กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น ไม่ว่าจะภายในหรือนอกองค์กรได้ง่าย และสามารถนำลิงค์ไปเผยแพร่ผ่านช่องทางอื่นๆ ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) แบบฟอร์มการจอง / Reservation Form

ไม่ว่าจะเป็นการจองห้องประชุม จองรถ หรือจองเวลานัด ต่างๆ ก็สามารถทำได้ผ่านช่องทางออนไลน์ได้

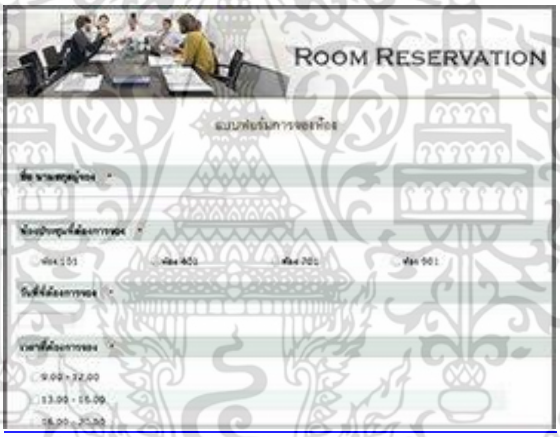

6) แบบฟอร์มเก็บข้อมูล / Data Collection Form

ออกสำรวจและจัดเก็บข้อมูลได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนขอเพียงแค่มีเครือข่ายให้เชื่อมต่อ การจัดเก็บข้อมูลนอกสถานที่ก็สามารถทำได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) แบบประเมินการอบรม / Course Evaluation

แบบประเมินการเรียนการสอน หรือคอร์สอบรมใดๆ สามารถทำได้ระหว่างการดำเนินการอบรม คำถามที่สามารถใช้ถามผู้เข้ารับการอบรมจะเป็นลักษณะแบบ Rating Scale โดยให้ระบุระดับความพึงพอใจในแต่ละด้านจากมากไปน้อย น้อยไปมาก เป็นต้น SurveyCan มีประเภทคำถามหลากหลายประเภทให้เลือกนำไปใช้ หรืออาจจะสร้างแบบประเมินได้โดยใช้ ชุดคำถามพร้อมใช้ หรือ Template ที่มีอยู่ก็ได้

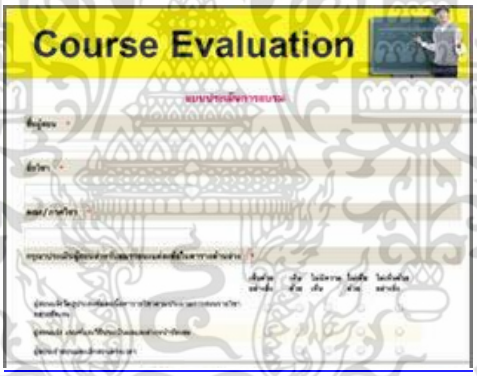

- วัดระดับความพึงพอใจในแต่ละด้านได้ง่าย
- ประเมินได้บ่อยครั้ง
- ใช้คำถามปลายเปิดสำหรับข้อเสนอแนะอื่นๆ
- ดูรายงานสรุปได้ทันทีผ่านระบบ

8) แบบฟอร์มลงทะเบียน / Registration Form

แบบฟอร์มการลงทะเบียนออนไลน์นี้ติดตามว่ามีใครที่จะเข้าร่วมกิจกรรมบ้าง สามารถนำไปเผยแพร่ผ่านหน้าเว็บรายละเอียดกิจกรรมได้โดยตรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- มีชุดคำถามพร้อมใช้ให้เลือก
- ออกแบบ Theme ได้ตามต้องการ
- ติดตาม (Track) ผู้ประสงค์เข้าร่วมได้ง่ายขึ้น
- พร้อมนำลิงค์ไปเผยแพร่ยังเว็บไซต์ต่างๆ ได้

9) แบบฟอร์มแนะนำติขม / Feedback Form

การสร้างช่องทางให้ผู้ใช้บริการสามารถแนะนำติชมได้ เพื่อนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงงานบริการให้ดีขึ้นได้ การเผยแพร่ก็สามารถทำได้ผ่านเว็บไซต์ บล็อก หรือจะเผยแพร่ด้วย QR Code ก็ได้

- ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น
- สร้างความประทับใจให้แก่ลูกค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปรับปรุงบริการให้ดีได้ง่าย

รูปแบบของแบบสอบถาม

คล้ายคลึงกับ Google Forms ที่มีรูปแบบทั่วไป (Default Themes) ให้เลือกใช้ได้สะดวก แต่ SurveyCan สามารถเข้าสู่โหมดของการปรับแต่งแบบสอบถามได้ ทำให้สร้างรูปแบบให้แบบสอบถามด้วยการใส่โก้ (Logo), ใส่ภาพพื้นหลัง และยังสามารถกำหนดสไตล์ขึ้นมาเองได้อีกด้วย

รูปที่ 2.7.17 การออกแบบรูปแบบของแบบสอบถามเอง

รูปที่ 2.7.18 ตัวอย่างแบบสอบถามของ SurveyCan

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดูรายงานการตอบกลับ

ผู้ใช้งานสามารถเข้ามาดูผลแบบสอบถามได้ทุกเมื่อ และสามารถดูการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมผ่านระบบของ SurveyCan ได้โดยตรง ดังนี้

1. ภาพรวม : แสดงสรุปผลการตอบกลับในภาพรวม อัตราการทำเสร็จสมบูรณ์ คือ จำนวนผลการตอบกลับ หารด้วย จำนวนผู้เข้าเยี่ยมหน้าแบบสอบถาม ซึ่งค่านี้สามารถบ่งบอกได้ว่ามีจำนวนคนจากคนที่ได้เข้าสู่หน้าแบบสอบถามนี้ มาตอบแบบสอบถามจำนวนกี่คน

2. สรุปการตอบกลับ : แสดงรายงานผลการตอบกลับ ในรูปแบบของกราฟ สำหรับข้อคำถามนั้นๆ และสำหรับคำถามปลายเปิด เช่น กล่องข้อความ สามารถเลือกกราฟแสดงรายการคำตอบสำหรับคำถามปลายเปิดโดยเฉพาะได้

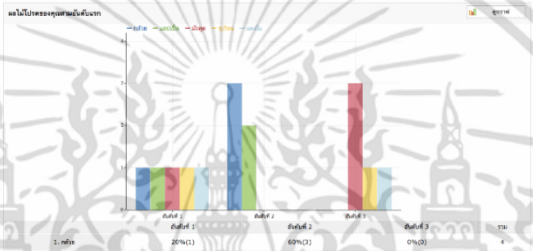

3. สรุปการดำเนินงาน : แสดงจำนวนผลการตอบกลับที่มีการตอบเข้ามาในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง สามารถเลือกกำหนดช่วงระยะเวลาเป็น วัน สัปดาห์ หรือเดือน ได้

4. ดูการตอบกลับ : เลือกดูผลการตอบกลับในแต่ละอัน

IP	ที่มา	เวลาที่ใช้	เวลาที่เริ่ม	เวลาที่ทำเสร็จ	ดูแบบสอบถาม
124.121.118.103	Direct Visit	0 mins 36 secs	21:56, 24-Dec-2011	21:57, 24-Dec-2011	ดู
124.121.118.103	Direct Visit	0 mins 26 secs	21:55, 24-Dec-2011	21:56, 24-Dec-2011	ดู
124.121.118.103	Direct Visit	0 mins 25 secs	21:55, 24-Dec-2011	21:55, 24-Dec-2011	ดู
124.121.118.103	Direct Visit	0 mins 31 secs	21:54, 24-Dec-2011	21:55, 24-Dec-2011	ดู
124.121.118.103	Direct Visit	0 mins 29 secs	21:53, 24-Dec-2011	21:54, 24-Dec-2011	ดู

ตัวเลือกที่ขึ้นเป็นแถบสีเขียวนั้น เป็นตัวเลือกที่ถูกเลือกจากผู้ตอบแบบสอบถามรายนี้

ผลไม้โปรดของคุณสามอันดับแรก

	อันดับที่ 1	อันดับที่ 2	อันดับที่ 3	รวม
1. กล้วย	20%(1)	60%(3)	0%(0)	4
2. แอปเปิ้ล	20%(1)	40%(2)	0%(0)	3
3. มังคุด	20%(1)	0%(0)	60%(3)	4
4. ทุเรียน	20%(1)	0%(0)	20%(1)	2
5. แตงโม	20%(1)	0%(0)	20%(1)	2
รวม	5	5	5	15

5. รายงานที่มา : แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้ามายังแบบสอบถามนี้จากที่ไหน ถ้านำลิงค์แบบสอบถามไปเผยแพร่โดยตรง แหล่งที่มาจะขึ้นว่า Direct Visit หรือ (direct) / (none)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2 ช่องทางการชำระเงิน

รายละเอียดของช่องการชำระเงินต่างๆ ที่น่าสนใจ มีดังนี้

2.7.2.1 การชำระเงินผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet Payment)

Internet Payment เป็นการชำระค่าสินค้าและบริการหรือโอนเงินผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (ศคง, 2557) โดยผู้ใช้บริการสามารถเลือกชำระค่าสินค้าและบริการได้ในรูปแบบต่างๆ เช่น

- **การตัดบัญชีเงินฝากผ่านบริการ Internet Banking ของธนาคาร (ลักษณะเดียวกับการโอนเงิน) ซึ่งมีการเชื่อมโยงไว้กับเว็บไซต์ของร้านค้า**

เข้าสู่ระบบ Internet Banking โดยการใส่ชื่อและรหัสผ่าน เลือกบริการชำระเงิน บัญชีเงินฝากที่จะใช้โอนเงิน และระบุข้อมูลบัญชีผู้รับเงิน และจำนวนเงินที่ชำระ แล้วรอระบบยืนยันการทำรายการสำเร็จ หลังจากนั้นจะได้รับการยืนยันทางอิเล็กทรอนิกส์

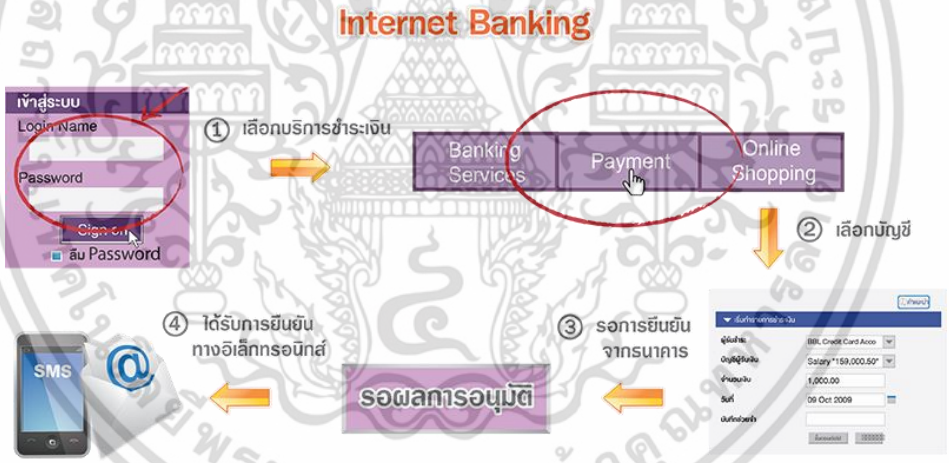

รูปที่ 2.7.19 การชำระด้วยระบบ Internet Banking

- **การชำระผ่านเว็บไซต์ของร้านค้าออนไลน์ ด้วยบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต**

กรอกหมายเลขบัตรเครดิต / บัตรเดบิต ชื่อผู้ถือบัตร วันหมดอายุของบัตร และหมายเลข CVV (Card Verification Value) ซึ่งเป็นรหัส 3 ตัวด้านหลังบัตรเพื่อยืนยันว่าผู้ทำรายการเป็นเจ้าของบัตรจริง แล้วระบบจะแจ้งผลการอนุมัติ หลังจากนั้นจะได้รับการยืนยันทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านหน้าจอ รวมถึงทาง SMS ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

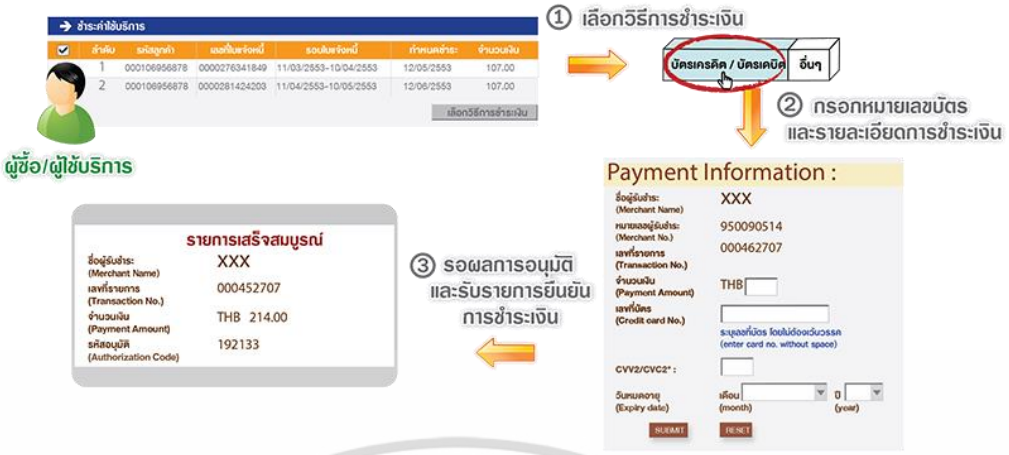

รูปที่ 2.7.20 วิธีการชำระผ่านเว็บไซต์ของร้านค้าออนไลน์

- **บริการรับชำระเงินออนไลน์ (Online Payment)**

บริการระบบสำหรับการจ่ายเงินออนไลน์ หรือ Online Payment คือ การอำนวยความสะดวกในการชำระค่าบริการออนไลน์ผ่านช่องทางต่างๆ ที่กำหนด ในที่นี้คือ การชำระเงินผ่านเว็บไซต์ของร้านค้าออนไลน์ ด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ซึ่งได้เปิดบัญชีไว้กับผู้ให้บริการ e-Money ผ่านเว็บไซต์ และเติมเงินเข้าบัญชีให้เพียงพอ

มีผู้ให้บริการเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในประเทศไทย เช่น PAYSBUY, Pay Social, LnwPay, ไชโยเพย์ (ChaiyoPay) เป็นต้น

รูปที่ 2.7.21 ตัวอย่างผู้ให้บริการรับชำระเงินออนไลน์ในประเทศไทย

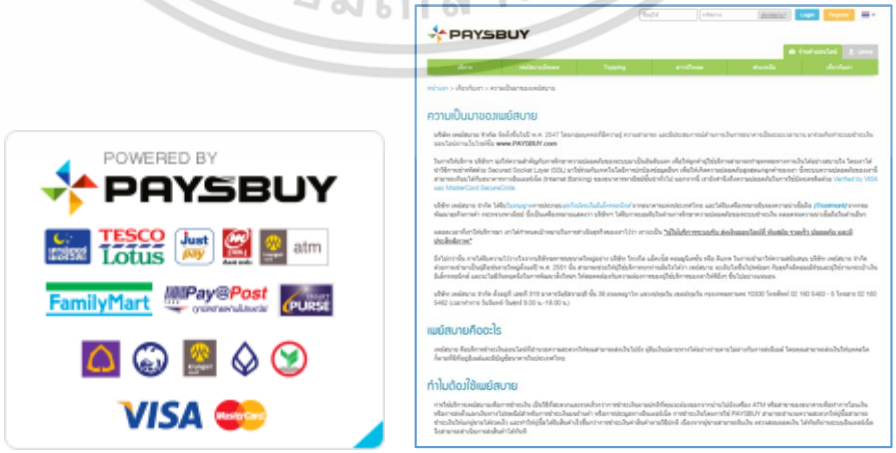

รูปที่ 2.7.22 ตัวอย่างรายละเอียดระบบชำระเงินของ PAYSBUY

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการใช้บริการ

- เข้าสู่เว็บไซต์ของผู้ให้บริการ e-Money เลือกรายการส่งเงินให้ร้านค้า และใส่ข้อมูลอีเมลร้านค้าผู้รับเงิน จำนวนเงิน ประเภทการชำระเงิน สกุลเงินที่ใช้ชำระ แล้วรอระบบยืนยันการทำรายการสำเร็จ หลังจากนั้น ผู้ซื้อ / ร้านค้าผู้รับเงินจะได้รับอีเมลหรือ SMS เตือนการรับเงิน โดยเงินจะถูกโอนเข้าบัญชี e-Money ของร้านค้า

- ในกรณีเว็บไซต์ของร้านค้ามีบริการชำระเงิน เมื่อผู้ซื้อจะชำระเงินค่าสินค้า จะต้องตรวจสอบข้อมูลที่ปรากฏ เช่น ชื่อร้านค้าผู้รับเงิน ชื่อสินค้า จำนวนเงิน ค่าธรรมเนียม ก่อนจะยืนยันการทำรายการด้วยการเลือกช่องทางการชำระเงิน และกรอกข้อมูลอีเมล ร้านค้าผู้รับเงิน และรหัสผ่านของผู้ซื้อที่ผูกไว้กับระบบของผู้ให้บริการ e-Money

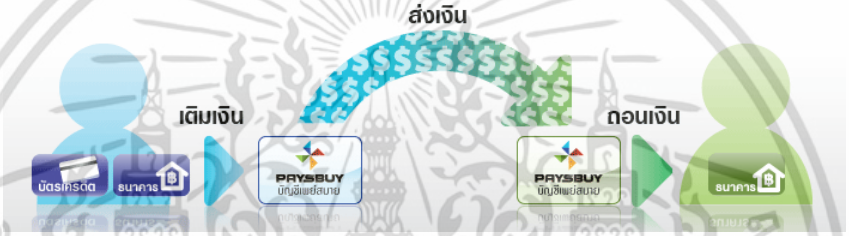

รูปที่ 2.7.23 การทำงานของบริการชำระเงินออนไลน์

ข้อดีของการใช้บริการ Internet Payment

- เพิ่มความสะดวกสบายและเพิ่มช่องทางในการชำระเงินผ่านเว็บไซต์ให้กับร้านค้าและผู้ซื้อสินค้า

- ลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมการชำระเงิน

- ใช้บริการที่ไหนก็ได้ที่สามารถใช้ระบบอินเทอร์เน็ตได้ ไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศตลอด 24 ชั่วโมง

- มีบริการเสริมอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง เช่น สรุปยอดบัญชีคงเหลือ แสดงรายการเดินบัญชีปัจจุบัน / ประวัติการทำรายการย้อนหลัง ใบแจ้งยอดชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Bill)

ข้อควรระวังในการใช้บริการ Internet Payment

- ต้องเลือกซื้อจากร้านค้าออนไลน์ที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อป้องกันการทุจริต และเลือกช่องทางการชำระเงินที่มีระบบรักษาความปลอดภัยที่เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งไม่ควรใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะในการทำรายการชำระค่าสินค้าและบริการทางอินเทอร์เน็ต

- การซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตควรพิจารณาเรื่องความปลอดภัยของทั้งร้านค้าออนไลน์และผู้ให้บริการชำระเงิน ร้านค้าออนไลน์ที่เชื่อถือได้จะได้รับใบรับรองดิจิตอล (Digital Certificate) ซึ่งส่วนใหญ่จะมีระบบความปลอดภัยของข้อมูลโดยการเข้ารหัสก่อนส่งทุกครั้ง โดยมีเครื่องหมายรับรอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความปลอดภัยของการส่งผ่านข้อมูลแบบ SSL (Secure Socket Layer) ซึ่งแสดงว่าเว็บไซต์นี้ได้รับการรับรองความปลอดภัยในการส่งผ่านข้อมูลระหว่างกัน หรือร้านค้าออนไลน์บางแห่งอาจมีการใช้ระบบลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) ด้วย

- การชำระเงินผ่านบัตรเครดิต / บัตรเดบิตที่มีระบบรักษาความปลอดภัยที่สูงขึ้น และสามารถลดความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมการเงินผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งลูกค้าจำเป็นต้องลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ของธนาคารผู้ออกบัตร เพื่อใช้ Verified by Visa (VBV), Master Card Secure Code (MCSC) และ JCB J/Secure

- ควรศึกษารูปแบบธุรกรรมและวิธีการรักษาความปลอดภัยที่ธนาคารเสนอให้บริการ Internet Banking ก่อนตัดสินใจใช้บริการ และติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

- หลีกเลี่ยงการตั้ง Password ที่ง่ายต่อการคาดเดา และไม่บอก User ID และ Password แก่ผู้อื่น พร้อมทั้งเปลี่ยน Password เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

- หลีกเลี่ยงการคลิกลิงก์ใดๆ ที่แนบมาพร้อมกับอีเมล โดยให้พิมพ์ Address ของ Website ของสถาบันผู้ออกบัตรด้วยตนเอง เมื่อต้องการเข้าใช้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

- อย่าหลงเชื่อตอบหรือให้ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลสำคัญทางการเงิน เช่น Username, Password, ATM PIN และหมายเลขบัตรเครดิต / บัตรเดบิต ไม่ว่าจะถามทางอีเมล โทรศัพท์ โทรสาร หรือจดหมาย ก็ตาม อย่าลืมว่าสถาบันผู้ออกบัตรมีข้อมูลเหล่านี้อยู่แล้ว และระลึกไว้เสมอว่าผู้ถามอาจจะเป็นมิจฉาชีพ

- ควรตรวจสอบความถูกต้องของรายการธุรกรรมอย่างสม่ำเสมอ เช่น จำนวนเงิน วันที่ทำรายการ เลขที่บัญชี และตรวจสอบยอดเงินในบัญชี เพื่อป้องกันรายการผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น

- ควรติดตั้งและปรับปรุงโปรแกรมเพื่อการรักษาความปลอดภัยที่เครื่องคอมพิวเตอร์ และ/หรืออุปกรณ์ต่อพ่วงที่ใช้เป็นช่องทางในการทำธุรกรรมให้ทันสมัย เช่น โปรแกรม Scan Virus และโปรแกรม Personal Firewall

- ไม่ควรดาวน์โหลด ติดตั้งโปรแกรมที่ไม่น่าเชื่อถือ โปรแกรมที่ไม่ทราบแหล่งที่มา และกรณีไม่ได้ใช้งานควรปิด Bluetooth และ Wireless

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทุกครั้งที่ใช้บริการเสร็จ ควรคลิก "ออกจากระบบ" (Log off, Log out, Sign off) ทันที เพื่อป้องกันมิให้ผู้อื่นสามารถทำรายการจากบัญชีนั้นๆ ได้

- หากมีข้อสงสัยหรือไม่แน่ใจ ควรติดต่อธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทที่ใช้บริการโดยเร็ว

- ควรแจ้งหมายเลขโทรศัพท์มือถือที่เป็นปัจจุบันให้ธนาคารพาณิชย์ทราบทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากบริการ Internet Banking จะต้องรับ SMS แจ้ง OTP เพื่อใช้ในการยืนยันตัวตนผู้ทำรายการที่แท้จริง

รูปที่ 2.7.24 สื่อเตือนภัยการใช้งานช่องทางชำระเงินออนไลน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2.2 การชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Payment)

Mobile Payment คือ การทำธุรกรรมการชำระเงินผ่านเครือข่ายของระบบโทรศัพท์มือถือ โดยใช้โทรศัพท์มือถือเป็นสื่อในการโอนเงิน หรือชำระเงินให้แก่ร้านค้า รวมทั้งการชำระค่าสินค้าหรือบริการต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

- แหล่งเงินที่ผู้ใช้บริการจะต้องเลือกและสมัครเพื่อเชื่อมโยงเข้ากับโทรศัพท์มือถือ เพื่อตัดเงินเมื่อทำรายการ ได้แก่ บัญชีธนาคาร บัตรเครดิต หรือเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money)

- รูปแบบ Mobile Payment ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ บริการ Mobile banking ของธนาคาร (โอนเงิน หรือชำระค่าสินค้าและบริการ) และบริการ mPay และ True Money ซึ่งเป็นผู้ให้บริการ e-Money ผ่านโทรศัพท์มือถือ

- เทคโนโลยีประเภทต่างๆ ที่ใช้เชื่อมต่อข้อมูลของบริการ Mobile Payment อาทิ ส่ง SMS ผ่านเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ วิธีการ WAP (Wireless Application Protocal) หรือ HTTP (Hypertext Transfer Protocal) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือเทคโนโลยี RFID (Radio-Frequency Identification) ซึ่งจะใช้เครื่องรับคลื่นสัญญาณวิทยุระยะใกล้ ณ จุดขาย ส่งข้อมูลไปยังชิพหรือสมาร์ทการ์ดในโทรศัพท์มือถือ

ข้อดีของการใช้บริการ Mobile Payment

ข้อควรระวังในการใช้บริการ Mobile Payment

- หลีกเลี่ยงการตั้ง PIN/Password ที่ง่ายต่อการคาดเดา และต้องเก็บรักษา User ID และ Password ให้เป็นความลับส่วนบุคคล พร้อมทั้งเปลี่ยน Password เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

- ไม่ควรละเลย SMS หรืออีเมลที่ได้รับจากธนาคาร และควรตรวจสอบยอดเงินคงเหลือทุกครั้งที่มีการชำระเงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ควรศึกษารูปแบบธุรกรรมและวิธีการรักษาความปลอดภัยที่ผู้ให้บริการเสนอก่อนตัดสินใจใช้บริการ

- ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และวิธีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้โทรศัพท์มือถือ โดยเฉพาะกรณีที่ใช้งานเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

- กรณีที่ใช้บริการ Mobile Payment โดยเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ควรตรวจสอบโปรโมชั่นและค่าใช้จ่ายจากผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์มือถือที่ใช้ และเลือกโปรโมชั่นที่เหมาะกับพฤติกรรมการใช้งาน เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

รูปที่ 2.7.25 สื่อเตือนการระวังภัยการใช้งานช่องทางชำระเงินออนไลน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2.3 การชำระตามใบแจ้งหนี้ (Bill Payment)

การชำระตามใบแจ้งหนี้ หรือบิลเพย์เมนท์ (Bill Payment) คือ การให้บริการรับชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ แทนเจ้าหนี้ (อาทิ ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าบัตรเครดิต ค่าบริการอินเทอร์เน็ต) เช่น เมื่อได้รับใบแจ้งหนี้ค่าน้ำประปาจากการประปาซึ่งเป็นเจ้าหนี้และเป็น “ผู้ออกใบแจ้งหนี้ หรือ biller” แล้วผู้ใช้น้ำสามารถนำใบแจ้งหนี้นี้ไปชำระได้ที่ผู้ให้บริการรับชำระเงินแทน โดยไม่ต้องเดินทางไปชำระที่สำนักงานของการประปาโดยตรง (ศคง, 2557)

นอกจากการส่งใบแจ้งหนี้ที่เป็นกระดาษแล้ว biller บางรายอาจให้บริการส่งใบแจ้งหนี้ให้ลูกค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ทางอีเมล SMS หรือลูกค้าสามารถเรียกดูผ่านเว็บไซต์ได้เลย รวมถึงอาจให้ลูกค้าชำระเงินได้ทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่อง ATM อินเทอร์เน็ต หรือโทรศัพท์มือถือ ได้อีกด้วย

การชำระค่าสินค้าโดยการโอนผ่านธนาคารแบบเดิม มีจุดบกพร่องที่ไม่สามารถตรวจสอบผู้โอนได้ ผู้โอนต้องแจ้งยืนยันการชำระเงิน แสดงหลักฐานการโอน ทั้งการสแกน หรือแฟ็กซ์สลิป ซึ่งอาจใช้เวลาหลายวันกว่าที่สินค้าจะถูกส่งไปถึงผู้ซื้อ

เมื่อเปลี่ยนมาใช้รูปแบบการชำระค่าสินค้าแบบ Bill Payment จะสามารถระบุตัวผู้โอนและรายการสั่งซื้อสำหรับการโอนนั้นๆ ได้ทันที โดยไม่ต้องแจ้งยืนยันการชำระเงิน หรือส่งหลักฐานใดๆ ร้านค้าก็สามารถรับรู้การชำระค่าสินค้าได้รวดเร็ว ผู้ซื้อก็จะได้รับสินค้าที่รวดเร็วขึ้นเช่นกัน

ลักษณะสำคัญของการชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ มีดังนี้

1. ผู้ออกใบแจ้งหนี้ (biller) ต้องทำสัญญากับผู้ให้บริการรับชำระเงินแทน
2. เมื่อลูกค้าได้รับใบแจ้งหนี้จาก biller ลูกค้าสามารถนำใบแจ้งหนี้ไปชำระเงินที่ผู้ให้บริการรับชำระเงินแทนที่ได้ทำสัญญากับ biller ดังกล่าวไว้
3. ผู้ให้บริการรับชำระเงินแทนรับชำระเงินจากลูกค้าและมีหน้าที่นำส่งเงินที่รับชำระ เพื่อส่งมอบให้แก่ biller ตามเวลาและเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้
4. ผู้ให้บริการรับชำระเงินแทนออกหลักฐานการรับเงินให้แก่ลูกค้า

ข้อดีในการใช้บริการ Bill Payment

- ผู้บริโภคได้รับความสะดวก สามารถจ่ายเงินตามใบแจ้งหนี้ได้หลายช่องทาง ไม่จำเป็นต้องเดินทางไปชำระที่สำนักงานของ biller
- ผู้บริโภคมั่นใจได้ว่าการจ่ายเงินให้กับผู้รับชำระเงินแทนตรงตามเวลา มีผลเท่ากับได้ชำระให้กับ biller ตรงตามเวลาเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อควรระวังในการใช้บริการ Bill Payment

- ควรศึกษาข้อมูลว่าใบแจ้งหนี้ของ biller สามารถนำไปชำระที่ผู้ให้บริการรับชำระเงินแทนรายใดได้บ้าง เพื่อจะได้เลือกช่องทางที่สะดวก หรือประหยัดค่าธรรมเนียมมากที่สุด

- ควรตรวจสอบเงื่อนไขและค่าธรรมเนียมก่อนใช้บริการ เช่น ผู้ให้บริการรับชำระเงินแทนบางราย สามารถรับชำระได้เฉพาะใบแจ้งหนี้ที่ยังไม่ครบกำหนดเท่านั้น หากลูกค้าชำระเงินล่าช้ากว่าที่กำหนดในใบแจ้งหนี้ ลูกค้าต้องสอบถามจาก biller ว่าจะสามารถชำระผ่านช่องทางใดบ้าง นอกจากการไปชำระเงินที่สำนักงานของ biller โดยตรง

- ระมัดระวังการชำระผ่านจุดรับชำระเงินที่ไม่ได้ขออนุญาตตามกฎหมาย และไม่ได้มีสัญญาผูกพันกับ biller แต่เป็นตัวกลางรับเงินและเดินทางไปจ่ายแทนลูกค้าที่สำนักงานของ biller หรือผู้ให้บริการรับชำระเงินแทนอีกทอดหนึ่ง ทั้งนี้ หากตัวกลางดังกล่าวไม่ได้นำเงินไปจ่ายให้ตามใบแจ้งหนี้ จะทำให้ลูกค้าเดือดร้อน สูญเงิน และกลายเป็นคนผิดนัดชำระ ซึ่งอาจทำให้ถูกระงับการให้บริการ (กรณีน้ำ-ไฟ) หรือถูกคิดค่าปรับหรือดอกเบี้ยกรณีชำระเงินล่าช้า (กรณีบัตรเครดิต)

กรณีใบแจ้งหนี้ที่มียอดเงินสูง ควรชำระผ่านช่องทางชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่อง ATM บริการ Internet / Mobile banking เป็นต้น เพื่อหลีกเลี่ยงการถือเงินสดติดตัวเป็นเวลานาน และลดความเสี่ยงจากการถูกโจรกรรม

ช่องทางการให้บริการ เช่น

1. ธนาคารพาณิชย์ ให้บริการผ่านเคาน์เตอร์สาขาตู้ ATM และ Internet / Mobile banking

2. จุดรับชำระเงินผู้ให้บริการที่มิใช่ธนาคาร (Non-bank) เช่น ไปรษณีย์ไทยเคาน์เตอร์เซอร์วิส เทสโก้ โลตัส บิ๊กซี แฟมิลี่มาร์ท เอไอเอส ทีโอที เจมาร์ท ไอ-โมบาย

3. กระเป๋าเงิน e-Money ปัจจุบัน มีผู้ให้บริการ true money และ mPay

รายละเอียดการใช้งาน (Tarad.com, 2559)ดังนี้

1) ชำระผ่านตู้ ATM ของธนาคาร โดยใช้บาร์โค้ด

ด้วยการพิมพ์ “แบบฟอร์มการชำระเงิน (Invoice)” แล้วนำไปชำระค่าสินค้าที่ตู้ ATM ของธนาคารที่คุณมีบัญชีอยู่ โดยเลือกเมนู “ชำระด้วยบาร์โค้ด” แล้วทำการสแกน

หลังจากทำการสั่งซื้อสินค้าเรียบร้อยแล้ว ต้องพิมพ์ “ใบนำ ฝากชำระเงินค่าสินค้า/บริการ” ซึ่งจะรวมเอา “แบบฟอร์มการชำระเงิน (Pay-in Slip)” พร้อมบาร์โค้ดไว้ในนั้น แล้วนำไปในการชำระด้วยวิธีโอนผ่านตู้ ATM อีกทั้งยังสามารถใช้ชำระผ่านช่องทางเคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service) ได้อีกด้วย

ตัวอย่างแบบฟอร์มการชำระเงิน ซึ่งจะมีแถบบาร์โค้ดอยู่ด้านล่างขวา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

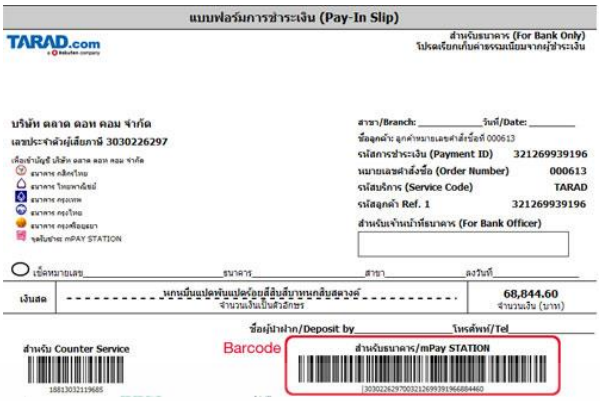

ผู้ใช้บริการสามารถชำระค่าสินค้าผ่านตู้ ATM ของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมีขั้นตอนการชำระเงินของแต่ละธนาคาร ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 2.7.1 ขั้นตอนการชำระเงินผ่านตู้ ATM ของธนาคารต่างๆ ด้วยบาร์โค้ด

ไทยพาณิชย์	กสิกรไทย	กรุงเทพ	กรุงไทย	กรุงศรีอยุธยา
1. สอดบัตร ATM	1. สอดบัตร ATM	1. สอดบัตร ATM	1. สอดบัตร ATM	1. สอดบัตร ATM
2. กรอกรหัสประจำตัว 4 หลัก	2. กรอกรหัสประจำตัว 4 หลัก	2. กรอกรหัสประจำตัว 4 หลัก	2. กรอกรหัสประจำตัว 4 หลัก	2. กรอกรหัสประจำตัว 4 หลัก
3. กดปุ่ม “เติมเงิน /ชำระเงิน / บาร์โค้ด”	3. กดปุ่ม “ชำระเงินด้วยบาร์โค้ด”	3. กดปุ่ม “อื่นๆ”	3. กดปุ่ม “ชำระด้วยบาร์โค้ด”	3. กดปุ่ม “ชำระด้วยบาร์โค้ด”
4. กดปุ่ม “จ่ายบิลด้วยบาร์โค้ด”		4. กดปุ่ม “ชำระเงินด้วยบาร์โค้ด”	4. เลือกประเภทบัญชี	4. เลือกประเภทบัญชี
5. สแกนบาร์โค้ด	4. สแกนบาร์โค้ด	5. สแกนบาร์โค้ด	5. สแกนบาร์โค้ด	5. สแกนบาร์โค้ดและกรอกจำนวนเงิน
6. ตรวจสอบความถูกต้อง	5. ตรวจสอบความถูกต้อง	6. ตรวจสอบความถูกต้อง	6. ตรวจสอบความถูกต้อง	6. ตรวจสอบความถูกต้อง
7. กดปุ่มยืนยันความถูกต้อง	6. กดปุ่มยืนยันความถูกต้อง	7. กดปุ่มยืนยันความถูกต้อง	7. กดปุ่มยืนยันความถูกต้อง	7. กดปุ่มยืนยันความถูกต้อง
8. รับสลิป และเก็บไว้เป็น	7. รับสลิป และเก็บไว้เป็น	8. รับสลิป และเก็บไว้เป็น	8. รับสลิป และเก็บไว้เป็น	8. รับสลิป และเก็บไว้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักฐาน เผื่อการตรวจสอบ	หลักฐาน เผื่อการตรวจสอบ	หลักฐาน เผื่อการตรวจสอบ	หลักฐาน เผื่อการตรวจสอบ	หลักฐาน เผื่อการตรวจสอบ

หมายเหตุ: ควรทำการที่ตู้ ATM ของธนาคารเดียวกับบัตร ATM หรือ บัตรเดบิตเท่านั้น อาจมีค่าธรรมเนียมการชำระเงินขึ้นอยู่กับแต่ละธนาคาร

2) ชำระผ่านตู้ ATM ของธนาคาร โดยใช้รหัสบริษัท หรือ Comp Code

ด้วยการพิมพ์ “แบบฟอร์มการชำระเงิน (Invoice)” หรือ จดรหัสลูกค้า (Customer No./Ref.1) และจำนวนเงิน แล้วนำไปชำระค่าสินค้าที่ตู้ ATM ของธนาคารที่มีบัญชีอยู่

ตัวอย่างการชำระเงินด้วยธนาคารไทยพาณิชย์

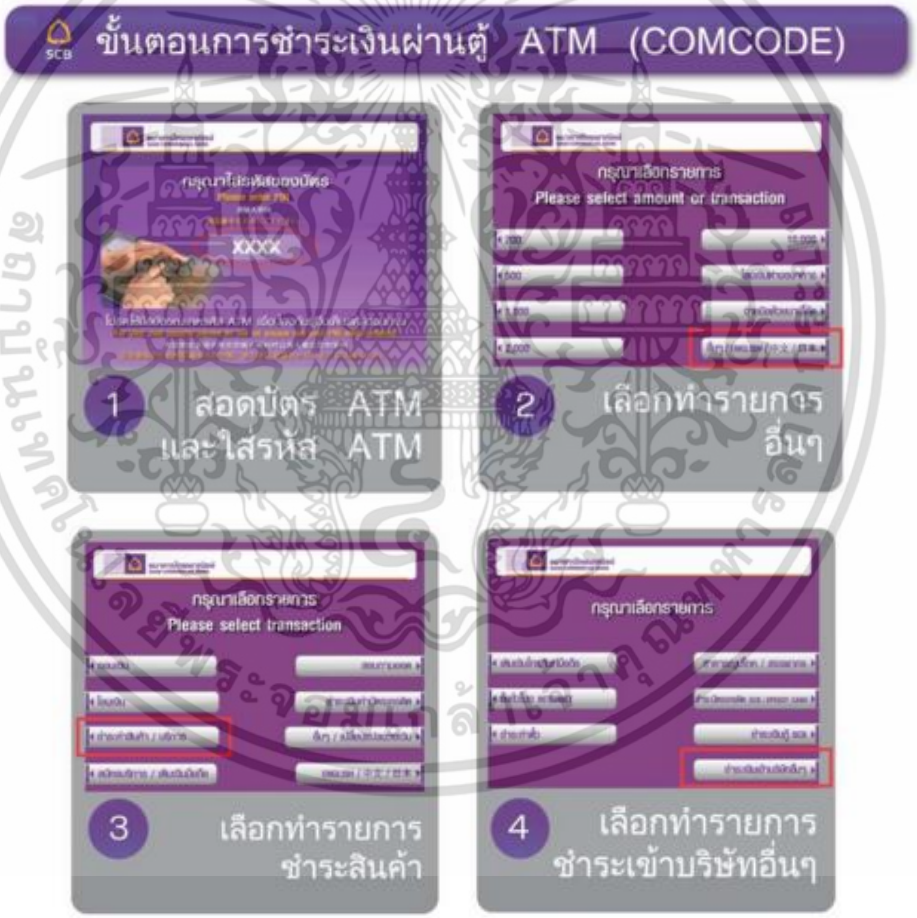

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

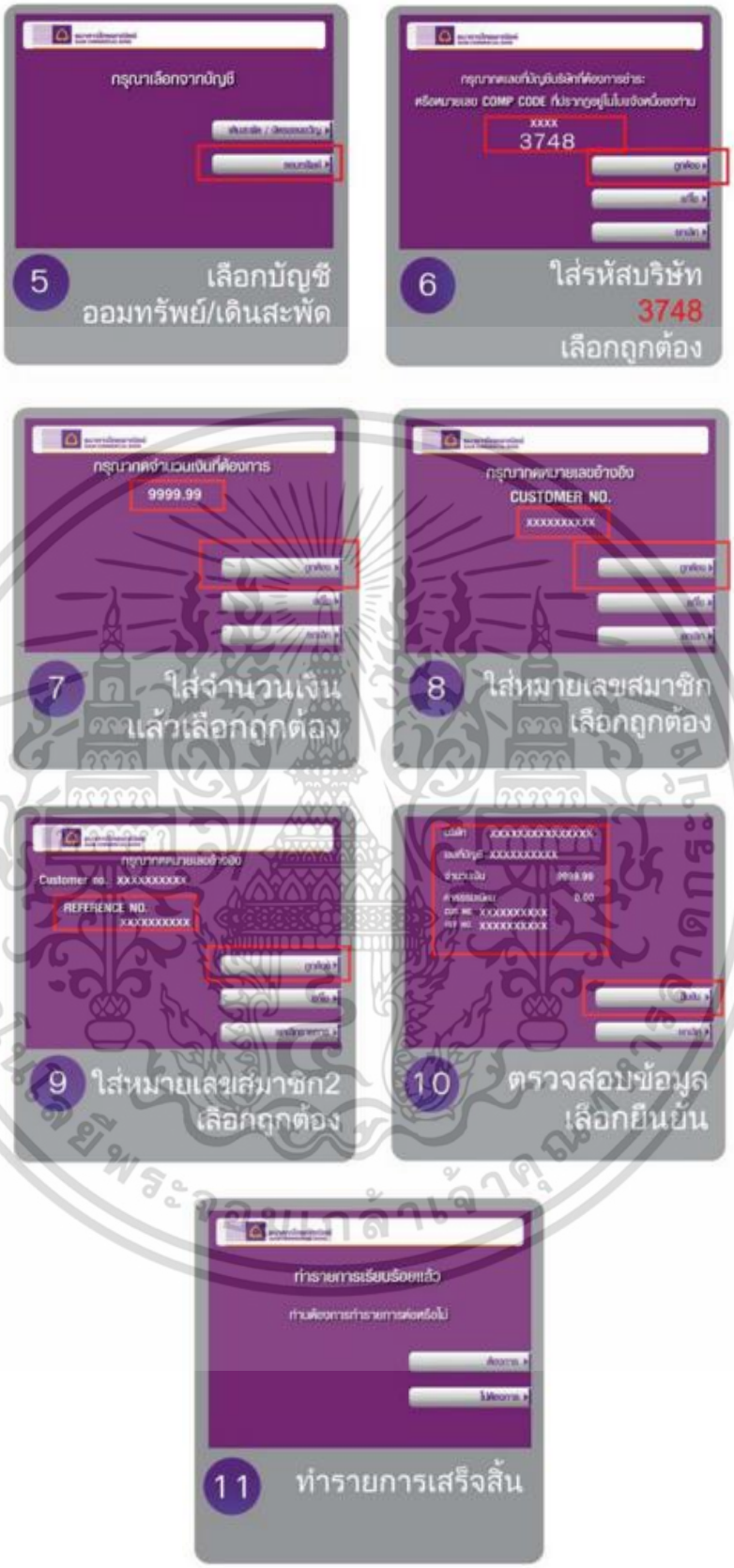

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างวิธีการดูรหัสบริษัท (Comp Code) และรหัสการชำระเงิน (Ref.1) ที่ต้องใช้ทุกครั้งที่จะชำระผ่านตู้ ATM

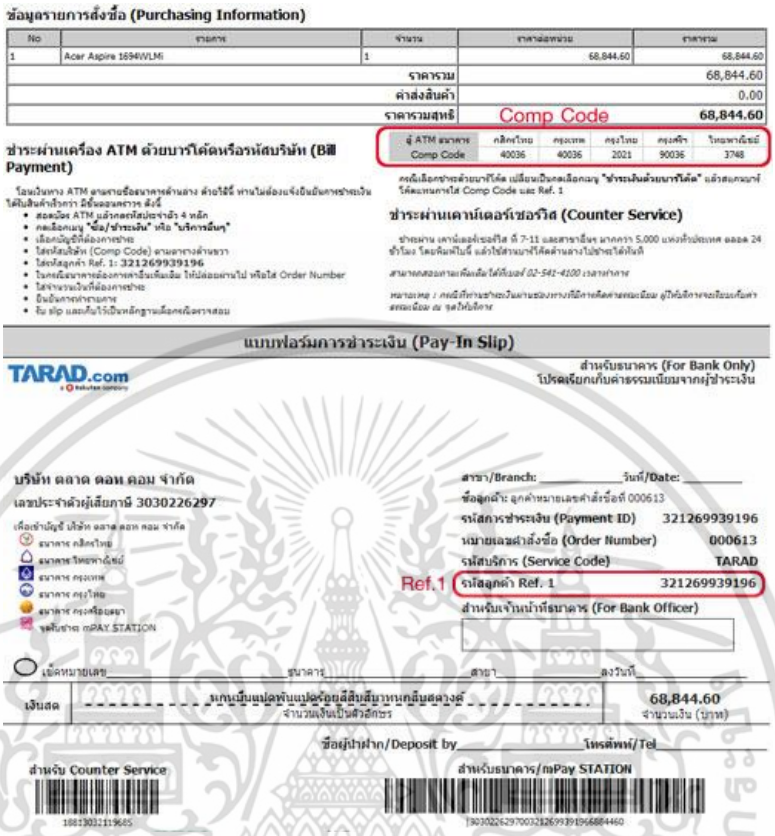

สำหรับขั้นตอนการชำระเงินผ่านตู้ ATM ด้วยรหัสบริษัท (Comp Code) จะแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ตามแต่ว่าได้ใช้บริการของตู้ ATM ของธนาคารไหน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.7.2 ตัวอย่างการชำระเงินผ่านตู้ ATM ของธนาคารต่างๆ ด้วย Comp Code

ธนาคาร	ชื่อบัญชี	รหัสบริษัท (Comp Code)
ไทยพาณิชย์	บริษัท ตลาด ดอท คอม จำกัด	3748
กสิกรไทย	บริษัท ตลาด ดอท คอม จำกัด	40036
กรุงเทพ	บริษัท ตลาด ดอท คอม จำกัด	40036
กรุงไทย	บริษัท ตลาด ดอท คอม จำกัด	2021
กรุงศรีอยุธยา	บริษัท ตลาด ดอท คอม จำกัด	90036

หมายเหตุ: ควรทำการที่ตู้ ATM ของธนาคารเดียวกับบัตร ATM, บัตรเดบิตเท่านั้น อาจมีค่าธรรมเนียมการชำระเงินขึ้นอยู่กับแต่ละธนาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3). ชำระผ่านระบบธนาคารออนไลน์ ธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ หรือ อิเล็กทรอนิกส์แบงกิง (Electronic Banking, Online banking, Internet banking)

ธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ หรือ อิเล็กทรอนิกส์แบงกิง คือ การประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับการให้บริการทำธุรกรรมทางการเงินต่างๆ ผ่านอุปกรณ์หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือ อินเทอร์เน็ตมีการให้บริการเช่น การฝากเงิน ถอนเงิน โอนเงิน หรือ สอบถามยอดเงิน เป็นต้น โดยในอนาคตการให้บริการของธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ ยังสามารถพัฒนาได้อีกเรื่อยๆ เพื่อรองรับความต้องการในการใช้บริการของผู้ใช้บริการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ ที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ทำให้เกิดความรวดเร็วและสะดวกสบายในการทำธุรกรรมมากขึ้นและประหยัด

ด้วยการล็อกอินเข้าสู่ระบบของ Internet Banking ที่คุณมีบัญชีอยู่ แล้วเลือกเมนู “ชำระค่าสินค้า” หรือ “Bill Payment” ระบุบริษัทผู้รับชำระ รหัสลูกค้า (Customer No./Ref.1) และจำนวนเงิน

รูปที่ 2.7.26 ตัวอย่างผู้ให้บริการ Internet Banking ในประเทศไทย

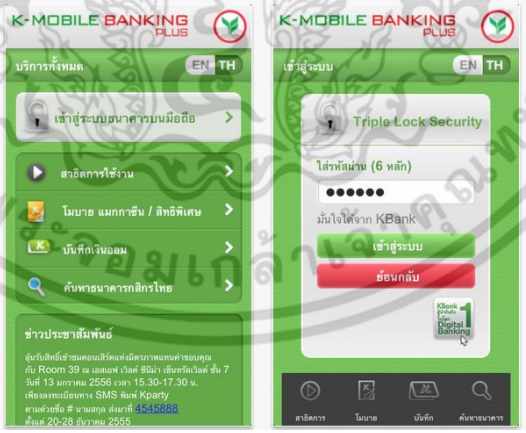

รูปที่ 2.7.27 ตัวอย่างหน้าแอพพลิเคชั่น Internet Banking ของธนาคารกสิกรไทย

การติดต่อขอใช้บริการ Bill Payment

ปัจจุบันมีธนาคารที่ให้บริการชำระเงินค่าสินค้ารูปแบบนี้มากมาย ตัวอย่าง ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารกรุงเทพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ธนาคารกสิกรไทย (ธนาคารกสิกรไทย, 2559)

เอกสารประกอบการสมัคร

1. ใบสมัครบริการ
2. สำเนาหนังสือรับรองกระทรวงพาณิชย์ ออกไม่เกิน 1 เดือน
3. สำเนาบัตรประชาชนผู้สมัคร หรือผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคล

เงื่อนไขการใช้บริการ

ต้องมีบัญชีเงินฝากกระแสรายวันหรือบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารกสิกรไทยเพื่อใช้ในการรับเงิน

วิธีการสมัคร/เปิดใช้บริการ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ผู้ดูแลความสัมพันธ์ลูกค้า หรือ K-BIZ Contact Center 0 2888 8822

2) ธนาคารกสิกรไทย (ธนาคารกรุงไทย, 2559)

เวลาให้บริการ

ให้บริการทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง บริการชำระค่าสินค้าและบริการแบบ Real Time ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (Page-2-Page)

วิธีการสมัคร/เปิดใช้บริการ

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่ธนาคารกรุงไทยทุกสาขาทั่วประเทศ หรือ Call Center 0-2111-1111 (www.contactcenter.ktb.co.th)

3) ธนาคารไทยพาณิชย์ (ธนาคารไทยพาณิชย์, 2559)

ช่องทางให้บริการ

1. สาขาธนาคาร
2. ตู้ ATM ไทยพาณิชย์
3. ตู้ฝากเงินสดอัตโนมัติ (CDM)
4. ธนาคารออนไลน์ >www.scbeasy.com
5. SCB Call Center 02-777-7777

วิธีการสมัคร/เปิดใช้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่ธนาคารไทยพาณิชย์ทุกสาขาทั่วประเทศ หรือ Call Center 0-2777-7777

4) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2559)

<u>วิธีการสมัคร/เปิดใช้บริการ</u>

Krungsri CashLink Call 0 2626 2626 กด 3 กด 3

5) ธนาคารกรุงเทพ

บริการบิซ ไอแบงก์กิ้ง สำหรับลูกค้าธุรกิจของธนาคารกรุงเทพ ผู้ใช้ต้องเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนการค้าและมีบัญชีเงินฝากสะสมทรัพย์ หรือบัญชีเงินฝากกระแสรายวันในนามของนิติบุคคลกับธนาคารกรุงเทพ (ธนาคารกรุงเทพ, 2559)

<u>วิธีการสมัคร/เปิดใช้บริการ</u>

1. รับใบคำขอใช้บริการบิซ ไอแบงก์กิ้ง สามารถรับใบคำขอใช้บริการบิซ ไอแบงก์กิ้ง ที่ธนาคารกรุงเทพทุกสาขา (เฉพาะสาขาที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น)

2. เตรียมเอกสาร

ก. เอกสารของนิติบุคคล

- หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่ลงนามและวันที่รับรองความถูกต้องโดยเจ้าพนักงานของกระทรวงพาณิชย์ ไม่เกิน 30 วัน

- รายงานการประชุมคณะกรรมการ แจ้งความประสงค์ขอใช้บริการบิซ ไอแบงก์กิ้ง ประเภทบัญชี จำนวนและหมายเลขบัญชีที่ต้องการลงทะเบียน และกำหนดผู้บริหารระบบ (Super User) ในกรณีสมัครใช้บริการบิซ ไอแบงก์กิ้ง พร้อมประทับตราของนิติบุคคล (ถ้ามี) รวมทั้งลงนามรับทราบ และรับรองเนื้อหาของรายงานการประชุมโดยผู้มีอำนาจฯตามเงื่อนไขในหนังสือรับรองการจดทะเบียน

- บัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของนิติบุคคล

- สมุดคู่ฝากบัญชีเงินฝากสะสมทรัพย์ บัญชีเงินฝากประจำ เช็ค/ใบขอเช็ค หรือใบเสร็จรับเงินสินเชื่อนิติบุคคล (กรณีขอใช้บริการกับบัญชีสินเชื่อ) ทุกบัญชีที่ระบุในใบคำขอใช้บริการบิซ ไอแบงก์กิ้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. เอกสารแสดงตนของกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการ

- บัตรประจำตัวประชาชน
- บัตรสำคัญอื่นที่ทางราชการออกให้ชนิดมีรูปและหมายเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก
- หนังสือเดินทาง (Passport) กรณีเป็นชาวต่างชาติ

หมายเหตุ

- เอกสารแสดงตนต้องเป็นเอกสารที่ยังไม่หมดอายุ
- หากมีการเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขข้อมูลในคำขอใช้บริการฯ และเอกสารประกอบให้ผู้ขอใช้บริการ ลงนามกำกับการแก้ไขทุกตำแหน่งพร้อมประทับตราบริษัท
- เอกสารทั้งหมดต้องใช้ฉบับจริงพร้อมชุดถ่ายสำเนาที่ลงนามรับรองสำเนาถูกต้องทุกหน้า

3. สมัครใช้บริการบิซ ไอแบงก์กิ้ง โปรดนำใบคำขอใช้บริการบิซ ไอแบงก์กิ้งที่กรอกรายละเอียดแล้วพร้อมเอกสารไปติดต่อธนาคารกรุงเทพที่เปิดบัญชีไว้ เพื่อลงลายมือชื่อต่อหน้าเจ้าหน้าที่ธนาคาร

4. ธนาคารจะแจ้งผลการอนุมัติให้ทราบภายใน 7 วันทำการ (สำหรับผู้สมัครในสาขาต่างจังหวัด ธนาคารอาจแจ้งผลการอนุมัติให้ทราบนานกว่า 7 วัน) พร้อมกับส่งเอกสารและอุปกรณ์ในการใช้บริการให้ผู้บริหารระบบ (Super User) ตามรายการดังต่อไปนี้

- อีเมลแจ้งรหัสประจำตัวผู้ขอใช้บริการ (Company ID) และรหัสประจำตัวผู้บริหารระบบ (Super User ID)
- ไปรษณีย์ลงทะเบียนแจ้งรหัสลับแรกเข้า (PIN)
- แจ้งผู้บริหารระบบ (Super User) หรือผู้รับมอบฉันทะให้ติดต่อรับคู่มือการใช้บริการ และเครื่องโทเค็นจากสาขาที่สมัครใช้บริการ

ข้อดีของการใช้ Internet Banking

- ใช้บริการได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ
- อำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้ มีความรวดเร็วในการให้บริการ
- เป็นบริการที่มีประสิทธิภาพ และมีบริการเสริมต่างๆ มากมาย

ข้อเสียของการใช้ Internet Banking

- ความปลอดภัยของระบบที่ยังมีปัญหาอยู่
- ผู้ใช้งานอาจไม่เข้าใจระบบ ไม่คุ้นกับการใช้เทคโนโลยีในการใช้บริการ
- ขั้นตอนการสมัครยังยุ่งยากและใช้เวลานาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2.4 บริการโอนเงิน

บริการโอนเงินมีหลากหลายประเภท ซึ่งอาจแบ่งได้ตามลักษณะสำคัญ ดังนี้

- จำนวนเงินสูงสุดที่โอนได้ แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. การโอนเงินรายย่อยระหว่างธนาคาร (ORFT)
2. การโอนเงินผ่านระบบบาทเนต (BAHTNET) ซึ่งไม่มีการกำหนดจำนวนเงินโอนสูงสุด

- ปริมาณธุรกรรมการโอน แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. การโอนเงินทีละรายการ (Single Payment) เช่น ORFT
2. การโอนเงินทีละหลายรายการ (Bulk Payment) ซึ่งมีปริมาณธุรกรรมมาก ความถี่แน่นอน และมีการทำข้อตกลงไว้ล่วงหน้า ได้แก่ การหักเงินจากบัญชีอัตโนมัติ (Debit Transfer) และการนำเงินเข้าบัญชีอัตโนมัติ (Credit Transfer)

- ที่อยู่ของผู้รับเงิน แบ่งเป็นการโอนภายในประเทศ และการโอนระหว่างประเทศ

1. การโอนเงินรายย่อยระหว่างธนาคาร (ORFT: On-line Retail Funds Transfer)

เป็นบริการที่ผู้โอนเงินสามารถโอนเงินให้ผู้รับเงินที่มีบัญชีอยู่ต่างธนาคารได้ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ เครื่อง ATM เคาน์เตอร์สาขาธนาคาร หรือบริการ Internet banking โดยผู้รับเงินจะสามารถเบิกเงินในบัญชีได้ทันทีภายหลังจากที่ผู้โอนเงินทำรายการสำเร็จ

ทั้งนี้ การโอนเงินผ่านบริการดังกล่าว จะใช้ได้เฉพาะในกลุ่มของธนาคารที่เป็นสมาชิกของแต่ละระบบเท่านั้น

รูปที่ 2.7.28 บริการการโอนเงินรายย่อยระหว่างธนาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 โอนผ่านเครื่อง ATM หรือเรียกว่า ATM ORFT

ผู้โอนเงินสามารถทำรายการโอนเงินให้ผู้รับโอนเงินด้วยบัตร ATM ที่เครื่อง ATM ของธนาคารที่ผู้โอนเงินหรือผู้รับโอนเงินมีบัญชีอยู่ โดยระบุหมายเลขบัญชีผู้รับโอน และจำนวนเงินที่จะโอนซึ่งสูงสุดไม่เกิน 30,000 บาทต่อครั้ง แล้วผู้โอนจะได้ ATM Slip เก็บไว้เป็นหลักฐาน และบางธนาคารจะแจ้งผู้รับโอนทาง SMS ด้วย

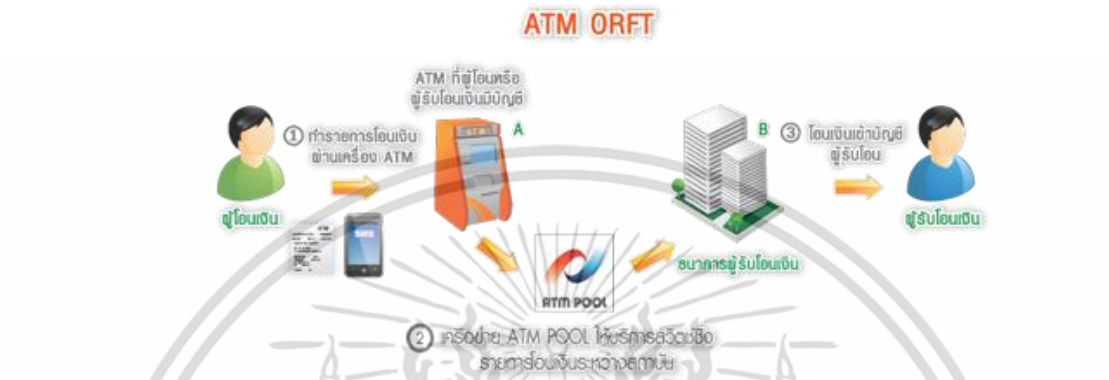

รูปที่ 2.7.29 ขั้นตอนการโอนผ่านเครื่อง ATM

1.2 โอนผ่านเคาน์เตอร์สาขาของธนาคาร หรือเรียกว่า Counter ORFT

ผู้โอนเงินสามารถทำรายการโอนเงินที่เคาน์เตอร์สาขาของธนาคารที่เปิดให้บริการ โดยผู้โอนเงิน ไม่จำเป็นต้องมีบัญชีเงินฝากกับธนาคารนั้นก็ได้ ซึ่งโอนได้สูงสุดไม่เกิน 100,000 บาทต่อครั้งแล้ว

ผู้โอนจะได้ใบบันทึกรายงานโอนเงิน (Pay-in Slip) เก็บไว้เป็นหลักฐาน

รูปที่ 2.7.30 ขั้นตอนการโอนผ่านเคาน์เตอร์สาขาของธนาคาร

รายชื่อธนาคารที่ให้บริการ

เคาน์เตอร์สาขาของธนาคาร (Counter ORFT) มีกว่า 6,000 เคาน์เตอร์ เป็นบริการที่ลูกค้าผู้โอน ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีบัญชีเงินฝากกับธนาคาร ทำรายการโอนเงินสูงสุด ไม่เกิน 100,000 บาท จากธนาคารผู้โอนไปยังบัญชีผู้รับโอนที่มีบัญชีอยู่ ณ สาขาของธนาคารทั้งสิ้น 16 ธนาคาร (ITMX, 2554)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.7.3 รายชื่อธนาคารที่ให้บริการโอนเงิน ORFT

รหัส	ชื่อธนาคาร, ที่อยู่ และเว็บไซต์	ข้อมูลการติดต่อ
002 (1)	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) BANGKOK BANK PUBLIC COMPANY LIMITED (BBL) http://www.bangkokbank.com	โทร. 0-2231-4333 โทรสาร 0-2236-8281-2
004 (2)	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) KASIKORNBANK PUBLIC COMPANY LIMITED (KBANK) http://www.kasikornbank.com	โทร. 0-2470-1122 โทรสาร 0-2470-1144
006 (3)	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED (KTB) http://www.ktb.co.th	โทร. 0-2255-2222 โทรสาร 0-2255-9380
011 (4)	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) TMB BANK PUBLIC COMPANY LIMITED (TMB) http://www.tmbbank.com	โทร. 0-2299-1111 โทรสาร 0-2273-7121
014 (5)	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) SIAM COMMERCIAL BANK PUBLIC COMPANY LIMITED (SCB) http://www.scb.co.th	โทร. 0-2544-5678 โทรสาร 0-2937-7454
017 (6)	ธนาคารซิตี้แบงก์ CITIBANK, N.A. (CITI) , BANGKOK BRANCH http://www.citibank.co.th	โทร. 0-2788-2000 โทรสาร 0-2937-7454
020 (7)	ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน) STANDARD CHARTERED BANK (THAI) PUBLIC COMPANY LIMITED (SCBT) http://www.standardchartered.co.th	โทร. 0-2233-2111 โทรสาร 0-2236-1968
022 (8)	ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน) CIMB THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED (CIMBT) http://www.cimbthai.com	โทร. 0-2636-8000, 0-2626-7000 โทรสาร: 0-2657-3333
024 (9)	ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) UNITED OVERSEAS BANK (THAI) PUBLIC COMPANY	โทร. 0-2343-3000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	LIMITED (UOBT) http://www.uob.co.th	
025 (10)	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) BANK OF AYUDHYA PUBLIC COMPANY LIMITED (BAY) http://www.krungsri.com	โทร. 0-2296-2000 โทรสาร 0-2683-1484
030 (11)	ธนาคารออมสิน GOVERNMENT SAVING BANK (GSB) http://www.gsb.or.th	โทร. 0-2299-8000
034 (12)	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร BANK FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURAL COOPERATIVES (BAAC) http://www.baac.or.th	โทร. 0-2280-0180
065 (13)	ธนาคารธนชาต จำกัด (มหาชน) THANACHART BANK PUBLIC COMPANY LIMITED (TBANK) http://www.thanachartbank.co.th	โทร. 0-2655-9152-3 โทรสาร 0-2655-9181
066 (14)	ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ISLAMIC BANK OF THAILAND (IBANK) http://www.ibank.co.th	โทร. 02-204-2763, 02-204-1557 , 02-650-6999 ต่อ 2242-2243 โทรสาร 0-2204-1556
071 (15)	ธนาคารไทยเครดิต เพื่อรายย่อย จำกัด (มหาชน) THAI CREDIT RETAIL BANK PUBLIC COMPANY LIMITED (TCRB) http://www.tcrbank.com	โทร. 0-2697-5454 โทรสาร 0-2642-3122
073 (16)	ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) LAND AND HOUSES BANK PUBLIC COMPANY LIMITED (LHBANK) http://www.lhbank.co.th	โทร. 0-2677-7111 โทรสาร 0-2677-7208

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 โอนผ่าน Internet banking หรือ Internet ORFT

ผู้โอนเงินสามารถทำรายการโอนเงินผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้โอนเงินต้องเปิดบัญชีธนาคารไว้ ซึ่งโอนได้สูงสุด 100,000 บาทต่อครั้ง และยืนยันการทำรายการด้วยการระบุรหัส OTP (One-Time Password) ที่ธนาคารแจ้งทาง SMS ในแต่ละครั้ง

ข้อดีของการใช้บริการโอนเงิน ORFT

ตารางที่ 2.7.4 ข้อดีของการใช้บริการโอนเงิน ORFT

โอนเงิน ATM ORFT	- ผู้โอนสามารถทำรายการจากเครื่อง ATM ได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปโอนเงินที่สาขาธนาคาร และไม่ต้องเสียเวลารอคิวหรือรอวัน/เวลาที่ธนาคารเปิดทำการ - เป็นวิธีโอนเงินที่ปลอดภัย ไม่ต้องเสี่ยงกับการที่ต้องพกพาเงินสดไปที่ธนาคาร - ค่าธรรมเนียมเท่ากันทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการโอนเงินภายในจังหวัดเดียวกันหรือข้ามจังหวัด
โอนเงิน Counter ORFT	ผู้โอนเงินไม่จำเป็นต้องเปิดบัญชีกับธนาคาร โดยสามารถใช้บริการที่ธนาคารใดก็ได้ที่เป็นสมาชิกในระบบ
โอนเงิน Internet ORFT	- ผู้โอนสามารถทำรายการโอนได้ตลอด 24 ชั่วโมงจากสถานที่ใดก็ได้ที่สามารถเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปโอนเงินที่สาขาธนาคาร และไม่ต้องเสียเวลารอคิวหรือรอวัน/เวลาที่ธนาคารเปิดทำการ นอกจากนี้ ผู้โอนยังสามารถทำรายการเพื่อสั่งโอนล่วงหน้าหรือสั่งโอนที่มีความถี่เป็นประจำได้ - เป็นวิธีโอนเงินที่ปลอดภัย ไม่ต้องเสี่ยงกับการที่ต้องพกพาเงินสดไปที่ธนาคาร - เรียกดูประวัติและรายละเอียดการโอนย้อนหลังได้

ข้อควรระวังในการใช้บริการโอนเงิน ORFT

- ควรตรวจสอบเลขที่บัญชีผู้รับเงิน ชื่อผู้รับเงิน และจำนวนเงินที่โอนให้ถูกต้องก่อนยืนยันการทำรายการ

- ควรศึกษาเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนเงินสูงสุดที่โอนได้ต่อครั้ง และค่าธรรมเนียมในการใช้บริการผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ช่องทางได้อย่างเหมาะสม และประหยัดค่าธรรมเนียมได้มากที่สุด เช่น ATM ORFT สามารถทำรายการโอนเงิน ครั้งละไม่เกิน 30,000 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรณีต้องการโอนเงินเกินกว่า 30,000 บาท สามารถทำรายการหลาย ๆ ครั้งได้ (เช่น ต้องการโอนเงิน 60,000 บาท สามารถทำรายการ 2 ครั้ง มีค่าธรรมเนียมครั้งละ 35 บาท รวมเป็น 70 บาท) อย่างไรก็ดี บัตรเอทีเอ็มหรือบัตรเดบิตแต่ละใบมีการกำหนดจำนวนเงินโอนสูงสุดที่โอนได้ต่อวันแตกต่างกันไป

- กรณีใช้บริการการโอนผ่าน Internet Banking ควรตรวจสอบเลขที่บัญชีซึ่งปรากฏใน SMS ที่แจ้งรหัส OTP เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นหมายเลขบัญชีที่ต้องการโอน ก่อนทำรายการโอน รวมทั้งควรมีการอัพเดท Anti-virus software อยู่เสมอ

2. การโอนเงินรายใหญ่ผ่านระบบบาทเนต (BAHTNET)

BAHTNET หรือ Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network เป็นเครือข่ายการโอนเงินมูลค่าสูงทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กับผู้ใช้บริการซึ่งส่วนใหญ่เป็นธนาคารพาณิชย์ เปิดให้บริการทุกวันทำการธนาคารตั้งแต่เวลา 8.30 น. - 17.30 น.

ธปท. ได้พัฒนาระบบบาทเนตขึ้นเพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการรองรับการพัฒนาตลาดการเงินของประเทศ และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ รวมถึงลดความเสี่ยงและต้นทุนในการโอนเงินของสถาบันการเงิน นอกจากนี้ ระบบบาทเนตให้บริการโอนเงินแก่บริษัทและบุคคลทั่วไปด้วย

ผู้เกี่ยวข้องกับระบบบาทเนต ประกอบไปด้วย 3 ส่วนคือ

- สถาบันที่เป็นสมาชิกของระบบบาทเนต ซึ่งประกอบไปด้วย ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินพิเศษของรัฐ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หน่วยงานภาครัฐ บริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด และส่วนงานภายในของ ธปท.
- ลูกค้าองค์กรและบุคคลทั่วไป ที่สั่งให้ธนาคารโอนเงินผ่านระบบบาทเนตหรือรับโอนเงิน
- ธปท. มีฐานะเป็นเจ้าของและผู้ให้บริการระบบบาทเนตแก่ผู้ใช้บริการบาทเนต

บริการโอนเงินบาทเนต ที่ลูกค้าองค์กรและบุคคลทั่วไปสามารถใช้บริการได้ ได้แก่

2.1 การโอนเงินระหว่างธนาคาร (หรือที่เรียกว่าการโอนเงินเพื่อบุคคลที่สาม)

เป็นการโอนเงินที่ผู้โอนสั่งให้ธนาคารของตน (ธนาคาร A) โอนเงินผ่านระบบบาทเนตเข้าบัญชีผู้รับเงินซึ่งเป็นลูกค้าของอีกธนาคารหนึ่ง (ธนาคาร B) ซึ่งไม่มีการกำหนดจำนวนเงินโอนขั้นต่ำหรือสูงสุดที่สามารถโอนได้ในแต่ละครั้ง ขั้นตอนหลังจากผู้โอนสั่งโอนแล้ว คือ ธนาคาร A ส่งคำสั่งโอนเงินไปที่ ธปท. เพื่อให้ ธปท. ดำเนินการโอนเงินจากบัญชี A ไปบัญชี B และยืนยันการทำรายการทันที (realtime) หลังจากนั้น ธนาคาร B ก็จะโอนเงินเข้าบัญชีผู้รับที่ฝากไว้กับธนาคาร B ต่อไป ทั้งนี้ ผู้รับเงินจะยังไม่ได้รับเงินจากธนาคาร B ในทันที แต่จะได้รับเงินโอนดังกล่าวภายในวันเดียวกัน ขึ้นกับระยะเวลาในการดำเนินการของธนาคารผู้โอนเงินและธนาคารผู้รับเงินซึ่งต่างกันสำหรับแต่ละธนาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.7.31 ขั้นตอนการการโอนเงินเพื่อบุคคลที่สาม

2.2 การชำระราคาหลักทรัพย์

เป็นบริการโอนเงินสำหรับองค์กร/บริษัท/บุคคลทั่วไปที่ประสงค์จะชำระราคาในการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่มีจำนวนมากกว่า 1 ล้านหุ้นหรือมีมูลค่ามากกว่า 3 ล้านบาท โดยชำระราคาผ่านบริการของบริษัท สำนักหักบัญชี (ประเทศไทย) จำกัด (Thailand Clearing House: TCH) ซึ่งมีระบบงานที่เชื่อมโยงกับระบบบาทเนต โดยมีขั้นตอนคือผู้ที่ตกลงซื้อขายหลักทรัพย์ และต้องการจะชำระราคาผ่านระบบบาทเนต โดยแจ้งกับ Broker ของตนเพื่อจะได้ส่งข้อมูลไปให้ TCH ส่งคำสั่งโอนเงินไปที่ ธปท. โดยแจ้งให้โอนเงินจากบัญชีผู้ซื้อที่ธนาคาร A ไปยังบัญชีผู้ขายที่ธนาคาร B เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ธปท. ก็จะโอนเงินจากบัญชีธนาคาร A ไปบัญชีธนาคาร B และยืนยันการทำรายการกับธนาคาร A และธนาคาร B

รูปที่ 2.7.32 ขั้นตอนการการชำระราคาหลักทรัพย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อดีของการใช้บริการโอนเงินบาทเนต

- เป็นระบบงานที่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่รัดกุม
- รองรับการโอนเงินมูลค่าสูง โดยไม่จำกัดจำนวนเงินสูงสุดที่โอนได้
- ค่าธรรมเนียมกรณีโอนเงินมูลค่าสูงผ่านระบบบาทเนตจะถูกกว่าการโอนเงินประเภทอื่น

ข้อควรระวังในการใช้บริการโอนเงินบาทเนต

แม้ว่าขั้นตอนการโอนเงินผ่านระบบบาทเนตระหว่าง ธปท. กับธนาคารพาณิชย์จะมีผลสมบูรณ์ทันที (real time) แต่ขั้นตอนที่ธนาคารพาณิชย์โอนเงินเข้าบัญชีลูกค้านั้นอาจใช้เวลาในการดำเนินการอยู่บ้าง ผู้รับโอนจึงยังไม่ได้รับเงินในทันที แต่จะได้รับเงินภายในวันเดียวกัน ทั้งนี้ ขึ้นกับระยะเวลาในการดำเนินการของธนาคารผู้โอนเงินและธนาคารผู้รับเงินแต่ละแห่ง

3. การหักเงินจากบัญชีบุคคลอื่นอัตโนมัติ (Debit Transfer/Direct Debit) และการนำเงินเข้าบัญชีบุคคลอื่นอัตโนมัติ (Credit Transfer/Direct Credit)

การหักเงินและนำเงินเข้าบัญชีบุคคลอื่นอัตโนมัติ เป็นระบบงานที่ธนาคารให้บริการแก่ลูกค้าในการโอนเงินให้กับบุคคลอื่น หรือเรียกเก็บเงินจากบุคคลอื่น ซึ่งมีลักษณะที่เหมือนกัน คือ มีมูลค่าการโอนเงินไม่สูง แต่มีปริมาณรายการมาก และมีรอบการชำระเงินแน่นอน (Bulk Payment)

3.1 การหักเงินจากบัญชีบุคคลอื่นอัตโนมัติ (Debit Transfer/Direct Debit)

เป็นบริการสั่งโอนเงิน (เรียกเก็บเงิน) จากบัญชีผู้จ่ายเงินเข้าบัญชีลูกค้าของธนาคาร (ผู้รับชำระ) เพื่อรับชำระค่าซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าเบี้ยประกันชีวิต ค่าใช้จ่ายบัตรเครดิต ค่าผ่อนชำระ ค่าซื้อหลักทรัพย์ ค่าสมาชิก ซึ่งในปัจจุบันมีเฉพาะบริการภายในธนาคารเดียวกัน (Inhouse Direct Dedit) เท่านั้น ยังไม่มีบริการระหว่างธนาคาร

ขั้นตอนการใช้บริการ

ผู้รับชำระเงิน (หรือเจ้าหนี้/Biller) ซึ่งเป็นผู้ส่งคำสั่งเรียกเก็บเงินจะต้องสมัครขอใช้บริการ Direct Debit กับธนาคาร และผู้จ่ายเงินก็ต้องสมัครและให้ความยินยอมให้ธนาคารหักบัญชีเงินฝากเมื่อถึงรอบการชำระเงิน ผู้รับชำระเงินจะส่งข้อมูลการเรียกเก็บเงิน (เช่น จำนวนเงิน วันที่ครบกำหนดชำระเงิน) ให้แก่ธนาคาร และแจ้งผู้จ่ายเงินให้ทราบ เมื่อถึงวันที่ชำระเงิน ธนาคารก็จะหักเงินจากบัญชีผู้จ่ายเงินและนำเงินเข้าบัญชีของผู้รับชำระเงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.7.33 การทำงานของบริการหักเงินจากบัญชีบุคคลอื่นอัตโนมัติ

3.2 การนำเงินเข้าบัญชีอัตโนมัติ (Credit Transfer/Direct Credit)

เป็นบริการสั่งโอนเงินจากบัญชีลูกค้าของธนาคารซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบริษัท/ห้างร้าน (ผู้จ่าย) เพื่อโอนเงินเข้าบัญชีผู้รับเงิน ซึ่งอาจมีบัญชีอยู่ภายในธนาคารเดียวกันหรือต่างธนาคารกันก็ได้ เช่น เงินเดือนค่าจ้าง บำเหน็จบำนาญ เงินปันผล ดอกเบี้ย ค่าขายหลักทรัพย์

สามารถแบ่งประเภทบริการได้เป็น

1) บริการโอนเงินภายในธนาคารเดียวกัน (Inhouse Direct Credit) เป็นบริการโอนเงินที่ทั้งบัญชีผู้สั่งโอนและผู้รับโอนเป็นบัญชีของธนาคารเดียวกัน

2) บริการโอนเงินระหว่างธนาคาร หรือที่เรียกว่า Interbank Bulk Payment ซึ่งให้บริการระบบโดยบริษัท National ITMX เพื่อให้บริการโอนเงินกรณีที่ผู้โอนเงินและผู้รับเงินมีบัญชีอยู่กับคนละธนาคารกัน โดยปัจจุบันมีบริการ 2 ประเภท คือ เป็นการโอนเงินระหว่างธนาคารที่ผู้รับโอนจะได้รับเงินในวันเดียวกับที่ผู้โอนส่งคำสั่งโอนเงิน เป็นการโอนเงินระหว่างธนาคารที่ผู้รับโอนจะได้รับเงินในวันทำการถัดไปนับจากวันที่ผู้โอนส่งคำสั่งโอนเงิน • ITMX Bulk Payment Credit Transfer - Same Day • ITMX Bulk Payment Credit Transfer - Next Day

ขั้นตอนการใช้บริการ

ผู้จ่ายเงินซึ่งเป็นผู้ส่งคำสั่งโอนเงิน จะต้องสมัครขอใช้บริการนำเงินเข้าบัญชีอัตโนมัติ (Direct Credit) กับธนาคาร และตกลงจ่ายเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้รับชำระเงินโดยการโอนเงินเข้าบัญชี เมื่อถึงรอบการชำระเงิน ผู้จ่ายเงินจะส่งข้อมูลการโอนเงิน (เช่น เลขที่บัญชีและจำนวนเงินที่โอนให้ผู้รับชำระเงินแต่ละราย) ให้ธนาคารเพื่อให้หักเงินจากบัญชีผู้จ่ายเงินในวันครบกำหนดการชำระเงิน และนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากผู้รับชำระเงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

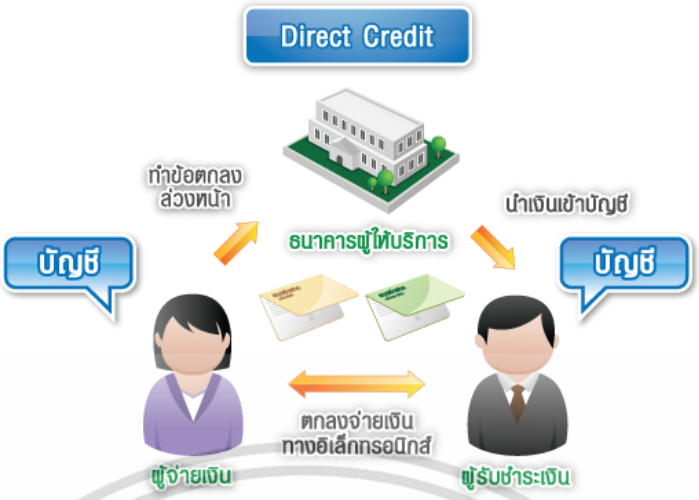

รูปที่ 2.7.34 การทำงายของบริการนำเงินเข้าบัญชีอัตโนมัติ

เงื่อนไขการใช้บริการ Debit Transfer/Credit Transfer

- บริษัท ห้างร้าน และประชาชนทั่วไป ที่ต้องการใช้บริการของระบบ จะต้องมีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ หรือกระแสรายวัน

- กรณีโอนเงินระหว่างธนาคาร สามารถใช้บริการ โดยทำข้อตกลงกับธนาคารพาณิชย์ที่เป็นสมาชิกของระบบ Bulk Payment เท่านั้น

- ช่วงเวลาการส่งข้อมูล อาจส่งข้อมูลล่วงหน้าหรือส่งข้อมูลในวันที่ถึงกำหนดเวลาการหักเงินหรือนำเงินเข้าบัญชีแล้วแต่ประเภทบริการ

- รูปแบบของข้อมูล ผู้ส่งข้อมูลต้องจัดทำตามรูปแบบของแต่ละธนาคารซึ่งมีรูปแบบไม่เหมือนกัน

ข้อดีของการใช้บริการ Debit Transfer/Credit Transfer

- ผู้โอนสามารถจัดทำกระแสเงินสด (cash flow) ได้ง่าย เพราะทราบจำนวนเงินที่แน่นอนและกำหนดเวลาชำระเงินล่วงหน้า และสามารถตรวจสอบรายการหักบัญชีได้จากสมุดคู่ฝากหรือ Statement

- ผู้ใช้บริการสามารถใช้ข้อมูลจากธนาคารเพื่อนำไปตรวจสอบและบันทึกบัญชี

- ไม่ต้องเสียเวลาในการเขียนเช็คหรือนำเงินสดไปชำระเงินที่เคาน์เตอร์ผู้ให้บริการ รับชำระเงิน (Bill Payment) เพิ่มความสะดวก ปลอดภัย ประหยัดเวลา และลดค่าใช้จ่าย

- ค่าธรรมเนียมการโอนเงินระหว่างธนาคารแบบ Bulk Payment ถูกกว่าการโอนเงินระหว่างธนาคารประเภทอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อควรระวังในการใช้บริการ Debit Transfer/Credit Transfer

- ควรศึกษาเงื่อนไขการให้บริการของธนาคารแต่ละแห่ง เช่น ค่าธรรมเนียม ช่วงเวลาที่ตัดเงิน/ได้รับเงิน วิธีการส่งข้อมูลให้กับธนาคาร

- กรณีที่ต้องการใช้บริการโอนเงินระหว่างธนาคาร ควรตรวจสอบว่าธนาคารของผู้โอนเงินและธนาคารผู้รับเงิน เป็นสมาชิกในระบบ Bulk Payment

4. การโอนเงินระหว่างประเทศ (Remittance)

การโอนเงินระหว่างประเทศ คือ การโอนเงินจากคนหนึ่งไปให้อีกคนหนึ่งที่อยู่คนละประเทศกัน ผ่านผู้ให้บริการที่เป็นสถาบันการเงินหรือบริษัทเอกชนที่เป็นตัวแทนผู้รับโอนเงิน เช่น บริษัท ไปรษณีย์ไทย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ซึ่งเชื่อมโยงกับระบบต่างประเทศ (เช่น Western Union, MoneyGram) เช่น การโอนเงินของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศกลับมาให้ครอบครัวในประเทศไทย หรือการโอนเงินจากพ่อแม่ในประเทศไทยไปให้บุตรที่ศึกษาในต่างประเทศ

ขั้นตอนการใช้บริการ

เริ่มจากลูกค้าสั่งโอนเงินและให้เงินผ่านตัวแทนผู้รับโอนเงิน (ตัวแทนฯ) ที่ตั้งอยู่ในประเทศต้นทาง จากนั้นตัวแทนฯ จะแจ้งเครือข่ายปลายทางของผู้รับโอนเงิน เพื่อให้เตรียมจ่ายเงินให้กับบุคคลที่ผู้โอนเงินแจ้งไว้ ทั้งนี้ ตัวแทนฯ ที่ตั้งอยู่ในประเทศทั้งสองประเทศอาจเป็นธนาคารหรือบริษัทเอกชนก็ได้

<u>ตัวอย่าง</u> สมชายไปทำงานที่ประเทศอังกฤษ และต้องการส่งเงินให้สมศรีและลูกที่ประเทศไทย จำนวน 1,000 ปอนด์สเตอริง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) สมชายติดต่อบริษัทรับโอนที่อยู่ในประเทศอังกฤษเพื่อใช้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ ในอัตราแลกเปลี่ยนและค่าธรรมเนียมที่บริษัทกำหนดไว้ โดยสมชายจะได้รับหลักฐานการโอนเงินเก็บไว้

2) บริษัทที่รับโอนที่ประเทศอังกฤษทำการแจ้งแก่เครือข่ายสาขาของผู้โอนเงินในประเทศไทยทราบ

3) สมชายแจ้งแก่สมศรีว่าได้โอนเงินให้แล้ว

4) สมศรีจะต้องนำหลักฐานตามที่บริษัท ฯ กำหนด เช่น หมายเลขอ้างอิงการโอนเงิน บัตรประจำตัวประชาชนไปแสดง เพื่อรับเงินเป็นเงินบาทจำนวนเทียบเท่ากับ 1,000 ปอนด์สเตอริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.7.35 ขั้นตอนการโอนเงินระหว่างประเทศ

ข้อดีของการใช้บริการ Remittance

มีความสะดวกในการใช้บริการ ไม่ต้องมีบัญชีเงินฝากกับสถาบันการเงิน และสามารถรับเงินได้รวดเร็วกว่าวิธีอื่น เช่น เช็คเดินทางต่างประเทศ ดราฟต์

ข้อควรระวังในการใช้บริการ Remittance

- ผู้โอนต้องไม่เปิดเผยข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการรับเงินให้แก่คนอื่นนอกจากผู้รับโอน เช่น รหัสหรือหมายเลขกำกับการโอนเงิน ชื่อผู้โอน ชื่อผู้รับโอน จำนวนเงินที่โอน ประเทศที่โอน เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้อื่นสวมรอยไปรับเงินแทน

- ผู้โอนควรโอนเงินให้แก่บุคคลที่รู้จักตัวตนเท่านั้น เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพซึ่งหลอกให้โอนเงิน โดยอ้างเหตุต่างๆ ให้รู้สึกรัก โลภ หรือสงสาร เช่น โอนให้คนที่รู้จักกันทางแชทรูม (Chat Room) โอนไปลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทนสูง ๆ หรือเพื่อเป็นค่าธรรมเนียมในการรับเงินก้อนใหญ่ (รางวัลลอตเตอรี่หรือเงินมรดก) หรือโอนเงินตามที่ได้รับแจ้งทางอีเมลจากคนรู้จักที่ขอความช่วยเหลือฉุกเฉิน

- ควรศึกษาค่าธรรมเนียมและเงื่อนไขต่าง ๆ ให้เข้าใจก่อนตัดสินใจเลือกใช้บริการ เนื่องจากค่าธรรมเนียมไม่ว่ากรณีรับเงิน (Inward Remittance) และส่งเงิน (Outward Remittance) อาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสกุลเงิน จำนวนเงินที่โอนหรือรับโอน และช่องทางการใช้บริการ เช่น เคาน์เตอร์ Internet Banking รวมทั้งอาจมีการกำหนดค่าธรรมเนียมขั้นต่ำด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2.5 เพย์พาล (PayPal)

รูปที่ 2.7.36 สัญลักษณ์ของ PayPal

PayPal คือ ธนาคารแห่งหนึ่งเป็นธนาคารที่อยู่ในรูปแบบออนไลน์หรือธนาคารในโลกอินเตอร์เน็ต ให้บริการเหมือนธุรกรรมการเงินผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตในประเทศไทย มีการรับเงินฝากเงิน และส่งเงินได้เหมือนกับธนาคารทั่วๆ ไป เพียงแต่จะมีการคิดค่าบริการในการรับส่งเงินดังกล่าว ซึ่งเป็นค่าธรรมเนียมที่ไม่แพงมากนัก (สำหรับการทำธุรกิจไม่ว่าเล็กหรือใหญ่) ไม่มีดอกเบี้ยให้ แต่ถ้าจะเทียบกับประโยชน์ที่เป็นดอกเบี้ยแล้ว ดอกเบี้ยของ PayPal จะแฝงอยู่ในรูปแบบของการอำนวยความสะดวก ดูแลการชำระเงินระหว่างลูกค้ากับคู่ค้า เช่น ถ้าลูกค้ามีการซื้อขายสินค้าจากเว็บไซต์ ebay โดยส่วนใหญ่แล้วทางผู้จำหน่ายจะระบุให้ผู้ซื้อชำระเงินผ่านทาง PayPal เมื่อใดก็ตามที่มีการทำธุรกรรมผ่าน PayPal ทาง PayPal ก็จะมีการรับประกันเงินที่จ่ายผ่านทาง PayPal ในกรณีที่เป็นผู้ซื้อ ถ้าลูกค้าไม่ได้รับสินค้าจากผู้จำหน่าย เมื่อมีการตรวจสอบหลักฐานแล้วปรากฏว่าผู้ซื้อไม่ได้เป็นผู้ผิด ทาง PayPal จะดำเนินการคืนเงินให้โดยหักค่าธรรมเนียมเล็กน้อยในการคืน แล้วทาง PayPal ก็จะไปไล่เบี้ยกับผู้จำหน่ายอีกทอดหนึ่ง ทำให้มีความปลอดภัยในการจ่ายเงินผ่านทาง PayPal

รูปที่ 2.7.37 แผนผังการใช้งาน Paypal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในกรณีของผู้จำหน่ายสินค้าก็เช่นกัน เมื่อมีปัญหากับผู้ซื้อก็จะมีการเปิดข้อโต้เถียงกันขึ้น ถ้าลูกค้าเป็นฝ่ายผู้จำหน่ายและทาง PayPal ได้ตรวจสอบแล้วว่าลูกค้าไม่ได้มีความผิดแต่อย่างใดทาง PayPal ก็จะดำเนินการจ่ายเงินให้ลูกค้าตามราคาสินค้าที่ลูกค้าจำหน่ายไปแล้ว ทำให้ลูกค้าเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือในการทำธุรกิจ สิ่งที่พิเศษอีกอย่างหนึ่งของ PayPal ก็คือบัญชีธนาคารของลูกค้าก็คืออีเมลของลูกค้านั่นเอง ซึ่งสามารถส่งเงินไปให้ผู้อื่นได้ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว PayPal กลายเป็นผู้นำในการชำระเงินออนไลน์ ซึ่งมีผู้สมัครใช้ PayPal ในการชำระเงินมากกว่า 153 ล้านบัญชีทั่วโลก และสามารถใช้สกุลเงินต่างๆ ได้มากถึง 18 สกุลเงินทั่วโลก PayPal ช่วยให้โลกอีคอมเมิร์ซสามารถชำระเงินที่แตกต่างกันได้ทุกสถานที่ ทุกสกุลเงินและภาษา

ข้อดีของการมีบัญชี Paypal

- สะดวก รวดเร็ว
- มีความปลอดภัยสูง
- โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารได้โดยตรง
- ผู้ขายเรียกสินค้าคืนจากผู้ซื้อได้ในกรณีที่ผู้ซื้อไม่ชำระเงินค่าสินค้า
- ผู้ซื้อเรียกเงินคืนได้กรณีที่ไม่ได้รับสินค้าจากผู้ขาย

ข้อเสียของการมีบัญชี Paypal

- ค่าธรรมเนียมค่อนข้างสูง
- หากมีเงินในบัตรเครดิตไม่เพียงพออาจโดน Limited Access ยุ่งยากในการแก้ไข
- สำหรับองค์กรจะเป็นปัญหาในเรื่องของการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายต่างๆ
- ในประเทศไทยเองยังไม่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย

การสร้างปุ่มฟังก์ชั่นของ PayPal บนเว็บไซต์

เว็บไซต์ต่างๆ สามารถเพิ่มระบบการชำระเงินของ PayPal ได้อย่างง่ายดาย ด้วยการสร้างปุ่มชำระเงินผ่านเว็บไซต์ของ PayPal เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งานระบบ (PayPal, 2559) ทั้งนี้ วิธีการสร้างนั้นต้องใช้ความรู้ด้านระบบฐานข้อมูลเพื่อแก้ไขโค้ด HTML บนเว็บไซต์นั้นๆ ซึ่งปุ่มฟังก์ชั่นของ PayPal มีดังนี้

- ปุ่มเพิ่มสินค้าลงในตระกร้า สำหรับการเลือกสินค้าหนึ่งรายการขึ้นไป แล้วดำเนินการชำระเงินในครั้งเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปุ่มซื้อทันที สำหรับการซื้อสินค้าครั้งละหนึ่งรายการอย่างรวดเร็ว เพียงคลิกครั้งเดียว

- ปุ่มซื้อบัตรของขวัญ การขายบัตรของขวัญในราคาที่กำหนดไว้หรือให้ลูกค้าเลือกราคาเอง

- ปุ่มบริจาค เพื่อให้ผู้ใช้งานส่งเงินบริจาคให้บริการที่กำหนดไว้โดยเว็บไซต์

- ปุ่มสมัครสมาชิก เสนอการบอกรับสมาชิกหรือการชำระเงินเป็นงวดอื่นๆ สำหรับสินค้า เช่น การบอกรับสมาชิกนิตยสาร หรือสมาชิกคลับ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2.6 เคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service)

รูปที่ 2.7.38 เคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service)

เคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service) คือบริการรับชำระค่าสินค้าและบริการ ตลอดจนบริการทางการเงินอื่น เช่น บริการเติมเงินมือถือออนไลน์, บริการจำหน่ายบัตรผ่านเข้าชมการแสดงต่างๆ, จำหน่ายตั๋วเครื่องบินทั้งเส้นทางในประเทศและระหว่างประเทศอย่างครบวงจร, เป็นตัวแทนขาย “ไมโครอินชัวรันส์” หรือกรมธรรม์สำหรับรายย่อย, บริการเติมเงินในบัตร Easy Pas, ระบบ Pay TV, บริการ “เติมบุญ”, ชำระสินค้าบนร้านค้าออนไลน์ โดยชำระได้ครั้งละไม่เกิน สามหมื่นบาท ด้วยระบบการชำระเงิน PaySbuy Payment Gateway ที่มีความปลอดภัย และสะดวกสบายยิ่งขึ้น (Mindphp, 2555)

บริษัท เคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service) จำกัด ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2537 เป็นบริษัทที่อยู่ในเครือเจริญโภคภัณฑ์ (C.P. GROUP) เป็นบริษัทแรกที่เป็นผู้ริเริ่มและเป็นผู้นำในธุรกิจตัวแทนรับชำระเงินค่า สินค้า และค่าบริการผ่านจุดให้บริการ ให้กับบริษัทฯชั้นนำมากกว่า 500 บริษัท อีกทั้งยังมีเป้าหมายเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนให้ร้าน 7-11 กลายเป็น “One Stop Service Shop” โดยในปัจจุบันทางบริษัทฯ มีเครือข่ายสาขาถึง 9,300 แห่ง อยู่ในร้านเซเว่น-อีเลฟเว่น (7-Eleven หรือ 7-11) กว่า 7,600 สาขา อีกเกือบ 2,000 สาขาอยู่ในห้างและร้านค้าชุมชน (ASTV ผู้จัดการรายวัน, 2557)

ร้านค้าหรือเว็บขายสินค้าออนไลน์ ก็สามารถให้ลูกค้าชำระสินค้าและบริการผ่าน เคาน์เตอร์เซอร์วิส ได้เช่นกัน

ข้อดีของการใช้เคาน์เตอร์เซอร์วิส

- ไม่ต้องแจ้งโอนเงิน
- ไม่จำเป็นต้องมีบัญชีธนาคาร
- จ่ายเงินได้ทุกที่ที่มีสัญลักษณ์เคาน์เตอร์เซอร์วิส หรือที่ร้าน 7-Eleven ใกล้บ้าน ทำให้สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง

ข้อเสียของการใช้เคาน์เตอร์เซอร์วิส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่ม 4% จากราคาสินค้าปกติ
- ต้องเสียค่าธรรมเนียมจากบริการเคาน์เตอร์เซอร์วิส ราคาขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการ

ติดต่อเคาน์เตอร์เซอร์วิส

ที่อยู่	เลขที่ 119 ชั้น 4-6 ซอยสาทร 5 ถนนสาทรใต้ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120
โทรศัพท์	02-6482254-59, Call service 0-2711-7788
โทรสาร	0-2679-0227
อีเมล์	rungthipcha@counterservice.co.th, worawanjit@counterservice.co.th
เว็บไซต์	www.counterservice.co.th

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.3 ปฏิทินออนไลน์

การให้บริการใช้ปฏิทินแบบออนไลน์ในปัจจุบันขึ้นอยู่กับระบบปฏิบัติการมือถือที่ใช้งาน ซึ่งปฏิทินออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากในขณะนี้ คือ Google Calendar ที่เชื่อมต่อกับระบบปฏิบัติการฟรีอย่างแอนดรอยด์ (Android) เท่านั้น สำหรับผู้ที่ไม่ได้ใช้ Android ก็สามารถใช้งานได้ด้วยบัญชี Google Drive หรือ G-Mail ได้เช่นกัน (Officemanner, 2557)

รูปที่ 2.7.39 สัญลักษณ์ของ Google Calendar

Google Calendar คืออีกหนึ่งบริการที่เป็นมากกว่าปฏิทินธรรมดาทั่วไปของ Google ที่สามารถจัดการระเบียบตารางเวลานัดหมายส่วนตัว และแบ่งปันเหตุการณ์บนปฏิทินให้กับผู้อื่นได้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน เพื่อนร่วมงานหรือแม้กระทั่งบุคลากรในองค์กร ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานกับเพื่อนร่วมงานได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนั้น Google Calendar ยังสามารถเชื่อมต่อหรือซิงค์ (Sync) ข้อมูลบนปฏิทินลงสู่โทรศัพท์มือถือ (Smartphone) ที่ใช้ระบบปฏิบัติการ Android ได้ ด้วยการซิงค์ทั้งหมดลงสู่แอพ “Calendar” บน Smartphone หลังจากที่ข้อมูลเหตุการณ์ต่างๆ ได้ซิงค์ลงสู่มือถือเรียบร้อยแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็สามารถดูข้อมูลเหตุการณ์ต่างๆ บนปฏิทินได้ด้วยแอพ “Calendar” ของโทรศัพท์มือถือ

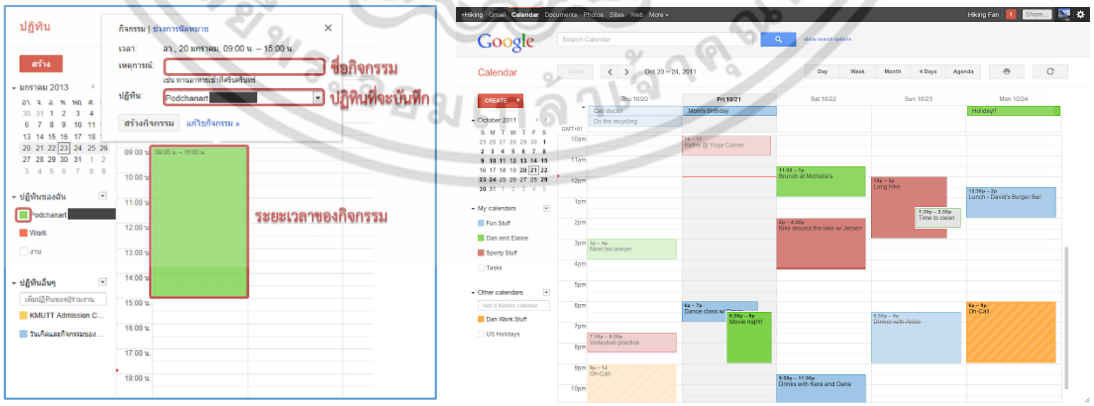

รูปที่ 2.7.40 การใช้งาน Google Calendar

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.7.41 เหตุการณ์ที่ถูกซิงค์เข้ากับแอพ “Calendar” บนมือถือเรียบร้อยแล้ว

ข้อดีของการใช้ Google Calendar

- ใช้งานง่าย และสะดวก จึงทำให้ผู้ที่เริ่มใช้งานเข้าใจได้ง่าย
- เป็นบริการออนไลน์ที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งต่างกับโปรแกรมในคอมพิวเตอร์ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อโปรแกรมเพิ่มมาติดตั้งใช้งาน
- โปรแกรมในคอมพิวเตอร์มีการแสดงกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ได้น้อย ซึ่งต่างจาก Google Calendar ที่แสดงตารางกิจกรรมได้หลายรูปแบบมากกว่า
- สามารถใช้งานได้ทุกที่ที่มีอินเตอร์เน็ตจึงทำให้สะดวกกว่าโปรแกรมที่อยู่ในคอมพิวเตอร์ซึ่งถ้าคอมพิวเตอร์เครื่องไหนไม่มีโปรแกรมก็จะใช้ไม่ได้
- มีการแจ้งเตือนผ่านทาง SMS บนมือถือ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม
- สามารถแบ่งปันตารางเวลากับบัญชีอื่นได้ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเป็นกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.4 สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนในการออกแบบระบบ

ข้อมูลข้างต้นเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่คาดว่าจะนำมาใช้ในโครงการโดยสามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

2.7.1 ช่องทางการสมัคร

ตารางที่ 2.7.5 การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของช่องทางการสมัครต่างๆ

ระบบฐานข้อมูล (Database system)	แบบสอบถามออนไลน์
ข้อดี	
สามารถสร้างระบบการสมัครหรือลงทะเบียนอบรมผูกเข้ากับเว็บไซต์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติได้ แสดงความเป็นมืออาชีพของการใช้งานระบบ และยังสามารถปรับแต่งรูปแบบได้ตามใจผู้สร้างอีกด้วย	ใช้งานง่าย ด้วยรูปแบบที่คุ้นเคยเช่นเดียวกับการใช้งานโปรแกรม Microsoft Office ซึ่งเป็นโปรแกรมพื้นฐานที่คนส่วนใหญ่ใช้เป็น เหมาะสำหรับการทำงานของอาสาสมัครที่ประกอบไปด้วยคนจากหลากหลายสาขา อายุ อาชีพ และยังเป็นวิธีการที่บางหลักสูตรใช้ในการรับสมัครอยู่แล้ว ได้แก่ หลักสูตรธรรมธุรกิจ และหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาสาสมัครเพื่อป้องกัน เตือนภัยและฟื้นฟูชุมชนในภาวะวิกฤต
ข้อเสีย	
ต้องพึ่งพาผู้ที่มีความสามารถในการเขียนคำสั่งด้วยระบบฐานข้อมูลลงบนเว็บไซต์ ทำให้ระบบมีความซับซ้อนสำหรับผู้ที่ไม่คุ้นเคย และที่สำคัญจากการสัมภาษณ์อาสาสมัครที่ทำหน้าที่ดูแลเว็บไซต์พบว่า เว็บไซต์ของมูลนิธิฯ ไม่ได้ถูกดูแลอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นช่องทางที่ไม่ค่อยมีผู้ใช้บริการ	ภาพลักษณ์ที่ดูไม่เป็นมืออาชีพเท่ากับการใช้ช่องทางการสมัครทางเว็บไซต์

ดังนั้น สรุปว่าการสมัครด้วยการใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นวิธีที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดอบรมมากกว่าระบบฐานข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2 ช่องทางการชำระเงิน

ตารางที่ 2.7.6 การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของช่องทางการชำระเงินต่างๆ

การชำระเงินผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet Payment)	**การชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Payment)**	**การชำระตามใบแจ้งหนี้ (Bill Payment)**	**เพย์พาล (PayPal)**	**เคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service)**
วิเคราะห์ข้อดี				
เป็นระบบผูกเข้ากับเว็บไซต์เหมาะสำหรับร้านค้าเพราะมีบริการเสริมที่อำนวยความสะดวกผู้ซื้อ เช่น ตะกร้าสินค้า สรุปยอดบัญชีคงเหลือ เป็นต้น	เป็นระบบตอบรับพฤติกรรมของผู้ใช้งานในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี จากความนิยมในการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างแพร่หลาย ที่อำนวยความสะดวกให้ผู้ชำระเงินได้	ไม่ต้องแจ้งยืนยันการชำระเงินหรือส่งหลักฐานเพราะสามารถระบุตัวผู้โอนและรายการสั่งซื้อสำหรับการโอนนั้นๆ ได้ทันที และยังเลือกใช้ได้หลายช่องทาง	เป็นระบบที่ได้รับความไว้วางใจจากทั่วโลก หากมีบัญชีเพย์พาลก็สามารถใช้งานได้สะดวก	ไม่ต้องเสี่ยงกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตด้วยการชำระเงินโดยตรงได้ทุกที่มีสัญลักษณ์เคาน์เตอร์เซอร์วิส หรือที่ร้าน 7-Eleven
วิเคราะห์ข้อเสีย				
ต้องระมัดระวังในการใช้งานสูง และเลือกช่องทางการชำระที่น่าเชื่อถือ ผู้ติดตั้งเองก็ควรเลือกบริษัทรับชำระเงินที่ไว้ใจได้	อาจต้องมีการสร้างแอพพลิเคชันสำหรับการชำระเงิน ซึ่งต้องใช้ทุน และความชำนาญในเทคโนโลยีสูง	ต้องติดต่อการทำระบบกับธนาคารและติดตั้งระบบบนเว็บไซต์เพื่อสร้างบแบบฟอร์มการชำระเงินในแต่ละครั้งของผู้ใช้งาน	ต้องมีการติดตั้งระบบของเพย์พาลบนเว็บไซต์และชำระเงินผ่านทางนี้เท่านั้น ซึ่งเว็บไซต์ของมูลนิธิฯ ยังไม่มีผู้ดูแลสม่ำเสมอ	ต้องเสียค่าธรรมเนียมให้กับเคาน์เตอร์เซอร์วิส และต้องใช้งานควบคู่กับระบบการชำระเงินอื่นๆ เช่น Bill Payment

ดังนั้น สรุปว่า ระบบการชำระเงินที่เหมาะสมในการนำมาปรับใช้กับการทำงานของมูลนิธิฯ คือระบบการชำระตามใบแจ้งหนี้ (Bill Payment) ซึ่งเป็นระบบที่ครอบคลุมการทำงานในหลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบ มีความปลอดภัยสูง ตรวจสอบได้ สามารถใช้ควบคู่กับระบบอื่นได้ ทั้งเคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service), การชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Payment) และการชำระเงินผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet Payment) ได้ด้วย แต่ต้องมีการปรับวิธีการทำงานของอาสาสมัครให้เข้าใจการทำงานของระบบนี้ได้

2.7.3 ปฏิทินออนไลน์

เป็นระบบที่เหมาะจะนำมาใช้ในการอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่สนใจเข้าอบรม ช่วยในการติดตามความเคลื่อนไหวของมูลนิธิฯ ตรวจสอบวัน เวลา และรายละเอียดในการอบรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และบันทึกลงในปฏิทินของผู้ที่สนใจเข้าอบรมได้ด้วยตนเอง ช่วยแจ้งเตือนการอบรมได้ตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การพัฒนางานออกแบบ

การออกแบบระบบการจัดอบรมสำหรับศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้องนั้น ได้นำบทสรุปข้อมูลเพื่อเข้าสู่การออกแบบที่ได้จากบทที่ 2 และศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพองค์กร วิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้เพื่อแสวงหาแนวทางในการออกแบบระบบ ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์สภาพองค์กร

3.2 การสร้างแนวคิดการออกแบบระบบจากการเชื่อมโยงปัจจัยต่างๆ ของสภาพองค์กร

3.3 แนวคิดในการออกแบบระบบ

3.4 การวิเคราะห์แนวคิดในการออกแบบระบบ

3.5 แบบร่างการออกแบบระบบเบื้องต้น

3.6 การสรุประบบสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 การวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT)

เนื่องจากข้อมูลในบทที่ 2 ทำให้พบว่าการจะออกแบบระบบได้นั้นต้องคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดอบรม (อาสาสมัคร) เพื่อตอบสนองการใช้บริการของผู้ที่เข้ามาอบรม โดยผ่านการวิเคราะห์จากสภาพองค์กร (ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง) และปัจจัยที่อาจมีผลเกี่ยวข้องกับระบบ ดังนี้

3.1.1 สภาพการณ์ภายในองค์กร (ปัจจัยภายใน)

สภาพแวดล้อมภายในศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้องจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณา ทรัพยากรและความสามารถภายในศูนย์ฯ ทุกด้านมาระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของศูนย์ฯ เพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงาน และทรัพยากรในการบริหาร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศูนย์ฯ เพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลกลยุทธ์

3.1.1.1 จุดแข็ง (S : Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในศูนย์ฯ ว่าปัจจัยใดภายในศูนย์ฯ ที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาศูนย์ฯ ได้ และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ฯ ประกอบด้วย

S1 มีแกนนำผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างอาจารย์ยักษ์

S2 มีเจ้าหน้าที่ (อาสาสมัคร) ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดอบรม เพราะดำเนินงานอบรมมากว่า 10 ปี

S3 เจ้าหน้าที่และผู้ที่เคยอบรมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

S4 ต้นทุนการดำเนินงานอบรมต่ำ เพราะวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการเรียนส่วนใหญ่มาจากในพื้นที่

S5 มีเครือข่ายความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและเอกชนคอยให้การสนับสนุน

S6 Social Network เป็นช่องทางหลักในการติดต่อที่มีผู้ติดตามจำนวนมาก

S7 มีหลักสูตรอบรมหลากหลาย ครอบคลุมตั้งแต่เริ่มเรียนรู้จนถึงทำจริงได้

S8 ผู้เข้าอบรมมาจากหลายหลายอาชีพ สร้างเครือข่ายผู้อบรมที่น่าสนใจจากการรวมตัวของคนจากวงการต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.1.2 จุดอ่อน (W : Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในศูนย์ฯ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป ประกอบด้วย

W1 เจ้าหน้าที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของมูลนิธิ

W2 เจ้าหน้าที่ดำเนินงานแยกกันจากหลายภาคส่วน จึงควบคุมได้ยาก

W3 เปิดรับผู้เข้าอบรมทั่วไป จึงมีความหลากหลายมาก แต่ละคนมีพื้นฐานไม่เท่ากัน

W4 ยังไม่มีระบบการรับสมัครที่เป็นมาตรฐาน

W5 ระบบบริหารการอบรมบางขั้นตอนยังไม่มีประสิทธิภาพ

W6 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ยังไม่ครบถ้วนชัดเจน

W7 ภาพลักษณ์ของมูลนิธิฯ ที่ไม่ทันสมัย ดูเป็นการเกษตรที่หนักหน่วง

W8 ยังใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

W9 ดำเนินงานมานาน แต่ยังไม่ได้รวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ ไว้มากนัก

3.1.2 สภาพการณ์ภายนอกองค์กร (ปัจจัยภายนอก)

ภายใต้สภาพแวดล้อมภายนอกศูนย์ฯ นั้น สามารถค้นหาโอกาสและอุปสรรคทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ฯ เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นโยบาย การเงิน งบประมาณ สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ระดับการศึกษาและอัตรารู้หนังสือของประชาชน การตั้งถิ่นฐานและการอพยพของประชาชน ลักษณะชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรีและ สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี หมายถึงกรรมวิธีใหม่ๆ และพัฒนาการทางด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและให้บริการ

3.1.2.1 โอกาส (O : Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกศูนย์ฯ ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินงานต่อไป และศูนย์ฯ สามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้เข็มแข็งขึ้นได้ ประกอบด้วย

O1 เศรษฐกิจตกต่ำ ยุคข้าวยากหมากแพง คนหันมาพึ่งพาตนเองกันมากขึ้น

O2 เนื่องจากเรากำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ผู้คนจึงให้ความสนใจในเทรนด์สุขภาพกันมากขึ้น

O3 ปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้รับความนิยมอย่างสูง เพราะคนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

O4 บริการจัดการบนอินเทอร์เน็ตที่ให้บริการฟรีมีมากขึ้น เช่น บริการของ Google บริการของ Youtube บริการออนไลน์จากธนาคาร เป็นต้น

O5 รัฐบาลพยายามผลักดันให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

3.1.2.2 อุปสรรค (T : Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกศูนย์ฯ ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบในระดับมหาภาค ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งศูนย์ฯ ต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพองค์กรให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระทบดังกล่าวได้ประกอบด้วย

T1 สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลถึงราคาวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม ซึ่งบางอย่างต้องนำเข้าจากภายนอกมีราคาสูงขึ้น

T2 สถานที่อบรมของคู่แข่งเข้าถึงง่ายกว่า ใกล้เมืองมากกว่า

T3 ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยลง เนื่องด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบันที่เข้าถึงได้ง่ายขึ้น ส่งผลถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป

รูปที่ 3.1.1 การวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT)

หลังจากการวิเคราะห์สภาพองค์กรแล้ว นำสภาพองค์กรในปัจจัยต่างๆ (ภายในและภายนอก) มาเชื่อมโยงเพื่อหาแนวทางในการออกแบบระบบ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.1.2 การเชื่อมโยงสภาพองค์กรด้วยปัจจัยต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การสร้างแนวคิดการออกแบบระบบจากการเชื่อมโยงปัจจัยต่างๆ ของสภาพองค์กร (SWOT Matrix)

3.2.1 จุดแข็งกับจุดอ่อน (Strengths/Weaknesses)

ตารางที่ 3.2.1 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดแข็งกับจุดอ่อน (S&W)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2.2 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดแข็งกับจุดอ่อน (S&W) (ต่อ)

Strength / Weakness	S1 มีแกนนำผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างอาจารย์ยักษ์	S2 เจ้าหน้าที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดอบรม	S3 เจ้าหน้าที่และผู้ที่เคยอบรมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	S4 ต้นทุนอบรมต่ำ วัตถุดิบและอุปกรณ์มาจากในพื้นที่	S5 ภาครัฐและเอกชนคอยให้การสนับสนุน	S6 Social Network เป็นช่องทางที่มีผู้ติดตามเยอะ	S7 มีหลักสูตรอบรมหลากหลายครอบคลุม	S8 ผู้เข้าอบรมมาจากหลายหลายอาชีพ
W6 ประชาสัมพันธ์ข้อมูลยังไม่ครบถ้วนชัดเจน		๐เผยแพร่ประวัติของวิทยากร/เจ้าหน้าที่				๐แนะนำวิธิการเตรียมตัวสำหรับผู้ที่จะมาเข้าอบรม ๐เผยแพร่ข่าวกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำ	๐สร้างสื่อเผยแพร่หลักสูตรทั้งทาง Online และ Offline	
W7 ภาพลักษณ์ที่ไม่ทันสมัย ดูเน้นการเกษตร	๐ปรับภาพลักษณ์ด้วยการสร้างคาแรคเตอร์อ.ยักษ์มาใช้ในการสื่อสาร						๐สื่อสารหลักสูตรให้ชัดเจน ด้วยการสร้างความต่างของสี หรือสัญลักษณ์	
W8 ยังใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ								
W9 ยังไม่ได้รวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ ไว้มากนัก						๐สร้างช่องทางรวบรวมข้อมูลความรู้เพื่อรวบรวมเป็นหนังสือหรือสื่ออื่นๆ		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 จุดแข็งกับโอกาส (Strengths/Opportunities)

ตารางที่ 3.2.3 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดแข็งกับโอกาส (S&O)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3 จุดแข็งกับอุปสรรค (Strengths/Threats)

ตารางที่ 3.2.4 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดแข็งกับอุปสรรค (S&T)

Strength / Threat	S1 มีแกนนำผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างอาจารย์ยักษ์	S2 เจ้าหน้าที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดอบรม	S3 เจ้าหน้าที่และผู้ที่เคยอบรมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	S4 ต้นทุนอบรมต่ำ วัตถุดิบและอุปกรณ์มาจากในพื้นที่	S5 ภาครัฐและเอกชนคอยให้การสนับสนุน	S6 Social Network เป็นช่องทางที่มีผู้ติดตามเยอะ	S7 มีหลักสูตรอบรมหลากหลายครอบคลุม	S8 ผู้เข้าอบรมมาจากหลายหลายอาชีพ
T1 ราคาวัสดุอุปกรณ์ที่นำเข้ามาใช้ในการอบรมแพงขึ้น				○ใช้วัตถุดิบภายในพื้นที่นำมาทำเป็นสิ่งของใช้ประกอบการอบรม				
T2 สถานที่อบรมของคู่แข่งเข้าถึงง่ายกว่า ใกล้เมืองมากกว่า								
T3 คนฏิสัมพันธ์กันน้อยลง ไม่ค่อยมีโอกาสได้สัมผัสวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ				○ใช้พื้นที่ภายในศูนย์ที่อยู่ท่ามกลางป่าไม้เป็นสถานที่นั่งเรียนแบบใกล้ชิดธรรมชาติ		○จัดแคมเปญเชิญชวนกันมาอบรมด้วยการมอบส่วนลด	○สร้างกิจกรรมดึงดูดให้อยากอบรมให้ครบทุกหลักสูตร ด้วยของที่ระลึกจากการอบรมที่น่าสนใจ	○ใช้กิจกรรมมาสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อบรม ให้มีโอกาสเข้าหากันมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.4 จุดอ่อนกับโอกาส (Weaknesses/Opportunities)

ตารางที่ 3.2.5 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดอ่อนกับโอกาส (W&O)

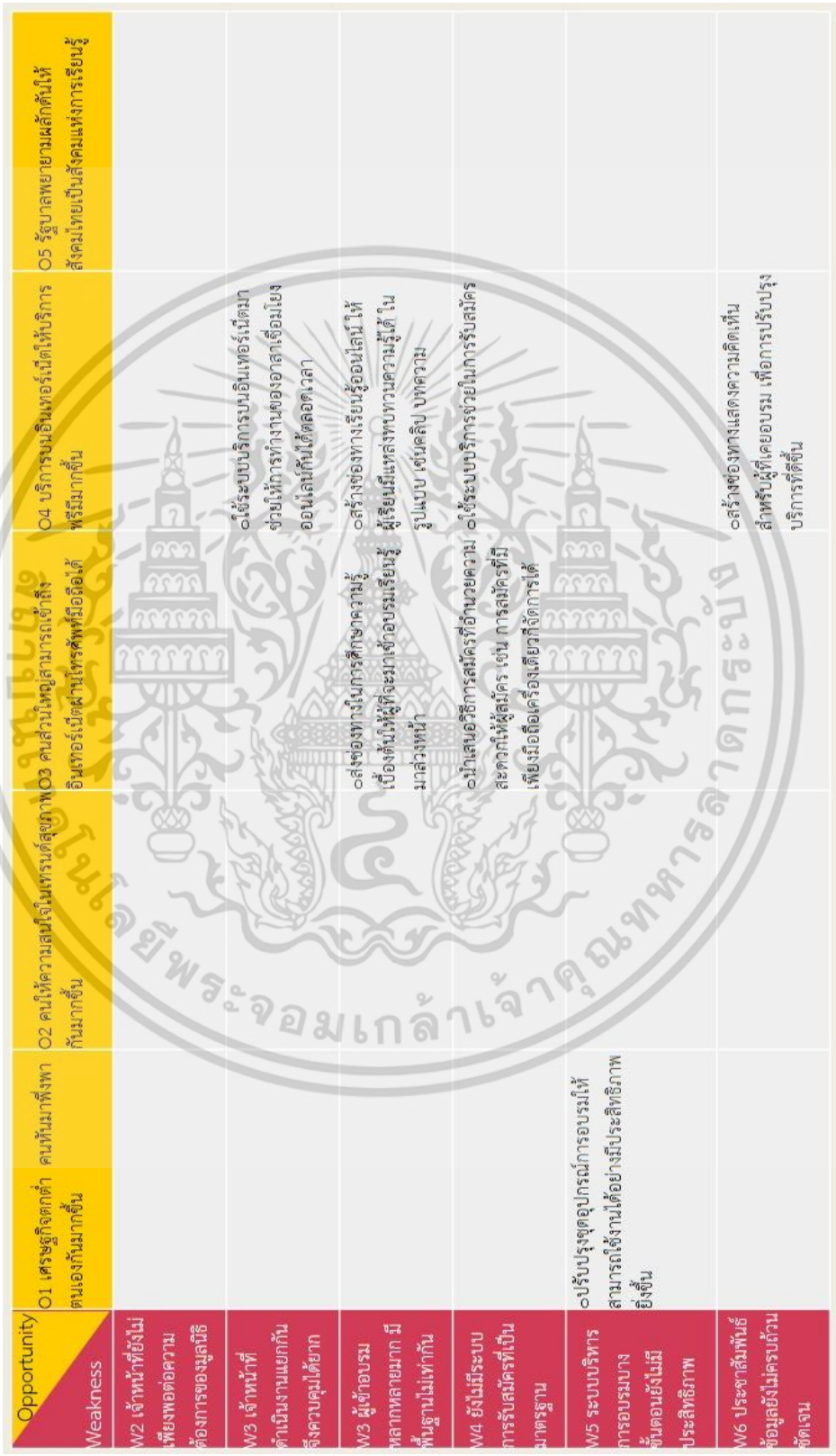

Opportunity / Weakness	O1 เศรษฐกิจตกต่ำ ตนเองกันมากขึ้น	คนหันมาพึ่งพา	O2 คนให้ความสนใจในเทรนด์สุขภาพกันมากขึ้น	O3 คนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือได้	O4 บริการบนอินเทอร์เน็ตให้บริการฟรีมีมากขึ้น	O5 รัฐบาลพยายามผลักดันให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
W2 เจ้าหน้าที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของมูลนิธิ						
W3 เจ้าหน้าที่ดำเนินงานแยกกันจึงควบคุมได้ยาก						
W3 ผู้เข้าอบรมหลากหลายมาก มีพื้นฐานไม่เท่ากัน				๐สร้างช่องทางในการศึกษาความรู้ เบื้องต้นให้ผู้ที่จะมาเข้าอบรมเรียนรู้มาล่วงหน้า	๐สร้างช่องทางเรียนรู้ออนไลน์ ให้ผู้เรียนมีแหล่งทบทวนความรู้ได้ ในรูปแบบ เช่นคลิป บทความ	
W4 ยังไม่มีระบบการรับสมัครที่เป็นมาตรฐาน				๐นำเสนอวิธีการสมัครที่อำนวยความสะดวกให้ผู้สมัคร เช่น การสมัครที่มีเพียงมือถือเครื่องเดียวก็จัดการได้	๐ใช้ระบบบริการช่วยในการรับสมัคร	
W5 ระบบบริหารการอบรมบางขั้นตอนยังไม่มีประสิทธิภาพ	๐ปรับปรุงชุดอุปกรณ์การอบรมให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
W6 ประชาสัมพันธ์ข้อมูลยังไม่ครบถ้วนชัดเจน					๐สร้างช่องทางแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้ที่เคยอบรม เพื่อการปรับปรุงบริการที่ดีขึ้น	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2.6 การเชื่อมโยงปัจจัยจุดอ่อนกับโอกาส (W&O) (ต่อ)

Opportunity / Weakness	O1 เศรษฐกิจตกต่ำ คนหันมาพึ่งพาตนเองกันมากขึ้น	O2 คนให้ความสนใจในเทรนด์สุขภาพกันมากขึ้น	O3 คนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือได้	O4 บริการบนอินเทอร์เน็ตให้บริการฟรีมากขึ้น	O5 รัฐบาลพยายามผลักดันให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
W7 ภาพลักษณ์ที่ไม่ทันสมัย ตู้เน้นการเกษตร					
W8 ยังใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ไม่เต็มประสิทธิภาพ	อสื่อสารด้วยถ้อยคำ ข้อความสั้นๆ กระตุ้นความสนใจผู้อ่าน		การอธิบายวิธีการตามโหลดเอกสารจากในเว็บไซต์ด้วยวิธีที่เข้าถึงได้ง่าย	อสร้างช่องทางประชาสัมพันธ์ที่กำลังเป็นที่สนใจของผู้คนทั่วไป เช่น Youtube Channel	
W9 ยังไม่ได้รวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ ไว้ในที่เดียวกัน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.5 อุปสรรค์กับโอกาส (Threats/Opportunities)

ตารางที่ 3.2.7 การเชื่อมโยงปัจจัยอุปสรรค์กับโอกาส (T&O)

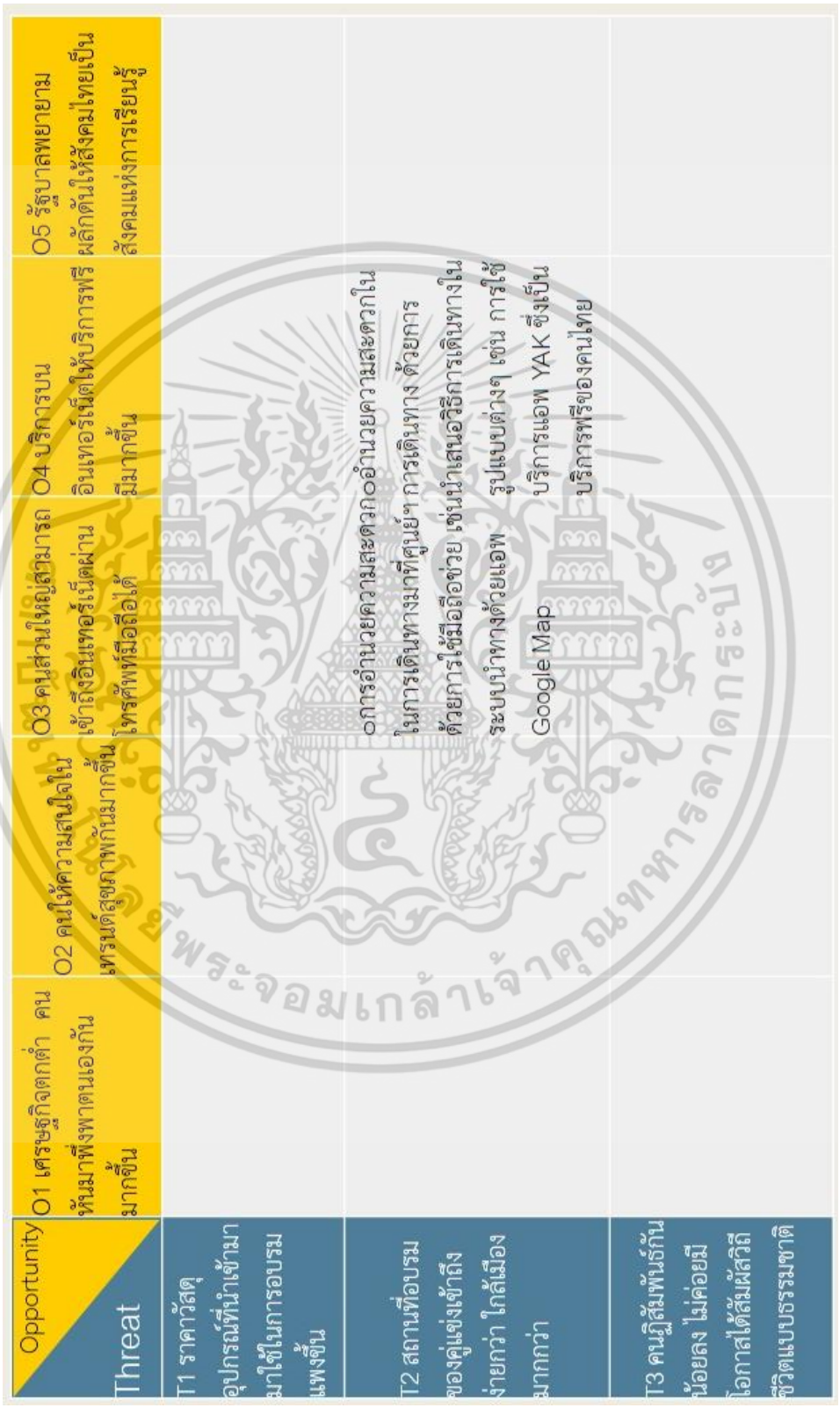

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 แนวคิดในการออกแบบระบบ

3.3.1 การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&W)

1. S1W7 : อ.ยักษ์ การ์ตูนคาแรคเตอร์

การประชาสัมพันธ์ด้วย อ.ยักษ์ ที่ทุกคนรู้จัก นำมาสร้างเป็นคาแรคเตอร์ในสื่อต่างๆ สร้างเป็นมาสคอต (Mascot) เป็นอีกวิธีในการกระจายข่าวให้เป็นที่รู้จัก

2. S2W3 : สัญญานมือ

ในการเรียนเมื่อผู้เรียนมีข้อสงสัยต้องการถาม จะยกมือแจ้งผู้อบรม แต่สำหรับผู้เรียนที่รู้สึกอายในการยกมือ ก็สร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างวิทยากรและผู้อบรม ด้วยการเพิ่มสัญญาณมือแทนการพูด เช่น การขอพัก การทวนสิ่งที่พูดไปเพราะยังไม่เข้าใจ เป็นต้น

3. S2W5 : คู่มือแนะนำการดูแลช่องทางประชาสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้างคู่มืออธิบายวิธีการดูแลช่องทางการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ เช่น มีการพิมพ์ #มหาลัยคอกหมู ในทุกโพสต์ การโพสต์ต้องมีรูปประกอบด้วยเสมอ เป็นต้น เพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกันในการใช้สื่อต่างๆ ของอาสาสมัครที่จะช่วยให้งานประชาสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. **S2W5** : บอร์ดอบรมต้องดู

แผ่นป้ายติดภายในออฟฟิซของอาสาสมัคร เพื่อเตือนความจำถึงการดูแลอบรม และเงื่อนไขของหลักสูตรต่างๆ ที่ต่างกัน อาสาสมัครมือใหม่ที่มาช่วยงานอบรมก็เรียนรู้งานเบื้องต้นจากบอร์ดนี้ได้อย่างรวดเร็ว

5. **S2W5** : กิจกรรม ปริศนาธรรมชาติ

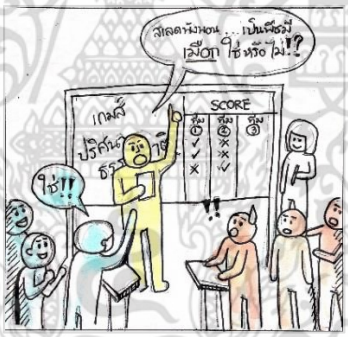

สร้างบรรยากาศให้เหมือนรายการเล่นเกมทายปัญหาทางโทรทัศน์โดยมีวิทยากรเป็นพิธีกรรายการ เชิญผู้เข้าแข่งขันจากผู้อบรมแต่ละกลุ่มมาร่วมเล่นเกมทายปัญหาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมธรรมชาติ หรือคำถามจากสิ่งที่เรียนมา แข่งกันแบบแพ้คัดออก คัดทีมสุดท้ายมาแข่งกันเอง เตรียมของรางวัลที่สามารถจัดหาได้ตามสะดวก เช่น หนังสือ อุปกรณ์การเกษตร หรืออื่นๆ

6. **S2W5** : กิจกรรม ขอสามคำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การละลายพฤติกรรมให้ผู้อบรมกล้าเข้าหากันมากขึ้น โดยเริ่มจากกิจกรรมง่ายๆ ในการจำชื่อเพื่อนด้วยการใบ้ชื่อทางอ้อม ใช้คำ 3 คำใบ้ชื่อ จัดให้ผู้อบรมยืนล้อมวงช่วยกันทายชื่อเพื่อน

7. S2W6 : รวมประวัติวิทยากร

บางคนสนใจการอบรมก็ยังไม่รู้จักวิทยากรของศูนย์ฯ ว่าเป็นใคร มาจากไหน หรือมีผลงานใด การสร้างแหล่งเผยแพร่ข้อมูลประวัติวิทยากรที่ช่วยประกอบการตัดสินใจ เพิ่มความน่าสนใจของการอบรม เพราะวิทยากรที่เชิญมาต่างก็มีประสบการณ์ทำจริง

8. S3W2 : สมัครเป็นอาสา

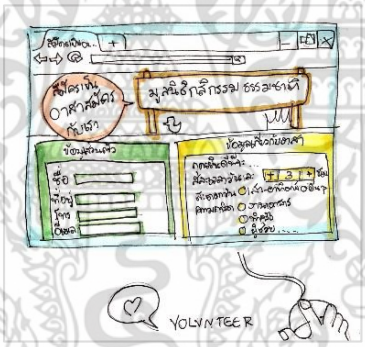

สำหรับกลุ่มผู้ที่จบการอบรมไปและมีจิตอาสาอยากกลับมาช่วยตามกำลังของตน ก็นำเสนอช่องทางเปิดรับอาสาสมัครแบบชั่วคราวที่มีสามารถเลือกได้ เช่น สะดวกวันไหน มีเวลาให้กี่ชั่วโมง ถนัดอะไร เพื่อเป็นช่องทางรวบรวมข้อมูลสำหรับอาสาสมัครประจำของมาบเอื้องที่จะค้นหาข้อมูลได้สะดวกยิ่งขึ้น

9. S3W5 : ระบบสมาชิก

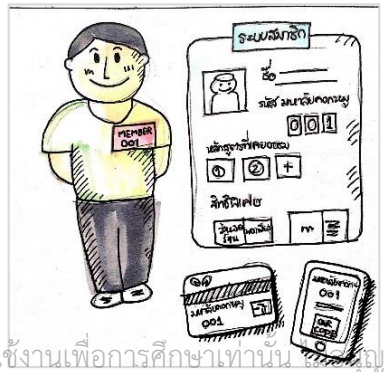

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้างระบบสมาชิกของมูลนิธิฯให้เป็นเครือข่าย เก็บข้อมูลให้ชัดเจน ง่ายต่อการค้นหา ผู้ใช้งานก็สามารถรับสิทธิพิเศษจากการเป็นสมาชิก เช่น ส่วนลดในการซื้อผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฯ เป็นต้น อาสาสมัครสามารถส่งข่าวติดต่อสมาชิกได้โดยตรง

10. S4W3 : สื่อประกอบการสอน โมเดลสามมิติ

ตัวช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพมากขึ้น ที่ไม่ได้ใช้แค่การบรรยายปากเปล่าหรือสไลด์ภาพนิ่ง แต่มีโมเดลสามมิติจำลองสิ่งของต่างๆให้ผู้สอนหยิบใช้ทำให้ดูประกอบการพูด บางอย่างอาจจำลองจากวัสดุจริง หรือบางอย่างผลิตขึ้นเพื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนก็สามารถเล่นมาทดลองใช้ได้ด้วยตัวเอง

11. S4W3 : สื่อประกอบการสอน ป๊อปอัพ

ถ่ายทอดเนื้อหาการเรียนรู้บางวิชาด้วยป๊อปอัพสามมิติที่เพิ่มความน่าสนใจในการเรียน เช่น ถ่ายทอดทฤษฎีบันได 9 ขั้นของในหลวง สูตรและส่วนผสมของน้ำหมัก 7 รส เป็นต้น

12. S4W3 : สื่อประกอบการเรียน ชุดโมเดล โคก หนอง นา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สื่อการเรียนวิชาออกแบบพื้นที่ ตัวช่วยในการเรียนที่ทำให้เห็นภาพการออกแบบโคก หนอง นา โมเดล บนพื้นที่จำลองได้สมจริงยิ่งขึ้นด้วยโมเดล 3 มิติ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนรับชุดโมเดลใช้ประกอบการเรียน

13. S4W3 : สื่อประกอบการเรียน สมุนไพรสารพัดรส

สร้างเกมส์เรียนรู้การทำน้ำหมัก 7 รส โดยแบ่งกลุ่มผู้อบรมแล้วมอบหมายน้ำหมักประจำกลุ่มให้แต่ละกลุ่มไปตามหาสมุนไพรของกลุ่มตัวเองภายในเวลาที่กำหนด นำมาวางบนอุปกรณ์ เขียนชื่อสมุนไพร และนำเสนอสมุนไพรที่นำมาหมักของตัวเอง ทำให้ได้เรียนรู้ด้วยการทำจริง ไปเก็บมาจริงๆ รู้จักสมุนไพร และรู้ว่านำมาใช้ได้อย่างไร

14. S6W3 : สื่ออธิบายสัมภาระที่ควรเตรียมมา

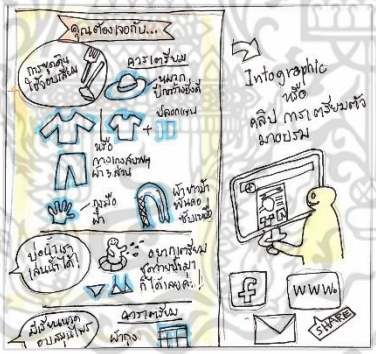

สื่อสารให้ข้อมูลการเตรียมตัวมาเข้าอบรมอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ไม่เคยอบรม ในรูปแบบ Infograhic ภาพวาด คลิปวิดีโอ หรืออื่นๆ เผยแพร่ผ่านสื่อที่มีอย่าง เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ หรือส่งเข้าอีเมลผู้สมัครโดยตรง

15. S6W6 : สื่อพยากรณ์อากาศวันอบรม

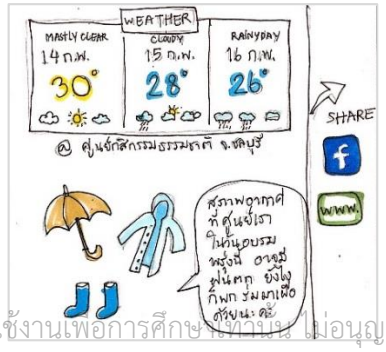

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่ใช้โปรแกรมตรวจสอบสภาพอากาศก่อนวันอบรมผ่านโทรศัพท์ ดูล่วงหน้าว่าวันอบรมนั้นสภาพอากาศจะเป็นอย่างไร เพื่อที่ผู้อบรมจะได้เตรียมตัวล่วงหน้า เช่น ถ้าหนาวก็เตรียมเสื้อกันหนาว ถ้าเป็นช่วงที่มีฝนตกมากก็พกร่มมา ส่งให้ผู้สมัครทางอีเมล

16. S6W6 : บอร์ดกิจกรรมประจำปี

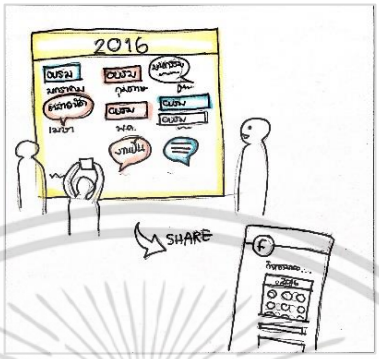

แจ้งกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน สร้างช่องทางติดตามความเคลื่อนไหวให้ง่ายขึ้นด้วยกระดานใหญ่ที่ตั้งในศูนย์ฯ ที่สามารถขีดเขียน หรือแปะเพิ่มลบข้อมูลได้ ถ่ายรูปโพสต์ทางเฟซบุ๊กแจ้งข่าวสารประจำเดือน เพื่อให้ผู้ติดตามรับรู้ความเคลื่อนไหว และอาสาสมัครเองก็ได้ทบทวนเช่นกัน

17. S6W9 : แผนที่ลูกศิษย์ยักษ์

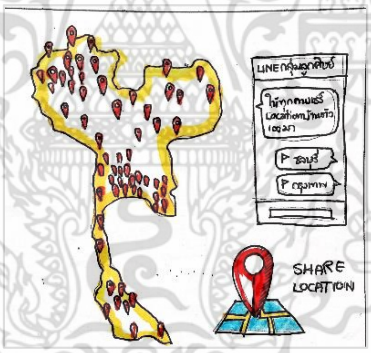

การใช้ Google Map ให้เป็นประโยชน์ ด้วยการให้ผู้ที่เคยอบรบแชร์ที่อยู่ของตัวเองมา อาสาสมัครก็จัดเก็บ Location เหล่านี้ไว้เพื่อรู้ตำแหน่ง เมื่อมีกิจกรรมเยี่ยมเยือนกัน ก็ค้นหาได้ว่าใครอยู่แถวนั้นบ้าง หรือใครจะทำงานปรับพื้นที่ตัวเองก็หาได้ว่าใครอยู่ใกล้ แล้วเรียกกันมาช่วยลงแขก

18. S6W9 : คัมภีร์กสิกรรมธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสร้างช่องทางเรียนรู้ด้วยการรวบรวมข้อมูลสาระความรู้ไว้สำหรับการเผยแพร่ และนำข้อมูลเหล่านั้นรวบรวมเป็นเล่มเนื้อหาการทำกสิกรรมธรรมชาติ รวบรวมเป็นอีกหนึ่งหนังสือประกอบการอบรม หรือวางจำหน่ายทั่วไปได้

19. S7W5 : บล๊อกดินประจำรุ่น

กิจกรรมการสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่นสำหรับการอบรมที่มีการเข้าฐานบ้านดิน และได้ทำบล็อกดิน เพื่อเรียนรู้การสร้างบ้านดิน จากนั้นจึงนำก้อนดินนั้นมาสร้างสัญลักษณ์ไว้ เช่น รอยมือ ชื่อรุ่น เป็นต้น แล้วสิ่งเหล่านี้จะติดอยู่บนดิน เมื่อนำไปก่อเป็นบ้าน ก็เป็นบ้านที่เกิดจากผู้อบรมแต่ละรุ่น

20. S7W5 : ต้นไม้ประจำรุ่น

อีกหนึ่งกิจกรรมการสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่นด้วยการปลูกต้นไม้ประจำรุ่นไว้ สามารถใช้กิจกรรมนี้ได้กับทุกหลักสูตร อาสาสมัครเตรียมกล้าพันธุ์ไม้ไว้สำหรับการปลูกในวันสุดท้ายของการอบรม เพื่อปลูกในสวนที่เตรียมพื้นที่ไว้ สร้างเป็นป่าที่เกิดจากการอบรมหลายร้อยรุ่นรวมกัน

21. S7W6 : การ์ดหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การอธิบายหลักสูตรอบรมของศูนย์ฯ ด้วยการ์ดที่ให้ข้อมูลเบื้องต้นที่สื่อสารง่าย สำหรับอาสาสมัครใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายให้ผู้ที่มาติดต่อรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีของศูนย์ฯ

22. S7W7 : การแบ่งแยกหลักสูตรด้วยสี

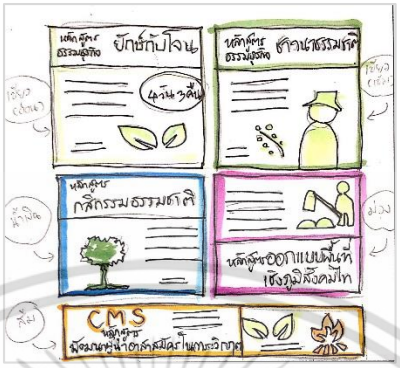

หลักสูตรต่างๆ ของศูนย์ฯ มีมากมาย เนื้อหาก็ใกล้เคียงกันจึงควรจะสร้างความแตกต่างของแต่ละหลักสูตรเพื่อลดความสับสนด้วยสีซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกที่เด่นชัดที่สุด ดังนั้นโปสเตอร์ของแต่ละหลักสูตรจึงเน้นโทนสีที่แตงต่างกันไป เช่น ธรรมธุรกิจ = สีเขียว ออกแบบพื้นที่ = สีม่วง เป็นต้น ซึ่งอาจใช้สีจาก Pantone ของไทยโดย Thaitone มาอ้างอิงด้วย

23. S8W4 : ประกันการอบรม

แม้การอบรมจะฟรี แต่ก็ต้องการรับเฉพาะผู้ที่ตั้งใจจริงมาอบรมเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการวางเงื่อนไขเป็นการมัดจำค่าอบรม เพื่อเป็นเงินประกันในการมาร่วมให้ครบตามกำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&O)

1. S1O2 : ประชาสัมพันธ์ผ่านผู้มีชื่อเสียง

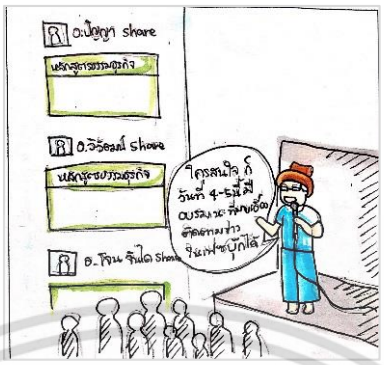

ติดต่อผู้มีชื่อเสียงในวงการเกษตรที่มีทางศูนย์ฯ รู้จัก ให้ช่วยแชร์ข่าวการอบรม เช่น ฝากให้แชร์ในเพจ แชร์ผ่านหน้าเฟซบุ๊ก แชร์ไปในไลน์ และเมื่อมีการไปร่วมงานหรือไปพูดบรรยายที่ไหนก็ฝากให้ประชาสัมพันธ์ด้วย

2. S4O1 : กิจกรรม แปะมือกับต้นไม้

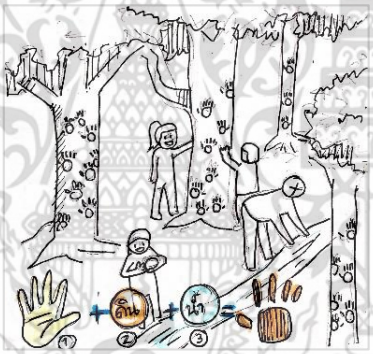

สร้างประสบการณ์มีส่วนร่วมในพื้นที่ ด้วยการให้ผู้อบรมเอามือจุ่มน้ำในคลองมาขยี้ดินให้แฉะๆ แล้วแปะบนต้นไม้ สร้างสัญลักษณ์การมาเยือนพื้นที่แห่งนี้

3. S4O1 : วุฒิบัตรมีค่า (ปลูกได้)

เปลี่ยนรูปแบบวุฒิบัตรแบบเดิม ให้เป็นวุฒิบัตรฝังเมล็ดพันธุ์ ทำจากกระดาษใยธรรมชาติย่อยสลายได้ ที่สามารถงอกได้เพราะมีเมล็ดซ่อนอยู่ การใช้ก็นำไปฝังดินรดน้ำ ส่วนเมล็ดนั้นก็ให้ผู้อบรมลุ้นเองว่าจะได้ต้นอะไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. S8O5 : กิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้

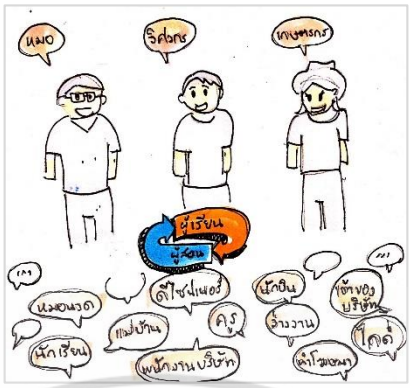

กิจกรรมที่เชิญผู้อบรมที่มาจากหลากหลายสาขาวิชา อายุ หรืออาชีพ ใช้โอกาสจากการรวมตัวกันของคนที่หลากหลายแบบนี้ จึงจัดกิจกรรมนี้ขึ้นให้ผู้อบรมเสวนาในประเด็นที่คิดว่าน่าสนใจ เช่น ถ่ายทอดประสบการณ์ของตัวเอง ประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้รู้จักกันมากขึ้น

3.3.3 การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&T)

1. S4T1 : ระฆังไม้ไผ่

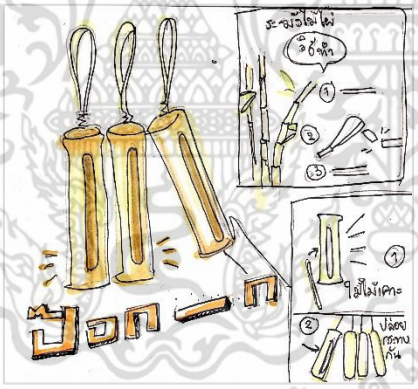

สัญญาณการเรียกรวมตัว บอกเหตุ หรือแจ้งข่าว ด้วยวัสดุที่มีในพื้นที่หาได้ง่าย เช่น ไม้ไผ่ นำมาทำเป็นระฆังเคาะมีเสียง

2. S4T3 : ห้องเรียนติดแอร์ (ธรรมชาติ)

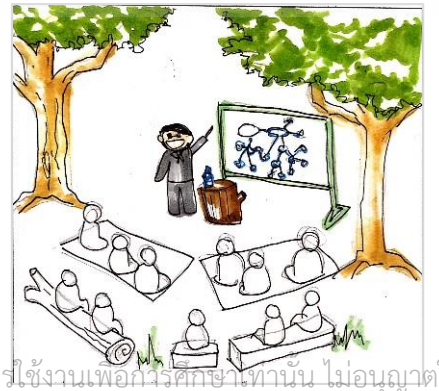

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้พื้นที่สวนของศูนย์ฯ ให้เป็นห้องเรียนท่ามกลางธรรมชาติ พาผู้อบรมออกมาจากใต้อาคาร เปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน หาของใช้อย่างเสื่อมาปู ตั้งขอนไม้ไว้นั่ง เป็นที่เรียนแห่งใหม่

3. S6T2 : โปรโมชั่นลดยกก๊วน

สำหรับผู้สมัครที่ชวนเพื่อนมาร่วมอบรมด้วยกัน ตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป รับสิทธิลดค่าอบรมทันที 20% เพียงระบุว่ามาด้วยกันตอนสมัคร แนวคิดนี้ต้องการให้ผู้ที่สนใจชักชวนคนอื่นเข้ามาอบรมร่วมกันให้เยอะขึ้น

4. S7T3 : กิจกรรม Argrinature Course Rally

กิจกรรมสนับสนุนให้อบรมหลายหลักสูตร ด้วยการทำ Course Rally เมื่อมาอบรมครั้งแรกก็ได้ Passport ลายแทงการอบรม Course ต่อไป และในแต่ละอบรมของที่ระลึก เช่น เข็มกลัด สติกเกอร์ หรืออื่นๆ เป็นแรงจูงใจในการสะสม

5. S8T3 : กิจกรรมจับคู่ (Buddy)

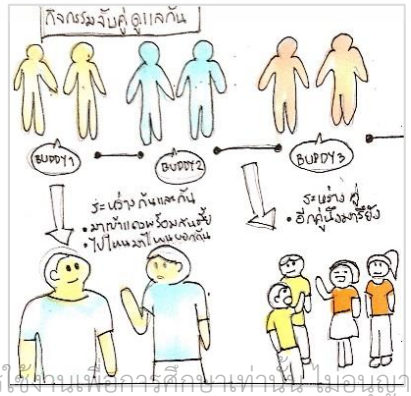

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของผู้อบรมให้สนิทกันได้ง่ายขึ้น ด้วยการดูแลกันเองแบบกลุ่มเล็กๆ ในแต่ละคู่ก็สุ่มเลือกจากกลุ่มเดียวกันให้สนิทกันในกลุ่ม แล้วแต่ละคู่ในกลุ่มก็จับกัน คนกลุ่มอื่นอีกคู่เพื่อให้สานสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นด้วย ทำให้ทุกคู่เชื่อมโยงต่อๆ กันไปทั้งหมดเป็นสาย

3.3.4 การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&W)

1. O1W5 : กระเป๋าอุปกรณ์รูปแบบย่าม

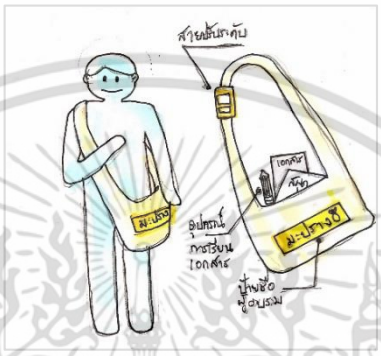

ออกแบบชุดอุปกรณ์การเรียนในรูปแบบย่ามสะพายเพื่อให้เข้ากันกับชุดม่อฮ่อมเครื่องแบบของศูนย์ฯ และยังเหมาะต่อการทำงานเวลาทำงานกสิกรรมอีกด้วย

2. O1W5 : สมุดโน๊ตเตือนใจ

สมุดจดที่สอดแทรกข้อความคำพูดเตือนใจ หรือเนื้อหาสาระต่างๆ สำหรับแจกให้ผู้เข้าอบรม ที่สามารถจดบันทึก หรือใช้อ่านเพิ่มเติมได้

3. O1W8 : สื่อข้อความกระตุ้นแรงใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกคำพูดที่น่าสนใจจาก อ.ยักษ์ หรือวิทยากรท่านอื่น มาทำเป็นสื่อรูปภาพประกอบคำพูดแชร์ทางช่องทางของศูนย์ฯ เพื่อเตือนใจด้วยข้อความที่เข้าใจง่าย

4. O3W2 : ป้าย QR ในสวน

ป้ายบอกชื่อพืชพันธุ์ในสวนของศูนย์ฯ นั้น สามารถเพิ่มลูกเล่นด้วยการใส่ QR Code ให้ผู้อบรมแสกนเพื่อดูข้อมูลเกี่ยวกับพืชชนิดนั้นได้ละเอียดยิ่งขึ้น

5. O3W3 : เกมส์เลี้ยงดินให้ดินเลี้ยงพืช

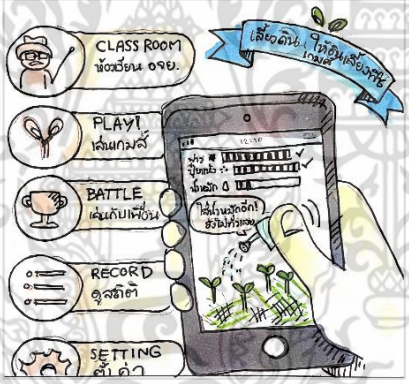

สร้างเกมส์สอนวิธีการเลี้ยงดินซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของหลักกสิกรรมธรรมชาติ อาจเป็นในรูปแบบแอพพลิเคชั่น เกมส์กระดาน หรืออื่นๆ เพื่อปูพื้นฐานให้คนที่ไม่เคยเรียนรู้มาก่อน ในระหว่างเล่นเกมส์ก็แทรกสาระต่างๆ เช่น คำศัพท์และความหมายสูตรการผสม เป็นต้น

6. O3W4 : วิธีการสมัครทางโทรศัพท์มือถือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนะนำวิธีการสมัครอบรมที่สะดวกง่ายดาย ด้วยสมัครผ่านโทรศัพท์มือถือตั้งแต่การกรอกข้อมูล โอนเงิน และตอบกลับครบได้ในที่เดียว

7. O3W8 : กล่องเอกสารแจกฟรี โหลดได้

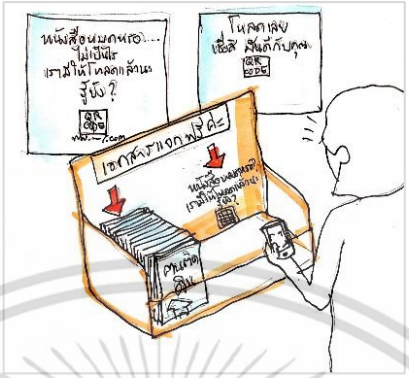

เอกสารแจกฟรีของศูนย์ฯ โดยปกติแล้วจะพิมพ์ออกมาจำนวนจำกัด แนวคิดนี้จึงออกแบบกล่องเอกสารที่แม้เอกสารจะหมดไป ที่ท้ายกล่องก็จะปรากฏ QR Code ที่ให้ผู้อบรมแสกนเพื่อโหลดเอกสารแบบออนไลน์ได้ฟรี

8. O3W8 : กิจกรรม Share of the week

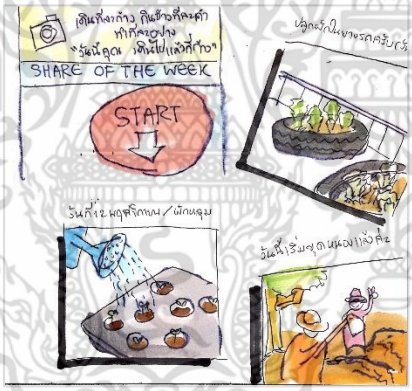

เป็นกิจกรรมส่งการบ้านสำหรับการอบรมที่เสร็จสิ้นไปแล้ว โดยเกิดขึ้นในกลุ่มเฟซบุ๊กของผู้อบรม มีอาสาสมัครทำหน้าที่ดูแลกิจกรรมนี้ที่จะจัดขึ้นสัปดาห์ละครั้งในกลุ่ม

9. O3W9 : การ์ดสูตรเกษตรธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวบรวมเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการทำกิสกรรมธรรมชาติมาแปลงเป็นข้อมูลสั้นๆ ที่เข้าใจได้ง่ายในการ์ดรูปภาพ

10. O4W3 : แฟนเพจขอคำปรึกษาเรื่องการทำกิสกรรม

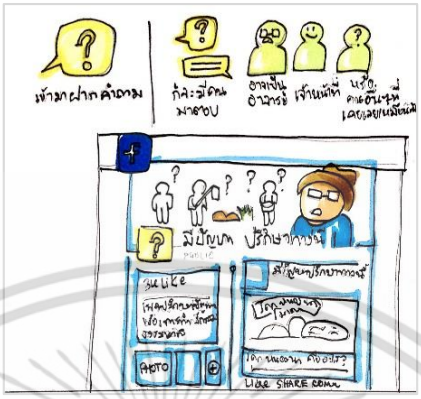

สร้างส่วนกลางในการถาม-ตอบปัญหาเรื่องเกี่ยวกับกิสกรรมธรรมชาติให้ผู้ที่ทำจริงแล้วเจอปัญหาได้มีที่ปรึกษา ระบายปัญหา และเสนอแนะทางแก้ไข เปิดให้เป็นพื้นที่กลางแลกเปลี่ยนความคิด ใช้ Social Network เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึง

11. O4W6 : กระทู้รีวิว (Review) ศูนย์ฯ

การทำรีวิวสถานที่ ความเป็นอยู่ บรรยากาศ อาหารการกินต่างๆ เผยแพร่ดึงดูดความสนใจการมาอบรมที่สามารถแวะพักผ่อนเที่ยวเยี่ยมชมในสถานที่ต่างๆ ของจังหวัดชลบุรีได้อีกด้วย

12. O4W6 : ระบบแสดงความคิดเห็นการอบรม

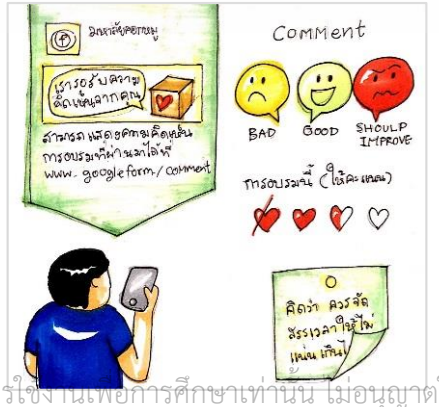

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่องทางติชมแบบออนไลน์สำหรับผู้ที่ผ่านการอบรมไปแล้ว เพื่อรับคำแนะนำมาปรับปรุงการทำงานในอนาคต

13. O4W8 : ปฏิทินออนไลน์ของมูลนิธิฯ

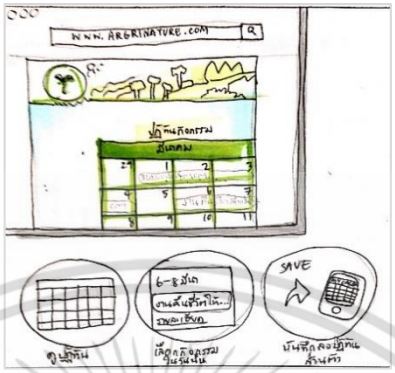

ปฏิทินแสดงการทำงานของมูลนิธิฯ เช่น กิจกรรมที่จะเกิดขึ้น ข่าวการอบรม เป็นต้น โดยใช้ปฏิทินของ Google ซึ่งสามารถนำมาแสดงบนหน้าเว็บไซต์ได้

14. O4W8 : ยูทูปแชนเน็ล (Youtube Channel) ของมูลนิธิฯ

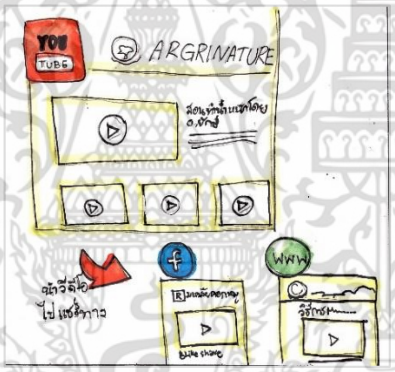

สร้าง Youtube Channel ของมูลนิธิฯ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบคลปวีดิโอ ซึ่งเหมาะกับยุคสมัยนี้ที่คนส่วนใหญ่นิยมเสพสื่อแบบวีดิโอ

15. O4W8 : ระบบสมัครรับข่าวสาร

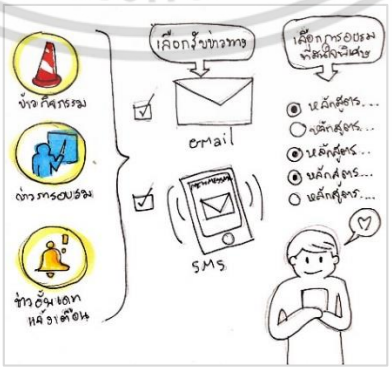

สร้างช่องทางส่งข่าวสารถึงผู้ที่สนใจติดตามมูลนิธิฯ แต่ไม่มีเวลาเปิดดูเฟซบุ๊กด้วยจดหมายข่าวออนไลน์ที่สามารถส่งถึงผู้สนใจได้โดยตรงทางอีเมล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.5 การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&T)

1. O3T2 : สื่อแนะนำการเดินทางด้วย Google Map

ใช้ประโยชน์จากบริการฟรีของ Google Map สำหรับผู้ที่ต้องการเดินทางมาเอง ก็แสดงพิกัดของศูนย์ฯ ให้ผู้เข้าอบรมใช้แอพพลิเคชั่นนำทางมาได้สะดวกยิ่งขึ้น

2. O4T2 : สื่อแนะนำการเดินทางสาธารณะ

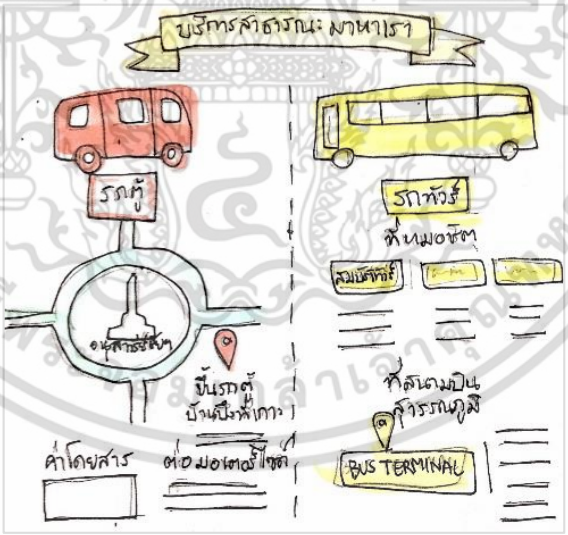

การเดินทางมาศูนย์ฯ ของผู้อบรมบางท่านอาจมาด้วยบริการสาธารณะซึ่งมีหลากหลายช่องทางทั้งรถตู้ รถทัวร์ จึงสร้างเป็นสื่อแนะนำการเดินทางที่เข้าใจง่ายเผยแพร่ทางเฟซบุ๊กและเว็บไซต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การวิเคราะห์แนวคิดในการออกแบบระบบ

3.4.1 เกณฑ์การเลือกแนวคิด

1) ผลิตภัณฑ์ผสานบริการที่ส่งเสริมให้ระบบดำเนินงานได้อย่างราบรื่น

2) สอดคล้องกับปรัชญาของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ คือ ดำเนินตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง

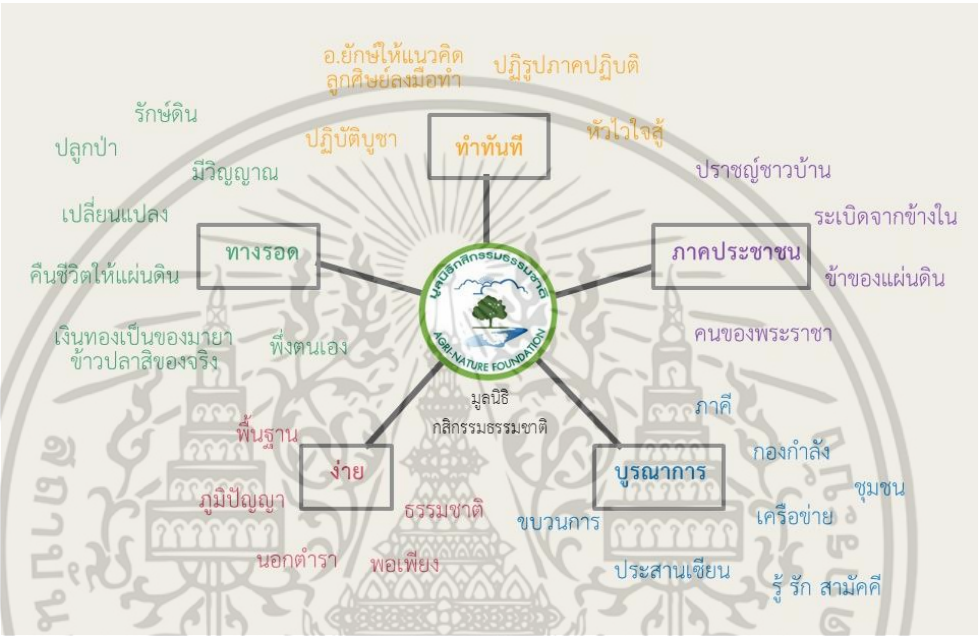

รูปที่ 3.4.1 การวิเคราะห์ปรัชญาของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

3) สร้างประสบการณ์ที่ดีแก่กลุ่มผู้ที่มาใช้บริการ

- สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมอบรม
- ผู้ที่มาอบรมใช้งานผลิตภัณฑ์ผสานบริการของระบบได้สะดวกขึ้น

4) สนับสนุนการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดอบรมให้สะดวก คล่องตัวยิ่งขึ้น

5) เป็นบริการที่**มีความเป็นไปได้**ที่จะเกิดขึ้น นำไป**ประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานได้ทันที**

3.4.2 การให้คะแนนแนวคิด

การให้คะแนนแนวคิดโดยใช้เกณฑ์ข้างต้น โดยแบ่งกลุ่มของคะแนนออกเป็น สีเหลือง = แนวคิด 5 ดาว, สีฟ้า = แนวคิด 4 ดาว, สีชมพู = แนวคิด 3 ดาว และทำการพิจารณาคัดเลือกแนวคิดที่ผ่านเกณฑ์โดยละเอียดต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2.1 คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&W)

ตารางที่ 3.4.1 การให้คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&W)

SW	เกณฑ์ที่ 1	เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 3	เกณฑ์ที่ 4	เกณฑ์ที่ 5
1. S1W7			★		★
2. S2W3	★		★	★	
3. S2W5	★			★	★
4. S2W5	★			★	★
5. S2W5	★		★		★
6. S2W5	★		★		★
7. S2W6	★		★		★
8. S3W2	★	★	★	★	★
9. S3W5			★	★	
10. S4W3	★		★	★	★
11. S4W3	★		★	★	
12. S4W3	★	★	★	★	★
13. S4W3	★	★	★	★	★
14. S6W3	★		★		★
15. S6W6	★		★		★
16. S6W6	★		★	★	
17. S6W9	★			★	★
18. S6W9			★	★	★
19. S7W5	★	★	★	★	★
20. S7W5	★	★	★	★	★
21. S7W6	★		★	★	★
22. S7W7	★		★	★	★
23. S8W4	★			★	★

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2.2 คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&O)

ตารางที่ 3.4.2 การให้คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&O)

SO	เกณฑ์ที่ 1	เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 3	เกณฑ์ที่ 4	เกณฑ์ที่ 5
1. S1O2			★		★
2. S4O1		★	★		★
3. S4O1		★	★		
4. S8O5	★	★	★	★	★

3.4.2.3 คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&T)

ตารางที่ 3.4.3 การให้คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : S&T)

ST	เกณฑ์ที่ 1	เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 3	เกณฑ์ที่ 4	เกณฑ์ที่ 5
1. S4T1		★		★	★
2. S4T3	★	★	★	★	
3. S6T2	★		★		
4. S7T3	★	★	★	★	
5. S8T3	★	★	★	★	★

3.4.2.4 คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&W)

ตารางที่ 3.4.4 การให้คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&W)

OW	เกณฑ์ที่ 1	เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 3	เกณฑ์ที่ 4	เกณฑ์ที่ 5
1. O1W5	★		★	★	
2. O1W5	★		★		
3. O1W8	★		★		★
4. O3W2			★	★	
5. O3W3	★		★		
6. O3W4	★		★	★	★
7. O3W8	★		★	★	
8. O3W8	★	★	★	★	★

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4.5 (ต่อ) การให้คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&W)

9. O3W9			★		
10. O4W3	★		★		★
11. O4W6	★		★		★
12. O4W6	★		★	★	★
13. O4W8			★	★	★
14. O4W8	★		★		★
15. O4W8	★	★	★		★

3.4.2.5 คะแนนการร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&T)

ตารางที่ 3.4.6 การให้คะแนน**การร่างแบบจากสภาพองค์กร (IDEA SKETCH : O&T)**

OT	เกณฑ์ที่ 1	เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 3	เกณฑ์ที่ 4	เกณฑ์ที่ 5
1. O3T2	★		★	★	★
2. O4T2	★		★	★	★

3.4.3 สรุปผลการคัดเลือกแนวคิดได้ ดังนี้

3.4.3.1 แนวความคิดที่ได้ 5 ดาว ★★★★★ เป็นแนวความคิดที่มีความเหมาะสมในการออกแบบระบบต่อไป ได้แก่

1. **แนวคิด S3W2** : สมัครเป็นอาสา
2. **แนวคิด S4W3** : สื่อประกอบการเรียน ชุดโมเดล โคก หนอง นา
3. **แนวคิด S4W3** : สื่อประกอบการเรียน สมุนไพรสารพัดรส
4. **แนวคิด S8O5** : กิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. **แนวคิด S8T3** : กิจกรรมจับคู่ (Buddy)
6. **แนวคิด O3W8** : กิจกรรม Share of the week

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.4.2 แนวความคิดที่ได้ 5 ดาว (ตามลำดับ จากซ้าย - ขวา จากบน - ล่าง)

3.4.3.2 แนวความคิดที่ได้ 4 ดาว ★★★★ เป็นแนวความคิดที่จะนำมาเสริมในการออกแบบระบบ ได้แก่

1. **แนวคิด S6W3** : สื่ออธิบายสัมภาระที่ควรเตรียมมา
2. **แนวคิด S6W6** : สื่อพยากรณ์อากาศวันอบรม
3. **แนวคิด S7W5** : บล็อกดินประจำรุ่น
4. **แนวคิด S7W5** : ต้นไม้ประจำรุ่น
5. **แนวคิด S7W6** : การ์ดหลักสูตร
6. **แนวคิด S7W7** : การแบ่งแยกหลักสูตรด้วยสี
7. **แนวคิด S4T3** : ห้องเรียนติดแอร์ (ธรรมชาติ)
8. **แนวคิด S7T3** : กิจกรรม Argrinature Course Rally
9. **แนวคิด O3W4** : วิธีการสมัครทางโทรศัพท์มือถือ
10. **แนวคิด O4W3** : เฟซบุ๊กแฟนเพจขอคำปรึกษาเรื่องการทำกสิกรรม
11. **แนวคิด O4W6** : ระบบแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้ที่เคยอบรม
12. **แนวคิด O3T2** : สื่อแนะนำการเดินทางด้วย Google Map
13. **แนวคิด O4T2** : สื่อแนะนำการเดินทางสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.4.3 แนวความคิดที่ได้ 4 ดาว (ตามลำดับ จากซ้าย - ขวา จากบน - ล่าง)

3.4.3.3 แนวความคิดที่ได้ 3 ดาว ★★★ เป็นแนวความคิดที่จะคัดเลือกบางแนวคิดที่น่าสนใจมาเสริมในการออกแบบระบบ ได้แก่ **แนวคิด S8W4 : ประกันการอบรม**

รูปที่ 3.4.4 แนวความคิดที่ได้ 3 ดาว

หลังจากการให้คะแนนผู้วิจัยได้วิเคราะห์ต่อว่า แนวความคิดที่ได้ 5 ดาว ทั้งหมดมีความเหมาะสมจะเป็นระบบบริการที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น ส่วนแนวคิดที่ได้ 4 ดาว และ 3 ดาว เป็นแนวคิดที่มีโอกาสนำมาเสริมในการออกแบบระบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.4 สรุปและวิเคราะห์ระบบเบื้องต้นที่ได้จากแนวคิด

ระบบข้างต้นสามารถสรุปข้อมูลของระบบที่ต้องแก้ไข ดังนี้

3.4.4.1 ช่วงก่อนอบรม

การรับรู้ (Aware)

1. แนวคิด S7W7 : การแบ่งแยกหลักสูตรด้วยสี

การตัดสินใจ (Consider)

2. แนวคิด S7W6 : การ์ดหลักสูตร

การสมัคร (Register)

3. แนวคิด O3W4 : วิธีการสมัครทางโทรศัพท์มือถือ
4. แนวคิด S8W4 : ประกันการอบรม

การเตรียมตัว (Prepare)

5. แนวคิด O3T2 : สื่อแนะนำการเดินทางด้วย Google Map
6. แนวคิด O4T2 : สื่อแนะนำการเดินทางสาธารณะ
7. แนวคิด S6W3 : สื่ออธิบายสัมภาระที่ควรเตรียมมา
8. แนวคิด S6W6 : สื่อพยากรณ์อากาศวันอบรม

3.4.4.2 ช่วงระหว่างอบรม

การเข้ามาอบรม (Check In)

9. แนวคิด S8T3 : กิจกรรมจับคู่ (Buddy)

ฝึกวินัย (Discipline)

10. แนวคิด S8O5 : กิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้

การเรียนรู้ (Learning)

11. แนวคิด S4W3 : สื่อประกอบการเรียน ชุดโมเดล โคก หนอง นา
12. แนวคิด S4W3 : สื่อประกอบการเรียน สมุนไพรสารพัดรส
13. แนวคิด S4T3 : ห้องเรียนติดแอร์ (ธรรมชาติ)

จบการอบรม (Check Out)

14. แนวคิด S7W5 : บล๊อกดินประจำรุ่น
15. แนวคิด S7W5 : ต้นไม้ประจำรุ่น
16. แนวคิด S7T3 : กิจกรรม Argrinature Course Rally

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.4.3 ช่วงหลังอบรม

การติดต่อ (Connect)

Q. แนวคิด O4W6 : ระบบแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้ที่เคยอบรม

การทบทวน (Repeat)

R. แนวคิด O4W3 : เฟซบุ๊กแฟนเพจขอคำปรึกษาเรื่องการทำกสิกรรม

การติดตาม (Follow Up)

S. แนวคิด S3W2 : สมัครเป็นอาสา

T. แนวคิด O3W8 : กิจกรรม Share of the week

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การสรุประบบสุดท้าย

3.5.1 ภาพรวมของระบบ

จากการสรุปและวิเคราะห์เนื้อหาข้างต้น ผู้จัดทำจึงได้ทำการออกแบบระบบการจัดอบรมให้ใช้ได้กับทุกหลักสูตรของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง และใช้ได้กับผู้อบรมทุกกลุ่ม

หลักสูตรที่ใช้เป็นกรณีศึกษาในระบบ มีดังนี้

1) หลักสูตรธรรมธุรกิจ แบ่งย่อยได้อีกเป็น 2 หลักสูตร ได้แก่

1.1) หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ยักษ์ กับ โจน”

1.2) หลักสูตร “ธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ”

2) หลักสูตรการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

3) หลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

4) ค่ายรับมือภัยพิบัติ

การออกแบบระบบการอบรมคำนึงถึงขั้นตอนการใช้บริการทุกขั้น ตั้งแต่ก่อนเข้าอบรม ระหว่างอบรม และหลังอบรมจบไปแล้ว โดยทุกแนวคิดสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกในด้านต่าง ได้แก่ เป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้ระบบดำเนินงานได้อย่างราบรื่น สอดคล้องกับปรัชญาของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ สร้างประสบการณ์ที่ดีในการใช้บริการของผู้อบรม สนับสนุนการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดอบรมให้สะดวก คล่องตัวยิ่งขึ้น และเป็นบริการที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น นำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานได้ทันที

ทำให้เกิดเป็นแนวคิด “ทำด้วยกัน” คือ การให้ผู้อบรมได้เรียนรู้เนื้อหาสิ่งที่เรียนด้วยการลงมือทำ และทำร่วมกับคนอื่นๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน สร้างเครือข่ายที่จะช่วยเหลือกันเองในอนาคต เกิดการลงมือทำด้วยตนเองจะได้เป็นการเรียนรู้จริง เมื่อเรียนจบออกไปก็ทำเองได้

รูปที่ 3.5.1 ภาพรวมของระบบ 1 (ตามลาดับ จากซ้าย - ขวา จากบน - ล่าง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.5.2 (ต่อ) ภาพรวมของระบบ 2 (ตามลาดับ จากซ้าย - ขวา จากบน - ล่าง)

3.5.2 ขั้นตอนการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการอบรมของหลักสูตรต่างๆ ที่จัดขึ้นให้เข้าถึงผู้ที่สนใจได้มากยิ่งขึ้นด้วยเครื่องมือต่างๆ ที่ออกแบบมาเพื่ออธิบายหลักสูตร เผยแพร่ผ่านทางเฟซบุ๊กแฟนเพจ เว็บไซต์ หรือสื่อที่ใช้ภายในศูนย์ฯ เอง

รูปที่ 3.5.3 การประชาสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

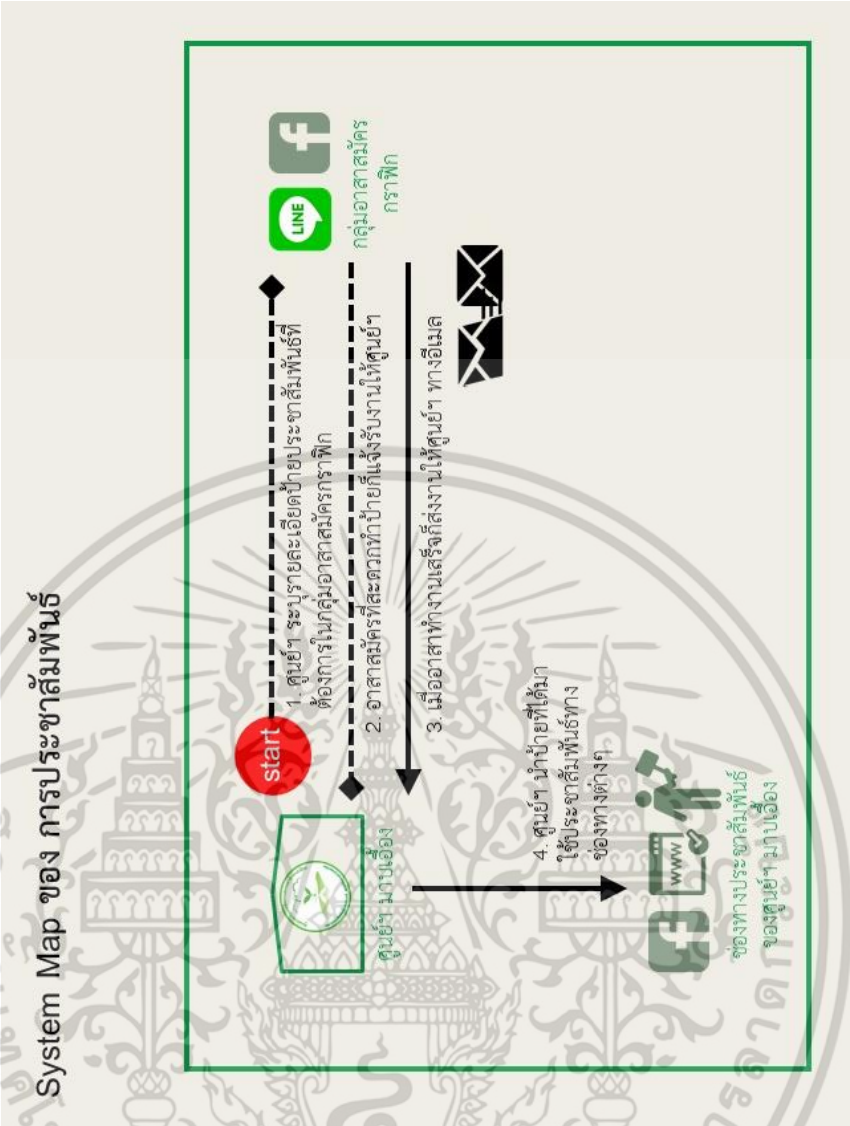

รูปที่ 3.5.4 ระบบการประชาสัมพันธ์ของอาสาสมัคร

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware สำหรับอาสาสมัครต้องมีอุปกรณ์ในการทำงานประกอบด้วย คอมพิเวตอร์ ชุดโต๊ะทำงาน โทรศัพท์ประจำสำนักงาน เครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร ตู้เก็บเอกสารการอบรม อุปกรณ์เครื่องเขียน

โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์หลักสูตร การ์ดหลักสูตร โปสเตอร์วีธีการสมัคร ตารางอบรม โปสเตอร์การเตรียมตัว และโปสเตอร์การเดินทาง

Software เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ อีเมล ยูทูปแชนเน็ล (Youtube Channel) ไลน์ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ คลิปวีดิโอ ระบบลงทะเบียนทางออนไลน์ (Google Forms) คิวอาร์โคด (QR Code)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

ระเบียบการประชาสัมพันธ์จะขึ้นอยู่กับข้อปฏิบัติของสถานที่หรือสื่อนั้นๆ

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

อาสาสมัคร : สามารถใช้สื่อในการแลกเปลี่ยนและแจ้งข้อมูล, มีความเข้าใจและสามารถใช้สื่อต่างๆ ของศูนย์ได้, มีความสามารถในการประเมินตัวเลข, มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น, มีความรับผิดขอบ และมีความสามารถในการจัดลำดับติดตามข้อมูล

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดของหลักสูตร

4.2) รูปแบบการสมัครเข้าร่วมอบรม

4.3) เงื่อนไขในการคัดกรองผู้เข้าอบรม

4.4) เนื้อหาการเรียนรู้ที่ใช้ในการอบรม

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

5.1) ประชาสัมพันธ์โดยนำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์หลักสูตรไปติดตั้งในแหล่งที่กลุ่มเป้าหมายสนใจ จะขึ้นอยู่กับกฎข้อปฏิบัติของสถานที่นั้นๆ

5.2) ประชาสัมพันธ์ผ่านเฟซบุ๊ก Facebook (Social Network) อาสาสมัครดูแลเฟซบุ๊กช่วงเวลา 8:00 – 17:00 น.

5.3) ประชาสัมพันธ์ผ่านการบอกต่อโดยวิทยากร หรือผู้มีชื่อเสียงในวงการเกษตร

3.5.3 ขั้นตอนการสมัคร

3.5.3.1 ขั้นตอนการสมัครของบุคคลทั่วไป

การสมัครของบุคคลทั่วไปมี 2 รูปแบบ คือ การเข้ามาสมัครด้วยตนเอง (Walk In) และการสมัครแบบออนไลน์ โดยการสมัครแบบออนไลน์เป็นถือช่องทางหลักในการบริการ และยังรองรับการใช้บริการสำหรับผู้ที่เดินทางเข้ามาสมัครด้วยตนเองอีกด้วย

บริการชำระเงินมี 2 รูปแบบเช่นกัน คือ ช่องทางสำหรับผู้ที่เข้ามาสมัครด้วยตนเอง คือ ชำระเงินกับพนักงาน (รับเฉพาะเงินสด เท่านั้น) และช่องทางสำหรับการสมัครแบบออนไลน์ มีด้วยกัน 3 ช่องทาง คือ โอนเงินผ่าน Internet-Banking โอนเงินผ่านตู้เอทีเอ็ม โอนเงิน/ฝากเงินเข้าบัญชีผ่านธนาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และช่องทางยืนยันการชำระเงินสำหรับการเข้ามาสมัครด้วยตนเองนั้น อาสาสมัครจะมอบใบเสร็จการชำระเงินให้ และในส่วนของการยืนยันการชำระเงินแบบออนไลน์ ใช้การยืนยันทางอีเมล

รูปที่ 3.5.5 การสมัครเข้าอบรมของบุคคลทั่วไป

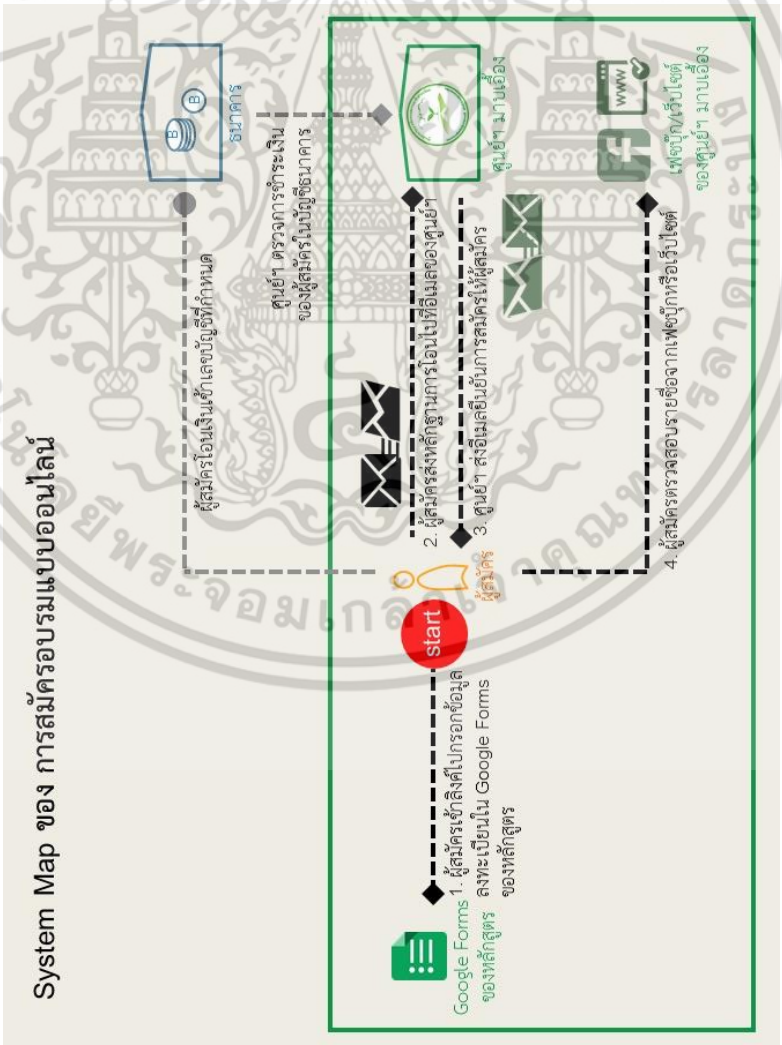

รูปที่ 3.5.6 ระบบการสมัครเข้าอบรมแบบออนไลน์ของบุคคลทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

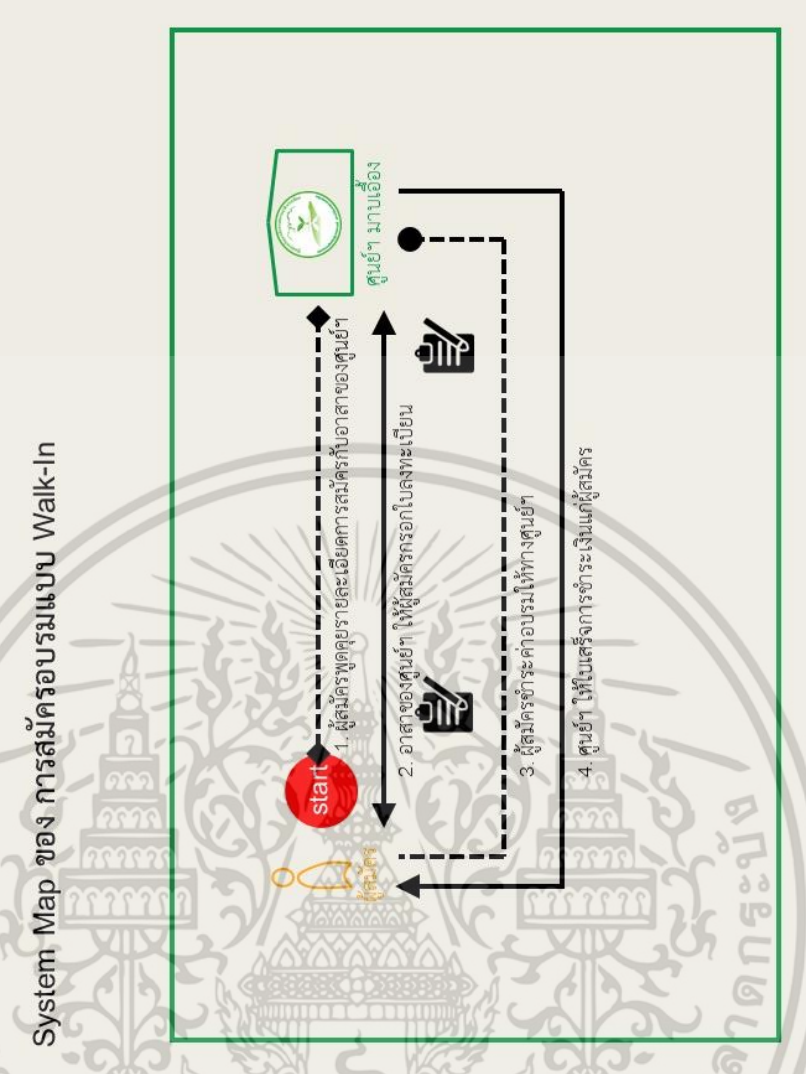

รูปที่ 3.5.7 ระบบการสมัครเข้าอบรมแบบเข้ามาสมัครด้วยตัวเองของบุคคลทั่วไป

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware

สำหรับอาสาสมัครต้องมีอุปกรณ์ในการทำงานประกอบด้วย คอมพิเวตอร์ ชุดโต๊ะทำงาน โทรศัพท์ประจำสำนักงาน เครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร ตู้เก็บเอกสารการอบรม อุปกรณ์เครื่องเขียน

ใบสมัครเข้าอบรม โปสเตอร์วิธีการสมัคร แบบฟอร์มรายชื่อผู้สมัคร หลักฐานการชำระเงิน (เช่น ใบเสร็จการชำระเงิน สลิปการโอนเงิน เป็นต้น)

Software

เฟซบุ๊ก อีเมล คิวอาร์โคด ระบบลงทะเบียนทางออนไลน์ บัญชีธนาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

ระเบียบการสมัครเข้าอบรมแบบ Walk In คือ ผู้สมัครเลือกหลักสูตรที่ต้องการสมัคร ให้ข้อมูลส่วนตัว ชำระเงินค่าอบรมให้อาสาสมัคร รับหลักฐานการชำระเงิน จากนั้นอาสาสมัครจะประกาศรายชื่อผู้เข้าร่วมอบรมช่วง 1 สัปดาห์ก่อนการอบรมทางเฟซบุ๊ก

ในกรณีหลักสูตรที่ต้องการสมัครเข้าอบรมปิดรับเพราะเต็มจำนวนคนแล้ว ผู้สมัครสามารถแจ้งขอเป็นตัวสำรองกับอาสาสมัครได้โดยตรง

ระเบียบการสมัครเข้าอบรมแบบออนไลน์ คือ ผู้สมัครเลือกหลักสูตรที่ต้องการสมัคร ให้ข้อมูลส่วนตัว ชำระเงินไปที่บัญชีที่ระบุไว้ อีเมลหลักฐานการชำระเงินไปที่อีเมลที่ระบุไว้ อาสาสมัครตวรจสอบบัญชีธนาคารของมูลนิธิฯ ทุกวันช่วงเวลา 17:00 – 18:00 น. จากนั้นอาสาสมัครจะติดต่อกลับไปทางอีเมลที่ผู้สมัครส่งมาเพื่อยืนยันการสมัครเข้าอบรมเสร็จสมบูรณ์ และประกาศรายชื่อผู้เข้าร่วมอบรมช่วง 1 สัปดาห์ก่อนการอบรมทางเฟซบุ๊ก

ในกรณีหลักสูตรที่ต้องการสมัครเข้าอบรมปิดรับเพราะเต็มจำนวนคนแล้ว ผู้สมัครสามารถแจ้งขอเป็นตัวสำรองด้วยการติดต่อกับอาสาสมัครได้โดยตรง ตามข้อมูลที่แจ้งไว้

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการเข้าอบรม ต้องการในการเรียนรู้เนื้อหาการอบรม

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถใช้สื่อในการสื่อสารแลกเปลี่ยนและแจ้งข้อมูลและสามารถใช้สื่อต่างๆ ของศูนย์ฯ มีความสามารถในการประเมินตัวเลข มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการอบรม มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการจัดลำดับติดตามข้อมูลของผู้สมัครเข้าอบรมได้

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดการสมัครเข้าร่วมอบรม

4.2) รายละเอียดค่าอบรม

4.3) เงื่อนไขในการคัดกรองผู้เข้าอบรม

4.4) รายละเอียดการใช้ software เพื่อบันทึกข้อมูลผู้เข้าอบรม

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

ผู้สมัครที่เข้ามาสมัครด้วยตนเองที่ศูนย์ฯ ในช่วงเวลาทำการของศูนย์ฯ คือ 8:00 – 18:00 น. และผู้สมัครทางออนไลน์ สมัครเข้าอบรมตามขั้นตอน คือ กรอกข้อมูลในแบบฟอร์มออนไลน์ ชำระเงิน และส่งอีเมลมาแจ้งชำระเงินทุกวันและทุกเวลา จากนั้นอาสาสมัครจะยืนยันการสมัครเข้าอบรมหลังได้รับอีเมลไม่เกิน 3 วัน ในช่วงเวลา 8:00 – 18:00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.3.2 ขั้นตอนการสมัครของหน่วยงาน

การสมัครของนิติบุคคลหรือหน่วยงานสามารถเข้ามาติดต่อได้ 2 รูปแบบ คือ การเข้ามาสมัครที่ศูนย์ฯ และการสมัครทางโทรศัพท์

รูปที่ 3.5.8 การสมัครเข้าอบรมของหน่วยงาน

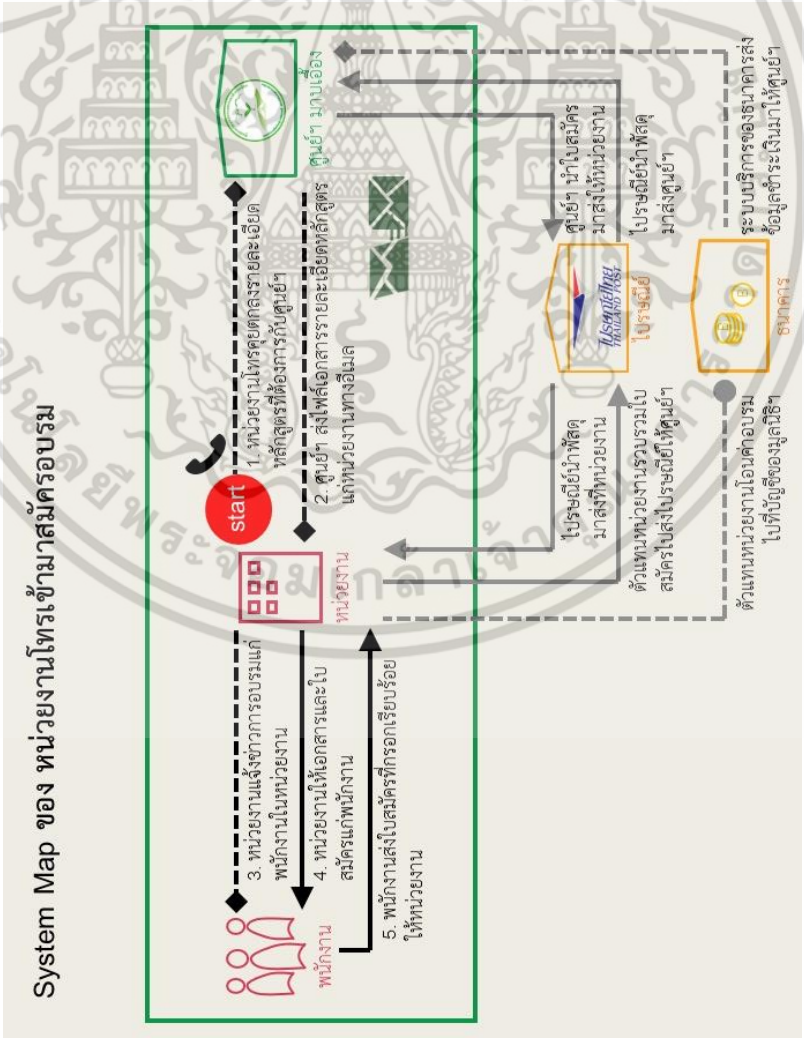

รูปที่ 3.5.9 ระบบการโทรเข้ามาสมัครอบรมของหน่วยงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

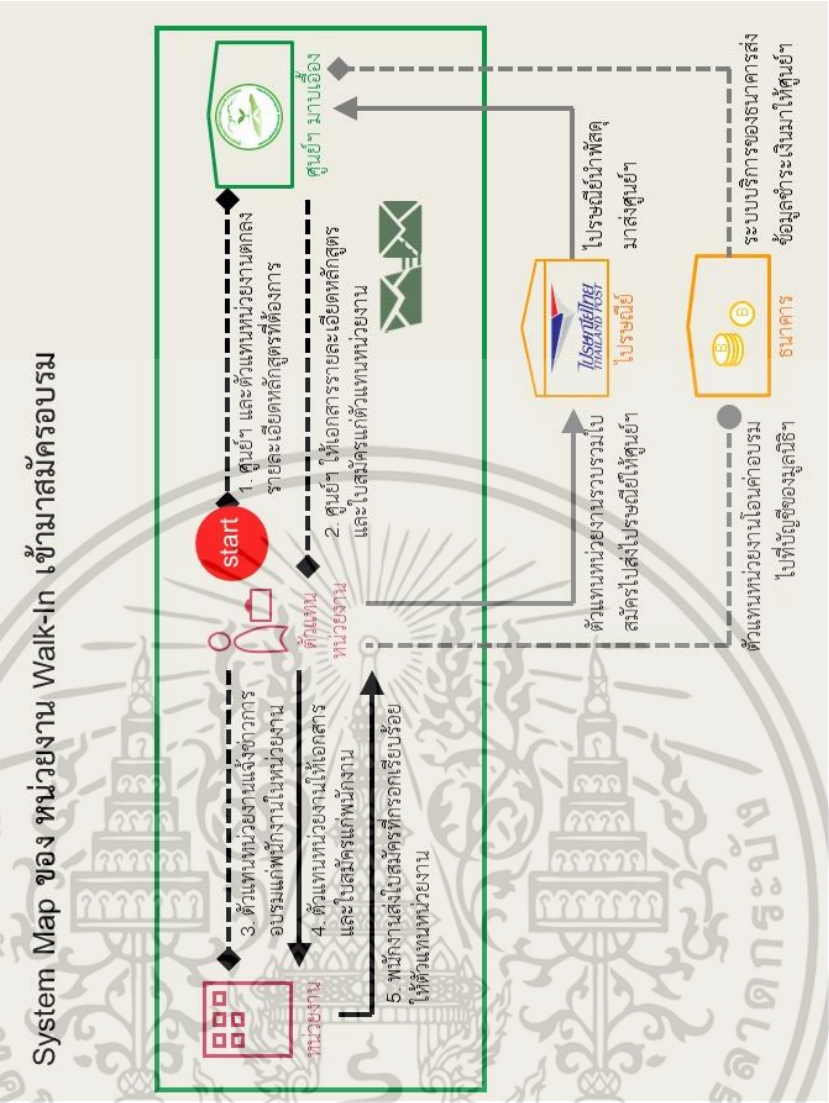

รูปที่ 3.5.10 ระบบการเข้ามาสมัครอบรมด้วยตนเองของหน่วยงาน

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware

สำหรับอาสาสมัครอุปกรณ์ในการทำงานประกอบด้วยคอมพิวเตอร์ ชุดโต๊ะทำงาน โทรศัพท์ประจำสำนักงาน เครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร ตู้เก็บเอกสารการอบรม อุปกรณ์เครื่องเขียน

ใบสมัครเข้าอบรม แบบฟอร์มรายชื่อผู้สมัคร แบบฟอร์มรายละเอียดการเตรียมการอบรม เอกสารรายละเอียดหลักสูตร หลักฐานการชำระเงิน (เช่น ใบเสร็จการชำระเงิน สลิปการโอนเงิน เป็นต้น) และบอร์ดอบรมต้องรู้

Software

เฟซบุ๊ก อีเมล ระบบบัญชีธนาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

ระเบียบการสมัครเข้าอบรมแบบ Walk In

ตัวแทนจากหน่วยงานเข้ามาที่ศูนย์ฯ ในช่วงเวลาทำการ 8:00 – 18:00 น. อาสาสมัครและหน่วยงานพูดคุยรายละเอียดและเลือกหลักสูตรที่เหมาะสม อาสาสมัครชี้แจงค่าใช้จ่าย หน่วยงานชำระเงินผ่านธนาคาร ส่งหลักฐานการชำระเงินกลับมาที่ศูนย์ฯ รับเอกสารรายละเอียดหลักสูตรและใบสมัครสำหรับพนักงาน หน่วยงานนำเอกสารที่ได้รับแจกให้พนักงานที่จะเข้าอบรม กรอกใบสมัครและรวบรวมนำส่งคืนอาสาสมัคร อาสาสมัครตรวจสอบใบสมัคร บันทึกชื่อผู้เข้าอบรม ส่งรายชื่อผู้เข้าอบรมและรายละเอียดการเตรียมการอบรมยืนยันกับหน่วยงาน

ระเบียบการสมัครเข้าอบรมแบบทางไกล

หน่วยงานติดต่อเข้ามาที่ศูนย์ฯ ทางโทรศัพท์ ในช่วงเวลาทำการ 8:00 – 18:00 น. อาสาสมัครและหน่วยงานพูดคุยรายละเอียดและเลือกหลักสูตรที่เหมาะสม อาสาสมัครชี้แจงค่าใช้จ่าย หน่วยงานชำระเงินผ่านธนาคาร ส่งหลักฐานการชำระเงินกลับมาที่ศูนย์ฯ อาสาสมัครส่งไปรษณีย์หรือส่งอีเมลเอกสารรายละเอียดหลักสูตรและใบสมัครสำหรับพนักงานไปที่หน่วยงาน หน่วยงานนำเอกสารแจกให้พนักงานที่จะเข้าอบรม กรอกใบสมัคร และรวบรวมนำส่งคืนอาสาสมัคร อาสาสมัครตรวจสอบใบสมัคร บันทึกชื่อผู้เข้าอบรม ส่งรายชื่อผู้เข้าอบรมและรายละเอียดการเตรียมการอบรมยืนยันกับหน่วยงาน

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

หน่วยงาน : มีความต้องการในการพัฒนาบุคลากร มีความสามารถในการสนับสนุนพนักงานในหน่วยงานให้มาเข้าอบรม

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการเข้าอบรม มีความสามารถในการเรียนรู้

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถใช้สื่อในการสื่อสารแลกเปลี่ยนและแจ้งข้อมูล และสามารถใช้สื่อต่างๆ ของศูนย์ฯ มีความสามารถในการประเมินตัวเลข มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการอบรม มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการจัดลำดับติดตามข้อมูลของผู้สมัครเข้าอบรมได้

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดการสมัครเข้าร่วมอบรม

4.2) รายละเอียดค่าอบรม

4.3) เงื่อนไขในการคัดกรองผู้เข้าอบรม

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงานที่เข้ามาติดต่อที่ศูนย์ฯ ในช่วงเวลาทำการของศูนย์ฯ คือ 8:00 – 18:00 น. ได้ทุกวัน ยกเว้นวันหยุดของศูนย์ฯ ควรโทรสอบถามก่อนเดินทางเข้ามา

3.5.4 ขั้นตอนการเตรียมตัว

อาสาสมัครเริ่มจากการตรวจสอบความพร้อมในการเข้าอบรมของผู้สมัคร เมื่อยืนยันความพร้อมแล้วจึงแนะนำการเตรียมตัวสำหรับผู้สมัคร ด้วยการส่งข้อมูลแนะนำการเตรียมตัวสำหรับผู้อบรมล่วงหน้าก่อนการอบรมจะเกิดขึ้น ทางอีเมล และโพสต์ทางเฟซบุ๊กของศูนย์ฯ

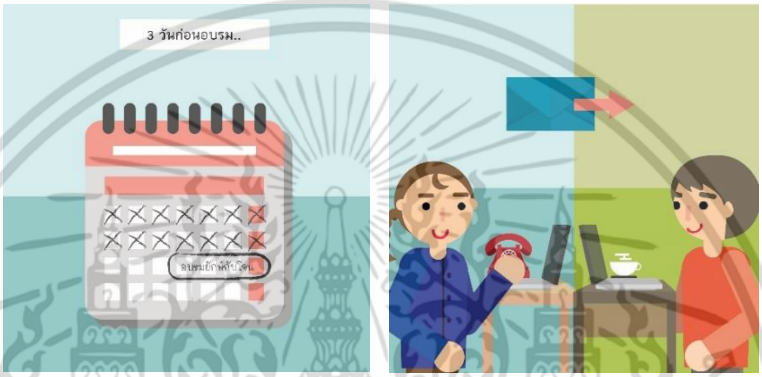

รูปที่ 3.5.11 การให้ข้อมูลการเตรียมตัวแก่ผู้สมัคร

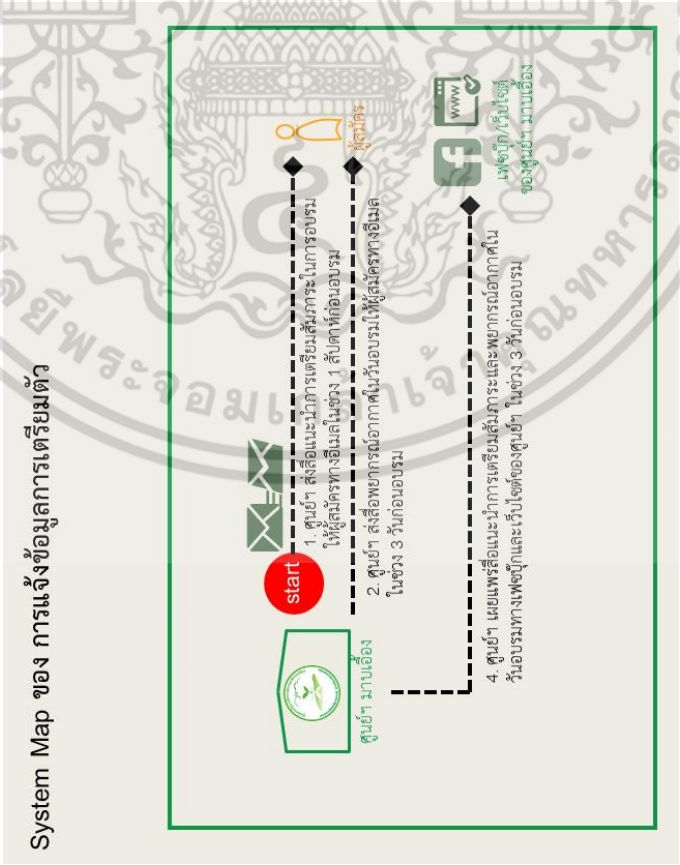

รูปที่ 3.5.12 ระบบการแจ้งข้อมูลการเตรียมตัวของอาสาสมัคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware

สำหรับอาสาสมัครต้องมีอุปกรณ์ในการทำงานประกอบด้วย คอมพิวเตอร์ ชุดโต๊ะทำงาน โทรศัพท์ประจำสำนักงาน เครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร ตู้เก็บเอกสารการอบรม

โปสเตอร์รายละเอียดการเตรียมตัว โปสเตอร์รายละเอียดการเดินทางมาที่ศูนย์ฯ โปสเตอร์พยากรณ์อากาศวันอบรม ใบรายชื่อผู้สมัคร ใบข้อมูลการลงทะเบียนของผู้สมัคร

Software

อีเมล เฟซบุ๊ก คิวอาร์โคด พิกัดศูนย์ฯ ระบบ GPS ระบบลงทะเบียนทางออนไลน์

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

<u>ระเบียบการรับข้อมูลการเตรียมตัว</u>

- ผู้ที่มีสิทธิได้รับการข้อมูลการเตรียมตัว คือ ผู้สมัครเข้าอบรมในหลักสูตรปัจจุบัน ได้รับการยืนยันการสมัครอย่างสมบูรณ์ และยืนยันความพร้อมในการเข้าอบรมตามวันและเวลาที่กำหนดได้
- หากผู้สมัครไม่สามารถยืนยันความพร้อมเข้าอบรมได้ จะถือเป็นการสละสิทธิ์ และอาสาสมัครมีสิทธิ์เรียกตัวสำรองขึ้นมาแทน

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการสื่อสารทางสื่อต่างๆ เป็นผู้สมัครเข้าอบรมในหลักสูตรของมูลนิธิฯ มีความสามารถในการเข้าอบรม

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถใช้สื่อในการสื่อสารแลกเปลี่ยนและแจ้งข้อมูล มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการจัดลำดับติดตามข้อมูลของผู้สมัครเข้าอบรมได้

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดการใช้งานสื่อแนะนำการเตรียมตัว

4.2) การใช้งานแอพพลิเคชั่นพยากรณ์อากาศ

4.3) รายละเอียดข้อมูลที่ต้องแจ้งกับผู้สมัครทางโทรศัพท์

4.4) ข้อมูลการติดต่อของผู้สมัคร

4.5) การบันทึกข้อมูลช่วงเวลาที่ผู้สมัครแต่ละคนจะเข้ามาลงทะเบียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

5.1) อาสาสมัครโทรยืนยันความสามารถในการเข้าอบรมของผู้สมัคร และช่วงเวลาที่ผู้สมัครคาดการ์ว่าจะเดินทางถึงศูนย์ฯ เพื่อลงทะเบียนจากเบอร์โทรศัพท์ที่ระบุไว้ ในช่วง 7 วันก่อนถึงวันอบรม ช่วงเวลา 08:00 – 17:00 น.

5.2) ส่งข้อมูลสื่อข้อมูลการเตรียมตัว และสื่อข้อมูลการเดินทางให้ผู้สมัครทางอีเมลที่ระบุในช่วง 7 วันก่อนถึงวันอบรม ช่วงเวลา 08:00 – 18:00 น.

5.3) ส่งข้อมูลสื่อข้อมูลพยากรณ์อากาศให้ผู้สมัครทางอีเมลที่ระบุ ในช่วง 3 วันก่อนถึงวันอบรม ช่วงเวลา 08:00 – 18:00 น.

3.5.5 ขั้นตอนการเข้าอบรม

3.5.5.1 การลงทะเบียน

ขั้นตอนแรกที่เมื่อผู้อบรมเดินทางมาถึงศูนย์ฯ เพื่อเข้าอบรม คือ การลงทะเบียน เพื่อยืนยันตัวตน และนับจำนวนผู้เข้าอบรมตามจริง

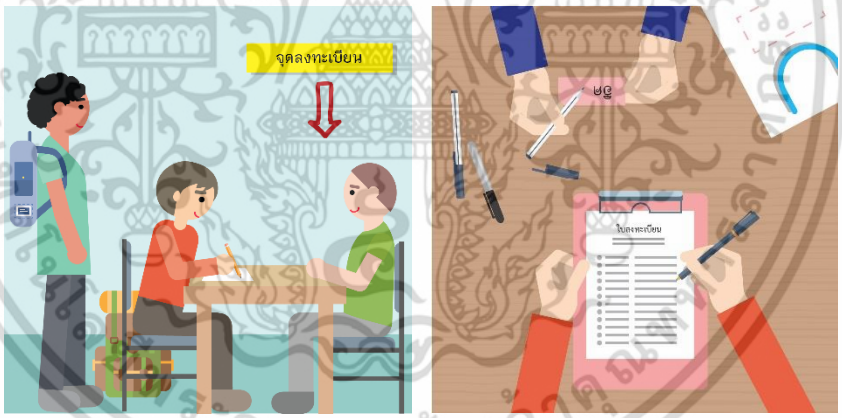

รูปที่ 3.5.13 การลงทะเบียนเข้าอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

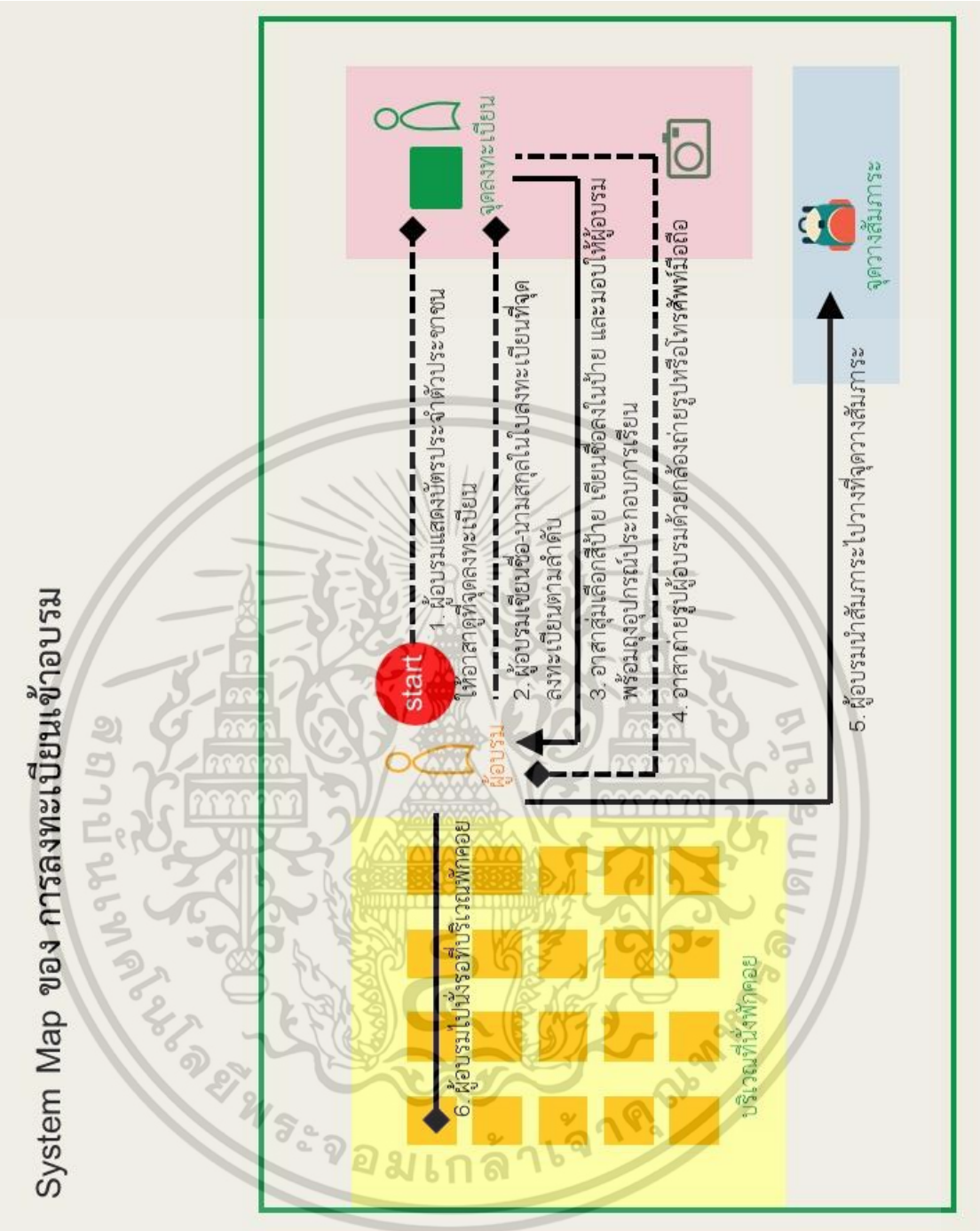

รูปที่ 3.5.14 ระบบการลงทะเบียนเข้าอบรม

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องขยายเสียง อุปกรณ์บันทึกภาพ หลักฐานแสดงตัวของผู้อบรม (เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ใบขับขี่ พาสปอร์ต (Passport) เป็นต้น) ใบลงทะเบียน ป้ายนำทางมาจุดลงทะเบียน ป้ายจุดลงทะเบียน ป้ายจุดวางสัมภาระ อุปกรณ์เครื่องเขียน ป้ายชื่อผู้อบรม ชุดอุปกรณ์ประกอบการเรียน ประกอบด้วย สมุด ดินสอ เอกสารประกอบการเรียน และถุงผ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

<u>ระเบียบการลงทะเบียน</u>

- ผู้เข้าอบรมต้องใช้หลักฐานแสดงตัวตน เช่น บัตรประชาชน ใบขับขี่ เป็นต้น เพื่อใช้ประกอบการลงทะเบียน

- ผู้สมัครและผู้เข้าอบรมต้องเป็นคนเดียวกันเท่านั้น ไม่สามารถส่งตัวแทนมาเรียนแทนกันได้

- ผู้ที่ไม่ได้สมัครอบรม ไม่สามารถเข้าอบรมร่วมกับผู้อบรมท่านอื่นได้

- ระยะเวลาในการลงทะเบียนอาสาสมัครจะแจ้งในตารางอบรม และสอบถามผู้อบรมทางโทรศัพท์อีกครั้ง เพื่อยืนยันเวลาที่ผู้อบรมคาดการณ์ว่าจะเข้ามาถึง

- จะมีการถ่ายรูปผู้เข้าอบรม ณ จุดลงทะเบียน

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการเข้าอบรม มีความสามารถในติดต่อกับผู้อื่น เป็นผู้สมัครเข้าอบรมในหลักสูตรของศูนย์ฯ และนำหลักฐานยืนยันตัวตนมาด้วย

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถใช้สื่อต่างๆ ของศูนย์ฯ มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการอบรม มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมแก่ผู้เข้าอบรม และมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดการใช้งาน Software เพื่อค้นหารายชื่อผู้อบรมที่สมัครเข้ามาทางออนไลน์

4.2) รายชื่อผู้สมัครเข้าอบรม

4.3) รายละเอียดการใช้งาน Software เพื่อบันทึกรายชื่อและข้อมูลการติดต่อของผู้เข้าอบรม

4.4) รายละเอียดการตรวจสอบหลักฐานยืนยันตัวของผู้อบรม

4.5) ข้อมูลช่วงเวลาที่ผู้สมัครแต่ละคนจะเข้ามาลงทะเบียน

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

อาสาสมัครระบุเวลาลงทะเบียนในตารางอบรมของแต่ละหลักสูตร เช่น ช่วงเวลา 8:00 – 9:00 น. และตั้งโต๊ะลงทะเบียนตั้งแต่ช่วงเวลา 7:30 น. เป็นต้นไป เพื่อรอรับผู้เข้าอบรมที่เดินทางเข้ามาไม่พร้อมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับผู้เข้าอบรมที่เดินทางเข้ามาลงทะเบียนช้ากว่ากำหนด และได้แจ้งข้อมูลไว้ล่วงหน้าแล้ว เมื่อมาถึงอาสาสมัครจะพาไปลงทะเบียนที่สำนักงานก่อนเข้าอบรมร่วมกับผู้อื่น ตามช่วงเวลาที่เดินทางมาถึง

3.5.5.2 กิจกรรมบัดดี้และเกมส์ทายใจ

กิจกรรมจับคู่ ดูแลกันตลอดการอบรมโดยเฉพาะเมื่อมีการเรียกรวมคู่บัดดี้จะต้องตามเพื่อนเพื่อมาพร้อมกัน เพื่อแก้ปัญหาการมาเข้าประชุมสายของผู้อบรม

เกมส์ทายใจ เป็นกิจกรรมละลายพฤติกรรมของผู้อบรมให้กล้าพูดคุยทำความรู้จักกัน โดยภายในเวลา 3 - 5 นาที ให้คู่บัดดี้นั่งคุยทำความรู้จักกันให้มากที่สุด เมื่อหมดเวลาอาสาจะออกมาไล่ถามทีละคู่ด้วยคำถามที่สุ่มมา เช่น เพื่อนชื่ออะไร เพื่อนอยู่แถวไหน เพื่อนทำอาชีพอะไร เพื่อนอายุเท่าไหร่ ทำไมเพื่อนถึงมาอบรม เป็นต้น

เป้าหมาย

เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อบรม ให้มีโอกาสได้พูดคุยทำความรู้จักกันมากขึ้น และเป็นการแก้ปัญหาวิธีการเรียกรวมแบบเดิม โดยให้ผู้อบรมเป็นคนตามกันเอง

สถานที่

ภายในอาคาร เช่น อาคารเอนกประสงค์

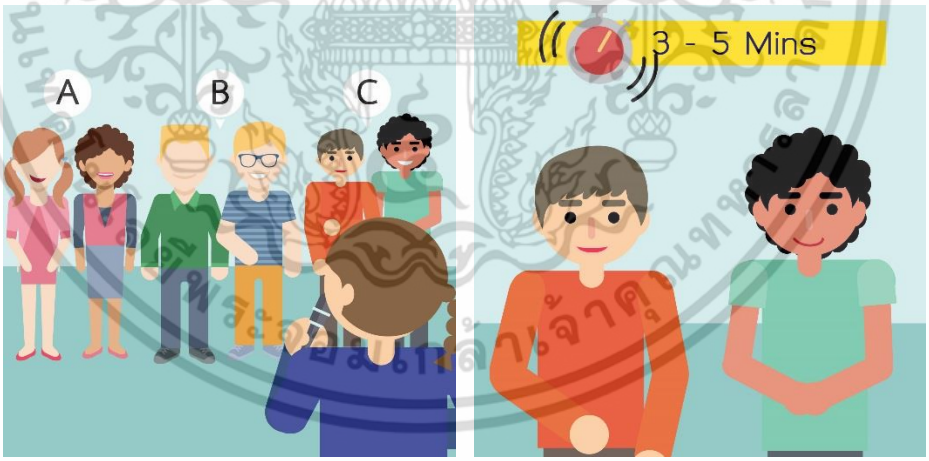

รูปที่ 3.5.15 การดำเนินกิจกรรมบัดดี้และการเล่นเกมส์ทายใจ

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware เครื่องขยายเสียง เก้าอี้ ป้ายชื่อผู้อบรม ผ้าพันคอสี ใบลงทะเบียน คู่มือกิจกรรมเสริม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

<u>ระเบียบการจับคู่บัดดี้</u>

- วิธีการสุ่มเลือกจับคู่ผู้อบรมขึ้นอยู่กับอาสาสมัครที่ดูแลกิจกรรม เป็นผู้ดำเนินการ
- การจับคู่ผู้อบรมต้องเลือกผู้อบรมที่เป็นเพศเดียวกัน จับคู่ด้วยกันก่อน
- ในกรณีที่เหลือคู่ผู้อบรมที่เป็นเพศตรงข้ามกัน ให้แบ่งผู้อบรมชาย-หญิงเข้าไปอยู่กับคู่บัดดี้ที่จับไว้แล้วเป็นกลุ่มพิเศษที่มีบัดดี้ 3 คน
- ในกรณีที่เหลือเศษที่ไม่สามารถเข้าคู่ได้ ให้เข้าไปอยู่กับคู่บัดดี้ที่จับไว้แล้วเป็นกลุ่มพิเศษที่มีบัดดี้ 3 คน

<u>ระเบียบการเป็นคู่บัดดี้</u>

- เมื่อมีการเรียกรวมตัว คู่บัดดี้ต้องมาถึงที่เรียกรวมพร้อมกัน
- หากผู้อบรมมาถึงจุดเรียกรวมตัว แต่มาสายและ/หรือ ไม่ได้มาพร้อมกับบัดดี้จะถูกลงโทษทั้งคู่ตามเงื่อนไขของอาสาสมัครที่ดูแลกิจกรรม
- ผู้อบรมไม่สามารถเปลี่ยนคู่บัดดี้ได้ด้วยตัวเอง ต้องมาร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่เพื่อแจ้งปัญหา

<u>กติกาการเล่นเกมส์ทายใจ</u>

- ผู้อบรมมีเวลา 3 – 5 นาทีในการเตรียมตัวกับคู่บัดดี้ของตัวแอง ก่อนเข้าสู่ช่วงถามตอบ
- คู่บัดดี้แต่ละคู่จะได้รับคำถามจากอาสาสมัครประมาณ 4 – 7 คำถาม
- หากตอบคำถามผิดมากกว่า 3 ใน 4 ของคำถามที่ถามไป จะถูกลงโทษตามเงื่อนไขของอาสาสมัครที่ดูแลกิจกรรม

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความสามารถในการเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการอบรม มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการสื่อสารข้อมูล มีความซื่อสัตย์ มีความช่างสังเกต มีความสามารถในการตัดสินใจ

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) ข้อมูลความเป็นมาของกิจกรรม

4.2) ข้อมูลกติกาการเล่นของกิจกรรม

4.3) รายชื่อผู้เข้าอบรม

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

กิจกรรมเริ่มขึ้นต่อจากกิจกรรมแบ่งกลุ่มผู้อบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.6 ขั้นตอนการเรียนรู้

3.5.6.1 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ การให้ผู้อบรมได้พูดคุยแบ่งปันเรื่องราวระหว่างกัน บอกเล่าเรื่องที่ราวที่คิดว่าเป็นประโยชน์ แบ่งปันประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ โดยไม่จำกัดขอบเขตเนื้อหา

เป้าหมาย

เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อบรมมีความหลากหลายทางอาชีพ อายุ หรือเพศ ให้รู้จักผู้อบรมคนอื่นๆ ในรุ่นมากขึ้น สร้างโอกาสในการสานสัมพันธ์กันของผู้อบรม

สถานที่

ภายในอาคาร เช่น อาคารเอนกประสงค์ จัดสถานที่เป็นพื้นที่โล่งที่สามารถนั่งล้อมวงขนาดใหญ่ได้

รูปที่ 3.5.16 การดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware เครื่องขยายเสียง

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

<u>ระเบียบการของกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้</u>

- ผู้พูดแต่ละคนมีเวลาพูดคนละไม่เกิน 10 นาที
- การนั่งจะให้นั่งล้อมวงกว้างขนาดใหญ่ ให้สามารถมองเห็นกันได้ทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการเรียนรู้ มีความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการอบรม มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรม

4.2) ตัวอย่างลักษณะการพูดในกิจกรรม

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

เป็นกิจกรรมในช่วงค่ำ ช่วงเวลา 19:00 – 21:00 น. อาจใช้ทดแทนกิจกรรมบางอย่าง เช่น กิจกรรมทบทวน

3.5.6.2 สื่อการเรียนรู้ “ชุดโมเดล โคก หนอง นา”

การเรียนออกแบบพื้นที่เพื่อการจัดการน้ำโดยปกติแล้วจะเป็นการเรียนแบบบรรยายประกอบสไลด์หรือวาดภาพอธิบายเท่านั้น ชุดโมเดล โคก หนอง นา นี้จะเข้ามาช่วยในการสื่อสารที่ทำให้เห็นภาพการออกแบบจริงยิ่งขึ้น สามารถจำลองการขุดทำโคก หนอง นา จำลองการไหลของน้ำบนพื้นที่ที่สามารถลาดเอียงได้ การได้เห็นภาพจำลองแบบสามมิติจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการออกแบบพื้นที่ของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

รูปที่ 3.5.17 การใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา ประกอบการเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

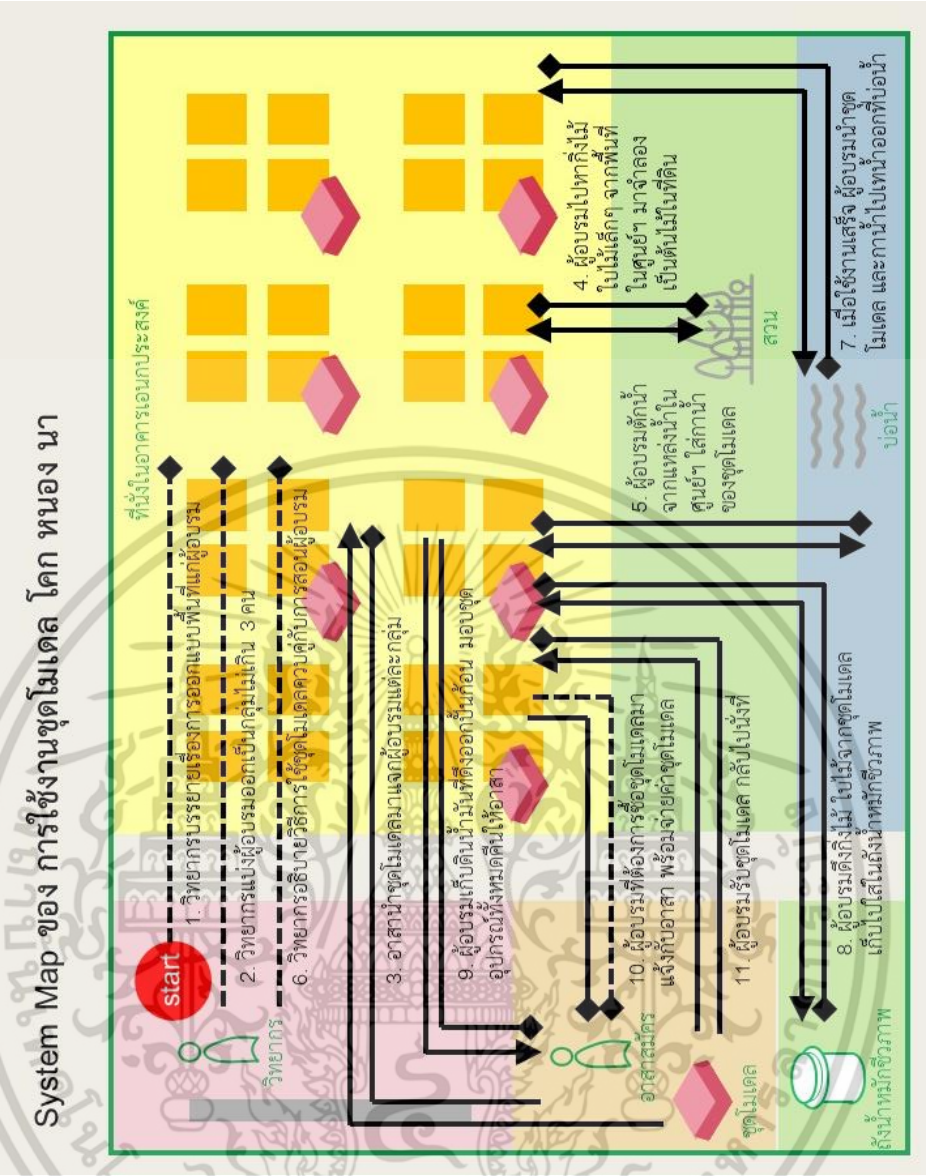

รูปที่ 3.5.18 ระบบการใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware เครื่องขยายเสียง เก้าอี้ กระดาน กระดาษแผ่นใหญ่ อุปกรณ์เครื่องเขียน กระดาน หมุดปัก กิ่งไม้ น้ำสะอาด ถังน้ำหมัก เงินทอน ถุงใส่ชุดโมเดล ชุดอุปกรณ์โมเดล โคก หนอง นา เอกสารคู่มือการทำชุดโมเดล โคก หนอง นา

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

<u>ระเบียบการใช้งานชุดโมเดลโคก หนอง นา</u>

- ชุดโมเดล 1 ชุดต่อผู้ใช้งานไม่เกิน 4 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผู้อบรมที่ได้รับชุดโมเดล มีหน้าที่จัดเตรียมอุปกรณ์เสริมของชุดโมเดล ได้แก่ น้ำและกิ่งไม้สำหรับต้นไม้จำลองด้วยตนเอง

- ชุดโมเดลที่พบการชำรุด ให้ส่งคืนอาสาสมัครเพื่อเปลี่ยนเครื่องมือชุดใหม่

- ในกรณีการอบรมที่มีผู้อบรมจำนวนมากกว่าจำนวนชุดโมเดลที่มีอยู่ ให้กลุ่มผู้อบรมรับโจทย์ออกแบบพื้นที่ที่ต่างกัน เช่น ออกแบบโคกหนองนาสำหรับบ้านในเมืองพื้นที่ราบ ออกแบบโคกหนองนาสำหรับพื้นที่สูงเขาหัวโล้น เป็นต้น เพื่อเรียนรู้การออกแบบพื้นที่ร่วมกัน

- ในกรณีการอบรมที่มีผู้อบรมจำนวนน้อย เช่น หลักสูตรออกแบบพื้นที่ และสามารถแบ่งชุดโมเดลให้ใช้งาน 1 - 2 คนต่อชุดได้ ให้ผู้อบรมออกแบบพื้นที่เป็นที่ดินจริงของตนเอง

<u>ระเบียบการซื้อชุดโมเดลกลับบ้าน</u>

- การคำนวณราคาชุดโมเดลเป็นไปตามราคาค่าวัสดุ ค่าขนส่ง และค่าแรงการผลิตตามจริง

- การขายมี 2 รูปแบบ คือ การซื้อชุดโมเดลเดิมที่ใช้ในการเรียน และการซื้อชุดโมเดลใหม่ ซึ่งจะมีราคาแตกต่างกัน คือ ชุดโมเดลใหม่จะมีราคาสูงกว่า ส่วนต่างนี้สำหรับบริจาคเข้าบัญชีของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการอบรม มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการคำนวณ และมีความสามารถในการตัดสินใจ

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดการใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา

4.2) รายละเอียดการจำหน่ายชุดโมเดล

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

ใช้ประกอบการเรียนวิชากสิกรรมธรรมชาติ เรื่องการออกแบบพื้นที่เพื่อการจัดการน้ำ ตามช่วงเวลาที่ระบุในตารางการอบรม

3.5.6.3 สื่อการเรียนรู้ “สมุนไพรสารพัดรส”

เรียนรู้การทำน้ำหมักจากสมุนไพรสดทั้ง 7 รส ในรูปแบบเกมส์ ที่ทำให้ได้สัมผัสกับต้นสมุนไพรของจริง ตามหาด้วยตัวเอง ได้หมักจริง และได้ทดลองใช้งานน้ำหมักจริงๆ อีกด้วย

สถานที่

ฐานศนรักษ์แม่ธรณี หรือฐานน้ำหมัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.5.19 การดำเนินกิจกรรมสมุนไพรสารพัดรสประกอบการเรียน

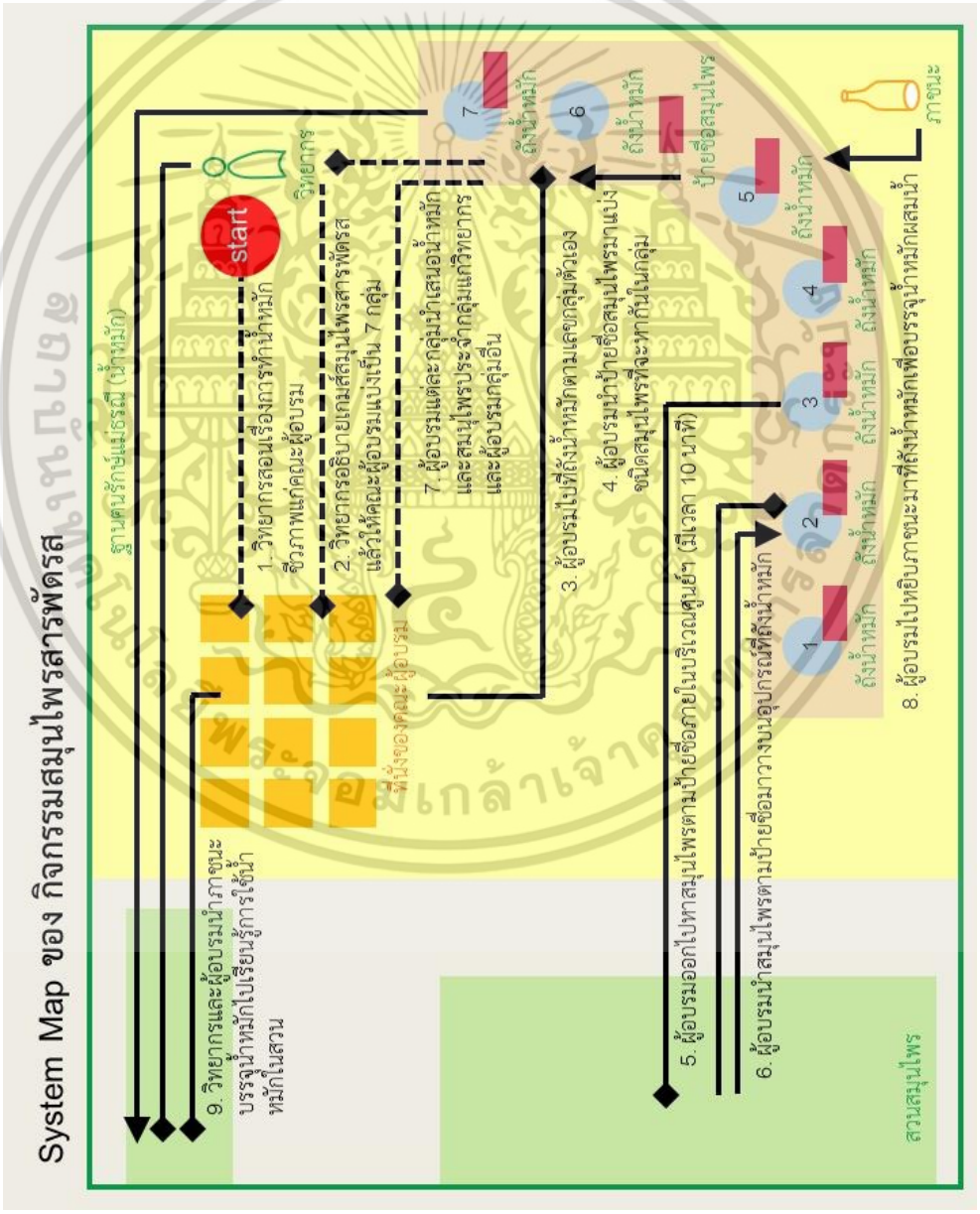

รูปที่ 3.5.20 ระบบการดำเนินกิจกรรมสมุนไพรสารพัดรส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware เครื่องขยายเสียง เก้าอี้ กระดาน กระดาษแผ่นใหญ่ อุปกรณ์เครื่องเขียน กระดาน หมุดปัก ต้นสมุนไพรสด ชุดอุปกรณ์สมุนไพรสารพัดรส ถังน้ำหมักสมุนไพร 7 ถัง ภาชนะบรรจุน้ำหมัก

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

ระเบียบการเล่นกิจกรรมน้ำหมักสารพัดรส

- ผู้อบรมจะถูกแบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ประจำตามถังน้ำหมักสมุนไพรทั้ง 7 รส
- แต่ละกลุ่มจะต้องหาต้นสมุนไพรสดตามจำนวนสมาชิกในกลุ่ม คือ คนละ 1 ชนิด โดยเลือกชนิดสมุนไพรจากกล่องป้ายชื่อสมุนไพรที่มีให้ หากหาสมุนไพรชนิดอื่นที่ไม่มีชื่ออยู่ในกล่องสามารถเขียนชื่อสมุนไพรในป้ายเพิ่มได้
- แต่ละกลุ่มมีเวลาในการทำกิจกรรม 10 นาที สำหรับการตามหาสมุนไพรและจัดวางบนอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับการนำเสนอ
- อาสาสมัครที่ดูแลกิจกรรมทำหน้าที่เป็นผู้คุมเวลา จะส่งเสียงแจ้งเตือนครั้งที่ 1 ในช่วง 5 นาทีสุดท้าย ครั้งที่ 2 ในช่วง 1 นาทีสุดท้าย และครั้งที่ 3 เมื่อหมดเวลา

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการอบรม มีความรับผิดชอบ

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

4.2) รายละเอียดการใช้อุปกรณ์ของกิจกรรม

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

ในช่วงกิจกรรมเข้าฐาน Walk Rally ตามช่วงเวลาที่ระบุในตารางการอบรม

3.5.6.4 ห้องเรียนติดแอร์ (ธรรมชาติ)

สร้างบรรยากาศการเรียนแบบใหม่ในพื้นที่ของศูนย์ฯ ลองพากันไปนั่งเรียนท่ามกลางธรรมชาติแวดล้อม จัดพื้นที่ในสวนเป็นห้องเรียนใหม่ เอาเสื่อมาปูนั่ง ตั้งกระดานดำ เรียนแบบติดดิน

สถานที่

มองหาพื้นที่ในสวนป่าที่โล่งพอจะปูเสื่อนั่งเรียนกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.5.21 การดำเนินกิจกรรมห้องเรียนติดแอร์

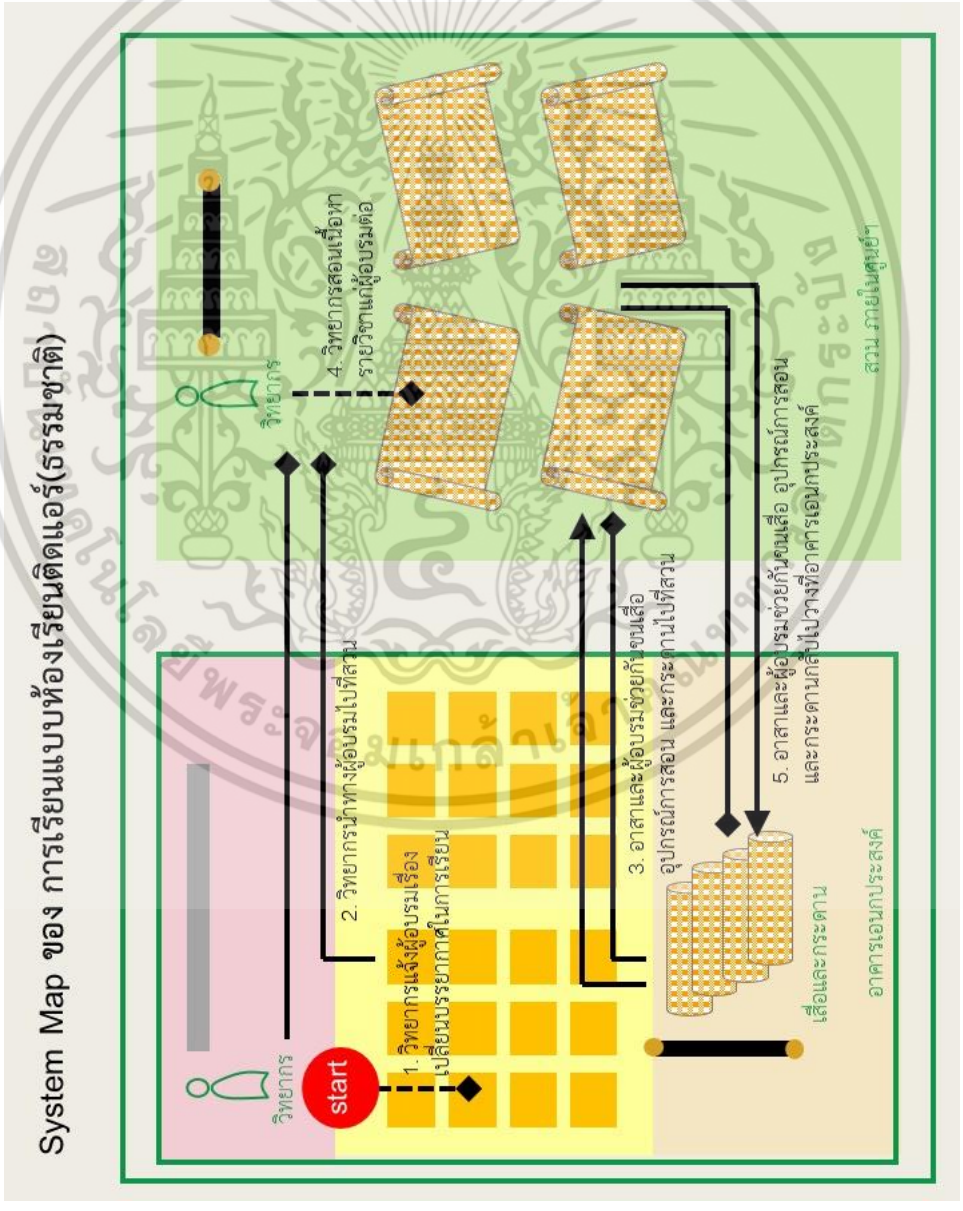

รูปที่ 3.5.22 ระบบการดำเนินกิจกรรมห้องเรียนติดแอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware เครื่องขยายเสียง เสื่อ เก้าอี้ กระดานดำ ชอล์ก

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

- ใช้รูปแบบการเรียนแบบนี้เมื่อสังเกตุว่าผู้อบรมเริ่มตั้งใจเรียนน้อยลง
- การเรียนนอกสถานที่นี้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสภาพอากาศ สภาพพื้นที่ และความพร้อมของอาสาสมัคร

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น มีความสามารถในการจัดการพื้นที่ มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการอบรม และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

ข้อมูลอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมที่ต้องจัดเตรียม

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

ช่วงที่มีการเรียนแบบบรรยาย เสวนา หรือการเรียนที่ต้องนั่งฟัง ตามช่วงเวลาที่ระบุในตารางการอบรม

3.5.7 ขั้นตอนการจบอบรม

ในวันสุดท้ายของการอบรม อาสาสมัครจัดทำพิธีการต่างๆ เพื่อสร้างความทรงจำและความประทำใจแก่ผู้อบรมในแต่ละรุ่น ด้วยกิจกรรมการสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่น และกิจกรรม Argrinature Course Rally

รูปที่ 3.5.23 การจบการอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.7.1 การสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่น

กิจกรรมสร้างความประทับใจ ความผูกพันธ์ ความทรงจำระหว่างผู้อบรมกับศูนย์ฯ เมื่อกลับมาเยี่ยมเยือนก็มาดูอีกครั้ง

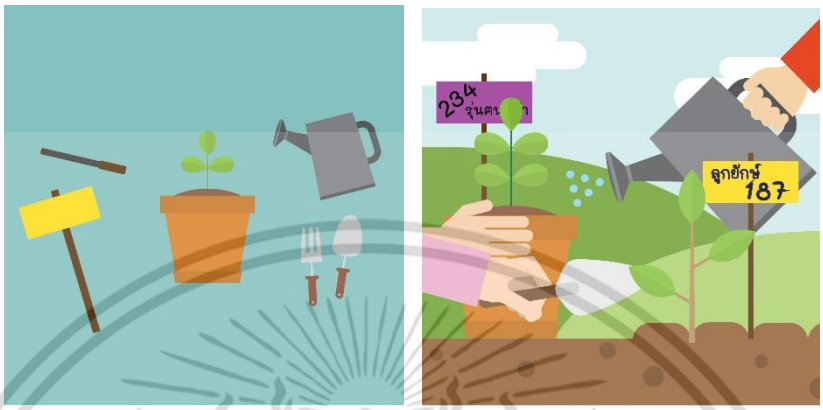

รูปที่ 3.5.24 การดำเนินกิจกรรมปลูกต้นไม้ประจำรุ่น

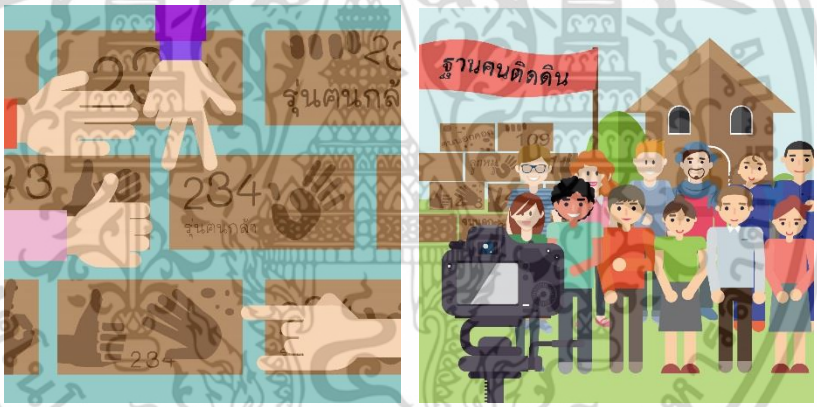

รูปที่ 3.5.25 การดำเนินกิจกรรมการทำบล๊อกดินประจำรุ่น

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

ก. ต้นไม้ประจำรุ่น

Hardware เครื่องขยายเสียง ต้นกล้าพันธุ์ไม้ อุปกรณ์เครื่องเขียน ป้ายชื่อ คู่มือกิจกรรมเสริม อุปกรณ์บันทึกภาพ อุปกรณ์ทำสวน

ข. บล๊อกดินประจำรุ่น

Hardware เครื่องขยายเสียง บล็อกดิน คู่มือกิจกรรมเสริม อุปกรณ์บันทึกภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

- การเลือกใช้กิจกรรมขึ้นอยู่กับเวลาที่เอื้ออำนวยและดุลยพินิจของอาสาสมัครที่ดูแลกิจกรรม

- กิจกรรมต้นไม้ประจำรุ่น สามารถใช้ได้กับทุกหลักสูตร

- กิจกรรมบล็อกดินประจำรุ่นสามารถใช้ทดแทนกิจกรรมต้นไม้ประจำรุ่นได้ ในกรณีการอบรมที่มีการทำบล็อกดินสำหรับบ้านดินในฐานคนติดดิน เช่นในหลักสูตรยักษ์กับโจน

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการสื่อสารกับ มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการอบรม มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการตัดสินใจ

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

4.2) ข้อมูลอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมที่ต้องเตรียม

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

วันสุดท้ายของการอบรม ช่วงก่อนพิธีจบการอบรม ตามช่วงเวลาที่ระบุในตารางการอบรม

3.5.7.2 กิจกรรม Argrinature Course Rally

เป็นกิจกรรมการรับของที่ระลึกจากการเข้าอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของมูลนิธิฯ สร้างช่องทางอธิบายหลักสูตรอบรมให้ผู้อบรมรู้จักกับหลักสูตรอื่นๆ ใช้เข็มกลัดประจำหลักสูตรเป็นของที่ระลึกเพื่อสร้างแรงจูงใจให้อยากเข้าอบรม และสร้างสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการผ่านประสบการณ์อบรมในหลักสูตรต่างๆ มาแล้ว

รูปที่ 3.5.26 การดำเนินกิจกรรม Argrinature Course Rally

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

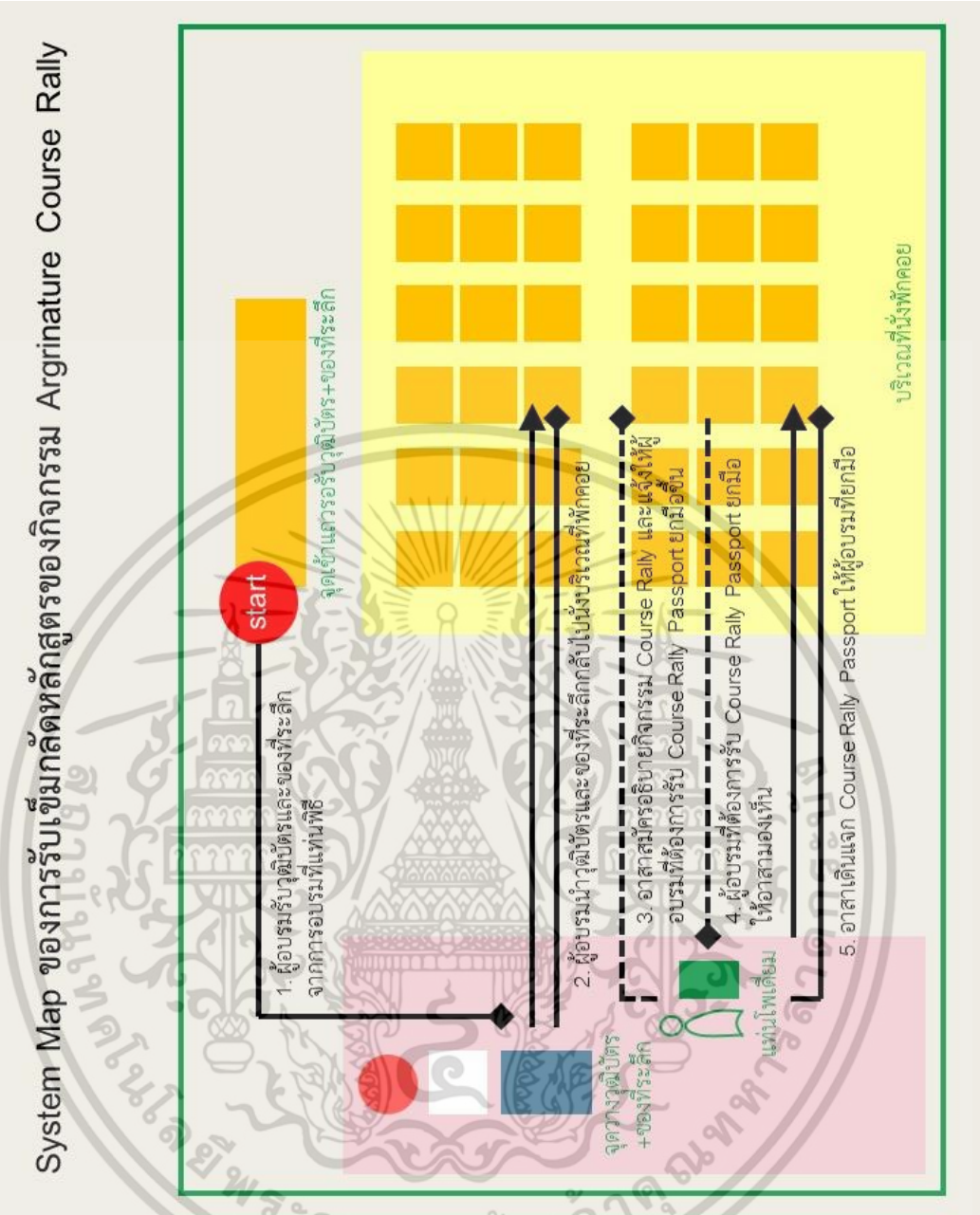

รูปที่ 3.5.27 ระบบการดำเนินกิจกรรม Argrinature Course Rally

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware

เครื่องขยายเสียง โพเดียม เก้าอี้ ธงชาติ โต๊ะหมู่บูชา พระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์ พาน อุปกรณ์บันทึกภาพ วุฒิบัตร เข็มกลัดประจำหลักสูตร เข็มกลัด Course Rally คู่มือกิจกรรม Course Rally (Argrinature Courses Rally Passport) แบบฟอร์มรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษา และคู่มือกิจกรรมเสริม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Software

กูเกิ้ลไดร์ฟ (Google Drive)

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

- ผู้มีสิทธิได้รับของที่ระลึกจากกิจกรรมจะต้องเป็นผู้อบรมในหลักสูตรที่กำหนด
- ต้องเข้าอบรมครบตามระยะเวลาที่กำหนดของแต่ละหลักสูตรจึงจะได้รับของที่ระลึก
- ของที่ระลึกจะได้รับจำนวน 1 ชิ้น/หลักสูตร/คน
- ในกรณีที่ของที่ระลึกหาย ผู้อบรมสามารถมาแจ้งกับอาสาสมัครเพื่อขอรับชิ้นใหม่ได้ แต่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่อาสาสมัครกำหนด
- มูลนิธิฯ ขอสงวนสิทธิในการยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขต่างๆ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : สามารถเข้าอบรมได้ครบตามระยะเวลาที่กำหนด มีความสามารถในการสื่อสาร

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการอบรม มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการตัดสินใจ

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดการดำเนินกิจกรรม

4.2) ข้อมูลอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมที่ต้องเตรียม

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

การรับเข็มกลัดประจำหลักสูตรจะเกิดขึ้นในช่วงพิธีจบการอบรม ตามช่วงเวลาที่ระบุในตารางการอบรม

3.5.8 ขั้นตอนการติดต่อหลังจบการอบรม

เมื่อสิ้นสุดการอบรมไปแล้ว กิจกรรมต่อมาคือการสร้างความต่อเนื่องในการติดตามของผู้อบรมอย่างสม่ำเสมอด้วยกิจกรรม share of the week ที่ให้ผู้อบรมส่งการบ้านประจำสัปดาห์ สร้างช่องทางแสดงความคิดเห็นทางออนไลน์ ช่องทางทบทวนความรู้หลังการอบรม และการรับสมัครอาสาสมัครของมูลนิธิฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.8.1 ระบบแสดงความคิดเห็นหลังการอบรม

ระบบรองรับความคิดเห็นจากผู้อบรมเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงบริการของศูนย์ฯ ต่อไป

รูปที่ 3.5.28 การแสดงความคิดเห็นหลังการอบรม

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware

คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone แท็บเล็ต หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ชุดโต๊ะทำงาน

Software

เฟซบุ๊ก ไลน์ ระบบลงทะเบียนทางออนไลน์ คิวอาร์โคด

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

ระเบียบการแสดงความคิดเห็น

- ผู้ที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ จะต้องเป็นผู้ที่เคยอบรมกับมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและอยู่ในกลุ่มเฟซบุ๊กหรือไลน์รุ่นที่สามารถติดต่อได้
- ไม่รองรับความคิดเห็นที่ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการใช้เครื่องมือติดต่อสื่อสาร

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถใช้สื่อในการสื่อสารแลกเปลี่ยนและแจ้งข้อมูล และสามารถใช้สื่อต่างๆ ของศูนย์ฯ มีความรับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและมีความสามารถในการตัดสินใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดการใช้งานสื่อแสดงความคิดเห็น

4.2) การใช้งานช่องทางติดต่อสื่อสาร

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

อาสาสมัครส่งช่องทางแสดงความคิดเห็นทางกลุ่มเฟซบุ๊กและ/หรือกลุ่มไลน์ประจำรุ่นของผู้อบรม ในช่วงไม่เกิน 7 วันหลังอบรม ช่วงเวลา 8:00 – 18:00 น.

3.5.9 ขั้นตอนการทบทวนความรู้

3.5.9.1 ช่องทางเรียนรู้ด้วยเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์

การทบทวนความรู้ของผู้อบรม ภายหลังจบการอบรมไป เพื่อนำไปปฏิบัติจริงต่อ เมื่อเกิดปัญหา หรือต้องการศึกษาเพิ่มเติมก็สามารถสืบค้นข้อมูลทางเฟซบุ๊กได้

รูปที่ 3.5.29 การใช้งานช่องทางการเรียนรู้ด้วยเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware

คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone แท็บเล็ต หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ชุดโต๊ะทำงาน

Software

เฟซบุ๊ก ไลน์ คิวอาร์โคด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

<u>ระเบียบการใช้งานเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์</u>

- ผู้ใช้งานทั่วไปสามารถเข้ามาดูข้อมูลได้อิสระ เนื่องจากเป็นกลุ่มเปิด

- ผู้ใช้งานทั่วไปสามารถยื่นคำขอร่วมกลุ่มได้ เพื่อรับสิทธิในการตั้งคำถาม โพสต์ คอมเม้นต์ หรือแชร์เนื้อหาต่างๆ ในกลุ่มเช่นเดียวกับสมาชิกกลุ่ม

- ไม่รับข้อมูลเนื้อหาที่ไม่สุภาพหรือไม่ให้เกียรติสมาชิกร่วมกลุ่ม หรือการโฆษณาที่ไม่ตรงกับเนื้อหาของกลุ่ม

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร มีความสามารถในการใช้งานสื่อต่างๆ

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถใช้สื่อในการสื่อสารแลกเปลี่ยนและแจ้งข้อมูล และสามารถใช้สื่อต่างๆ ของศูนย์ฯ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการเขียนเรียบเรียงเนื้อหา และมีความสามารถในการจัดการข้อมูล

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) เนื้อหาการเรียนรู้จากการอบรม

4.2) การใช้งานช่องทางติดต่อสื่อสาร

4.3) รายละเอียดการใช้งานสื่อประชาสัมพันธ์ช่องทางการทบทวน

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

5.1) อาสาสมัครส่งสื่อประชาสัมพันธ์เฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ทางกลุ่มเฟซบุ๊กและ/หรือกลุ่มไลน์ประจำรุ่นของผู้อบรม ในช่วงไม่เกิน 7 วันหลังอบรม ช่วงเวลา 8:00 – 18:00 น.

5.2) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ อาสาสมัครดูแลเฟซบุ๊ก ช่วงเวลา 8:00 – 18:00 น.

3.5.10 ขั้นตอนการติดตาม

3.5.10.1 กิจกรรม Share of the Week

กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้อบรมนำสิ่งที่เรียนไปกลับไปทำจริง คล้ายการส่งการบ้านประจำสัปดาห์ตามความสมัครใจใช้รูปแบบพฤติกรรมของคนในยุคสมัยนี้ที่ชอบถ่ายรูปและโพสต์ เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมกับเรา และยังเพิ่มช่องทางติดตามความเคลื่อนไหวของผู้อบรมอีกด้วย

S

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป้าหมาย

เป็นการกระตุ้นให้ผู้อบรมนำสิ่งที่เรียนไปกลับไปใช้จริง มีแรงกระตุ้นจากเพื่อนในกลุ่มที่ทำไปพร้อมกัน และกิจกรรมที่เป็นเหมือนการส่งการบ้านเพื่อให้เกิดการทำอย่างสม่ำเสมอ

สถานที่

เฟซบุ๊กกลุ่มประจำรุ่นของผู้อบรม

รูปที่ 3.5.30 การดำเนินกิจกรรม Share of the Week

รูปที่ 3.5.31 การดำเนินกิจกรรม Share of the Month

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

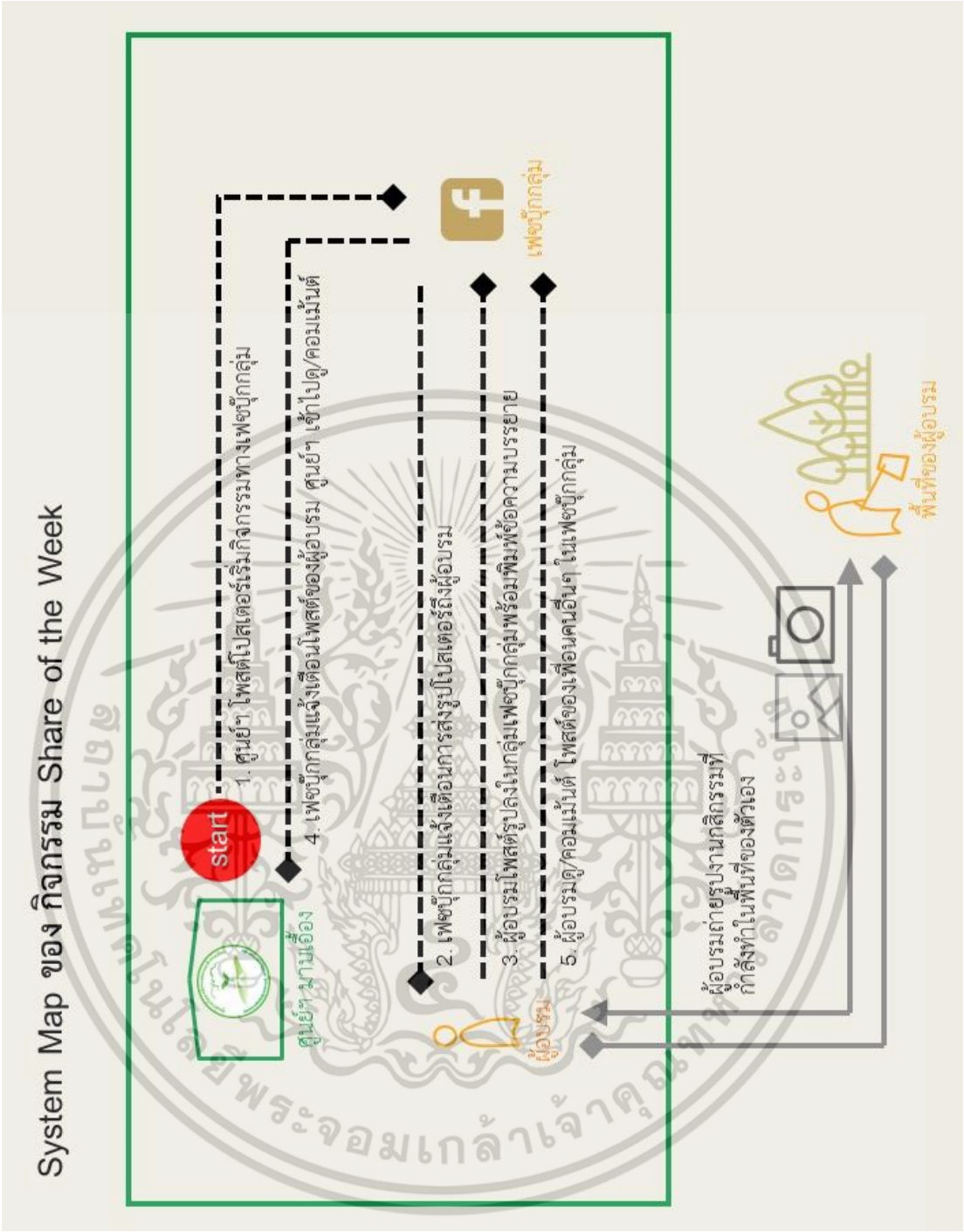

รูปที่ 3.5.32 ระบบการดำเนินกิจกรรม Share of the Week

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

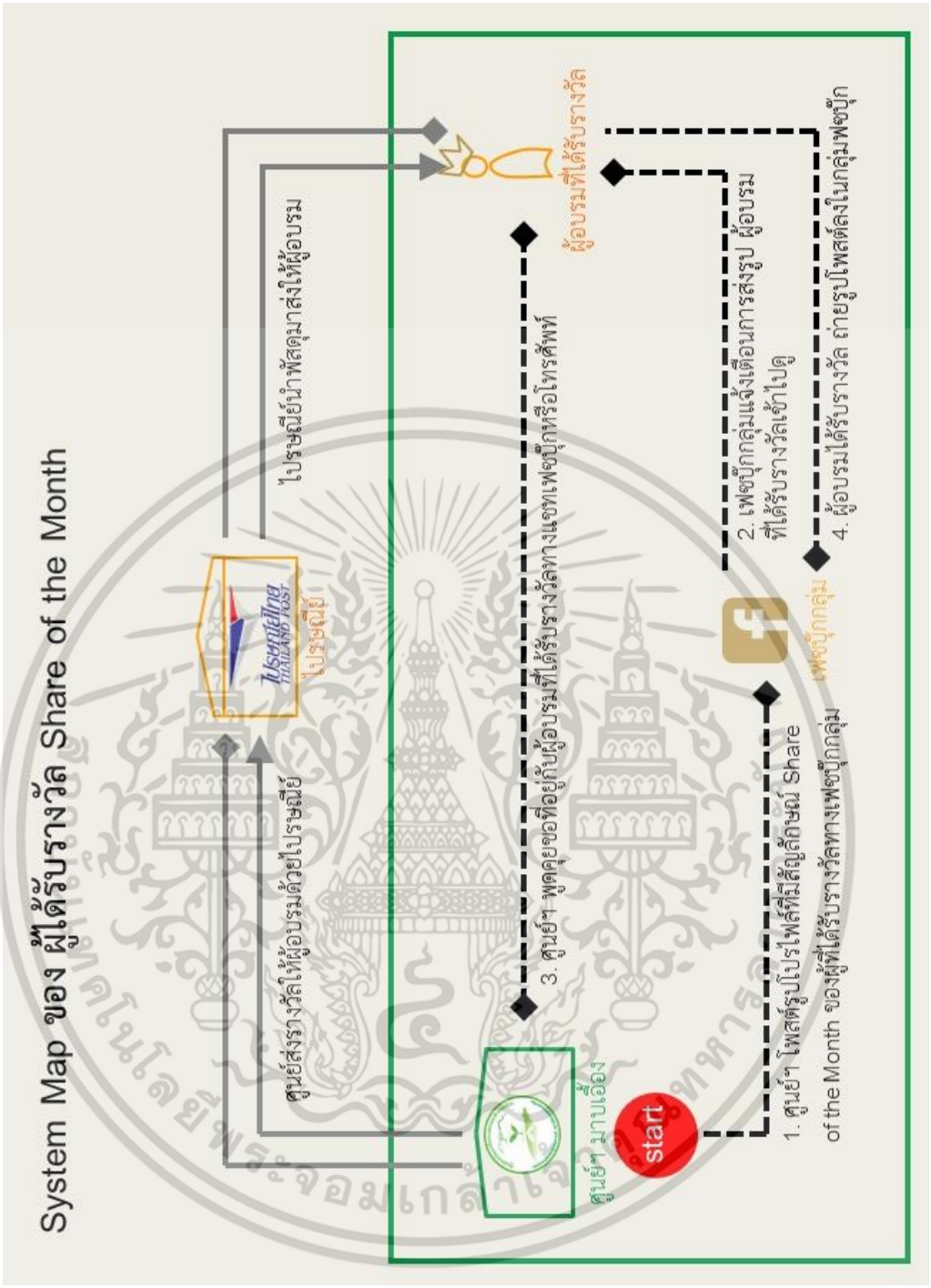

รูปที่ 3.5.33 ระบบการดำเนินกิจกรรม Share of the Month

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware

คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone แท็บเล็ต หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ชุดโต๊ะทำงาน อุปกรณ์บันทึกภาพ ไปรษณีย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์กิจกรรม Share of the Week โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์กิจกรรม Share of the Month โปสเตอร์เริ่มกิจกรรม Share of the Week โปสเตอร์หยุดกิจกรรม Share of the Week รูปภาพโปรไฟล์เฟซบุ๊กของผู้อบรม โปสเตอร์สัญลักษณ์ Share of the Month แบบฟอร์มรายชื่อผู้ได้รับรางวัล Share of the Month และของรางวัลสำหรับกิจกรรม

Software

เฟซบุ๊กกลุ่ม กูเกิ้ลไดร์ฟ

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

ระเบียบการเข้าร่วมกิจกรรม

- ผู้ที่มีสิทธิเข้าร่วมกิจกรรม Share of the week ได้จะต้องเป็นผู้ที่เคยอบรมกับมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ หลักสูตรใดก็ได้ และอยู่ในกลุ่มเฟซบุ๊กรุ่นที่ได้ไปอบรมนั้นๆ
- เริ่มต้นกิจกรรมประจำสัปดาห์เมื่อศูนย์ฯ โพสต์สัญลักษณ์แสดงการเริ่มกิจกรรม
- ระยะเวลาระหว่างการร่วมกิจกรรมคือ 48 ชั่วโมงหรือ 2 วัน หลังการโพสต์สัญลักษณ์แสดงการเริ่มกิจกรรม
- การเข้าร่วมกิจกรรม คือ การโพสต์ภาพการทำกสิกรรมธรรมชาติของตนลงในกลุ่มเฟซบุ๊กติดแฮชแท็ก (Hashtag) “#shareoftheweek” ภายในช่วงเวลาที่กำลังดำเนินกิจกรรม
- หากตรวจสอบพบว่าภาพที่โพสต์เข้าร่วมกิจกรรมนี้เป็นภาพลวง หรือเป็นการกระทำที่มีความทุจริต ทางศูนย์ฯ สามารถตัดสิทธิผู้เข้าร่วมกิจกรรมท่านนั้นได้ทันที และไม่สามารถกลับมาเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้อีก

หมายเหตุ หากผู้เข้าร่วมเคยอบรมมากกว่า 1 หลักสูตร ให้ผู้เข้าร่วมเลือกร่วมกิจกรรมที่กลุ่มเฟซบุ๊กของหลักสูตรใดเพียงหลักสูตรเดียวเท่านั้น

ระเบียบการได้รับรางวัล Share of the Month

- เป็นผู้ที่เคยอบรมกับมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและอยู่ในกลุ่มเฟซบุ๊กรุ่นที่ได้ไปอบรมนั้นๆ
- กิจกรรมนี้มีรางวัล 2 รูปแบบ คือ รางวัลขวัญใจรุ่น และรางวัลขวัญใจอาสา
- รางวัลขวัญใจรุ่น ตัดสินโดยต้องเป็นภาพที่ได้รับ Like มากที่สุด ซึ่งสมาชิกในกลุ่มเฟซบุ๊กร่วมรุ่นทุกคนมีสิทธิโหวตด้วยการกด Like โดยไม่จำกัดจำนวนภาพ
- รางวัลขวัญใจอาสานั้น เกณฑ์การตัดสินผู้ที่ได้รับรางวัลขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ
- ทางศูนย์ฯ จะติดต่อผู้อบรมหลังประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับรางวัลภายในระยะเวลาไม่เกิน 7 วัน หากไม่สามารถติดต่อได้ จะถือว่าเป็นการสละสิทธิ์
- ของรางวัลขึ้นอยู่กับความพร้อมของศูนย์ฯ ในช่วงระยะกิจกรรมนั้น และไม่สามารถแลกคืนเป็นเงินสดได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>เกณฑ์การติดสินเบื้องต้นของผู้ที่จะได้รับรางวัล Share of the Month</u> (สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ)

- การนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้จริง
- ความขยันอดทน ใจสู้
- การกล้าลองผิดลองถูก จนเกิดการเรียนรู้
- ความสม่ำเสมอในการทำงานกสิกรรมธรรมชาติ

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความสามารถในการใช้โซเชียลมีเดีย มีความสามารถในการสื่อสาร มีความสามารถในการเรียนรู้ มีความซื่อสัตย์

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถใช้สื่อในการสื่อสารแลกเปลี่ยนและแจ้งข้อมูล และสามารถใช้สื่อต่างๆ ของศูนย์ฯ มีความสามารถในการติดสินใจ มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ มีความสามารถในการใช้เครื่องมือปรับแต่งรูปภาพ

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายละเอียดการดำเนินงานของกิจกรรม Share of the Week

4.2) รายละเอียดการดำเนินงานของกิจกรรม Share of the Month

4.3) รายละเอียดการใช้งานสื่อของกิจกรรม Share of the Week

4.4) การใช้งานช่องทางติดต่อสื่อสาร

4.5) รายละเอียดการใช้งานสื่อของกิจกรรม Share of the Month

4.6) รายละเอียดการตัดสินผู้ได้รับรางวัล Share of the Month

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

5.1) โพสต์โปสเตอร์เริ่มกิจกรรม Share of the Week ทางกลุ่มเฟซบุ๊กประจำรุ่นของผู้อบรม เป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง อาสาสมัครดูแลเฟซบุ๊กช่วงเวลา 8:00 – 18:00 น.

5.2) โพสต์โปสเตอร์หยุดกิจกรรม Share of the Week ทางกลุ่มเฟซบุ๊กประจำรุ่นของผู้อบรมหลังโพสต์เริ่มกิจกรรม 2 วัน อาสาสมัครดูแลเฟซบุ๊กช่วงเวลา 8:00 – 18:00 น.

5.3) โพสต์โปสเตอร์หยุดกิจกรรม Share of the Month ทางกลุ่มเฟซบุ๊กประจำรุ่นของผู้อบรม เป็นประจำเดือนละ 1 ครั้ง ในช่วง 6 เดือนแรกที่เริ่มกิจกรรม อาสาสมัครดูแลเฟซบุ๊กช่วงเวลา 8:00 – 18:00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.10.2 ระบบสมัครรับข่าวสาร

สำหรับผู้ที่สนใจสามารถแจ้งขอรับข่าวสารโดยตรงจากมูลนิธิฯ ได้ด้วยแจ้งความต้องการกรอกข้อมูลการติดต่อ แล้วอาสาสมัครจะส่งข่าวสารของมูลนิธิฯ ประจำเดือนทางอีเมลของผู้สมัคร

รูปที่ 3.5.34 การสมัครรับข่าวสารจากมูลนิธิฯ

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware

สำหรับอาสาสมัครต้องมีอุปกรณ์ในการทำงานประกอบด้วย คอมพิวเตอร์ ชุดโต๊ะทำงาน โทรศัพท์ประจำสำนักงาน เครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร ตู้เก็บเอกสารการอบรม

โปสเตอร์แจ้งช่องทางการรับสมัครข่าวสาร เอกสารแบบฟอร์มจะหมายข่าวสารประจำเดือน

Software

เฟซบุ๊ก อีเมล คิวอาร์โคด ระบบลงทะเบียนทางออนไลน์

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

<u>ระเบียบการสมัครรับจดหมายข่าว</u>

- ผู้สมัครต้องกรอกข้อมูลในใบสมัครอย่างถูกต้อง และครบถ้วน
- ผู้สมัครสามารถเลือกช่องทางรับข่าวสารได้ 2 ช่องทาง คือ ทางอีเมล และทางจดหมายไปรษณีย์

1. ทางอีเมลให้บริการฟรี ผู้สมัครจะต้องตรวจสอบอีเมลของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
2. ทางจดหมายไปรษณีย์ มีการคิดค่าบริการพิมพ์และจัดส่ง 5 บาทต่อฉบับ โดยทางศูนย์ฯ จะเรียกเก็บค่าบริการเป็นรายปี ผู้สมัครจะได้รับจดหมายจำนวน 10 ฉบับ ค่าบริการปีละ 50 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระเบียบการชำระค่าบริการรับจดหมายข่าวทางไปรษณีย์

1. ผู้สมัครแจ้งความประสงค์จะรับจดหมายข่าวทางไปรษณีย์ในใบสมัครรับข่าวสาร

2. ชำระค่าบริการ 50 บาท/ปี ไปที่บัญชีที่ระบุไว้ในใบสมัคร และส่งอีเมลหลักฐานการชำระเงินไปที่อีเมลที่ระบุไว้หรือโทรศัพท์แจ้งการชำระเงินที่เบอร์โทรศัพท์ที่ระบุไว้ ภายในช่วงเวลาทำการของศูนย์ฯ

3. ในกรณียืนยันการชำระเงินทางอีเมล อาสาสมัครตวรจสอบบัญชีธนาคารของมูลนิธิฯ ทุกวันช่วงเวลา 17:00 – 18:00 น. และติดต่อกลับไปทางอีเมลที่ผู้สมัครส่งมาเพื่อยืนยันการสมัครรับข่าวสารเสร็จสมบูรณ์

4. ในกรณียืนยันการชำระเงินทางโทรศัพท์ อาสาสมัครจะตรวจสอบบัญชีธนาคารของมูลนิธิฯ และโทรติดต่อกลับไปเพื่อยืนยันการสมัครรับข่าวสารเสร็จสมบูรณ์

ระเบียบการส่งจดหมายข่าว

1. จดหมายข่าวของมูลนิธิฯ แบบอีเมลหรือไปรษณีย์ จะถูกจัดส่งในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของเดือน

2. อาจมีบางเดือนที่ไม่มีจดหมายข่าวส่งไป เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ไม่มีกิจกรรมให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าร่วมได้

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของมูลนิธิฯ มีความสามารถในการอ่าน

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถใช้สื่อในการสื่อสารแลกเปลี่ยนและแจ้งข้อมูล และสามารถใช้สื่อต่างๆ ของศูนย์ฯ มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการจัดลำดับติดตามข้อมูลของผู้สมัครรับข่าวสาร

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) ข่าวสารกิจกรรม การอบรม รวมไปถึงการดำเนินงานต่างๆ ของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและเครือข่าย

4.2) ข้อมูลการติดต่อของผู้สมัครรับข่าวสาร

4.3) รายละเอียดการดำเนินการรับสมัครข่าวสาร

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

5.1) โพสต์ช่องทางสมัครรับข่าวสารทางกลุ่มเฟซบุ๊กและ/หรือกลุ่มไลน์ประจำรุ่นของผู้อบรม อาสาสมัครดูแลเฟซบุ๊กและไลน์ช่วงเวลา 8:00 – 18:00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2) ยืนยันการสมัครทางไปรษณีย์ อาสาสมัครตวรจสอบบัญชีธนาคารของมูลนิธิฯ ทุกวัน ช่วงเวลา 17:00 – 18:00 น.

5.3) ยืนยันการสมัครทางอีเมล อาสาสมัครตรวจสอบอีเมลทุกวัน ช่วงเวลา 16:00 – 18:00 น.

5.4) ส่งจดหมายข่าวทางอีเมลและไปรษณีย์ เดือนละ 1 ครั้ง หรือตามการทำงานของอาสาสมัคร

3.5.10.3 ระบบการสมัครเป็นอาสาสมัคร

สำหรับผู้อบรมเข้ามาเป็นอาสาสมัครของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติได้ โดยเลือกระบุวัน เวลา และตำแหน่งงานที่ต้องการได้ตามสะดวก เพื่อให้การทำงานอาสาไม่รบกวนชีวิตประจำวัน ทำควบคู่กับงานหลักได้ มีอิสระที่จะเลือกงานที่สนใจด้วยตัวเอง

รูปที่ 3.5.35 การสมัครเป็นอาสาสมัครของมูลนิธิฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

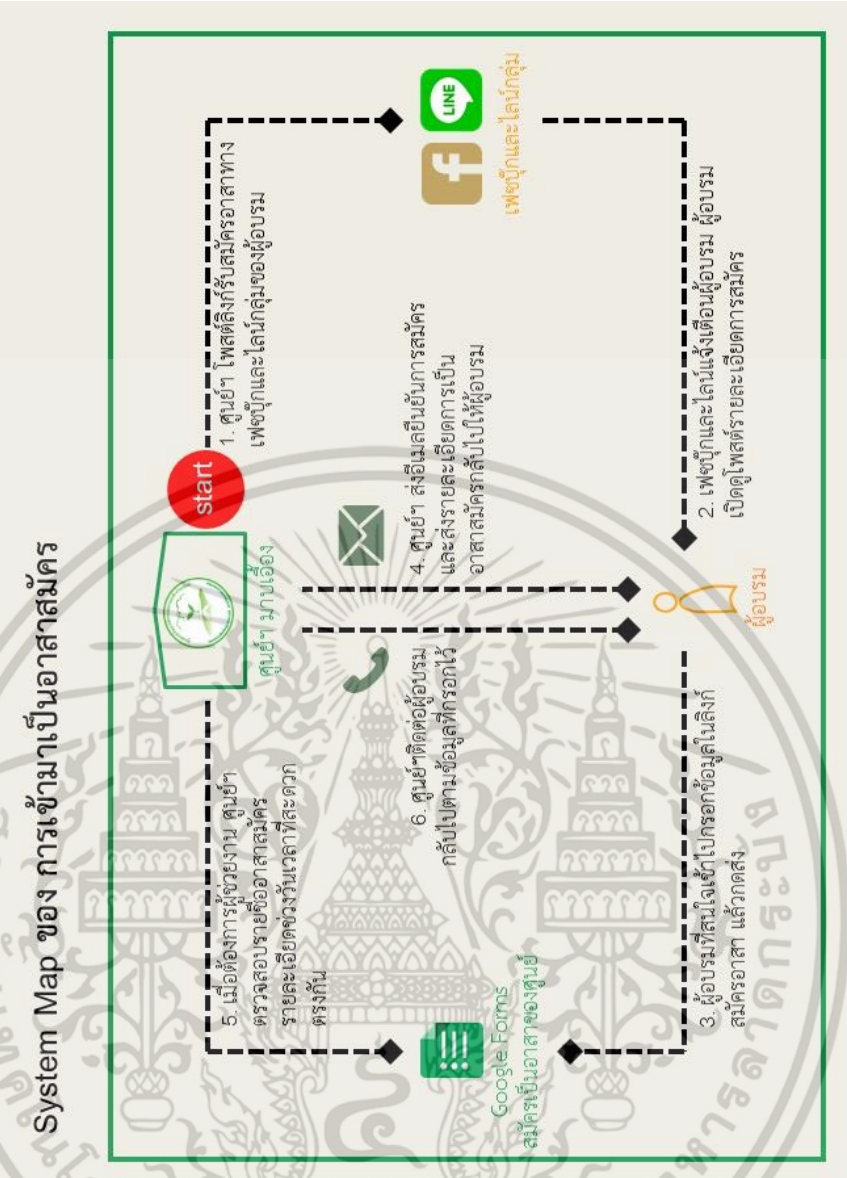

รูปที่ 3.5.36 ระบบการรับสมัครอาสาสมัครของมูลนิธิฯ

องค์ประกอบของระบบ (Components Design)

1) เครื่องมือ (Tools)

Hardware

สำหรับอาสาสมัครต้องมีอุปกรณ์ในการทำงานประกอบด้วย คอมพิวเตอร์ ชุดโต๊ะทำงาน โทรศัพท์ประจำสำนักงาน เครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร ตู้เก็บเอกสารการอบรม อุปกรณ์เครื่องเขียน โปสเตอร์แจ้งช่องทางรับสมัครเป็นอาสาสมัคร เอกสารแบบฟอร์มการสมัครเป็นอาสาสมัคร

Software

เฟซบุ๊ก ไลน์ อีเมล คิวอาร์โคด แบบฟอร์มลงทะเบียนออนไลน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) กติกาในการปฏิสัมพันธ์ของระบบ (Interaction rule)

ระเบียบการสมัครเป็นอาสาสมัครชั่วคราว

- ผู้สมัครต้องกรอกข้อมูลในใบสมัครอย่างถูกต้อง และครบถ้วน
- ผู้สมัครสามารถเลือกรับงานที่ต้องการทำได้ตามความสมัครใจ

3) ความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมี (Required competencies)

ผู้เข้าอบรม : มีจิตอาสา มีความต้องการทำงานเพื่อส่วนรวม มีความสามารถในการติดต่อสื่อการกับผู้อื่น มีความต้องการทำงานให้มูลนิธิฯ มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการเรียนรู้

อาสาสมัคร : มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถใช้สื่อในการสื่อสารแลกเปลี่ยนและแจ้งข้อมูล และสามารถใช้สื่อต่างๆ ของศูนย์ฯ มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการจัดลำดับติดตามข้อมูลของผู้สมัครเป็นอาสาสมัครชั่วคราวได้

4) ข้อมูลที่ต้องจัดหาให้กับคนในระบบ (Supplied information)

4.1) รายชื่อและข้อมูลการติดต่อของอาสาสมัครชั่วคราว

4.2) รายละเอียดการเป็นอาสาสมัครชั่วคราว

5) บริบทที่ระบบถูกนำไปใช้ (Context)

5.1) โพสต์ช่องทางรับสมัครอาสาทางกลุ่มเฟซบุ๊กและ/หรือกลุ่มไลน์ประจำรุ่นของผู้อบรมอาสาสมัครดูแลเฟซบุ๊กและไลน์ช่วงเวลา 8:00 – 18:00 น.

5.2) โพสต์ช่องทางรับสมัครอาสาทางเฟซบุ๊กของศูนย์ฯ อาสาสมัครดูแลเฟซบุ๊กและไลน์ช่วงเวลา 8:00 – 18:00 น.

5.3) ยืนยันการสมัครทางอีเมล อาสาสมัครตรวจสอบอีเมลทุกวัน ช่วงเวลา 16:00 – 18:00 น.

5.4) การติดต่อผู้สมัครมาทำงานอาสา เป็นไปตามการดำเนินงานของอาสาสมัครประจำศูนย์ฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การนำเสนอผลงานการออกแบบ

โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับการจัดอบรมของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ได้ผ่านการวิเคราะห์การออกแบบระบบรวมทั้งข้อมูลเสริมที่ทำให้ระบบมีความมีความสมบูรณ์ โดยมีผลงานประกอบการนำเสนอดังนี้

4.1 ผลงานประกอบการนำเสนอที่เป็นดิจิตอลไฟล์ (Digital File)

4.2 ผลงานประกอบการนำเสนอที่เป็นชิ้นงาน (Hard Copy)

4.3 การเขียนแบบระบบเพื่อให้องค์กรนำไปใช้ (Interaction Table)

โดยผลงานประกอบการนำเสนอทั้งหมดมีดังนี้

4.1 ผลงานประกอบการนำเสนอที่เป็นดิจิตอลไฟล์ (Digital File)

ผลงานประกอบการนำเสนอดิจิตอลไฟล์ที่นำเสนอต่อคณะกรรมการ ได้แก่ แผ่นนำเสนองาน (Slide) ภาพโปสเตอร์ (Poster) แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) และเฟซบุ๊กกลุ่ม (Facebook Group)

4.1.1 แผ่นนำเสนองาน (Slide)

แผ่นนำเสนองานทำจากโปรแกรมพาวเวอร์พอยต์ (Microsoft Office PowerPoint) และนำเสนอต่อคณะกรรมการด้วยโปรแกรมพาวเวอร์พอยต์มีจำนวนทั้งหมด 58 แผ่น (ดูภาพขนาดใหญ่ของแผ่นนำเสนองานทุกแผ่นได้ในภาคผนวก) แบ่งตามเนื้อหาในแผ่นนำเสนอ คือ แผ่นนำเสนองานขั้นตอนก่อนเข้าอบรม แผ่นนำเสนองาขั้นตอนระหว่างเข้าอบรม และแผ่นนำเสนองานขั้นตอนหลังจบการอบรม

4.1.1.1 แผ่นนำเสนองานขั้นตอนก่อนเข้าอบรม

อธิบายการออกแบบระบบสุดท้ายที่ได้สรุปแนวคิด (Idea Sketch) ที่นำมาใช้ การออกแบบระบบใหม่ในขั้นตอนก่อนเข้าอบรมตั้งแต่การประชาสัมพันธ์หรือการรับรู้และการตัดสินใจ (Aware&Consider) การสมัครเข้าอบรม (Register) และการเตรียมตัวก่อนเข้าอบรม (Prepare) โดยนำเสนอในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว (Graphic Motion) ผ่านการเล่าเรื่องในสถานการณ์จำลอง (Scenario)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

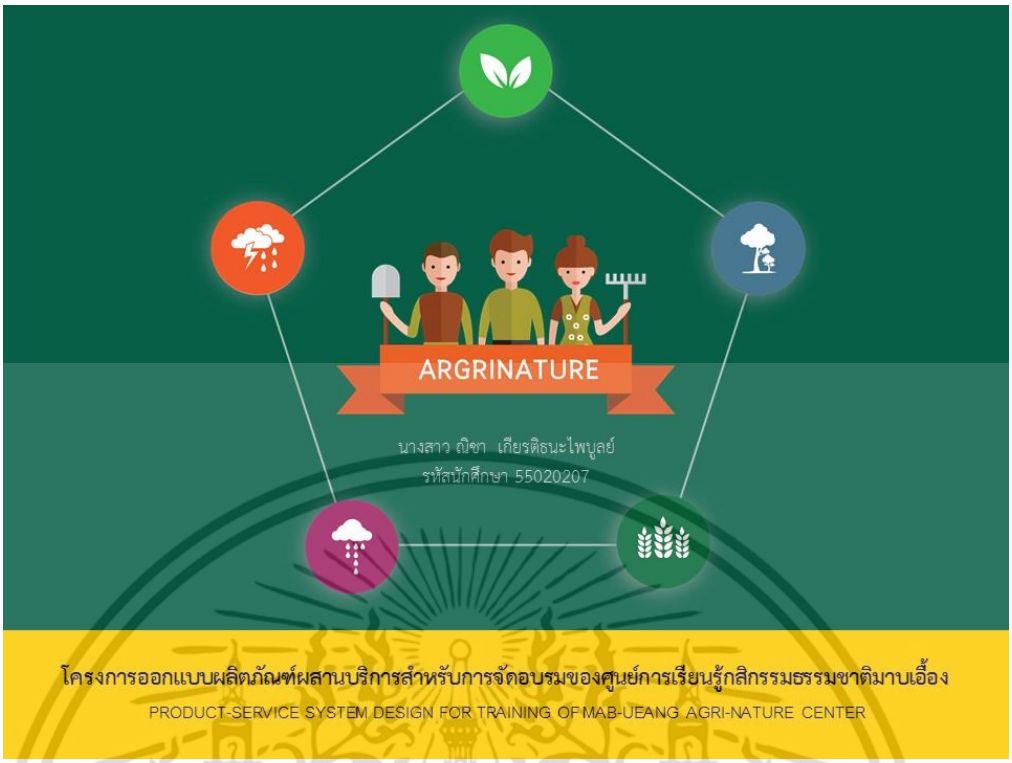

รูปที่ 4.1.1 ภาพปกแผ่นนำเสนอ

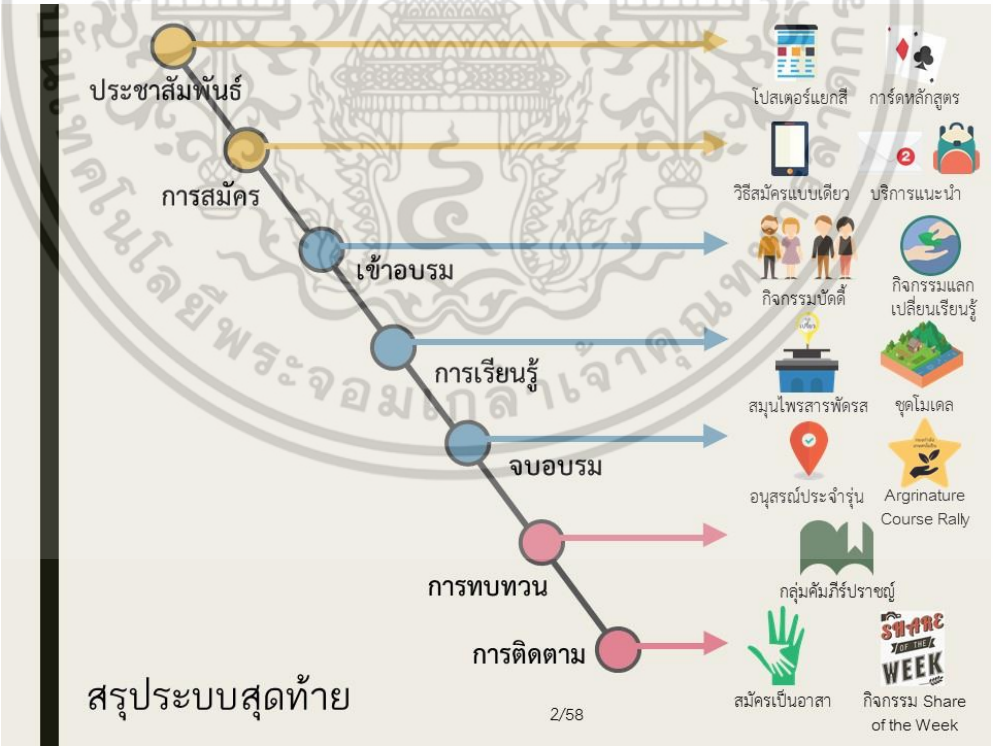

รูปที่ 4.1.2 ภาพรวมการสรุประบบสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ข่าวการอบรมให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย โดยคำนึงถึงวิธีการที่สื่อสารได้ทั่วทุกกลุ่มเป้าหมาย

รูปที่ 4.1.3 วิธีการประชาสัมพันธ์

รูปที่ 4.1.4 การประชาสัมพันธ์แบบออนไลน์ (Online)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.5 องค์ประกอบของระบบการประชาสัมพันธ์ (Tools : Hardware)

รูปที่ 4.1.6 องค์ประกอบของระบบการประชาสัมพันธ์ (Tools : Software)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

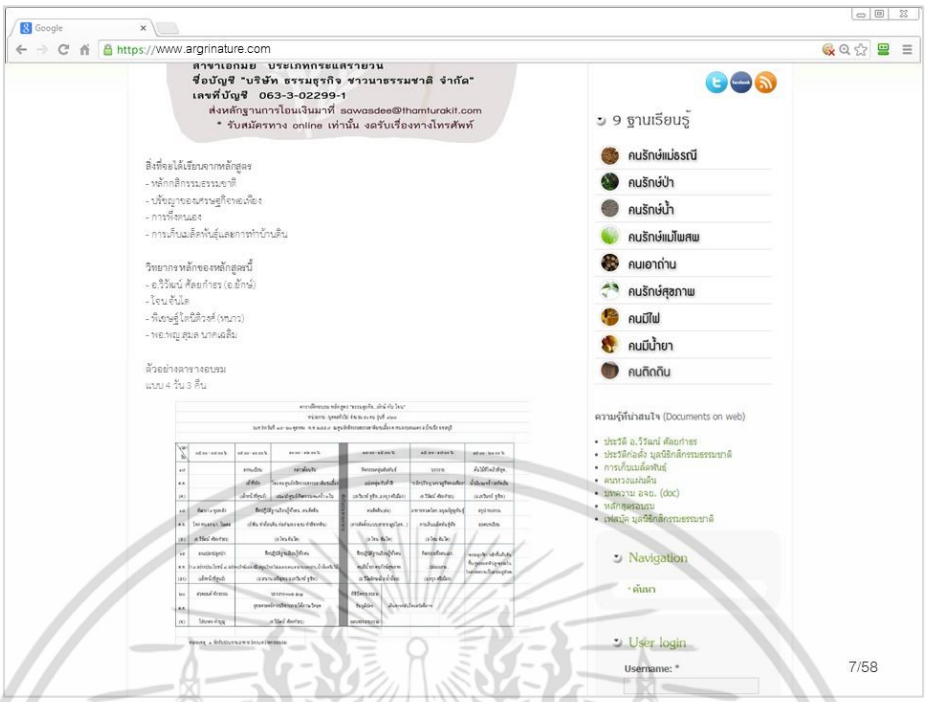

รูปที่ 4.1.7 องค์ประกอบของระบบการประชาสัมพันธ์ (Tools : Software)

รูปที่ 4.1.8 การประชาสัมพันธ์แบบออฟไลน์ (Offline)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.9 องค์ประกอบของระบบการประชาสัมพันธ์ (Tools : Hardware)

2) ขั้นตอนการสมัครเข้าอบรม อธิบายถึงขั้นตอนการสมัครเข้าอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของบุคคลทั่วไป เพื่อยืนยันจำนวนผู้เข้าอบรมในแต่ละครั้งและเป็นช่องทางในการเก็บข้อมูลส่วนตัวของผู้สมัคร

รูปที่ 4.1.10 วิธีการสมัครเข้าอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.11 การสมัครเข้าอบรมแบบออนไลน์

รูปที่ 4.1.12 การสมัครเข้าอบรมแบบออฟไลน์

3) ขั้นตอนการเตรียมตัวก่อนเข้าอบรม อธิบายการทำงานของอาสาสมัครในการแจ้งข้อมูลการเตรียมตัวที่ได้จัดเตรียมไว้ คือ ข้อมูลแนะนำการเดินทาง ข้อมูลที่พัด อาหารและของใช้ส่วนตัวที่ควรเตรียมมา และข้อมูลสภาพอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.13 ขั้นตอนการแจ้งข้อมูลการเตรียมตัวในช่วง 7 วันก่อนอบรม

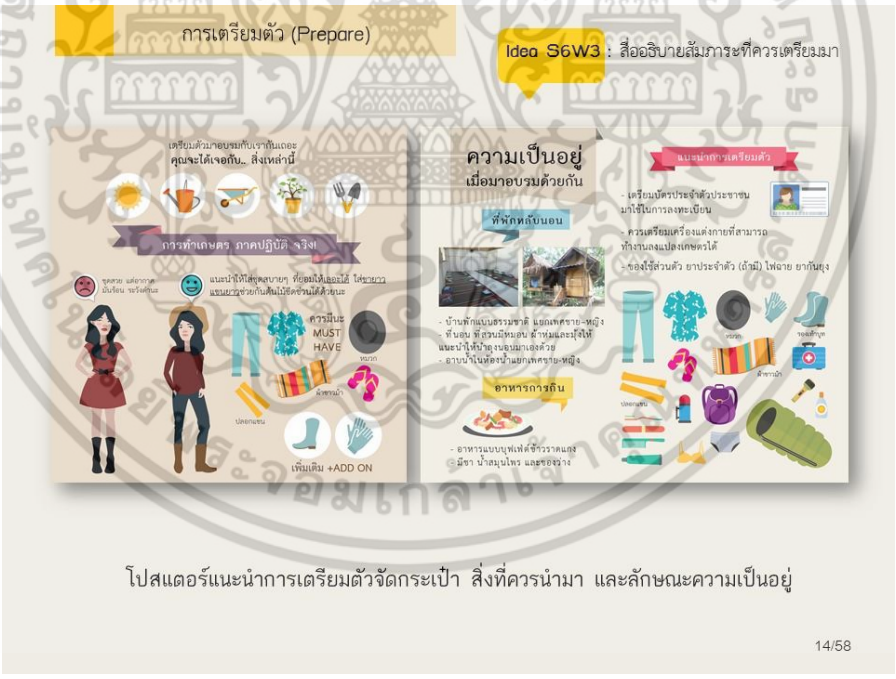

รูปที่ 4.1.14 องค์ประกอบของระบบการเตรียมตัว (Tools : Hardware)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.15 องค์ประกอบของระบบการเตรียมตัว (Tools : Hardware)

รูปที่ 4.1.16 ขั้นตอนการแจ้งข้อมูลการเตรียมตัวในช่วง 3 วันก่อนอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.17 องค์ประกอบของระบบการเตรียมตัว (Tools : Hardware)

4.1.1.2 แผ่นนำเสนองานขั้นตอนระหว่างเข้าอบรม

อธิบายการออกแบบระบบใหม่ในขั้นตอนระหว่างเข้าอบรมตั้งแต่การเข้าอบรม (Check In) การเรียนรู้ (Learning) และการจบการอบรม (Check Out) โดยนำเสนอในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว (Graphic Motion) ผ่านการเล่าเรื่องในสถานการณ์จำลอง (Scenario)

1) ขั้นตอนการลงทะเบียนเข้าอบรม อธิบายขั้นตอนแรกเมื่อเดินทางมาถึงศูนย์ฯ คือการลงทะเบียนยืนยันตัวก่อนเข้าร่วมการอบรม และรับเอกสารประกอบการเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.18 ขั้นตอนการลงทะเบียน

2) ขั้นตอนของกิจกรรมเช็คอิน (Check In) อธิบายกิจกรรมแรกที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่การอบรม กิจกรรมนี้คือการละลายพฤติกรรมเบื้องต้น ด้วยการให้อาสาสมัคร วิทยากร และผู้อบรมทุกคน แนะนำตนเองอย่างคร่าวๆ เพื่อเริ่มสร้างปฏิสัมพันธ์กันในกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป

รูปที่ 4.1.19 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเช็คอิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ขั้นตอนของกิจกรรมการแบ่งกลุ่ม อธิบายธรรมเนียมปฏิบัติในการอบรมทุกหลักสูตรของศูนย์ฯ คือ การแบ่งกลุ่มผู้อบรมเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้อบรมให้ดูแลกันและกัน และยังอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต่อไป

รูปที่ 4.1.20 ขั้นตอนการแบ่งกลุ่ม

4) ขั้นตอนของกิจกรรมจับคู่บัดดี้และเกมส์ทายใจ อธิบายกิจกรรมเสริมเพื่อสร้างความสัมพันธ์และละลายพฤติกรรมของผู้อบรม คือ กิจกรรมจับคู่บัดดี้ ซึ่งจะเกิดขึ้นหลักการแบ่งกลุ่ม

รูปที่ 4.1.21 ขั้นตอนของกิจกรรมจับคู่บัดดี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.22 ขั้นตอนของการเล่นเกมส์ทายใจ

5) ขั้นตอนของกิจกรรมแนะนำสถานที่ อธิบายการแนะนำสถานที่สำคัญต่างๆ ที่ผู้อบรมจำเป็นต้องรู้เมื่อเข้ามาอยู่ภายในศูนย์ฯ

รูปที่ 4.1.23 ขั้นตอนของการแนะนำสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) ช่วงการเรียนรู้รายวิชาหลัก อธิบายวิชาเรียนที่สำคัญซึ่งมีสอนในทุกหลักสูตร

รูปที่ 4.1.24 เหตุการณ์การเรียนรู้ในวิชาหลักกสิกรรมธรรมชาติ

รูปที่ 4.1.25 การใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา ประกอบการเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.26 วิธีการซื้อชุดโมเดล โคก หนอง นา

รูปที่ 4.1.27 ขั้นตอนการซื้อชุดโมเดล โคก หนอง นา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.28 ขั้นตอนการซื้อชุดโมเดล โคก หนอง นา

รูปที่ 4.1.29 ขั้นตอนการรับคู่มือสร้างชุดโมเดล โคก หนอง นา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.30 ขั้นตอนการออกแบบชุดโมเดล โคก หนอง นา

รูปที่ 4.1.31 ขั้นตอนการออกแบบชุดโมเดล โคก หนอง นา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.32 องค์ประกอบของระบบการเรียนรู้ (Tools : Hardware)

รูปที่ 4.1.33 ขั้นตอนการออกแบบชุดโมเดล โคก หนอง นา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.34 ขั้นตอนการออกแบบชุดโมเดล โคก หนอง นา

รูปที่ 4.1.35 ขั้นตอนการออกแบบชุดโมเดล โคก หนอง นา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.36 องค์ประกอบของระบบการเรียนรู้ (Tools : Hardware)

รูปที่ 4.1.37 ขั้นตอนของกิจกรรมห้องเรียนติดแอร์

7) ขั้นตอนของการเข้าฐานเรียนรู้กิจกรรม Walk Rally อธิบายการเรียนรู้แบบเข้าฐานวิชาต่างๆ เพื่อได้เรียนภาคทฤษฎีและได้ปฏิบัติจริงที่สถานที่ต่างๆ ภายในศูนย์ฯ โดยวิทยากรประจำฐานเป็นผู้สอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.38 เหตุการณ์การเรียนรู้แบบเข้าฐาน

รูปที่ 4.1.39 เหตุการณ์การเรียนรู้ในฐานคนรักษ์แม่ธรณี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.40 ขั้นตอนใช้งานชุดสมุนไพรสารพัดรส

รูปที่ 4.1.41 ขั้นตอนการออกแบบชุดสมุนไพรสารพัดรส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.42 ขั้นตอนการออกแบบชุดสมุนไพรสารพัดรส (Tools : Hardware)

8) ขั้นตอนของกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อธิบายการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมช่วงค่ำที่เหมาะสำหรับการอบรมที่มีผู้เข้าอบรมจากหลากหลายที่สมัครเข้ามาเอง

รูปที่ 4.1.43 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9) ขั้นตอนของการสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่น อธิบายถึงช่วงจบการอบรมที่อาสาสมัครจะดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยเริ่มต้นที่การสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่นในการอบรมครั้งนั้น ทิ้งร่องรอยสัญลักษณ์ไว้ในพื้นที่ของศูนย์ฯ ที่ถูกจัดเตรียมไว้

รูปที่ 4.1.44 ขั้นตอนการสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่น

รูปที่ 4.1.45 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมต้นไม้ประจำรุ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

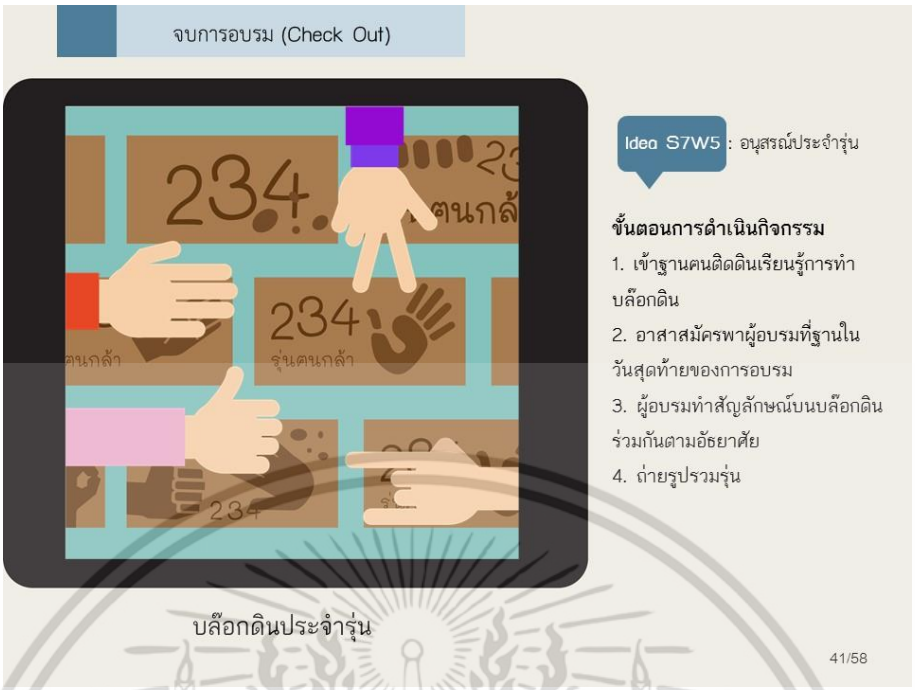

รูปที่ 4.1.46 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมบล๊อกดินประจำรุ่น

รูปที่ 4.1.47 เหตุการณ์กิจกรรมกตัญญูสถานที่

10) ขั้นตอนของกิจกรรมเช็ดเอ้าท์ (Check Out) อธิบายกิจกรรมก่อนจบการอบรมที่เกิดขึ้นคู่กับกิจกรรมเช็คอิน คือ การให้ผู้เข้าร่วมทุกคนทั้งอาสาสมัคร วิทยากร และผู้อบรมทุกคนได้กล่าวเป็นครั้งสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.48 เหตุการณ์กิจกรรมเช็คเอ้าท์ (Check Out)

รูปที่ 4.1.49 เหตุการณ์การดำเนินพิธิจบการอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10) ขั้นตอนของกิจกรรม Argrinature Course Rally อธิบายกิจกรรมแนะนำหลักสูตรของมูลนิธิฯ และรับมอบเข็มกลัดประจำหลักสูตรเป็นที่ระลึกสำหรับผู้อบรมที่เข้าอบรมครบตามเงื่อนไขที่กำหนด

รูปที่ 4.1.50 การดำเนินกิจกรรม Argrinature Course Rally

รูปที่ 4.1.51 องค์ประกอบของระบบกิจกรรม Argrinature Course Rally (Tools : Hareware)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.52 องค์ประกอบของระบบกิจกรรม Argrinature Course Rally (Tools : Hareware)

รูปที่ 4.1.53 องค์ประกอบของระบบกิจกรรม Argrinature Course Rally (Tools : Hareware)

4.1.1.3 แผ่นนำเสนองานขั้นตอนหลังจบการอบรม

อธิบายการออกแบบระบบใหม่ในขั้นตอนหลังจบการอบรมตั้งแต่การติดต่อหลังจบการอบรม (Connect) การทบทวนความรู้ (Repeat) การส่งต่อแก่ผู้อื่น (Shared) และการติดตามหลังการอบรม (Follow Up) โดยนำเสนอในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว (Graphic Motion) ผ่านการเล่าเรื่องในสถานการณ์จำลอง (Scenario)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ขั้นตอนการติดต่อหลังการอบรม อธิบายรูปแบบการใช้งานโซเชียลเน็ตเวิร์ค (Social Network) เพื่อการติดต่อระหว่างผู้อบรม วิทยากร และอาสาสมัคร

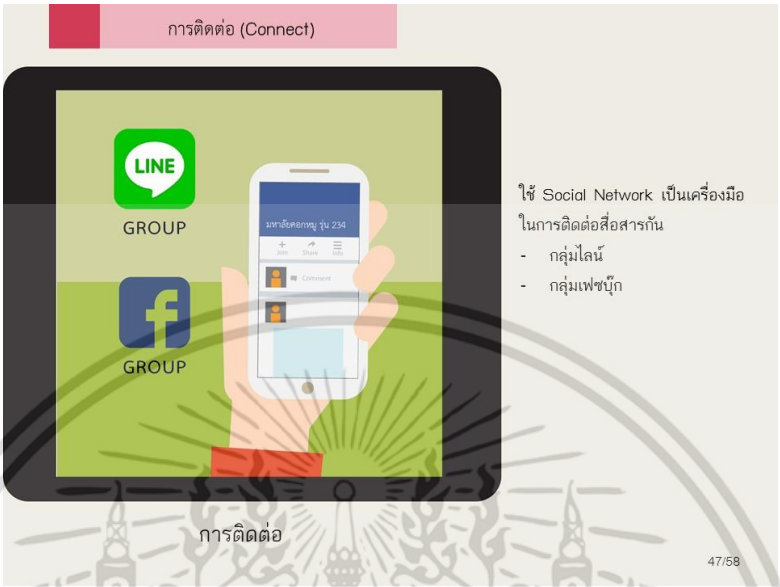

รูปที่ 4.1.54 วิธีการติดต่อกันระหว่างผู้อบรม วิทยากร และอาสาสมัคร

2) ขั้นตอนกระบวนการทบทวนหลังการอบรม อธิบายช่องทางการทบทวนความรู้ด้วยเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ แหล่งค้นคว้าการเรียนรู้สำหรับผู้ที่เคยอบรม

รูปที่ 4.1.55 วิธีการทำทวนความรู้หลังการอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

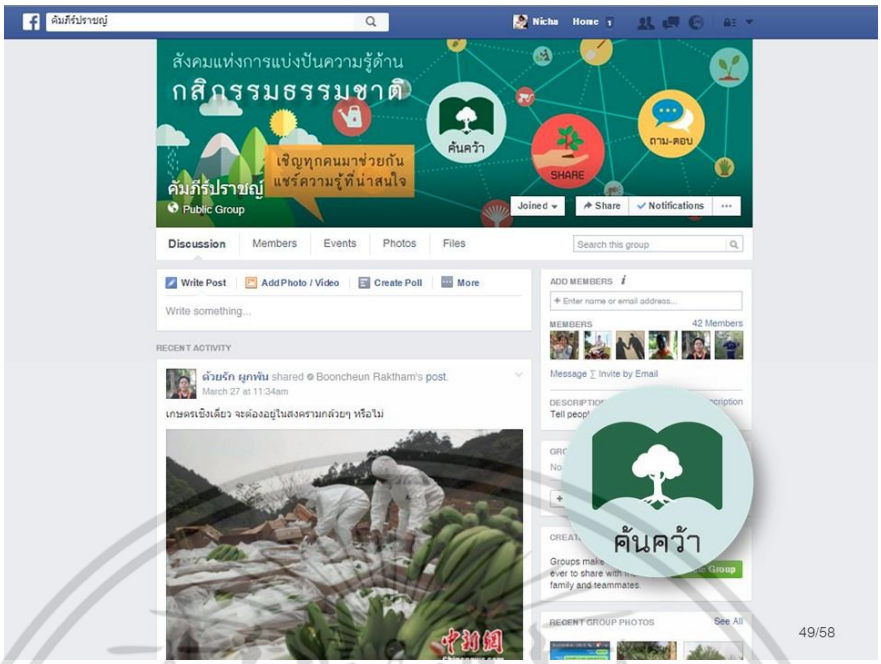

รูปที่ 4.1.56 องค์ประกอบของระบบการทบทวนความรู้ 1 (Tools : Software)

รูปที่ 4.1.57 องค์ประกอบของระบบการทบทวนความรู้ 2 (Tools : Software)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.58 องค์ประกอบของระบบการทบทวนความรู้ 3 (Tools : Software)

3) การบอกต่อโดยผู้อบรม อธิบายการคาดการณ์หลังจากผู้อบรมได้รับเครื่องมือประกอบการเรียนต่างๆ กลับไป ก็นำไปบอกต่อหรือเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจได้

รูปที่ 4.1.59 เหตุการณ์การบอกต่อโดยผู้อบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.60 เหตุการณ์การกลับมาร่วมกิจกรรมของศูนย์ฯ

4) ขั้นตอนของกิจกรรม Share of the Week อธิบายช่องทางติดตามความคืบหน้าในการทำกิจกรรมธรรมชาติของผู้ที่เคยเข้าอบรมด้วยกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์

รูปที่ 4.1.61 การดำเนินกิจกรรม Share of the Week

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.62 การดำเนินกิจกรรม Share of the Month

รูปที่ 4.1.63 องค์ประกอบของระบบการติดตาม (Tools : Hardware)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.64 เหตุการณ์ของกิจกรรม Share of the Month

5) ขั้นตอนการรับสมัครอาสาสมัครแบบชั่วคราวของมูลนิธิฯ อธิบายช่องทางการรับสมัครอาสาสมัครที่เปิดโอกาสให้ผู้สมัครเลือกวัน เวลา และงานที่ต้องการทำได้

รูปที่ 4.1.65 ขั้นตอนการรับสมัครอาสาสมัครของมูลนิธิฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

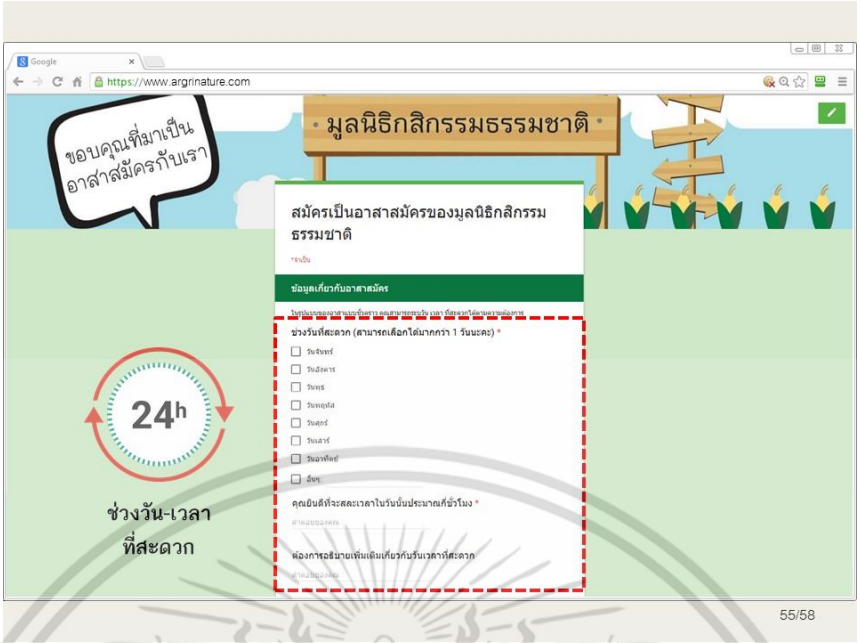

รูปที่ 4.1.66 องค์ประกอบของระบบการติดตาม 1 (Tools : Software)

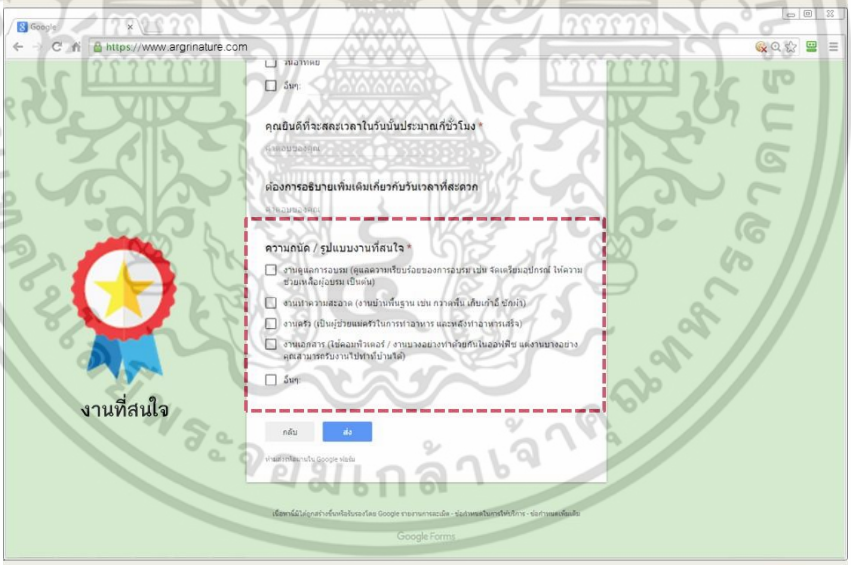

รูปที่ 4.1.67 องค์ประกอบของระบบการติดตาม 2 (Tools : Software)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.68 การทดสอบระบบแก่ผู้ที่เคยสัมภาษณ์

4.1.2 ภาพโปสเตอร์ (Poster)

แผ่นนำเสนองานในรูปแบบภาพโปสเตอร์ทำจากโปรแกรม Adobe Illustrator และนำเสนอต่อคณะกรรมการเป็นภาพไฟล์ .JPG โดยผลงานทั้งหมดมีดังนี้

รูปที่ 4.1.69 อธิบายวิธีการสมัครเข้าอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.70 วิธีการสมัครเข้าอบรมในหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน

รูปที่ 4.1.71 วิธีการสมัครเข้าอบรมในหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.72 วิธีการสมัครเข้าอบรมในหลักสูตรธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ

รูปที่ 4.1.73 วิธีการสมัครเข้าอบรมในหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.74 วิธีการสมัครเข้าอบรมในค่ายรับมือภัยพิบัติ (CMS)

รูปที่ 4.1.75 การแนะนำการแต่งตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.76 การแนะนำความเป็นอยู่และสิ่งที่ควรเตรียมมา

รูปที่ 4.1.77 การแนะนำการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.78 การแนะนำการเดินทางด้วยรถสาธารณะ

รูปที่ 4.1.79 การพยากรณ์อากาศ ณ ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.80 การประกาศรับความคิดเห็นของจากผู้ที่เคยเข้าอบรม

รูปที่ 4.1.81 การเริ่มเลยสำหรับกิจกรรม Share of the Week

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.82 หมดเวลาสำหรับกิจกรรม Share of the Week

รูปที่ 4.1.83 ภาพประกอบรางวัลขวัญใจอาสาสำหรับกิจกรรม Share of the Month

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.84 ภาพประกอบรางวัลขวัญใจรุ่นสำหรับกิจกรรม Share of the Month

รูปที่ 4.1.85 การประกาศรับสมัครอาสาสมัครของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.3 เว็บไซต์ (Website)

อธิบายการใช้งานเว็บไซต์โดยอ้างอิงจากเว็บไซต์ของมูลนิธิฯ ที่มีอยู่แล้ว นำมาเพิ่มข้อมูลในส่วนของการอธิบายหลักสูตรต่างๆ ที่มีให้ชัดเจนขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

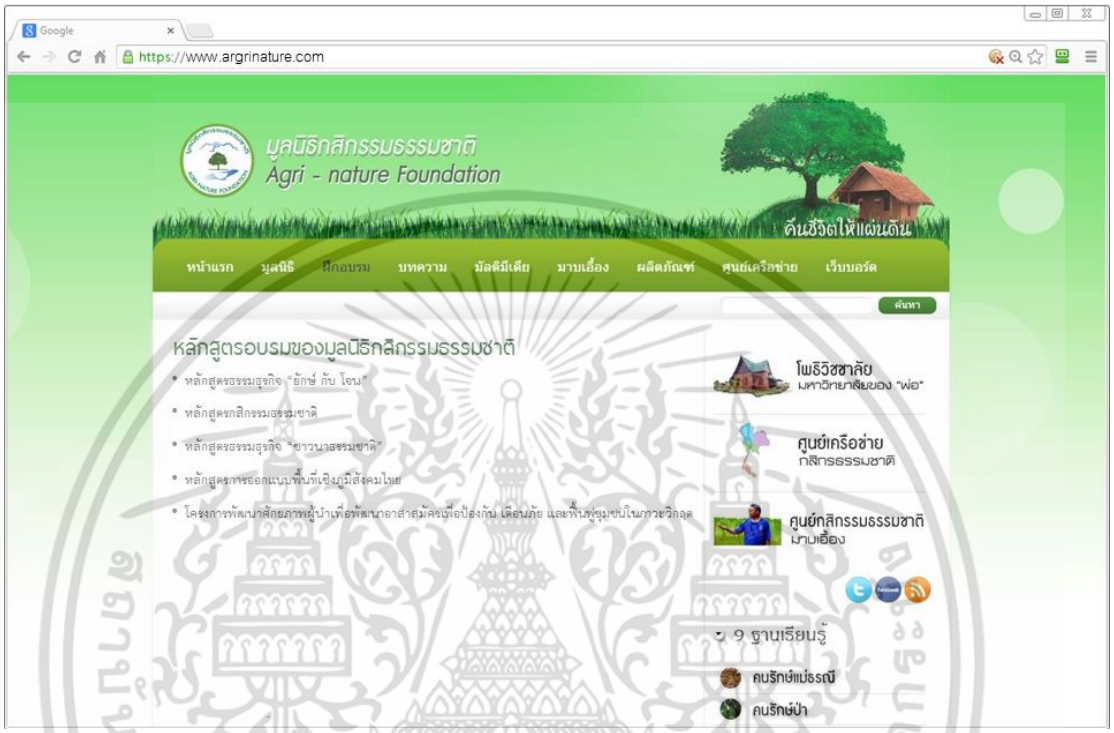

รูปที่ 4.1.86 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลหลักสูตรทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

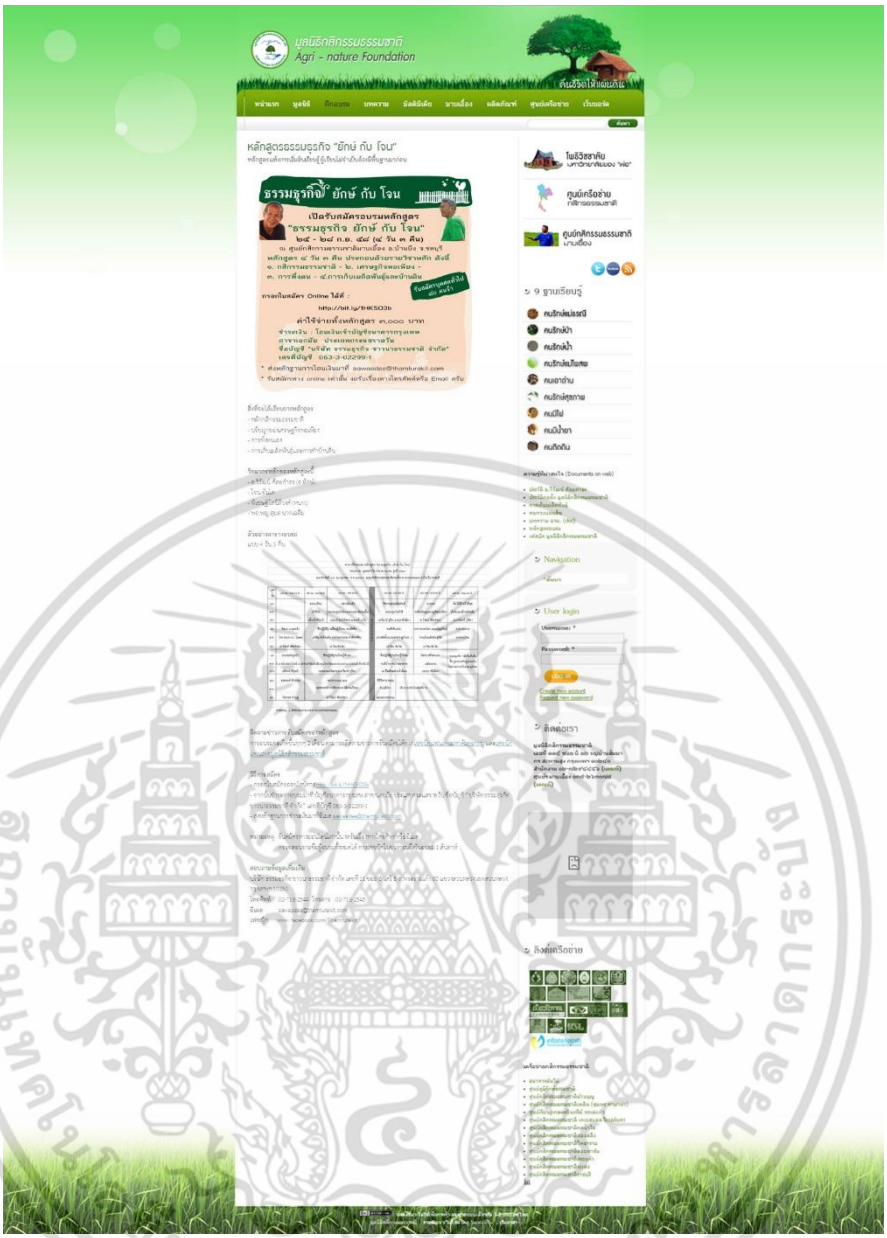

รูปที่ 4.1.87 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

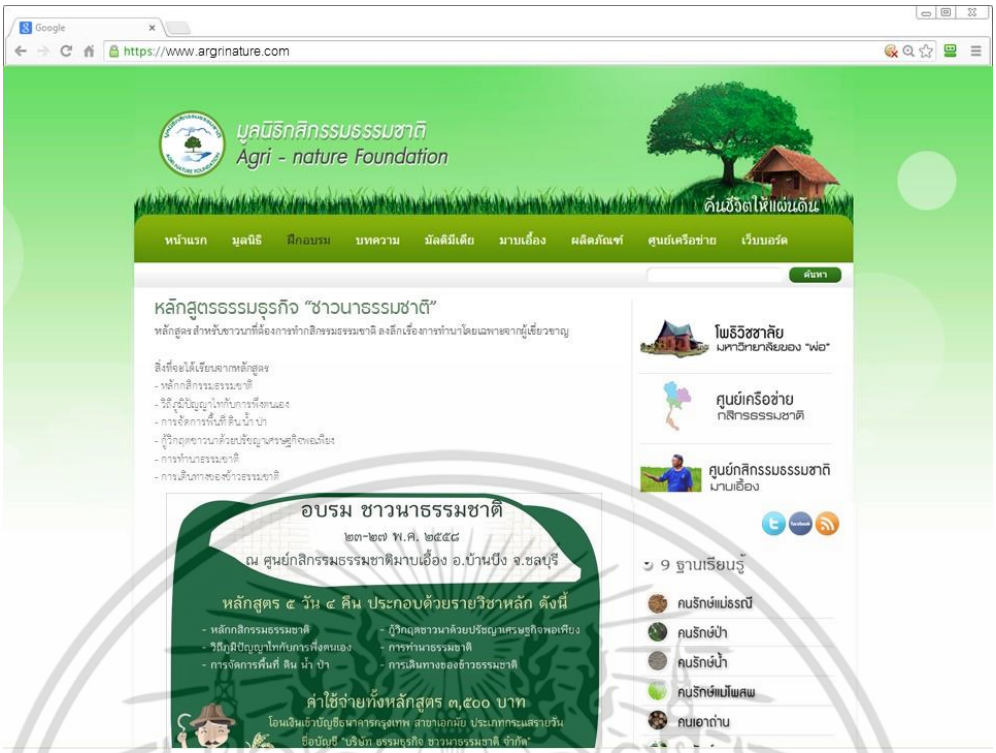

รูปที่ 4.1.88 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลหลักสูตรธรรมธุรกิจ ชาวนาธรรมชาติ

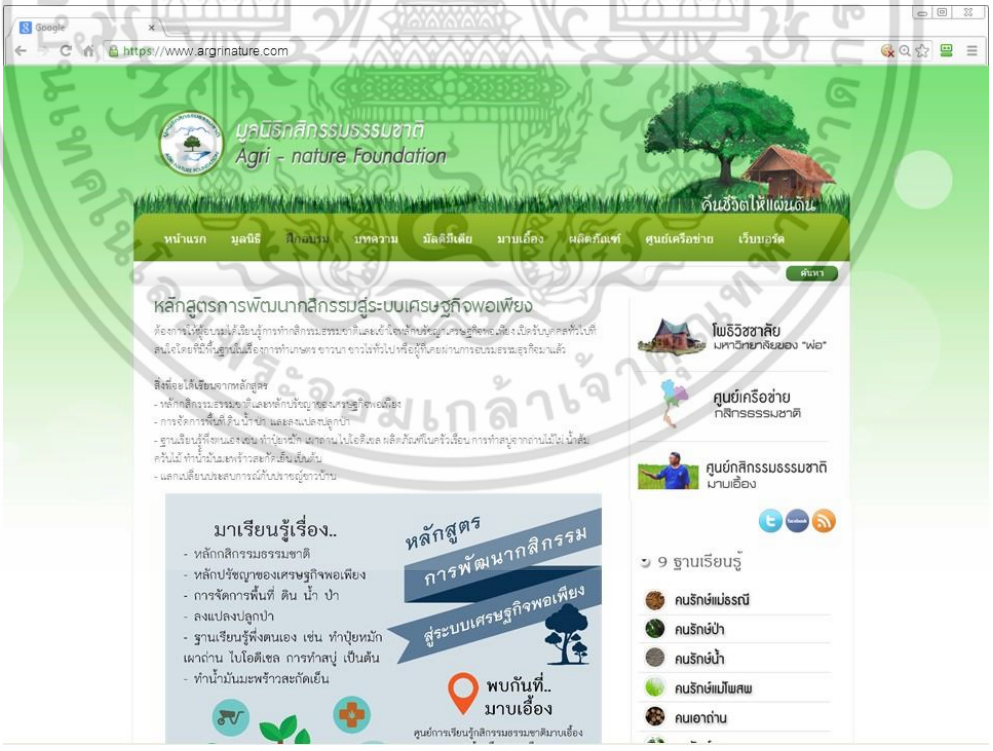

รูปที่ 4.1.89 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมธรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

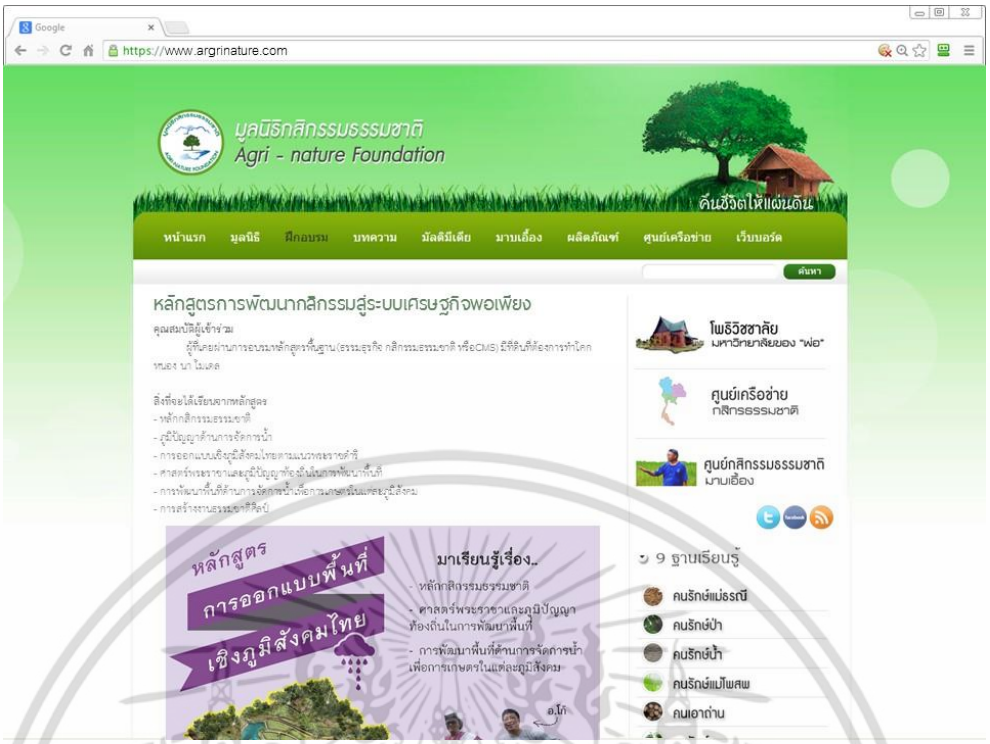

รูปที่ 4.1.90 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

รูปที่ 4.1.91 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลค่ายรับมือภัยพิบัติ (CMS)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

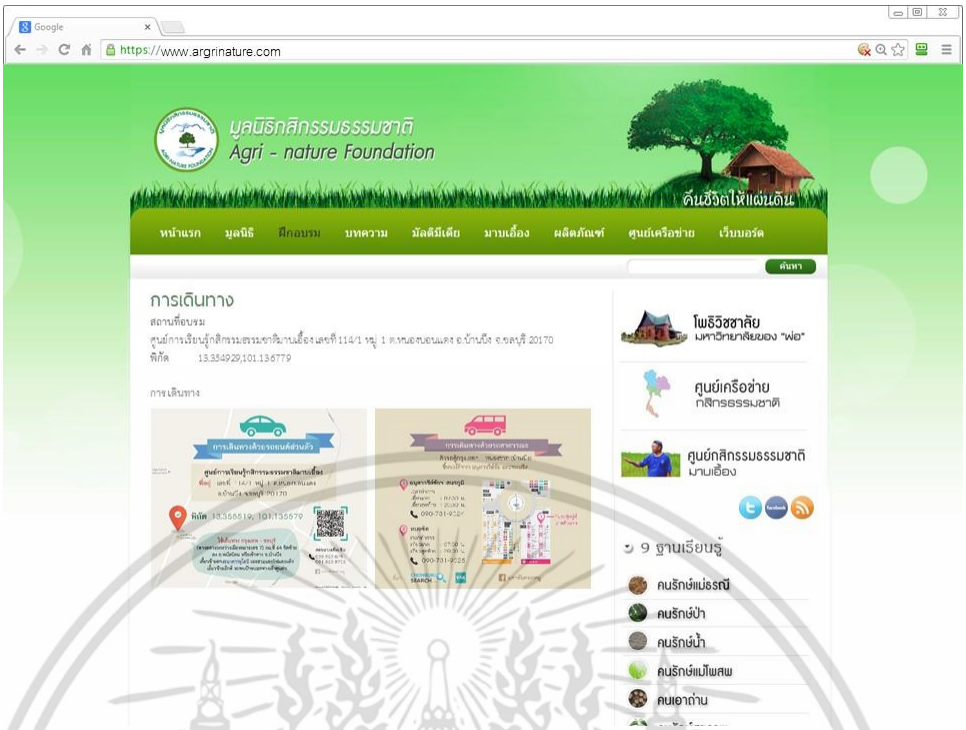

รูปที่ 4.1.92 หน้าเว็บไซต์แสดงข้อมูลการเดินทางมาที่ศูนย์ฯ

รูปที่ 4.1.93 หน้าเว็บแสดงข้อมูลแนะนำการเตรียมตัวและความเป็นอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.4 แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form)

อธิบายการใช้งานแบบสอบถามออนไลน์ของ Google ในการดำเนินงานของระบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.4.1 ใบสมัครเข้าอบรมของหลักสูตรต่างๆ

ใบสมัครเข้าอบรมออนไลน์ กรณีตัวอย่าง หลักสูตรธรรมธุรกิจยักษ์กับโจน

รูปที่ 4.1.94 QR Code ของใบสมัครเข้าอบรมหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

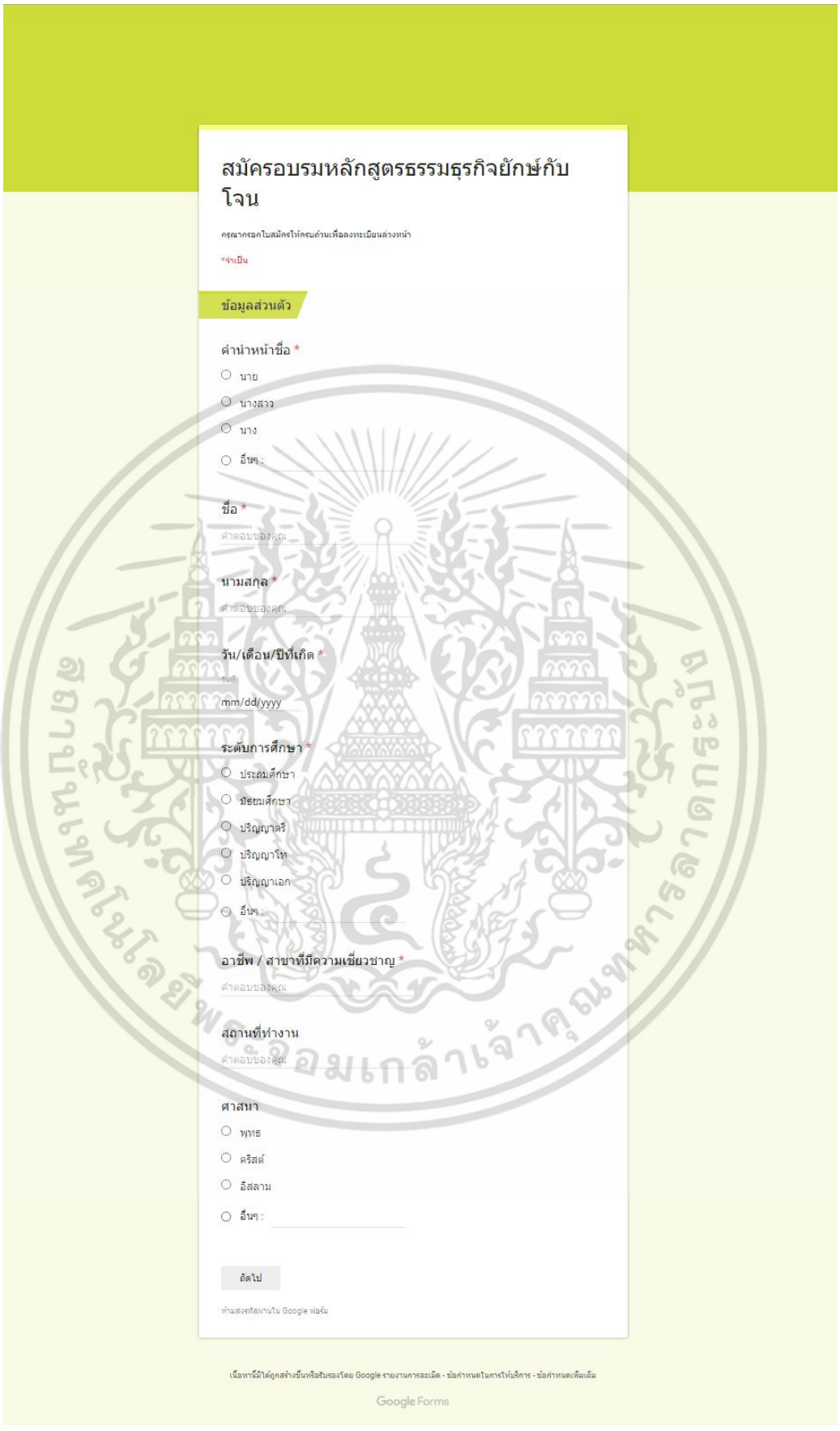

สมัครอบรมหลักสูตรธรรมธุรกิจยักษ์กับโจน

กรุณากรอกใบสมัครให้ครบถ้วนเพื่อลงทะเบียนล่วงหน้า

*จำเป็น

ข้อมูลส่วนตัว

คำนำหน้าชื่อ *

- นาย
- นางสาว
- นาง
- อื่นๆ :

ชื่อ *

คำตอบของคุณ

นามสกุล *

คำตอบของคุณ

วัน/เดือน/ปีที่เกิด *

วัน/ปี

mm/dd/yyyy

ระดับการศึกษา *

- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา
- ปริญญาตรี
- ปริญญาโท
- ปริญญาเอก
- อื่นๆ :

อาชีพ / สาขาที่มีความเชี่ยวชาญ *

คำตอบของคุณ

สถานที่ทำงาน

คำตอบของคุณ

ศาสนา

- พุทธ
- คริสต์
- อิสลาม
- อื่นๆ :

ถัดไป

ห้ามส่งรหัสผ่านใน Google ฟอร์ม

เนื้อหานี้ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นหรือรับรองโดย Google รายงานการละเมิด - ข้อกำหนดในการให้บริการ - ข้อกำหนดเพิ่มเติม

Google Forms

รูปที่ 4.1.95 ใบสมัครออนไลน์ของหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน หน้าที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

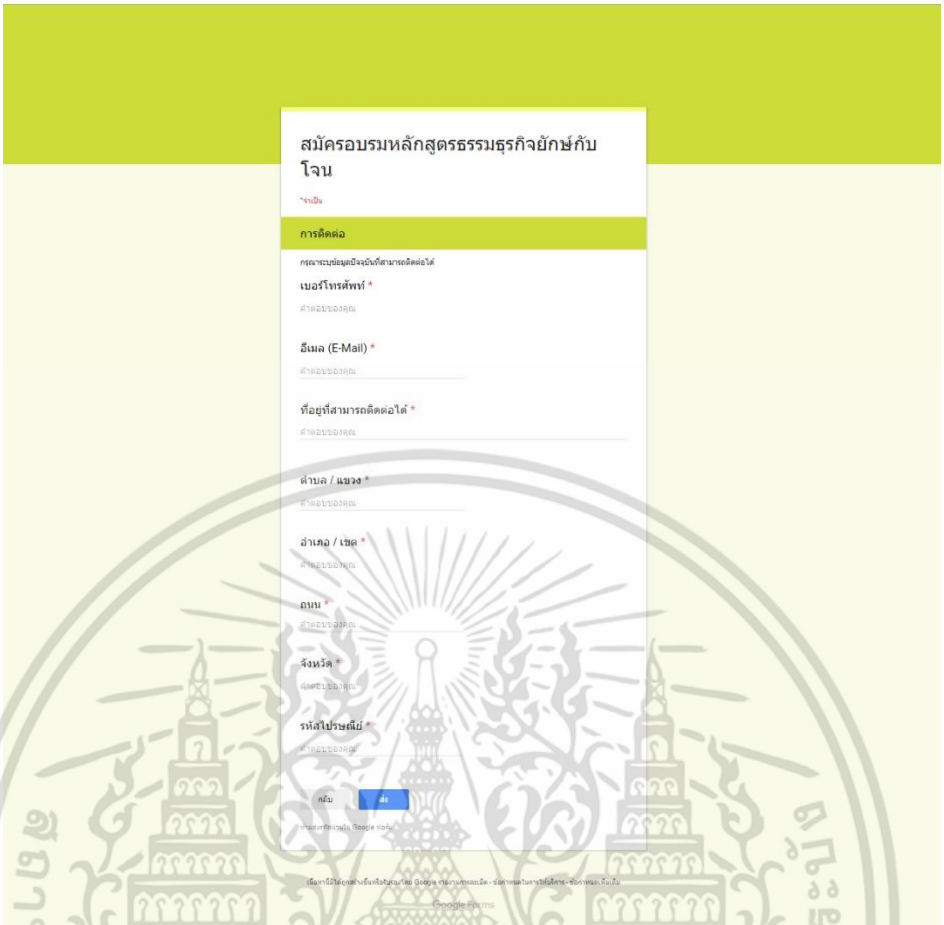

รูปที่ 4.1.96 ใบสมัครออนไลน์ของหลักสูตรธรรมธุรกิจ ยักษ์กับโจน หน้าที่ 2

4.1.4.2 แบบสอบถามความคิดเห็นในการเข้าอบรมหลักสูตรของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

แบบสอบถามออนไลน์ที่ใช้เผยแพร่ผ่านทางสื่อต่างๆ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เคยเข้าอบรมกับมูลนิธิฯ และนำมาใช้ในการปรับปรุงบริการต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.97 แบบสอบถามความคิดเห็นจากการเข้าอบรมในหลักสูตรของมูลนิธิฯ

4.1.4.3 ใบสมัครเข้าเป็นอาสาสมัครของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ

ใบสมัครออนไลน์สำหรับเก็บข้อมูลผู้สมัครเป็นอาสาสมัครแบบชั่วคราวของมูลนิธิฯ

รูปที่ 4.1.98 QR Code ของการรับสมัครอาสาสมัคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.99 ใบสมัครออนไลน์ของการสมัครเป็นอาสาสมัคร หน้าที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

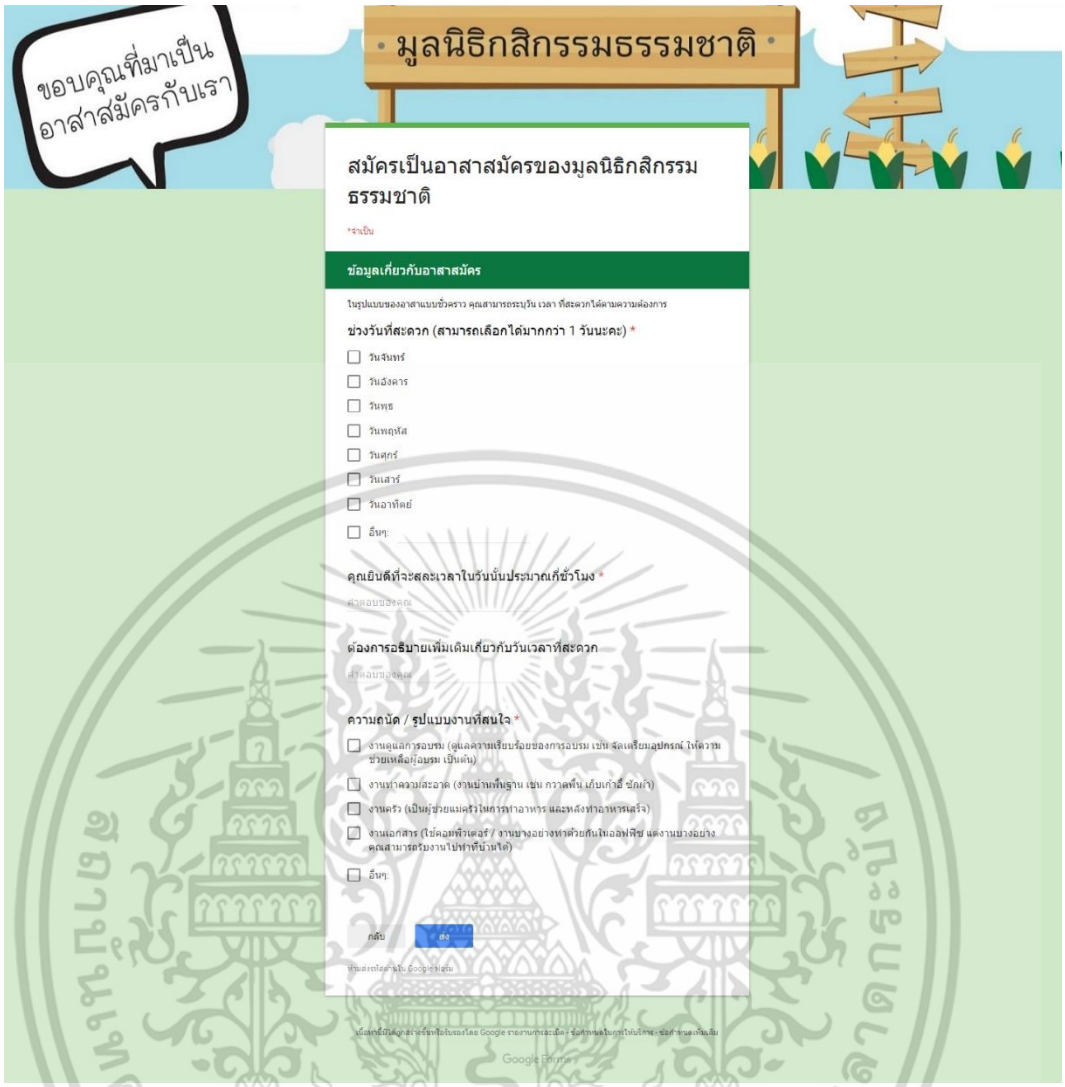

รูปที่ 4.1.100 ใบสมัครออนไลน์ของการสมัครเป็นอาสาสมัคร หน้าที่ 2

4.1.5 เฟซบุ๊กกลุ่ม (Facebook Group)

อธิบายการใช้งานเฟซบุ๊กกลุ่มในการดำเนินงานของระบบในขั้นตอนการทบทวนหลังจบการอบรม ในชื่อกลุ่ม “คัมภีร์ปราชญ์”

รูปที่ 4.1.101 ภาพปกของเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

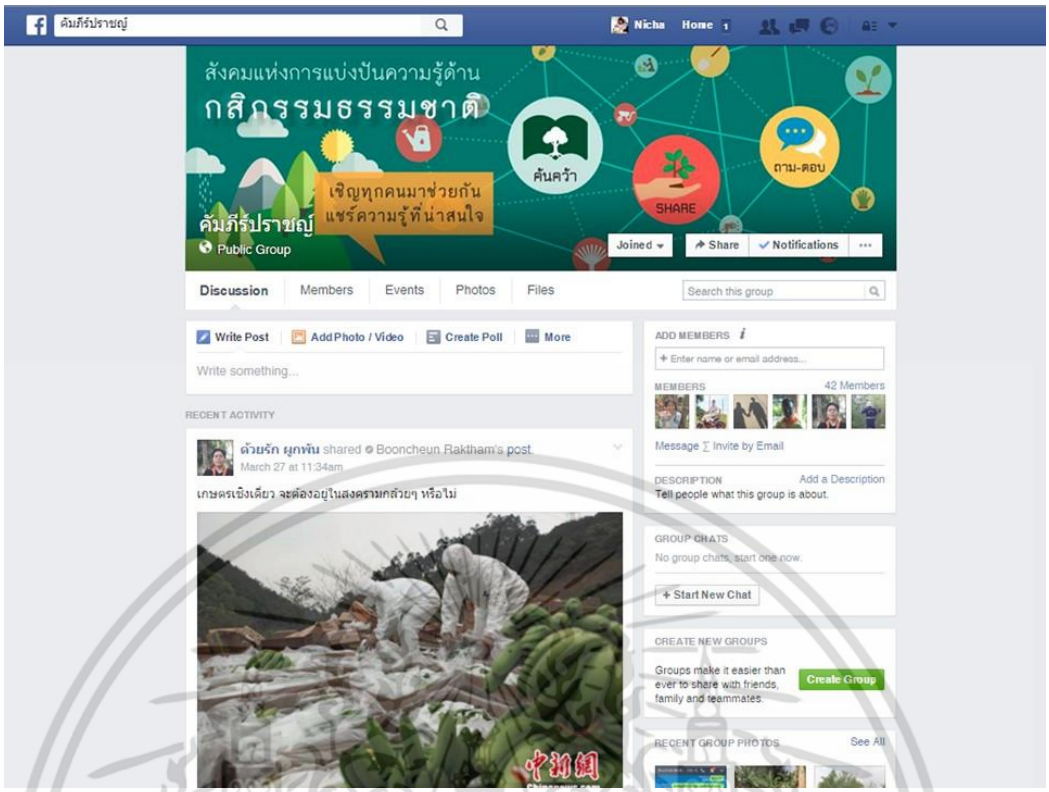

รูปที่ 4.1.102 ตัวอย่างหน้าเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ 1

รูปที่ 4.1.103 ตัวอย่างหน้าเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.1.104 ตัวอย่างหน้าเฟซบุ๊กกลุ่มคัมภีร์ปราชญ์ 3

4.2 ผลงานประกอบการนำเสนอที่เป็นชิ้นงาน (Hard Copy)

ผลงานประกอบการนำเสนอที่เป็นชิ้นงาน ได้แก่ ภาพโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ การ์ดอธิบายหลักสูตร อุปกรณ์ของชุดโมเดล โคก หนอง นา คู่มือสร้างชุดโมเดล โคก หนอง นา คู่มือกิจกรรมสำหรับอาสาสมัคร และอุปกรณ์ของกิจกรรม Argrinature Course Rally ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

รูปที่ 4.2.1 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.2.2 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

รูปที่ 4.2.3 การประชาสัมพันธ์สิ่งที่ต้องเตรียมของหลักสูตรการออกแบบพื้นที่เชิงภูมิสังคมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.2.4 การ์ดอธิบายหลักสูตรการอบรมของมูลนิธิฯ (เรียงจาก ซ้าย-ขวา บน-ล่าง)

รูปที่ 4.2.5 ชุดโมเดล โคก หนอง นา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.2.6 สติกเกอร์ของชุดโมเดล โคก หนอง นา

รูปที่ 4.2.7 การใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา

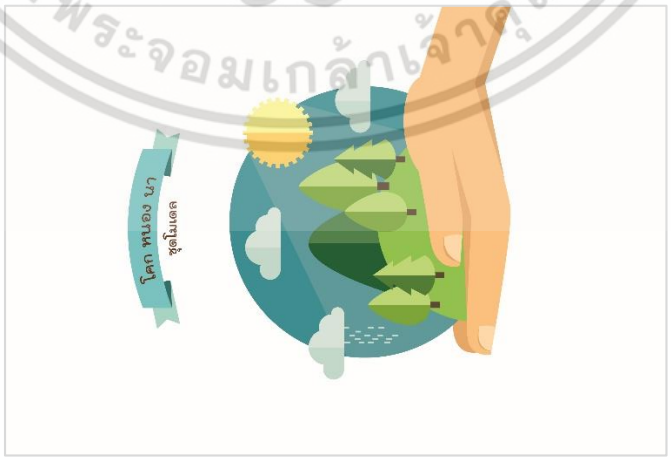

รูปที่ 4.2.8 สติกเกอร์ปกกล่องชุดโมเดล โคก หนอง นา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.2.9 สติกเกอร์เนื้อหาด้านในกล่อง

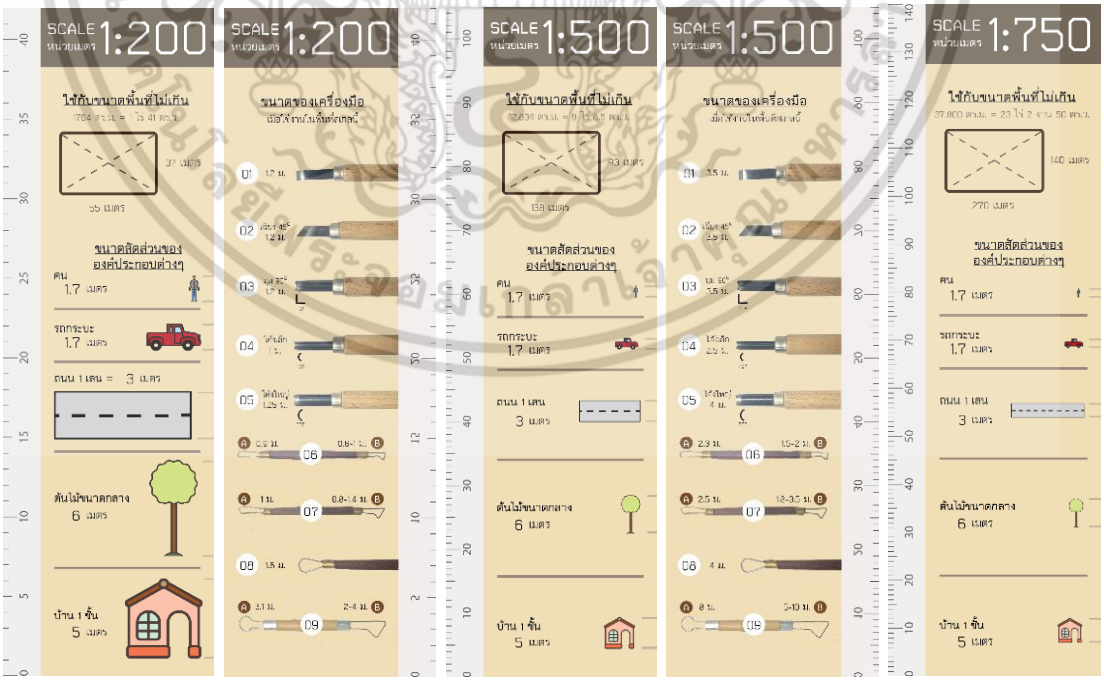

รูปที่ 4.2.10 การ์ดสเกล (Scale) ของชุดโมเดล โคก หนอง นา 1 (เรียงจาก ซ้ายไปขวา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

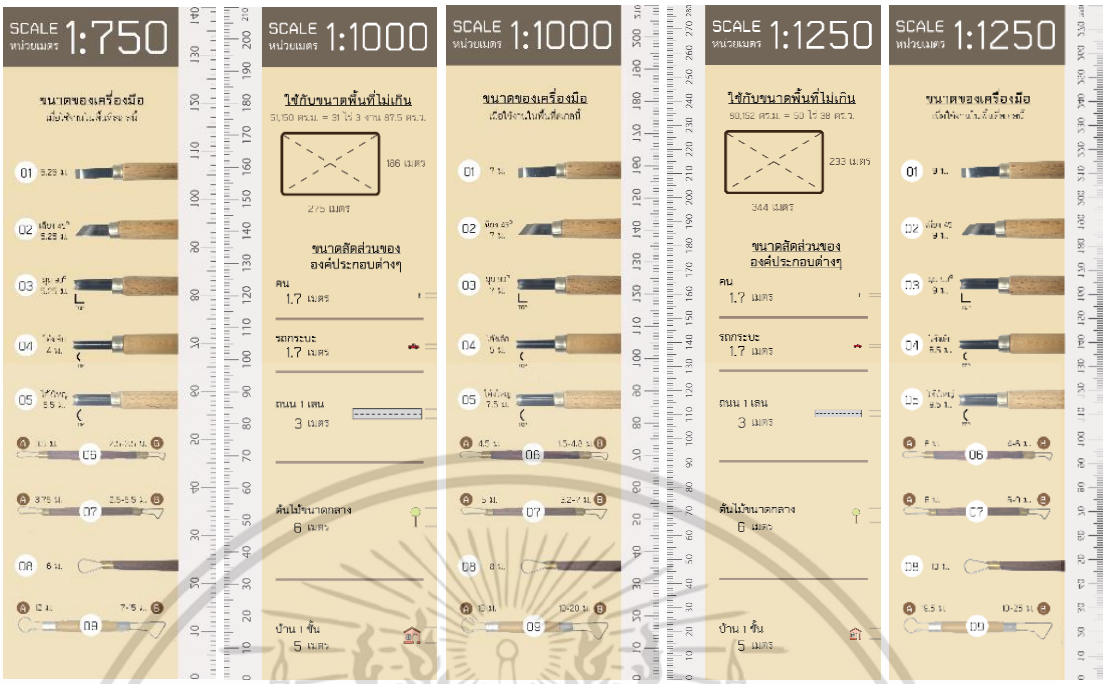

รูปที่ 4.2.11 การ์ดสเกล (Scale) ของชุดโมเดล โคก หนอง นา 2 (เรียงจาก ซ้ายไปขวา)

รูปที่ 4.2.12 การใช้งานการ์ดสเกล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.2.13 คู่มือการสร้างชุดโมเดล โคก หนอง นา 1 (เรียงจาก ซ้ายไปขวา)

รูปที่ 4.2.14 คู่มือการสร้างชุดโมเดล โคก หนอง นา 2 (เรียงจาก ซ้ายไปขวา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.2.15 คู่มือประกอบกิจกรรม Argrinature Course Rally

รูปที่ 4.2.16 ปกหน้าและปกหลังของคู่มือประกอบกิจกรรม Argrinature Course Rally

รูปที่ 4.2.17 ด้านในของคู่มือประกอบกิจกรรม Argrinature Course Rally

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.2.18 เข็มกลัดประจำหลักสูตรของกิจกรรม Argrinature Course Rally 1

รูปที่ 4.2.19 เข็มกลัดประจำหลักสูตรของกิจกรรม Argrinature Course Rally 2

รูปที่ 4.2.20 คู่มือกิจกรรมสำหรับอาสาสมัคร 2 (เรียงจากซ้ายไปขวา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

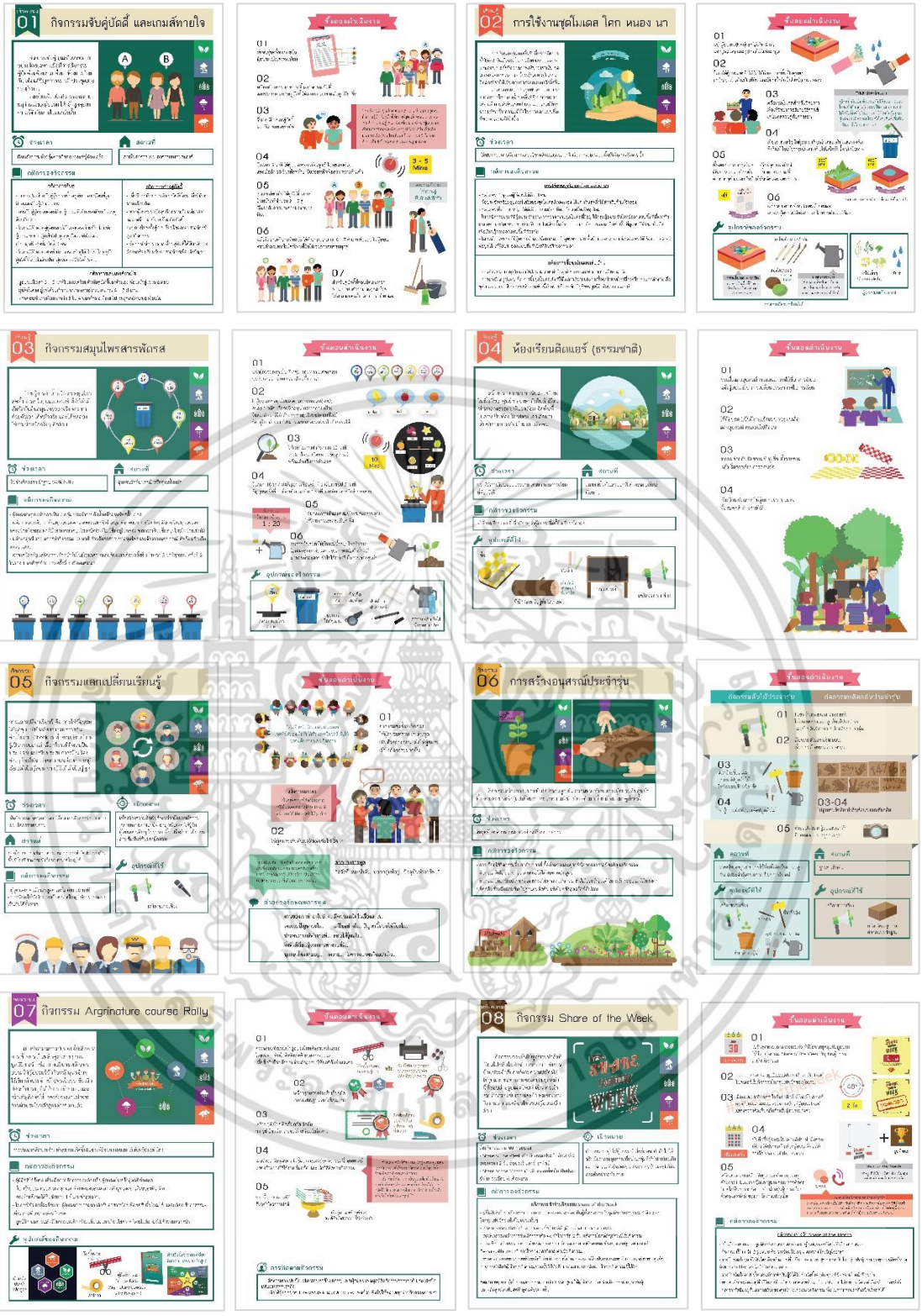

รูปที่ 4.2.21 คู่มือสำหรับกิจกรรมสำหรับอาสาสมัคร 2 (เรียงจาก ซ้าย-ขวา บน-ล่าง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 การเขียนแบบระบบเพื่อให้องค์กรนำไปใช้ (Interaction Table)

ผลงานการเขียนแบบระบบจัดทำขึ้นเพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดการทำกิจกรรมหรือดำเนินโครงการและเนื้อหาที่เกี่ยวกับอุปกรณ์และบริการ เพื่อให้อาสาสมัครและผู้อบรมใช้เป็นแบบแผนในการทำความเข้าใจระบบใหม่นี้และปฏิบัติตามได้

4.3.1 Interaction Table ภาพรวมของระบบ

ตารางที่ 4.3.1 ภาพรวมของระบบสำหรับกลุ่มคนทั่วไปที่เข้ามาอบรม

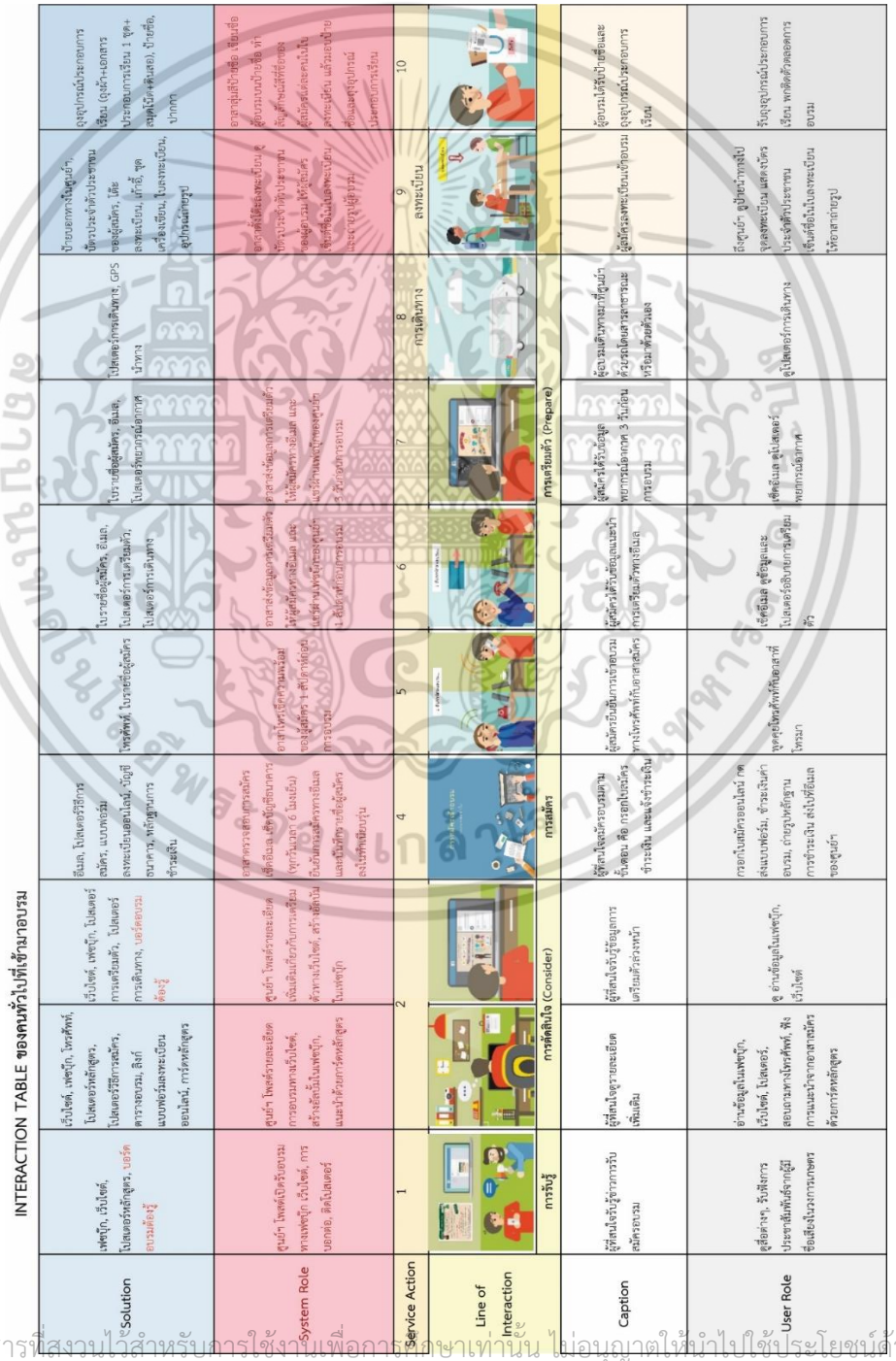

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3.2 (ต่อ) ภาพรวมของระบบสำหรับกลุ่มคนทั่วไปที่เข้ามาอบรม

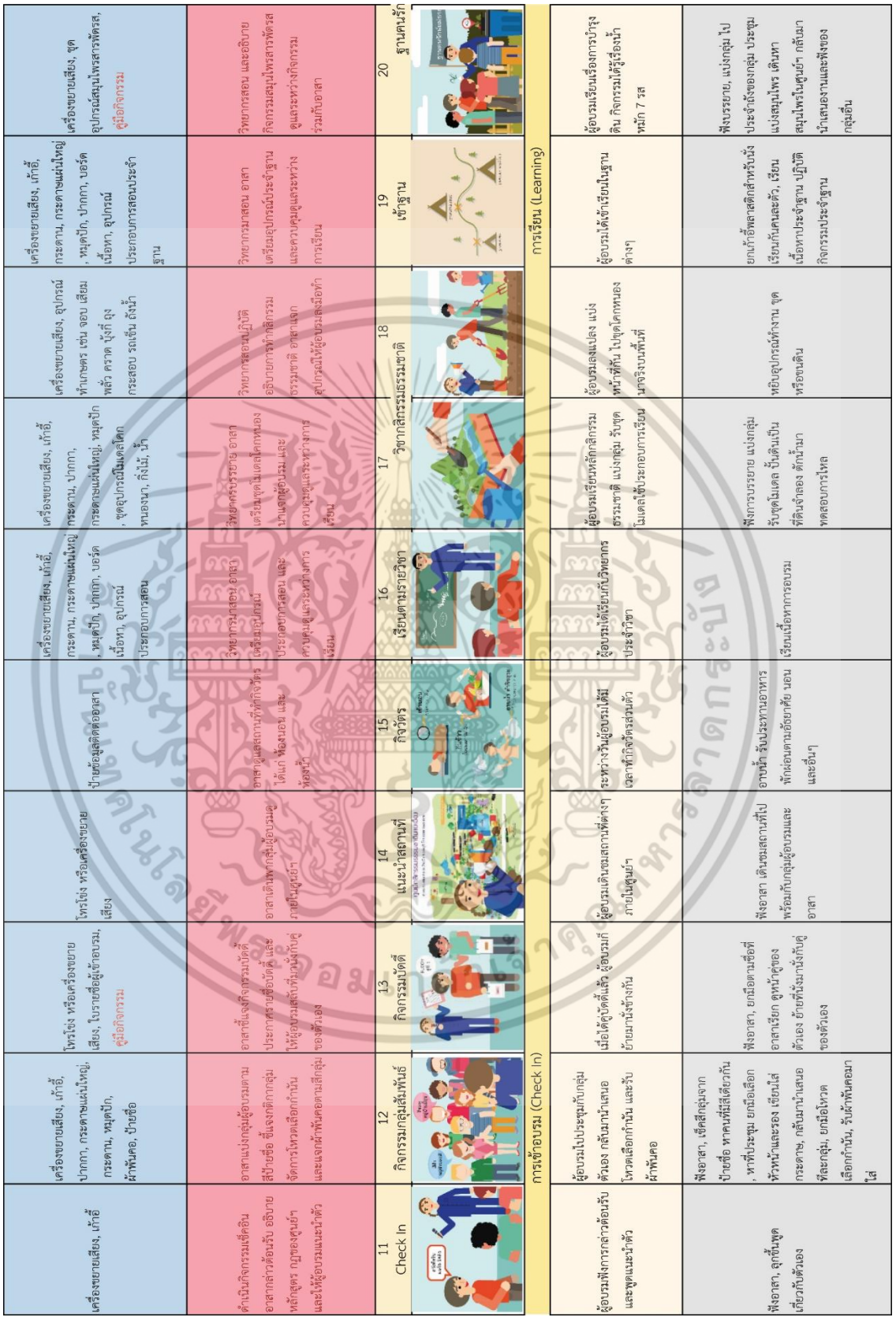

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3.3 (ต่อ) ภาพรวมของระบบสำหรับกลุ่มคนทั่วไปที่เข้ามาอบรม

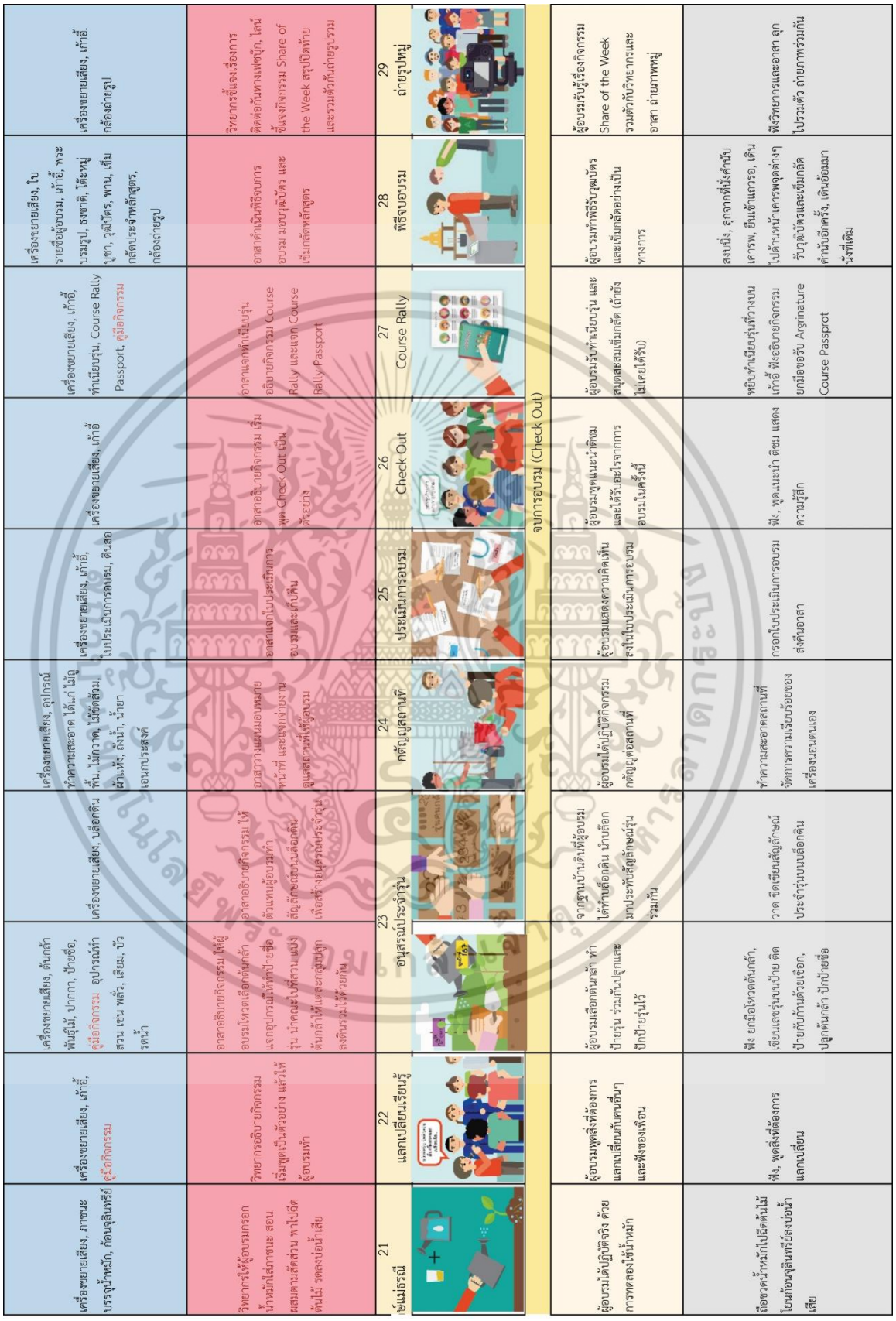

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3.4 (ต่อ) ภาพรวมของระบบสำหรับกลุ่มคนทั่วไปที่เข้ามาอบรม

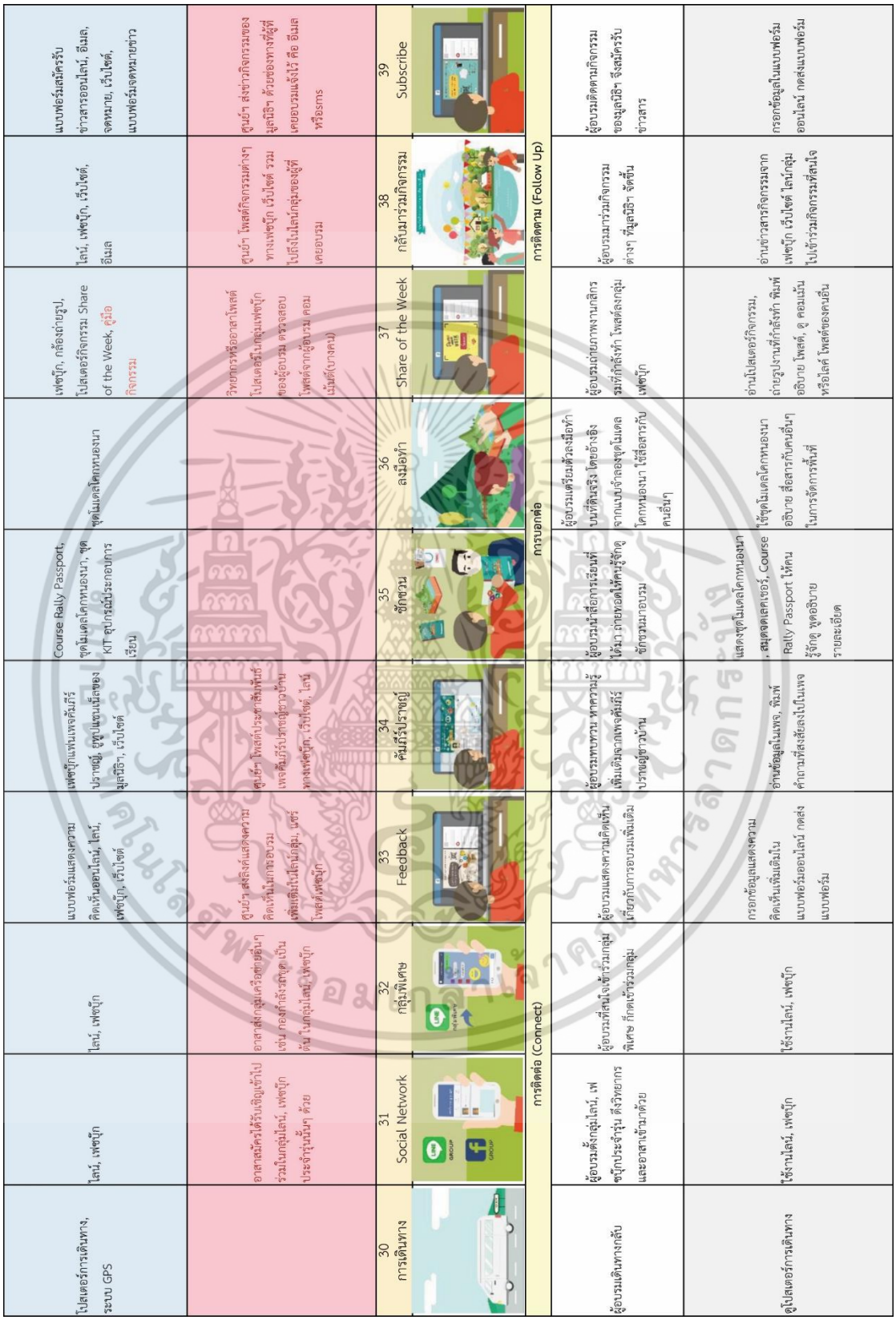

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2 Interaction Table ของระบบการใช้งานกิจกรรมเสริม

4.3.2.1 กิจกรรมจับคู่บัดดี้

ตารางที่ 4.3.5 ระบบการใช้งานกิจกรรมจับคู่บัดดี้

INTERACTION TABLE ของกิจกรรมจับคู่บัดดี้

Solution	ป้ายบอกทางไปศูนย์ฯ, บัตรประจำตัวประชาชนของผู้สมัคร, ใบลงทะเบียน, เก้าอี้, ชุดเครื่องเขียน, ใบลงทะเบียน, อุปกรณ์ถ่ายรูป	ถุงอุปกรณ์ประกอบการเรียน (ถุงผ้า+เอกสารประกอบการเรียน 1 ชุด+สมุดโน๊ต+ดินสอ), ป้ายชื่อ, ปากกา	เครื่องขยายเสียง, แก้วิ	เครื่องขยายเสียง, แก้วิ, ปากกา, กระดาษแผ่นใหญ่, กระดาน, หมุดปัก, ผ้าพื้นคอ, ป้ายชื่อ	ใบลงทะเบียน, อุปกรณ์ เครื่องเขียน, คู่บัดดี้	เครื่องขยายเสียง, ไมโครโฟน ลงทะเบียน	เครื่องขยายเสียง	เครื่องขยายเสียง	เครื่องขยายเสียง
System Role	อาลาทักทายผู้มาลงทะเบียน ตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อบรม ให้ผู้สมัครเซ็นชื่อในใบลงทะเบียน และถ่ายรูปผู้อบรม	อาลาแนะนำสิ่งของที่ต้องใช้ในการอบรมบนป้ายชื่อ แล้วมอบป้ายชื่อและถุงอุปกรณ์ประกอบการเรียนให้ผู้อบรม	คำแนะนำกิจกรรมแต่ละฐาน อาลากล่าวต้อนรับ อธิบาย กฎของฐาน และให้ผู้อบรมแยกย้ายไปยังฐานกิจกรรมต่างๆ	อาลานำเข้าสู่ฐานกิจกรรมแรก ป้ายชื่อ พร้อมกล่าวทักทายผู้อบรม	อาลาเริ่มกิจกรรมจับคู่บัดดี้ จากนั้นให้คู่บัดดี้ไปลงทะเบียนที่โต๊ะลงทะเบียน	อาลาเริ่มกิจกรรมจับคู่บัดดี้ ประกาศรายชื่อคู่บัดดี้ และให้ผู้อบรมไปพบกับคู่บัดดี้ของตัวเอง	อาลาเชิญชวนให้ทุกคนทำท่าทางที่ประทับใจ ให้เวลาผู้อบรม 8-5 นาทีในการทำความรู้จักกัน	ครบเวลา อาลาให้ผู้อบรมออกมาหน้าเวที 3-5 คู่ (ตามความสะดวกของอาลา) ให้แต่ละคู่ยืนหันหลังชนกัน และเริ่มกางคำถามทีละคนแบบกลุ่ม	อาลาพาผู้อบรมทีกรอบไปทำโจทย์ตามที่ตั้งไว้
Service Action	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Line of Interaction	ลงทะเบียน	รับถุงอุปกรณ์	Check In	แบ่งกลุ่ม	กิจกรรมบัดดี้		เกมส์ทายใจ		ตกรอบ
Caption	ผู้สมัครลงทะเบียนเข้าอบรม	ผู้อบรมได้รับป้ายชื่อและถุงอุปกรณ์ประกอบการเรียน	ผู้อบรมพักการกล่าวต้อนรับและชมคลิปวิดีโอ	ผู้อบรมไปประชุมกันกลุ่มตัวเอง กลับมานำเสนอ โหวตเลือกกันเอง และรับป้ายชื่อ	อาลาเริ่มกิจกรรมจับคู่บัดดี้ จากนั้นให้คู่บัดดี้ไปลงทะเบียนที่โต๊ะลงทะเบียน	เมื่อได้คู่บัดดี้แล้ว ผู้อบรมย้ายมานั่งด้วยกัน	ผู้อบรมพูดคุยและนำเสนอ ทำความรู้จักกับคู่ตัวเอง	ผู้อบรมออกไปยืนหันหลังชนกับคู่ตัวเอง คอยคำถามจากอาลา	คู่ที่ตกรอบไปคลายโจทย์ตามเสียงใจ
User Role	มีเจ้าหน้าที่คอยนำทางไปจุดลงทะเบียน และแสดงบัตรประจำตัวประชาชน เซ็นชื่อในใบลงทะเบียน ให้อาลาถ่ายรูป	รับถุงอุปกรณ์ประกอบการเรียน พกติดตัวตลอดการอบรม	ฟังอาลา, ลุกขึ้นพูดแนะนำตัว	ฟังอาลา, เด็ดสีกลุ่มจากป้ายชื่อ ทายกันว่าสีเดียวกัน, ทำกิจกรรมประชุมกลุ่ม ยกมือเลือกหัวหน้ากลุ่ม และรองๆ เดินไปรวมกลุ่มตามสีที่ตัวเองได้ คลิปมาทำเสนอหน้าห้องเรียน, ยกมือโหวตเลือกกันเอง, รับผ้าพื้นคอมาใส่	ฟังอาลา, ยกมือตามชื่อที่อาลาเรียก ดูหน้าคู่ของตัวเอง เดินไปหาและนั่งกับคู่ของตัวเอง	พูดคุยกับคู่ของตัวเอง	ยืนหันหลังชนกับคู่ของตัวเอง พูดตอบคำถามของอาลา	ไปทำกิจกรรมกับคู่บัดดี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2.2 ชุดโมเดล โคก หนอง นา

ตารางที่ 4.3.6 ระบบการใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา

INTERACTION TABLE ของการใช้สื่อการเรียนรู้ชุดโมเดลโคก หนอง นา

Solution	เครื่องขยายเสียง, ชุดโมเดลโคกหนองนา, คู่มือกิจกรรม	เครื่องขยายเสียง, ชุดโมเดลโคกหนองนา, น้ำเปล่า, คู่มือกิจกรรม, ต้นไม้จำลอง เช่น กิ่งไม้จากพืชเล็กๆ	เครื่องขยายเสียง, ชุดโมเดลโคกหนองนา	เครื่องขยายเสียง, ชุดโมเดลโคกหนองนา	ชุดโมเดลโคกหนองนา	เครื่องขยายเสียง, ชุดโมเดลโคกหนองนา	เครื่องขยายเสียง, ชุดโมเดลโคกหนองนา, กล่องเงินทอน, โต๊ะ, เก้าอี้	เครื่องขยายเสียง, ชุดโมเดลโคกหนองนา, กล่องเงินทอน, โต๊ะ, เก้าอี้, ถุงพลาสติก, ฝาปิดกล่อง
System Role	วิทยากรอธิบายการเตรียมอุปกรณ์ แบ่งกลุ่มผู้อบรมออกเป็นกลุ่มละไม่เกิน 4 คน อาสาแจกชุดโมเดลให้แต่ละกลุ่ม	วิทยากรให้เวลาผู้อบรมเตรียมอุปกรณ์ประมาณ 5-10 นาที อาสาเตรียมชุดโมเดลตัวอย่างไว้สำหรับวิทยากร	วิทยากรเริ่มบรรยายเรื่องการออกแบบพื้นที่ สอนประกอบการใช้เครื่องมือชุดโมเดลไปด้วย มีอาสาช่วยดำเนินงาน	วิทยากรเดินดูและแนะนำการออกแบบพื้นที่ของแต่ละกลุ่ม		วิทยากรชี้แจงทางเลือกสำหรับผู้ที่ต้องการชุดโมเดล 1.ซื้อชุดนี้กลับ 2.ซื้ออุปกรณ์ชุดใหม่ 3.ขอคู่มือการทำชุดโมเดลเอง	อาสาตั้งพื้นที่ขายชุดโมเดลสำหรับผู้ที่ต้องการซื้อชุดนี้กลับ และผู้ที่ต้องการชุดใหม่ให้มาต่อแถวซื้อตามคิว	อาสาสอบถามความต้องการ แจ้งค่าใช้จ่ายของชุดโมเดลเดิม ทอนเงิน ให้ถุงและฝาปิด
Service Action	1	2	3	4	5	6		7
Line of Interaction								
	แบ่งกลุ่ม	เตรียมอุปกรณ์	เรียนการออกแบบพื้นที่	ออกแบบพื้นที่บนชุดโมเดล				การนำชุดโมเดลกลับบ้าน
Caption	ผู้อบรมแบ่งกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อย	ผู้อบรมแบ่งหน้าที่กัน เติมน้ำในภาชนะ หากิ่งไม้เล็ก และปรับพื้นที่ในถาดตามต้องการ	ผู้อบรมฟังบรรยาย และดูการสาธิตการใช้อุปกรณ์	ผู้อบรมออกแบบพื้นที่ของตัวเอง นำพื้นที่ไปปรึกษาวิทยากร	ผู้อบรมถ่ายรูปพื้นที่ที่ออกแบบเสร็จเรียบร้อย	ผู้อบรมพิจารณาและตัดสินใจเลือกด้วยตัวเอง	ผู้อบรมที่ต้องการซื้อชุดโมเดลเข้าคิว เตรียมค่าใช้จ่าย	ผู้อบรมที่ต้องการซื้อโมเดลชุดเดิม ชำระเงิน รับถุงและฝาปิด
User Role	จับคู่กับเพื่อนให้ได้กลุ่มละไม่เกิน 4 คน รับชุดโมเดลประจำกลุ่ม	เอากาน้ำไปตักน้ำ ไปเดินหากิ่งไม้ ใบหญ้า นวดดินน้ำมัน แปะในถาดให้ได้ทรงที่ต้องการ ใช้เครื่องมือขุด ขุดดินน้ำมัน	ฟังการบรรยาย ดู จดจำการสาธิตการใช้ถาด เครื่องมือขุด	ฟังการบรรยาย ใช้เครื่องมือขุด ขุดพื้นที่ในถาด ปรับระดับลาดเอียงที่ฐาน เทน้ำทดสอบพื้นที่ พูดคุยกับวิทยากร	ถ่ายรูปชุดโมเดล	ฟังวิทยากร ตัดสินใจว่าต้องการชุดโมเดลหรือไม่	ยืนต่อแถวเข้าคิว หยิบเงินสำหรับซื้อชุดโมเดล	แจ้งอาสาว่าต้องการโมเดลชุดนี้ ชี้ หรือหยิบชุดโมเดลมาให้ดู หยิบเงินซื้อชุดโมเดลเดิม รับฝาปิดมาปิดถาดโมเดล รับถุงใส่ชุดโมเดล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3.7 (ต่อ) ระบบการใช้งานชุดโมเดล โคก หนอง นา

เครื่องขยายเสียง, ชุดโมเดลโคกหนองนา, กล่องเงินทอน, โต๊ะ, เก้าอี้, ชุดโมเดลใหม่	เครื่องขยายเสียง, ชุดโมเดลโคกหนองนา, คู่มือการทำชุดโมเดล	เครื่องขยายเสียง, ชุดโมเดลโคกหนองนา
อาสาถามความต้องการ แจ้งค่าใช้จ่ายสำหรับชุดโมเดลใหม่ ทอนเงิน ให้ชุดโมเดลใหม่	อาสาเดินแจกคู่มือการทำชุดโมเดลเอง สำหรับผู้อบรมที่ยกมือ	วิทยากรแจ้งให้ผู้อบรมเก็บชุดโมเดลที่ไม่ได้ใช้แล้ว (กิ่งไม้ใส่ถังน้ำหมัก น้ำเทคืนลงบ่อ ปรับพื้นที่ให้เป็นเหมือนเดิม) ส่งคืนอาสา
		8
		การคืนชุดโมเดล
ผู้อบรมที่ต้องการซื้อโมเดลชุดใหม่ ชำระเงิน รับชุดอุปกรณ์	ผู้อบรมที่ขอคู่มือกลับไปทำเอง ยกมือแจ้งอาสา	ผู้อบรมปรับพื้นที่ในโมเดลให้เป็นเหมือนเดิม ส่งคืนอาสา
แจ้งอาสาว่าต้องการโมเดลชุดใหม่ หยิบเงินซื้อชุดโมเดล รับถุงที่บรรจุชุดโมเดลใหม่	ยกมือ รับคู่มือจากอาสา เปิดดู อ่านศึกษาคู่มือและการทำ	แกะกิ่งไม้จากโมเดลไปใส่ในถังน้ำหมัก น้ำเทคืนลงบ่อ ใช้ผ้าซับน้ำ ดินก้อนดินน้ำมันออก กดพื้นที่ให้ราบ ปั้นก้อนดินรวมกัน ใส่ภาชนะปิดฝา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2.3 กิจกรรมสมุนไพรสารพัดรส

ตารางที่ 4.3.8 ระบบการใช้งานกิจกรรมสมุนไพรสารพัดรส

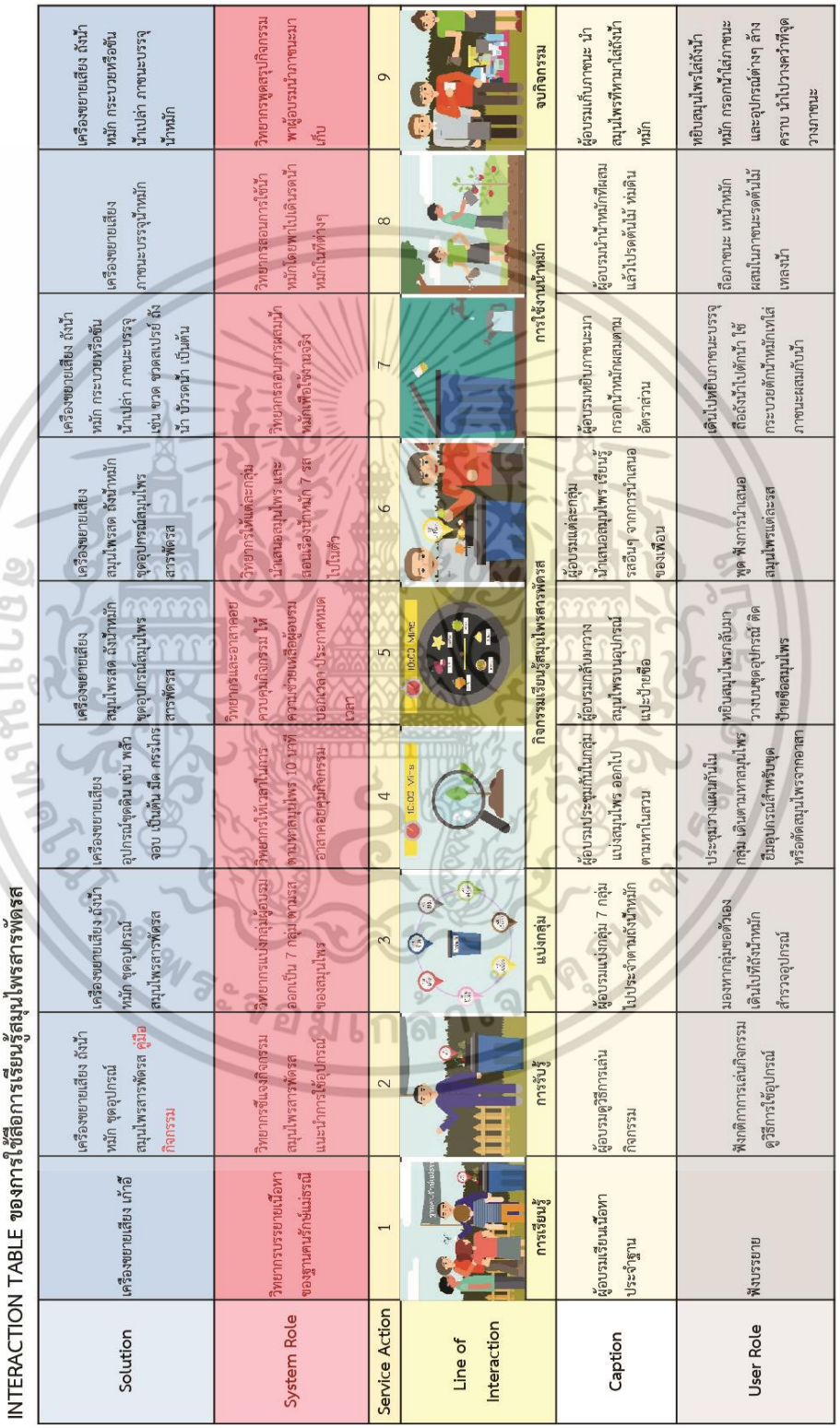

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2.4 กิจกรรมห้องเรียนติดแอร์ธรรมชาติ

ตารางที่ 4.3.9 ระบบการใช้งานกิจกรรมห้องเรียนติดแอร์ธรรมชาติ

INTERACTION TABLE ของการใช้ห้องเรียนติดแอร์(ธรรมชาติ)

Solution	เครื่องขยายเสียง, เก้าอี้, กระดาน, กระดาษแผ่นใหญ่, หมุดปัก, ปากกา, บอร์ดเนื้อหา, อุปกรณ์ประกอบการสอน	เสื่อ, กระดานดำ, ชอล์ก	เก้าอี้, กระดาน, กระดาษแผ่นใหญ่, หมุดปัก, ปากกา, บอร์ดเนื้อหา, อุปกรณ์ประกอบการสอน	เก้าอี้, กระดาน, กระดาษแผ่นใหญ่, หมุดปัก, ปากกา, บอร์ดเนื้อหา, อุปกรณ์ประกอบการสอน
System Role	วิทยากรมาสอน อาสาเตรียมอุปกรณ์ประกอบการสอน และควบคุมดูแลระหว่างการเรียน	เปลี่ยนบรรยากาศการเรียนด้วยการพาผู้อบรมไปนั่งเรียนในสวน อาสาเตรียมสถานที่ วิทยากรแจ้งผู้อบรม และนำทางไปเรียน	วิทยากรบรรยายเนื้อหา	อาสาเคลียร์สถานที่ ยกอุกปรณ์ทั้งหมดกลับ
Service Action	1	2	3	4
Line of Interaction				
	เรียนตามรายวิชา	การย้ายสถานที่	ห้องเรียนติดแอร์	การย้ายสถานที่
Caption	ผู้อบรมได้เรียนกับวิทยากรประจำวิชา	ผู้อบรมแบ่งกันหยิบเสื่อ ตามวิทยากรไปนั่งเรียนในสวน	ผู้อบรมนั่งเรียนท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	ผู้อบรมช่วยกันเก็บอุปกรณ์การเรียน
User Role	นั่งเรียนเนื้อหาการอบรม	หยิบเสื่อ ยกกระดานดำ (เน้นผู้ชายแข็งแรง) เดินตามกันไปที่เรียน ปูเสื่อ ตั้งกระดาน ถืออุปกรณ์การเรียนมาวาง	นั่งเรียนเนื้อหาการอบรม	เก็บ ม้วนเสื่อ ยกเสื่อ ยกกระดานกลับ (เน้นผู้ชายแข็งแรง) ถืออุปกรณ์การเรียนกลับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2.5 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ตารางที่ 4.3.10 ระบบการใช้งานกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

INTERACTION TABLE ของกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

Solution	เครื่องขยายเสียง, เก้าอี้, คู่มือกิจกรรม	เครื่องขยายเสียง, เก้าอี้, ไม้กวาด, ทีตักผงขยะ	เครื่องขยายเสียง	
System Role	วิทยากรอธิบายกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	จัดสถานที่ให้ได้พื้นที่โล่งกลางห้องประชุม ยกเก้าอี้ไปไว้ด้านข้างทั้งสองฝั่ง	วิทยากรและอาสา แสดงตัวอย่างการทำกิจกรรม โดยเริ่มพูดก่อน จากนั้นจึงให้ผู้อบรมพูดต่อไปเรื่อยๆ	
Service Action	1	2	3	4
Line of Interaction				
	การรับรู้	การจัดสถานที่	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	
Caption	ผู้อบรมรับรู้กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ผู้อบรมช่วยกันเคลียร์สถานที ยกเก้าอี้ กวาดพื้น	ผู้อบรมพูดสิ่งที่ต้องการแลกเปลี่ยนกับคนอื่นๆ และฟังของเพื่อน	คนที่สนใจในเรื่องที่เพื่อนเล่า อาชีพ หรือความสามารถของคนนั้น ก็คุยทำความรู้จักหลังกิจกรรม
User Role	ฟังรายละเอียดกิจกรรม	ยกเก้าอี้ เรียงเก้าอี้ กวาดพื้น ย้ายของ นั่งล้อมวงในพื้นที่ที่เคลียร์แล้ว	ฟัง, พูดสิ่งที่ต้องการแลกเปลี่ยน	ทักทาย พูดคุยทำความรู้จักกับผู้อื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2.6 กิจกรรมสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่น

ตารางที่ 4.3.11 ระบบการใช้งานกิจกรรมสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่น

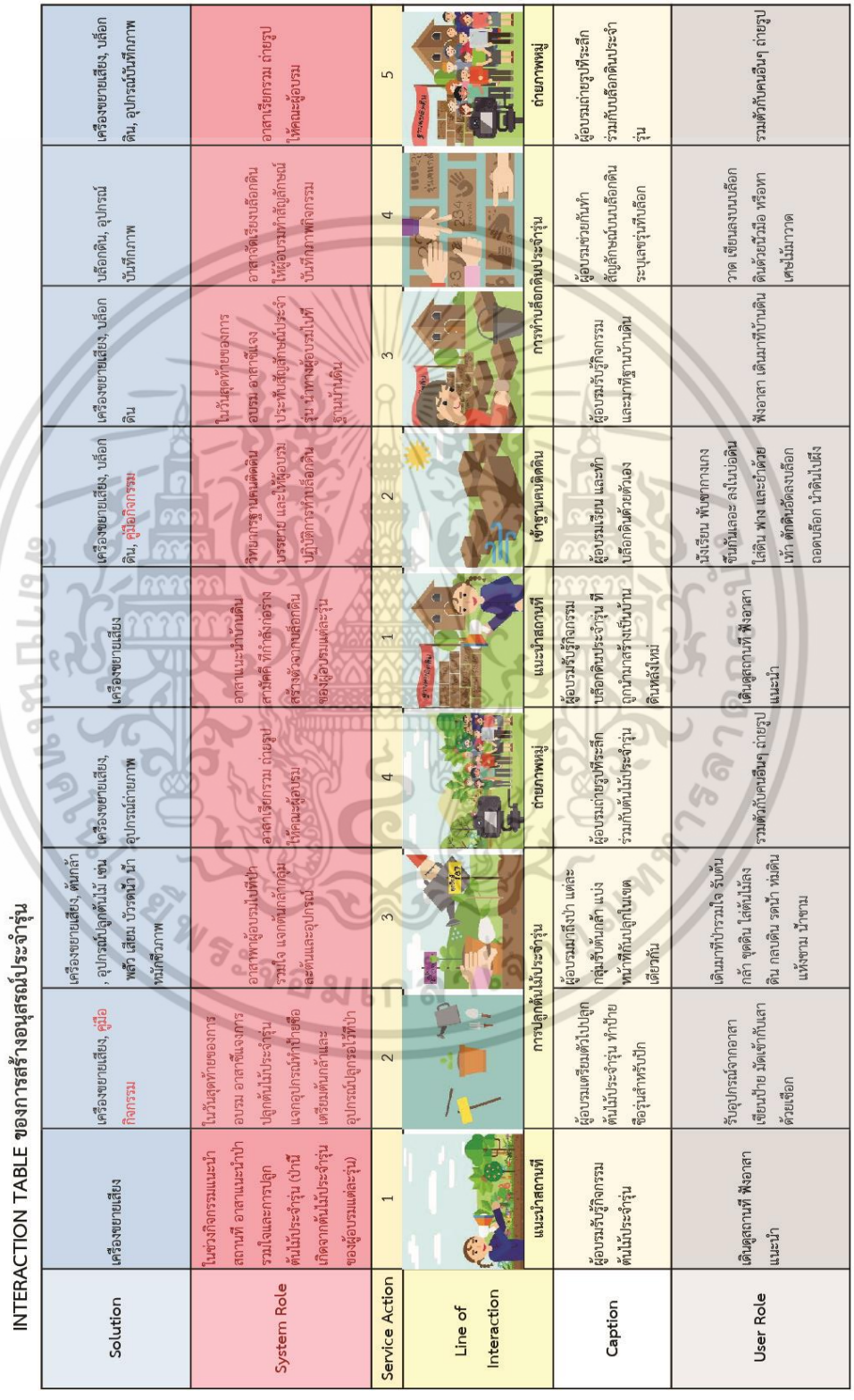
INTERACTION TABLE ของการสร้างอนุสรณ์ประจำรุ่น
Solution
System Role
Service Action
Line of Interaction
Caption
User Role
เครื่องขยายเสียง
เครื่องขยายเสียง, คู่มือกิจกรรม
เครื่องขยายเสียง, ต้นกล้า , อุปกรณ์ปลูกต้นไม้ เช่น พลั่ว เสียม บัวรดน้ำ ถ้า หมอดิวภาพ
เครื่องขยายเสียง, อุปกรณ์ถ่ายภาพ
เครื่องขยายเสียง
เครื่องขยายเสียง, บล็อกดิน, คู่มือกิจกรรม
เครื่องขยายเสียง, บล็อกดิน
บล็อกดิน, อุปกรณ์บันทึกภาพ
เครื่องขยายเสียง, บล็อกดิน, อุปกรณ์ถ่ายภาพ
ในช่วงกิจกรรมแนะนำสถานที่ อาคาร และให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ประจำรุ่น (ปีที่เกิดจากต้นไม้ประจำรุ่นของผู้ดูแลแต่ละรุ่น)
ในวันสุดท้ายของการอบรม อาจารย์ผู้ดูแลให้นักศึกษาปลูกต้นไม้ประจำรุ่น แจกอุปกรณ์ทำบล็อกดิน เตรียมพื้นที่ และอุปกรณ์ปลูกต่างๆ ให้
อาจารย์ผู้ดูแลให้นักศึกษารวมใจ แจกต้นกล้าและอุปกรณ์ต่างๆ ให้และผู้ดูแลคอยดูแลต้นไม้ของผู้ดูแลแต่ละรุ่น
อาจารย์ผู้ดูแลให้นักศึกษาถ่ายรูปร่วมกับต้นไม้ประจำรุ่น
อาจารย์ผู้ดูแลให้นักศึกษาถ่ายรูปร่วมกับต้นไม้ประจำรุ่น
อาจารย์ผู้ดูแลให้นักศึกษาถ่ายรูปร่วมกับต้นไม้ประจำรุ่น
ในวันสุดท้ายของการอบรม อาจารย์ผู้ดูแลให้นักศึกษาปลูกต้นไม้ประจำรุ่น แจกอุปกรณ์ทำบล็อกดิน เตรียมพื้นที่ และอุปกรณ์ปลูกต่างๆ ให้
อาจารย์ผู้ดูแลให้นักศึกษาถ่ายรูปร่วมกับต้นไม้ประจำรุ่น

4.3.2.7 ระบบการใช้งานกิจกรรม Argrinature Course Rally

ตารางที่ 4.3.12 ระบบการใช้งานกิจกรรม Argrinature Course Rally

INTERACTION TABLE ของกิจกรรม Argrinature Course Rally

Solution	ใบลงทะบียน, วุฒิบัตร, เข็มกลัดหลักสูตร	เครื่องขยายเสียง, เก้าอี้, ทำเนียบรุ่น, Course Rally Passport, กล้องถ่ายรูป	เครื่องขยายเสียง, ใบรายชื่อผู้อบรม, เก้าอี้, พระบรมรูป, ธงชาติ, โต๊ะหมู่บูชา, วุฒิบัตร, พาน, เข็มกลัดหลักสูตร, กล้องถ่ายรูป, คู่มือกิจกรรม	ข่าวรับสมัครอบรม, เฟซบุ๊ก, ไลน์,จดหมายข่าวของมูลนิธิฯ, เข็มกลัดหลักสูตร
System Role	อาสาเช็คจำนวนผู้ที่จะได้รับเข็มกลัดและวุฒิบัตรในช่วงก่อนวันสุดท้ายของการอบรม แล้วเตรียมของรตามจำนวนคน	อาสาแจกทำเนียบรุ่น อธิบายกิจกรรม Argrinature Course Rally และแจกให้ผู้อบรมที่ต้องการรับ Course Rally Passport	อาสาดำเนินพิธีจบการอบรม มอบวุฒิบัตรพร้อมเข็มกลัดหลักสูตร	
Service Action	1	2	3	4
Line of Interaction			พิธีจบอบรม	สะสมเข็มกลัด
Caption	ผู้อบรมสามารถอยู่ร่วมการอบรมได้ครบตามวันเวลาที่กำหนด	ผู้อบรมรับทำเนียบรุ่น และ Course Rally Passport (สำหรับคนที่ยังไม่มี)	ผู้อบรมทำพิธีรับวุฒิบัตรและเข็มกลัด	ผู้อบรมสะสมเข็มกลัดจากการเข้าอบรมแต่ละหลักสูตร
User Role		หยิบทำเนียบรุ่นที่วางบนเก้าอี้มาเก็บไว้ ฟังอธิบายกิจกรรม ยกมือขอรับ Course Rally Passprot	สงบนิ่ง ลุกจากที่นั่งคำนับเคารพ ยืนเข้าแถวรอ เดินไปด้านหน้าเคารพจุดต่างๆ รับวุฒิบัตรและเข็มกลัด คำนับอีกครั้ง เดินอ้อมมานั่งที่เดิม	ดูข่าว สมัคร เข้าอบรมกับหลักสูตรต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2.8 ระบบการรับสมัครผู้อบรมเข้าเป็นอาสาสมัคร

ตารางที่ 4.3.13 ระบบการรับสมัครผู้อบรมเข้าเป็นอาสาสมัคร

INTERACTION TABLE ของการเข้ามาเป็นอาสาสมัคร

Solution	เฟซบุ๊กกลุ่ม ไลน์กลุ่ม โปสเตอร์ชวนเป็นอาสา ลิงก์สมัครเป็นอาสา	เฟซบุ๊กกลุ่ม ไลน์กลุ่ม แบบฟอร์มสมัครเป็น อาสาสมัครออนไลน์	ข้อมูลของอาสาสมัครใน Google Forms, โทรศัพท์, อีเมล	ไลน์กลุ่ม, ข้อมูลของ อาสาสมัครใน Google Forms	ข้อมูลของอาสาสมัครใน Google Forms	ข้อมูลของอาสาสมัครใน Google Forms, โทรศัพท์, อีเมล, ไลน์กลุ่ม
System Role	ศูนย์ฯ โพสต์ชวนผู้อบรมมา เป็นอาสาสมัครพร้อมลิงก์ สำหรับสมัครทางเฟซบุ๊ก กลุ่มหรือไลน์กลุ่มของผู้ อบรม	ศูนย์ฯ ตรวจสอบข้อมูล ผู้สมัคร ส่งอีเมลยืนยันการ สมัครและรายละเอียดการ เป็นอาสาสมัคร	ศูนย์ฯ ตั้งไลน์กลุ่ม อาสาสมัครชั่วคราว สำหรับการประสานงาน แจ้งข่าวสารต่างๆ	ศูนย์ฯ ตรวจสอบรายชื่อ อาสาสมัครจาก Google Forms เพื่อเรียกตัวมา ช่วยงาน	ศูนย์ฯ ติดต่ออาสาสมัครที่ ว่างตรงกับช่วงเวลาที่ ต้องการ
Service Action	1	2	3	4	5	6
Line of Interaction	ส่งคำเชิญ	สมัครเป็นอาสา	ยืนยันการสมัคร	กลุ่มไลน์อาสาสมัคร	ค้นหาอาสาสมัคร	การติดต่อ
Caption	ผู้อบรมเปิดดูเฟซบุ๊กหรือ ไลน์กลุ่มเปิดดูโพสต์	ผู้อบรมตัดสินใจสมัครเป็น อาสา	ผู้อบรมได้รับอีเมลยืนยัน การสมัครและรายละเอียด การเป็นอาสาสมัครของ มูลนิธิฯ	ผู้อบรมติดต่อกับศูนย์ฯ และอาสาสมัครคนอื่นๆ ใน กลุ่มไลน์		ผู้อบรมได้รับการติดต่อจาก ศูนย์ฯ เรียกตัวไปช่วยงาน
User Role	ดู อ่านโพสต์ทางเฟซบุ๊ก หรือไลน์	คลิกที่ลิงก์ กรอกข้อมูลใน แบบฟอร์ม ตรวจสอบข้อมูล กดส่ง		ได้รับคำเชิญเข้าร่วมกลุ่ม ไลน์อาสาสมัคร กดเข้าร่วม อ่าน ตอบข้อความในไลน์		ได้รับโทรศัพท์หรืออีเมล หรือข้อความทางไลน์ พูดคุยกับศูนย์ฯ เพื่อไป ทำงานอาสา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2.9 กิจกรรม Share of the Week

ตารางที่ 4.3.14 ระบบการใช้งานกิจกรรม Share of the Week

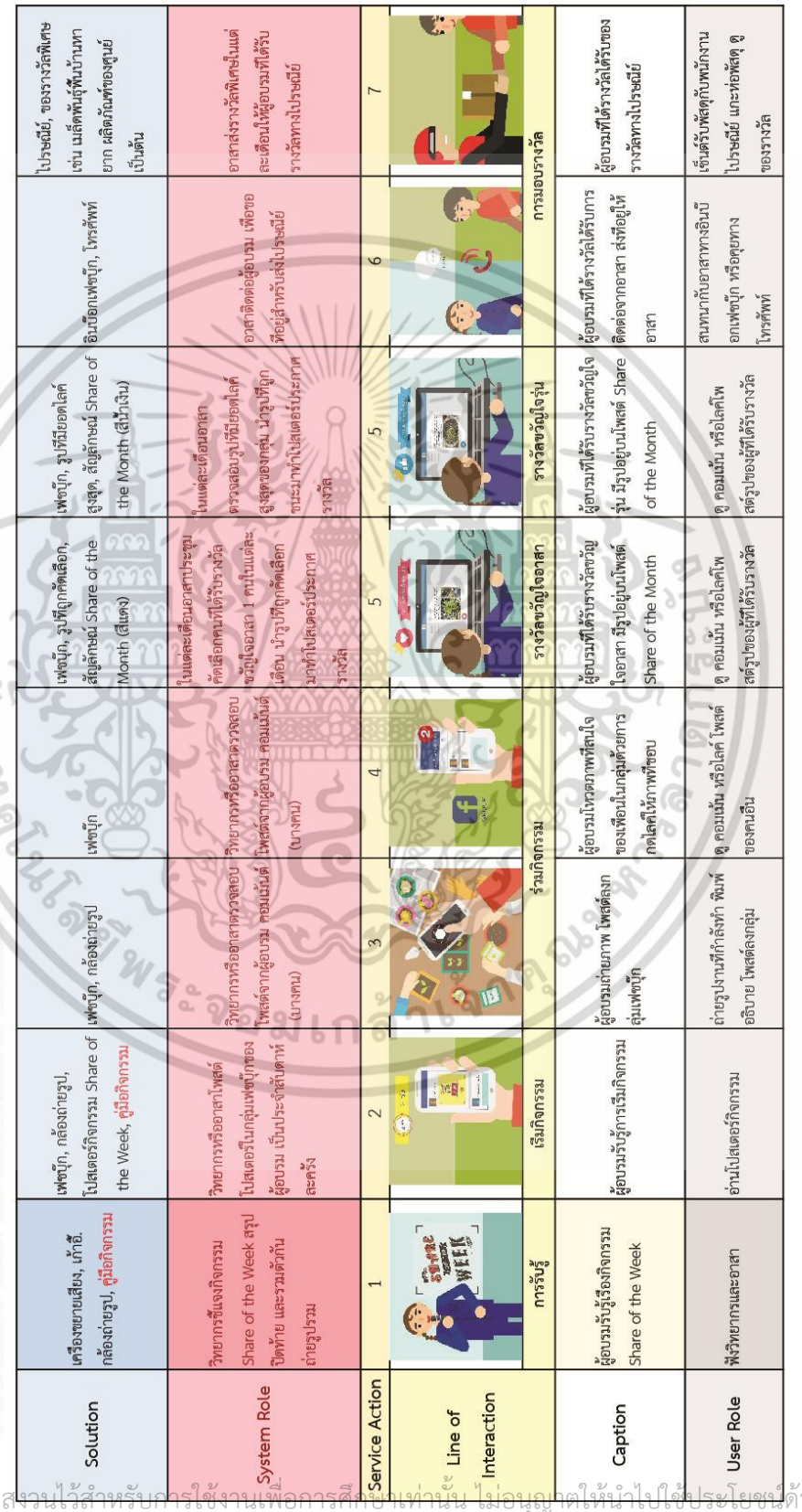

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้รับจากการออกแบบโครงการผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับการจัดอบรมของศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ประกอบด้วย ผลงานประกอบการนำเสนอที่เป็นดิจิตอลไฟล์ (Digital File) ผลงานประกอบการนำเสนอที่เป็นชิ้นงาน (Hardware) และการเขียนแบบระบบเพื่อให้องค์กรนำไปใช้ (Interaction Table) และได้นำเสนอผลงานดังกล่าวต่อคณะกรรมการตรวจวิทยานพนธ์ ทางคณะกรรมการเห็นด้วยว่าระบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการที่ออกแบบช่วยตอบสนอง ความต้องการของผู้เข้าอบรมและอาสาสมัครได้อย่างเหมาะสม แต่ควรปรับปรุงในส่วนของชุดโมเดล โคก หนอง นา และชุดสมุนไพรสารพัดรส โดยมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ และการปรับปรุงโดยผู้วิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 วัสดุที่ใช้ของชุดโมเดลโคก หนอง นา

4.2 ขนาดของชุดโมเดลโคก หนอง นา

4.3 การปรับความลาดเอียงของชุดโมเดลโคก หนอง นา

4.4 วัสดุที่ใช้ของชุดสมุนไพรสารพัดรส

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับโอกาสให้นำผลงานการออกแบบไปจัดแสดงในบูธของมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติที่งานสถาปนิก ’59 ณ ชาเลนเจอร์ฮอล์ 1 – 3 ที่อิมแพ็ค เมืองทองธานี เมื่อวันที่ 29 เมษายน ถึง 1 พฤษภาคม พ.ศ.2559 โดยนำเสนอผลงานต่ออาสาสมัครของมูลนิธิฯ

5.1 วัสดุที่ใช้ของชุดโมเดล โคก หนอง นา

5.1.1 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

ลดการใช้วัสดุสังเคราะห์ กรรมการบางท่านเห็นว่าตัวกล่องโมเดลควรใช้วัสดุจากธรรมชาติอย่างไม้และดินที่ใช้ในชุดควรเป็นดินจริงเพื่อสื่อสารถึงแนวคิดเพื่อความยั่งยืน ใช้วัสดุธรรมชาติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด แต่กรรมการบางท่านเห็นพ้องกับผู้วิจัยว่าวัสดุที่เลือกใช้นี้เหมาะสมกับการใช้งานอยู่แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.1.1 กล่องของชุดโมเดล โคก หนอง นา แบบพลาสติก

รูปที่ 5.1.2 อุปกรณ์ภายในกล่องชุดโมเดล โคก หนอง นา

5.1.2 การปรับปรุงแบบโดยผู้วิจัย

แก้ไขวัสดุของกล่องโมเดล โคก หนอง นา จากเดิมเป็นกล่องพลาสติก HI-PS เปลี่ยนเป็นไม้จริงเคลือบแล็คเกอร์ เช่น ไม้สน เพื่อเสริมประสิทธิภาพการป้องกันน้ำ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากล่องพลาสติกเหมาะกับการใช้งานที่มีโอกาสเปียกน้ำ น้ำหนักเบาสะดวกต่อการพกพาอีกด้วย

รูปที่ 5.1.3 กล่องชุดโมเดล โคก หนอง นา แบบไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แก้ไขดินที่นำมาใช้งานในชุดโมเดล โคก หนอง นา จากเดิมเป็นแป้งโดว์เปลี่ยนเป็นดินจริง จะเห็นได้ว่าดินเมื่อปล่อยทิ้งให้แห้งจะคงตัวยาก แตกระแหง ผู้วิจัยเห็นว่าแป้งโดว์มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกว่า เนื้อสัมผัสของแป้งใช้งานง่ายไม่เปื้อนมือ คงรูปได้ดี เก็บรักษาได้นานกว่า

รูปที่ 5.1.4 ดินจริงภายในกล่องชุดโมเดล โคก หนอง นา

5.2 ขนาดของชุดโมเดลโคก หนอง นา

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

กล่องโมเดลยังมีขนาดเล็กเกินไป ไม่เหมาะสำหรับการใช้งานเป็นกลุ่ม และทำให้ขนาดในการจำลองพื้นที่จริงลงในกล่องเล็กมากจนอาจไม่เห็นรายละเอียด

รูปที่ 5.2.1 การใช้งานกล่องโมเดลขนาดเดิม

5.2.2 การปรับปรุงแบบโดยผู้วิจัย

แก้ไขขนาดของกล่องชุดโมเดลจากเดิมกว้าง 18.6 ซม. ยาว 27.6 ซม. สูง 5 ซม. เป็นกว้าง 29.7 ซม. ยาว 42 ซม. สูง 8 ซม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

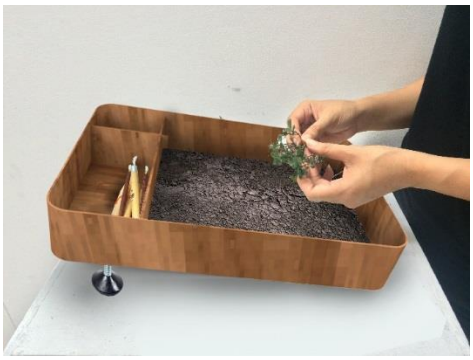

รูปที่ 5.2.2 การใช้งานกล่องโมเดลขนาดใหม่

5.3 การปรับความลาดเอียงของชุดโมเดลโคก หนอง นา

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

ระดับความลาดเอียงในปัจจุบันที่ชุดโมเดลทำได้ยังลาดเทน้อยเกินไป ไม่คุ้มค่ากับการต้องทำขาตั้งเพิ่มเพื่อให้ลาดเอียงได้เพียงเท่านี้

รูปที่ 5.3.1 การเอียงแบบเดิม

5.3.2 การปรับปรุงแบบโดยผู้วิจัย

แก้ไขขาตั้งปรับระดับแบบเดิมที่มีขนาดของสกรูสั้นเกินไปทำให้การลาดเอียงทำได้น้อยเพียง 15 องศา เปลี่ยนเป็นสกรูที่ยาวขึ้นจากเดิม 16.4 ซม. เป็น 33 ซม. ทำให้กล่องโมเดลสามารถลาดเอียงได้เพิ่มขึ้นสูงสุดถึง 30 องศา

รูปที่ 5.3.2 การเอียงแบบใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4 วัสดุที่ใช้ของชุดสมุนไพรสารพัดรส

5.4.1 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

ควรเปลี่ยนมาใช้วัสดุจากธรรมชาติที่สามารถหาได้ในท้องถิ่นอย่าง ไม้ไผ่ ที่หาง่าย ราคาถูก และใช้งานไม่ยากหากได้เรียนรู้ฝึกฝน อีกทั้งส่งเสริมให้อาสาสมัครของศูนย์ฯ ได้พัฒนาทักษะงานช่าง และยังกลมกลืนกับสถานที่ภายในศูนย์ฯ มากกว่าการใช้ฟิวเจอร์บอร์ดสีต่างๆ ที่ทำจากวัสดุสังเคราะห์

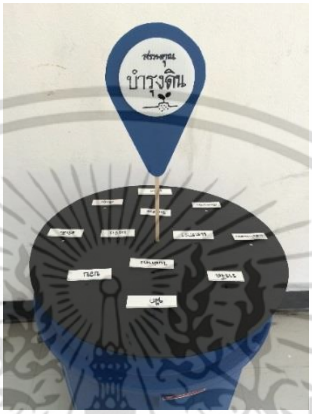

รูปที่ 5.4.1 ชุดอุปกรณ์สมุนไพรสารพัดรสแบบเดิม

5.4.2 การปรับปรุงแบบโดยผู้วิจัย

แก้ไขวัสดุที่ใช้ทำฝาของชุดสมุนไพรสารพัดรสจากเดิมเป็นแผ่นฟิวเจอร์บอร์ด เปลี่ยนเป็นไม้อัดไผ่ และแก้ไขวัสดุสำหรับป้ายชื่อรสสมุนไพรจากเดิมเป็นก้านไม้และเขียนชื่อบนแผ่นฟิวเจอร์บอร์ด เปลี่ยนเป็นก้านไม้ไผ่และเขียนชื่อบนแผ่นไม้แทน

รูปที่ 5.4.2 ชุดอุปกรณ์สมุนไพรสารพัดรสแบบใหม่และบรรยากาศการใช้งาน

ดังนั้นจากข้อเสนอแนะและการปรับปรุงดังกล่าว ผู้วิจัยคิดว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาโครงการออกแบบระบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการนี้ต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

Anonymous, 2554. **โรงเรียนชาวนาและมูลนิธิข้าวขวัญ.** [Online] Available at: http://www.tseo.or.th/network/777

ASTV ผู้จัดการรายวัน, 2557. **เคาน์เตอร์เซอร์วิส "ธุรกิจเก็บเศษเงิน" มูลค่ามหาศาล.** [Online] Available at: http://www.manager.co.th/AstvWeekend/ViewNews.aspx?NewsID=9570000046337

Benjawan_B, 2552. **MGT 2201 บทที่ 4 เทคนิคการฝึกอบรม.** [Online] Available at: http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=ajarnben&month=20-07-2009&group=12&gblog=26

chinging, 2555. **เข้ารับการอบรม ณ ศูนย์เรียนรู้ห้องเรียนธรรมชาติเกษตรอินทรีย์ สำนักงานเขตหลักสี่มาค่ะ(Start to Plant).** [Online] Available at: http://www.bloggang.com/mainblog.php ?id=in-outdoor-fun&month=15-09-2011&group=12&gblog=4

igreenth.com, 2558. **ศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง ศูนย์สุวรรณภูมิ.** [Online] Available at: http://www.igreenth.com/15030477/ศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรในเมือง-ศูนย์สุวรรณภูมิ

igreenth.com, 2558. **ศูนย์อบรมบ้านเรียนรู้ใส่ใจ.** [Online] Available at: http://www.igreenth.com/ศูนย์อบรมบ้านเรียนรู้ใส่ใจ

Instruction, W.-B., 2559. **หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับฐานข้อมูล.** [Online] Available at: http://203.172.182.81/wbidatabase/unit1/unit1.php

iPhonnn, 2559. **"ศิลปะท่ามกลางความหดหู่เศร้าหมอง" กับ "เทพศิริ สุขโสภา" ศิลปินผู้สร้างความสุขให้สังคมด้วยงานศิลปะ.** [Online] Available at: https://iphonnn.wordpress.com/2012/10/06/%E0%B8%A8%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%B0%E0%B8%97%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%94%E0%B8%AB%E0%B8%B9/

ITMX, N., 2554. **ธนาคารที่เป็นสมาชิกระบบ Counter ORFT.** [Online] Available at: https://www.itmx.co.th/homepage/service/readNews/id/18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Kaewchinporn, C., 2556. **สร้าง Form online ฟรี ด้วยบริการ Google Drive (ฉบับรายละเอียด).** [Online] Available at: http://scriptslines.com/blog/form-online-on-google-drive/

KMITL, A., 2559. **คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์.** [Online] Available at: http://www.arch.kmitl.ac.th/aboutus/

KMITL, A., 2559. **การบริการวิชาการแก่ชุมชน.** [Online] Available at: http://www.arch.kmitl.ac.th/quality-assessment/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%81%E0%B8%81%E0%B9%88%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%A1/

KMITL, A., 2559. **วิสัยทัศน์และพันธกิจ.** [Online] Available at: http://www.arch.kmitl.ac.th/vision/

Mindphp, 2555. **Counter Service คืออะไร เคาน์เตอร์เซอร์วิส คือบริการ.** [Online] Available at: http://www.mindphp.com/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD/73-%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%A3/2373-counter-service.html

monmai, 2556. **น้ำหมักสมุนไพร 7 รส ประโยชน์ต่อภาคการเกษตร.** [Online] Available at: http://www.monmai.com/%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B9%84%E0%B8%9E%E0%B8%A3-7-%E0%B8%A3%E0%B8%AA/

Nicha, I., 2559. **Facebook API [Day1]: Facebook for Websites.** [Online] Available at: http://nicha.in.th/2010/11/facebook-api-day1-websites/

Officemanner, 2557. **รู้จัก Google Form กับแบบสอบถามออนไลน์.** [Online] Available at: http://officemanner.com/2014/11/21/รู้จัก-google-form-กับแบบสอบถามออ/

Officemanner, 2557. **วิธีสร้างและแชร์ปฏิทิน Google Calendar ให้กับเพื่อนร่วมงาน.** [Online] Available at: http://officemanner.com/2014/06/11/%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%98%E0%B8%B5%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

87%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B9%81%E0%B8%8A%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%9B%E0%B8%8F%E0%B8%B4%E0%B8%97%E0%B8%B4%E0%B8%99-g/

PayPal, 2559. **สร้างปุ่มการชำระเงิน PayPal.** [Online] Available at: https://www.paypal.com/th/cgi-bin/webscr?cmd=_flow&SESSION=yD90gw5BTMluLo2A3LVHI8Bs9qfCIjlFB5nGcITeu y2jZhP18N-BQFMVBem&dispatch=5885d80a13c0db1f8e263663d3faee8d64ad11bbf4d2a5a1a0d303a50933f9b2

se-ed.com, 2551. **First Aid คู่มือรอดชีวิต ในวินาทีฉุกเฉิน.** [Online] Available at: http://wholesale.se-ed.com/Quotation/Products/Detail.aspx?No=9789743149917

SurveyCan, 2559. **SurveyCan.** [Online] Available at: https://www.surveycan.com/

SurveyCan, 2559. **เว็บฟอร์มและแบบฟอร์มออนไลน์ / Web Form and Online Form.** [Online] Available at: http://service.surveycan.com/demosurvey/form/form.html

Tarad.com, 2559. **Bill Payment : มั่นใจเป็น 2 เท่า โอนง่ายไม่ต้องส่งสลิป.** [Online] Available at: http://www.tarad.com/content/bill-payment/

Thai Herbs Beauty, 2554. **สมุนไพรรสฝาด.** [Online] Available at: http://thaiherbsbeauty.igetweb.com/articles/311872/%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B9%84%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%9D%E0%B8%B2%E0%B8%94.html

Treatment, U. W., 2553. **สถานการณ์ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบัน.** [Online] Available at: https://goo.gl/cnJ7eZ

TRONGPRADIT, M. R., 2558. **Work shop คืออะไร ต้องเตรียมตัวอย่างไร.** [Online] Available at: https://www.gotoknow.org/posts/578582

United Nations in Thailand, 2557. **ปี 2014 มีประชากรทั่วโลกถึง 7.2 พันล้านคน และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีก 2 พันล้านคนในปี 2050.** [Online] Available at: https://www.facebook.com/thailand.un/posts/628407557238320

เดชา ศิริภัทร, 2554. **เดชา ศิริภัทร เจ้าพ่อเกษตรอินทรีย์.** [Online] Available at: https://www.facebook.com/notes/176871505699533/

เตาลานนท์, ด., 2555. **บริหารธุรกิจแบบ“เศรษฐกิจพอเพียง” ปลูกจิตวิญญาณขับเคลื่อนอย่างยั่งยืน.** [Online] Available at: http://www.cpthailand.com/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1%E0%B8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

%84%E0%B8%AD%E0%B8%A5%E0%B8%A1%E0%B8%99/tabid/129/articleType/ArticleView/articleId/1361/-.aspx

โรงเรียนวัดสุทธิวราราม, ช., 2559. **เงื่อนเชือก.** [Online] Available at: http://schoolweb.eduzones.com/scoutsutthi/content.php?view=20130817133500hbsZRRL

โอวาทเภสัชช์, ม., 2557. **จากศาสตร์พระราชา สู่ชาวนาธรรมชาติ.** [Online] Available at: http://www.komchadluek.net/detail/20140914/192000.html

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2558. **นายสมศักดิ์ เดรือวัลย์.** [Online] Available at: https://www.moac.go.th/ewt_news.php?nid=15095

กรีนเนท, 2558. **เกษตรอินทรีย์คืออะไร.** [Online] Available at: http://www.greennet.or.th/article/317

กรีนเนท, 2559. **หลักการเกษตรอินทรีย์.** [Online] Available at: http://www.greennet.or.th/article/1006

ขันทอง, 2559. **ประวัติความเป็นมา "โรงสีศิริภิญโญ".** [Online] Available at: http://www.queenofrice.com/about_01.php

คมชัดลึกออนไลน์, 2553. **ดูเกษตรกรเดินตามรอยเท้าพ่อสู่พอเพียง...วิถีเกษตรยั่งยืน.** [Online] Available at: http://www.komchadluek.net/detail/20101121/80254/%E0%B8%94%E0%B8%B9%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%B

ทองภักดี, ณ., 2553. **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: ความเป็นมาและความหมาย.** [Online] Available at: http://cse.nida.ac.th/main/images/books/-.pdf

ทีมงานทรูปลูกปัญญา, 2557. **คำว่า กสิกรรม และ เกษตรกรรม ต่างกันอย่างไร.** [Online] Available at: http://www.trueplookpanya.com/new/asktrueplookpanya/questiondetail/3564

ทีมรักบ้านเกิด, 2557. **น้ำหมักสมุนไพร 7 รส ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชผักได้ทุกชนิด.** [Online] Available at: http://www.rakbankerd.com/agriculture/page.php?id=7370&s=tblplant

ธนาคารไทยพาณิชย์, 2559. **บริการรับชำระเงินค่าสินค้าและบริการ.** [Online] Available at: http://www.scb.co.th/th/personal-banking/bill-payment-top-up/bill-payment

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธนาคารกรุงเทพ, 2559. **สมัครใช้บริการบิซ ไอแบงก์กิ้ง.** [Online]
Available at: http://www.bangkokbank.com/OnlineBankingThai/BusinessBanking/SMEs/BiziBanking/HowtoApply/Pages/default.aspx

ธนาคารกรุงไทย, 2559. **Bill Payment.** [Online]
Available at: http://www.ktb.co.th/ktb/th/product-detail-personal.aspx?product=l%2fB2gJ7HbGoXlJMQ1cfBzw%3d%3d&type=s

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2559. **บริการชำระสินค้าและบริการ (Bill Payment).** [Online]
Available at: https://www.krungsri.com/bank/th/KrungsriSME/CashManagement/KrungsriCollectionServices/Bill-Payment.html

ธนาคารกสิกรไทย, 2559. **บริการรับชำระค่าสินค้าและบริการ (Bill Payment).** [Online]
Available at: http://www.kasikornbank.com/th/corporate/cashmanagement/collectionsolutions/pages/billpayment.aspx

ธนาคารจิตอาสา, 2558. **ศูนย์การเรียนกสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง.** [Online]
Available at: http://www.jitarsabank.com/organization/view/88

ธรรมวงสา., 2553. **การจัดการเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติแบบเกษตรสู่เกษตรของศูนย์เรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

น้อยวิเศษ, ส., 2558. **ประโยชน์ของ Google Drive.** [Online]
Available at: http://www.nonedu2.net/km/?name=research&file=readresearch&id=18

นักสืบโฮม, 2558. **ศิลปะการป้องกันตัว.** [Online]
Available at: http://www.lokehoon.com/content_story.php?story_name=%E0%B8%A8%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B8%A7&tab=home&column=story_id&column_value=2

บ้านสวนพอเพียง, 2558. **เศรษฐกิจพอเพียง.** [Online]
Available at: http://www.bansuanporpeang.com/node/1

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2559. **18. ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติทุ่งสง.** [Online]
Available at: https://sites.google.com/site/skruknowledgecenter/18soonkasigumtummachadthongsong

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2558. **Clinic & Coaching ร้านค้าสัมมาชีพ.** [Online]
Available at: http://www.agrinature.or.th/node/14

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2558. **โครงการของมูลนิธิ.** [Online]
Available at: http://www.agrinature.or.th/node/73

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2558. **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.** [Online]
Available at: http://www.agrinature.or.th/node/329

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2558. **วิทยากรและเจ้าหน้าที่.** [Online]
Available at: http://www.agrinature.or.th/node/90

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2558. **หลักสูตร**. [Online]
Available at: http://www.agrinature.or.th/node/10

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2559. **ไปบ้านพ่อเลี่ยม ไปเยี่ยมพริกไทย ไปสวนออนซอนกัน.** [Online]
Available at: http://www.agrinature.or.th/content/330

มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, 2559. **ปรัชญาชีวิตในวิถีของ โจน จันได จาก ผู้จัดการออนไลน์.** [Online] Available at: http://www.agrinature.or.th/content/358

มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์, 2557. **หน่วยกู้ภัยมังกร.** [ออนไลน์]
Available at: http://www.najathai.net/index.php?mo=3&art=42154220

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM, 2559. **คู่มืออาสาสมัครภาคประชาชน / เรียบเรียงโดย เอื้อมพร ลอยประดิษฐ์.** [Online] Available at: http://library.thaihealth.or.th/ULIB/searching.php?MAUTHOR=%20%E0%CD%D7%E9%CD%C1%BE%C3%20%C5%CD%C2%BB%C3%D0%B4%D4%C9%B0%EC

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2556. **การเดินป่าในเพชรพระอุมา.** [Online] Available at: https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%8A%E0%B8%A3%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AD%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%B2

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2559. **วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.** [Online] Available at: https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%84%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B2%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%A2%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%A8%E0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%8C_%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%B

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2559. **ศิลปะการต่อสู้.** [Online] Available at: https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A8%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%AA%E0%B8%B9%E0%B9%89

วิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2559. **คู่มือการใช้เชือก.** [Online] Available at: http://61.19.54.141/college/knowledge/a_w%20%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%81.pdf

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ ม.บูรพา, 2559. **การอบรม.** [Online] Available at: http://www.ex-mba.buu.ac.th/Research%202556/Research_Bangkok/Ex-mba%2029/53720264/05_ch2..pdf

ศคง, 2557. **การชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ (Bill Payment).** [Online] Available at: https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/payment/Pages/bill-payment.aspx

ศคง, 2557. **การชำระเงินผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet Payment).** [Online] Available at: https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/payment/Pages/internet-payment.aspx

ศิลปะชูใจ, 2559. **เทพศิริ สุขโสภา.** [Online] Available at: https://silpchujai.wordpress.com/aj_thepsiri_suksopa/

ศุภสารัมภ์, ด., 2558. **กระบวนการฝึกอบรม และการบริหารงานฝึกอบรม.** [Online] Available at: http://www.tu.ac.th/org/ofrector/person/train/handbook/process.html

ศุภสารัมภ์, ด., 2558. **การบริหารโครงการฝึกอบรม.** [Online] Available at: http://www.tu.ac.th/org/ofrector/person/train/handbook/execute.html

ศุภสารัมภ์, ด., 2558. **การประเมินผลการฝึกอบรม.** [Online] Available at: http://www.tu.ac.th/org/ofrector/person/train/handbook/assess.html

ศูนย์ข้อมูลการเมืองไทย, 2553. **วิวัฒน์ ศัลยกำธร.** [Online] Available at: http://politicalbase.in.th/index.php/%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B9%8C_%E0%B8%A8%E0%B8%B

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1%E0%B8%A5%E0%B8%A2%E0%B8%81E0%B8%B3%E0%B8%98%E0%B8%A3

ศูนย์ข้อมูลการเมืองไทย, 2553. **สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง.** [Online] Available at: http://politicalbase.in.th/index.php/%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%9E%E0%B8%AD%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%87

สมุนไพรไทย, 2553. **สมุนไพรรสเปรี้ยว 1.** [Online] Available at: http://samunpai-thai.exteen.com/20100703/entry-4

สมุนไพรดอทคอม, 2559. **รสเบื่อเมา.** [Online] Available at: http://www.samunpri.com/%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%A0%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%8A-4/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%8D%E0%B8%88%E0%B8%81%E0%B8%B9%E0%B8%A5/%E

สมุนไพรดอทคอม, 2559. **รสเผ็ดร้อน.** [Online] Available at: http://www.samunpri.com/%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%A0%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%8A-4/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%8D%E0%B8%88%E0%B8%81%E0%B8%B9%E0%B8%A5/%E

สมุนไพรดอทคอม, 2559. **รสขม.** [Online] Available at: http://www.samunpri.com/%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%A0%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%8A-4/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%8D%E0%B8%88%E0%B8%81%E0%B8%B9%E0%B8%A5/%E

สสส., 2557. **รู้จัก สสส..** [Online] Available at: http://www.thaihealth.or.th/Aboutus.html

สุวรรต, 2554. **การบริหารงานแบบ เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficient Economy).** [Online] Available at: https://suwath.wordpress.com/2011/07/02/sufficientecon/

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนานเกียรติ, 2553. **โจน จันได : ผู้มีชีวิตง่ายและงาม.** [Online]
Available at: https://www.gotoknow.org/posts/314518

หมอเขียวแฟนคลับ, 2557. **เครือข่ายจิตอาสาแพทย์วิถีธรรม.** [ออนไลน์]
Available at: http://morkeaw-network.blogspot.com/

หมุดปิน, ส., 2559. **การปฐมพยาบาลเบื้องต้น.** [Online]
Available at: http://krusathien.bmk2.net/payaban/payaban.htm

อาริยะ, อ., 2559. **การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย.** [Online]
Available at: http://asmeeumee037.blogspot.com/p/blog-page_20.html

อินโอชานนท์, อ., 2555. **จะเตรียมพร้อมทางใจเพื่อรับภัยวิกฤติอย่างไร.** [Online] Available at: http://www.klb.dmh.go.th/modules.php?m=article&gr=&op=detail&researchId=173

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : คุณผึ้ง (เจ้าของกิจการ อายุ 43 ปี)

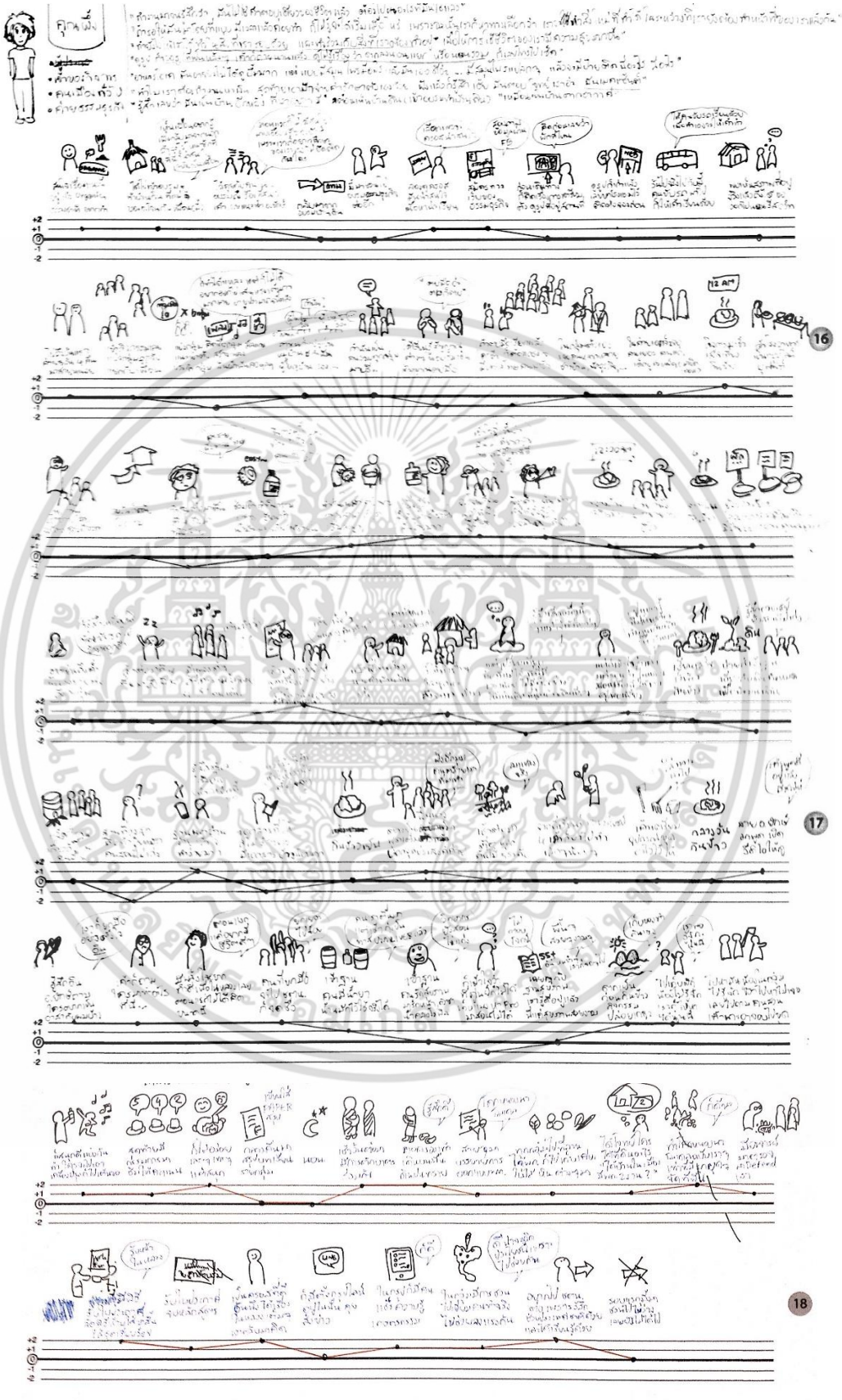

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : คุณมี้ (อาชีพอิสระ อายุ 43 ปี)

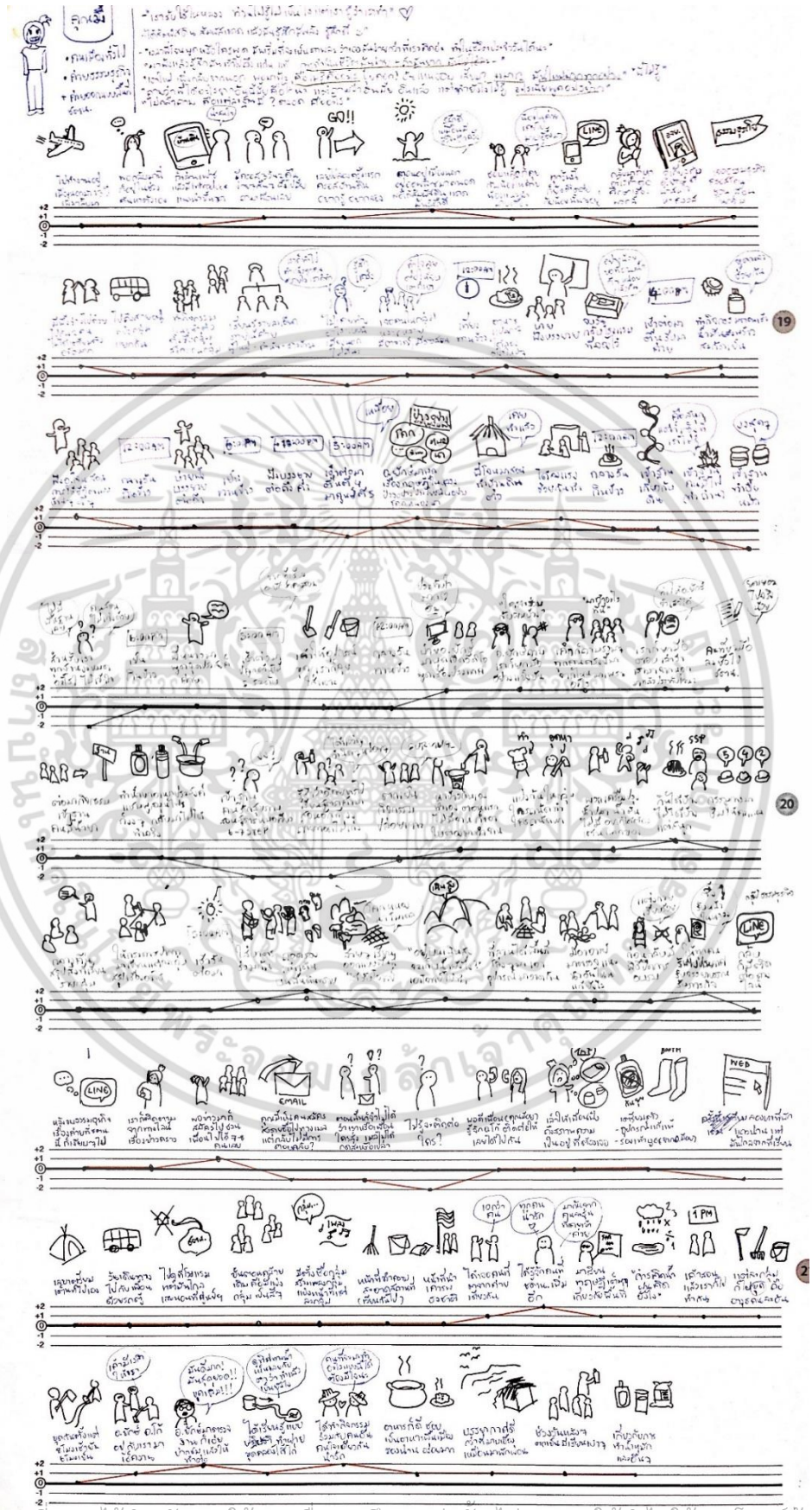

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : คุณเอื้อม (เกษตรกรมือใหม่ อายุ 33 ปี)

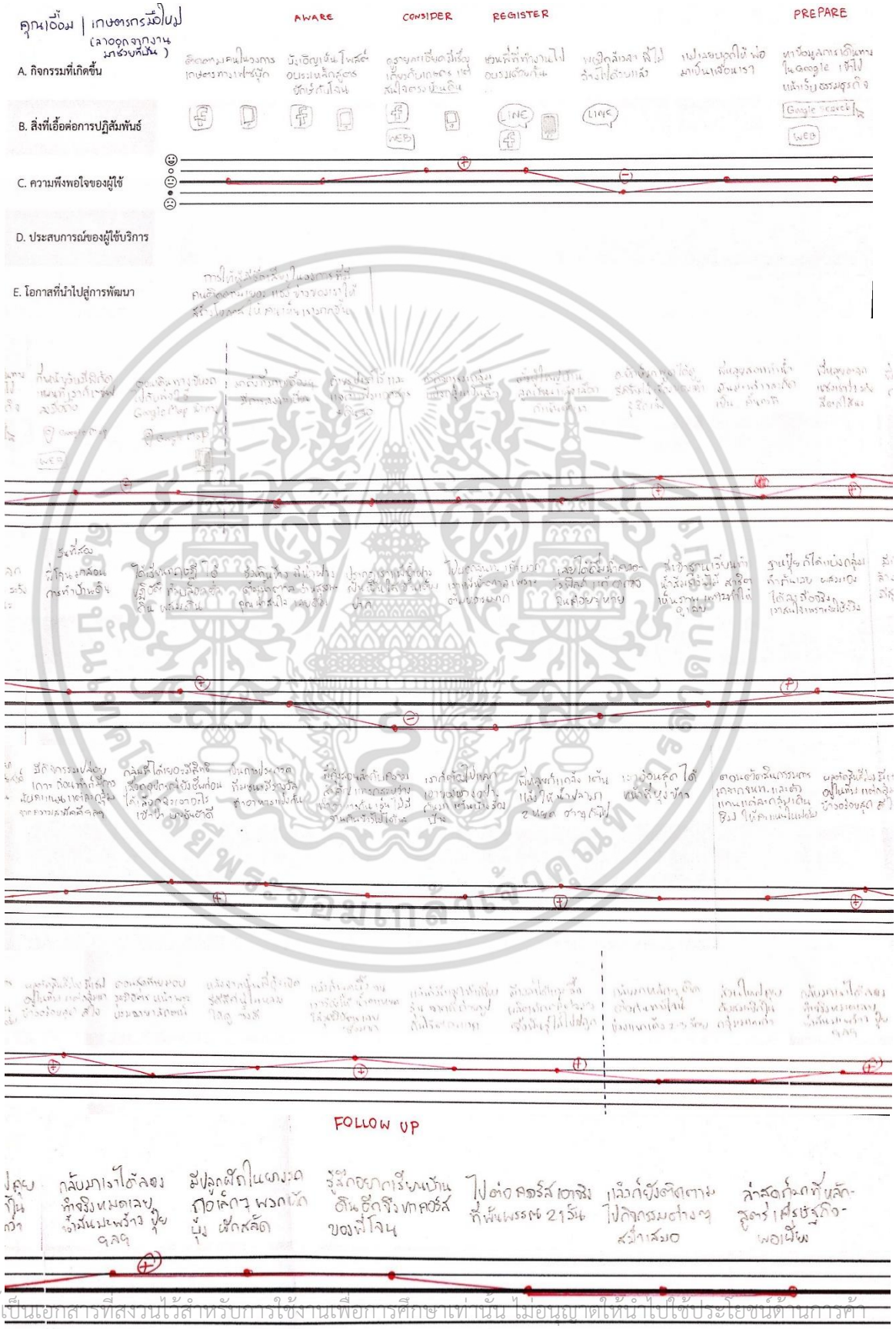

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : คุณโอม (คนเมืองทั่วไป อายุ 25 ปี)

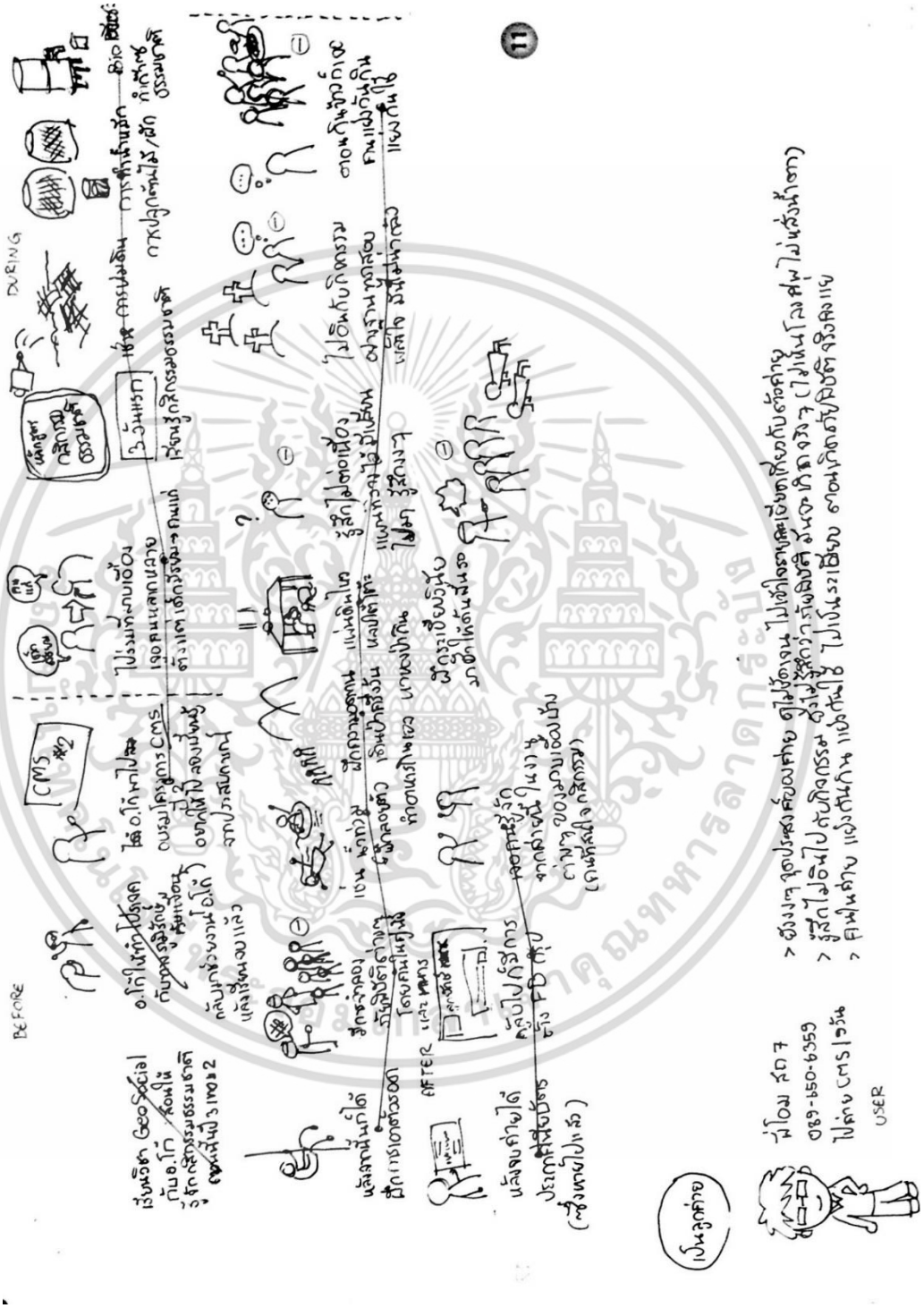

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : คุณแตงโม (นักศึกษา อายุ 23 ปี)

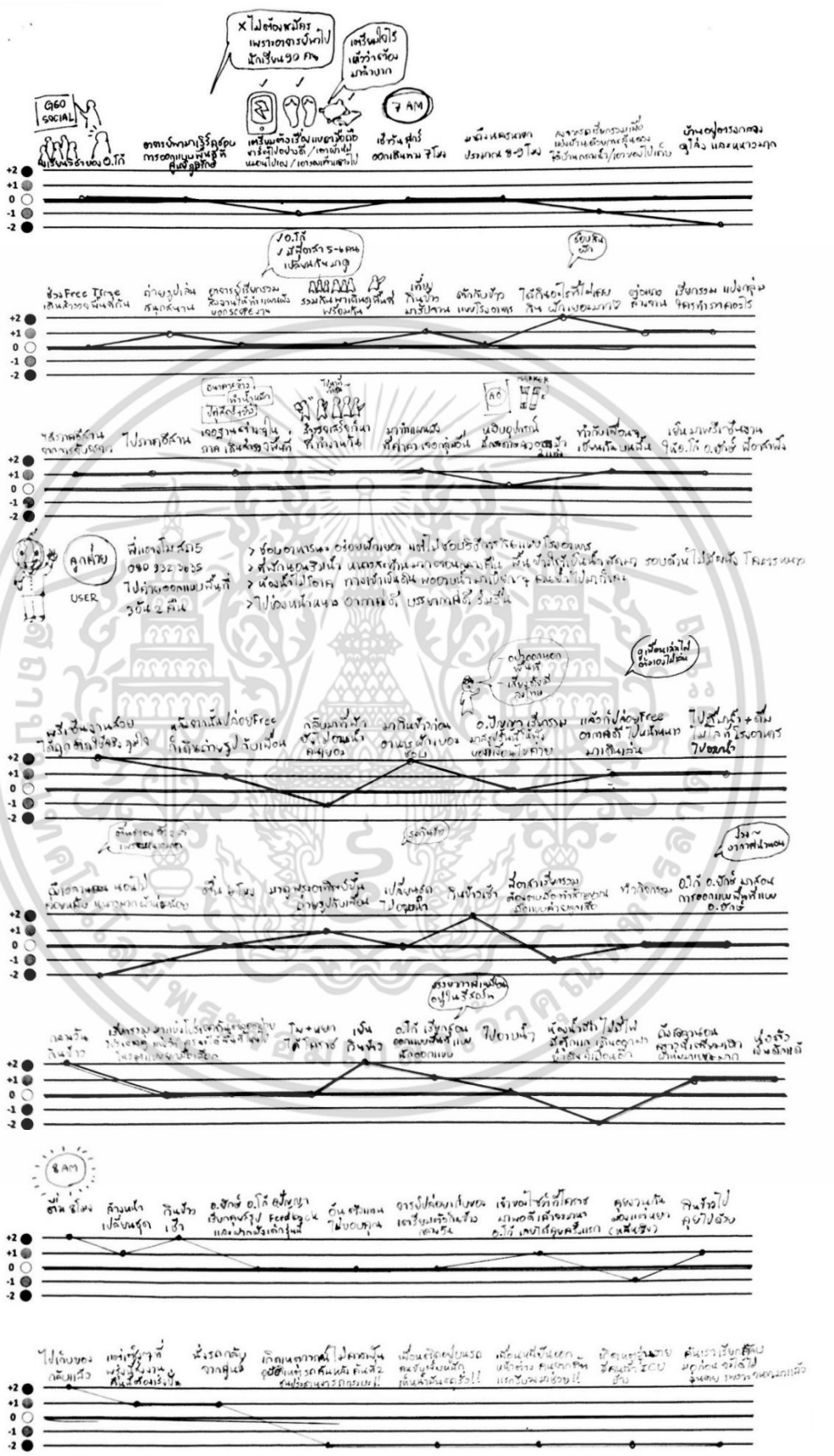

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : คุณตุ๊ก (แม่บ้าน อายุ 49 ปี)

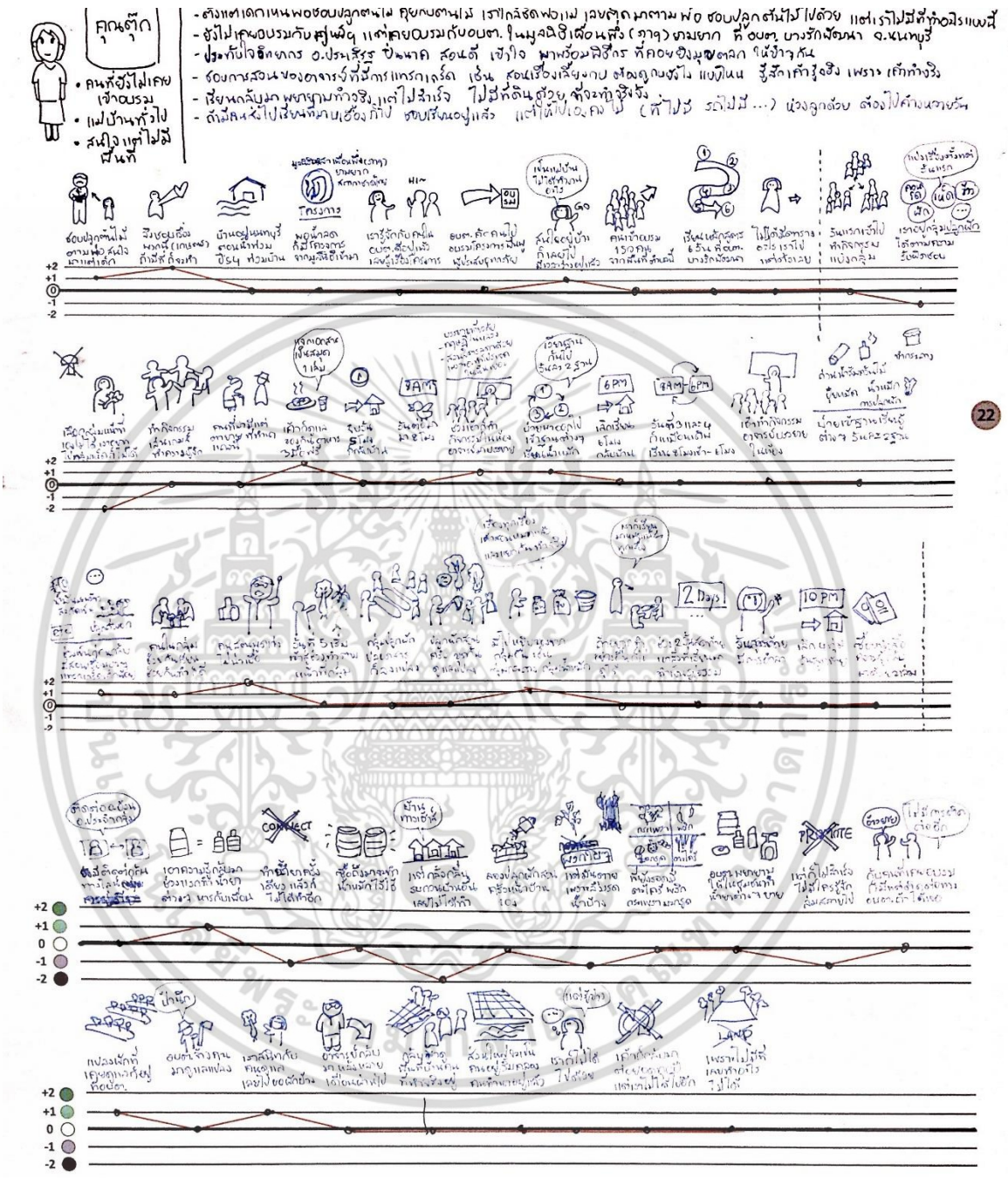

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : คุณเบส (ธุรกิจส่วนตัว อายุ 24 ปี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : อาจารย์ยักษ์ (ผู้ก่อตั้ง ที่ปรึกษา และวิทยากร 62 ปี)

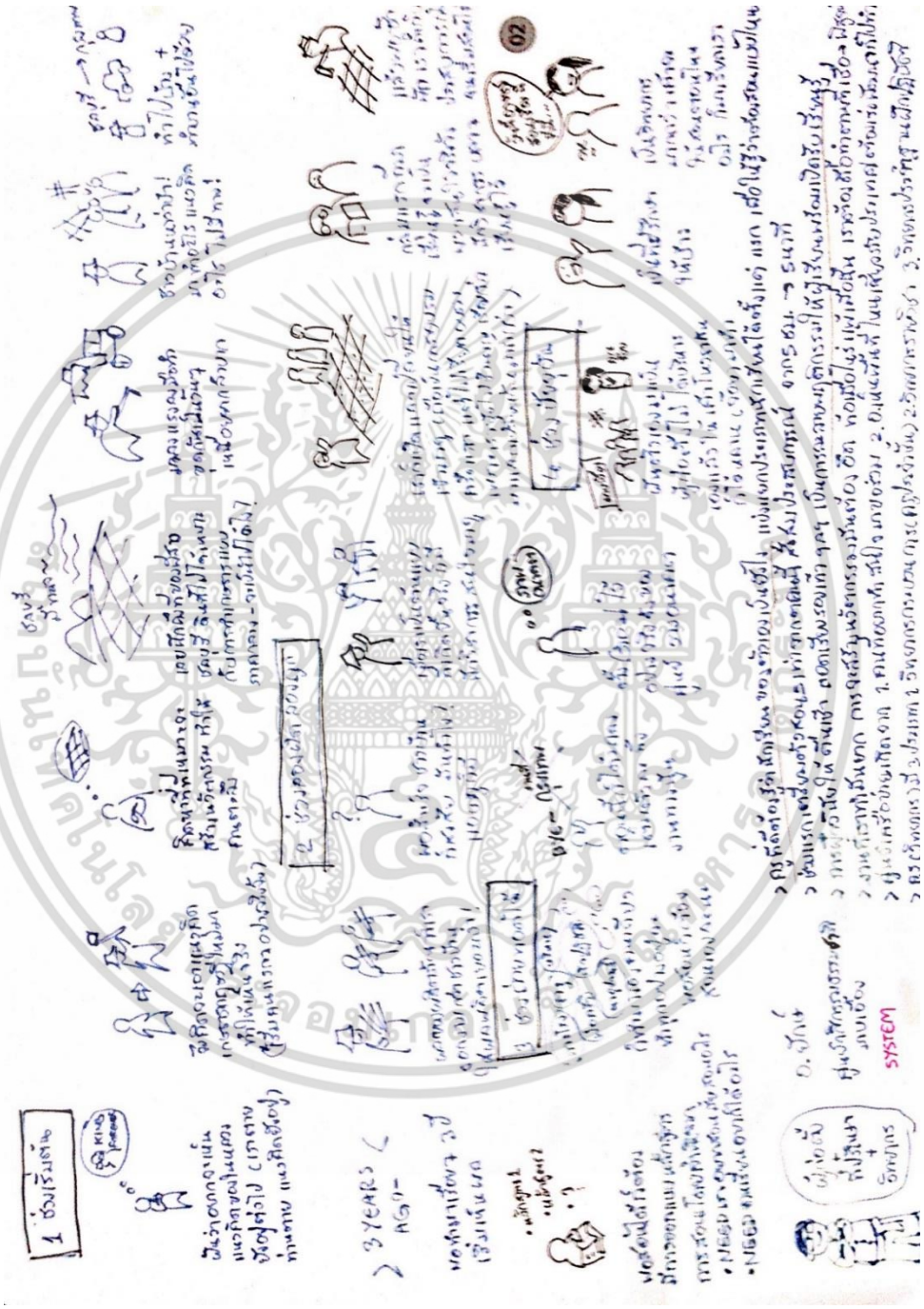

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : ผู้ใหญ่อ้อย (วิทยากรรับเชิญ อายุ 47 ปี)

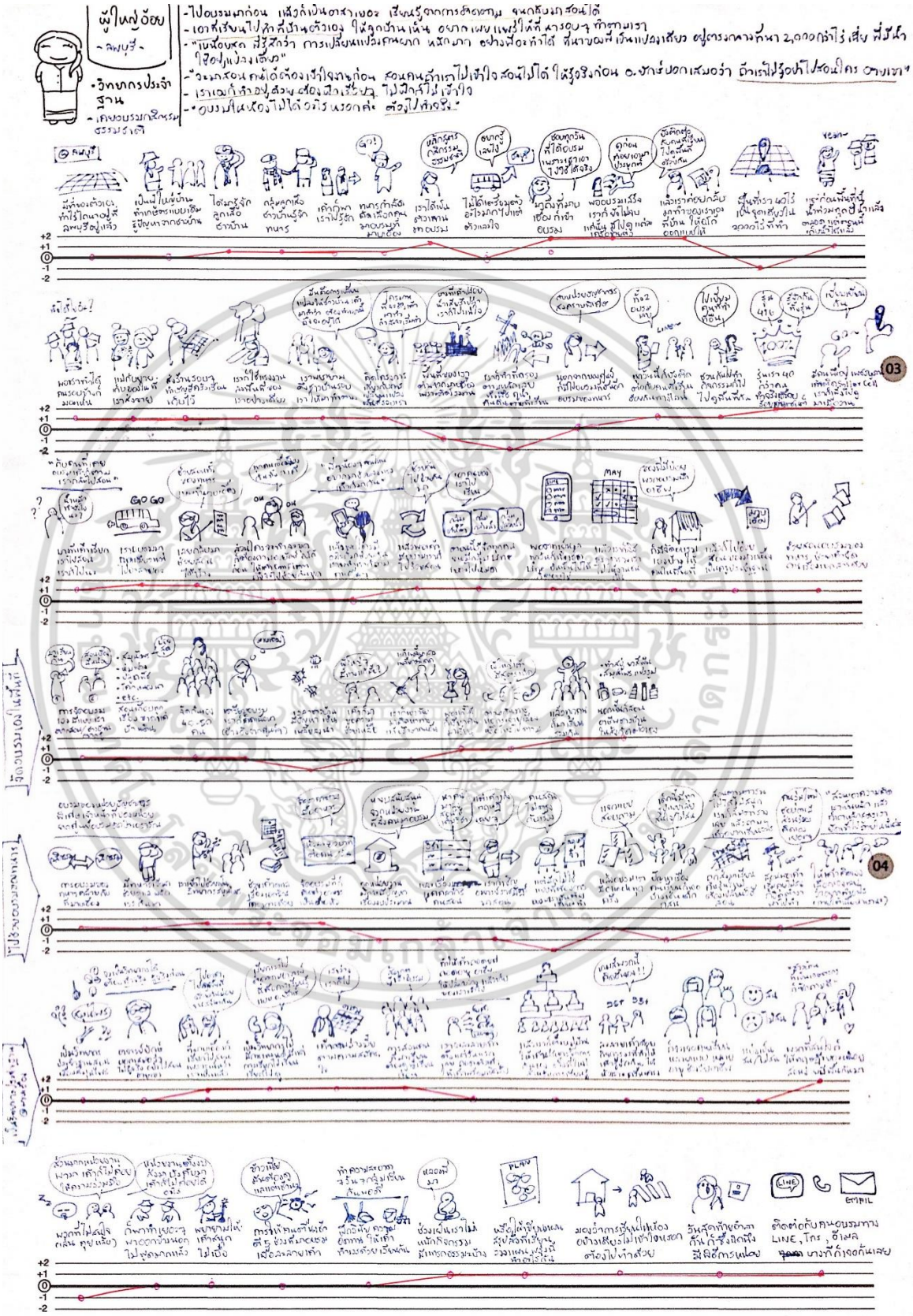

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : คุณกุ้ง (อาสาสมัคร อายุ 43 ปี)

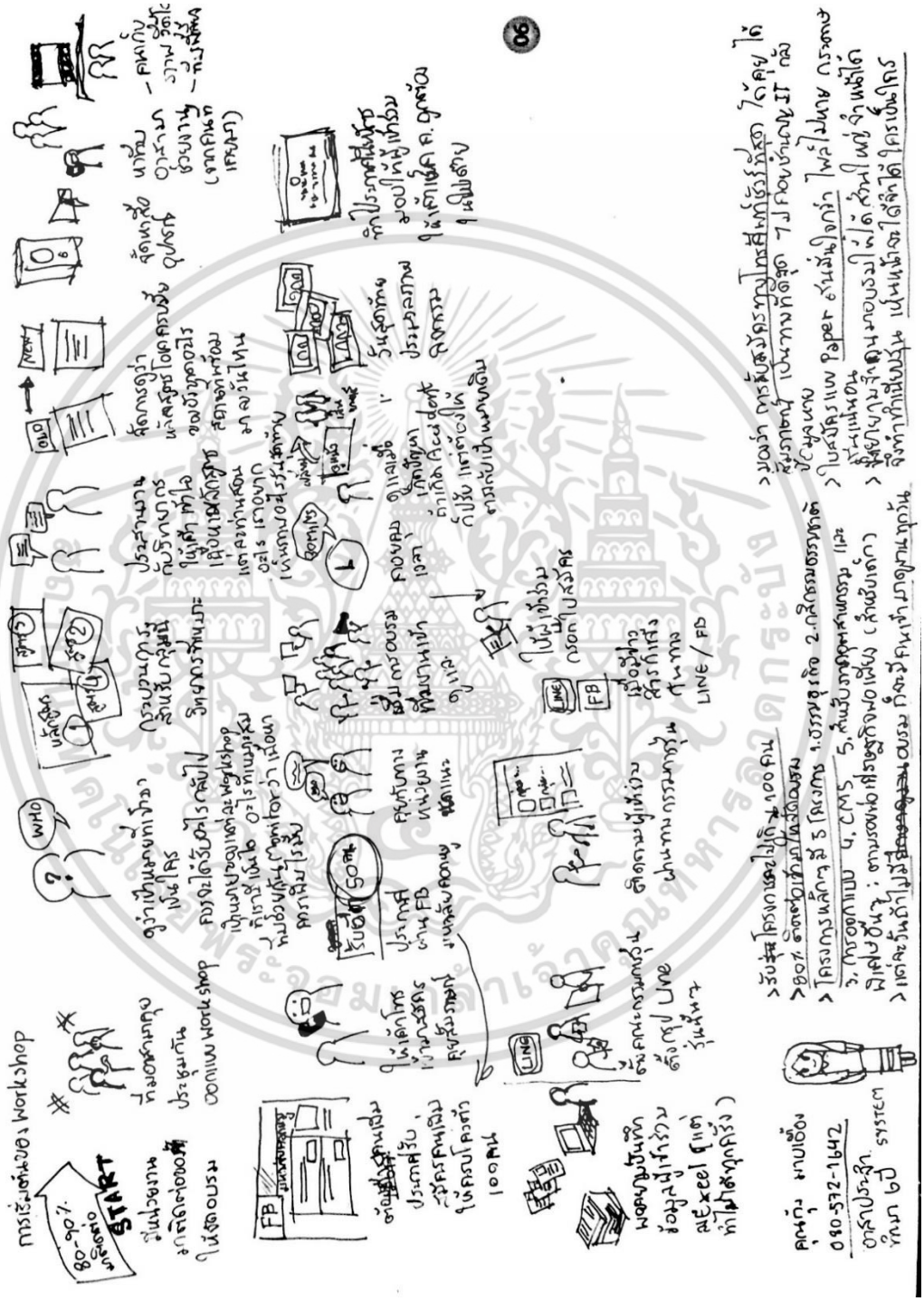

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : คุณติ๊ก (อาสาสมัคร อายุ 34 ปี)

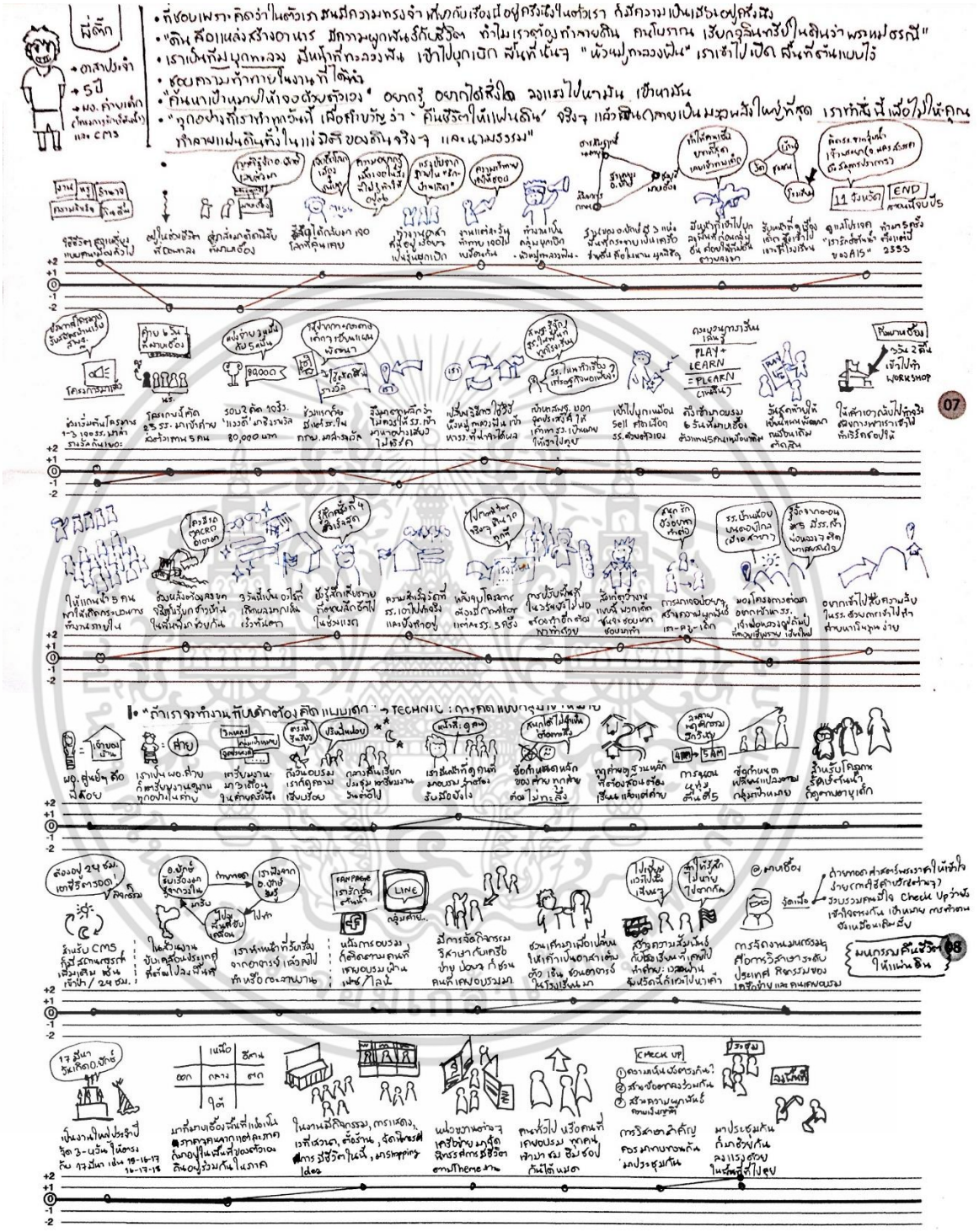

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Customer Journey Map : คุณโด้ (อาสาสมัคร อายุ 22 ปี)

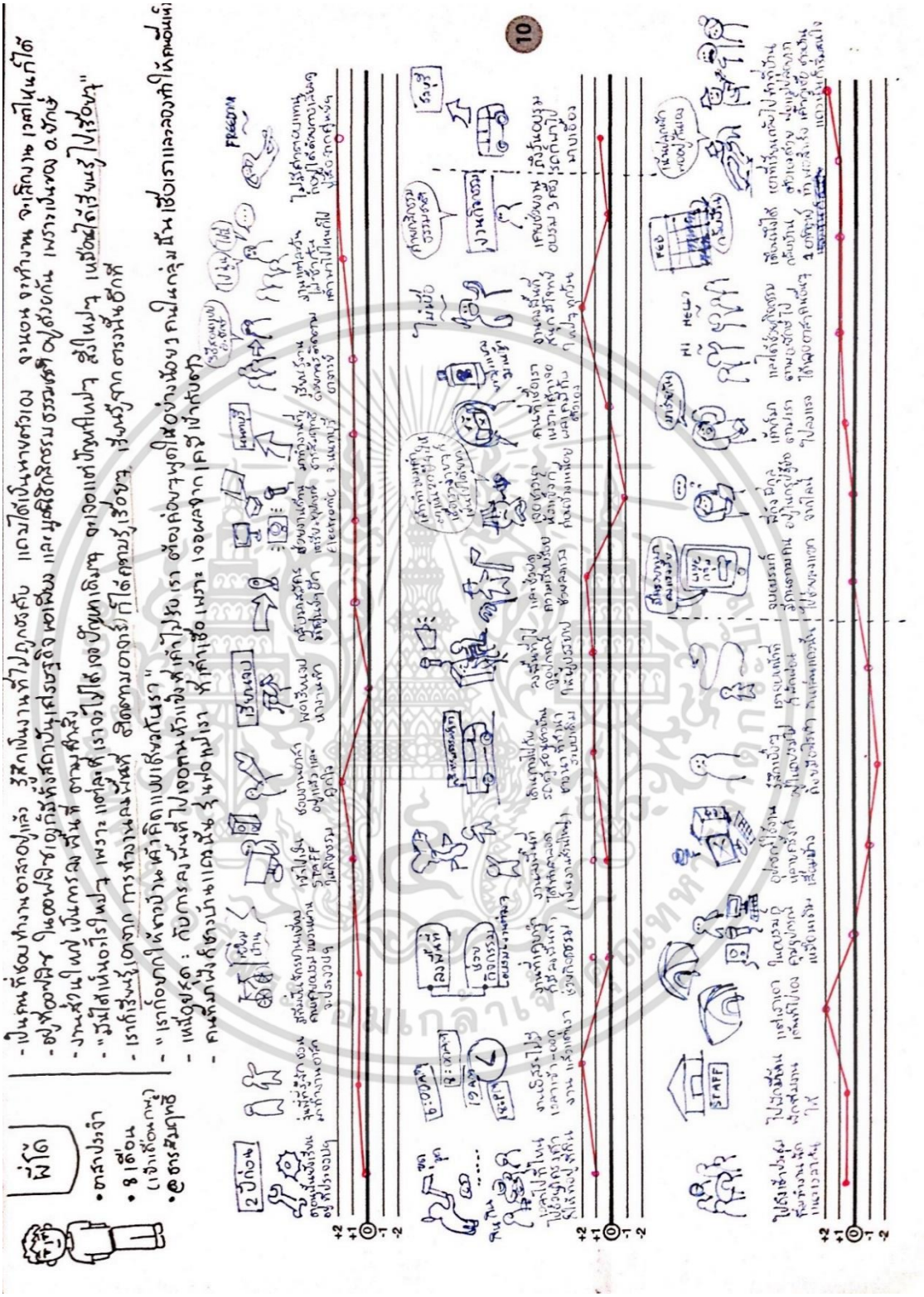

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

WORKING DRAWING

โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ผสานบริการสำหรับ
การจัดอบรมของศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง

นางสาว ณิชา เกียรติธนะไพบูลย์
เลขที่ 26 รหัสนักศึกษา 55020207

CONTENT

		PAGE
01 ARGRINATURE MODEL	01.1 SPECIFICATION	4
	01.2 TOTAL DRAWING	7
	01.3 PART DRAWING	10
02 HERB SIGNS	02.1 SPECIFICATION	17
	02.2 TOTAL DRAWING	20
	02.3 PART DRAWING	26

โคก หนอง นา

ชุดโมเดล

WORKING DRAWING

ARGRINATURE MODEL

01.1

SPECIFICATION

ARGRINATURE MODEL

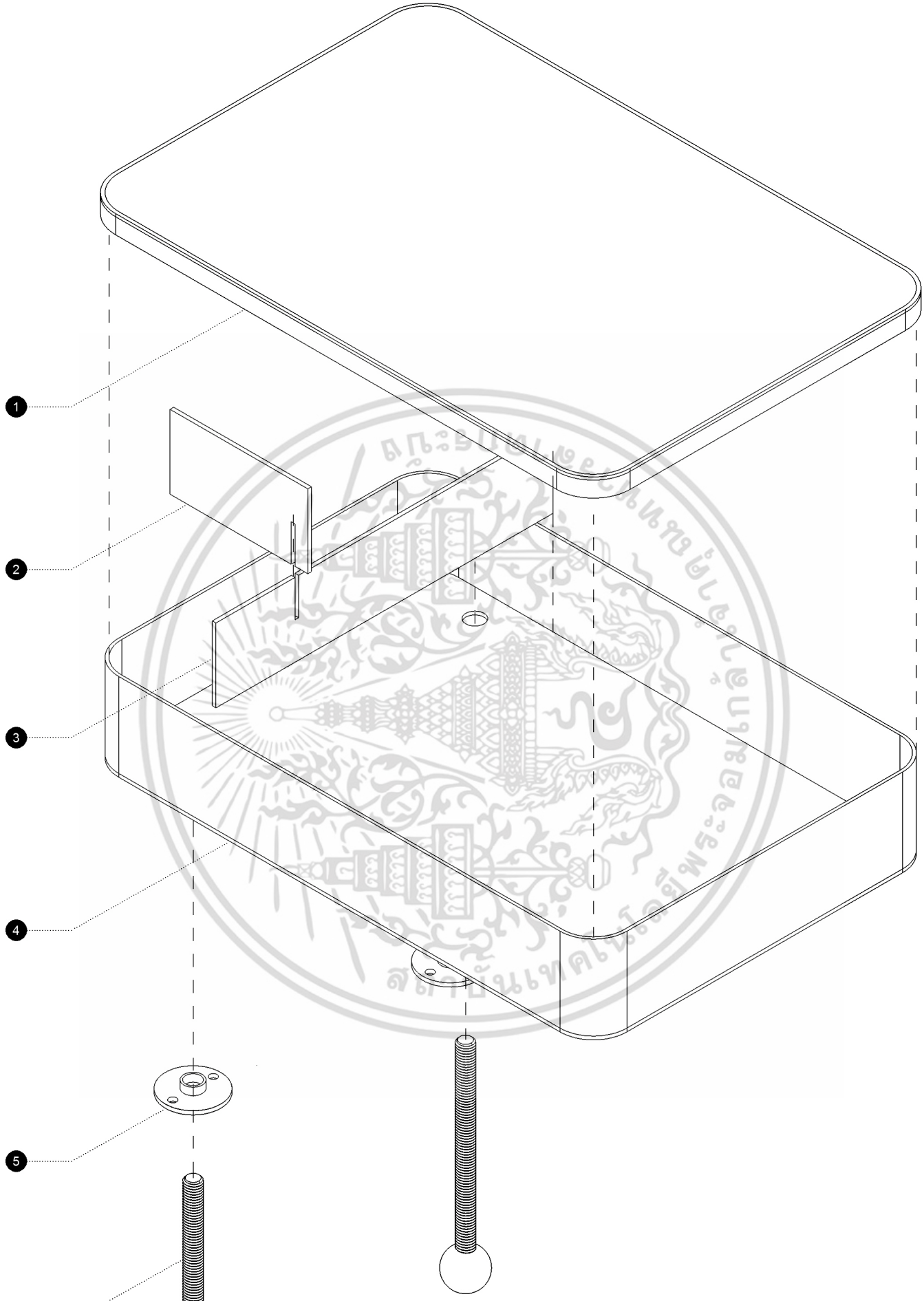

PROJECT NAME			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION Assembly				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:2	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 1 OF 2	

No.	Part Name	Material	Qty.	Color	Finishing	Process
1	Lid Box	PS	1	Translucent	Hi-Gloss	Injection Molding
2	Sheet 1	PP	1	Flat White	Hi-Gloss	Extruder
3	Sheet 2	PP	1	Flat White	Hi-Gloss	Extruder
4	Box	PS	1	Translucent	Hi-Gloss	Injection Molding
5	Flange Nut	Aluminium	2			
6	Adjustable Level Screw		2			

PROJECT NAME		UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50		APPROVALS	DATE
DESCRIPTION Specification Table				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
UNIT : -	FINISHING : -	COLOR : -		CHECKED	
SCALE : -	MATERIAL : -		SIZE : A4	PAGE 2 OF 2	

01.2

TOTAL DRAWING

ARGRINATURE MODEL

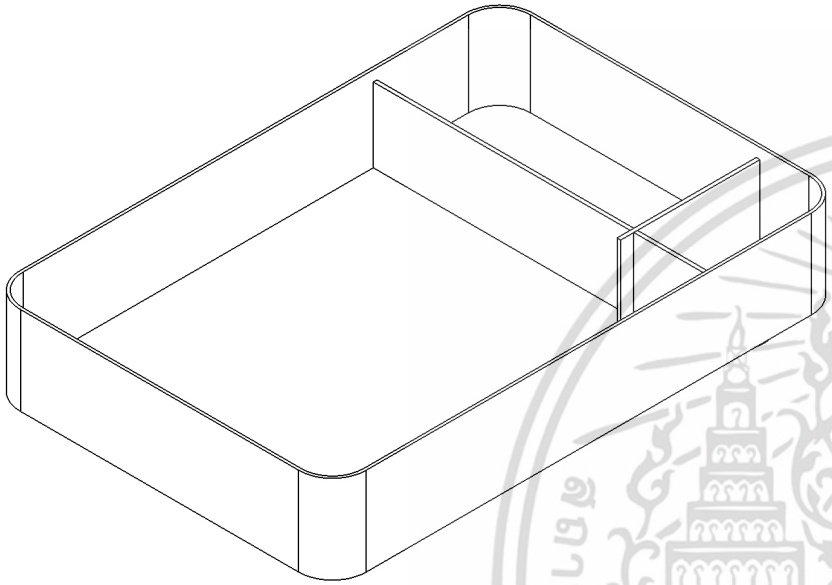

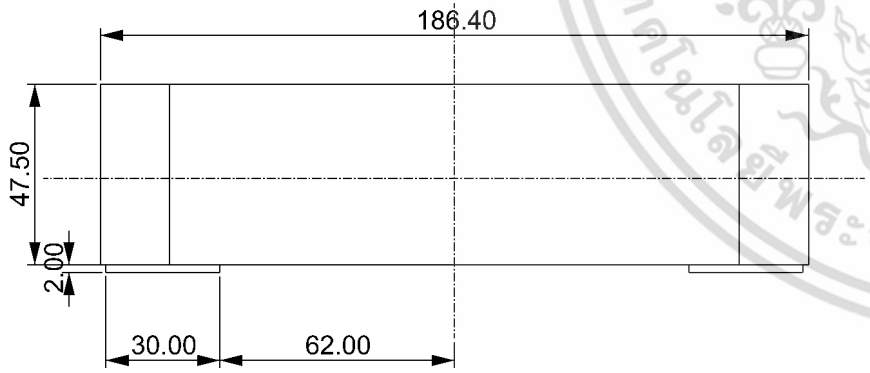

TOP VIEW

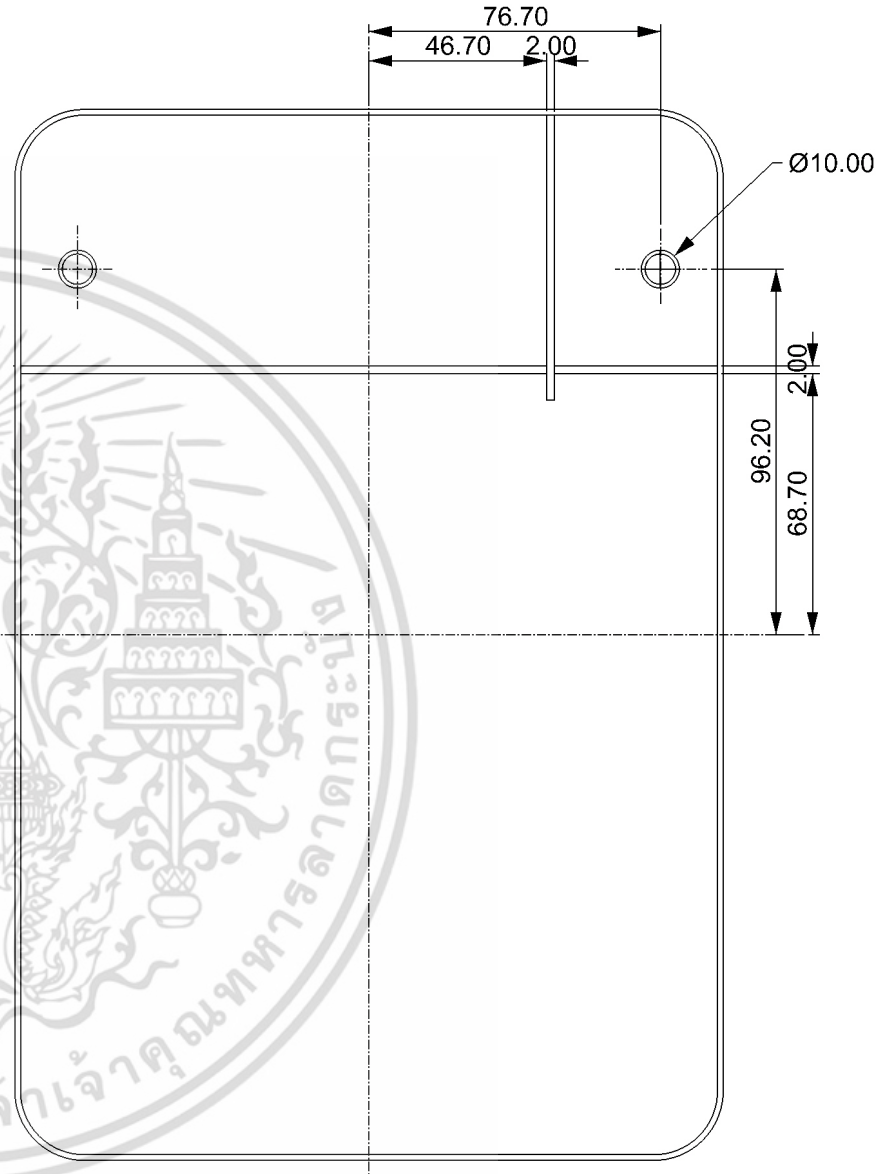

FRONT VIEW

PROJECT NAME			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION Box and Parts				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:2	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 1 OF 2	

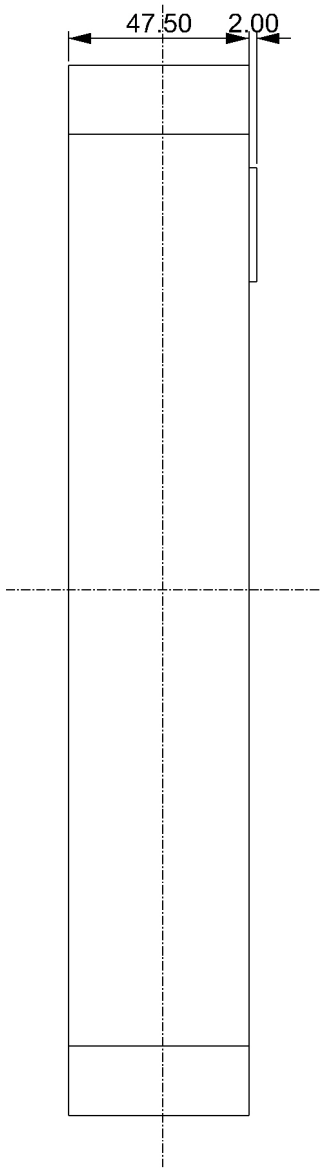

FRONT VIEW

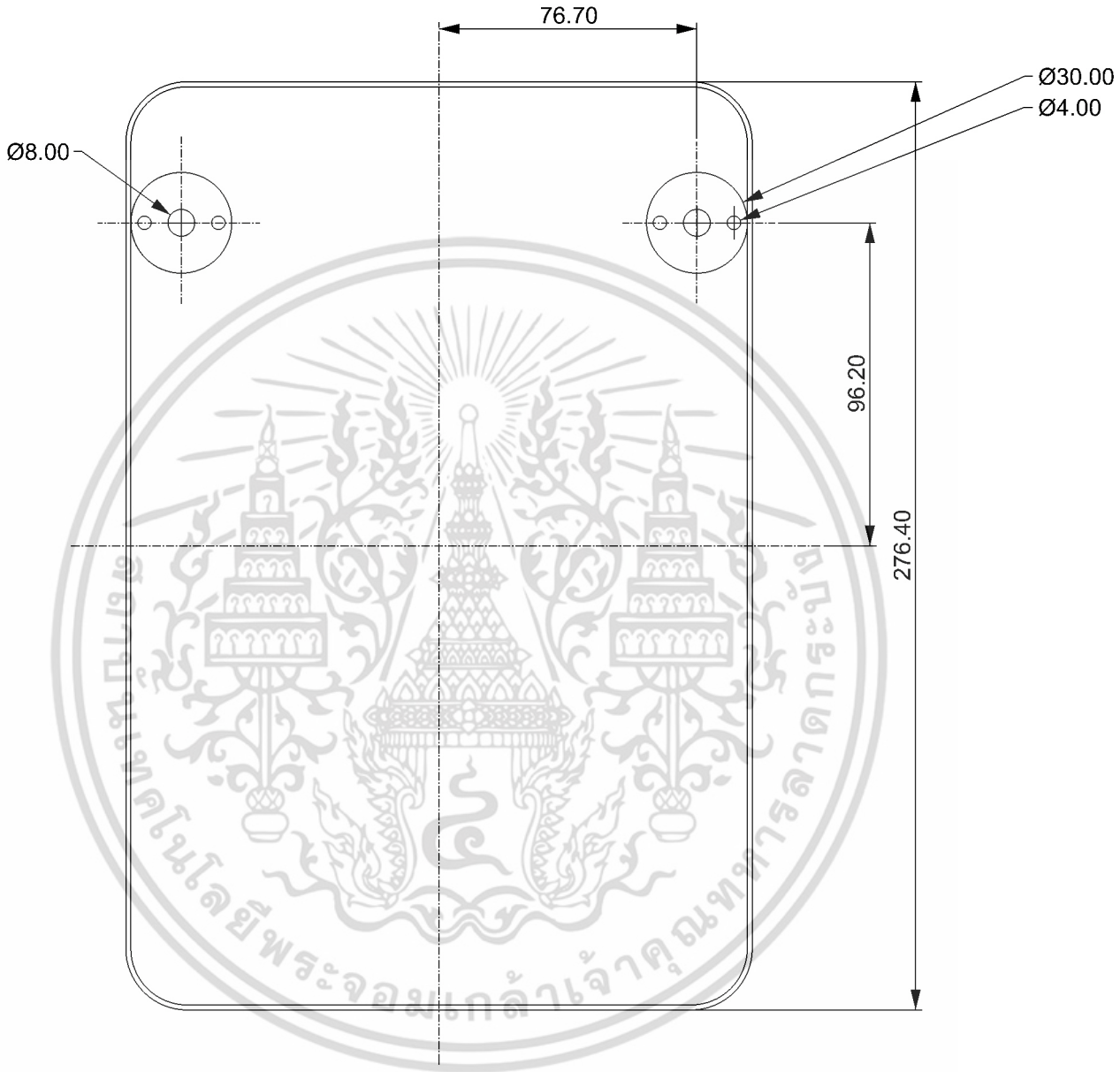

FRONT VIEW

PROJECT NAME			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION Box and Part				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:2	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 2 OF 2	

01.3

PART DRAWING

ARGRINATURE MODEL

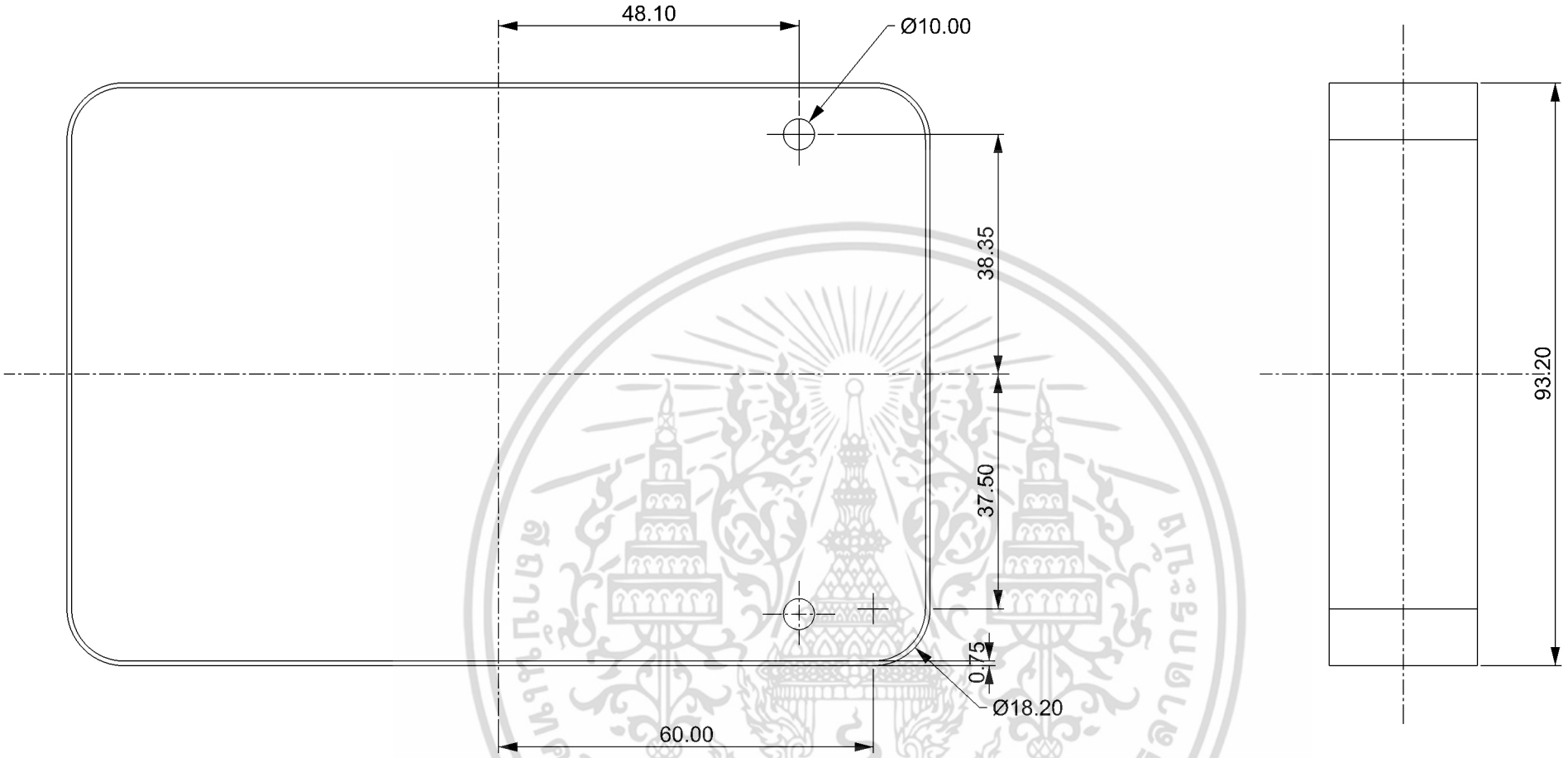

FRONT VIEW

SIDE VIEW

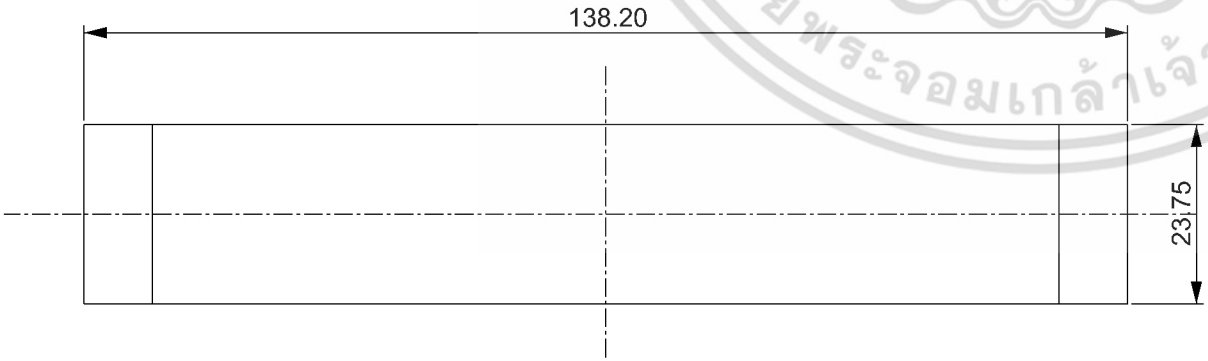

BOTTOM VIEW

PROJECT NAME			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION Specification Table				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : High Gloss	COLOR : Translucent	CHECKED	
	SCALE : 1:2	MATERIAL : Polystyrene	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

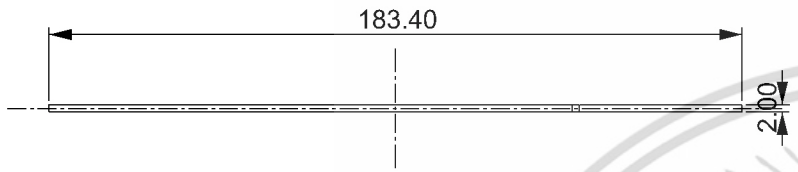

TOP VIEW

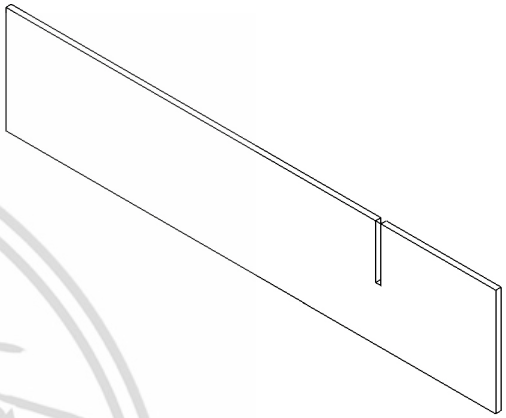

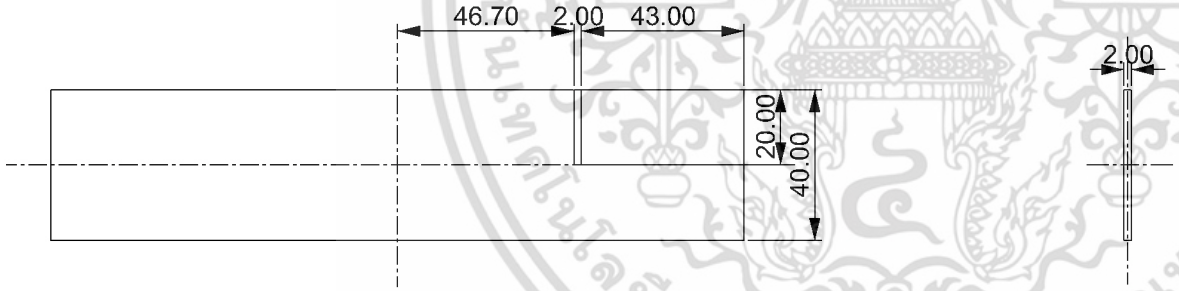

FRONT VIEW

SIDE VIEW

PROJECT NAME			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION Sheet 2				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : Flat White	CHECKED	
	SCALE : 1:2	MATERIAL : Polypropylene	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

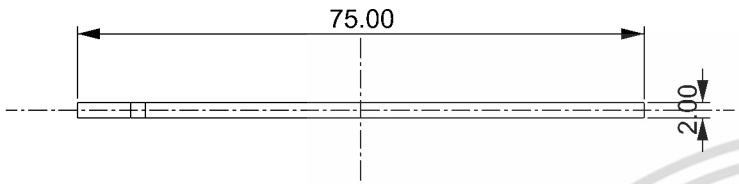

TOP VIEW

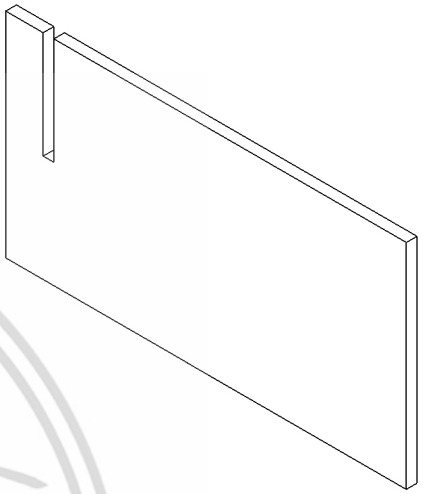

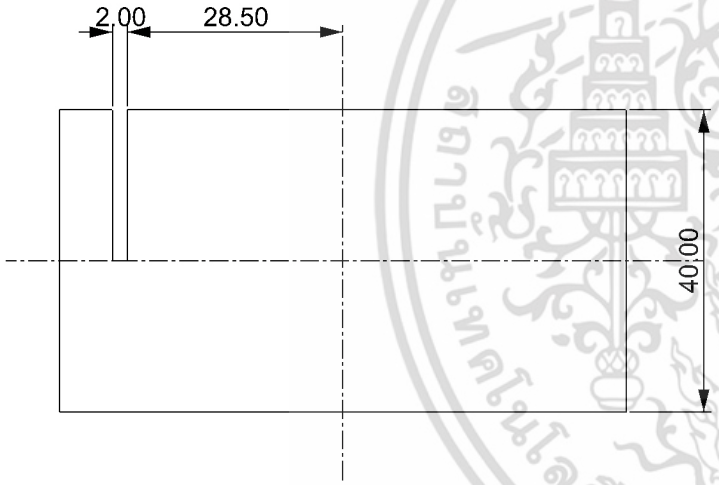

FRONT VIEW

SIDE VIEW

PROJECT NAME			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION Sheet 1				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : Flat White	CHECKED	
	SCALE : 1:1	MATERIAL : Polypropylene	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

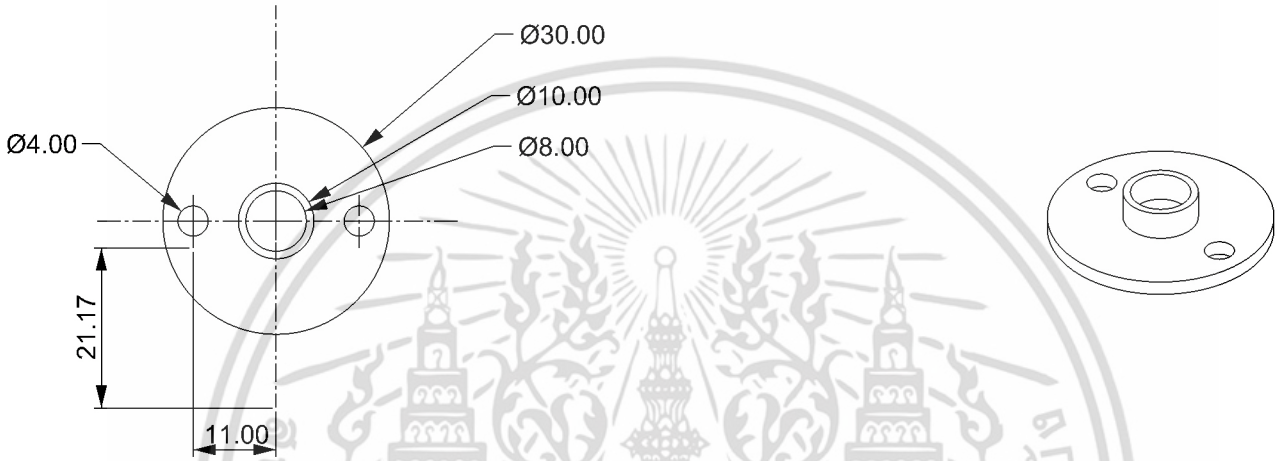

TOP VIEW

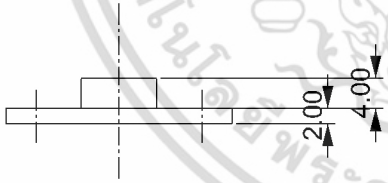

SIDE VIEW

PROJECT NAME			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION Flange Nut				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:1	MATERIAL : Aluminium	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

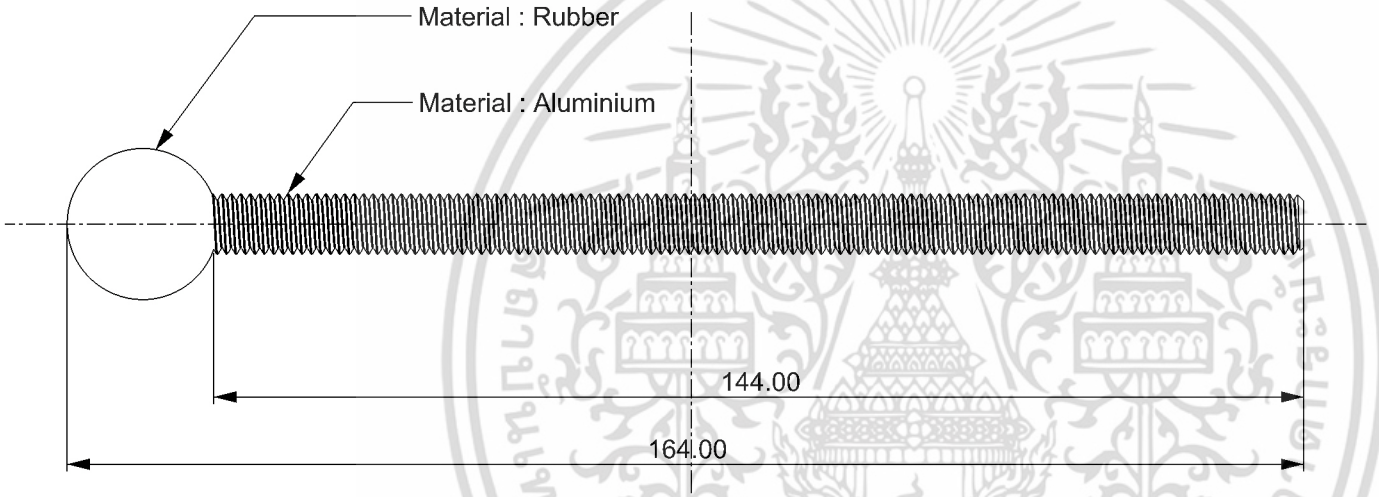

SIDE VIEW

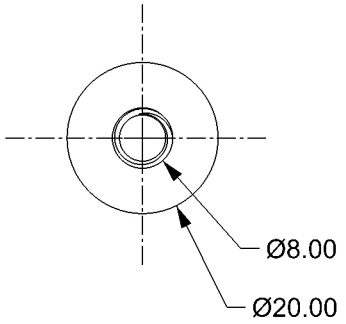

TOP VIEW

PROJECT NAME		UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50		APPROVALS	DATE
DESCRIPTION Adjustable Level Screw				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:1	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

สมุนไพรสารพัดรส

กิจกรรม

WORKING DRAWING

HERB SIGNS

02.1

SPECIFICATION

HERB SIGNS

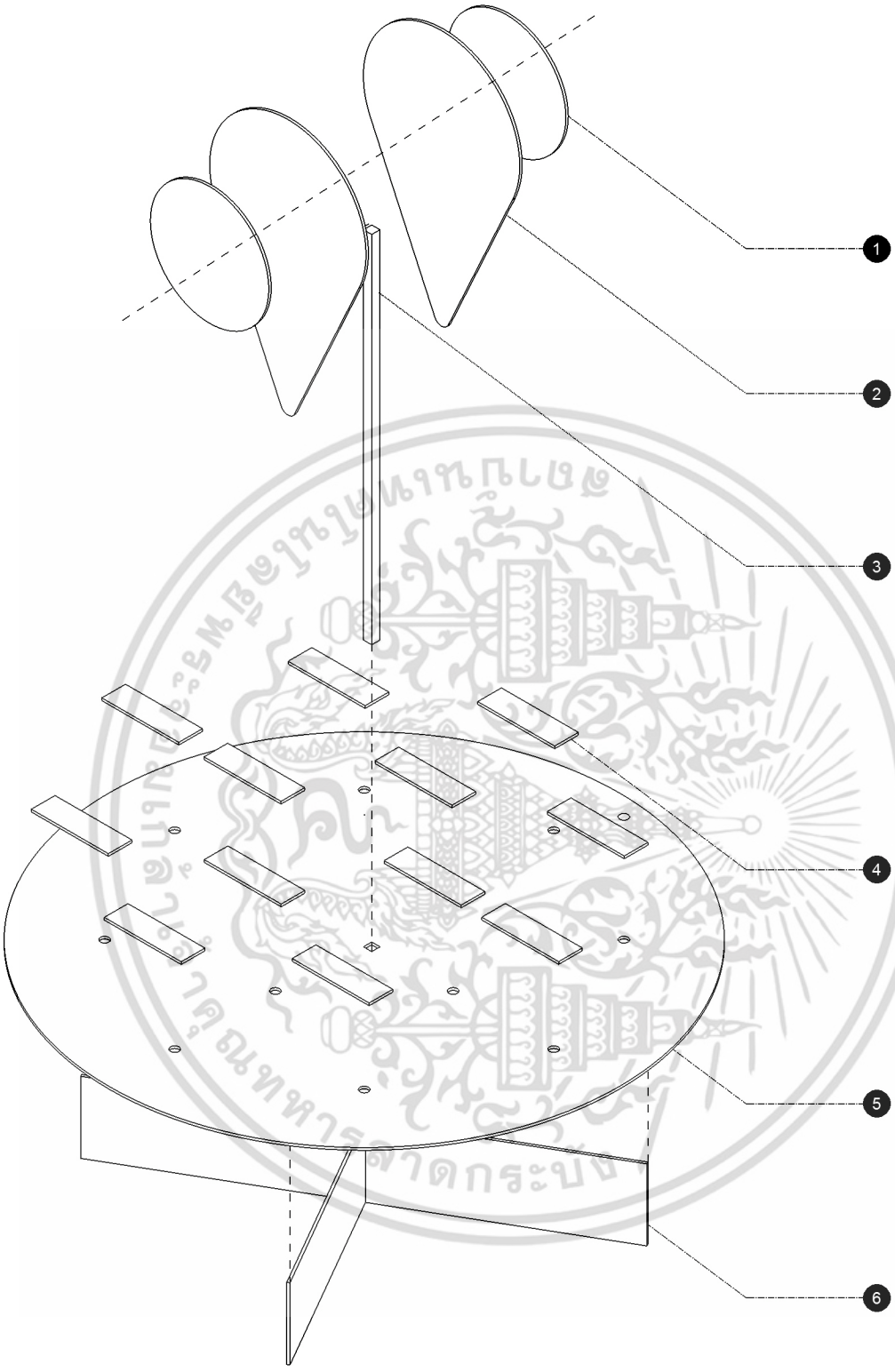

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Assembly				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
T A M O	UNIT : -	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:4	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 1 OF 2	

No.	Part Name	Material	Qty.	Color	Process
1	Sign Tag	PP	1	Flat White	
2	Sign Colors Plate	PP	1		The colors that are used depending on the design
3	Wood Stick	Pine Wood	1	Nature	
4	Herb Tag	PP	1		The colors that are used depending on the design
5	Herb Tray	PP	2	Flat Black	
6	Herb Stand	PP	2	Flat Black	

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Specification Table				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
TAM	UNIT : -	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : -	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 2 OF 2	

02.2

TOTAL DRAWING

HERB SIGNS

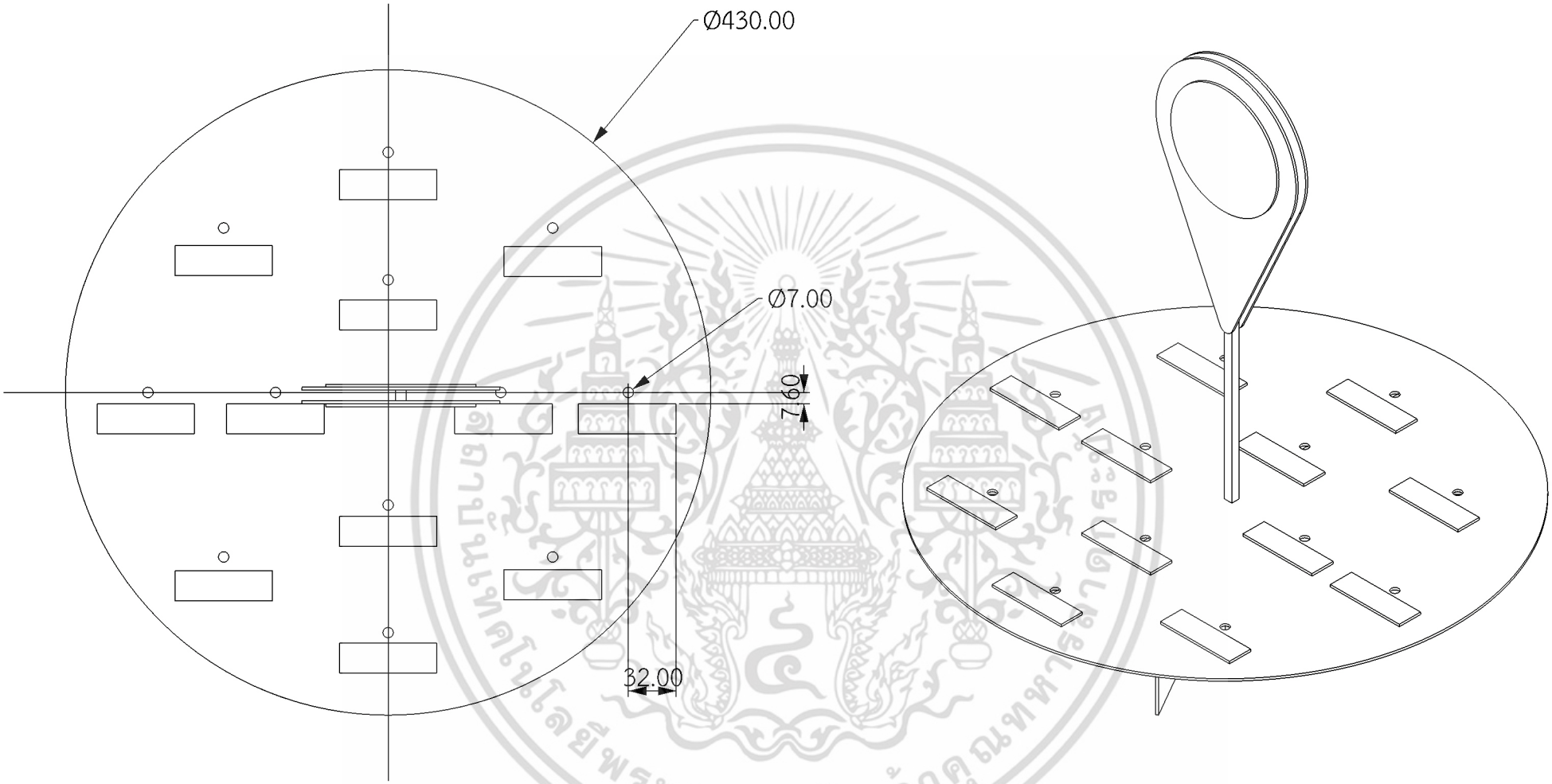

TOP VIEW

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Over All				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
T A M O	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:4	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 1 OF 2	

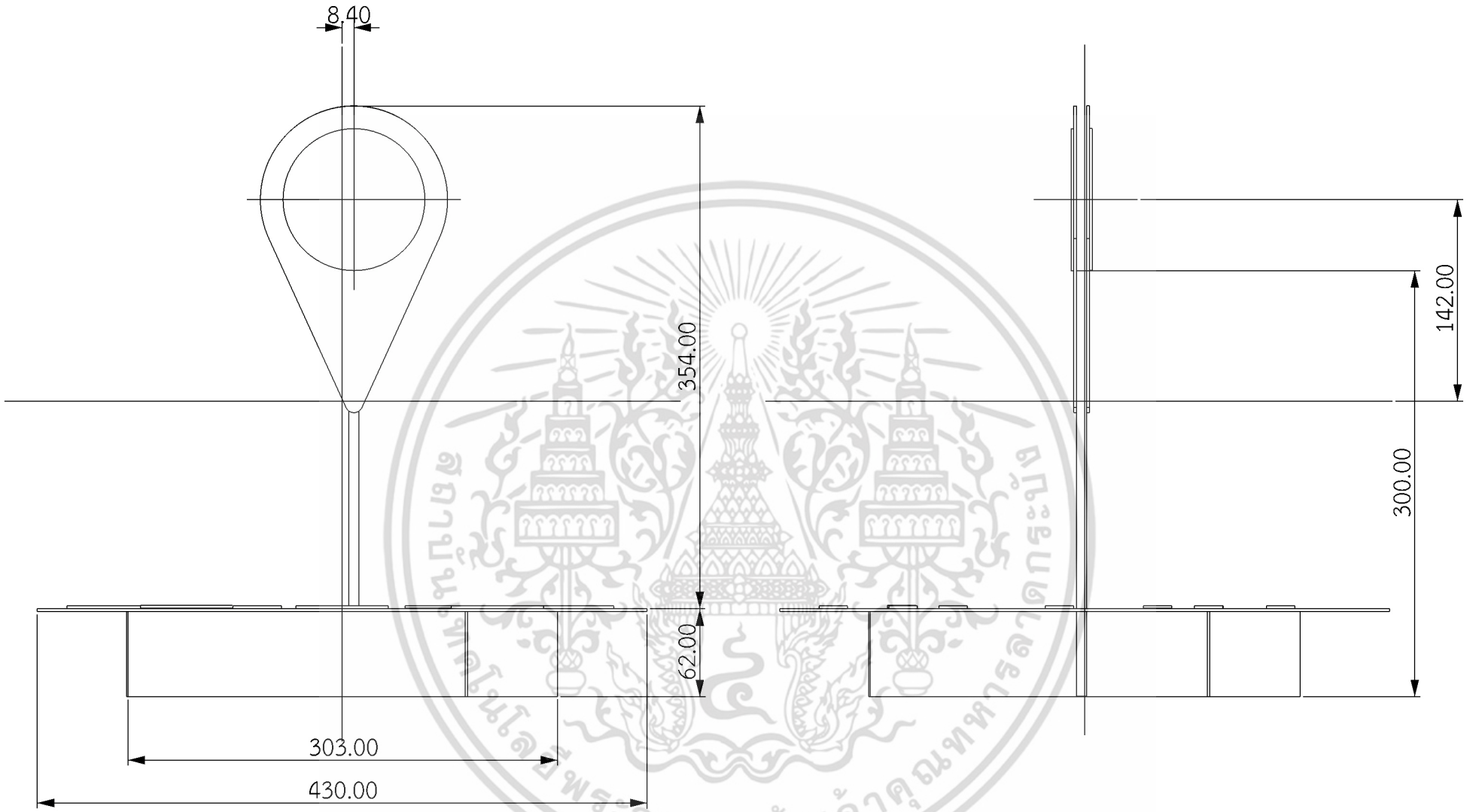

FRONT VIEW

SIDE VIEW

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Over All				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:4	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 2 OF 2	

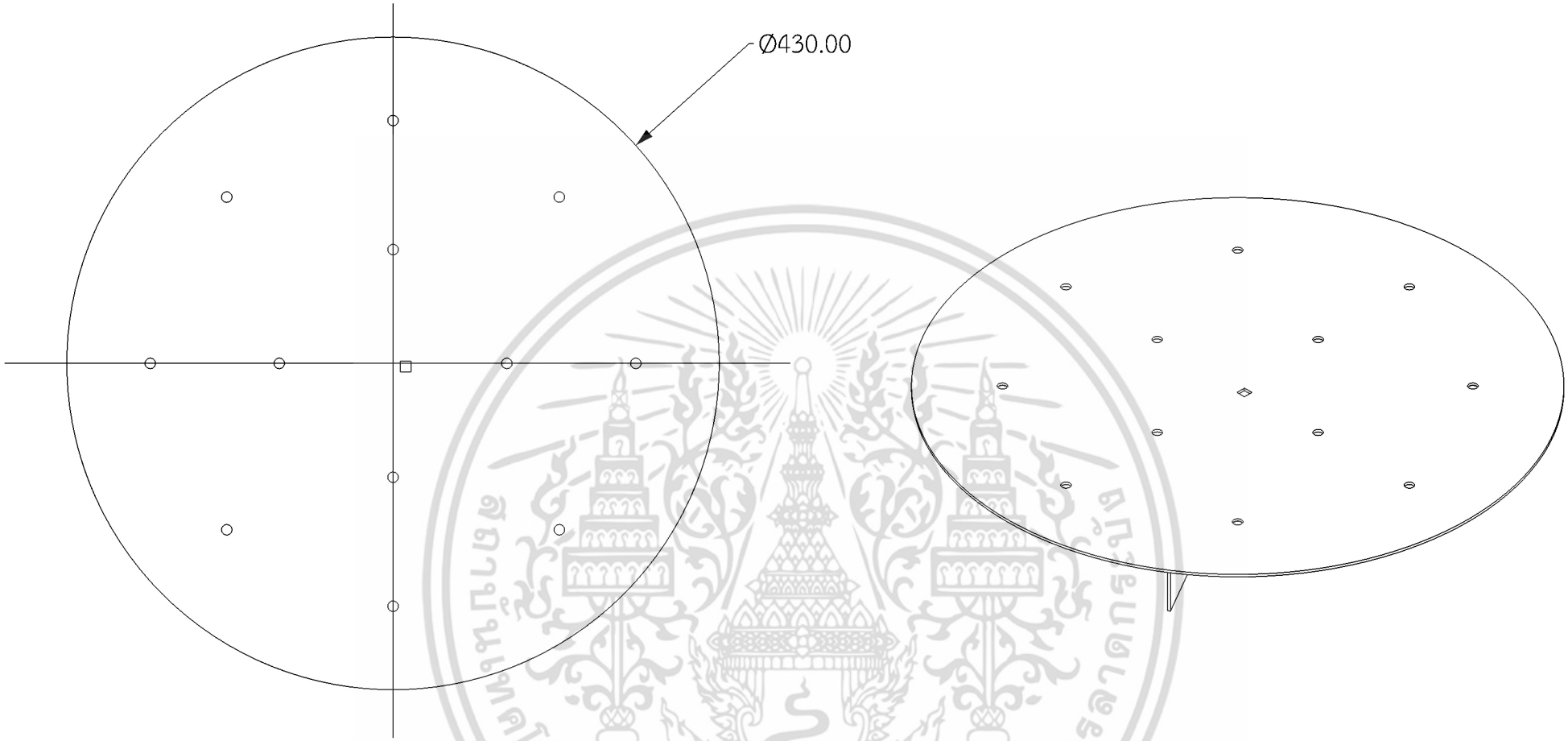

TOP VIEW

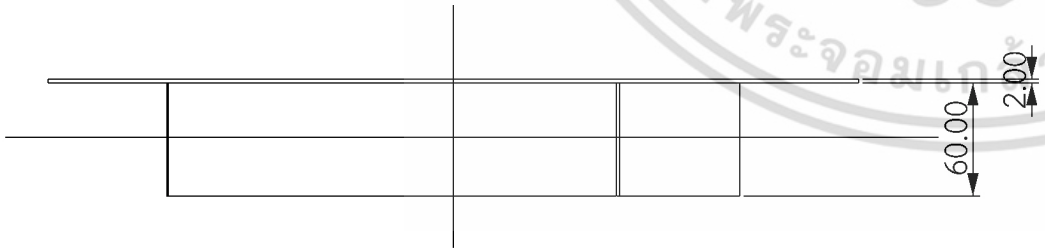

FRONT VIEW

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Herb Tray All				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
T A M O	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:4	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 1 OF 2	

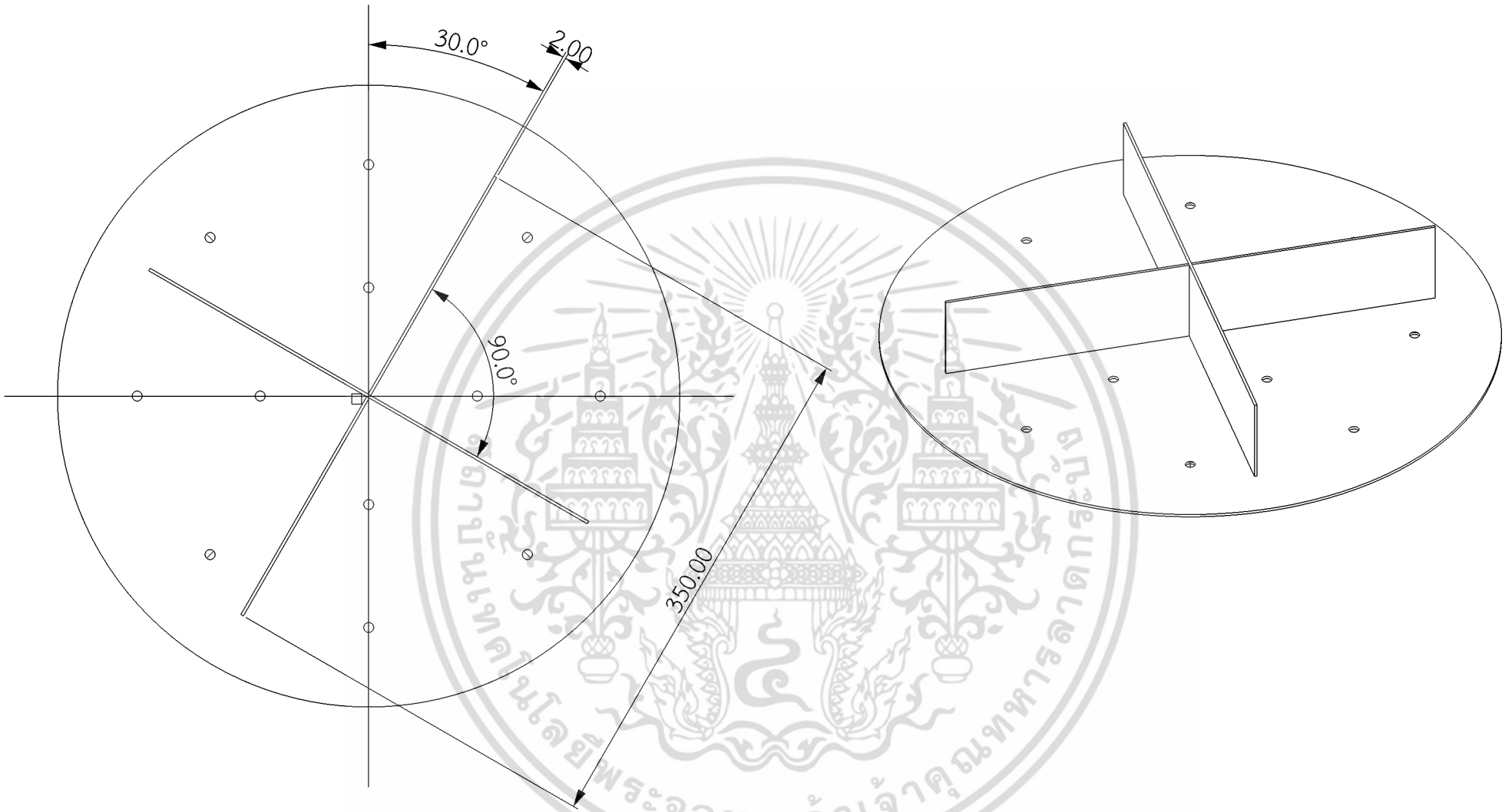

BOTTOM VIEW

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Herb Tray All				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:4	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 2 OF 2	

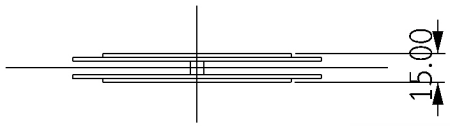

TOP VIEW

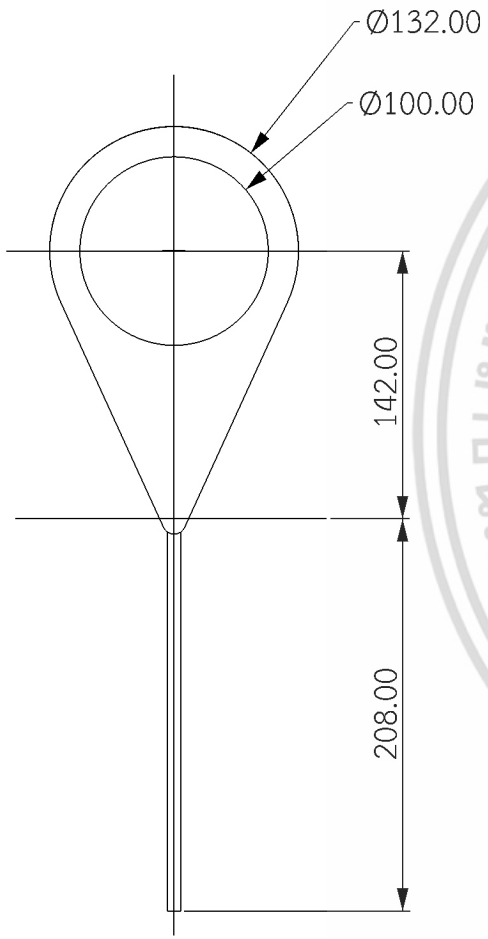

FRONT VIEW

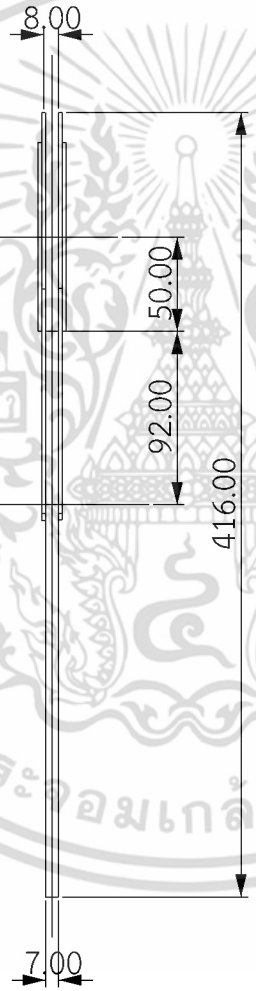

SIDE VIEW

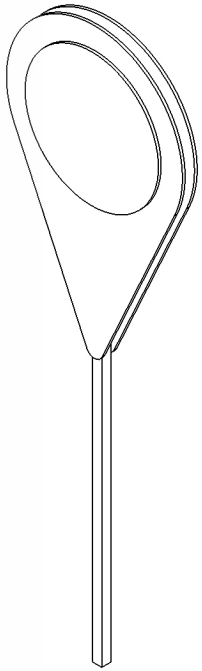

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Sign				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:4	MATERIAL : -	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

02.3

PART DRAWING

HERB SIGNS

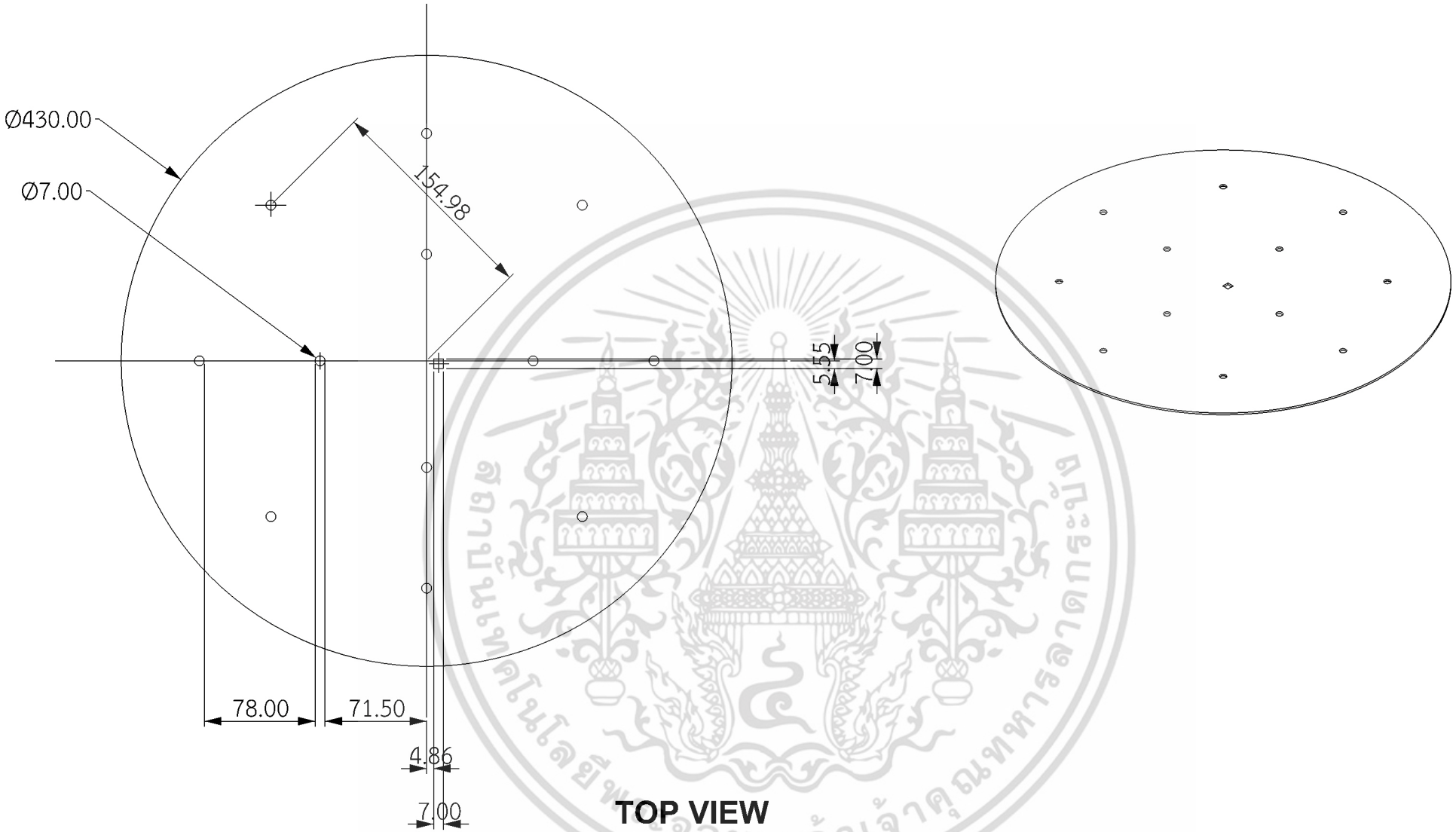

TOP VIEW

FRONT VIEW

PROJECT NAME: Herb Signs	UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50			APPROVALS / DATE
DESCRIPTION: Herb Tray				DESIGNED NICHA 26/4/16
				DRAWN NICHA 26/4/16
UNIT : mm	FINISHING : -	COLOR : Flat Black		CHECKED
SCALE : 1:4	MATERIAL : Polypropylene	SIZE : A4		PAGE 1 OF 1

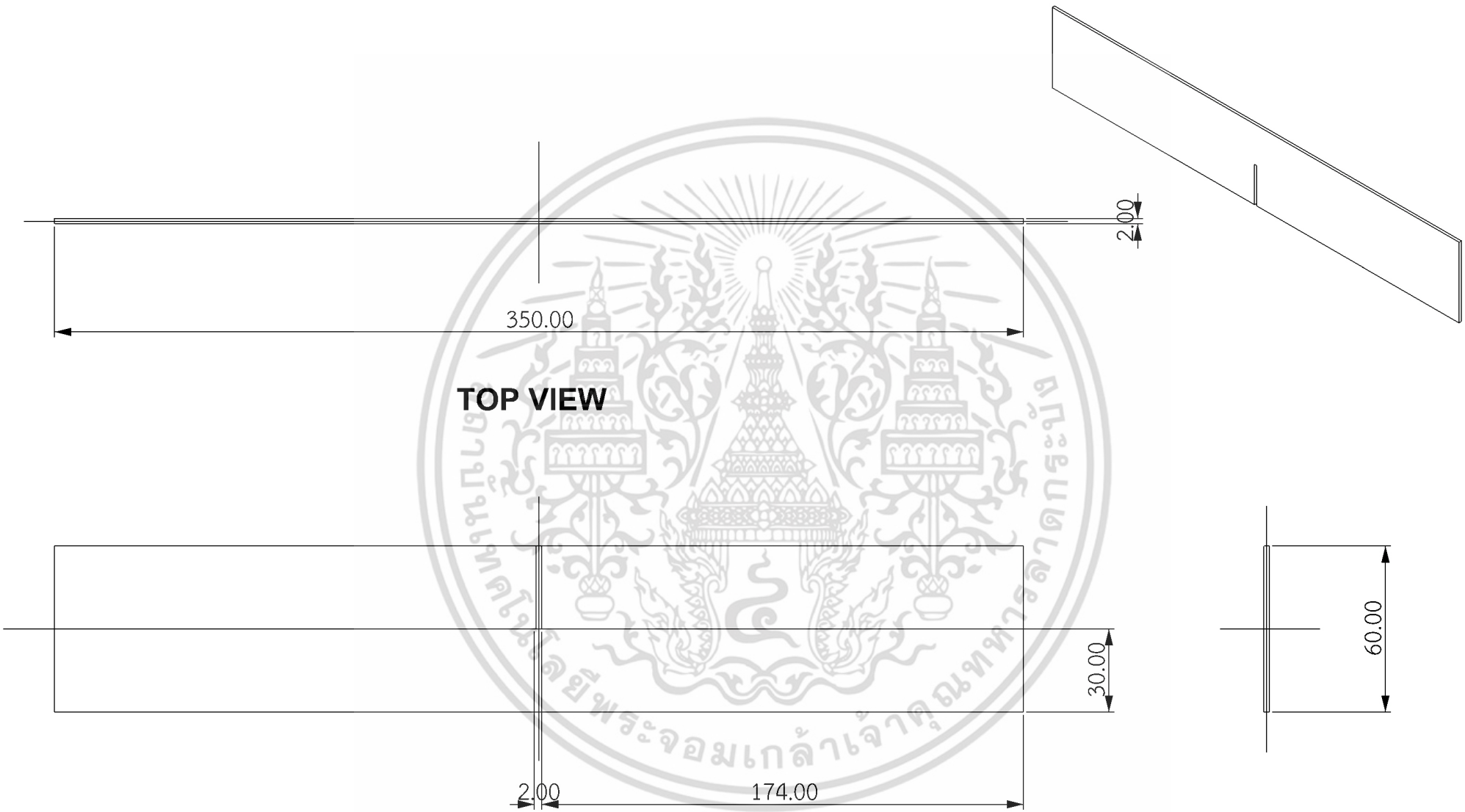

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Herb Stand				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : -	FINISHING : -	COLOR : Flat Black	CHECKED	
	SCALE : 1:2	MATERIAL : Polypropylene	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

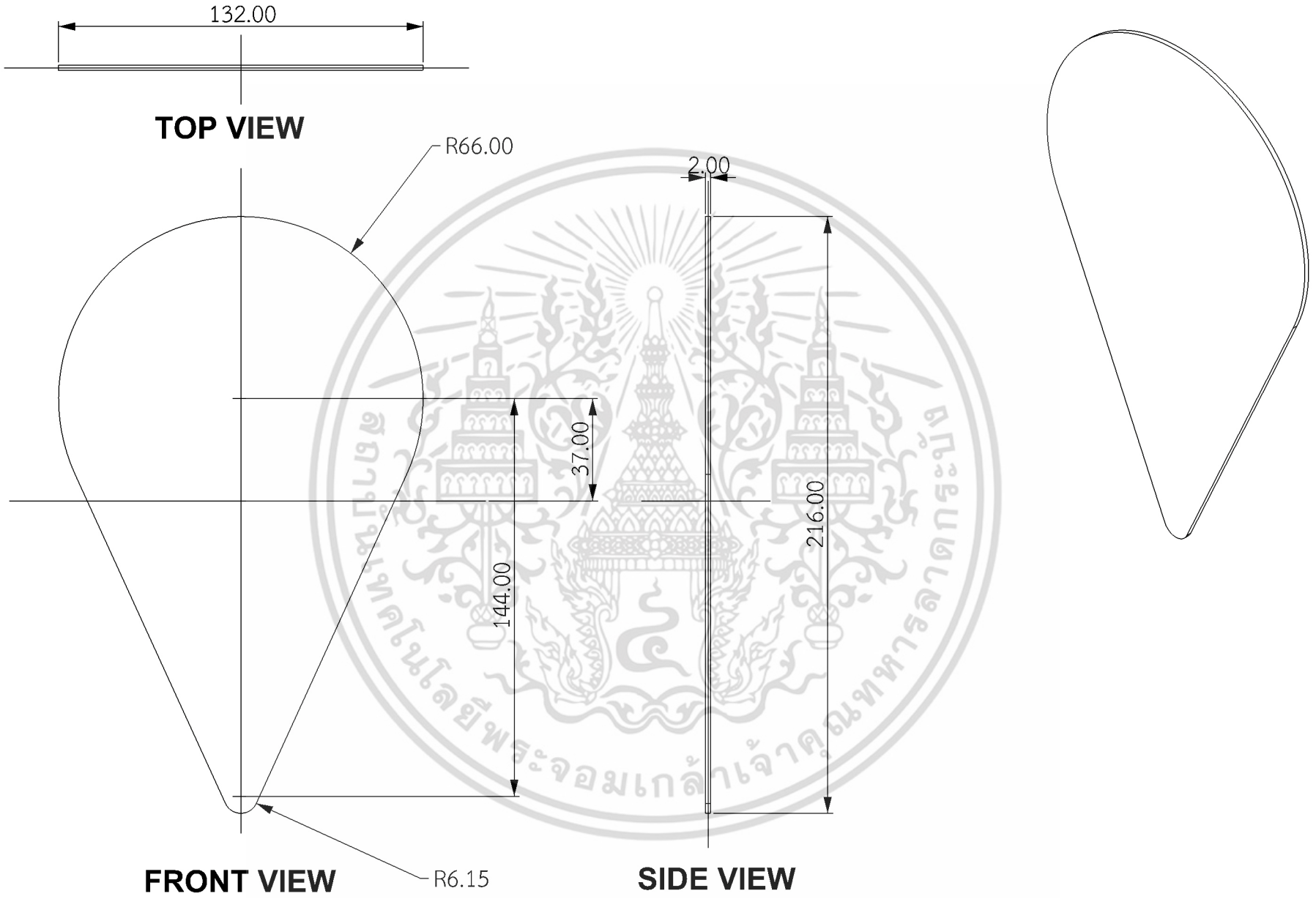

PROJECT NAME: Herb Signs	UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50		APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Sign Colors Plate			DESIGNED NICHA	26/4/16
			DRAWN NICHA	26/4/16
UNIT : -	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
SCALE : 1:2	MATERIAL : Polypropylene	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

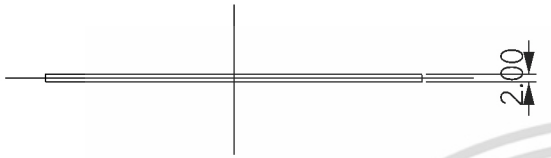

TOP VIEW

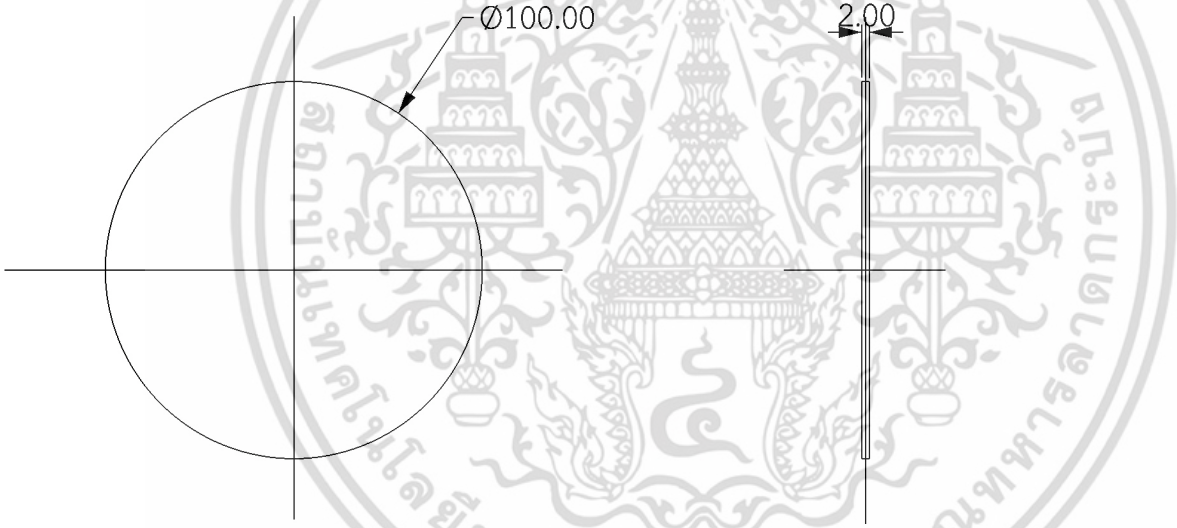

FRONT VIEW

SIDE VIEW

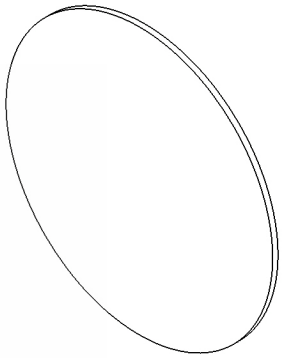

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Sign Tag				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
TAM	UNIT : -	FINISHING : -	COLOR : Flat White	CHECKED	
	SCALE : 1:2	MATERIAL : Polypropylene	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

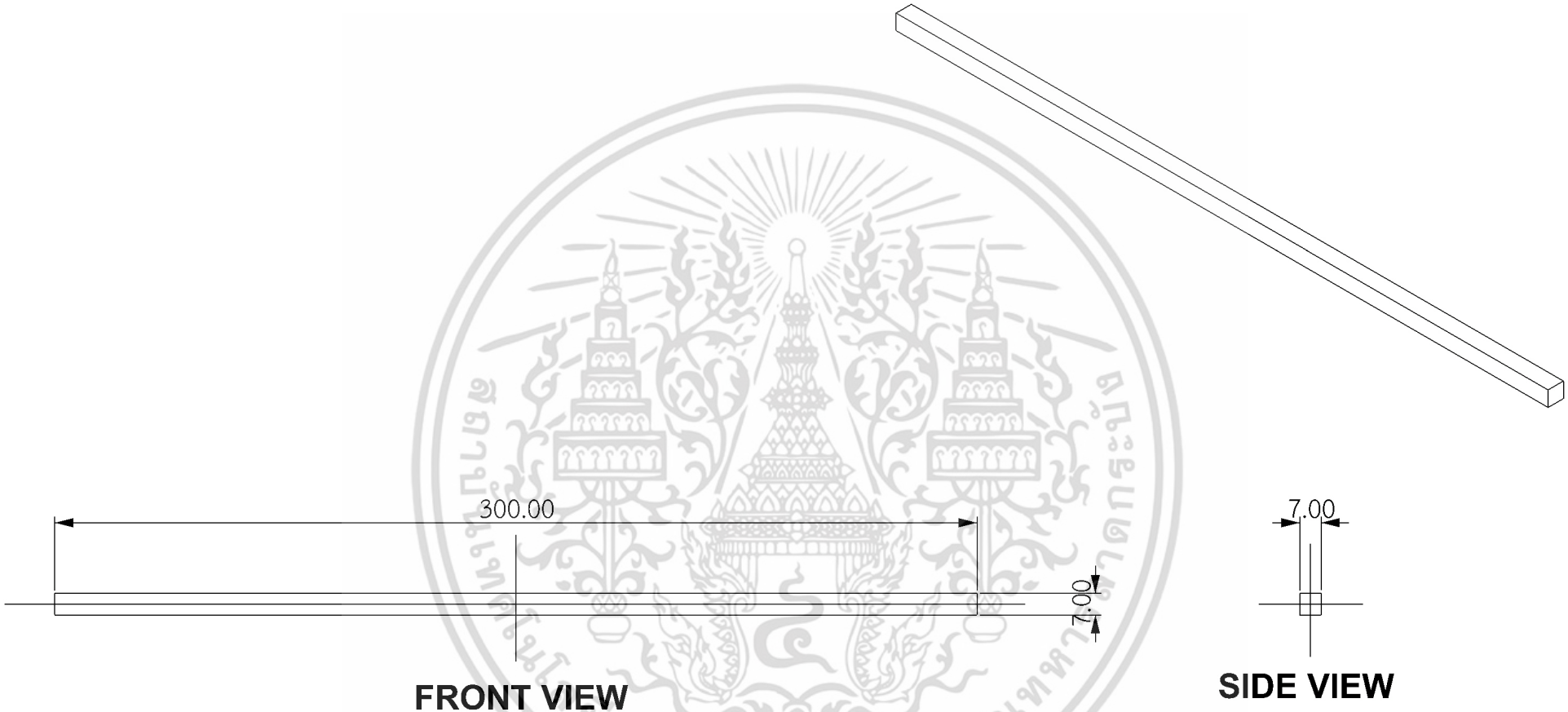

FRONT VIEW

SIDE VIEW

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Wood Stick				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : -	FINISHING : -	COLOR : Nature	CHECKED	
	SCALE : 1:2	MATERIAL : Pine Wood	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

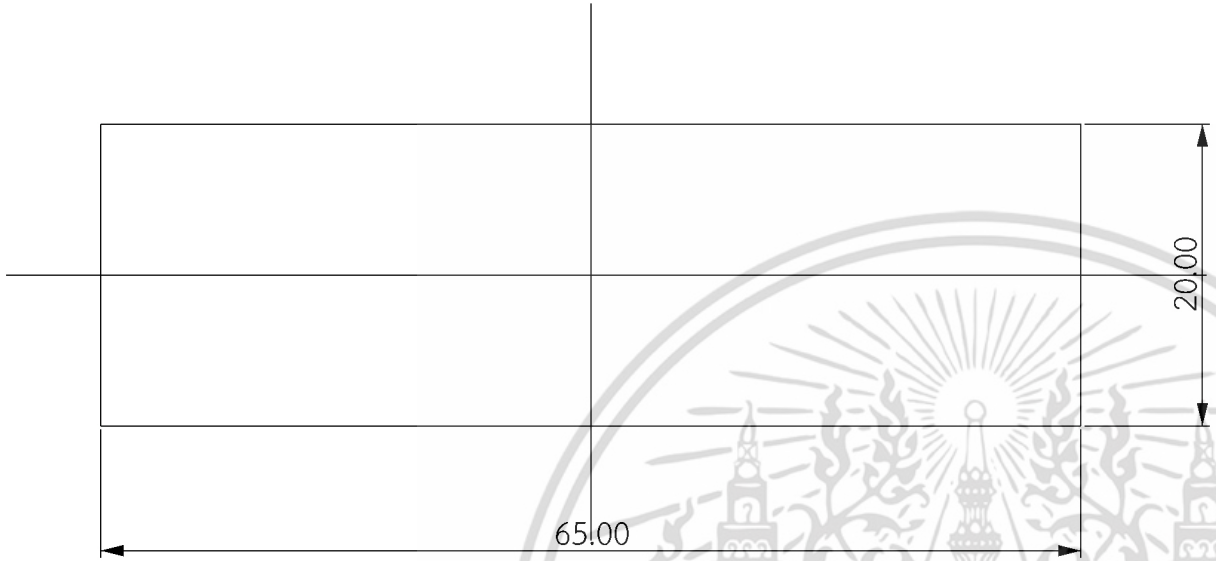

TOP VIEW

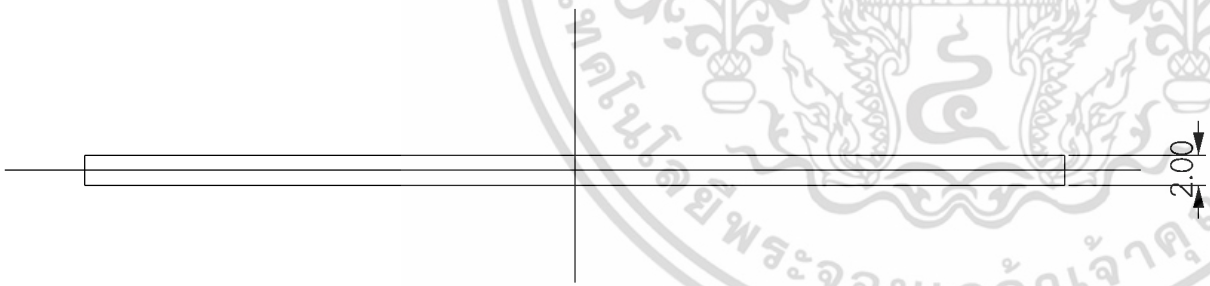

FRONT VIEW

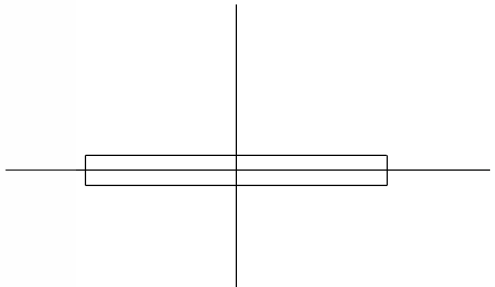

SIDE VIEW

PROJECT NAME: Herb Signs			UNLESS OTHERWISE SPECIFIELD DIMENSIONS ARE MILLIMETERS TOLERANCES ARE: FRACTIONS DECIMALS ANGLES X.X ±0.50 ±0.50 X.XX ±0.25 ±0.50	APPROVALS	DATE
DESCRIPTION: Herb Tag				DESIGNED NICHA	26/4/16
				DRAWN NICHA	26/4/16
	UNIT : -	FINISHING : -	COLOR : -	CHECKED	
	SCALE : 1:2	MATERIAL : Polypropylene	SIZE : A4	PAGE 1 OF 1	

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นางสาว ณิชา เกียรติธนะไพบูลย์

วัน เดือน ปีเกิด 12 พฤศจิกายน 2536 จังหวัดกรุงเทพมหานครฯ

ที่อยู่ 117/183 หมู่ 9 หมู่บ้านบ้านบัวทอง ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง ถนนรัตนาธิเบศร์ 2 จังหวัดนนทบุรี 11110 โทร. 08-9140-1120

ประวัติการศึกษา

2558 สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (ศิลปอุตสาหกรรม)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้